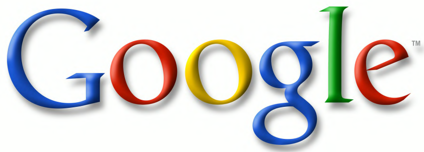
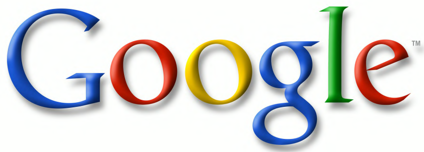
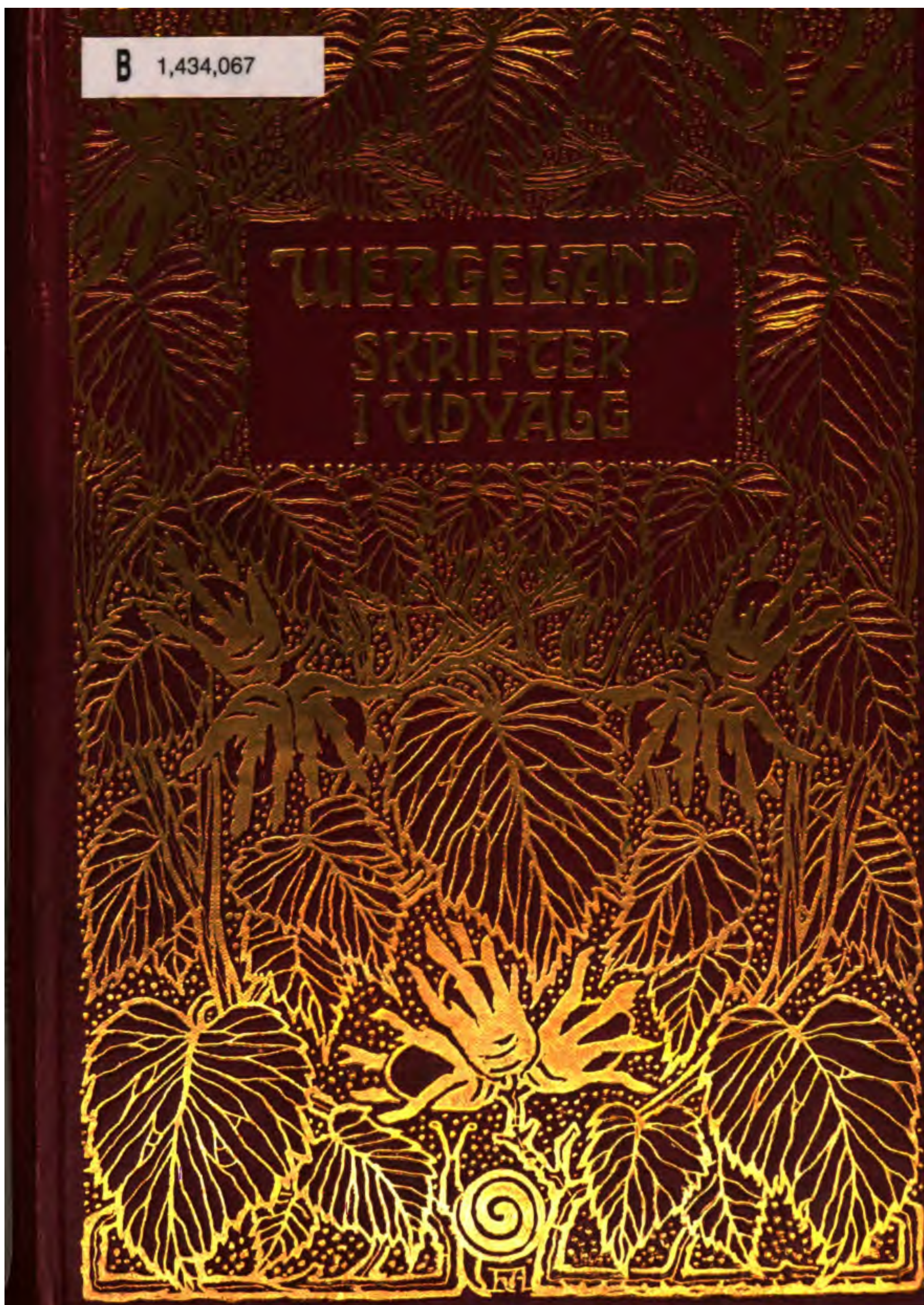

Google

WERGELAND
SKRIFTER
I UDVALG

1817
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR

Farcer og Dramatiske Digte.

Henrik Wergelands

Skrifter i Udvalg.

Farcer og Dramatiske Digte.

Med Indledninger

af

Carl Nærup.

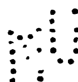

Kristiania.

Forlagt af H. C. Lund.

1897.

Nærværende Udgave af Henrik Wergelands Skrifter i Udvalg udgives efter Overenskomst med Olaf Husebys Forlag.

Olaf Husebys Bogtrykkeri. Kristiania.

Wergelands Farcer.

— — „den tartarvilde Indbildningskraft, der saa ofte streg af med min Fornuft.“

... Ja, ogsaa Farcer har vor mangfoldige Digter skrevet. Hele seksten, sytten Stykker, som fylder et tykt Bind i den store Udgave af hans samlede Skrifter. Som den første af dem kan man maaske anse den ungdommelige Bagatel *Indtoget*, der er trykt i Anhanget til Lassens Biografi. Og den sidste er den bedske Pamflet *Vinægers Fjeldeventyr*, hvis giftige Brodd var rettet mod hans gamle Ven Ludv. Kr. Daa. Men skjønt dette Arbeide forfattedes paa en Tid, da Wergelands Lyrik skjød sine underskjønneste Blomster, er det saa blottet for Farcernes bedste Kjendetegn: det lattermilde Skjælmeri, den karnevalsagtige Kaadhed, det eventyrlige Fantasteri, — at vi ikke uden tvingende Nødvendighed vil indrømme, at dette var hans komisk-satiriske Muses sidste Verk.

Nei, lad os heller kalde *Schmahrs Proces* og *Forsoningen* hans sidste Farce. Rigtignok er den i sin Form ikke andet end en med rigelige Parenteser spækket lyrisk Monolog, men de fleste af Farcerne er i Grunden ikke mere. Fællestitelen Farcer er ikke Wergelands eget Paafund. Han kaldte disse sin Muses Slegfredbørn snart „Fantasmer“, snart „Nissespil“, „Fastelavnsris“, „dramatiske Eventyr“ og „Somdetbehagereder“. Det mest betegnende for Farcernes Tilblivelse er nemlig, at de altid var Øieblikkets Børn, flygtige Indskydelser, som improviseredes ned paa Papiret i flyvende Fart — og som derfor fik den Form, der bedst føied sig efter hans springske, ustyrlige Fantasi. Denne Form er som tiest den rene Formløshed, — og noget saadant betyder jo det Ord „Farce“.

Imidlertid havde han ogsaa sine meget bestemte Hensigter med at forfatte denne lange Række besynderlige Arbeider. Han har ud-

talt sig meget aabenhjertig derom i det frenologiske Foredrag i „Hasselnødder“, der saa humoristisk overlegent afslutter hans muntre Skildringer af egne Oplevelser. Man husker den burleske Situation: Tyve Aar efter Digterens Død har to spadserende Studenter under et Besøg paa Byens Kirkegaard taget Tag i hans Hjerneskal. Den ene af dem er Mediciner, han finder Kraniet saa interessant, at han vil holde Foredrag over det. Men ikke før har han sat Dødningskallen paa Katedret, før Digterens Aand træder frem og griber Ordet. Af det Foredrag, denne nu holder, skal jeg anføre nogle betegnende Linjer: „Mhrr. vil bemærke, at hverken Galls, Ottos, Spurzheims eller de nyeste engelske og franske Organfortegnelser rækker til Halvparten af de Organer, som viser sig paa dette *cranium*. Og hermed har det saadan Sammenhæng, Mhrr! at der har boet to himmelvidt forskjellige, omendskjønt beslægtede, Geister i denne Skalle: Jeg, Henrik Arnold Wergeland, og min Halvbroder Siful Sifadda, som ogsaa havde sine Organer. Enhver som læser begges Skrifter maa straks erkjende denne Dobbelthed. Der er ikke en Linje af den første, som ikke er elegisk, alvorlig; ikke en af den sidste uden den er spøgende, satirisk, koboldagtig. Jeg befattede mig derfor ikke egentlig selv saameget med Kampene; thi jeg lod min Halvbroder drage ud, og han opførte sig altid tappert“.

Spøgende, satirisk, koboldagtig, en tapper uforfærdet Slagsbroder . . . og dog som oftest ude af Stand til at lade Solen gaa ned over sin Vrede; som oftest begravende Løgn, Had, Ondskab, Nid, Bagtalelse under Blomster — stjerneskinnende Pinseliljer og Liljekonvallers Sølverklokker, som det heder i en af Farcerne. Saadan er Siful Sifadda. Saadan hevner han sig bedst over sine mange Fiender. Men mon ikke dette minder noget ogsaa om Henrik Wergeland? Spøgende, satirisk — hundredevis af Anekdoter, trykte som utrykte. fortæller om, hvordan han kunde lade sit Vid spille over Ven og Fiende. Det var nok ikke saa harmløst altid. At tegne Karikaturer og forfatte spottende Epigrammer var hans kjæreste Beskjæftigelse i Ungdomsdagene. Og de lystige Løier, han drev med brave Borgere, fik han ofte svie ganske ordentlig for. Hans fornøielige Selvbiografi. der selv er et saa talende Vidnesbyrd om det sifulinske Humor, har baade ondt og godt at melde om Følgerne af hans Aabenmundethed. De bitreste Eftervirkninger af hans skaanselløse Frisprog blev den endeløse Række af Processer, som forfulgte ham hele Livet igjennem og tilslut skilte ham ved hans kjære „Grotte“.

Men skjønt det saaledes ikke er vanskeligt at gjenkjende Henrik Wergelands lyse, aabne, altid omskiftelige Aasyn bag Siful Sifaddas mørke, karnevalsagtig formummede Fjæs, forstaar en let hans Trang

til det beskyttende Draperi. Hans sikre Instinkt har følt, at han med sin retfremme, umiddelbare og enkle Menneskeopfatning ikke kunde magte en gjennemført komisk Digtning. Han var i Virkeligheden en altfor from og pietetsfuld Natur til at kunne fremstille Mennesker i den vilkaarlig fornedrede og karikaturmæssig fordreiede Form, som er den eneste, Komediedigteren har Brug for. Det er forsaavidt ganske rigtigt, naar Wergeland bestemmer sin egen Poesi som elegisk og alvorlig. Han er den oprigtig bevægede, utrættelig entusiastiske Lyriker — uden den svageste Evne til den reflekterende Selvfordobling, som er Udgangspunktet for al komisk Livsbetragtning saavelsom for enhver Art Humor eller Ironi.

Derimod havde han som alt antydet et rigt Fond af lyst, koboldagtigt Lune. Han kunde more sig som et Barn over Smaating, en pudsig Situation, en løierlig Person eller lignende. I et stort Frierbrev til sin fjerde Stella fortæller han, at det var denne gutteagtige Lyst til at faa istand alskens Spilopper, som ødelagde hans borgerlige gode Navn og Rygte. Han sværmede for Originaler og underlige Skruer — det morsomste Vidnesbyrd herom er hans kostelige Digte, „Schmahrs Proces“ og „Forsoningen“. Alt var for ham godt og tilladt, naar det bare ikke var graat, farveløst, regulært, dagligdags. Selv var han broget som en Sommerfugl, der boltrer sig i Solskinnet.

Det er den flygtige, flagrende Komik, den letvakte Glæde over Løier og Snurrigheder, det lystige Skjælmeri, som skummer og bobler i Siful Sifaddas bedste Farcer. Men det var ogsaa noget andet og dybere i hans Natur, som affødte disse Øieblikkets Inspirationer. Han lo sine Sorger væk med dem. Den danske Literaturhistoriker H. Schwanenflügel siger herom: „Naar jeg ser disse hans Muses melankolsk-satiriske Børn, kommer jeg altid til at tænke paa Ørvarodd, der lo, naar Skjæbnen gik ham imod, eller paa Islænderen Oddur Hjaltelin, der skabte sig „en Verden af Latter“, naar Menneskene forargede ham. Dette Træk deler Wergeland med de største nordiske Digtere som Bellmann og Baggesen.“ Naar Forfølgelsen rasede som værst om ham, „røgte“ han fra sin fjerne fredlyste Bolig oppe i Damstrædet en Farce ned til Byen, og dermed var den tyngste Sorg over. Selv hans uforsonligste Fiender har vel undertiden maattet drage paa Smilebaandet, naar Siful ret slog Gjækken løs og omdigtede Døgnets usle, triste Kjævl til straalende pragtfulde Eventyr, som foregaar høit oppe i Poesiens fredfulde Sfærer.

I det ovenstaaende har jeg prøvet at give nogle Antydninger om, hvordan Wergeland ønskede sin pseudonyme Halvbroders Verker forstaaet. Men hvad mente han med det underlige Navn? Hvad betyder Siful Sifadda? Ifølge M. Hammerich er Sifadda hos den apo-

kryfe skotske Barde Ossian Navnet paa den ene af Cuchullins Vognheste, „den vrinskende Hingst, Bjergets tykmankede, bredbrystede, kneisende, høitspringende, sterke Søn". Men Siful kan han ikke forklare.*) Det er sandsynligvis en fri Konstruktion af Sifadda (ligesom Sifaheddin i *Den Konstitutionelle)* og anbragt som lydbetegnende, malende Fornavn for Velklangens Skyld.

* * *

Af Siful Sifaddas mange snurrige, snart overlystige, snart altforhidsige, polemiske Farcer, er der ikke flere end to, som har fyldigt Liv udover hine Tiders Døgnkamp, — og kan nydes som selvstændig Kunst. Det er *Papegøien* og *Den Konstitutionelle*. Den første er et vildt fantastisk Eventyr, fortalt med overgivent Lune, hvor Norges første Forlagsboghandler, Johan Dahl, „Digterkongen" Adam Oehlenschläger, („Prometheus") og Welhaven („Polemikkel Poetikkel") spiller Hovedrollerne. Wergeland havde ikke noget godt Øie til Dahl. Dennes Boghandlerbutik var nemlig et Mødested for Intelligenspartiets Koryfæer. Her smededes mange af de Vittighedspile, som rammede føleligst Wergeland og hans Tilhængere. Den egentlige Foranledning til Striden mellem Digteren og Forlæggeren blev imidlertid den Omstændighed, at Dahl fandt paa at lade sit Bud optræde i grønt Livré. Wergeland tillod sig i den Anledning at spørge Budet, hvilken Excellence han tjente hos. Dahl svarede for sin Tjener med et grovt Avertissement i Morgenbladet. Wergeland riposterede og truede med Sagsanlæg. Men nøiede sig klogelig med at skrive *Papegøien*. Hvilken Rolle det grønne Livré her spiller, faar Læseren finde ud paa egen Haand.

Dahl hevnede sig meget snedigt. Han tilbød sig at forlægge Farcen og passede nu sit Snit til at klæbe følgende Anmærkning paa Titelbladet: „Naar Omkostningerne er dækkede, vil Overskuddet tilfalde Arbeidsanstalten i Mangelsgaarden."

*

Den Konstitutionelle er ogsaa et Eventyr, et Nissespil kalder Siful det selv. I Bladet „Den Constitutionelle" havde Wergelands Modstandere og Fiender sit faste og altid gjæstevenlige Tilhold. Fra dets Spalter udgik først Beskyldningerne om, at Wergeland havde solgt sig, osv.; dér blev Parolen givet til Pibekoncerten i Anledning af *Campbellernes* Opførelse, hvorved det demonstrerende Intelligensparti led et saa sørgeligt Nederlag; dér var det Wergelands senere

*) Wergeland og Welhaven, 12. Kbh. 1865.

Svoger P. J. Collett frakjendte Digteren ethvert nævneværdigt Talent. Wergeland havde da ogsaa i sin Tid givet Bladet Svar paa Tiltale. Men den Hevn, Siful Sifadda tager, er dog den mest rammende. Hans skalkagtige Fantasi drukner alt i Latter.

Nogen videre Forklaring trænger ikke Farcen. Dr. Motzius er Lektor i Retsvidenskab Motzfeldt, den ene af Den Konst.s tre Redaktører. Navnet „Nihiliter" skal betegne Wergelands Modstandere som det konservative, mod alt nyt fiendtlige, derfor golde og negative Parti.

*

For at forstaa *Stockholmsfareren* I og II trænges der ikke mange Oplysninger. De to Farcer er de sidste Efterdønninger fra den rasende politiske Krig i 1836 i Anledning af Storthingets Opløsning, Rigsretsdommen over Statsminister Løvenskiold, osv. Wergeland var som bekjendt en af de hidsigste Kombattanter i vor første Unionskamp. Han tordnede i *Statsborgeren*, udgav den den lange Række Flyveblade „For Menigmand", der udbødes paa Byens Gader under den lokkende Titel „Varme Wergelandske Vafler", skrev Visen om Ola Høiland (se Stockholmsfareren Nr. 2), — der ogsaa solgtes som Gadevise. Jeg har ikke her Plads til at gaa ind paa de mangfoldige Hentydninger til Døgnets Strid, som det vrimler af i hver Linje af disse Farcer. — Maaske jeg dog bør tilføie, at der med Omnipotentsen menes Statsminister Løvenskiold, og at dennes voldsomme Vrede ved Synet af „Eidsvoldsplanen" (som Horn har smuglet ind i Hans Smygs Kjole istedenfor Anbefalingsskrivelsen) sigter til samme store Mands skriftlige Protest mod Indbydelsen til at reise et Monument til Minde om Eidsvoldsverket.

*

Kringla eller Norske Almacks tilhører den af Wergeland ofte med Held dyrkede pædagogiske Genre. Det er en Tendensskildring, en Moralpræken af den ligefremme, paatagelige Art, vi finder i enkelte Stykker af hans Blad „For Arbeidsklassen". (Se første Bind af denne Udgave). Forskjellen er blot, at vi i *Kringla* bevæger os i noget høiere Samfundslag. Med sterke, tykt paasmurte Farver tegnes her visse Foreteelser og Figurer af Hovedstadens Liv omkring 1840. I denne Tid var Grev Wedel Statholder (1836—40), og han repræsenterede som saadan med en storslagen europæisk Selskabelighed, der forbausede og blændede Kristiania — og snart affødte et Snobberi, det Welhaven senere dømte ligesaa strengt, omend mere overlegent end Wergeland. Enhver kjender den førstes grusomt vittige Soirébilleder; man mindes hans Karakteristik af hine Dages ferske

Dandyer: „halv brutale, halv generte — halv raa endnu og halv blaserte“, naar Siful lader os saavidt faa et Glimt af „Kringlas“ Gemakker og den ophøiede Aand, som der raadede. Hvad der fordredes for at faa Adgang til dette fine Samfund var ikke stort: at lade sig frisere à la Vandhund, gaa paa Visiter til Byens bedste Familier, forarges over Henrik Wergeland, hade alle Patrioter og lignende, — men saa maatte man ogsaa være paapasselig i Opfyldelsen af disse Pligter. Og man stræevede i sit Ansigts Sved for at gjøre et „europæisk“ Indtryk. „Vi fik vor tarvelige Kirkegade omdannet til en Bondstreet, hvor vor nybagte Elegants udfoldede sig hver Søndags Formiddag; vi havde vore Champs Elysées paa Ladegaardsøen med Straussermusik og Limonadetempler, og „Den Constitutionelle“ opbevarede Mindet om al denne Herlighed i elegante Feuilletoner, tog sig ogsaa ved Leilighed af den gode Tone, for at ikke Bjørnenaturen skulde gaa over Optugtelsen.“ (H. Lassen).

Det er paa Baggrund af denne importerede „Kultur“ og Fornemhed, at man maa se de sifulinske Farcefigurer Schmeichel og Smelt.

*

Siful Sifaddas sidste Verker, *Engelsk Salt* og *Vinægers Fjeldeventyr*, har en helt personlig, anklagende og angribende Karakter. Den første Farce ender dog med en idyllisk Forsoningsscene. Men den anden er lutter Had og Galde. Under Læsningen af den mindes vi den uhyggelig raa Tone i 30—40 Aarenes Polemik. Det var i denne Tid, at Intelligenspartiet arrangerede den blodige, literære Nævekamp, som heder Campbellerslaget. Og da de i denne Træfning led det forsmædeligste Nederlag, hævnede de sig ved at nægte Wergeland Optagelse i — Athenæum.

Ja, hvad havde han ikke maattet døie! Fordi han tog imod 200 Daler af Karl Johan paa den Betingelse, at han fik gjengjælde dem med at udgive Bladet „For Arbeidsklassen“, blev han skjældt ud for Landsforræder, Spion, Hofpensionist, osv. osv., — og ikke blot af sine utallige Fiender, nei ogsaa af de faa Venner, han saa saart trængte til at stole paa. Det var i disse Dage, han undertegnede nogle at sine Digte „Der Geächtete“ (den banlyste) og skrev de gribende Klager over sin Ensomhed og Forladthed: „Sydsøseileren“ og „Fordums Venner“. Han følte sig omtrent værgeløs med hele Folkets Mistanke imod sig. Da faldt ogsaa den Mand ifra, som han satte høiest i Evner, Karakter og Fædrelandskjærlighed — Ludv. Kr. Daa. Man forstaar maaske, at han nu følte sig drevet til det yderste.

Den første Anledning til Uvenskabet mellem Wergeland og Daa var, efter hvad H. Jæger har hørt fortælle at en af den sidstes

Venner, en — Hund. Daa kom en Dag til Wergeland og beklagede sig over, at Digterens Hund havde glefset efter ham. Wergeland modtog denne Meddelelse med stor Ro og lo bare, da Daa forlangte, at Hunden skulde skydes. Men Daa var ikke af dem, som forstod Spøg, — det kom til en heftig Ordveksling mellem dem, og siden var Forholdet spændt.

Saa hændte det, at Wergeland omsider blev Rigsarkivar. Alle Wergelands Fiender, de nidsyge Skumlere, de mistænksomme Venner, de edderfyldte Avindsmænd, reiste atter Hovederne. Og i første Række kom daværende Statsrevisor L. Kr. Daa. Han mente sig forbigaaet ved etpar Embedsbesættelter. Nu havde det truffet sig saa, at i samme Statsraad, hvori Wergeland forfremmedes til Rigsarkivar, var Welhaven blevet udnævnt til Lektor i Filosofi. Dette var nok for Daa til i sit Blad „Granskeren“ at slaa de to Digtere sammen som Personer, „der i den sidste Tid havde anvendt sine Talenter for samme Sag mod halvofficiel Belønning.“

Wergeland svarede med *Engelsk Salt*. Men Daa forstod fremdeles ikke Spøg. Han skrev en lang Anmeldelse af Farcen, hvori han karakteriserede Wergeland som den, der havde solgt sin Sjæl for Kongegunst og Penge, hvem det derfor herefter vilde være „umuligt at frembringe et eneste begeistret Digt“. Da er det Wergeland udsender det afmægtige Raseris Inspiration — *Vinægers Fjeldeventyr*, hvori Digteren bringer en til at tænke paa „en Hjort, der har været forfulgt af et Kobbel Hunde, saa længe til den ikke kan mere, og i en yderste Fortvilelse, med Øinene underløbne af Blod, vender sig mod sine Forfølgere og stanger fra sig iblinde.“ (Henrik Jæger).

Mange Aar skulde hengaa, før de to Venner forsonedes — ved Wergelands Sygeseng.

*

Lad os derfor — jeg gjentager det endnu en Gang — betragte „Schmahrs Proces“ og „Forsoningen“ som Siful Sifaddas sidste Farce. Fra Formens Side er der som sagt intet iveien, og Indholdet straaler jo af det ægte sifulinske — eller wergelandske — Humør. Hans bedste Farcer er en Art lunefulde, sære og sindrige Eventyr. De er udsprungne af hans altid redebonne Undren over Livet. Thi det Land, han færdedes i, er „det Utroliges Rige, hvor det Forbausende er dagligdags, og hvor Søndagen burde hede det Vidunderliges, Mandagen det Eventyrliges, Tirsdagen det Uventedes, Onsdagen det Bagvendtes, Torsdagen det Gales, Fredagen det Desperates og Lørdagen det Umuliges Dag.“

Carl Nærup.

Papegøien.

Et Fastelavnsris

af

Siful Sifadda.

1835.

Handlende:

Johan, en kjøbenhavnsk Dreng.

Zacharias Güldenthal, Boghandler.	hans Onkler.
Tobias Güldenthal, Johans Fosterfader	

Prometheus, Digterkonge.
Den kloge Mand.

Polemikkel Poetikkel.	Bagateller.
Vehikkel.	
Æsthetikkel.	
Flere Poetikler, *Polemikler*, *Vehikler* og *Æsthetikler*.	

En Fisker.
En Skipper.
En Papegøi ved Navn Johan.
En Italiener.
Natalfer.
Folk.

I.

Papegøien som Papegøi.

(*Onkel Tobias's* Landsted. *Johan* i en furten Stilling paa Havetrappen. Ovenovor denne *Onkel Tobias* i et aabent Vindu, hvorunder en stor grøn Papegøie i et Bur. Midsommerkveld).

1.

Johan.

Hvorfor fik idag jeg Ris?

Onkel Tobias.

Fordi Johan var næsevis.

Papegøien.

Næsevis!

Johan.

Hold Mund, Johan!

Papegøien.

Hold Mund, Johan!

Johan.

Jeg nok dig tugter, Poppemand!

Papegøien.

Poppemand!

Johan.

Iforgaars Bank og Strips igaar!
Jeg aldrig sligt udholder længe.

Onkel Tobias.

Sligt vente maa sig slemme Drenge.

Papegøien.

Slemme Drenge!

Johan.

Og røde Haanddask, grønne Saar
er Blommerne udi min Vaar.

Onkel Tobias.

Nu, man maa høste som man saar.

Johan.

Iaften maa jeg, retsom bunden,
her i det fæle Maaneskin,
mig kjede, tør ei komme ind.

Onkel Tobias.

Fordi, endskjønt saa ung, i Sind
Johan er fuld af Ondskab funden.
— Gid dig maa gry af denne Nat,
hvis Sorg er til din Lærer sat,
en angersgraadbedugget Morgen!
Da aabner jeg med denne Dør
min Kjærlighed igjen som før,
og stænger ude Straf og Sorgen.

(Lukker af og gaar).

Johan.

Hvad ondt, om end jeg lyver lidt?
om end jeg fra min Onkel rapser?
om stundom jeg min Moder klapser?
om end det var min Moro tidt,
at slaa et kostbart Stel istykker,
og skaffe Pigen saa Ulykker?
at skjære Hund som var den bidt?
i Nabos Baggaard Ruder klinke?
af Træet ryste hver en Blom?
og rode Havesæden om,
og skylde saa paa Skjær og Finke?
at hælde Blæk i Onkels Hat?
faa i hans Hest en Tornegg sat?
at plukke Kyllinger ilive?
af Sommerfugle Vingen rive?

at kutte Svans af Mors's Kat?
paa glohed Naal alt Kryb at spidde?
og, naar min Fader fik mig fat,
igjen at lade Papen lide?
Og nu for sligt igjen at sidde!

Ja, at sidde igjen til I kommer fra Dyrehaven, du og Onkel Zacharias! Det er ingen liden Straf for en kjøbenhavnsk Dreng.

Papegøien.

Kjøbenhavnsk Dreng!

Johan.

Fordømte Pape, som har lært alt hvad man siger om mig. Jeg skal spille en Komedie med dig. (Plukker Fjerene af den). Se saa, nu sidder du nøgen som et Maaneskin i Buret, og dine Fjer driver om dig som Skyer. Ret, dumme, tykhovdede Falæn, du flyver Døden i Hænderne. (Plukker Vingerne af en Natsommerfugl). Nu er du en Orm. Og du Oldenborre, nu er du en levende Nød. (River Benene af en Tordyvel og kaster den). Onkel vil nok undre sig imorgen over hvilken Sort Blomster der har ladet slige Blade falde inat som disse Vinger. Og Mor, der ikke vil bringe mig iseng, vil slaa Hænderne sammen over at jeg har vidst at rede mig saa godt til i hendes Natvioler og Narcisser og Resedaer som jeg nu tænker. Gid jeg ogsaa havde Onkel Zacharias's Paryk fat, fordi han ikke vil tage mig i Bogladen, før jeg kan skrive rigtigt, og saa gjøre mig til sin Boghandler i Norge. Den Haandtering lider jeg; thi den giver baade Passiar, Penge og Ære, da man har god Leilighed til at lære Bogtitler, og ikke behøver mere for at passere for lærd og dannet. Men lad nu disse hvide Narcisser flyve om, som om de var baade Lokker af Onkels Paryk og Strimler af min Mors Kappe. (Odelægger et Blomsterkvarter, dynger Blomsterne sammen og lægger sig derpaa). Søvnen, mærker jeg, kommer snarere end jeg tænkte efter slig Vrede, som jeg har været i. Den er en god Kur mod Kjedsommelig-heden, der nok skulde være min Tugtemester. Den er en Paryk paa Præceptoren, som gjør ham langtfra frygtelig, men

latterlig. Jeg vil lægge mig til Ro i den og værpe Drømme deri. Saa — saa! — Imorgen noget nyt. Ny Graad af Mor, men den kalder ikke Blomsterne tillive. Ny Skjænd af Onkel, men jeg ligger godt — Hahaha, Pape! Fryser du, Pape? — Det dufter stærkt — vel stærkt kanske — kanske vel stærkt — men — — (Sover ind).

2.

Natalfer, (omsvævende den sovende).
Natviol, Kaprifol,
bøi ham smigrende til Munden
Kalken fuld af Slummergift!
Dødningsfinx, paa dit Øie vift
med din Dunving Dødens Blunden!
Valmu, hevn Falænen din!
Kvalt den blev, da du den vugged
i din Purpurpalankin;
Tidsel, lad din Torn paa Fnugget
svæve i hans Aandedrag!
Blomster, I, som suger ind
Giften af den lumre Dag,
ryst i Rim den paa hans Kind!
Endnu sitrer der det Træk,
hvormed han sled Vingen væk
af den slumrende Liguster.
Brede Rudeblade, puster
Nattens Kulde i hans Bryst!
Foresyng ham, Øretvist,
mens din Ving som Møllens bruser,
at en Nerveharpe suser
selv i Fluens Barm forvist;
at den Dreng har blodig Sjæl,
som for Lyst kan pine Dyret!
Laa sligt Emne til Uhyret,
dybt paa Havsbund, var det vel.
Blaaviol, ei mer uskyldig
siden Maanen blev saa fyldig,
lad, (somom ham gjennemfor
Sværd af Is) dit Dryp ham sitre
til han føler al den bitre
Graad, der spildtes af hans Mor!

Kolde Øgle, læg dig tungt
paa hans Hjerte, at det stivner!
Det en Satanas belivner,
som kan myrde alt saa ungt.
Bind hans Arme, seige Viper!
Du er mildere end dem.
Vaagen, Vipre ti han slipper
fluks i sine Fingre frem.
Maanestraaler, I, som hvide
nøgne Slanger om ham glide!
suge ud den onde Aand!
Den skal vi med Tryllebaand
lænke til hin Fugl i Bur
førend Solens Kraft udklækker
al hans djævelske Natur.

(Johans Geist letter sig frem af den stønnende Mund).

Der er han! Bedækker
ham, Flaggermusvinger!
I Kingeler, stækker
hans Flugt med jert Spind!
Natugler, strækker
jer Dunham, og bringer
til Fuglen ham ind!

Vi har ham! End svæver
i blaanende Traade
ham Geisten om Læben.
Vel, Ugle! skjær af!
Vingen du hæve,
og sæt uden Naade
ham ind i sin Grav!

Hvad skulle de Engle
i Himlen med Jordens
sletartede Drenge?
De hjemfalder helst
Natalfers Orden.
Der tugtes de længe,
til Sjælen er frelst.

Hist i Papegøien,
han plukked, han hvile!

Med dyriske Øie
  paa Verden han se!
pludre og støie,
saa Mennesker smile,
  og Alferne le!

(Den sturende Papegøie udstønner).

Tys!

Den dødpinte sukker.
Frisk, Alfer, mens Nebbet
er aabent, vi lukker
  i Fuglen ham ind.
Ler, om han pukker!
Vi fattede Grebet,
  at bedre hans Sind.

Før Øinene briste,
før Aarerne stivne,
før Nerven sit sidste
  hendøende Gny
sitrende mister:
da Tid at belivne
  det døde paany.

(Alferne fører Drengens Geist til Papegøien, og maner den til atter at belivne denne).

Sid der, til du fatter
et Menneske blive!
Hvis ei, være atter
  alfbunden din Sjæl!
Ind vi den fatter
da i den Tordyvel,
  du dræbte ikveld.
Saalænge Farvel!

Dig Alfer da binde
til Skarnet! Tørhænde
du der først vil finde
  din Verden? Nu vel,
mindre er Borrens
end Adams Elende
med ødelagt Sjæl.
Saalænge Farvel! Saalænge Farvel!

(Alferne forsvinder. To bliver tilbage).

Første Alf.

Bi lidt, *Sfinx Elpenor!* Solen rinder ikke endnu.

Anden Alf.

Gjerne Solsort! Thi vi er som Menneskene: vi holder først op med at æde hverandre, naar vi er døde, det er: naar der intet mere er at æde.

Første Alf.

Sig mig, har du set elendigere Sjæl end den forvorpne Drengs, som vi nu, af Medynk med Forældrene, har taget under vor Tugt? Den svævede længe med en Slags Hale, som en Tobaksrøg, ud af hans Mund; og godt gjort af Alf Korskingel og Alf Flaggermus, at de straks var ved Haanden, og at Fortærelsesørnen ikke var over, og at Vanskabningen ikke fik drive paa sin egen Haand.

Anden Alf.

Jeg saa grangivelig Sladderagtigheden og Ondskaben i den lille Skygge ligesom Tegn til Lunge og Lever i et Maanedsfoster. Jeg har ikke saa megen Respekt for den hele Aand som for Oldenborrens, han rev Benene af.

Første Alf.

Jeg holder af dig, *Sfinx Elpenor.*

Anden Alf.

Du har holdt formeget af mig, da vi sværmede i Dun og Fjer under Buskene.

Første Alf.

Nei, men fordi du er saa bitter imod ham, som dengang ødelagde min Yngel paa det grusomste hver Vaar.

Anden Alf.

Trøst dig da med, at du har Udsigter til at se ham som Oldenborre og en grøn Kokase anvist ham til Fædreland.

Første Alf.

Det vil jeg skrive mig bag Ørene. Ja, saafremt han ikke opfører sig vel som Papegøie, eller som Fange inden den forrige udlevede Papegøies Bengitter. Men han vil vel blive frommere, da han maa betjene sig af dennes Hjerne.

Anden Alf.

Nei, blot dummere. Tænk ikke sligt. Jeg tænker at denne, der som Menneske ikke fattede hvad der af Følelser og Sædelighed kun er som Menneskelighedens Barnelærdom, skjønt han nu er sat i en anden Skole og med Tvangstrøie paa, vil fremdeles blive ved at gaa nedover. Og jeg vil alt tænke paa lidt Mose til Kokasen. Det kan forestille Bøgetræer.

Første Alf.

Fy, *Sfinx Elpenor*, var vi som tilforn, aad jeg dig for det Indfald. Du ved, jeg elsker Bøgetræer.

Anden Alf.

Men dog Granerne mer?

Første Alf.

Ensidig Patriotismus! Bøgen er dog vakrere.

Anden Alf.

Du synger dog ikke bedre der?

Første Alf.

Det kommer af, at Luften ikke er saa fri under de brede Blade.

Anden Alf.

Men det gaar dog ikke an, at lade Bøge passere for Mænd og for et Lands Styrke og for et Folks Stolthed og Gesanter, der i hver Vise har et Kreditiv at lægge frem for al Verden.

Første Alf.

Nok af det Bøgesludder! Vi har havt alt for meget deraf. Hør, Elpenor, naar jeg ser ham derborte hænge saa med Nebbet, glemmer jeg, hvorledes jeg hang med Nebbet over mine knuste Unger, og ønsker oprigtigt, at han maa opføre sig godt som Papegøie. Ak, ja!

Anden Alf.

Det er let for ham; thi han behøver jo kun at snakke flinkt for at passere for en god Papegøi.

Første Alf.

Snakker han flinkt, vil han passere for et Menneske.

Anden Alf.

Nei for et snaksomt Menneske.

Første Alf.

Hvorledes?

Anden Alf.

Nei for en snaksom Papegøie, men et taust Menneske.

Første Alf.

Gid han vilde lære nogen Godmodighed af os! Men efter det Kjendskab, jeg har til Menneskene, siden jeg hang i Bur i 10 Aar mellem dem, har jeg lidet Haab.

Anden Alf.

Jeg vil haabe det bedste, saalænge han bliver i Bur; ellers venter jeg det værste. Blot han ikke gjør videre af sig, men bliver en enlig Bastard; thi det vilde blive en Race, som kunde jage Fuglene fra Luften og Menneskene fra Jorden.

Første Alf.

Sfinx! Vi maa under Poppelbladene. Solen rinder.

(De forsvinder).

3.

Papegøien.

Vel det — Plapplap — vel det, at de — Plapplap — Det er da ogsaa fordømt, at jeg ikke er Herre over Organet — Vel det, at de sorte, smaa Djævle ikke fandt paa at gjøre mig til Oldenborre straks. Det var en fæl Trusel de lod falde derom. Vel derfor, at jeg ikke tergede dem, men sad stille som en Mur. Thi det lod til, at de havde anderledes Magt over mig end Onkel. Ellers naar jeg tænker over min Stilling, da er den vel gal, dog ikke saa gal, som om Skikkelserne havde opfyldt det endnu værre, de havde i Baghaand. Jeg er vel noget stiv; thi Papegøiebæstet var nær 100 Aar, og jeg kan ligne mig med en Krøbling, men er dog bleven saaledes uden Smerte. Og da jeg kan se, høre og snakke, er jeg bedre faren end blinde og døvstumme og slige Folk, som jeg har narret ud i Bække og Grøfter ved høilys Dag. Men siden jeg dog i dette Puds kom tilkort, er Knuden nu, at jeg maa

gjøre alt mit til forat passere for et Menneske, skjønt et defigureret. Dog frygter jeg, at det ikke just herfor vil holde saameget haardt at faa Folk til at tro det, som fordi jeg har løiet dem fulde saa ofte tilforn.

4.

(Værelse. Onkel Tobias. Papegøien i sit Bur).

Papegøien.

— Formen gjør intet til Sagen. Jeg er, Fanden knække mig, Johan Papendal og ingen Papegøie. Formen gjør intet til Sagen.

Onkel Tobias.

Du bærer idetmindste Mærker efter ham, stakkels Pape.

Papegøien.

Ved alt — Plappap — gid Satan — Plapplap — Derser du Følgen af at bringe mig i Affekt.

Onkel Tobias.

Du har da arvet baade hans Hidsighed og hans Svadsighed. Dog med alt det er du vel neppe klogere end før.

Papegøien.

Skal jeg fortælle alt, hvad jeg ved om Onkel til Bevis? Som f. Eks. da Onkel sidst Paaske var saa taabelig, dengang — —

Onkel Tobias.

Kan du være dygtig ondskabsfuld, vil jeg uden videre Bevis tro Eventyret, at Johans Aand er faren i dig. (Afsides). Alligevel — det er besynderligt.

Papegøien.

Aha, Onkel er paa gode Veie til Troen trods sin sunde Forstand, hvilket er sjeldent.

Onkel Tobias.

I hvem Fanden du er, saa er du en Plage; og ti! Hvem i Alverden har lært den forbistrede Pape sligt? Kan du tage det igjen?

Papegøien.

„Hvem i Alverden har lært den forbistrede Pape sligt?“

Onkel Tobias.

Aha, nu er Gaaden løst, naar du har saa let for at tage efter. Band nu du paa, at du er Johan Papendal, saa bander jeg paa, at du er Johan Papegøi. Det er nu klart, at Knegten, som Himlen tog, da al Jordens Tugt ikke frugtede, har lært ham alt sit ondskabsfulde Sludder, før han lagde sig til Dødssøvnen paa de bedøvende Planter.

Papegøien.

Jeg skal fortælle hele Verden — Plapp! — —

Onkel Tobias.

Ti! Der kommer — — (Prometheus kommer).

5.

Prometheus.

— — Digterkongen!
Jeg hører, Deres Søn er død; og derfor Digteren
(Læg Mærke til mit Versemaal, der ei forskruet er)
med Sang indfinder sig, det er: med Harpen sørgeflort.
(Ruller et Papir op).

Onkelen. (Afsides).

Af Snak i Prosa eller Poesi tager jeg tigange heller den første. (Høit). Det er formeget, Hr. Professor.

Prometheus.

Velan! Det sømmer Hverdagsmenneskers Beskedenhed,
at tage med Bethanias Marias Rødmen mod
den store Digters Gave. Hør da med Opmærksomhed,
Beskedenhedens Øre, hør paa Digteren!

Onkel Tobias. (Afsides).

Guds Død! begynder han paa sin Reciteren, gad jeg leie ud mine Øren, sælge min Tid og kjøbe Taalmodighed igjen.

Prometheus.

Ja hør med Smil, Beskedenhedens Mund, paa Digteren!

Onkel Tobias. (Afsides).

„Beskedenhedens Mund paa Digteren?“ Den sidder skam ikke paa den Digter. Men dersom Smil skal være det, saa kan det saa være, naar han læser sine egne Vers. Jeg gav ellers

en Daler til, om jeg vidste om det, han nu endelig vil læse, er langt.

Prometheus.

Hør hvad de gode Guder Digterkongen hvisked til,
end ikke hørt paa Jord! Selv Dyret lytter nu.

Onkel Tobias. (Afsides).

Kanske især de. Nu har vi da ikke flere Trompetstød igjen, før han begynder. Han bruger altid 3.

Prometheus. (Efter behørig Rømmen læsende).

„Saa knækkedes den spæde Blomsterstengel?
Saa for til Himlen da den lille Engel?“ — —

Onkel Tobias og Papegøien.

Det er Løgn.

Papegøien.

Ja det er Løgn. Hid for jeg kun i et nyt Bur.

Prometheus.

Hvad hører Digteren! Som Orfeus selv i Oldtiden
han bringer ved sin Sang til Tale selv umælende.

Onkel Tobias.

Om Forladelse! Han har i lang Tid nær dræbt mig med sit Snak.

Prometheus.

Jeg studser; thi saa letbevægelig er Digteren.

Onkel Tobias.

Maaske jeg kunde blive dem begge kvit ved at give Digteren Papegøien.

Papegøien. (Afsides).

Et fortræffeligt Indfald af Onkel. Gid jeg saaledes kom bort til Folk, som kunne skjønne paa mig! Vel! Jeg bliver aldrig agtet for et Menneske, dersom jeg ikke er listig. (Høit). Ak, store Digter, en Profet eller hvilket andet Vidunder bliver aldrig agtet i sit Fædreland.

Prometheus.

Hvorledes! Ha, mon gjalder ei fra Danmarks Læber dets
lovpriste Digters Navn? Fra Tysklands Hjerte klinger det.

Onkel Tobias. (Afsides).

Ja du har roet troligen selv med begge Aarer til det Maal.

Papegøien. (Afsides).

Der forløb jeg mig. (Høit) Store Skjald, jeg mente mig selv med Vidunderet. Jeg klagede over min egen Skjæbne.

Prometheus.

Der gives et Vidunder kun, og det er Digteren,
er *jeg*. Min Skjæbne er som Solens i sin Middagsglans.

Onkel Tobias. (Afsides).

Sig heller, som en Lygts, der fik den Lykke, at lyse et Par ret smukke Hoffrøkener hjem, og paa Veien at kaste sit Glimt paa nogle Statuer; men som nu, hensat paa sit gamle Sted, indbilder sig at være Maanen, og fraadser med graadig Flamme i sit sidste Fedt forat sutenere saa høi en Rolle. Eller som Rakettens, der putrer for atter at komme op, men saa kastes i Vandet for sin Forfængeligheds Skyld, der ikke var tilfreds med en lysende Bue.

Papegøien. (Afsides).

At fornedre sig, er et Nødanker, som ingen god Skipper betænker sig paa at kaste ud, naar Tid er. (Høit) Skjaldekonning, jeg mente, at jeg var et Vidunder mellem Papegøierne som du er mellem Digterne.

Prometheus.

Saa er det. Flyttes Skjalden til Æsopi Alder, som
af Dyret hørte Visdom?

Papegøien.

Skil mig fra dette eller disse prosaiske Mennesker, og ødsl ei paa dem dine guddommelige Vers.

Prometheus.

Ha, sandt! Ei Draabe mer af dette Guld, det flydende!
(Putter Papiret til sig).

Papegøien.

Ak store Digter, den, der nød den Lykke daglig at høre dine Vers!

Prometheus.

Hør! hør! ei Mennesket har gjemt, men Vildnaturen selv
den bedste Hilsen til sin Adam!

Papegøien.

Jeg sukker ikke over Frihedens Tab, men over at dine Vers ikke skal være mine Lænker. De vilde være det af klingende Guld. O, jeg vilde være en almindelig Papegøie i at gjentage: Lyksalig den, der daglig hørte dine Vers!

Prometheus.

Det vilde du? I hvad det koster maa jeg have dig!

Onkel Tobias.

Gid den maa være Professoren til megen Underholdning! Gid den i Mangel af Forstand dog maa lære mange af Professorens sidste Vers! Gid den maa lære af Hr. Professoren ikke at bryste sig, naar den er saa nøgen! samt ikke at indbilde sig formeget, fordi den kan snakke mere end andre Papegøier! samt — o, jeg forsikrer der er flere Lyder ved den end Fjer, før sal. Johan fik den i Kløerne.

Prometheus.

Se Skjaldens Høihed tager Skat! Hvad negtes Digteren?
Min sjælsforvante (thi med Støvet som med Englene
befrændet er jo Digteren?) kom, jeg skal dagligen
med Vers dig fodre. Endelig saa fandt den søgte jeg.
Lad Mennesker kun lukke Øret, de prosaiske!
Vi to, vi to er nok hinanden som to elskende!

(Prometheus gaar med Papegøien).

Papegøien.

Vi to, vi to er nok hinanden som to elskende!

Onkel Tobias.

Den stakkels Mand. Jeg betragter ham med samme Medynk, som om Kong Alexander havde maattet flytte ind i Diogenes' Tønde, og dog raabte: „aabner eder Ekbatanas Porte! frem Satraper for min Fod i denne min pasargadiske Hal!“ Alligevel — saa er det med Vanen — uagtet denne Følelse af Godhed, tror jeg dog, at jeg heller tog Papegøien end Digteren, naar jeg endelig skulde vælge mellem to onde Ting.

6.

(Digterens Værelse. Papegøien sturende).

Papegøien.

Mange priser mig vel lykkelig ved den store Digters fortrolige Omgang; men igrunden vil det dog kun sige, at jeg omgaaes med hans Skrøbeligheder. Jeg forstaar mig ingenlunde paa de Vers, hvormed han overøser mig, men jeg har dog lært at være Poesidommer; og siden Verden vil det, bliver jeg stoltere og stoltere under de idelige private Reciteringer, hvorved der skal være saa megen Hæder, ligesom Jorden æser under de uophørlige Regnskyl. Dog bliver jeg ikke lykkeligere, naar jeg skal tale oprigtig; thi min Stilling er igrunden en glimrende Elendighed, og ikke ulig den at være lænket til en buldrende Malstrøm. — — Ak, der er dog et vist Behag ved denne Nedstemthed. Thi i saadanne Øieblik frygter jeg ikke at blive reduceret til en Oldenborre og boret ned i Skarnet — Alferne synes at omsvæve mig venligere — det forekommer mig, som om jeg udsoner deres Fortørnelse, naar jeg paa min Pinde under Recitationerne lider en Korsnaglets Pine. — — Men hu! naar jeg tænker paa, at jeg den 18de Gang skal høre „Tordenskjold", da kunde jeg ønske, at de frygtelige kom og begrov mig, hvor de vilde. Jeg sidder jo da ogsaa alt forhen til opover Ørene i Snaus. — *Jeg* tænkte at bruge Digteren til at gjøre det menneskelige i mig, eller det som hæver mig opover andre Papegøier, gjældende; men *han* bruger mig, og det som man bruger Tøfler d. e. Morgen og Aften og naar man er ene, til den sidste Fille, som om de bliver bedre jo ældre og mere slidte. Hans Egoisme er større end min; dog maaske kun fordi jeg maa betjene mig af en Papegøiehjerne. Thi indeni mig syder det, dog kun som Gryden, der ikke kommer et Skridt videre med al sin Fossen. Ja, jeg har ikke engang kunnet faa Digteren, der dog praler saa af sin Fantasi, til for en Gangs Skyld at tro paa mit Alfeventyr. Men alligevel er jeg god nok for ham til at forelæse for; og altjevnt spørger han: „er det ikke godt, Pape? er det ikke høit, Papejohan?"

Men kommer Folk, da fremstiller han blot sig selv (det vil sige: Digteren), og siger kun om mig: „dette Husdyr skaffer Digteren megen Fornøielse, naar han sidder alene“ (jovist!) „kun overladt til sine Fantasier. Den snakker bedre end andre Papegøier: kror sig løierligt i den snevre, grønne Frakke, den godmodige Digter har givet den, fordi den har den Grille at nappe Fjerene af sig; indbilder sig, at den er et Menneske, nemlig en Dreng, den omgikkes meget med, og led meget af i sin Ungdom (hvilken Indbildning maa komme af, at den har levet saa længe mellem Menneskene); og naar jeg for mig selv (jovist! Det baade er saa og ikke saa) „reciterer et eller andet af mine guddommelige Stykker, viser den ordentlig Opmærksomhed, og klor sig bag Øret ved de herligste Steder.“ Jovist, for dig selv? Ja du ser dig selv i dine Tilhørere og Tilhørerne i dig selv. Men sligt har jeg til Tak, fordi jeg har udholdt Forelæsningen af „Helge“ 32 Gange, af „Væringerne“ 26 og af „Karl den Store“ ditto, ikke at regne, at jeg mangengang har havt Klør eller Fingre med i Prometheus.“ Og en Nytaarsaften — vi pleiede da som Presten at snu Dunken — da du sagde, at du vilde fornøie mig med et Gjæstebud, hvorved nektarberuste Guder kunde sidde tilbords uden at nogen Bonde skulde blive sat paa en Herremand: læste du „Kanarifuglen“ den 49de. Havde der ikke staaet Sukker paa Bordet, havde jeg alt da brudt overtvert. — — Brudt overtvert? Ha, bryde overtvert! Slaven er ikke længer Slave, fra han fatter Tanken at bryde overtvert med sin Tyran: hans Frihed er fra da, ligesom Mennesket er til fra Undfangelsesstunden. Jeg vil plapre dette efter den unge Polak, til jeg faar Mod. Det er en smuk Tanke, sagde Digteren, da han hørte det, og skrev det op i sin Tegnebog. Det er en smuk Tanke for Polakker, sagde han, i den Tanke at sige den fremmede en Kompliment. Og for alle danske Mænd, sagde denne. Og for alle Mennesker, sagde en Mulat. Og for alle Mennesker, raabte jeg efter. Men ikke for Papegøier, sagde Digteren med et Blik paa mig, hvori Lænker glitrede. Jo, ogsaa for Papegøier, sagde en Franskmand; fly til dine Akacier,

flyg til din Skog! — Hu! da han sagde „Skog“ forgik straks min Heroisme. Jeg tænkte paa Alferne under Træerne, der kun havde sluppet mig som Papirdragen, der kan hales ind naar man lyster. Jeg borede Nebbet ind i min brusende Kro, en Natuglehinde trak sig over mine Øine; — ak ogsaa indenfor dansede de forfærdelige: og jeg følte mig greben af de natlige Magter.

Ve, det er nok saa, at jeg intet maa haabe af mig selv. Da jeg misbrugte mine Kræfter, er jeg hjemfalden andres. Jeg maa lade mig drive af Omstændighederne: selv vil jeg ikke — som dog Alferne bød — kunne fremhævde et Menneske af denne jammerlige Skikkelse. Thi baade er der noget i mig, som lokker mig til at opofre mig selv alene for at spilde deres Hensigter og narre min Onkel; og det lader til, at Menneskene ligesaalidet vil erkjende det gode ved dem, der synes under dem, som ved dem, der er over dem: delte i Egoister og Sværmere, ser de enten kun sig selv eller sine Ideer: de første afgrænser sig med uoverstigelige Mure; de sidste sidder paa en ubestemt liden Flek i maalløse Ørkener: til begge er det lige vanskeligt at komme. Dette lærte jeg af en Misanthrop, som passerer for en Vismand. Men jeg kløede mig ligesaa dybt ind bag det andet Øre, hvad en meget munter Fyr, der ligeledes er en Vismand, sagde om Haabet, nemlig at det bærer Lykken paa Brystet, Ulykken paa Ryggen. Og da Onkel Tobias sagde, han ikke forstod det, omendskjønt han altid skal forestille den jevne Fornuft: erklærede Vismanden, idet han skiftede Smil, at Ulykken er saameget bedre end Lykken, som hin har alt eller meget, denne intet at haabe; og idet han ræbede, lagde han til: ligesom den, der spiser med Forstand, ikke overlæsser sig, men har selv ved Middagsbordet Aftensmaaltidet isigte: saa overvælder heller ingen fornuftig sig saa med Lykke, at Haabets Udsigter intet Værd, dets Pirrende ingen Indflydelse har paa ham.

Vel! Heri er der dog nogen Trøst. Vel! Jeg vil haabe. Jeg vil haabe, at Digteren, efter de Indfald, han siger Digtere uvilkaarlig er underkastede, falder paa det velsignede Indfald

at afskedige mig; thi han skal faa en døv Tante i Huset, som gjerne atter staar et Lag ud.

(Digterkongen kommer slæbende paa sit Portræt).

Papegøien. (Afsides).

Endnu maa jeg vel holde ud til Flyttedag. (Høit. Karl den Store — Plappap! — Tordenskjold —

Digterkongen.

Velan! dog nei. I sidste Tid din Skjønsans sløvedes.

Papegøien.

Mit Øre, Herre.

Digterkongen.

Nu! forlangte jeg da mere vel?
Jeg siger, at den sløvedes, jo mere at den øvedes.
Nei her er Manden, som i Evighed skal holde ud,
opmærksom stedse, stedse med et Øie smilende,
dog vendt med Øret hid, og Næsen ret som nikkende:
mig selv! hvo anden vel? — en Digter høre Digteren!

(Sætter Portrætet op, og bærer Papegøien bort).

7.

(Papegøien i Zacharias Güldenthals Boghandling).

Papegøien.

Fortræffeligt, at Onkel Tobias ikke vilde have mig for nogen Pris! Han skulde blot have banket mig, naar jeg sladrede eller klaffede. — Hu! Alferne og Oldenborrerne! Der maa blive en Ende paa det for denne Skræks Skyld. Min Glæde er aldrig nogen umaadelig solbeskinnet Slette, hvorover min Fantasi utøilet kan jage, hvor Spirene kneiser af mine Luft-Fredriksberger og -Fredensborger, og hvorfra en urokkelig Plan, beskyttende det hele, som et Kronborg træder ud imod de indbrydende Elementer; men kun enkelte smaa Dyrehavesletter som Stjerner i Natten omgivne af den mørke brusende Skov, i hvis Skygger fiendtlige Magter kogler. Jeg maa rive mig ud af denne Tryllekreds. Min nye Husbond, som vel har mere Agtelse for det vidunderlige end min Onkel, maa opgive

at bruge mig til at trække Folk til Boden. Da han modtog mig, fordi jeg havde været hos den store Digter, og fordi han antog mig inspireret af denne, maa han ligesaa beredvillig give mig fra sig, naar han bliver overtydet om, at jeg inspirerer mig selv. (Boghandleren kommer).

Papegøien.

Nu har jeg hængt saalænge i Boghandlingen, Fatter! at jeg kan Snittet.

Zacharias Güldenthal.

Hvad skal det, Pape?

Papegøien.

Jeg har lagt den slemme Vane af at sige Plappap, undtagen i Vrede og Distraktion.

Zacharias Güldenthal.

Gid du intet værre sagde; men —

Papegøien.

Fatter har sine Fingre ude i Sverig.

Zacharias Güldenthal.

Et Etablissement? Hvad i al Verden —

Papegøien.

Fatter har ofte tænkt paa at faa Fingre i Norge . .

Zacharias Güldenthal.

Nu?

Papegøien.

Fatter har altid sagt, at der er dumme Folk i Norge, og at Danmark havde større Eksport af Fæ did end til Tyskland . . .

Zacharias Güldenthal.

Nu?

Papegøien.

Fatter maa sende mig did som sin Faktor. Jeg maa blive til noget, om ikke i Verden, saa i Norge.

Zacharias Güldenthal.

Aha! — vel! — men — blot man ikke opdager, at du er en Papegøie.

Papegøien.

Fatter har udstykket Norden i Boghandelprovinser. Lad mig blive Prokonsul i Norddanmark som Leerup er det i Østdanmark!

Zacharias Güldenthal.

Saamen! Dog — jeg vil overlægge det med den kloge Mand.

Papegøien (ser ud paa Gaden).

Der er en klog Mand. Herind! Nei, det var Sekretær Lunge. Men der er han — Herind! Herind!

Zacharias Güldenthal.

Johan, læg af den slemme Vane, at kalde Folk ind fra Gaden for at føre Sladder med dem og om dem, der bliver udenfor.

Papegøien.

I Norge vil jeg sladre med nogle og handle med andre.

8.

(Den kloge Mand kommer).

Zacharias Güldenthal.

Her har jeg nu denne Papegøie —

Den kloge Mand.

Jeg har seet den i mange Aar i Boghandlingen.

Zacharias Güldenthal.

Jeg er — oprigtig talt — bleven kjed af den.

Den kloge Mand.

Saa alle, der har kjendt den.

Zacharias Güldenthal.

Men den er bleven en god Boghandler.

Den kloge Mand.

Det tror jeg gjerne; thi slige Dyr, som desuden er Vanedyr ligesom Mennesket, har Anlæg til at blive Kjøbmænd, Boghandlere, Barberer, Frisører og Kommissionærer.

Zacharias Güldenthal.

Nuvel, kald den kun et Dyr, omendskjønt den nær har bundet mig andet paa Ærmet. Men jeg har nu i Tanke, om De raader mig dertil, at anvende dens Frihed paa et Sted, hvor man ei er stort bedre vant herfra.

Den kloge Mand.

Det maa være i Norge.

Zacharias Güldenthal.

Hvor andetsteds? Blot man ikke kommer underveirs med, at det er en Papegøie.

Den kloge Mand.

Hvad gjør det, naar den er fra Danmark? Til Overflod kan man jo klæde den ganske ud som et Menneske. Den har jo alt et lidet børstet Hoved, og et hvidtet Næb, der ser ud som et Slags Næse. Nøgen er den jo, saa man gjerne kan komme den paa Livet uden at gribe Fuglen. Nu Støvler over Kløerne, en en ny, grøn Frak og et Par gule Hansker paa Vingespidserne! Nogle Floskler saa i Munden; et godt Kreditiv; og han vil stikke dem ud deroppe baade som Kavaler og Boghandler.

Zacharias Güldenthal.

For Gud, tror jeg ikke det gaar an.

Den kloge Mand.

Bedre end det. I gamle Dage var en Hund Konge der; og siden, da det fik Dannemænd til Konger, lod de sig behandle som Hunde, indtil for nyligt en Digter kalder forrige Tiders Nordmænd „Pudelhunde“ og Nutidens „Murmeldyr“,*) og de knurrer ikke ad ham derfor.

Zacharias Güldenthal.

Velan! velan! der er ingenting iveien.

Den kloge Mand.

Visselig ikke. Ifjor var jeg med at sende en Faareflok

*) Se „Norges Dæmring“. (U. A.)

derop; og de blev fordelte paa de 4 Stifter, som ordentlig reves om dem; og gjorde sin Lykke allesammen paanær en Buk, som hele Flokken ogsaa erklærede der intet Udkomme var med. Danske Kornkrager kommer, som bekjendt, godt til der; og vi ved jo nok hvad det er for Karle, der ser herned hver Sommer, som de holder for tabt, naar de ikke har seet Kjøbenhavn.

Zacharias Güldenthal.

Johan! det er afgjort. Du skal til Norge.

Papegøien.

Plappap! Plapp! Fatt — Plapp!

Zacharias Güldenthal.

Stakkels Dyr, du kan ikke snakke af Glæde.

Den kloge Mand.

Den kan gjerne plapre i Norge, blot den gjør det paa dansk.

Zacharias Güldenthal.

Her har du din Instruks: 1) skal du tjene hos en Boghandler deroppe, om der gives nogen indfødt, som tænker og driver paa sligt. Det kaldes at stikke Fingren i Jorden. 2) Naar du kommer paa egen Haand, skal du slaa stort paa. 3) Paa alle Maader overdynge Landet med danske Sager, men hemmeligen undertrykke alt indenlandsk, med mindre det skulde være af en saadan Natur, at man kun tør hviske derom, og som skal blive dig betegnet i de hemmelige Tillægsartikler. 4) Du skal altid følge Folk smilende tildørs. 5) Du skal ogsaa drive den Negotie, at sende Folk store Dynger af Bøger, og lade dem beholde dem, enten de vil eller ei, men efter et halvt Aar sende Regning. 6) Du skal ikke undse dig ved at sige dem, som kommer til dig: den Bog maa De have; den og den —. 7) Før dygtig Sladder, og træk Byens Sladderhanker ind i din Bod, saa kommer Folk der for at høre nyt, og du har da Leilighed til at prakke baade i og paa dem nyt og gammelt. 8) Hold dig altid tre Skridt fra Livet paa alle fornuftige Folk, undtagen som Boghandler. 9) Hold din egen

uafhængige Kurs! 10) Gjør dig bekjendt; men for alting ikke kjendt. Det er dine 10 Bud.

Papegøien.

Og det ellevte er, at jeg ikke skal glemme, at jeg har Fatter i Baghaanden. —

9.

(Indløbet af Kristianiafjorden. Maaneskinsaften. Landet sees. En Fisker i en Baad. En Jydeslup passerer forbi. Papegøien i Kavalerhabit og Skipperen i Bagstavnen).

Papegøien.

Idetmindste er norske Sømænd nogle Tølpere. En sagde: „Vi har nok af sligt Gods deroppe før.“ En anden ganske kort: „nei Falil!“ En tredie sagde blot „ja saa, min Gut?“ og dreiede sig fløitende omkring paa Hælen. Hvad den fjerde sagde vil jeg ikke sige; men endelig viste den femte mig til denne brave Landsmand, sigende: „Han har ført nok af dem over før.“ Er det Norge, det høie, blaa der?

Skipperen.

Ja, Falil! Men sku ikke Hunden paa Haarene.

Papegøien.

Gudbevares for et Land. Min tilkommende Æresbane aabner sig. Den har høie Skranker.

Skipperen.

Ja, høie? Men det er sgu et godt Land, Falil. Det er høit; men det er for os i Forhold til Danmark som Salen til Dagligstuen. Dernede spiser vi, men deroppe danser vi og holder os lystige.

Papegøien.

Ah, den Skuespillerfrygt gik snart over. Jeg vil ikke agte disse Fjelde mere end Folderne paa Teppet, hvorbag jeg skal spille. — —

Fiskeren (seende efter Sluppen).

Trællende Bølge, hvor er du fød,
skjøn som en Aand, som Muldklumpen død?

Mulden dog fast ved sin Klippe sig fæster;
Aanderne eier selv Fædreneland.
Du kun, o Sjø,
følesløs ruller fra øster og vester,
kjender ei Strand,
hvor du vil leve og dø.

Fødtes du ei mellem Agdur og Fold?
Legte du ei under Jomfrulands Voll?
Mente du intet, da Afbild af Vigen,
Bølge, du beilende grov i dit Skjold?
Fjeldene hist
brødes du med i ungdommelig Higen.
Norrig i Vold
du er da svoren forvist.

Bærer du uden Harme da did
Jyder i Fred og Britter i Strid?
Er der ei Ord i din Drønen? og funkler
Tanke ei under dit glimrende Skum?
Trælsindte Sjø,
bort med din prægtige Kaabe! Gid dunkel,
magtløs og stum
du da paa Fladstrand maa dø!

II.

Papegøien som Boghandler.

(Papegøien stiger i Land paa en Brygge. Polemikkel Poetikkel, Vehikkel og Æsthetikkel imellem Folkemængden).

Polemikkel.

Der er bestemt en dansk. Vi maa omfavne ham.

Vehikkel.

Som du jeg; det ved du.

Æsthetikkel.

Lugter du dem?

Poetikkel.

Som Poet divinerer jeg. Som Filosof objektiverer jeg fra

mit subjektive Standpunkt. Som Menneske sympatiserer jeg og forsaavidt sensuerer.

Alle tre (omfavnende Papegøien).

O! O!

Papegøien.

Mine Herrer! — Plapp! — Undskyld . . . Denne Artighed —

Alle tre.

Det er nok. Nægt ikke, De er en Kjøbenhavner.

Papegøien.

Jo jeg skulde tro det.

Poetikkel. (Afsides).

Ah! Han kan vist være mig nyttig. Hvor uvislig han ser ud, maa dog ingen isaahenseende foragtes. (Høit) Min Herre! De fremtræder obligat i denne Barbariets Region, som en Apparents fra en peregrin bedre Verden, fra Hesperien.

Æsthetikkel og Vehikkel.

Hørte De det? Nu tror jeg, De mærker, at De taler med Digteren Polemikkel Poetikkel.

Poetikkel. (Afsides).

Inpatiable Følelse, om han ikke skulde kognosere mig. (Høit) Jeg har baade for Raritetens og Fruktifikationens eller Fertilitetens Skyld, eligeret den Gren, som ikke vokser paa andre Digteres Laurer, nemlig den polemiske, og forresten —

Papegøien.

Ah! De skulde vel ikke være den, som har kaldt sine Landsmænd Hunde og Murmeldyr.

Alle tre.

Netop!

Papegøien.

Hæderligere Bekjendtskab kunde jeg ikke gjøre end med en Digter af saamegen Fortjeneste.

Poetikkel.

Oh! Jeg laborerer netop paa at arbeide mig frem. Jeg skal udvikle en forbausende Perfektibilitet. Jeg har skrevet over 6 Sonetter ved overmaade adækvate Leiligheder og en polemisk Vise, som man ikke havde andet Raad med, end at kalde den et Skandskrift og Forfatteren en Slyngel. (Æsthetikkel og Vehikkel repeterer det) Men hvem vandt derved? Jeg! Thi jeg blev da kun kjendt for den jeg er.

Papegøien.

Og jeg har været 2 Aar i Skjaldekongen Prometheus's Hus, og —

Poetikkel.

Prometheus! Hvorledes! Ah, er det possibelt? (Afsides) Bi lidt! Denne Danske skal blive mig nyttigere end 10 andre. Jeg ser Traaden i denne Puslings Fingre, der skal lede mig ud af mit Mørkes Labyrint. (Høit) Prometheus! Digterkongen!

Papegøien.

Ja, to sammenrullede Hansker er ikke saa intime, som vi var.

Poetikkel.

Mine Herrer — jeg er forbauset — konsterneret vilde jeg sige.

Vehiklen.

Ja jeg er ogsaa forbauset — konsterneret vilde jeg sige, naar du er det.

Papegøien.

Jeg var nær ham og kjendt i hans Hus som Lyden af hans Fodtrin.

Æsthetiklen.

Spiste han? Hvad spiste han? Spiste De med ham? Sov han? naar sov han? Hvorledes? Gik han? Gik han i egne Forretninger? Gik han med Laurbærkrans? i Jambetakt? Naar digtede han? hvorledes? hvorledes? — —

Papegøien.

Alt skal De faa at vide i Fortrolighed. (Afsides) Var det ikke det jeg vidste, at det nok skulde komme til Nytte? Seksgange om Dagen skal jeg nok vide at anbringe det.

Poetikkel. (Afsides).

Jeg har det! Gjennem ham til de danske Aviser og til Prometheus selv; gjennem Prometheus selv til Ærens Tempel! Lyksalige Dag! I et Tidsrum af otte Uger skal jeg faa en Sonnet istand til din Pris. Snart skal jeg kunne spare mig det uhyre Arbeide, hvergang jeg træder udaf Døren at spille Geni, tvinge Armene i Kors, svinge Benene over hinanden, vrikke af og til med Hovedet, nynne naar der stryger Folk forbi, ikke hilse igjen, omenskjønt det fryder mig, om selv en Svovelstikdreng hilser, lade somom jeg gaar i dybe Tanker, kikke og glo Folk op i Ansigtet, og være uforskammet — hvilket falder mig lettest af det hele. Men jeg maa imponere ham. (Til Æsthetikkel). Du ved hvad du skal sige, naar jeg ler, saa skal jeg fortælle ham, at du er en Kunstdommer. (Ler).

Æsthetikkel.

Giv Agt! nu kommer der vittige Indfald!

Poetikkel (Til forskjellige af Bryggepersonalet).

Hør Mutter, I er et konkret gammelt Hespetræ! Hør Fatter, du er et abstrakt Bagbæst! Hør Haltemand, faa dig en blind at ride paa! Hahaha! Hør Mosjø Christoffersen, I er *mafoi* en Nar. Hører du, døve, *mafoi*, hører du, stokdøve?

Vehikkel og Æsthetikkel
(der har skoggerleet under hele Replikken).

Saaledes faar hele Verden. Fortræffeligt! Fortræffeligt!

Papegøien.

Ja han er sandelig vittig: det er godt; men det er det bedste, at Folk ikke hører det.

Æsthetikkel.

Og det var nye Vittigheder. Han har aldrig sagt dem tilforn.

Papegøien.

Det var meget. Det var overmaade meget!

Æsthetikkel.

Igaar sagde han om Nordmændene, at de er nogle Bakkelsebæster i Julen. Gjorde du ikke?

Poetikkel.

Jovist — Nuda, le da ikke før Tiden! — Og at deres Grundlovs rette Titel er Prostitutionen af 17de Mai! (Æsthetikkel ler umaadeligt). Og om Siful Sifadda, at —

Papegøien.

Nu?

Poetikkel.

At —

Æsthetikkel.

Aha, der er han. (En Person tager Plads et Stykke fra).

Poetikkel.

Kom lad os gaa. (Personen fjerner sig noget).

Papegøien.

Hvad er paafærde? (Afsides), Jeg skulde dog vel ikke tro, at han ogsaa har Alfer, og saa dem. (Høit). Saa De noget? For Guds Skyld. . .

Poetikkel.

Det var intet. Det gik over. Ser De, nylig har al poetisk Elementærraahed gjort en vulkansk Hovederuption her, og den graa Figur der borte er Polyfemen. Vogt Dem for ham. Han er et Uhyre. Den ene Spids paa hans Tvetunge — den han hvisler med — hedder Siful Sifadda. Faar han vide De er Dansk, saa spytter han et elendigt Epigram paa Dem. Han maa ødelægges. Hadet til ham kan begeistre.

Æsthetikkel.

Han skriver Vers, som man maa brække sig over, saa knudrede, at de lyder, somom man læste høit i en gungrende Vogn.

Poetikkel.

Hans saakaldte høie Poesi lyder som at slaa Katten af Tønden.

Vehikkel.

Hans Taler er poetiske, fordi det er en Feil, naar Taler er poetiske.

Poetikkel.

Sig ikke det, thi er han poetisk i et, er han det i alt. Hans Taler er som naar man vilde holde Journal over en Feberpatients Galskab.

Æsthetikkel.

Han gaar i Vadmelskjol, hvilket beviser hans Pøbelagtighed. . . —

Poetikkel.

Og grelle Prosaiskhed; og at han ikke blues ved at være en Nordmand, hvilket beviser hans Skamløshed.

Æsthetikkel.

Jeg har opdaget 14 Dun paa Kjolen.

Poetikkel.

Jeg kunde se Maskerne ligesaa tydeligt som i et Fiskegarn, og i hver laa der et Dun ligesom paa Rede.

Vehikkel.

Han drikker som et bundløst Svælg. Forleden Dag drak han en Tønde; og engang han var i et Lag med 10 Bagateller, sagde han: det var Pokker til Lag: da Bollen var endt, havde de 10 fulde Oksehoveder tilbage.

Æsthetikkel.

Hans Digte er kun at ligne med en raa Slagg, der er slængt udenfor en Masovn, hvor Forbitrelse er Flamme og Forfængelighed Blæsebælg.

Poetikkel.

Han har den grænseløseste Foragt for Kunstpoeter og polemiske Digtere. Men de foragter ham da ogsaa igjen, kan jeg tro.

Æsthetikkel.

Jammerlige, spydige Stumper af Vers ligger efter ham som Affald efter en Hest. De er ogsaa isandhed triviale.

Poetikkel.

Jeg har pyntet ham paa Bagen; thi den giver han til Pris ligesom Ranudo, mens han kror sig fortil, og sætter Blomster i Brystet af Forlibelse i den vilde Natur.

Papegøien (afsides).

Vilde Natur? Altid røres en ubehagelig Streng. (Høit) Vel! vi vil lægge os om sligt Monstrum.

Poetikkel.

Han skal bruges til at ascendere eller klatre op i. Jeg skal rive hans skvaldrende Skjærerede ned, og lægge Gjøgeæg i Sangfuglenes i Toppen.

Æsthetikkel.

Han maa angribes fra Nord og Syd.

Poetikkel.

Haand paa det, Triumvirer, det vil sige: aandelige Tremænninger! Han skal ødelægges. I hans ødelagte Have vil jeg plante Kaal.

Vehikkel.

Fortræffeligt! Thi da han engang regnede op Retterne, *quibus favebat genio*, lignede han Rufus med en Langkorkflaske med rødt Segl paa Toppen, som han skulde knække Halsen paa, Æsthetikkel ved en Skinke, som han vilde spise med Sennep og Peber til; *Longus Curvus Æsthetikulus*, som erklærer sig i Morgenbladene, ved en Pølse, der af for meget Indhold er krum og udbrusten i den ene Ende: dig ved forloren Skildpadde af en Kalv, en hel Del af os ved Krebs, som førstegang skulde lære at avancere, naar de kom ham paa Tænderne, Vehiklerne ved Desert og mig ved et Kaalhoved, som han vilde stuve op. Og han lagde nederdrægtigen til, at han skammede sig ved at fraadse alene i saa godt Maaltid.

Poetikkel.

Du skal faa en Luftbøsse at fyre med fra Trondhjem; og du, værdige Ven, nogle Skud, som du kan slippe løs fra Kjøbenhavn*). Selv vil jeg smælde løs her; og samme Knald, som slukker hans Lys, skal allumere mit, og det skal lade jer træde frem fra Baggrunden for dem I er. Folk maa vænnes af med at læse ham; da har jeg — vi, vilde jeg sige — vundet Spil. Og det skal vi paa tusinde Maader, hvorom vi vil oplægge Raad; men især ved at indbilde Folk, at de lyver i sin egen Pung, som siger, at de forstaar ham; og at intet er lettere end at skrive høie Digte, naar man er gal, bidende Satirer, naar man er vred, og Messiader naar man er alvorlig; men at den er først en Digter, som objektiverer saa godt, at han kan skrive Sørgehymner leende, lystige Stykker i trægt Lune, og høit alt som det forlanges.

Vehikkel.

Det kan du. Det er netop efter min og Æsthetikkels Æsthetik.

Poetikkel.

Frisk Haand paa Værket! Jeg er alt 25 Aar, og har da ingen Tid at miste; ja jeg er nær de 50, naar jeg lægger de Nætter til, jeg har gjennemvaaget under Tanken om et Navn. Frisk! Frisk! Jeg skal beregne, jeg skal regne. Vi adderer os sammen, og saa multiplicerer jeg Summen 10 Gange med mig selv, og skriver Stykket op paa hans Ryg, mens han staar somom intet var paafærde, og glor efter Morganabilleder i Skyerne. (De gaar Arm i Arm).

*) Her sigtes til nogle af Welhaven i Studentersamfundets Blad skrevne Epigrammer, som senere — som Wergeland troede med Welhavens Vidende — blev offentliggjorte i Trondhjem. Welhaven var dog uden al Andel i denne Offentliggjørelse. (U. A.)

2.

(Güldenthals Boglade. Zacharias Güldenthal med et Brev. Onkel Tobias).

Onkel Tobias.

— — Jeg kjender ham. Han er mere Papegøie indvendig end udvendig. Omsider maa det dog opdages, og saa er Farcen ude.

Zacharias Güldenthal.

Men saa hør da hvad han skriver:

Høistærede Hr. Principal!

Jeg er høistærede Hr. Principals allerærbødigste Søstersøn Johan, ærbødigst, hvilket herved ærbødigst formeldes. Samt at alt gaar fortræffeligt og at ingen mærker, at jeg er en Papegøie. Hvilket er det bedste, og jeg skulde formelde. Samt at flere er siden komne til, da to Personer af den Sortement høistærede og megetærede Hr. Principals Instruks ærbødigt anmelder straks modtage mig iland, hvilke gjøre Etablissementet tilsammen stor Nytte ved at anbefale det, der er en stor Nytte, og at Instruksen holdes efterrettelig i alt. Samt har jeg lagt Mærke til at Folket har Femmarksdalere og at jeg har været hos Prometheus der gjorde ypperlig Effekt, hvorefter det længes inderlig at han vil gjøre Nationen den Ære, som jeg alt har skrevet i indlagte anbefalende Brev — —"

Onkel Tobias.

Hei vil du gaa! Hulter til Bulter! Papegøiestil!

Zacharias Güldenthal.

Men der er da ogsaa mange Mennesker, som snakker fortræffeligt, men ikke kan skrive et fornuftigt Ord. Det bliver nok bedst, at jeg sender ham nogle Folk paa Kontoret. (Fortsætter). — — „Og at Folket er meget føieligt og har gode Penge og som da efter en Grundlov som kaldes 17de Mai behjælper sig med Jyder, da de ikke maa taale Jøder, hvilket vi ogsaa slaar os godt allesammen igjennem, er Potte og Pande og tollereres og ligesom Grækerne mellem Romerne, megen forskjellig Umag betage vi dem med forskjellig Handel og lære

dem at danse og spille for dem og more dem og tage ved Næsen m. m. o. s. v. Samt da enkelte, som ser skjævt dertil som have stive Nakker, som haver deres eget barebariske Sprog kaldes Stivnakker, Vilde, Ensidige Bornerte Bjørne Lurblæsere og naar de ret skal skjældes ud — Patrioter! Og saaledes alene har vi i min Bod alene opfundet 30 Navne paa dem hvoraf saaledes høistærede Hr. Principal vil se at Seiren er paa vor Side. Hvilket var det jeg vilde sige, at Digteren Polemikkel Poetikkel deri viser sit store Geni og har opfundet mangfoldige paa Folket selv, hvilke han nu sætter sammen til et beundringsværdigt Digt og er min Hjertensven og som er her daglig og som vi meddele hverandre nyt og vi allesammen og hvad vi kan finde paa. Og høistærede Hr. Principal vil anbefale, da han bør blive bekjendt for vor og hans egen Skyld, hvorfor jeg sender hermed nogle Stykker af ham som er for smukt til Norge men til „Prometheus.“ Hvorfor han ogsaa siger, at hans Geniusses rette Hjem er Danmark derfor sender jeg ogsaa; samt til Kjøbenhavnsposten et med Siful Sifadda der er den værste af dem alle og som, høistærede Hr. Principal, ikke kan beskrive og en Varulv. Men vi er ogsaa efter ham med skjønne Kobbler Polemikler som Buldbidere og Vehikler som smaa Vindspildere og Æsthetikler som Snusere og Støvere og Poetikler som giver grov Hals og mange Damer, som raabe Halloh! Halloh! Spor an! og Poetikkel selv paa Pegasus. Men han gaar ogsaa aldrig forbi før vi sige se paa ham!! se paa ham!! med megen anden Bitterhed! og vender Ansigtet bort naar vi møder ham for ikke at træffe ham og da hans Dybsindighed er ikke andet end Letsindighed, og er uden Smag samt skriver alt for høit og skriver hvad der falder ham ind, saa kan Onkel selv tænke. Thi han holder mig for en Stymper samt ogsaa Poetikkel, som dog har givet ham mange Stykker og ikke tænker paa andet Nat og Dag, og er alle Danskes Uven omenskjønt han er Ven med mange af dem, som jeg ingen Kommers har med da jeg har truffet nok af Danske i Norge.

Hvorfor jeg beder ikke at hilse Onkel Tobias, men beder høistærede Hr. Principal allerærbødigst hilset o. s. v.

allerærbødigst fra kjære Brodersøn
og ærbødigste Faktor
Johan Papendal."

Nu Broder, hvad synes du?

Onkel Tobias.

Godt! Naar Dumhed gaar til den Yderlighed, prostitueres ikke Nationen; thi da er den et Fænomen, som tilhører sin egen Natur og al Naturen.

3.

(Papegøiens Boglade. Papegøien. Poetikkel. Vehikkel. Æsthetikkel. Flere Poetikler, Vehikler og Æsthetikler).

Papegøien.

Du er saa blaa under Øinene og bleg om Nebbet idag, Poetikkel?

Poetikkel.

Ak, kjære, han har jo atter givet ud et Digt.

En Bagatel.

Ak, kjære, han har jo atter givet ud et Digt.

Alle.

Men uforstaaeligt vel?

Poetikkel.

Desværre! Satan i alt hvad jeg har gjort! Nu er han forstaaelig af List, ikke af Lyst.

En Bagatel.

Desværre (o. s. v.)

Alle.

Men han *skal* ikke forstaaes. Det gjør vi.

En.

Vær dog fornuftig og i godt Humør. Tænk paa, at du igaar fandt 9 Rim paa „Land" foruden „Vand" og „Sand" og „Strand".

Alle.

Det var meget! Det var meget! overmaade meget! Geniets Triumf!

En.

Tænk paa, at han har faaet baade fra Trondhjem og fra Kjøbenhavn, og at baade Kjøbenhavnsposten og svenske Heimdall tuder med os.

En.

Tænk ikke paa hans Cæsarer og Spanioler, men paa at slaa dem i Hovedkvarteret d. e. paa at slaa ham selv.

Alle.

Netop det! Netop ham selv; thi han gjør Nar af os! Alle som en! Det er et Ord. Men vi bryder ind bagfra og rydder ned!

Poetikkel.

Vel! jeg vil mande mig op. Jeg vil ikke tænke over hans Digte, men recensere dem, baade dem og ham.

En.

Ret! Vær ikke nedslagen, men slaa ned!

En.

Kjæm ham som Filisterne Samson.

Poetikkel.

Ja, som f. Eks. — kom med en Bog, hans saakaldte Digte.

Papegøien.

Kontrabande, Kontrabande her. Ikke for Alverden! Jeg vilde gjøre Allarm somom en Slange havde sneget sig over Dørtærskelen, om en Linje af ham kom herind. Og ser jeg et af disse Blade, hvori han henslænger sine Vers, betragter jeg det som en Ræv et Stykke Kjød, der er forgiftet i den ene Ende, ja gjennem det hele.

Poetikkel.

— — Som f. Eks. disse bestialske Linjer:

„Men den sande Muse: Hun som elsker Støvets Dyd,
løfter den fra Pjaltedækket til sin Himmel op;
i Vuggekys
indstraaler i Barnet sit himmelske Lys,
imens hun selv
forelsket indsuger dets Menneskesjæl.
Gjennem Harpen (dette Jordens
Øre lagt til Himlens Læber)
bruser Himlens Sjæles Tanker
ind i Jordens Millioners — —

Det kan være nok; thi jeg begynder at faa ondt. Hvor er Rimet? „Harpen Jordens Øre lagt til Himlens Læber"? Har Jorden Øre? — Chimborasso maa være dens Æseløre — Himlen Læber? Er det Morgenrøden eller Aftenrøden? Ikke en Erkeengel med 90 Procent Alvidenhed vilde kunne forstaa det. Naar Jorden har 1000 Millioner, hvorfor staar da ikke det til? I hans prægtige poetiske Kolonnadepalads (Gud bedre os!) bor Galskab til Gaden, Uvidenhed til Bagsiden. Kort — jeg tør paatage mig at finde to Snese Feil i denne Stump, uden at regne den Kampestensprosa, som nedtynger den. Herefter lægger vi over at læse hans Vers tvertover: en Linje af den ene Side og en Linje af den anden.

Vehikler.

Det er et Ord!

Æsthetikler.

Vi har alt længe læst dem paa den Maner.

Andre Æsthetikler.

Vi finder det bekvemmere at læse dem bagvendt.

Andre Æsthetikkere.

Vi læser dem i Springertræk paa et Schakbræt.

Poetikkel.

Ogsaa godt. Jeg kjender til alle Manerer, og skal sætte dem ud systematisk naar jeg bliver Lektor i Æsthetik, som vel ikke kan vare længe til.

Bagateller.

Læg Mærke til det: nu divinerer han, nu objektiverer han sig selv! Det er Geniets Kjendemærke.

Papegøien.

Naa du kommer paa den Post —

Poetikkel.

Ligesaavist som man af det, en Fugl lader efter sig, ved at finde den Kvist, hvor den pleier at flyve op til Ro, ligesaavist skal man finde min Plads af det, jeg lader efter mig! Dette jammerlige deplorable Fødeland skal jeg spargere mit unegtelige Genies Affald saa tæt paa, at dets Skolt — *sit venia verbo* — skal se ud som ét Skjær, hvor Maagerne pleier at nedlade sig.

Papegøien.

Men naar du kommer paa den Post —

Poetikkel.

Jeg har set den i min Skjæbnebrønd: i en Statsraads Vinglas.

Papegøien.

— Saa for alting tugt ham, fordi han taler saameget om Fugle — det vil sige, jeg mener ikke om store Fugle, saasom — men at jeg mener om smaa Fugle saasom Irisker og andre, som han har skrevet hele saakaldte Digte til, saasom —

Poetikkel.

Han skal blive tugtet for den som for anden Raahed. Kjære, overlad sligt til mig. Jeg skal lyne hans „Hjemdalens Smaahytter" med anden Pøbelagtighed ned i Støv med mine Teorier om, at alle ophøiede Billeder maa hentes fra Borge, Slotte, Troner, Adel, Skjolde, — et æsthetisk Grundprincip, som jeg ved ikke enten jeg eller Tegnér eller de tyske Mystikere har fikseret, eller om det skriver sig fra de Tider, da der ikke fandtes andre Mennesker end Skjoldmænd. Han skal blot blive anført under mine Forelæsninger over „Norges Dæmring" — hm! et høist udmærket Værk, der gjør Nationen Ære, om jeg selv maa sige det, og hvorefter den norske Ungdom skal

blive at opdrage — ligesom man i Historien anfører Syndfloden som Epoke. Jeg er Poesiens Prokrustes, der skal vide at pine den i platificeret *(lapsus lingvæ*: plastificeret) Form.

En.

Tænk paa, at du spiser hos Statsraader, mens han tager Nisten frem under det Træ, hvorunder hans Hest græsser, og gjør Vand til Myselimonade med slige eddikesure Vers:

„Du Siful, Jahn, tildøde slog,
bandt Pegasus med Grima;
og atpaa hos en Statsraad tog
du *spolia opima*.“

Poetikkel.

Ja jeg gjorde Halvparten af en Stump igjen iforgaars og Resten igaar. Men mind mig ikke paa hans; thi ellers bliver jeg i det Humør, at jeg vil recensere ham straks.

En.

Ja, smed mens det er varmt, og brug Slæggen!

Papegøien.

Hi hi! (ytrer megen Glæde. En Livretjener bringer et Brev). Nu, ser De — det er en ny Opfindelse.

Med rødt paa grønt. —

En.

Ideen net.

Papegøien (afsides).

Og ta'et fra Papegøier.
Han gavner Herren lige let.

Alle.

Og Publikum fornøier.

Papegøien (læser Brevet).

Ah! ah! Nu skal De se, om det ikke er sandt. Ah! ah!

Alle.

Ak, nyt? Hvad nyt? Vi har intet faaet idag.

Papegøien.

Ak, der er ingen Æreport, og Prometheus, Prometheus, min inderlige, store Ven, Prometheus kommer!

Alle (slagne).

Kommer?! Prometheus! Kommer? Kommer han selv?.

Papegøien.

Ja først kom han rigtignok ved mig. Men han kommer, og der er ingen Æreport. Hvilken Skam for denne gudsjammerlige Nation, naar han kommer selv, selvere, selvst.

En Bagatel (til Poetikkel).

Nu synes jeg du kunde gjerne være „selvere“, og jeg „selv“.

Poetikkel (til Bagatellen).

Ikke endnu, Bruun. Tys! Men opløft den Røst, naar det er Tid.

Bagatellen.

O, jeg skal skryde som Bileams Asen, gjennemløbe hele Talestigen fra Sandhed eksklusive til Løgn inklusive, og skalpere, skalpere, hidsigere end Irokesen hans Pandehud for dig og Bagen for mig, gjøre Hjelme deraf, og saa opløfte Kampraabet: fremad for Polemikkel, Poetikkel, Bagateller, Vehikler, Poetikler, Æsthetikler.

Alle.

Vi vil danne en Æreport af vore Hænder: baade Æreport og Bærestol.

Poetikkel.

Jeg vil gjøre en Skammel for mig selv af Sifuls Ryg; (Afsides) og en Bærestol af Prometheus! Bærer han mig ikke til Danmark, skal han dog løfte mig et Stykke op over Norge.

Alle (hver for sig afsides).

Jeg vil skrive Vers til ham og fremstille mig som ung Digter.

Poetikkel.

Jeg vil stille mit Brændspeil i hans Sol og svide Siful i Ansigtet og pille ham af bag, saa han bliver til en udhullet forbrændt Skorpe, der falder sammen for et Fingertryk.

Papegøien.

Og jeg vil vise, hvad Karl jeg er.

Alle.

Det vil vi alle.

Papegøien.

Men jeg vil vise det ved at gaa paa hans høire Side.

Poetikkel (til Papegøien).

Husk, hvad du har lovet! for Guds Skyld, husk paa mig!

Papegøien.

Du ved det. Du skal gaa paa den anden. Saa kan han undvære Æreporten.

4.

(Güldenthals Boglade. Güldenthal med et Brev. Onkel Tobias).

Onkel Tobias.

— Sagde jeg dig ikke, at der intet godt var ved ham. Han har været et Skarn, fra han var en Næve stor.

Zacharias Güldenthal.

Jeg tror ikke mine egne Øine. Læs du det, at jeg kan forsøge med Ørene.

Onkel Tobias (læsende).

„Ærede Hr. Medbroder!“ —

Zacharias Güldenthal (rasende).

Medbroder? Staar der saa? Den Papegøie, Medbroder til Dompaper og Korsnebber! Hehe! Medbroder?

Onkel Tobias.

— „Megetærede Hr. Medbroder! Hr. Fatter! Da jeg nu saagodtsom kan være Principal selv saa gaar alt endnu fortræffeligere og ingen mærker, at jeg er en Papegøi saa gaar alt herligt m. m., og forat aflede Publikums Mistanke har jeg klædt min Tjener ud som en Papegøi af en Slags Drivt, hvorefter man kan tro at han tjener hos en Excelenz. Samt da alt gaar herligt saa kan jeg være Principal selv og ophæve Forholdet paa egne Ben som jeg nu da alt gaar herligt m. m. kan staa paa selv. Samt nød jeg megen Ære da Prometheus var her, og var som en Flue paa en Syrupskage da han var her, og der dryppede megen Ære da han var her paa mig naar det

regnede paa ham, og vi er Alle blevne berømte, som Collega kan læse i det herlige Digt „Tak for sidst.“ Endskjønt deri er ikke optaget den nu berømte Poetikkels Takkedigt til mig, hvori jeg lignes med Jupiters Ørn m. m. Og da vi kom paa den herligste Udsigt i Norge som overrasker herligt, men det var mere for at Norge skulde se Digteren end for at Digteren skulde se Norge, sagde Digteren: men kan vi ikke faa en Æggekage dernede i det lille røde Hus. Og saa spiste vi herligt og paa et andet Sted Skinke og Brød hvilket Alt er besjunget samt jeg og Skinken bleven udødelig, og at En, som heder Vaskehandskedanskedahl kjøbte Handsker hvorpaa Digteren sagde, at han havde vasket hans Handsker herligt. Hvilket alt gik herligt. Hvorefter jeg ogsaa sender Poetikkels herlige Dødsdom over det norske Uhyre Siful der skal sættes i Kjøbenhavnsposten, hvorimod ikke er udkommet andet end nogle Grunde, som jeg ikke sender. Samt sender jeg Polemikkels Poetikkels polemiske Poem, som det er Løgn er hans Fædrelands Æreskjænder m. m., men han har kun skjændt det ud for Alverden som det kunde vente af ham m. m. Og han har tjent Penge; og da jeg har tjent Penge og kan være Principal selv og sletikke er alferæd mere og da jeg kan staa paa mine egne Ben og da jeg kan styre selv og paa alle disse Grunde afskjærer jeg ikke Forbindelse men kun saaledes at jeg vil være Principal selv men altid i et dansk Etablissement og som en af Nordens Boghandlertreenighed og som Principal selv og da jeg kan staa paa egne Ben og henlever

tjenstvillige velaffactionerte
Hr. Collegas Collega
Johan Papendal“.

Zacharias Güldenthal (river Brevet isønder).

Det utaknemmelige Afskum! Skille sin Boghandling fra Moderboghandlingen? Nu, den bliver ikke norsk for det? Men — ha! jeg kunde knuse det Skarn i Skarnet — —

Onkel Tobias.

Han vilde blot krybe dybere.

5.

(Papegøien i Slobrok i sin Boghandling).

— — Jeg er om en Hals. Ogsaa her er Alfer. Maanen maa trække dem til sig fra det ene Land, og ryste dem ud over det andet. Forbandet, at Poetikkel skulde lokke mig, mig, som hader alt hvad der er Natur, op i den botaniske Have, da det næsten var bælmørkt, forat jeg af Mørket, Kulden, Flagermusene, de kvækkende Frøer og døsige Blomster skulde danne mig en objektiv Ide, som han sagde, af Dæmringens Aand. Ve! at jeg ikke kom til Sans straks af Lysthusets Kaprifolieduft, og ikke mærkede Uraad, før Fuldmaanen over Kastanjetræerne skinnede derind, og viste mig alle de formummede sære Smaaskikkelser, der ligesom Pupper hang under Hvælvingens Blade. Det var for sent — for den første Straale smeltede de tynde Spindelstraade, hvori de svævede — de drattede ned, men inden de naaede Bunden slog sig allerede ligesom en Faldskjærm ud under dem, og forstørrede svævede de cirklende langshenad den mørke Grund lig Skyggen af en Fugl i Vandet. Og trefold Ve! — o jeg er forloren! — at Siful skulde sidde i Lysthusets anden Del og se dem og høre hvad de sagde, mens dog Poetikkel, som sad hos mig, — sært nok — lod til ikke at have Sansen aaben for sligt. Og dog var det første, de forfærdelige gjorde, at en Alf holdt mig en lysende St.-Hansorm for Øinene og raabte: „det er Papegøien!“ Nok en kastede med et Par Ugleøine et gulnende Skin over mine Kinder, mens den ondskabsfulde Sfinks Elpenor viftede Sminken af mit Neb, og Solsort satte sig derpaa og pikkede mig i Panden med et Neb, der for ud af den lille Djævel, som et gult Lyn af en Tordensky, mens han i et hvinede: „Kjend dig selv, Papegøi; jeg skal pikke Selverkjendelsen frem!“ Og alle brummede og summede de: „det er Papegøien!“ De lavede sig til noget skrækkeligt; thi de mindede mig spodsk om deres Farvel; — en Flagermus, der saa ud som en Prest i Samar, holdt en Præken til Marv og Ben over at det ikke er nok til at være Menneske at være

Boghandler, over Letsindighed, Bagtalelsessyge og Ondskab m. m.; og, ligesom et Ligtog, bevægede derpaa en lang Række sorte Tingester sig henmod en Kokase, der saa ud som en frisk Gravhøi. Jeg udstødte et Skrig, da splittedes Løvet, og Siful stod der. Som var han deres Konge, adlød Alferne hans Vink, at forsvinde. Jeg drog atter Aande, men tabte den igjen, da Troldet kastede Kaprifoliehænget efter sig igjen med de gjennemborende Ord: „Aha, min Anelse var rigtig!“ Poetikkel, som netop med aaben Mund stansede i et Smædevers over hans Kjole, greb mig i Siden og hviskede: „Saa du det?“ Og ogsaa jeg spurgte i samme Sekund: „Saa du det?“ Men jeg mente mine Spøgelser, han sit. Dryppende af Sved, kold af Nattedug, kom vi omkaps til Byen: han forat begynde hvor han slap: jeg forat slippe kanske hvor jeg begyndte. — — Jeg svimler — jeg er forloren — snart vil det være bekjendt, og Rollen er udspilt. Jeg tør ikke se min Tjener i hans Livre; thi Folk vil sige: at det er en Satire paa Herren. Ja ikke engang i hans Øine. Jeg tør ikke mere snakke; thi man vil ikke engang kalde det Sludder, men Pludder. Jeg tør ikke vise mig; thi man vil kalde mit Antræk falske Fjære, og Dagen efter staar kanske i Ugebladet: „paa Politikammeret er indkommen en Papegøie;“ ja kanske lægges til — „som efter slige og enkelte andre Dyrs Natur har bragt med sig forskjellige Ting (som specificeres), hvortil Eiermænd behage at nævne sig“. Jeg tør ikke — O! hvad forestaar mig? O hvad forestaar mig? Jeg er falden i værre Hænder end i Alfernes. Jeg vil føre Polemikkel Poetikkel og tyve Vehikler og Æsthetikler som Vidne paa, at Siful lyver, om han siger noget. Jeg vil ophøie hans Poesi ligesaa ivrigt som jeg nedrev den — thi Gud skal vide, at jeg ikke forstaar mig derpaa — og aldrig lyve paa ham mere. — O jeg vil — jeg vil — jeg svimler — hele Æsthetikkelselskabet vil opløses. O, jeg vil føre Bevis for at det var selv en stor Papegøie, hvor Poetikkel var Nebbet, jeg Kroen, Vehikkel Svansen og de andre Fjærene. Ak, de vil falde af, og Nebbet bøie sig ned i

den indskrumpne Kro. Det vil gaa galt med Papegøierne. O, jeg vil føre Bevis for, at de er Papegøier og ikke jeg, bare Siful ikke siger hvad han ved, ikke fortæller, bare han ikke fortæller, at at jeg er én Papegøie! — —

Tjeneren.

Vær selv Papegøie nu!

(Slænger Livreet for hans Fødder og lægger en Bog paa Bordet).

Papegøien (griber Bogen, læser dens Titel).

Ve! der har vi det:
„Papegøien som Boghandler".

6.

(Zacharias Güldenthal med et Brev. Onkel Tobias).

Zacharias Güldenthal.

Nu har Piben faaet en anden Lyd. (Læsende).

„Høistelskede, Høistmegetærede Hr. Principal! — — Alt er forbi — jeg er forloren — jeg har maattet give mig til Italienerne forat ikke Drengene skulde tage mig til Skudmaal. Det er opdaget, at jeg er en Papegøie. — —"

Onkel Tobias (leende).

Nok! nok! Det var en sørgelig
Ende paa Papegøien som Boghandler.

Efterspil.

(Dyrehaven ved Kjøbenhavn. Aftenskumring. Hist og her tændes Lys i Teltene, og Boderne, hvorimellem en med alskens udstillede Fugle. Imellem dem Papegøien som slet og ret Papegøie. Trængsel).

Zacharias Güldenthal.

Skal vi gaa til Italienerne, som indpasserede igaar fra Malmø med Papegøier og Murmeldyr?

Onkel Tobias.

Nei, herind! her er bedre Selskab.

(Gaar ind i et Telt).

Poetikkel (trængende sig frem).

Jeg maa, jeg maa finde Boghandleren. Han er vist reist til Kjøbenhavn for at overraske mig med Ekkoet af nogle Trompetstød; men jeg vil helst høre disse selv tæt til Øret. Jeg maa have ham fat; thi uden ham er jeg saameget heller et Intet, som han har løftet mig noget op, saa naar han slipper, synker jeg dybere end før. (Gaar videre).

Papegøien.

Det er skrækkeligt, at Italienerne har ført mig hid i Skoven, midt i Alfernes uhyre Rige, og nu da Tusmørket, deres Himmel, daler ned. (Skriger). Til Byen! Til Byen!

Onkel Tobias (skriger ud af Teltet).

Jeg vil aldrig være ærlig, om — dog det er det samme; altid naar jeg hørte eller tænkte paa Johan hørte eller tænkte jeg paa en Papegøie og omvendt.

En af Italienerne.

Stille Skrighals; mind ikke Folk paa Landet om Byen!

Tænd Lampetterne, Guidotti: og hæng Papegøien paa Mørksiden, at den kan sove til imorgen.

(Den flyttes til Bodens mørke Side).

Papegøien.

Imorgen? Ak, jeg føler jeg maa dø af den megen Sladren idag. Ak! hvad var det? Den fæle Skov! Jeg er vis paa de kommer; thi jeg hører en Summen i Luften . . Ha, hvad var det, som lettede hint affaldne Løv som en Skjærm mod Maanen — ak! ak! det vrimler alt — der er Kokasen og den døende Oldenborre — — Ve mig! der — o!

Natalfer (omsvævende Papegøien).

Paaveie at vorde en Djævel du døde.
Da atter til Bedring et Liv vi dig gav.
Ve, at du skulde letsindig forøde
vor kjærlige Straf.

Du sveg os. Du selv af dig selv er besvegen.
Du frelstes; men atter du spildte et Liv.
Længer ei dit — din Sjæl ei din egen —
os Alfer det giv!

Det livne Tordyvlen, som hist paa et Leie
af ligblege Heggeblomblade nu dør!
Hvo mægter ei raade det større, kun eie
det mindre han bør!

Din Aand var en Menneskehjerne den høie
umaalbare Himmel — ikarisk den for.
Indknebne Skal af en grøn Papegøie
selv den var for stor.

Du finde din blaanende Himmel i denne
Tordyvelskal! Bryder du den er du fri;
blir dog ei Engelen straks, men kanhænde
en Natalf som vi.

(Alferne forsvinder. Papegøien falder død af Pinden. En Oldenborre reiser sig brummende i en Kokase).

Oldenborren (med utydelig Stemme).

Ulykken er skeet, men skede hurtigt; og naar den er

skeet, er man ikke bange mer. Jeg sidder dog ret mageligt; men jeg maa rase, naar jeg tænker paa min skjønne Boghandling. Og dog er det værst af alt, at jeg har tabt mit Organ, og det her hvor jeg har saa skjøn Anledning til at recensere Damerne.

Onkel Tobias (raaber heftig inde i Teltet).

Han var, er og bliver uforbederlig; tro mig nu, Zacharias! Hei Garçon, mer afbrændt! mer afbrændt, siger jeg.

Poetikkel (vendende tilbage).

Jeg finder ham ikke, og da ligesaalidt min Storhed. Ah, er ikke der Boghandler Güldenthal? Ham maa jeg spørge.

(Gaar ind i Teltet, men kommer lidt efter paa Hovedet ud),

Onkel Tobias (raabende efter ham).

Mars! Saa! Er det ikke ham, som har skjældt sit Fædreland ud? Og tør rose sig for fornuftige Danske af det? Saa har han vel faaet hjemme, siden han er her. Foragtelige Karl! — Slip mig Zacharias! — —

Zacharias Güldenthal.

— Og som drev Dagen hen i min Faktors Boglade, gjorde Nar af ham under Venskabs Maske, og forførte ham til hvad Ondskab og Daarskab, han ei selv fandt paa, og satte ham Skruer i Hovedet, og — Hollah, Garçon, jeg maa have noget koldt. Ispunsch! netop Ispunsch fremfor alt. Hei, herhid!

Poetikkel.

Jeg mærker, at fornuftige Folk tænker ens baade i Danmark og Norge; men mine Folk tænker ogsaa ens, saa det kommer kun an paa Mængden. Ellers staar jeg nu her i en Maade „hendreven til en fremmed Strand alt ved min Faders Vrede.“

Oldenborre. (Lavt).

Naar jeg nu bare kunde faa lært op disse summende Myg til at være Æsthetikler, der kunde recensere Blomsterblade ligesom i gamle Dage den forbandede Sifuls Fantasterier, og faa indbildt denne Brems, at den var en Polemikkel Poetikkel,

havde vi her vor egen lille civiliserede Verden, og jeg skulde trives ret brav. Men der er for Gud Poetikkel selv! — Poetikkel! Gid jeg kunde brøle! Poetikkel! —

Poetikkel.

En Oldenborre? Det var den som brummede, ikke hin Tyksak derinde. Ha, jeg sidder i værre Snaus end du. (Griber Oldenborren). Seks Ben? — dem skal du miste; thi de minder mig, om at du kan avancere, ikke jeg. (River Benene af den). Den surrer endnu som et Urværk, der snurrer ud med sprungen Trinse. (Holder den for Øret). Ha, hvad er det? Tys! Poetikkel? — ved alt, mit Navn — Ja her er jo en Trylleskov, og Kirsten Piils Kilde lyder som en fjern Harpe — Ha, kanske nu Stunden er kommen, da jeg bliver Digter! Da vil jeg gjerne undergaa større Rædsel end en Frimurernoviz, lade mig banke af fornuftige Folk, og nævne med Ros af Skarnbasser. Lad høre da! Ja ved alt, mit Navn — Tys! — „Gaa i dig selv — siger Dyret — ligesom jeg er gaaen i denne Skarnbasse — Jeg er Johan Papendal —“. Haha! ja dersom du ikke kan være mig nyttig, kan du gjerne være en Oldenborre — (Lytter). „Du har dræbt mig, men jeg har ogsaa — nok derom; nu føler jeg hvor godt det er. Men jeg føler ogsaa, at jeg aldrig har været din Ven før i dette Øieblik. Hør mig derfor: det er forbi med os begge; lad mine seks afrevne *pedes* minde dig om, at det er et ligesaa ulykkeligt Indfald at ville være Digter, naar man ikke er det, som at ville være Menneske, naar man engang er bleven Papegøie. Lær af dette udsluknende Liv, at du staar paa det skrækkelige Trin for en gammel Student, at de sidste Gloser henblegner i din Hukommelse. Og lad denne Kokase minde dig om, at hver har sin Sfære — Sfære — —.“

Den er forstummet — ha! en Flaggermus slog mig den af Haanden. Eller var det en af hans naragtige Alfer? Det er Trylleri . . Der ligger jo istedetfor Kokasen en Krans af hvide Roser om en gammel, død, hul Torbist? Det maa være

en Kompliment fra Alferne, fordi han omsider kom til slig Sans, at han kunde holde moralske Taler for mig. — Smuk Moral! Vise mig til mine Bøger? Lig der! Jeg vil i Høiden, om saa kun i disse Bøgegrene — hver har sin Sfære. — —

(Hænger sig; men dratter ned. I samme Øieblik skifter Scenen om til, at man ser Drengen slumrende i Blomsterbedet som i første Scene. Solen rinder).

Johan (vaagnende).

Hvad var det? Oh, en raadden Pære, som faldt paa min Næse. Har jeg sovet her inat? O nu husker jeg det. Hvilken Drøm, som disse duftende Blomster maa have indaandet mig! Alfer, Papegøie, Oldenborre, Polemikkel eller hvad han hedte — alt en Drøm. Vel! men jeg vil huske Moralen: ikke ærgre fornuftige, gode Mennesker, ikke sladre, ikke lyve, ikke være slem Dreng, ikke ødelægge Blomster, ikke pine Sommerfugle, ikke terge Alfer, Poeter eller Trolde, ikke være forfængelig, skadefro og ondskabsfuld, ikke holde mig til Poetikler eller Æstetikler, ikke være Boghandler, naar jeg er en Dreng, og aldrig glemme Papegøien.

Forlæggeren er virkelig *Johan Dahl.*

Stockholmsfareren.

Syttende-Mai-Stykke

af

Siful Sifadda.

1837.

Personer:

Gamle *Hr. Smyg*, Foged og svensk Vasaridder.
Fru Smyg.
Hr. Hans Smyg, Cand. juris o. s. v.
Fru Brav, Enke.
Oluf Brav, hendes Søn, Cand. juris.
Horn, Cand. theol., hans Ven og Svoger.
Omnipotenzen.
En gammel Soldat.
Et Bud, Tjener, Lakai, Røster.

Første Akt.

Første Scene.

(Hos gamle *Smyg*, som visiterer Postvæsken).

Gamle Smyg.

. . . Hvad Fanden er det? Eidsvoldindbydelsen! Ei, ei! min gode Pastor, du vil skyde det fra dig. Tak ogsaa for mig! Hs. Excellence har slaaet en Streg over den hele, og det er nu ogsaa en af hans velsignede Streger, for nu er baade jeg og enhver brav Embedsmand undskyldt, mens den anden Nation kan gjøre hvad den vil (Gjør sig en Fidibus af Indbydelsen og tænder sin Pibe). Se saa, det er at tænde sin Pibe ved Patriotismens hellige Luer. (Slaar Fidibussen ud). Og saaledes dør store Ideer - ligesom Stjerneskuddet og Fidibusen næsten uden Aske. (Gramser i Væsken). Nu Aviserne . . uf! jeg stak ligesaa gjerne min Haand ned i et Øglerede. Og kanske idag min Tur er kommen i den fordømte Borger eller hos Morgenblads-manden, der spiser en Foged eller Sorenskriver til Frokost som ingenting eller som en stegt Fisk. (Læser). Borgeren er . . lad se! . . det var da ogsaa Satan til Skjælven . . nei, Borgeren er from og fuld af Vers, og dem bryder jeg mig ligesaalidet om som Publikum; men Morgenbladet — ja. Gudsdød er der en Foged! Men ikke mig, og saa lad staa til! Indsenderen har skam Ret . . han bør tages afdage . . Embedsbreve! ja det har vi

nok af. Men her er et fra *Hans.* (Mumlende mens han læser). . . Hehehe! det er en prægtig Gut — ikke af Patrioterne; men af — hvad er det nu de heder derinde . . Disse, som dog kommer frem og bliver til noget i Verden? . Bare han . . Ei for Satan, atter Penge „for at kunne være med," som han skriver . . Men han har Ret i, at der dog maa være Forskjel paa hvordan han og Oluf maa opføre sig . . Og disse 100 faar vel atter gaa (sukker) af samme Kasse, som de andre. (Sukker, lader Brevet falde paa Knæet). Bare ikke . . Nei! nei! visvas! Nu har det staaet over saa længe, og med Tiden kommer Raad. Bare han tog sin Eksamen engang, saa var dèt vel, og han havde ikke den Skam at lade Oluf Brav to Aar foran sig, og det med bedste Karakter. Men se om han er kommen videre, og om han faar mere Nytte af sit *laud* end af en tør Pind, for sit Syttendemaiskabs Skyld! Og saaledes er der da noget godt ved Patriotismen, som det heder, da nogle dog bliver holdte tilbage, saa andre kan komme frem. Men nu varer det noget længe med hans Eksamen, skjønt han er saa vel antaget baade hos den ene og den anden fornemme derinde, og saa morsom i sine Breve, at man ikke kan blive vred paa ham, om der nu gik et Aar eller saa til hen. Men saa ikke længer . . Nei Gudsdød, det taaler ikke Fogedkassen; thi jeg agter ogsaa at leve en Tid i Verden, siden det gaar saa godt. (Læser). Hahaha! der citerer han af Dæmringen. Hahaha! Den Næsestyver fortjener det Folk, som igjennem sit Statsborgerpak ordentligt begynder at kontrollere Embedsmænd baade som jeg og andre. Ret! Hahaha! der var en til endnu bedre. Det maa være en Pokkerskarl . . Det kan være Hans til Nytte, at han er hans intime Ven . . Men — hvad ser jeg . . (Skriger over sig). Mor! Mor! Du søde Gud! Mor! Mor! (Springer op).

Fru Smyg (kommer).

Nu Far? Nei, her er Nøglen til Skabet.
(Klapper paa Lommen).

Gamle Smyg.

Mor! Mor! hvorfor kommer du ikke. O den søde Gut! Nei

læs selv. Se her, se her, i dette Brev, som ligger indeni og er senere. Oh, Mor, giv mig en Snaps Perkum. Hans, Hans . . Men hid med den først. . Thi, thi — ja virkelig det ryster.

Fru Smyg. (Streng).

Nu skal man se! Ikke en Draabe, før jeg har faaet det at vide. (Tager Brevet, men række det igjen fra sig). Skjønner jeg sligt? Han skriver jo med Latin, naar han skriver til dig

Gamle Smyg.

Ak, ak! — Hans har faaet Eksamen . . han har taget den i en Ruf, som han siger . . i en Ruf, den Pokkers flinke Karl. Men nu, Mor?

Fru Smyg.

Naa, endelig da?

Gamle Smyg.

Og det rører dig ikke mer?

Fru Smyg.

Vist rører det mig, for nu skal ikke min Naboerske længer have noget at rose sig af sin knortede Slampampus.

Gamle Smyg.

Men Karakteren . .?

Fru Smyg.

Jaja, den?

Gamle Smyg.

Haud illaudabilis, Mor, *haudillaudabilis*. Det betyder „upaaklagelig“; og det var da ogsaa Synd at klage paa den stakkels Gut.

Fru Smyg.

Mig synes ogsaa det klinger bedre end Mosjø Olufs tørre og korte *laud.* Og det skal hans Moder have varmt, saa er da den Stoltheden forbi.

Gamle Smyg.

Ak, Stakkel, hun generer dog virkelig ingen ved sin Stolthed . .

Fru Smyg.

Jamen hendes Søn gjorde det dog bedre end vor, og hun *kunde* være stolt . .

Gamle Smyg.

Ja om hun *kunde*; men hun er ligesom et stille hængende Sørgeflor. Og — ei hvad bah! bedre? Forleden erklærede hun rent ud, at det var bedre hun havde sat sin flinke Oluf bag Plogen eller jaget ham tilsjøs — for, ser du, det kommer af 17de Mai, at han ikke kommer nogen Vei. For, ser du, sligt glemmes ikke, og han frisker sin sorte Streg op hvert Aar, saa fattig han er.

Begge.

Mel.: Lad dadle Kvinderne, hvo der vil.

Nei mer fornuftig er vor Søn.
Den Daarskab har han ei bedreven.
Han holder smuk sin Hose grøn;
thi dermed danser man hos Greven.
En dyb Foragt for plumpe Hjem
igjennem alt hans Væsen syder.
:,: Han er et af de Lys, som frem
af Norges Dæmring bryder :,:

Han fulgte den Instruks, han fik
— den gode Dreng, nu er han moden.
Hans Sind sin Retning, og sin Skik
hans Tunge fik i „Sladderboden“.
Han tog Eksamen med Bekvem
i hvad der gjør de norske Jyder.
:,: Han er et af de Lys, som frem
af Norges Dæmring bryder. :,:

Men det, som mest dog gjør vor Hans
udmærket mellem Norges Sønner,
det er et praktisk Blik, en Sans
for det, som nytter og som lønner.
Paa Lykkens Trap imellem dem,
som staar, han snogeglat sig skyder.
:,: Han er et af de Lys, som frem
af Norges Dæmring bryder. :,:

Han tidlig saa med gyldig Spot
ned paa Patriotismens Luen.
Han forudsaa hver Patriot
vil snart faa Huller paa Albuen.
Han derfor — —

(Afbrydes ved en Vogns Rullen).

Gamle Smyg.

Tys! Gud hjælpe mig! Nu kommer de.

Fru Smyg.

Hvilke de? Hvorfor er du bestandig saa bange for Vogndur. Ei, du Himmel! det er jo vor egen Hans.

Gamle Smyg.

Kandidaten maa du sige. Ja det er det skam. Nu, Mor, lad Kalven stryge. (*Unge Smyg* kommer).

Begge.

Der er han! Der er han! (Velkomst).

Unge Smyg.

Saa var det gjort. Saaledes er det at tage Eksamen. (Kaster Kappen af sig). Pah. Mutter, iforgaars var jeg hos Hs. Excellence, for *vi* har det saaledes imellem os.

Gamle Smyg.

Hvilke *vi?*

Unge Smyg.

Vi.

Fru Smyg.

Hos Excellencen? Oh, du store Gud! det var bedre end selve Eksaminen.

Unge Smyg.

Det gjør ogsaa omtrent det samme, Mama.

Fru Smyg.

Jeg maa afsted. Det maa Bygden vide. Men vær nu ikke for familiær, Hans.

Gamle Smyg.

Nu vips ind i Departementet.

Unge Smyg.

Ja, det gjør ogsaa vi.

Fru Smyg.

Men Oluf Brav har nu søgt i 5 Aar, og nu er det yderlig smaat med Familien.

Unge Smyg.

Pyh, det har han for sin 17de Maiskommers. Departementet vil ikke have andre Folk end dem det vil have. Og nu kjender jeg Snittet.

Gamle Smyg.

Det har jeg lært dig *a priori*. Erindrer du deroppe i Grønstuen, da du skulde reise ind — det første jeg da lagde dig paa Hjerte var, at du aldrig maatte glemme, at du var en Embedsmands Søn; og det andet, at du ikke skulde stikke Finger i Jorden for at lugte hvad Land du er i, men i Veiret, for at kjende hvad Vind der blæser.

Unge Smyg.

Oh, det har jeg altid gjort. Og nu blæser der en fortræffelig Østenvind.

Gamle Smyg.

Bravo! Hehehe! Det er en Hvirvelvind, da den egentlig bestaar af tre sammensnoede Vinde, som opløfter Støvet og feier i Ring med de tørre Blade af Norges Livstræ.

Unge Smyg.

Livstræ? Ja i Roden, som Patrioterne siger, eller under Jorden; men Stammen eller hvad der viser sig i Dagen antyder Tilbøielighed til at hentørres eller overgaa i en ny Tilværelse og antage nye Vegetationer, som min Ven Polemikkel sagde i sin sidste Privatøvelse til sine guddommelige Forelæsninger. Oh! O!

Fru Smyg.

Hvad var det, du? Naa, saa fortæl os da noget.

Unge Smyg.

Oh! Oh! Noget ubeskriveligt. Kryptogame Vegetationer.

Gamle Smyg.

Ja, hvad var det, du?

Unge Smyg.

Oh! Alle troede at han enten læste paa sine *pensa* eller smedede de belovede Lanser; men saa kom først et Stykke fra en af os om, at man ikke behøvede at kunne sine *pensa* for at naa Katedret, og saa kom et Program om, at han netop derfra vilde docere over hvorlunde i det første Decennium af Aarhundredet en Epoke indtraadte i vor romantiske Poesi.

Gamle Smyg.

Men da var, saavidt jeg mindes, netop en Stilhed indtraadt.

Unge Smyg.

Det gjør intet. *Ipse dixit.* Der sidder gamle og fornemme Folk ved den unge Gamaliels Fødder, som ogsaa sværger *in verba magistri.* Og der sidder ogsaa jeg imellem Kaifas og Pilatus.

Begge de gamle.

Mel.: Hvad mener Hr. Baronen vel.

O hørte du, der sidder Hans
blandt meget høifornemme,
som søger der den sunde Sans,
de ikke finder hjemme.

Kor.

De gamle.	Unge Smyg.
Æsthetisk Skvadronage er prægtig Emballage. Man kan ei Kjerne finde derinde.	*Ecce qvam bonum,* *bonum & jucundum* *habitare fratres* *in unum!*

Fru Smyg.

Men, Hans, kan ikke du ogsaa begynde at holde Forelæsninger?

Unge Smyg.

Jo bevares.

Begge.

O hør! der kan jo og vor *Hans*
med fyndige Gebærders
Licenz docere Smag og Sans
med *Molbechs* Hjælp og *Herders.*

Kor.

Til sligt ei kræver Tiden
Filosofi og Viden;
nei bare Skvadronage
og Courage.

Fru. Smyg.

Det bør du gjøre. Og faa Navn af Digter, for det er saa vakkert.

Unge Smyg.

Intet er lettere, for jeg staar mig godt med de Konstitutionelle.

Gamle Smyg.

Det er ret, min Gut. Det er Folk, som kan slaa Skillinger til Dalere, om de vil.

Begge.

O hør! Poet er og vor *Hans.*
Thi Nella, Rygtets Parce,
ham af sin Have skjær' en Krans.
Den gror igjen som Karse.

Kor.

Til kongelige Fêter
bestaltede Poeter
Søtkaker med Bogstaver
jo laver?

Unge Smyg.

De Konstitutionelle er ogsaa Vegetationer paa Træbullen, om hvem Magisteren siger, at dens Hentørren er naturlig. Thi Omstændighederne, d. e. de regjerendes System, er Menneskenes Vaar og Sommer og Vinter, siger han. Man maa ikke indbilde sig, siger han, at de besjungne Frihedstrær var friske og frodige, tagne af den raa Natur, siger han; de var tilhugne af gammelt Træ, med eller uden Bark, et Slags Flag- eller Signalstænger, siger han. Der er nu Eidsvoldsmindet, siger han i en ny Aforisme — hvad er det andet end et Musépræparat, et tørt Stykke af hin Bull, som skal vise Efterverdenen Struk-

turen af de Kar, som i 1814 var organiske, men siden hendøde under Omstændighedernes Aarskifte?

(Mama slaar Hænderne sammen).

Gamle Smyg.

Hans! du har vel ikke befattet dig med den Narrestreg?

Unge Smyg.

Nei, bevares, skjønt den, ligesom Pesten, har revet Folk hen, uden Forskjel. Det er, som Polemikkel siger, „Skriget dominerer os igrunden.“ Men *vi* holdt os til Hs. Exc. Statsministeren, som dominerer os igrunden.

Begge.

O hør! en Dæmring er vor *Hans*,
og, vil han, Frimagister,
og Festpoet i Troppens Svans,
Klient af vor Minister.

Kor.

Kan man mer forlange?
Hans vil Lykken fange.
Hans vil blive mægtig
og vægtig.

Begge.

En Ungersvend af slig Gehalt
har just den Races Mærker,
hvoraf vor Tid vil gjøre alt,
— det er dens Underværker.

Kor.

Kan man mer forlange? o. s. v.

Anden Scene.

(*Olufs* Kammer, af kummerligt Udseende, kun prydet med Portræterne af en Officer i rød Uniform og en ung Kone med to Børn paa Skjødet. *Oluf* ved sin Pult. *Horn* kommer raskt ind).

Horn.

— Nu kjender du ham. Og saaledes er de allesammen.

Oluf.

Han er min Kammerat.

Horn.

Da fik jeg nok at bestille, om jeg vilde holde fast paa enhver Slyngel imellem mine Kammerater.

Oluf.

Min Sambygding, min Skolekammerat og Universitetsbroder.

Horn.

Des lumpnere af ham.

Oluf.

Hvad?

Horn.

At han, tre Aar yngre og af ringere Karakter, vil gaa dig i Forkjøbet, og uagtet sine bedre Kaar tage dig Brødet af Munden.

Oluf.

Det er umuligt, at saadant skulde lykkes. Regjeringen kaldes jo saa ofte retfærdig, til den omsider vel maa blive det, ligesom man lærer et Sprog ved idelig at foresnakkes det. Jeg har det bedste Haab.

Horn.

Det er første Gang, jeg har sporet Letsind hos dig, Svoger.

Oluf.

Jeg er lykkelig i dette Haab. Jeg har skrevet til min Moder —

Horn.

Og Elise — ved du hvad hun skriver — Hahaha! Dog er det ikke herfor jeg holder ham for en Skurk . .

Oluf.

Nu? . Ved hun af, at jeg har den Plan, at hun skal komme ind med Mor og bo hos mig, naar jeg faar Kopistpladsen. Jeg har alt udseet mig et lidet Hus, og . .

Horn.

Og jeg vil logere hos dere . . Hør, ved du hvad? Skjønt det intet blir af, er dog alt saa behageligt anlagt, at jeg vil knibe Jomfruen for en liden en iaften.

Oluf.

Nei, Svoger; jeg har tænkt paa det samme. Kom!

Horn.

Du? Oh, jeg kjender Status. Jeg ved, at du intet har tilovers af det lille, du *Candidatus juris utriusqe triennis laudabilis* kan tjene, uden for din Moder. Det er knapt at Søsteren faar tilhøre mig, som dog eier hende med Liv og Sjæl. For hør bare hvad hun skriver med Lars Bakken. (Tager et Brev op). . . „Fru Smyg plager Mor hver Dag med sin Søns Fortræffelighed, og mig har han selv plaget med den. Forleden Aften som han tiende og sidste Gang paa egen given Anledning havde underholdt os med Greveballernes Herligheder (hvilket altid er Indledning til Kapitlet om Landlivets Kjedsomhed) saa, efter en hurtig Berørelse af Trangen til Divertissementer, og nogle skarpsynte Blik ind i dine lange Udsigter, siden du ogsaa er en Slags 17de Maismand, saa . ." hahaha! nei læs selv. Slyngelen har formelig villet stikke mig ud.

Oluf.

Et afskyeligt Træk!

Horn.

Et meget almindeligt imellem Venner. Det tilhører blot hans Races Karakteristik. Det afskyelige ligger ellers egentlig, efter Gangen i hans Tale, i at han kun vil have et Divertissement; og heri stikker Racens Feil, en hensynsløs Egoisme, mere frem end en Naturfeil. Men lass laufen! Hele Verden maa gjerne forlibe sig i min Kjæreste.

Oluf.

Ja kom! Vinens Velgjerning er, at den lader glemme, at der er slette Mennesker.

(De vil gaa. Et Bud møder dem i Døden med et Papir).

Horn.

Eidsvoldsplanen? Hvorfor Pokker kom dèn ikke før? Nu kommer den ubeleilig.

Oluf.

Nei — vi er i Nationens Gjæld. Se saa — (Giver Budet). Det koster igrunden kun, at jeg bliver hjemme.

Horn.

Visvas! Der er for mig ogsaa. Gaa nu Karl, du traf paa gode, fattige Patrioter. (Budet gaar). Nu, Luven paa igjen. Vi tager vore Glas paa Kredit, Svoger.

Oluf.

Nei, nei! Jeg er vel nok tilmode — mer end ellers, for imorgen har jeg min Ansættelse.

Horn.

Posito. Uden Patroner? *Posito.* Med et 17de-Maimærke i Svarteboka? *Posito.* Men saa lad os idetmindste gaa ud og bese det lille Hus, hvor Elise og jeg og din Mor og du . . Kom, kom før det brænder op. Thi efter vor Erfaring vilde det ganske vist ske, dersom det virkelig blev os beskaaret at kunne faa Tag over Hovedet sammen. (De gaar).

Tredie Scene.

(Hos Fogden. *Gamle Smyg* i Sygepositur i en Lænestol. *Fruen. Unge Smyg.* Aviser paa Bordet).

Unge Smyg.

Det var en god Post; men ikke bedre end jeg kunde vente.

Gamle Smyg.

Uf, Hans, hvor kan du sige det? Uf! Uf! Saa kom da endelig min Tur . .

Fru Smyg.

Ja, Hans, hvor kan du sige det. Se den Stakkel, hvor han sidder der nommen.

Unge Smyg.

Hvor kan *jeg* for det, at han paa engang kommer i Bladet for Kassemangel og for Mindelse af Regjeringen?

Gamle Smyg.

Uf! Ja Regjeringen — jeg havde ikke fortjent det af Regjeringen, jeg, som har været saa god Embedsmand paa det nær, og som har været ivrigst i at haandhæve Kundgjørelsen mod 17de Mai. Uf! Uf! Og som er Ridder af Vasa. Uf!

Unge Smyg.

Men min Ansættelse mener jeg var en god Post. Ikke sandt, Mama?

Fru Smyg.

Ja det var den . . Der vil blive en Elendighed over hos Enken. Jeg faar over at fortælle dem det.

Unge Smyg.

Og at Kaldet, som Horn søgte, er blevet besat. Glem ikke det for Jomfru Elise. Jeg synes hun begynder at falme stygt.

Fru Smyg.

Ja forfærdelig. Jeg forstaar ikke, hvor du kunde blive forgabet i hende . . .

Unge Smyg.

I al Verden, hvad skulde jeg bestille?

Fru Smyg.

Den fattige Pige . .

Gamle Smyg.

O — uf! — snak ikke om Fattigdom, for . .

(Græder).

Unge Smyg.

Hvad gaar der af Gamlingen?

Gamle Smyg.

Nu er det forbi med Stas og Fjas.

Fru Smyg.

Ja, jeg gaar, bare de derovre ikke har hørt om det andre.

(Gaar).

Gamle Smyg.

20,000 . . uf! Og saaledes skal en gammel Embedsmand prostitueres? 20,000 er Defekten, som skal dækkes inden to Maaneder.

Unge Smyg.

Ja ved Subskription. Far burde, da Far havde noget, have subskriberet til Eidsvoldsmindet, for nu siger Bønderne: „havde Fogden ikke en Skilling for Folket, saa maatte Fanden og ikke det have noget for ham.“ Og dette Ræsonnement er rigtigt, Far.

Gamle Smyg.

. . Skarn! uf! Ser du ikke hvorledes jeg sidder . . Slaget har rørt mig . . uf! Jeg lever ikke de 2 Respitmaaneder ud . . Uf! det er nok min eneste Redning . . og da . .

(Holder Hænderne for Øinene).

Unge Smyg.

Og jeg lister mig saa smaat til Byen.

(Vil gaa).

Gamle Smyg (Ser vildt op).

Bliv! For Guds Skyld! Bliv! Hvor er jeg? Vil du forlade mig, Hans? . . Hans! Hans!

Unge Smyg.

Jeg skal jo ind i Departementet. Men jeg staar mig godt der, og vil tale din Sag . .

Gamle Smyg. (Forvildet).

Hvor? hvor?

Unge Smyg (Afsides).

Bare jeg kunde slippe væk! (Høit). Hos Regjeringen.

Gamle Smyg. (Bittert smilende).

Regjeringen? hvilken? Den er Vogt, og han har ingen Barmhjertighed.

Unge Smyg.

Saa har han noget andet, ligesom man ogsaa kan erstatte Retfærdigheden etcetera etcetera etcetera. Vent dog intet med Vished, for den gamle Generation er opgivet for nærværende Tiders Haardnakketheds Skyld; men i den unge ligger Fremtiden, og behandles derfor med samme Omhu som en tilsaaet Ærteager . . javist Ærteager, for man har saaet hvide, og der vil vokse blaa Blomster igjen. Haab derfor ikke meget, ikke meget . . Anbefalet! — (Gaar baglænds ud under det sidste. Idet Teppet er gaaet ned, høres et dæmpet Skrig).

Fjerde Scene.

(*Olufs* Værelse, endnu uslere end før, uden anden Prydelse end Portrætterne. *Oluf* ser ud ad Vinduet. *Horn* rabler paa nogle Papirer paa Bordet).

Oluf. (Vendende sig om).

Jeg vilde give meget til . .

Horn.

Du?

Oluf. (Knuser en Taare. Vender sig ud).

Horn. (Springer op. Lægger sin Arm paa hans Skulder).

Min Ven! min Ven! Ak jeg ved det, din Nød er nu for stor til at lindres af Spøg, eller endog at kunne taale den. Men se hvorledes jeg tager det! (Peger paa Papirerne). Der er Karikaturer og Epigrammer over mine Fiender og mellem dem ikke mindst over mig selv. Se her bare — her er et Portræt af Fruen, som dryppede sin Gift i din Moders Hjerte . . og Underskriften:

„Fy, hvor hun blev styg
og plump — et Kattefjæs,
og Barmen hul og Maven tyk.
Hun ligner lidt Fru *S.* —“

Oluf. (Skyder Papirerne fra sig).

Jeg vilde blot sagt: gid dette knebne Gaardsrum ikke kvalte mig med sin Skummelhed, men at en Stribe blaa Luft . . for ikke at ønske en Udsigt i det frie . .

Horn.

Ja bare den ikke, som fra min Kvist, var forgiftet med et svenskfarvet Flag saaledes som det paa Akershus. Det er ingen Udsigt i det frie.

Oluf.

Jeg vilde glæde mig ved at se, hvorledes Gud i Regn og Solskin, ved at lønne Bondens Flid, gyder Marv i Folkets Indre, saa Denationaliseringen idetmindste træffer paa en passiv Modstand, og Kræfter kan samles til en Krisis.

Horn.

Krisis? Verschleyert ist unsre Isis. Men du har Ret i at Gud synes at elske Landet, medens Fanden tager ved Folket. Her er unegtelig „etwas unheimliches" imellem Mand og Mand. Forræderiet gror under glatte Ansigter. Gunstsystemet raader. Hjerteligheden er forsvunden. Nationen negtes sin Historie og sine Sympatier. Embedsstanden fornegter dem. Dens Yndest ringeagtes af de styrende og er nedsjunken under Spotpris. Lykkesøgeriet har tabt Undseelsen. Ungdommen er forgiftet dermed. Patriot er et Skjeldsord. Det er derfor jeg subskriberer til Eidsvoldsmindet forat Erindringen om at et Folk handlede her i Landet 1814 dog ikke skal fare vild, naar den leder efter Stedet eller falder overende, men have noget at gaa efter og støtte sig til. Fjeldene bliver tilsidst vore bedste Nordmænd, Dalene de fuldeste Hjerter, Sletterne de bedste Patrioter, nemlig af dem, som bærer Frugter og sjelden slaar feil. Bærumsfjeldene ser jeg med en Slags Respekt, som om de var vor Naturs satirisk rynkede Næse over Uvæsenet herinde.

Oluf.

Jeg føler det taabelige i politisk Sorg, naar man ikke kan bære sin private. Og dog —

Horn.

Skulde det komme af, at vor private Ulykke er indflettet i den almene, saa blev der liden Nobelhed tilbage. Men kanske Menneskene er saa? Men er de bedre, da vil jeg beholde min Ulykke og mit gode Humør. Her er noget om mig selv. Pasqvino spørger:

„Jeg i den sidste Tid Hr. Kandidaten ser
saa trofast som en Skygge at følge Raaden, der
besætter hertillands hvert Sognekald *svadendo.*"

Og Kandidaten svarer:

„Jeg søger daglig Kald med megen Sorg og Smerte.
Jeg røre vil hans Hjerte.
Nam gutta cavat lapidem non vi, sed sæpe cadendo."

Oluf.

Elskedes Taarer er dryppede paa disse Stenhjerter, men der er endnu intet Mærke — ikke engang til at de kan glemme. Disse, som knuger os, er kun Haler paa en evig sig foryngende Slangekrop, som i det svenske Stormandsvælde gnaver paa vor Frihed og Ære. I dets Slægter foreviges Hadet derimod, og saalænge der er Liv i Monstrets Hoveder hist, vil Halen slaa sig selv her, og der vil gives Nordmænd, som forfølger Nordmænd, fordi de vover at være det.

Horn.

Jeg regner det snart ikke for nogen Ære mer, og Fornøielse har det allerede længe ikke været. Ja jeg er ikke engang glad idag, som er den 17de. Nationen er ikke mere sig selv; thi noget fremmed, modstridigt er igydet den, og gjærer i den, og jeg ved ikke, enten jeg hører til Øllet eller Melken i den Ølost, som den er. Men er jeg Melk, saa er han Øl, eller omvendt, som sniger sig hid derigjennem Porten . . Aha, jeg forstaar ham: han søger Vraaerne idag, til det bliver mørkt eller giver sig uhyre at bestille. Men, jeg tror

skam, jeg skyder ham til Vidne paa, at vi idag undlader at feire Dagen. Det vil forbedre vore Sager.

Oluf.

Nei, nei — det er af Mangel. Men at min Moder skal lide Mangel, og jeg ikke kunne hjælpe hende . !

(Vender sig om).

Hans Smyg (kommer raskt ind).

— — Nu, Gutter? ikke en Bolle paa Bordet? Hurra for 17de Mai!

Horn.

Tys! Man kan høre dig.

Hans Smyg.

Nei ikke her i denne Rottefælde. Men hør paa Gaden bare! Nu, skal dere ikke ud?

(Man hører Jubel).

Oluf.

Jeg kan ikke vise min Kjole mellem de pyntede, mit Ansigt mellem de glade. Jeg feirer den i mit Hjerte.

Hans Smyg.

Dit Ansigt? Ja siden din Moder blev syg . .

Oluf (heftig).

Hvorledes? Tal! tal!

Hans Smyg.

Du ved det ikke? (Ser sig om). Men hvad Fanden, Gutter, her er Knaptæring. Haha! Er I gaaede til Erkjendelse? Eller har Løitnant Poulsen kjøbt Fordringer paa jer? Vand og Brød? intet andet? Det kommer af at feire 17de Mai. Ja paa Vand og Brød sættes Syttendemaiskarlene friskt væk. De Godtfolk er ligesom de 7 ægyptiske magre Aar, som kommer efter de fede. Igaar havde jeg *min* 17de Mai paa Welhavens Forelæsning, og man havde Lov at tage Damer ind som om de regnedes for ingenting. Hahaha! Tror I jeg har drukket

Portvin idag? Men ikke for 17de Mai. Jovel! Kom først i Sadlen, saa kan I slaa en liden Volte uden at brække Halsen.

Horn. (Opbragt).

Det torde dog hænde du kom til at gjøre det nu, og det ret straks.

Hans Smyg.

Nu, nu, gode Ven, er vi ikke gode Venner igjen? Du har lovet mig —

Oluf. (Lægger sig imellem).

Rolig, rolig! Men for Guds Skyld saa sig dog, hvad du ved om min Moder. Hun er frisk efter sine Breve. Men tal, for alting — tal! Hun skjuler det sande af Ømhed for mig . .

(*Horn* støder *Smygen* fra sig).

Hans Smyg.

Ja, ser du, hendes Gaard strøg med i Onsdags som Del i Kautionen for min sal. Fader; og samme Dag — jovist ved du det?

Oluf og Horn.

Nei, nei! Samme Dag . . .

Hans Smyg.

Ja samme Dag blev hun syg, og . .

Oluf og Horn.

Og?

Hans Smyg.

Og har ikke reist sig siden.

Oluf (Kaster sig paa en Stol dybt bedrøvet).

Gaa! gaa! Lad mig ene. (For sig selv). O, hun har aldrig bebreidet mig — (hulker).

Hans Smyg.

Men hun er jo ikke død endnu? Det gaar ikke saa hurtigt med hende som med min Far. Hvem skulde troet at det var saa hurtigt bestilt med ham?

Horn (fører ham ved Kraven til Døren).

Hør, gaa nu. Vi vil være ene.

Hans Smyg.

Nei, Gudsdød! Jeg har et til. Hvor skal jeg faa mig en Brystnaal til Vækkerøbal hos Baronen?

Horn.

Ud! (Støder ham ud). Saaledes er de. (Slaar Armen om *Oluf*). Vi er ene, ene i Verden. Du har jo ofte ønsket dig det, du, som har ingen Smerte for dig selv.

(Teppet falder).

— — — —

Anden Akt.

Første Scene.

(Olufs Værelse. *Oluf* i sorte Klæder. Beskjæftiget med et Brev).

Oluf.

— Døden eller Amerika, det er det eneste, som staar tilbage. „De maa aldrig vente Dem nogen Ansættelse, daarlige unge Mand!" var Svaret. (Ler bittert). Aldrig noget Brød i mit Fædreland! I mit Fædreland! (Smerten betager ham. Farer op efter en Pause og river et Papir isønder, strøende det rundt). Nei, nei! Det er det sidste Forsøg. Og hvad har jeg gjort? Fulgt mit Hjertes Følelser for mit Fædreland, saa naturlige som for min Moder . . Den salige! Og hun bebreidede mig ikke . . Hun bebreidede mig ikke, hun, den herlige, som forsødede sin Armod med Tanken om at min Fader var falden for Fædrelandet, om at hun sørgede sine Livsdage hen derfor. O for dette har vi alle lidt; og Kampen er endnu ikke endt, saalænge det er en Forbrydelse at takke Gud aabenbare og ære Fædrelandet paa dets Velsignelses og Æres Dag. Men for mig er den endt. Jeg kan ikke mer end fuldbyrde Offeret ved at

dø i Stilhed. Men ingen ved hvor det sker. Ethvert Spor være forsvunden. Der er blodløse, som fører til den døende.

(Kaster Geværet paa Skulderen og gaar).

Anden Scene.

Horn. (Styrtende ind).

— Svoger! Svoger! søg Auditoriatet! Hans Smyg agtes for den farligste Konkurrent . . Men . . ha! (Søger Papirstykker op). Ansøgningen sønderreven? et Brev til mig . . (Læser). „Sørg for Elise! Jeg kan ikke mere!“ Og . . (Ser sig rundt). Geværet borte? O, min ulykkelige Ven! (Synker hen paa en Stol). Talenter, Bravhed, Kundskaber, alle Adkomster o! o! skulde dette ske! dette skrækkelige? (Læser). Hvilken Ømhed i disse Afskedslinjer og i dette Skrift, som han testamenterer mig, i dette afbrudte Skrift: „Min Moder,“ som han har overskrevet det med en Haand, der har rystet. (Ser i det). Ja, han har Ret. (Læser). — „Det var en Kone. Hendes Skjønhed syntes at gaa tilbage i Barndommen og opsamle dens blide Smil. Pyntet dermed lagdes hun i sin anden Vugge, Graven. Hun lignede Violerne, der tidt bryder frem om Høsten igjen for endnu engang at sige Solen Farvel.“ Dette er hans sidste . . . „Sørg for Elise!“ Ja, ja, ved Gud i Himlen; men dig vil jeg hevne paa ham, som hvergang snappede dig Brødet af Munden, og paa det politiske Had, som forfulgte dig til — Døden. Men hvorledes sørge for hende, o hende! saa forladt som jeg er? Til Stockholm? Fy! Men hvorledes? Bort maa hun fra sin pinlige Nødstilling hos den utaalelige Fogedfrue. Men hvorhen? Min Lykke er ogsaa død for 17de Mai. Ak, jeg maa til Stockholm! Ulykken driver derhen som Fosdraget til Svælget; og da jubler Dybets Aander. Nei! nei! (Eftertænksom). Men Olufs uværdige Medbeiler reiser jo hin skidne Supplikant-

vei . . Ah, jeg følger med, med forat rive ham det Brød af Munden, som er besprængt med min trofastes Blod. (Ud).

— — — — —

Tredie Scene.

(*Hans Smygs* Værelse. Han er beskjæftiget med at pakke ind).

Hans Smyg.

Hvor vil nu *han* ogsaa søge Auditoriatet? Gud hjælpe os! En 17de Maismand, en Patriot, en Hanswurst, en Norskhedsivrer, en Uselryg, som med al sin ufrugtbare Kundskab neppe har det tørre Brød til Munden? Nei ham frygter jeg ikke, ja ikke nogen, for nu skyder jeg den gjenneste Vei til Stockholm og gjør min Opvartning hos Hs. Excellence Omnipotentsen. (*Horn* kommer). Ei ei! Du træffer mig paaveien til Stockholm. Eller er det en Skam det?

Horn.

Nei, bevars. Det er Hovedstaden i Skandinavien.

Hans Smyg.

Ja var det en Skam, kunde jeg jo tælle paa Knapperne. Men jeg gjør det nu alligevel.

Horn.

Jeg med.

Hans Smyg. (Gjør store Øine).

Du?

Horn.

Ja bestemt.

Hans Smyg.

Det kan jeg lide. Vi reiser sammen, om du vil. (Afsides). Fortræffeligt, naar en af Patrioterne times en Ydmygelse!

Horn.

Jo, for Oluf har høist sandsynligt skudt sig, og jeg maa sørge for Søsteren.

Hans Smyg. (Ligegyldig).

Nu, det bliver Enden paa Patrioterne. Enten det eller Hungersdød eller — kom, hjælp mig med denne Kjole. Der maa ingen Folder blive; thi det er den, jeg skal op i til Hs. Excel. Supplikken ligger alt i Lommen. (Ud med Kufferten).

Fjerde Scene.

(Skovegn ved Magnorgrænden. En gammel, rødtrøiet Soldat, udenfor sin Hytte, beskjæftiget med at gjøre Kjørreler).

Den gamle Soldat.

Mel.: Hr. Zinklar drog over o. s. v.

Den norske Bondemand gaar i Sved,
Skjærsommerens Sky er ei gjerrig.
Og Solen straaler Velsignelse ned.
Det heder det kommer fra Sverrig.

Paa eget Fartøi ad Havets Vei
den Sjømand henter en Skilling.
Den skylder Norge sig selv ei — nei!
den kommer af Norriges Stilling.

Selv Øksens Ekko ei under Fjeld
maa dø uden Løgn i sit Mæle.
At Sverrig skyldes vor Handels Held,
det Dalene først maa fortælle.

Fra Østen kommer ei, det jeg ved,
stort andet end blæsende Vinde,
som piller Kalken i Ro og Fred
af Kongsvingers graanende Tinde.

Om Natten kommer de grønne og graa,
og røde trondhjemske Dragoner.
De synes tungt at marschere paa
med Vogne, Tros og Kanoner.

Men sagtere svæver ei Flaggermus
og dunvinget Ugle om Høiden.
Der høres kun Raslen af trillende Grus
og galende Haner i Bygden.

De Vognhjul henruller som Taager og Røg.
De Pauker ei dundrer, og Luren
kun lyder som Vinden, der døende strøg
i Græsset, der visner paa Muren.

Fra Huløine stirrer Gelederne paa
den Grænseborgs sorgfulde Øde.
Da endnu engang indunder de graa
Kaputter det synes at bløde.

(Oluf kommer).

Oluf.

Ja, det er ham! Jakob, er det en Nationalsang du synger?

Den gamle Soldat. (Forfærdet).

Det er ham! De kommer tilbage; men i sorte Klæder. (Springer op; tager Huen af). Hr. Løitnant — De ved, Jakob er ikke ræd . . selv ikke nu . .

Oluf (omfavner ham).

Jakob, kjender du mig ikke? Oluf, som du saa ofte har baaret?

Den gamle Soldat. (Farer sig over Panden).

Jaja, Oluf, Oluf Brav — Faderen opad Dage. Jeg gamle Nar; men jeg maatte vel tænke først paa ham, som faldt ved min Side her paa Moen. Her var det. Jeg vil vise dig det.

Oluf.

Jeg staar ene i Verden, og tyr til dig. Er ikke dette din Stue? Og tillader du, at den er mit Hjem? Jeg kan maaske hjælpe din Alderdom. Her er mit Gevær og mine Hænder . .

Den gamle Soldat.

Du? (Ryster hans Hænder). O min Gut! min Gut! Her er min Stue!

Oluf.

Jeg vil arbeide for dig — idetmindste oprydde mit Fædreneland en større Plads end min Grav.

(Vil bryde ud i Graad).

Den gamle Soldat.

Gut! det liker jeg ikke . . Du har et alvorligere Anlete end din Fader, da han — faldt . . hør! Jeg gjør ogsaa mine Betragtninger . . . der er intet Folk (eller *Nation*) længer. Idetmindste er de paa gode Veie til at bringe det dertil. Jeg kjender blot Bønderne — ja ogsaa Embedsmændene; . . de fleste adskiller sig fra dem ved Rangsyge og feig Fornegtelse af Folkets Samfølelser; og Bønderne — hør, min Gut! var der Krig, vilde jeg bygge Forhugninger af en stor Del af dem . . De Stakler! — o netop deri er det min Tanke forvirres — kan man have andet end Medynk med disse til Dumhed og Ringeagt antvordede, eller Foragt for dem, som taaler det? Nei, nei, jeg holder af mine egne! Jeg var engang, da alt haabede godt, opbragt paa dem, fordi de ikke livligt nok følte Forskjellen mellem Folkets Ære før og nu. Jeg troede de var som disse Orme, der løber over Moen og søger Ly i min Stue — af koldt Blod, uden at Frihedssolen trængte ind til deres Indre, eller at den Glimmer, hvormed den omgav det hele, trængte ind til deres livløse Hjerter. Jeg troede saa og harmedes, da jeg troede Fædrelandets Ære og Velvære var et. Men nu? De har Ret disse koldblodige Orme. Solen er ikke trængt ind til dem. Kjend paa Løvet eller Græsset; det er ikke varmt; dog glimrer det i dette Solskin, som omsvømmer alt, og ogsaa Ormen, men uden at gyde nok Næring i dens Bølger, Varme i dens Hjerte og Liv i dens Glasøine . . . Dog ser jeg med mine, at det er det eneste, som vil kunne holde Norge, og at det eneste, som vil kunne holde Kongens store Værk, er at gjøre Norge til Norge saameget som muligt . . Ormen letter Stene, om den snur paa sig . . . Kom, min Gut! fortæl mig! Her er Stua mi!

(Ind).

Unge Smyg og Horn. (Kjørende forbi).

Mel.: Im Wald und auf der Haide.

Til Stockholm alle rulle
som ville og som skulle
bli store Mænd hos os.

Didhen de dra' paa Kjærrer;
men hjem igjen som Herrer
de ruller i Karos.
Kjør paa! kjør paa! kjør paa! kjør paa!
de ruller i Karos.

Ei Tyrken sine Hænder
mer varmt mod Østen vender
end Norges unge Mænd.
Profeten der og Allah
„ödmjukast de påkalla,
och vända *Ryg* dem s'en"
Kjør paa! kjør paa! o. s. v.

(De ruller forbi).

Den gamle Soldat. (Aabner Døren hurtig).

Var det *ham?* ham!

Oluf. (Indenfor).

Rolig, gamle Jakob! kom ind! Rolig!

Den gamle Soldat. (Trædende).

Ja den eneste Uro, vi har her, er „Snällposten og Stockholmsfarerne." (Ind).

Femte Scene.

„Smygens" Værelse paa „Malmens Källare" i Stockholm. *Smygen* klæder sig paa. En Tjener hjælper ham. *Horn* paa Sofaen.

Hans Smyg. (Lidenskabelig).

Men —

Horn.

Nu?

Hans Smyg.

Hr. Olof, var saa beskedlig att lemna os. (Tjeneren gaar med et Grin). Det var det jeg vilde sagt: Hvad Djævelen, vil du ødelægge mig?

Horn. (Ligegyldig).

„Oluf" sa' du?

Hans Smyg.

„Olof“ sa' jeg. Man maa tale med dem man er imellem, naar der ikke er større Forskjel. Og desuden, nu atter Oluf. ? Du har holdt mig med det hele Veien, og (sætter Armene i Siden) kompromitteret mig hvor du har kunnet med dine politiske Diskurser, og paaberaabt dig mig som en Norsk eller Ultra, og . . og . . (Kaster sin Kjole i Kufferten igjen).

Horn. (Ligegyldig).

Saa du ikke, hvor Olof gren?

Hans Smyg.

Nu atter igjen Oluf? hør! . .

Horn.

Nei Olof sa' jeg — den svenske Slyngel, som . .

Hans Smyg (Ser sig heftig om).

Er du gal? Tro mig — ja jeg burde allerede i Karlstad have lagt Mærke til dig . .

Horn.

Hvorda? Hvad havde du hos Wingård at gjøre, naar Hedrén var i Byen?

Hans Smyg.

Eller naar der var Heste at faa paa Gaarden, sa' du. Desuden Wingård var Landshøvding. Og saa i Kristinehamn — nei der var du rolig —; men i Örebro, Arboga, Westerås og Sødertelje og paa Tillja og her idel Kompromittationer paa offentlige Steder, og — her (Ser sig ængsteligen om). hvor man ikke er sikker inden sine egne Vægge . . Olof! Se nu er han borte igjen.

Horn.

Saa ring paa —

Hans Smyg.

Tys, nei jeg vil gaa ned. Olof er Søskendebarn til Grev Brahes Kok. (Gaar ud).

Horn.

(Springer op. Tager et Papir ud af Kjolen i Kufferten og stikker et andet i).

Se saa! Øieblikket er der. Lad ham presentere Eidsvoldsplanen for dens Fiende. Det er en Ulykke alene at . .

Hans Smyg. (Kommende igjen. Griber efter Kjolen).

. . Og desuden — forat tale alvorlig — du er jo selv Stockholmsfarer.

Horn.

Ikke for at søge noget.

Hans Smyg.

Hvad? Tys! (Tjeneren kommer og retter Kjolen paa). Se saa, min kjære Olof. Kan jeg nu gaa til Hans Excellence?

Tjeneren.

Ja va's Herre!

Horn.

Mel.: Og kjøre Vatn og kjøre Ved.

Hvor maa du ikke
paa Thingets Voll
gro høit, du kjære Eidsvoldsminde!
I Vredesblikke
fra Løvenskjold
maa dine Spirer jo oprinde?
En god Ting aldrig fik en Sol saa varm,
som dem, der gløder i en mægtigs Harm.
Skulde selv Blod
fugte dets Rod,
det Tiden høiere vil finde.

Sjette Scene.

(Hos *Omnipotentsen.* Omnipotentsen *en statue.* En Kammerlakei).

Omnipotentsen.

Hvormange Skurke er der idag fra Norge?

Lakeien.

En. (Aabner Døren. *Hans Smyg* træder ind).

Hans Smyg.

Deres Excellence . . Hvad er Casimir Perier eller Peel imod . . . En Beundrer . . Lad dette tale for mig. (Trækker Papiret op af Kjolen og rækker ham det).

Omnipotentsen. (Folder Eidsvoldsplanen ud).

Hvad? Til mig? til mig! (Med en bydende Gestus og dyb Stemme). Ud! (Vender sig som Kommandantens Stenfigur i Don Juan. *Smygen* skjælver).

Lakeien. (Tagende ham ved Armen).

Forstaar Herren ikke Hs. Excellence?

Hans Smyg. (Opløst i Forvirring).

Søte Ven . . .

Lakeien. (Førende ham ud).

Forstaar Herren ikke Hs. Excellence?

Syvende Scene.

(Værelset paa Malmens Källare. *Horn* i Sofaen).

Horn.

. . . Elise! o jeg kjæmper . . En Ydmygelse som Nordmand . . eller om jeg ilede til Kongen, og sagde ham, at han ingen bedre Venner har end disse, som ikke fornegter sit Folk selv for hans Skyld? Nei . . Lad denne Tilværelse være spildt — Elise, der er en anden, og hvori vi har Sanser. Thi vi maa finde hinanden, og . . (*Hans Smyg* kommer. *Horn* springer op).

Hans Smyg. (Ilsomt).

Jeg har bestilt Skyds. Tilbage!

Horn.

Nu, hvor gik det?

Hans Smyg.

Tilbage!

Horn.

Gik det tilbage?

Hans Smyg.

Hs. Ex. var urimelig ligesom alle store Genier. Jeg vil slaa mig til Oppositionen, men anonymt for det første.

Horn.

Hahaha! Men anonymt for det første?

Hans Smyg.

Javist, men des hvassere. Jeg vil rase i Skiensegnen og ikke levne en Mand og tvinge Excellencen til at skrige ved at knibe * ligesom man letter en Mand af Stolen ved at træde paa hans Ligtorn eller hale ham en Polyp af Næsen.

Horn.

Det er dog rasende. Oluf var ikke værre i sin bedste Tid.

Hans Smyg.

Oluf? Atter igjen? (Slaar sig for Panden). Ja rasende . . o det er rasende, rasende! Men det kan ikke være saa. Mine Anbefalinger er endda ikke producerede. Det var Bagvaskelse og slet Spil i Supplikken, som gjorde Hs. Excellence rasende. Det kan ikke være andet. Men rasende er det, ihvordan det staar sig. Men hør . . reis! . . Saaledes kan jeg ikke forlade Stockholm . . Ligesaalidt som en Spiller Bordet, naar han engang er kommen did. Reis! Hestene er færdige . . Farvel. Jeg vil endnu forsøge andre Udveie. Dit Selskab alene kan have kompromitteret mig. Derfor reis! Jeg vil forsøge . .

(Iler ud).

Horn.

Med Fornøielse — Jeg reiser. Oluf, du er hevnet. Hevnet? Det er et stygt Navn for at Retfærdigheden er fuldbyrdet. Men naar Hevnen er retfærdig, da elsker jeg den mere end Retfærdigheden, naar den hevner. Skar man Retfærdigheden op, turde man finde, at dens Hjerte var Hevn og dennes en Bloddraabe. Derfor — hverken Retfærdighed eller Hevn, men Forurettelse og Forsonlighed! Og tilbage fra Sverrig til Norge! (Ud).

Ottende Scene.

(Ved den gamle Soldats Stue. Han kommer med Olufs Gevær).

Den gamle Soldat.

Jeg saa ham da han reiste. Men der var to. Nu! Gud styre min Haand . . Der kommer en af dem opover Bakken . . Ialfald er det en Stockholmsfarer, en af sit Fædrelands Beskjæmmere, en Ødelægger af dets borgerlige Moralitet, som Oluf siger, naar han anstrænger sin Blødhed til en haard Dom . . Ha det er ham, hans Drabsmand . . Jeg kjender ham igjen. Det er umuligt andet . . Jeg ved jo Minuttet, da han skal komme. Det er ham! (Lægger an og skyder). Oluf! Du er hevnet.

Oluf (styrtende ud af Stuen forfærdet).

Hevnet? (Rivende Geværet fra ham). Gamle, hvad har du gjort?

Den gamle Soldat. (Rolig)

Skudt ham!

Oluf. (Med stigende Forfærdelse).

Hvem? I Jesu Navn, hvem? hvor?

Den gamle Soldat. (Kold).

En Stockholmsfarer. Der! Du kjender ham.

(Peger ud i Skoven. Oluf iler ad den Kant. Den gamle Soldat sætter sig paa Stubben i en rolig, eftertænksom Stilling. Oluf kommer ind med Horn døende i sine Arme).

Oluf. (Læggende Horn ned jamrende).

Ja, jeg kjender ham . . min Ven! min Ven!

Den gamle Soldat. (Springende op).

Din Ven? Ikke han, som . .

Oluf. (Jamrende).

Ikke han . .

Horn. (Rækker Haanden mod Soldaten)

Tak! Tak!

Oluf. (Glædeskrigende).

Han lever!

Soldaten. (Kold).

Han lever ikke.

Røster bag Scenen:

Et Mord! Et Mord!

Horn. (Rækkende Haanden mod Oluf).

Oluf! . . Oluf! . Elise!

Soldaten.

Han er død. Lad nu Juristerne komme. (Oluf kaster sig hulkende over Liget). Oluf! tror du Gud har styret min Haand saa? (Taushed). Jeg har skudt feil — værre end imod mit eget gamle Hjerte. (Vognrullen høres). Men der maaske kommer den rette. (Tummel udenfor Scenen). Men han dør sikkert som en brav Mand, og Presten fortæller, at han af Englene er didbragt til sine Fædre høit i det store Hus med de mange Værelser; men har ikke Djævlene Geværer, saa de kan pille slige ned til sig ligesom Menneskene de uskyldige Skovduer paa Birkens høieste Kviste, saa vil jeg lære dem det . . (Tumlen nærmer sig. Oluf springer op. Soldaten barsk). Hvem der? (Røster bag Scenen). Fogden! Hr. Fogden! Den nye Foged!

Hans Smyg. (Træder frem i Fogeduniform)

Retfærdigheden! (Soldaten ler haant. Til Folk bag Scenen bydende). Fængsler begge Delinkventerne!

Soldaten.

Hvem er du?

Hans Smyg.

Fogden i Distriktet.

Soldaten.

Fars Søn.

(Teppet falder).

Stockholmsfareren Nr. 2.

Opera i tre Akter

af

Siful Sifadda.

1837.

. . . „Nok en Stockholmsfarer? Hm! hvad skal vi nu finde paa?“
Hjälp nu, Samiel! Jag kan icke mera.“

Personer:

Foged *Hans Smyg*, Stockholmsfarer.
Baron *Bombenundgranatenstråle.*
Baronesse *Ursula Barbara von Bombenundgranatenstråle*, en høi, gammelagtig Pige med Ørnenæse og Anlæg til Knebelsbarter.
Gustaf Allwar, svensk Kaptein.
Elise Brav, en norsk Pige, siden Kapteinens Kone.
En svensk Publicist.
Krækræ.
Nr. en.
Nr. to.
Nr. tre, fire osv.
} Hørende til Arbeidsstokken ved den gentile norske Smudspresses Blad Intelligensskandalen.
Olof, Tjener, svensk.
Tre Slusker i en Pøbelsværm.
Forskjellige *Drømmefigurer* og
Stemmer, hvorimellem
Hvilkensomhelsts i Publikum *[Tempore servato].*

Første Akt.

Første Scene.

Den fornemme Smudspresses Ekspeditionsbureau. Dens *Arbeidere* har travlt ved sine Pulte. *Krakra* vimser omkring dem, havende af og til Øie med Anonymkassen, som hænger paa Væggen under et Hul. I Sideværelset sees Pressen selv, hvis Bevægelsesslag høres i Korene En Abekat og en Papegøie morer sig paa den.

En *Stemme.*

Krækræ.

(Mel: Skjære, skjære Havre).

Klem ham, kjære Venner,
for hans Stockholmsfarer godt!
Smør ham ind for al hans Spot
med dygtigt skidne Hænder!

Kor (af de skrivende).

Hør hvor Pressen brager!
Hør hvor Pennen sprager!
Raseri i Blækket flot,
henad Papiret jager.

En Stemme (gjennem Hullet).

Vid og Sandhed mangler blot.
Det Publikum beklager.

Kor (af dæmpede Stemmer fra Presseværelset).

Løft jer, Pressens Skuldre,
ham at søndersmuldre!
Dæmringens Dæmoner her
i dette Mørke buldre!

Kræet.

Klem ham godt for Spasen!
Vist Vignettens*) Hestepar
Jer betyder; thi han har
tidt mig jo kaldt et Asen.

---

*) Sigter til Titeltegningen paa Originaludg. af „Stockholmsfareren".

Kor (af de skrivende).
O, vort Had belæsse
al din Vægt, vor Presse!
Glød, vor Strøm af Blæk, som var
du smeltet Jern i Esse!

Stemmen.
Arme Løgn, du dør, som har
til Mor en Tosks Finesse.

Kor (fra Presseværelset).
Løft jer, Pressens Skuldre! o. s. v.

Kræet.
Øgene I ere.
Ellers hvi saa magre da?
Og en Kusk med Chapeaubas
dem slaar i Karriere.

Kor (af de skrivende).
Egger du os mere,
vi os ei regjere.
Slipper dennegang han fra,
vi maa os selv fortære.

Stemmen.
Skynd jer da, thi forlods alt
jer Løgn har slugt jer Ære.

Kor (fra Presseværelset).
Løft jer Pressens Skuldre! o. s. v.

Kræet.
Øget, som med Lasset
slæber trægt sig frem, jeg tror
er forvist Poeten vor
paa Veien til Parnasset.

Kor (af de skrivende).
Ham vi frem maa mane.
Vi har brudt hans Bane.
Han betale skal derfor
med Spydet af sin Fane.

Stemmen.

Ei i den den Mistil gror,
som bliver Sifuls Bane.

Kor (fra Presseværelset).

Løft jer, Pressens Skuldre! o. s. v.

Kræet.

Vognen med de blakke,
rasende afsted saa fort,
vist betyder Bladet vort,
som gaar saa nedad Bakke.

Kor (af de skrivende).

Manneke, for meget
ser du af dit eget.
Tror du Galden ei er sort,
som i vort Bryst er steget?

Stemmen.

Ned i eget Dyb om kort
er al dens Æsen seget.

Kor (fra Presseværelset).

Løft jer, Pressens Skuldre! o. s. v.

Kræet.

Glem ei Papegøien!
Glem ei mig, som, dermed ment,
har ham med jer alle tjent
kun til en kaad Fornøien.

Kor (af de skrivende).

Ve hans Navn og Minde!
Han i os skal finde,
at han Hul paa Sækken stak
for alle Rygtets Vinde.

(Papegøien skriger).

Stemmen.

Hør, Johan, din Fætter Jack
han skriger fælt derinde.

Kor (fra Presseværelset).

Løft jer, Pressens Skuldre! o. s. v.

Kræet.

Hvor jeg eder takker
for Ideen med vort Blad.
Nu *en gros* om ham mit Had
kan trykke Almanakker.

Kor (af de skrivende).

Mammuthdyrets Kjæbe,
Grønlandshvalens Læbe,
Boas Strube i vort Blad
vi fik for ham at dræbe.

Stemmen.

Monstret sandelig jeg tror
vil komme til at ræbe.

Kor (fra Presseværelset).

Løft jer, Pressens Skuldre! o. s. v.

Nr. en (reisende sig).

Nu er Stykket færdigt:
Vægtigt som en snoet Tamp,
saftigt som en mættet Svamp
det er sit Ophav værdigt.

Kor (fra Presseværelset).

Løft jer, Pressens Skuldre! o. s. v.

Nr. to.

Nu jeg Punktum sætter.
Sidste Sats var meget styg.
Som en Høg fra Hønens Ryg
fra ham jeg nu mig letter.

Kor (fra Presseværelset).

Løft jer, Pressens Skuldre! o. s. v.

Nr. tre.

Hvis han sig ei varer
for at drukne i jert Puds,
kvæler jeg dog med mit Smuds
ham og hans Stockholmsfarer.

Kor (fra Presseværelset).

Løft jer, Pressens Skuldre! o. s. v.

Kor (af de skrivende).

Ve ham, om han svarer!
En som tre, og tre som en
faar vi derfor Tak igjen
af hver en Stockholmsfarer.

Kor (fra Presseværelset).

Løft jer, Pressens Skuldre! o. s. v.

Kræet.

Hi hi, lad høre, og saa vips ind med det der ligesom Brød i Ovnen.

Nr. tre.

Aa vis vas! hvad vil du høre? Hvad forstaar du af sligt?

Kræet (næsten grædefærdigt).

Jeg? Men Gud bevare mig! Aa, du bare spøger - Hi hi hi, du bare spøger? . .

Nr. to.

Stakkel, lad ham høre, naar det fornøier ham.

Kræet.

Ja naar det fornøier mig. Desuden: har jeg ikke Del i Bladet, om jeg maa spørge?

Nr. en.

Pokker har du. Naar det kom til Stykket, eier hverken du eller vi det. Men vi kan bruge det efter Behag til vort private Brug.

Kræet.

Javist - privat Brug vil sige: tilgavns. Og en Presse til privat Brug er et fortræffeligt Middel, skulde jeg tro. Komfortabelt i høi Grad og forholder sig i Kraft og Virkning som en Dampmaskine til en ussel Haand med Fingre som Seglgarnsender. Hu! mine Herrer, naar jeg tænker paa alt det dit og dat, som jeg saaledes paa egen Haand med Tungen har sendt ud om ham, den fordømte! Men det var Sæbebobler, der skulde seile Taarnet ned. Derimod nu, naar vi har et Blad, er det Bomber, fyldte med Alverdsens Ulykker.

Nr. en.

Ja, hør bare.

Nr. to.

Det er nok — jeg erklærer hans Skriverier for „afsindige, for at være førte med en fræk Galmands-Pen". Hvad han skriver, sigér jeg „hører til vor Presses uterlige Portion;" og enhver af hans Frembringelser „hinker uænset forbi som de øvrige af hans Invalider."

Nr. en.

Godt nok; men hør her, det bider bedre: „O du kadukke, infame Karl! du Solvolds Gjenganger! du Dusbroder med Kreti og Pleti! du falske og feige Folkeprofet! du skjændige Kalumniant, ugilde Pasqvillant og lumpne Insinuant! du Akkevitdrikker og Myseostæder! du rasende gale Politikus og politiske Harlekin! du moralske Smitte! du dyrebare Gjenstandes afsindige Talsmand! du Machinatør! du Usling! du forvirrede Hjerne! Kujon! politiske Renomist! du politiske Røver! du stinkende Pestilense! du! o du! du Du! -"

Nr. tre.

Maa jeg - hm! byde de Herrer det Spørgsmaal: „har nogen været Gjenstand for eftertrykkeligere Tugtelser og Revselser, for mere direkte, uforbeholdne og ødelæggende Angreb end „Stockholmsfarerens" Forfatter i vore Blade?"

Kræet.

Hihihi! staar der saa?

Nr. tre.

Ja, saa staar der — hm! og derovenpaa, at „ingen har saaledes vaandet sig under Revselsen eller Eksekutionen, som han". Og endelig - hm! giver jeg en Generalkritik over alle hans Poesier og alt. hvad han har skrevet ved at erklære, at hvert Land har sin Smudspresse, og at ingen anden end han staar i Spidsen for Norges.

Kræet.

Hihihi! Det sidste var det bedste. Det forslog. Chef for Smudspressen? Det er at sværte Skarn - som han sagde om Dæmringens Nedrivere.

Nr. en.

Er du fornøiet da?

Kræet.

Hihihi, ja! Men det er jo taget lige ud af . . .

Nr. to.

Ud af os selv — javist!

Nr. tre.

Ind under Pressen med det, skjønt han er som Gjeten, der trives jomère man bander den.

Kræet.

Eller som Morianen, der ikke bliver hvidere under Skrubber og Sand.

Nr. tre.

Ind, Person! (Kræet gaar ind med Manuskriptet. Pressen gaar).

Nr. to.

Pyh! Han vil nok sætte sine Grænser, naar vi sletter vore ud.

Kræet (kommer tilbage).

Manuskript, mere Manuskript, skriger man.

Nr. en.

Saa til Kassen da! Lad os se hvad der er. (Stikker Haanden i Kassen. En fremmed Haand griber hans igjennem Hullet)

Stemmen (gjennem Hullet).

Tak for sidst!

Nr. en.

Au! Au!

De andre.

Hvad var det?

Nr. en.

Ih, en grov Indsender bare. (Tager en Seddel ud af Kassen). Her er noget til Bladet. (Læser).

„Indsendt.

Carl Fougstad . . . (ler tvungent og tørt).
Carl Fougstad Kundskab gav ei i sin Hjerne Plads.
Hvad skal en Bogreol i Stue, der er til Stas?"

Nr. to.

Væk! Væk! Er Publikum bleven galt?

Nr. tre.

Nei, han, han, han. Videre!

Nr. en (tager af Kassen).

„Til munchske Digte passer Schweigaards Recensioner
som til en Dans af Mus Trompetens Kobbertoner.“

Nr. tre.

Nu Trofasthed imod dig, Had! Thi nu, o! o! arme Sprog, hvi skal Nederdrægtigheden være opfindsommere?

Nr. en.

Ja jeg har havt mange polemiske Tanker, som har manglet Ord.

Nr. to.

Og kan det Umenneske ikke begribe, at der øves Barmhjertighed imod ham, saalænge vi ikke gaar videre end Sproget har Ord?

De andre.

Kast væk! kast væk!

Nr. en (læser eller synger nok et).

„Indsendt.“

(Mel: Jag sätter ei Nöjet i konstigt System).

Diogenes, Kyniker, Solvæggekryb!
som førte dig Gunst ei til Nytte;
men bad Alexander, der aabned sit Dyb
af Naade, kun lidt sig at flytte,
saa Solen din Mødding paany kunde naa
- din skidne Ærgjerrigheds Tempel -
nu kan du ei længer i Mindet bestaa
som Maadeholds større Eksempel.“

De andre.

Ei, det maa ind.

Nr. en.

Bi lidt! Der er mere.
„Thi ser du, jeg kjender en liden Person,
som kunde et Manddrab bedrive

for Glimt af et Blik fra en wedelsk Baron,
endskjønt det gjør andre Folk stive.
Et greveligt Smil er hans Vaarsol; i den
han tager sit Solbad med Nytte.
Kom Engle fra Himlen, og bød ham didhen,
han bad dem kun unna sig flytte."

Væk! Kasseret! Jeg maa bestems paastaa det baade for min egen og Grevens Skyld. Det er Blasfemi.

Nr. tre.

Ja ganske vist er det, somom Fanden skulde være ude idag. Vi kommer vel til at fylde Bladet selv.

Nr. to..

Theatrets Historiografus faar vi ta' til da.

Nr. tre.

Det er i Nød, man ikke ved bedre Raad end det værste. Han trækker for stærkt paa Publikum.

Nr. to.

Ei! Publikum? En af os kan skrive, at han hører til dem, som ret hører ham med Fornøielse, saa tror Publikum, at slige er til, og sætter Mistro til sig selv eller tror ialfald - hvad sandt er - at der er Folk, som elsker Tøv; og at man maa tænke og føle efter eget Behag og Smag, er en af de faa Sandheder, som erkjendes af Flerheden, og det holdes for en Frihed, som Publikum, for sin egen Skyld, vil have udvidet endog til gale Folk.

Nr. tre.

Saa kan han skrive upaatalt.

Nr. to.

Skjønt for en Gangs Skyld kan vi vel tøve det fuldt selv.

Nr. en.

Ja vi har jo „Stockholmsfareren." Den er endnu ikke udtømt, skjønt vi har tappet af den i et halvt Aar.

Kræet (mumlende idet han tager sig et Stykke Sukker).

Tyndtøl! Gid det havde været hans Blod!

Nr. en (læser).

„I siger, eders Skjalde drukke
Suttungsmjød saa nær de sprukke.
Det er vist, hvad de os gave
var saa økelt som fra Kamelens Mave."

De andre.

Tvi!

Nr. en (læser).

„Korreks til Korrektøren
Papelil!
et Øie paa hver Klo maa altid til,
at ikke siden under Bladets Læsen
af Skam de to skal lukkes, som sidder over Næsen."

Kræet (halvt grædende).

Hør! skulde det ikke gaa an at faa ham i Statsfængslet for Forræderi? Ih, da skulde jeg give en Frokost. M'herrer! en Frokost hvortil jeg skulde gjøre mit bedste.

Nr. en, to, tre, o. s. v.

Stille du! Vi skal ogsaa gjøre vort bedste. Vi spekulerer paa noget sligt.

Kræet.

Hi hi hi! Han har skrevet Digte før paa Akershus.

Nr. tre (en Muskeltrækning farer over hans Ansigt. Med Tegn til Afsky).

Ind med sig! Hvad har han her at bestille? Ind, og tag Korreksen med.

Kræet.

Nei, skam om jeg gjør, for jeg er en Mand; men ind kan jeg nok gaa. (Gaar ind i Presseværelset).

Nr. en (læser).

„Til Den Konstitutionelle.
En slig Modsigelse, som den
du er, vel sjelden gaves:
høistravende du er jo, men,
skjønt det, du kryber lavest."

Alle.

Nei, nei, den Konstitutionelle maa vi forsvare som vort eget Kjød og Blod.

Nr. en (læser et nyt Indsendt).

„Nys rost er Greven bleven overdreven.
Hvor er vel Recensionen paa Patronen skreven?
Oh, hos ham selv. Nei jeg mig har forsnakket -
i Forgemakket!"

Alle.

Afskyeligt! Væk!

Nr. en (læser).

„Apropos!
Fougstad skal ud i Visit
— Hyp! hyp! til Greven;
men om man nu gav ham paa Veien lidt,
var dette Propos ei af Veien skreven."

De andre.

Blasfemi! Persiflage!

Nr. en.

Ja, og personlig Fornærmelse. Jeg maa paa det bestemteste . . .

De andre.

Vær rolig! En som alle og alle som en. Er der mere?

Nr. en.

Kisten er fuld. Her er et Uhyre. (Læser).

„Katten og Musen, et Digt."

En gammel Kat, en stor, en graa
(jeg tror, skam, den var blaa)
med venligt Grin,
med venlig Blinken, hekset ind
i Øiets gule Blus,
til liden Mus,
der soled sig i Ro og Mag
paa høien Tag,
fremlæspede: „Venskab du drikke og Dus
med Pus!"

„Ved Hundens Glam! Ved Maanens Glød!
i Liv - jeg svær - og Død
Fostbroderskab
jeg rækker dig i denne Lab.
Da bliver Katteklo
Mus-Glavind jo?

Dens Veirhaar jo din Lansering,
Du lille Ting?
Kryb ned blot, kryb ned! og dig læg i min Klo
til Ro!"

Det skede, og et Timerind
laa Musen krum og stil,
og lytted til,
at Katten spandt paa Rokken sin
sit Snurrerurrerur.
Men sin Natur
ei Musen længer tøilegreb:
— en Kveld den peb.
Da førstegang frygteligt mjauede Pus
i Dur.

Fluks stille blev den lille Mus,
ja som en . . som en Mus.
Men engang — ak!
som Maiens varme Straale stak,
da, som fra Noahs Ark,
fra Luft og Mark,
ud Livet vrimled, lysted og
iblandt den Flok
af Sommerens Fugle etcetra vor Mus
et Spark.

Langt værre da, end første Gang.
i Musens Øre sang
et rædsomt Mjau,
saa Ekko toned tregang: Au!
men næste Vaar — o Skræk!
fra Rosenhæk
fremgløded samme Sol, og gjør
de Puds som før.
Thi Sommerfugl flagred og Lænkerne sang
som før.

Ja Sommerfugl og Kræ og Kryb,
kort Livets Alleslags
opklatred straks
paa Solens Straal fra lunkne Dyb.
Om Friheds milde Lyst

Allivets Røst
opsvulmer Sommerskyens Bryst.
Det spændtes ud
indtil som en jublende Svane den for
til Gud.

Ak, Musen, Stakkels, er ei med
da Livet drog afsted.
Men Maiens Sol
i Smug faar samme Kapriol.
Da fraaded Kattens Tand;
dens Blik blev Brand,
og Kloen langsad Musen for
med blodigt Spor,
Da bævede Musen, fortvivlet den var
deran.

Det Kattevenskab ønsked Mus
i Fandens Vold bardus;
ja ønsked sig
paa Taget meget inderlig.
Det tredie Rædselsmjau
da Katten gav.
Et Lynhvins Ve, et Torden-Ha
var Mjauet da.
Sig Musen da krymped; om muligt, den blev
mer flau.

*

Kattens Klo, saasnart
med Lynets Fart
den i Musen skar
— Musen (ja et Trolddomsslag det var)
blev en Gaupe.

Gaupen (som var Musen før) saasnart
med Lynets Fart
dens Klo i Katten skar
— Katten (ja et Trolddomsslag det var)
blev en Parder.

Pardren (som var Katten før) saasnart
med Lynets Fart
dens Klo i Gaupen skar

— Gaupen (ja et Trolddomsslag det var)
blev en Panther.

Panthren (som var Musen før) saasnart
med Lynets Fart
dens Klo i Pardren skar
— Pardren (ja et Trolddomsslag det var)
blev en Kongetiger.

Kongetigren (som var Katten før) saasnart
med Lynets Fart
dens Klo i Panthren skar
— Panthren (ja et Troldomsslag det var)
blev en Løve.

*

Og Løven (som var Musen før
i sorgfuldt Askeslør)
som Heklas Glød
sig reiser rød — Eia! hvo tør
sig reise op igjen?
Nu mjauer den!
Mon ei det Banner, vaadt af Blod
dens Tunge er?
og Baunen dens Øie? og Krigeres Sværd
dens Klør?"

Nr. to.

Ad acta med det! Hvad mere er tilbage?

Nr. en.

Det eneste gode og solide Bidrag: „Ankomne reisende."
(Ser i et Papir). Ei, ei, hvad ser jeg? Foged *Hans Smyg* i Hotellet.

Nr. to.

Den værdige Mand er sjelden i Byen. Vi burde publiceret hans Takskrivelse for vor Adfærd mod Stockholmsfareren.

(Det banker. *Foged Smyg* kommer ind).

— ——— -

Anden Scene.

De forrige, Foged Smyg. (Komplimenteren).

Smyg.

Mel: Visen med Omkvædet: Aa ta' mig Fa'n o. s. v.

Jeg har den Ære
at presentere
en Mand, hvis Hæder
er frelst af eder:
tidtomforklarede
Fogd Hans Smyg,
som I forsvarede
med eders Ryg.

De andre.

Hr. Fogd, velkommen!
Vi fældte Dommen
imod Personen
i rette Tonen:
ham Pøbel kaldte,
og, forat bli
forstaaet, saa talte
som Pøbel vi.

Hvor skarpt og kraftigt,
hvor hvast og saftigt,
saa nægted Sproget
os altid noget.
Vi fandt det meste
i Gadens Elv,
men vist det bedste
dog hos os selv.

Smyg.

Jeg ved det, jeg ved det, ædle Venner. I har revangeret mig og det hele Stockholmsfareri. Det er ikke længer nogen Skam — —

En Stemme (inde fra Presseværelset).

— „At tilsidesætte Regjeringen?“ Hvad, staar der saa?

Smyg.

— Men det er Tegn paa god Opdragelse, Intelligens, Fordomsfrihed, politisk Oplysning, Ærbødighed for Kongen og Agtelse for den liberale Presses Meninger i deres Ord, mine

Herrer. Derfor — oprigtigt, jeg er vel her i Byen for at gjøre Hs. Exc. min Opvartning og faa den 4de November engang feiret anstændigt, men egentlig staar jeg i Begreb med at foretage min anden Stockholmsfart. Der er en Amtmandspost ledig.

En Stemme (fra Presseværelset).

Hvad? staar der „at Kongen vil vredes paa dem, der ikke agter hans Regjering?“ Se bedre efter i Manuskriptet.

Nr. tre. (ser ind i Presseværelset).

Stille Karle!

Smyg.

Ja saamen vil jeg reise til Stockholm. Hvad mener I om det, M'herrer!

Nr. en.

Fortræffeligt!

Nr. to.

Reis i Guds og Kongens Navn!

Nr. tre.

Og i vort med!

Kor.

Hvor det vil knække
hans Stockholmsfarer!
Gid hele Skarer
maa didhen trække!
Hver Passager er
Bevis for os,
at Siful bærer
Foragt og Trods.

— — — — —

Tredie Scene.

Sværme af *Tilskuere* af den simple Klasse udenfor Statholderens oplyste Hus. Man hører Fanfaremusik indenfor og Salutskud bag Scenen. Fremmest tre *Slusker*.

Første Slusk.

Huf, Gut! har du faaet dig noget Korasi i Livet idag?

Anden Slusk.

Snøt, Ka'r! jeg tog i en halv Pot med 'n Anstein.

Tredie Slusk.

Kan du 'n „Ola Graaguts nye Vise om 'n Ola Høiland med mere."

Første Slusk.

Ja jeg kan' 'n, Dævelen it' op mig, Gut! Her er første Stumpen.

(Laver sig til at synge; en Kreds danner sig, som næsten spærrer Gaden).

Mel: Løitnant Lunds Vise.

Det var han *Ole Høiland* tog Natten til sin Ven,
Erklærte Norge Krigen og Norge ham igjen.
Det var en Krig forvist
Imellem, Ræv og Bonde, imellem Magt og List.

*

Hvor har du dine Hunde, du gjæve Bondemand?
Hvor, Norge, er din Løve, saa barsk som Ildebrand?
Ve, svenske Gubber graa
i fremmed Mynt har ladet til Norges Spot den slaa!

*

De rysted vel de Gubber paa Haand, og skjalv i Knær;
Om Morasten de stode som raadne Aaspetrær.
Som Uglereir i Top
Var Gubbernes Parykker, der klækked Daaden op.

*

De skjælved vel paa Fingre, men ei for Løvens Tand;
Men lader nu den bære vor Skam fra Land til Land.
Lig gamle Huskat, som
udlaanes Nabolaget, den gaar i Verden om.

*

Snart kommer den til Russen. Paa hans Kopeker da
den Rotterne skal skræmme det store Stabur fra,
hvori, som Juleslagt,
i bitre Taarelage det polske Folk er lagt.

*

Saa kommer den til Tyrken. Med ligemegen Grund,
som under de Trekroner, den staar i Maanens Rund.
Af gammel Kjærlighed
til Løven vi Tributen da mer ei harmes ved.

*

Naar Tyrkens Pjastre klinger, da tør en Nordmand le,
og uden Blegnen Beyens Sjørøverfane se.
Men for en Specie svensk
han gyse maa og gustne som var han pestilensk.

*

Gid da de Specier havde i Bankens Kjælder lagt
da *Ola Høiland* var der paa Nummer attens Vagt!
Han skulde dem beholdt,
saafremt ei til at ta'e dem den Gavtyv var for stolt.

Anden Slusk.

Det var han *Ola Høiland* tog Natten til sin Ven,
Erklærte Norge Krigen, og Norge ham igjen.
Det var en Krig forvist
imellem Ræv og Bonde, imellem Magt og List.

*

Hvor har du dine Rifler, du gjæve Bondemand?
Hvor er din Øks, den gamle med Drapet paa sin Tand?
Med den du gjør i Skov
et Baal, som ud kan svide den Ræv, som dybt sig grov.

*

Men vinder vi ei Æren - den koster meget Blod,
og Skam har og en Rødme, fast den er mindre god -
vort Banner lige stolt
dog veier og Chakoen staar som et Taarn paa Skolt.

*

Thi lad Musiken spille, som da vi drog i Slag
paa Torvet mod vore egne paa Norges Høitidsdag,
da Tampbaronens Chok
saa pragtfuldt som et Uveir henover Folket jog.

*

Thi vi med fuld Oppakning skal ud i Felten fluks
ei for, ei mod en Løve, men mod en gammel Luks:
mod *Ola Høiland*, som
har ind med List sig gravet i Norges Helligdom.

Tredie Slusk.

Det var ham *Ola Høiland*, som i den mørke Nat
tog Norges Bank ret listig, den dyrekjøbte Skat.
Herud paa Jagt, bardus!
Herud I graa Kaputter fra gamle *Akershus!*

*

Men Svensken er en ærlig og høist honette Mand.
Thi midt paa klare Dagen vor Løve holte han.
Det skede ei i Løn.
Nu, blegn ei Norges Datter! og blus ei, Norges Søn;

*

Thi hvad er vel en Løve? Et meget vildsomt Djur,
som Æsler dog tør sparke, naar den er bleven stur,
naar brudt er dens Natur,
og den i Moll maa klynke, som brølte før i Dur.

*

Hvad skal en Krigsmand tænke paa slig en Æres Tant?
Han pudse skal Monduren og lystre sin Skjersant,
og han sin Løitenant,
og Løtnanten Kafteinen og han sin Kommendant.

*

Som Bier ud fra Kuben med Brodder, Surr og Sus,
for intet daglig trækker vi ei fra *Akershus*,
med meget fuld Musik
og mange blåa Rockar, der fryde maa vort Blik.

*

Som Øvelse i at rykke engang for Alvor ud,
naar høit Halvmaanen gjalder som sultne Ulves Tud,
vi fik den Eksercits,
at jage Ole Høiland, som Folk blev jagt af Frits.

Første Slusk.

Det var han *Ola Høiland,* som skulde fangen bli:
Han gik nu alt for længe med Bjørn og Graabein fri.
Snart laa han som en Stein,
og lurte under Busken, snart fik han Stormens Bein.

*

Som Hubron, Midjenattens forfærdende Basun,
useet og uhørt svæver paa sine Skyer af Dun,
for *Ola Høiland* om,
og alle Steder var han, men ikke der man kom.

*

Sligt tyktes Hr. Løitnant *Blårock* helt meget underligt.
Thi drog han ud sin Klinge - ved femten Lispunds Vigt,
og samlede sit Kor:
Ved fire Hundred Helte af dem, der er i Nord.

*

Det var i Aaret attenhundred og treti fem man skrev,
da ædle Hr. Løtnant *Blårock* udkommanderet blev.
Han straksens var parat;
thi derfor holdes Krigsmænd udi en fredsom Stat.

*

Jeg vil det ei fordølge, at alle Hjerter slog,
saa Trommerne knapt hørtes, da vi af Byen drog.
Men Løitnant *Blårock* skreg:
Bajonetten paa Geværet! nu er det ingen Leg.

*

De Faner fløi i Luften som Ild af By ibrand.
Trompeter og Basuner drønte som Sarpens hule Vand.
Hr. Løitnant *Blårock* selv
af Messinglurens Hylen fik udi Knæet Skjælv.

*

Dog fatted han snart Modet — det var en Overgang.
Og høit han kommanderte, saa alle Aaser sang:
„Hver Mand af dem tilfods,
som flygter, dø skal Døden!“ Og hug en Stein tilblods.

*

Paa Rusløkbakken raabte den ædle Hr. General:
„Holdt! Frem nu med Tørnisten! Thi nu der spises skal!“
Vi aad da Myseost
med Flesk og Kjøt og Pølse og anden Helgekost.

*

Det var Hr. Løitnant *Blårock* han tog en Karveknart.
Saa kjækt han kommanderte os til en Storm i Fart.
Thi paa en Klippetop
Han syntes øine noget som *Ola Høilands* Krop.

*

Saa gjorde vi et Anfald, tog Klippen uden Frygt.
(Den samme Høid, hvor Slottet er under Mulden bygt,
hvor Bjørg er gjort til Dal
og Dalen fyldt med gode Sølvspecier uden Tal).

*

Saa gjorde vi et Anfald, tog Klippen ind med Magt;
men *Ola Høiland* ikke: Han var etsteds forlagt.
Vi fik en Furu fat.
Den fælded vor Hr. Løitnant, saa den til Jorden dat.

*

Saa bød han, for at styrke den strabaserte Krop,
at nu var Tid at spise den Rest af Nisten op.

Thi Felttoget var endt;
Og den, som kjækt har stredet, sit Maaltid har fortjent.

*

Saa høit han kommanderte omkring den hele Hær.
„Hurra for Løitnant Blårock!“ saa raabte da enhver.
Med flyvende Faner og
med klingende Spil tilbage til *Akershus* vi drog.

*

— Men hvad kan vel beskrive vor skrækkelige Skræk?
Da vi kom frem paa Torget var Bann'rets Løve væk,
og i Halvmaanens Bryst
et Suk sig havde fæstet ligt Dødmands Skrig paa Kyst.

*

Før fulgtes vor Parade af glade Landsmænd nok.
Nu listed de sig unna som for en Spøgelsflok.
Thi som en simpel Klud
sin gyldne Hæder røvet slog Norges Flag sig ud.

*

Og, som vi da fremrykke gjennem Norges Hovedstad,
fra alle Pander lyste, som Naaden smilte ad,
ja fra Studentens med,
det svenske Folks Kokarde, som fro vi kjendes ved.

*

I alles Pander lued det Øie af den Trold,
som stirred i Norges Fremtid og ser det Fanden i Vold.
I Flaget gult og blaat
Oprulled sig Fremtidsteppet paa *Akershuses* Slot.

*

Og naar vi tænkte spille til alle Hjerters Lyst,
det fæle Suk i Hornet tvang Suk af alles Bryst.
Vor Glans er tryllet bort,
og uden Løve Ban'ret kan gjerne være sort.

Kor.

Men drøveligt dog er det i denne Verden, at
ei nogen Mand kan eie i Fred og Ro sin Skat.
Bort fæle Tyveri!
Bort Trolddom, som gjør Slaver, imens vi tror os fri!

(Foged *Smyg* kommer fra Gjæstebudet med en af Skandalredaktørerne under Armen. Paa hans anden Side *Kaptein Allcar* i svensk Uniform. En tilhyllet *Dame* søger at passere forbi. Mængden volder en Stans).

Foged Smyg.

. . Altsaa, vi reiser sammen, Hr. Kaptein? morse bittida - hehe! som vi sagde i gamle Dage derinde.

Kaptein Allvar.

Ja, tør Ni før Grefven. Han tycktes werkligen icke mycket om resan.

Foged Smyg.

Hs. Excellence var meget naadig, forsikrer jeg Dem . .

Kaptein Allvar.

Ja den der Grefven har nog fin snus. Vakta Er . . Damen. . .

(Damen og Foged *Smyg* faar i det samme Øie paa hinanden, idet hun ser op. Hun besvimer med et Skrig).

Foged Smyg.

Guds Død! Elise? Der, Slusk, har du to Skilling forat hjelpe det Fruentimmer hjem.

Kaptein Allvar (holder Elise).

Spara Er, Herre! Undan Karl! Jag vaktar nog Damen.

Foged Smyg.

Undskyld mig, Hr. Kaptein. Jeg maa bort. (Gaar bort med Redaktøren).

Første Slusk (kaster Skillingen).

Tvi dig, du skrammererte Snudhat, dersom du kjender Jomfruen!

Elise (til Kaptein Allvar).

Min Herre, jeg takker Dem . . forlad mig!

Kaptein Allvar.

Demoisellen tillader mig at se Dem vel hjemme hos Dem selv efter dette Tilfælde. Jeg kan ikke forlade Dem; men lad os bare komme ud af Sværmen. Tillader De? (Ledsager Elise bort).

Første Slusk.

Djævelen i ham, den Svensken!

Anden Slusk.

Tror du det du? Nei det var en af vore egne Agedanter?

Tredie Slusk.

Det tror jeg med, for Uniformen er slig.

Første Slusk.

Den var svensk den du - Tosken!

Anden Slusk.

Har ikke jeg set Agedanter jeg da?

Første Slusk.

Og svensk talt'en.

Tredie Slusk.

Ja endda saa. Dem blir vel inte Agedanter minders. Men jo Gu snakka en norskt til Jomfrua.

Første Slusk.

En Pæl paa at han var Svenske, er du Kar!

Anden og Tredie Slusk.

To mod en, Gut! Huf, var det bare 17de Mai ikveld. (De gaar. Massen adspreder sig).

Fjerde Scene.

(Værelse i Hotel du Nord. Fogden *Smyg.* En af Skandal-*Redaktionen).*

Foged Smyg (stikker et Brev til sig).

Jo ganske vist, du! Allehanda skal faa Brevet, det første jeg kommer. Det er jo en god Tidende nu, saa jeg han gaa derop uden Frygt for Eftertale, du?

Redaktøren.

Javist, vort Blad og den er to Alen af et Stykke. Lykke paa Reisen! inderlig Lykke paa Reisen! Du skal takke os for vort Raad. (Gaar. Kompliment).

Smyg.

Men . . Kapteinen, hvor han bliver af? Hun skulde vel ikke meddelt sig. Da kunde han ville gjøre mig adskilligt Pék, den Radd, igjennem sin Onkel Baronen og saa videre frem ligetil Brahen selv. (Lytter ved en Sidedør). Nei, han er der skam. Saa er jeg *in salvo* . . Elise maa ikke have meddelt ham noget af de gamle Historier, og han kan fremdeles være mig til adskillig Nytte derinde. (Lytter). Men hvor voldsomt han gaar op og ned. Der er Vrede og Tale i disse Skridt . .

Femte Scene.

Fogden. Kapteinens Tjener (kommer).

Foged Smyg.

Ei, Olof! min gamle Vén! Ta mig djefvlen från Malmens. Vi råkas der ännu engång.

Tjeneren.

Tvekar. Jag har äran anmäla från Kaptenen det han icke kan göra följe med Herren; ock att han icke er hemma. (Gaar).

Foged Smyg (langtrukkent).

Jasaa? Ikke heller hjemme. Ha, jeg forstaar! Der er kommen Ugler i Mosen siden det fordømte Sammentræf. (Lytter til Sidedøren. Guitartoner og en Mandsstemme høres). Haha, bare det ikke er Duer, om denne Fantasering paa Guitarren betyder noget. Elises Navn, Pinedød! Nu, har jeg s'gu aldrig hørt Magen. Det var snart bestilt. Der er ingen Tvivl om, at hun maa have meddelt sig, og at han spekulerer paa en Erklæring, forelsket ligemeget i hendes Sorg, som i Resten af hendes Skjønhed. (Repeterer med Ophold imellem Linjerne efter Stemmen indenfor).

„Elisa, had mig ei, fordi
din Sorg jeg er forelsket i.
Den Glansen paa dit Aasyn kaster
af himmelsk Billeds Alabaster.
Sin overjordiske Plastik
af Kummeren din Skjønhed fik.

Du høie Sjæl med knuste Sind,
o lad din Kummer være min!
Jeg elsker den, fordi forhøiet
den har det Aandemulm i Øiet,
fordi dens Bleghed er saa fin
som paa besvimet Engels Kind.

Du skjønne Sorg, jeg har dig kjær,
fordi Elisa selv du er.
Hun dig kun føler, dig kun drømmer;
din Svalhed i hver Aare strømmer.
Hun er en Blomst, en Sensitiv,
der faar kun af din Dug sit Liv.

Nu, Gud straffe mig, jeg tror han har det, og at der er noget i, at alle saakaldte ædle Mennesker er Sværmere. Men her kan ske en Ulykke, om jeg ikke har Fingrene med mig. Jeg maa sikre mig Baronen, som han sagde formaaede endel hos Brahen, „om jeg ikke forsmaaede Veien gjennem en svensk,“ som han sagde. He! Nei s'gu gjør jeg ei, og især nu tør det behøves, saasom Løvenskjold vel ikke er blid paa mig, siden jeg blev den uskyldige Anledning til Omnipotentsens Repræsentation, der blev udlagt paa saa skammelig en Maade. Det bliver en ny Art Stockholmsfareri, kanske ligesaa godt som det gamle. Derfor . . . Men hvorledes.? Hihihi! Jeg har det jo. Den gode Baron er jo i smaa Kaar, som Fætteren sagde; og det er en pen Maade at komme i Bekjendtskab med ham og vinde hans Bevaagenhed paa, om jeg giver ham Udsigt til at forbedre dem nogle Daler ved at tage Logis hos ham, siden det nu er. den eneste Udvei at faa Hus paa i den By, nemlig paa Maa og Faa hos private. Jeg vil skrive Baronen et Brev til for Høfligheds Skyld, og siden den Sag nu er i Orden . . . (ringer. En Tjener viser sig i Døren). Garçon, en Flaske Porter og - bi lidt - løb op til Stiftoverretsprokurator Praëm og sig ham, at Fogden Smyg er i Byen. Han tør kanske med gjøre en Stockholmsfart til. (Kaster sig paa Sofaen. Teppet falder.

Anden Akt.

Første Scene.

Værelse i Stockholm hos Baron Bombenundgranatenstråle. Baronen selv i Slaabrok beskjæftiget med Læsningen af Breve. Slaabrok og Værelse af lige kummerligt Udseende. Baronesse Ursula von Bombenundgranatenstråle paa en Vindusforhøining iført en udmaiet Turban, et Kastetørklæde og et Underskjørt, der afgiver et godt Pendant til Slaabrokken. Hun hilser af og til affekteret udad Gaden.

Baronessen.

. . Tvi, Bombenundgranatenstråle! Det er en bondflicka. I Norrige finn's alls icke annat.

Baronen.

Jag vet det, syster, emedan der icke er adel, tyvärr

Baronessen.

Tvi hvilket land! Der var det omöjligt att lefva. Men läs allt, ehuru jag alldrig fördrager det, men jag er en Bombenundgranatenstråle, ock kan tåla stöten.

Baronen.

Tyvärr, hon er fattig med, så der kan ingen hjelp vara för Oss, ock heller icke ganska ung.

Baronessen.

Ung nog för den sakens skull. Men läs huruden onaturliga kusin mördar sin familj. Tvi, att jag skall minnas min syster, som förnedrade sig med den der ofrälse Wermlandspatronen!

Baronen (læser).

. . . „Føljande dagen, får jag mäla kära oncle och tant, det jag fick äran fråga efter hennes befinnande. Hon satt sorgklädd öfver sin trolofvade och sin moder och broder — dem hon i deras sista sjuklighet hade ernärd, i sit enkla snygga rum med sin piga, fosterdotteren af den gamla soldaten, som vid ett vådskott hade blifvit hennes kärastes bane. På bordet låg de qvinliga arbeten, hvoraf hon, den själsstarka, hemtade uppehölle och oberoande. Ers Gustaf lärde känna den ädlaste själen hendöende inom sig sjelf, dock för verlden i segrande kamp med det tungaste ödet . . .“

Baronessen.

Tvi slik ädelhet!

Baronen.

„. . Att lära detta känna var att ömkas, att känna hennes kamp att vörda, och att se henne att älska och tilbedja Elisa. .“

Baronessen.

Bombenundgranatenstråle, låna mig ditt parfum! Det qväljer mig invartes för bara äckel.

Baronen.

Får du anfall af ditt gamle, syster? Tyvärr, det er slut på snuset, icke på brevet. (Giver hende sin tomme Daase).

Baronessen.

Nog för fina nerver.

Baronen.

(Afsides). Dina måste vara kattarmsstrengar. (Læser). „På tredje ställe lyckades mig fortsätta denna intressanta bekanntskap och vinna hennes förtroende. Jeg uppsköt hemresan, redan aftalad med hennes familjs olycksstiftare den der bekannta stockholmsfarande fogden. En dag som hon väntades i den gästfria familjen saknades hon for länge, och på värdinnans anmodande gick jag at hemta henne. Jag fann Elisa i djupare vemod än eljest, bugad i tårar öfver den aflidne brodrens vanliga arbetsbord, som orördt var flyttadt til hennes rum. Det var den dag hans läppar sista gången lyckte sig öfver förbannelsen emot den regeringsledamot, som hade mördat honom långsomt genom orättvis åsidasättande, emedan modrens knappe vilkor hade gifvit lifvet något värde för honom. Det var denna stunden, som gaf mig brodrens plats inom hennes förlåtenhet, älskarens inom hennes hjerta. Vi återvända til familjkretsen såsom trolofvade; den ädla husmodren, Elisas barndomsvän, gret af glädje, då hon lade våra händer sammen. Men enär detta kommit k. onkle till hande har et heligare band förenadt två menskor, som började sin ömhet för hvarandra med aktning och ha förevigat den i vishèten om ömsesidig oumbärlighet. Vi taga icke till Stockholm, utan till mittboställe i Wermland, det jag icke mera tänker lemna, emedan der bor icke blott min lycka, men ock min bäste heder i Elisas ömma tillgifvenhet.“

Baronessen.

Ai! vil du mörda mig, bror? Ditt tålamod är gränslöst?

Baronen.

Hvad skal jag väl göra? kära?

Baronessen.

Ja käre! Tvi! två hundratusen tunnor! Enär jag tänker

det, går det rund rund. Men ett bref skall han få hvassare än om du högg henne upp med dina sporor. Ak! Familjen er så sjunken att jag måste rädda min heder vid att skifta namn.

Baronen (afsides).

Det tror jag väl du vill. (Høit). Men olyckan var redan skedt. Det står väl i detta. (Aabner det andet Brev). Hehehe! Bättre lycka i detta, syster Sullababba. Det öppnar utsigter till respenningar til at jula hos kusin Gustaf och hans norrska fru. Hehe! det skall bli roligt att smaka hennes anrättning å norrska.

Baronessen.

Hvad är det då?

Baronen.

Pynta dig, syster - det vil säga tag kjolen på - ty vi få fremmande från Norrige kanhända paa stunden. Fogden Smyg, som vår vän Allehandisten här ofvanpå försvarade så till lif og blod såsom Stockholmsfarare, skrifver det han hitkommer ånyo såsom en faktisk vederläggning af klandret öfver Stockholmsfareriet, och att han på grund af bekantskap med kusin Gustaf, ønskar sig äran af rum hos oss. Se här, han brukar en mycket vördnadsfull underskrift och förmälar „sin allerærbødigste Kompliment for høiædle høivelbaarne Frøken Søster den naadige Baronessen.“

Baronessen.

Han är en hedersman. Bror vet icke om han er gift?

Baronen.

Nei alls icke.

Baronessen.

Han skall vara välkommen.

Baronen.

Såsom dufvorna i öcknen. Men verkligen, syster; han skall stå faran förlora all aptit på äktenskap, om han ser din underkjol.

Baronessen.

Nå' oförskämde! Men stilla! jag vil icke bringas i för-

störande affekt nu. Den främmande måste bo her i salongen och jag i kammarn, du i köket. (Det banker).

Baronen.

Ei, så för tusan! Underkjolen! Skynda dig! Underkjolen! . .

Baronessen.

Slåprocken då! . . . . . Lumparne.

(De iler hver til sin Kant ud; men sees dog tildels af den indtrædende Fogd Smyg).

Anden Scene.

(Fogd Smyg i Reisedragt med sin Reisesæk i Haanden. Siden Baronen og Baronessen).

Fogd Smyg.

- Hvad Fanden var det? Sligt et Landkort af et Flanels Skjørt har jeg aldrig seet, saalidet Hav eller klar Sø der var. Og slige Strømper og Ben - hehe, Herskabet selv kunde det dog vel ikke være; men et Par Domestiker, som spillede Musen paa Bordet, dersom her ikke saa ud til, at de godt kunde være hjemme her. (Sætter sig). Puh! det var en Reise, som kunde give mer end en ulykkelig Stockholmsfarer- og Unionsfarce, saa som Hestene gik den hele Vei: den ene hid den anden did som besatte til Livsfare for Passagererne. Og saa i dette Hus? Ja for Gud tænkte jeg paa en maliciøs Karrikatur, da jeg nede paa den fordømt smale Trap i første Etage havde ondt forat slippe frem for de to Jøder, der gjorde hinanden Opstigningen stridig med Hæle og Albuèr, formodentlig til denne Etage. Og da jeg vel var dem forbi, fandt jeg mine Ben hildede i en Affære mellem begge Trapgjenboernes Hankatte, medens mit Hoved blev et Offer for begge Familiers „Jungfrurs“ praktiske Delagtighed i Tvisten. (Ser sig om). Det lader ellers til, at her er en Fred, som indfinder sig hvor intet er tilbage, og naar selv Rotterne maa fortrække; d. e. hvor jeg eller Prokuratoren har været. Men desbedre, for da blir en Sølvspecie veltalende, og . . (Springer op, da Baronen kommer. Han er itrukket en Duskefrak, der har gjort sin Tjeneste).

Baronen (fornem).

Är Herren?

Smyg.

Høivelbaarne Hr. Baronens -- om jeg træffer rigtigt — ærbødigste Tjener Kgl. Majestæts Foged Smyg, der, om jeg tør haabe . .

Baronen.

Åh, betrakta Er som hemma i detta rum.

Smyg.

Jeg har den Ære at kunne hilse fra Deres . .

Baronen.

. . Systerson vil Ni säga? Icke längre än ärans band räcker, och det är kortre än blodets. Ni förstår mig?

Smyg.

Oh, Hr. Baron, med Deltagelse og Misbilligelse af det passerede . . .

Baronen (bitter).

Hehe, ja! Det skal vel vara ett Unionsäktenskap, en bild på ömheten inom en idealisk union?

(En Dør gaar saa lumskt op til et Kabinet, hvor man ser *Baronessen*, efter Leilighed broget itrukken, i en theatralsk Stilling ved en gammel Harpe. Hun præluderer og giver nogle rystende Prøver paa sin Sang. Herrerne bliver opmærksomme).

Smyg.

Ah! Frøkenen?

Baronen.

Baronessen, förlåt . .

Smyg.

Oh, tusinde Gange om Forladelse. I Norge er Frøkener ett Slags Baronesser.

Baronen.

Det måste då vara af bläckhornet eller katchesen eller liksom man i poesien kallar törn- eller bondrosor rosor.

Smyg (afsides).

Hun skotter ved Gud hid. Eller har Næsen denne Sidebøining? Den har Raad dertil. Men . . Ak! ak! kunde det

lykkes, som nu falder mig ind (og man har hørt saa galt før) saa kunde gjerne hendes Næse have en Ving og hvas Ryg som et Kortblad, og hendes Stemme ligne ti Gange mere et Klarinetmundstykke.

Baronen (afsides).

Åhå, jag förstår dig, syster. (I det de nærmer sig paa Tæerne og tager Plads udenfor paa hver sin Side af Kabinetsdøren). Tyst! stilla, Herre! min syster Baronessan är mycket romantisk.

Terzet.

Mel: Hvila vid denna källa.

Baronessen.

Hjerta! Du lilla, ömma!
ack skynda dig i grafven gömma,
den sällhet du kan drömma!
skynda tystna dina slag!
Ty verlden nisk afvundar
den skuggolika fröjd, du blundar;
den tår, sig mogen rundar,
tör ei bli sedd den ljusa dag.
Den måste bak
midnattens täcken strömma
— ack der hvar jag
blott suckande berömma
kan kärleks makt och dess behag.
. . . . . Gid døder vore jag!

Baronen (afsides).

Hur väl, min dyra syster,
jag fattar hvarför öm och dyster
du hela rummet skakar
med harpospel och sorgsen tjut!
Din guddom uppenbaras,
o menskoröst, enär befaras,
att döfva sjelf ei sparas,
men känna i sitt öra ljud.
Jag ber till Gud,
det måste snart erfaras,
att du som brud
med dufvokuttr besvaras.
Då blir jag också friadt ut!
. . . . Jag derom ber till Gud.

Smyg (afsides).

Hvad vakkert skal jeg sige?
Det er en gammelagtig Pige.
Men Baroness tillige.
(Høit) Ak, Eders Naade, hvor charmant!
(afsides) I hende tør jeg finde
netop Fortunas snu Prestinde.
O, kan jeg hende vinde,
som Cæsar kom jeg, saa og vandt!
(Høit). Hvor regelsandt
og skjønt de Triller stige!
(Afsides). Au! au! iblandt
hun skriger, som en Gige!
En Skræk for Elskov hun, minsandt?
. . . . er Lykkens Underpant.

Endskjønt det ikke var formeget, om jeg fandt Taburetten under hendes Skjørter, vil jeg dog lade mig nøie med mindre for det første, og gribe Jernet ved den rette Ende. Og hun ser ud til at lade sig tage. Jeg maa i Ilden af hendes Øine . . nærmere ind paa hende, for herfra ligner hun disse rædselsfulde Malerier, der synes at stirre paa Folk, ihvor man ser dem fra. (Høit. Nærmende sig til Baronessen, kyssende hendes Haand) Naadige Baronesse . .

Baronessen (springer op).

Ah, en öfverraskning.

Baronen.

Vår norrska gäst, syster.

Baronessen.

Si så! (Afsides). En mycket vacker man. (Høit). Norrmän äro välkomne i Stockholm. Det är et prof på deras tänkesätt att de komma. Hur mår fru'n?

Smyg.

Ak, naadige Baronesse, hun befinder sig endnu i de skjønne Ønskers Verden.

Baronen.

(Afsides). Si så! Nu har hon nog för att kasta harpunen i; och jag kan gå.

Baronessen (med et strengt Øiekast).

Hör bror, du måste gå och verka för Hr. Fogden.

Smyg (afsides).

Det var Pokker til Øine! I det ene blussede ligesom Krudt op imod Broderen, mens i det andet en glødende Staaltraadende pegede ufravigeligt paa mig. (Høit). Hvor jeg velsigner mit Bekjendtskab med Kapteinen, som førte mig hid, dersom naadige Hr. Baron vil understøtte de Ønsker, De kjender.

Baronessen.

Vil icke han, så, tro mig, herre, så kan jag. Nå bror! . (Afsides til Baronen). Tag dig en promenad til Blasieholmen. Men skynda .!

Baronen.

Nu hettas hon. (Gaar).

Baronessen.

Kom, Herre! Jag skal visa Er lyckens baktrappa.

(Kabinetsdøren lukkes. Et temmelig langt taust Intermezzo, hvorunder en Krukke, som skal forestille en Blomstervase, falder ned og gaar istykker).

Baronessen (styrter ind, fulgt af Fogden).

Ai, mina blommor! mina blommor!

Smyg (afsides).

Tvi, hvilke Blommer! (Høit). Du skal faa bedre til din Brudekrans, min bedste.

Baronessen (kjælent).

Säger du det, söta skälmen, som . . .

Smyg.

. . Har gjort noget af unionel Betydning.

Baronessen.

Fy skäm dig, Hans!

Smyg (omfavnende).

Ja i dine og Lykkens Arme. Nu har jeg . .

Baronessen (omfavnende med Raseri).

. . Barbara Ursula von Bombenundgranatenstråle!

Smyg.

Alt hvad jeg vil!

Tredie Akt.

Første Scene.

(Nat. Fogd Snyg sovende i en Feltseng i det forrige Værelse, som kun er oplyst saavidt af en Natlampe, at en uhyre Mare i Amtmandshabit kan sees ridende ubarmhjertigen paa den sovende. Den flyr, idet Baronen i Natdragt og med Lys i Haanden træder ud af en Sidedør, nærmende sig forsigtig Fogdens Reisevæske, hvoraf han lister en Flaske ud. Idet han sætter den mod Lyset, træder *Baronessen* ud af den anden Sidedør).

Baronessen.

Men, Bombenundgranatenstråle! hvad är det du gör. Aktar du dit namn och din heder icke mera? Tvi!

Baronen.

Tyst syster! det är allt til det goda, och för att roa din trolofvade.

Baronessen.

Just derföre vil jag vakta hans sakar, för de äro mina nu. Derföre . . sätt från dig straks. Förbannad denna timma, Bombenundgranatenstråle!

Baronen.

Syster, kan du icke förstå . . morgon bittida skall Allahanda ut och det med en ny filippik emot „Stockholmsfararen," och att vår vän Publicisten här ofvanpå måste hafva något styrkningsmedel under arbetet, att det kan blifva nog kraftigt, och att jag kan fägna vår gäst med en god frukost på sängen?

Baronessen.

Ah ha! väl betänkt, bror. Denna gången var du icke galen. (Baronen stikker Flasken til sig og gaar; Baronessen ligeledes til sit med Fingerkys til den sovende, paa hvem Maren straks indfinder sig i Statsraadshabit og piner som før, indtil).

Tilskuere (raaber).

Nok!

Anden Scene.

(Den svenske Publicists Kvistkammer, knapt oplyst af Lampen, hvorved han skriver ivrigt. Den bortlistede Flaske staar foran ham).

Publicisten (mumlende hvad han skriver).

— — „Vi kunde genast förstå, så väl af skådespelets titel-“ (Klunker) *Pereat!* — „som ännumera af Författarens namn“ (Klunker) *Pereat!* — „att Theaterpjesen icke var annat än et Pereat“ . . Nå, nå! (Klunker) Det Pereat repeterar . Nei . . „en politisk pamflett“ skal det heta. „af högst nedrig beskaffenhet. Ty det är hans bruk i sina så kallade farser att sedan han på scenen bespottat og hudflängt dem, sluteligen låta dem hängas och dränkas, alt som det faller sig. Civilisationen i Norrige tillåter sådant . .“ (Klunker) Norrska bränvinet är godt likväl. „Vi kunna eljest tilförlitligt berätta våra landsmän, att den mäst frejdade tidning i Norrige, Gentilskandal, hvilken redigeras af Intelligenzens verkliga representanter, har aldeles brutit stafven öfver Stockholmsfararen och dess författares personlighet, hvilken bäst karakteriseras vid hans brorskålar med Kreti och Pleti.“ (Klunker. Ser paa Flasken). Vore han här, - ta' mig tusan om jag drack Du med honom för der är för litet på. (Skriver ivrigere). „Dess förhatligare är att se, att tidningar i båda länder bruka någon moderation i fördömmandet af hvad han skrifver, och at insinuera det vi skulle åsyfta oenighet emellan folken derför att vi emellanåt köra et spet i Norrmännen enär de blottställa den nakne Nallebaken. Och det om en tidning, en tidning . .“ (Klunker ud) Ai! Ai, sprit, är du redan släckt? Och jag fik icke sömnsupen? . . „Och det en tidning emot hvars redaktions patriotism, moraliska väsende och intelligenta hufvud dessa tidningars med samt deras publik alls icke äro annat än än - dvärgar“ . . . .

(Hovedet synker mod Bordet. Lampen blusser ud. I samme Moment forvandles Scenen til det Indre af et uhyre Hoved, i Forhold til hvilket Publikum ser sig i sin sande Dvergestørrelse. Dette sker ved at en stor Maske falder ned istedetfor Teppet med et Par i Begyndelsen blinkende maaneagtige Øine, der snart lukker sig, og med en tilstrækkelig bred, gabende Mund, hvorigjennem man ser ind til Baggrunden af Hovedets Indre. Dette er Pap- eller Forlærredsgraat, opfyldt kun med et rødagtigt Lys, og tomt. Paa dets Sidevægge sees kun nogle opklistrede Lap-

per af Kursberegninger, Plakater, Aviser, journalistiske Notiser og hist og her nogle Kridtstregmærker. I Baggrunden throner, som Hel i sit Rige, et blaablegt afskyeligt Gespenst, det onda samvetet. Rundtom det knæler en og tyve *Løgne*, smaa barokke Gespenster, hvis særegne Figurer tilsiges af Replikerne).

Det onde Samvetet.

Hvarför ljuga en och tjugu?
Tjugu lögner vore nog.
Du har honom „Poetaster“
skällt; jag dig i dårhus kastar;
ty du stackar är ei klok.
(En Løgn forsvinder).
Du der med den vilda min
nämnd har honom „Harlekin“?
Gå fördömd att i hans trin
Efev strö och friska rankar!
Gif en qvickhet åt hans tankar!
Dränkas sedan i hans vin
(Nok en Løgn forsvinder).
Vålnad af en padda! Du!
hvad du ljugit, mins du nu?
Du har sagt, att han omgicks
Per af Paks och Pål af Picks.
Du skal slafsa i dig smutsen,
och så slängas ut i putsen.
(Nok et Lögngespenst forsvinder).
Gamla papegöjeskin,
lurfvig, jemmerligen turfved,
fylld med maskar och med vind!
vil du sticka näbben in!
Ack för sent du gamle Jack,
Du har fört för mycket snack
Utan ljud - det är ditt öde -
skall du pladdra dig tildöde.
Näbben upp och ned skal gå.
Ingen kan ett ljud förstå.
Syns du straffet nog är let?
att du redan känner det?
Märk dig, Kræk, då: dig forbjudet
är ei ordet blott, men ljudet!
(Nok en forsvinder).
Du med hugormtungan ute!
Lögn, hvem andra lögner flyr!
på ett söndrad moln till skuta

jagas skal af stormen yr
tills du träffar en, som tror
sannings skugga i ditt ord,
att patriotismen hans
är en ögla i en krans.
Träffar du blot en hvarhelst
väl för dig! då är du frälst.

(Nok en forsvinder).

Men hvar är du hämndens korade?
du förtapte blandt förlorade!
Du, som lægger i hans blad
fenestreradt svenskehat?
Du skal lefve för att jag
bita kan dig lidt hvar dag.
Alla andra I forsvinner,
skänkte åt de yra vindar!

(Munden paa det maskedannede Teppe gaber engang og falder igjen. Transparentoinene aabnes. Masketeppet gaar iveiret. Publicisten sidder som før. Morgengry).

Publicisten (fortvivlet).

. . Ljuga? Det er lögn att det er något, som heter ljuga i polemikken. „Dvärgar“ . . der slapp jag; och det är ingen lögn beträffande polemikken.

(Gaar med Papiret).

Tredie Scene.

(Salen hos Baronen. Baronen, Baronessen og Foged *Smyg* ved Frokostbordet. Fogden læsende en Avis, hvoraf man hører endel af de forhen bekjendte Kraftudtryk).

Fogden.

Ahahaha! Det var et kjæmpemæssigt Finale. Hvor jeg er Dem takskyldig, Hr. Baron, for denne Opmærksomhed! Da jeg vaagnede og strakte Haanden ud, følte jeg noget koldt, klamt og udstødte et Skrig, fordi jeg halv i Drømme syntes at have grebet i en Slange; men, paa Ære, jeg skulde gjerne under Læsningen af saadant et Blad spise en levende Slange op som denne Kringle.

Baronessen.

Ja söta, det räknas numera till de gode tidningarne. Men om vi tänkte på .? (Reiser sig).

Baronen.

Ja rent ut, svåger, vet jag icke hvorföre Ni skal dröja. Ni kan vara säker. En sådan der familjamalgamation . .

Smyg.

Ak, hvad har jeg Familie? Dog var min Mors Bestefader fra Mecklenburg og hedte Kothenhauf.

Baronessen.

„En Kothenhauf" måste du säga. Ett mycket vackert namn. Och nu skal du nog få familj, min söta.

Baronen.

Ni är nobiliterad genom denna förbindelse med Bombenundgranatenstrålarne. Det var det jag ville sagt: en sådan der familjamalgamation betraktas såsom af mera värde för unionen än tio års bestånd, såsom det rätta sammanloddningsmedel, och en politisk förtjenst, hvarför der bør illumineras i båda rikena, och som ett realiseradt ideal *en miniature* af unionen i sin fullkomlighet. Derföre . . (hvisker til Fogden). på min landtegendom . . .

Baronessen.

Deri har jag tvåhundra Banco stående, min söta. (Smyg gjør passende Forbindtlighedsminer).

Baronen.

. . Och så reser jag förut i svågers schäs, som står igen sedan förra vistandet.

Baronessen.

Kusin Gustaf och hans norrska fru bedja vi alls icke.

Smyg.

Vist ikke. Gjør i alt som du vil.

Baronessen.

Så åstad allt hvad tyget håller.

Smyg (gnidende Hænderne. Afsides).

Hihihi! Det var en stolt Stockholmsfart. Udnævnelsen maa komme ilende efter af sig selv . .

(De gaar).

Fjerde Scene.

(Værelse hos Gustaf Allvar. *Elise* i Sofaen med Lommetørklædet for Øinene. *Gustaf* gaaende op og ned med et Brev i Hænderne. Begge er i det Antræk, som enhver vil kunne angive, der har set en fornuftig norsk eller svensk Familie i sit Hjemlige paa Landet. Imellem Værelsets Dekorationer Portræterne af Elises Forældre med en Evighedskrans over; ligesaa af nogle norske og svenske Patrioter. I Baggrunden Vinduer til begge Sider af en tildækket Glasdør. Baronessen og *Smyg* siden udenfor).

Gustaf (knuger Brevet).

. . Elise, dyrbara Hustru, bry dig intet om den oforskämda skrifvelsen. Hon är ett undantag också i sitt stånd. (Sønderriver Brevet, aabner Vinduet og kaster Stumperne ud. En pludselig afbrudt Vognrullen og Stemmer som i heftig Trætte høres udenfor gjennem det aabne Vindu). Vid himlen! låt henne icke förstöra vår lycka. Hon är när.

Elise (springer op; omfavnende Gustaf).

Min Gustav - og Han!

Gustav.

Låt oss höra, Elise. Kunna vi undvika detta besök . . .

Smyg (udenfor).

. . Nei, jeg holder ikke ud længer. Dette bliver utaaleligt.

Baronessen (udenfor).

Hvad, toker! vill du icke sitta på framsätet?

Smyg.

I min egen Kalesch?

Baronessen.

Ja Stockholmsfarare-kalesch. Den der på hemvägen med fyra strykande fålar. Tvi!

Smyg.

Gaa ad Helvede til, Jesabel! Det er at gaa paa „hemvägen“ for dig. Posten er besat, skjønner du. Det var at læse i Karlstad. Kjøbet er opgjort. Hvad kan Ni — det vil

sige I ni Forbandelser — udrette uden at plage mig? Det har Ni gjort paa hela „hemvägen.“

Baronessen.

Ur vägen! Jag skal . . ta' mig sju tusan tunnar! på heder och ära du skall ur vägen, och jag vill upp i vagnen.

Smyg.

Heder och ära — haha! Ja den er ligesaa god som før, Drage! Men i vagnen, i Vognen? Siger De saa, Madam? I Vognen? Holdt! Nei! Kusk pas paa naar jeg er i. Lad saa de fyra strykande fålar . . Forstaar du?

Kuskens Stemme.

Ja vasserra.

Smyg.

Frøken Baronesse, forstaar De ikke ogsaa, Reisen er gaaen galt, og at De har givet mig en Erfaring, hvorfor jeg vil have mig ærbødigst anbefalet . . Kusk pas paa! . . Frøken Baronesse, her omtrent bor jo netop, efter Beskrivelsen, Deres Nevö. Særdeles bekvemt til at træde af paa. Kusk pas paa, naar jeg springer op.

Baronessen (hæs af Raseri).

Bof! Bof! är der icke andre beställningar i Norrige? . .

Smyg.

Slip mig! Hvad? Bruge Magten? Slip mig! Jeg er glad jeg slipper . . Djævel, slip mig! eller jeg bryder en af dine Hugtænder ud til Erindring. . . Kusk! . . (Man hører en Vognrullen, der taber sig).

Baronessen.

Tvi! tvi! tvi dig, Stockholmsfarare.

Gustaf.

(Henter sin Ridepisk frem. Raaber ud af en Sidedør). Olof! Borken, gesvint! Elise, jag har att handla; och du vet, huru du skall behandla den olyckliga utanför, du förstår.

Elise (trykkende hans Haand).

. . At glemme. (Aabner Døren. Man ser Baronessen i Reisehabit paa en skovomgiven Landevei). Vær saa artig at træde ind.

Baronessen (trædende til Tærskelen. Med Hoffærdighed).

Är Ni .? se, se! se! Nei, fru! Tackar eljest. Jag har bevakat mitt namn. Det går icke öfver denna träskel. Jag går till min bror.

Gustaf (trædende frem i Døren).

Alldeles såsom tant behager. (Raaber). Olof, bringa frem en vagn till damen. Elise, aflägsna dig och sänd jungfrun til hennes bistånd. Jag har ett kort ärende. (Hviskende). För aftonen äro vi ensamme och lyckliga som förr, och du skall åter höra i ditt fädernespråk min lifsång.

Se jeg kan ved Elisas Barm
til hele Kloden sige:
jeg her indslutter i min Arm,
o Jord, din bedste Pige!

Farväl sålänge! (Vil gaa ud. Er i Reisefrak og med Ridepisken under Armen. Baronen kommer i samme Dragt henad Veien. De mødes i Døren).

Baronen (idet han nærmer sig. Afsides).

. . Der står hon, ta mig tusan, på det torra. Och det har händt på detta stället? (Høit). Gratulerar, Gustaf! (Bukker for Elise). Och det är frun? Ödmjukaste tjenare! (Til Gustaf). Hvarthen? (Gustaf hvisker til ham). Aha! redan gjort. Jag fick spordt det af det tomma rummet i kaleschen; och så gjorde denna sin tjenst. (Viser Stumperne af sin Svøbe). Jag börjar tänka att Stockholmsfararne äro några bofvar i allmänhet.

Gustaf.

Oncle felar icke. Och Normännen hafva rätt i att förakta dem. Försök kölden af tanken, om förhållandet vore umvänd, och Svenskar förbigik sin ansvarige regering och sökte Sveakung på andra sidan Magnor! Men vil oncle icke vistas her hos oss? Jag tör bjuda att se en lyckligare förbindelse emellan ett svenskt och ett norskt hjerta än den bild på en osäll förening, hvars sönderbrutna led derutanföre väcker vårt medlidande? Hon har förnärmat min hustru. Derföre smärtar

det icke att hon är rest oah glömd. Gid så allt, som gör föreningen emellan folken til en förvrängd motbild i det stora af det lilla familjstycket her. (Omfavner Elise. De gaar ind i et Sideværelse).

Femte Scene.

(Intelligenzskandalens Bureau. Arbeidsstokken som før. Siden Fogden Smyg noget beplastret).

Kor af Arbeidsstokken.

(Mel.: O du Tobak! o du Tobak!)

Vort Sprog er armt,
kun lidet varmt;
man deri hverken kan fordømme,
ei heller let
legere tæt
den, som vi pligter at berømme.
Bestandig jo vor Stil for mat er
mod Stockholmsfarerens Forfatter,
og Guldpapir
kun Kronen blir,
som vi paa vore egne sætte.
Naar Folk den se,
de tør kanske
dog endnu tro, det er den rette.
Saalænge vort Parti kun styrer,
med hvad vi har vi frit baldyrer.
Men Hampegarn
og Gadeskarn
faar Vredens Barn, som ei vil knæle,
og tilstaa, at
som skyldig Skat
vi alt blandt os indbyrdes dele.
Berømthed, Rang og Embedsposter
os snart ei mer Umage koster.

Thi Naadens Elv
vi til os selv
har ledet hen i dyben Rende,
og Israel
sit Mannamel
saa let ei fik som vi i denne.
Gid Regimentet længe vare!
Held os, derfor er ingen Fare!
Vort Regiment
skal sin Klient
tilsidst for Stockholmsreiser spare.

Foged Smyg (kommende ind).

Ja gid Fanden tog dem, og jer med, som opmuntrer dertil. Der kommer jeg aldrig mer. Embedet er besat.

En af Arbeidsstokken.

Vi har netop nu sat det.

Foged Smyg.

Og med en, som ikke engang kan skrive sit Modersmaal som en Dreng i Sinkeleksen.

En af Stokken.

Det har vi ikke sat.

Foged Smyg.

Tror det forbandet vel. (Slaar sig for Panden).

Hu, Stockholm! Stockholm! Der bor den babyloniske Hore. Tryk det!

En af Stokken.

Är ni galen?

Foged Smyg.

Jeg har selv været i Kast med hende. Gid I havde faaet det, jeg har faaet! Forbandelse over jer, som bestyrkede mig i Stockholmsfarten ved jers Raserier imod Stockholmsfareren! Og nu kan der komme en til.

En af Stokken.

Nok en Stockholmsfarer? Hvad skal vi saa finde paa?

Foged Smyg.

Hjælp, Samiel! vil jer svenske Makker sige; og han hjælper vel jer med, dersom der er Ærlighed til. Adjø - til Helved kanske, men ikke til Stockholm mere!

En af Stokken.

Ja da reiser s'gu jeg til Stockholm lel.

Kors! Er dette en Opera?

En Opera *det!* Nei, min Mand! Og jeg reiser s'gu til Stockholm lel.

Den Konstitutionelle.

Nissespil

af

Siful Sifadda.

1839.

Personerne:

Motzius, Dr. juris utriusque.
To Studiosi.
Grim eller *Nissegrim*, den CCLIX, Nissers og flere Tussestammers Fyrste, forhen Konge over alle Lofter m. m.
Mara, gammel Nissekvinde, anseet, som andre Kjærringer, for et Orakel.
Tys, Nissehøvding.
Sifaheddin, Alfers og Sifuliners Høvning.
En talende *Parykblok*.
Nisser, Alfer og *Sifuliner*.
Nihiliter, et nyt Nissefolk.

Den Konstitutionelle.

Om „Den Konstitutionelle“, redigeret af C. Fougstad, A. M. Schweigaard og U. A. Motzfeldt, samt Wergelands Forheld til dette Blad se foruden Indledningen til dette Bind tillige Artikelen „Den Konstitutionelles Redaktører“ i 1ste Bind. (U. A).

Første Scene.

(Et uryddigt Loft i Motzius's Hus. Mellem Skramleriet en aaben Bogkiste og en Parykblok af Pap. Kong Grim i en sørgmodig Stilling i Bogkisten. Mara ved Parykblokken. Tys paa Vagt i Loftgluggen. Siden Nisser, smaa skumle, barokke Skabninger. Alfer og Sifuliner).

Mara.

Snart vil i Norrige,
Nissernes Odel,
Rødhætters Arne,
Graagutters Hjemsted,
Tomtgubbers egne
oldhjemlede Bopæl,
flere ei findes af
Thussernes Slægt.

Nisser (overalt fra Krogene).

Ve! ve! ve!

Mara.

Thusser, oprundne
af Mulden, befrugtet
af Risernes Blodstrøm!
Nisser, de levende
Geister af Asernes

lystige Indfald rundt
Bordet i Valhall!
Graagutter, Støvet i
Jetternes Fodspor,
livnet af Gudens
forfølgende Aande!
Rødhætter, Mjølnirens
levende Gnister!
Tomtgubber, I, som i
Fædrenes morknede
Høisæder boed!
Ve eder alle! Thi
Engenes Alfer og
Skov-Sifulinernes
vilde og fremmede
Slægt har fortrængt jer.

Nisser (i Krogene).

Ve! ve! ve!

Mara.

De myrder vor Stamme
med tornede Blomster,
med Kjøller af Roser,
med Sværde af Liljer,
med Slynger af Efeu,
med Lanser af Solglimt.
Med Sommerfuglstøv de
gamle ærværdige
Nisser og Nissernes
Helte de blinder,
saa hine forvirres i
Raadet, og disse ei
Vaabnene finder.

Nisser (i Krogene).

Ve! ve! ve!

Mara.

Ja ve os! Før kaldtes
vort Hjem „overalt“:
fra Taget paa Templet
i Nidarosby
til Spangareidbondens
tangtækkede Hytte.
Snart intetsteds er det;
thi Fienden levnet
har kun dette Loft.
Istedetfor Helgeners
brogede Billeder,
fortrængte til Templets
Loft af St. Olafs
forgyldte Statyer,
kun denne elendige
Blok til vor Leg!
Istedetfor Orgelets
rungende Bølgegang
under i Kirken,
det evige Snøvl af
Pedanten herunder!
Istedetfor Kisten
med Kronen for Bruden,
med Hornet og Kruset,
det sølverforgyldte,
med Maaneskin fyldte,
og Søljer og Maljer
og Belter og Ringe,
kun denne forstøvede
Kasse med mølædte
Bøger og Skroller!
Istedetfor brogede
Stakker og Kofter
paa Bøndernes Stabur,

dansende lystigt
med os under Taget,
kun Kingelens Væv og
et Kaalhoved, vissent
og flaut som Pedantens,
hvis Hus er vor sidste
og eneste Tilflugt!

Nisser (i Krogene).

Ve! ve! ve!

Tys (til Grim).

Og selv her beleiret, Herre!
Thi histnede alt paa Engen
vilde Sifuliner, kaade
Alfer sig i Rækker ordner
til en Storm paany inat.
Med en Bonderoses Stolthed
ser jeg Sifaheddin kneise;
Alfer meier langsmed Muren
bidske Nesler af til Ris,
og den lumske Humleranke
viser Vei dem opad Væggen.

K. Grim.

Luk da Gluggen, tapre *Tys!*
Mærk den udenpaa med Tegnet
af den store Ases Hammer!

(Det bliver halvdunkelt. Kun en Ugles Øine lyser under Tagbjelken).

Det vil skræmme dem som Løvens
Hellebarde over Porten
paa det gamle Akershus
tvinger stedse Ola Høiland*)
til at vende Ryg paany.
Skift en Lime, om den findes,
ud til Spær blandt vore tapre!

*) Den bekjendte Mestertyv. (U. A.)

Byd Trompeter Mus at blæse
ud af sine Musehul
fluks vor sidste Trop isammen!

(Der blæses, som naar en Mus piber. Nisser af forskjellige Stammer kommer frem og rangerer sig op).

Tys.

Ak en sørgelig Revy!
Dine Fædre, Herre Konge,
kunde mønstre fler Geleder
end den gamle Eg har Kviste,
flere Hoveder end Blade,
flere Spær end Fyrrens Naale.

K. Grim.

Ja, min Skjæbne er som Norges,
bedre ei, ei mere slet.
Jeg har flere Tomtegubber
end det eier Generaler.
Dog lad end engang Trompeten
tone, om endnu i Krogen
sig forstikke skulde nogen.

(Der blæses. Flere kommer frem).

Og saalænge en er kvar,
mit Prærogativ jeg har.
Jeg kan gjøre hans Person
fra et Nul til en Baron.
Først naar ingen af Nationen
er tilbage, blegner Kronen.
For at vise dig, at den
end har Liv og Glans igjen
siden sidste Nederlag,
er Baron du fra idag.

Tys.

Dine Fædres høie Geist
har sig i dit Hjerte reist.
Den har fra din Læbe mælt,

Seiershaabet gjenbesjelt.
Thi naar Storhed er tilbage,
naar i Nederlagets Dage
Naaden end saa mildt kan smile,
hvo kan da om Seiren tvivle?

K. Grim.

Derfor blæs endnu engang!
Tapre, det er Ærens Klang.
Mod i eders Hjerter steile!
Haand med Haand om Prisen beile!
Venstren vinde Høirens Kraft!
gjøre dennes Underværker!
tegne dybe Jotunmærker
med et usselt Lanseskaft!

Vi fra denne Foliant
(høisterværdige „*van Leeuwen*
om Noveller og Pandekter,“
laant af trængende Behøven
af den granskende Pedant,
paa hvis Loft et Skjul vi fandt)
selv vil se paa, at I fegter,
styrer Kampens Mord og Røven,
Pilens Flugt igjennem Slaget,
Sværdets Vei i Nederlaget,
kaade Lansesprings Badut,
Stridens Aabning, Gang og Slut.

Mærker, før I Sværdet spidser,
derfor min Befaling, Nisser!
Raadet, født paa Cæsars Tunge
til Pompeji Lapsers Skræk,
lyder ifra eders Konge:
hug i Fiendens Ansigt væk!
Naar, forknyt ved sligt, enhver
skynder sig at vende Bagen,

kan I mageligen der
skrive Datoen af Dagen,
da de gamle Nissers Hær,
ofte nederdrægtigt slagen,
restaurert i Norge fik
Fædres Magt og Fædres Skik,
renset ifra Tag til Tofter
Tomten, som fra Arildsold
var i Nissefolkets Vold:
alle Norges gamle Lofter.

Derfor hug som jeg har buden!
Smuk er Alfen, ræd for Huden,
dandyagtig, elegant
i sit Rosenfløilsgevant.
Kast ham Aske da i Snuden!
Giv ham i hans glatte Fjæs
derfor mangtet Rødkridsbles!
Kløv hans Næse, Kinden spalt!
Gjør hans Pande runemalt!
Ved et dygtigt Snit paatvers,
kjække Nisser, maa I dræbe
al den Haan og bitre Skjerts
rundtom Sifulinens Læbe!
Gjør hans Næse lig Kamelen,
eller levn kun Halvedelen!
I fra Øre og til Øre
til en Afgrund Munden gjøre!
Giv hans Kind et Klap, som svier!
Panden gjør til Værtshusskilt:
Lørdagsaftens Fantasier,
malte noget grelt og vildt!
Gjør med alle dem, I griber,
som paa Spansk med Karaiber!
Hundedrevne skal de løbe

Spidsrod for sin egen Svøbe,
piskes som man pisker Dun,
hakkes sønder som Kallun.

Hevnen ei for svær kan være;
thi det gjælder Land og Ære.
Alfen, kaad og klokkeblaa,
hader Nissen, som er graa.
Mer end Svensken hader Russen,
hader Sifulinen Thussen.
Han med Rosenknop til Hue
vil mit stakkels Folk forbyde,
sig i Fædres Sæd at pryde
med den nationale Lue.
Derfor, rød og spids som den,
blus iveiret, Krigens Flamme!
Heller Nederlag igjen,
end en Fred, som er tilskamme!
Derfor, *Mara*, vor Prestinde,
Veraab lys imod vor Fiende!
Veraab hvast og tæt betandet,
skjønt af tandløs Gumme født,
som af Skindæg, ækelt, blødt,
Krokodilerne i Sandet!

Mara.

Konning! min Mund har din
Oldefar kysset.
Skjaldene kvad da om
Roser og Honning.
Nu er den opfyldt med
hede Forbandelser,
fyldt som med Skedevand,
Pythias Hule lig,
fuld af de giftige,
tryllende Dampe.
Men ad Forbandelser

ler Sifulinen.
Skjønt som en Blyregn fra
Læberne sendte,
Alfen afryster dem
let som et Dugdryp.
Heller ei haaber jeg
Seier ved Vaaben.
Førstvundne Seier gi'r
Stympren Berustes
Kræfter og Lykke.
Helten, betvungen, er
regnslukket Baune, som
længe vel syder og
gløder i Asken, men
mere ei løfter sin
purpurne Fane.
Derfor til Fædrenes
tryllende Kunster
Mara sit sorgfulde
Øie har vendt.
Rædsel maa vækkes —
Konge, giv Agt!
Modet ei knækkes
altid med Magt.
Men det kan skrækkes,
Seierens Blussen
med Bleghed bedækkes
ved Koglen af Thussen.
Lad Aanden da fegte,
hvor Hænder ei mægte!
Vi aabner, som sidste
Redning, vi vidste,
da Rædselens Sluse!
Et bølgende Hav
af Bleghed skal bruse

mod Fienden deraf,
skylle fra Kinden
den pralende Let,
saa Fienden, inden
han ved det, medet,
forfærdet og bleget,
kun ligner sit eget
fortegnede Blyantsportræt!

K. Grim.

Lad os høre da din Plan!
Gamle Visdom, lad os høre!
Se, din egen Konges Øre
er din Læbes Underdan!

Tys.

Der er ei til Koglen Tid:
Fienden ruster sig til Strid.
Kjærring, før du faar din Gryde
til af Fandenskab at syde,
flyver Svalen under Tag;
Sifulinen sidder bag,
styrer den med Stjertens Ror
ind paa Loftet, hvor vi bor.

Mara.

Ve dig, du som ikke eier
mer, end Officerer pleier,
af Religion og Tro,
men har mere, end man vant er
selv hos unge Adjutanter,
af en fuld og opblæst Kro! —
Du (og *Mara* dette siger)
du skal dø, idet du viger.

K. Grim.

Stille! Stille, begge to!
Forud gives Slip paa Seiren,
hvis vi have Tvist i Leiren.

Mod og Kløgt er ikke et;
dog har nu I begge Ret.
Alt som Fienden kommer, maa
han af os sin Hilsen faa.
Skulde han blandt Nisser finde
kun til Værn en gammel Kvinde?
Nei, vi er Kong Grim, som ved,
hvor vi har i Kamp vort Sted,
høiest oppe — jo vi ved det —
medens du, vor tapre *Tys*
(Slangehovdet paa Geledet)
gjør os Fiendens Række lys.
Ud af dette *Corpus juris,*
sine permissione legis,
jus secundum solum furis
nec non absoluti regis,
vi et Blad til Banner skjærer,
som med sære Karakterer,
græske Træk, Arabertal,
skræmme Fiendehæren skal.

(River et Blad ud og stikker det op som Fane).

Tys.

De kommer! De kommer!

K. Grim.

Lad røres vor Tromme!

Tys.

De kommer, de kommer,
saa rappe som Tanker.
Se Toget saa broget
som gamle Skavanker,
som ny Fantasier!
De entrer i Humlens
forræderske Ranker,
som sværmende Bier.
De bruger til Stiger

en Straale, som end
i Nedgangen higer
til Taget igjen.
De rider paa Svaler
med blaat Skaberak.
Der er Generaler
i Stab om sin Schak.

K. Grim.

Til Vaaben da, tapre!
Lad Trommen bli rørt!
At Tænderne klapre,
maa ikke bli hørt.

(Allarm udenfor Gluggen).

Tys.

Tilbage! tilbage!
Min Post er forcert.
Ret eder, Kanaljer!
I Orden I drage
jer ud af Bataljer,
og ikke forkjert!

(*Alfer* og *Sifuliner*, smukke smaa Skabninger, bevæbnede med Rosentorne, Sværdliljeblade o. s. v., mylrer, med *Sifaheddin* i Spidsen, ind ad Gluggen ved Hjælp af Humleranken udenfor. Et stærkt Aftenlys bryder ind. Nisserne retirerer, forsvindende for det meste i Krogene).

Sifaheddin.

Ned, Yngel af Natten,
saa ussel som Støvet,
der gav dig dit Liv,
saa troløs som Katten
og snigende Slange,
feighjertet og bange
som Aspetræløvet
og sitrende Siv!

K. Grim.

Perdu! Perdu!

Tys.

O Konge, fly! —

K. Grim.

Fra Land og Rygte,
med Stormens Sus,
vil Kongen flygte.
Før frem min Ganger,
„graa Flaggermus!"

Sifaheddin.

O man dig fanger
før den er sprængt.
Din Kongetitel
da ud har tonet.
I Slavekittel,
skjønt konningkronet,
da blir du hængt.

K. Grim.

Flyr, Tomtegubber,
iskjul, iskjul!
som Maur i Kubber,
som Mus i Hul!

Sifaheddin.

Frem Sifuliner
hvor Lansen hviner,
det gyldne Aks!

K. Grim.

Tilbage Nisser!
Tilbage straks!
Hist Døden griner
fra Lansespidser.

Sifaheddin.

Frem, Alfer fagre!
hvor Bann'rene flagre!

K. Grim.

Retræt fra Valen!
Følg Generalen!

(Dr. Motzius kommer i Døren).

Sifaheddin.

Frem! — Nei, tilbage!
Med Sværd af Blommer
kan ingen jage
saa fæle Trold,
som det, der kommer.
Den fule Nisse
har havt en Rise
i skjult Behold.

(Alfer og Nisser flygter hver til sin Kant).

Anden Scene.

Dr. Motzius.

— — 6te 9de 1ste om Husfred. *Item* 6te, som ret passer sig paa *casum,* hvis kun Angjældende — *sons maleficii vel de maleficio* — lod sig finde. Dog saa bliver 1—4—32 anvendelig. Eller skulde virkelig denne Allarm, formedelst overvættes Lærdom, være forfalden i mit eget Hoved, hvori virkelig stridige Lovsteder tumlede sig? Alligevel er dog Husfreden brudt, og Dr. Motzius maatte have sig selv at stevne, om Lovgivningen var fuldkommen. Ingen maa forstyrre Dr. Motzius udi hans dybe Meditationer, ikke engang Dr. Motzius selv uvitterligen, ihvorvel ved nøiere Granskning af denne *casus* en mærkelig *defectus legis* i 6te 11te lader sig tilsyne. Men den fuldkomne Lovtilstand, der sikrer os endog for Molester af os selv — *ex sua ipsius persona* — vil først blive etableret naar jeg faar min Kriminal- og Civillov færdig, hvilket — *ope Dei & Treboniani!* — vil ske om en 80 Aar. Skulde dog denne Allarm, som lig en Strøm gjennembrød mine Medita-

tioner, hidrøre sig fra Rotter, Mus, *spectra* eller andet, da er disse den sidstfraflyttede Leier anhørige, og 6—14—6 bliver da udi al Maade at applicere, ligesom og udi den nye Lov en Bestemmelse om at Fraflyttere skal tage sine Rotter og Mus med sig. Dog om *casus*: Husfreds Brydelse, var det *Corpus* skulde konsuleres. (Ser at Bladet er borte). O Himmel, hvilken Gjerning! Min Skat er mig berøvet. (6—14—15, 16, 17) *Corpus* er som et *corpus*, man har tilføiet Afhug og Saar (6—7) ja revet Hjertet ud af Livet paa (6—6—1), mens der dog bliver *quæstio an* ved den anden Artikel, og 6—4—10 *de crimine majestatis* kan ganske vist komme i Betragtning! O *Corpus*, mit Liggendefæ! du Verdens sande Konge! *Imperii Romani* evige Besidder og Repræsentant! hvorledes du er mishandlet, din Integritet tilintetgjort, og Dr. Motzius berøvet Æren af at have det eneste Eksemplar i Riget af denne Bog, der paa engang er al Visdoms Kilde og Hav! Og hvilken graverende Omstændighed, at jeg just nu, da et Citat slog mig feil om Husfreden, i Anledning af denne Allarm, skulde rammes af denne Ulykke, som vilde gjort den vise Hugo Grotius rasende. Men Dr. Motzius er dog visere end som saa, skjønt jeg maa have dette Citat, om det kun fandtes optegnet under Helvedes Grundsten, og jeg maatte kjøbe det som Dr. Faustus for min Salighed, uanseet 6—1—7, 8, 9 og 12.

Mara (mumlende i sit Skjul).

Den Sjæl er ei i egen Magt,
som har et Ord saa gudløst sagt.
I blotte Tanker alt forsvoren
er Stakkelen som Faust forloren,
skjønt aldrig den til Gjerning blev,
og han sit Mundsveir aldrig skrev.

Dr. Motzius.

Jo, ved Gud, her er Rotter; og de Mørkets Tænder er det, som har gravet paa Lysets herlige Kjerne. Og kanske de heller ikke har sparet mine andre herlige Skatte, som dog

imod *Corpus* er som mørke Planeter og Maaner imod Solen. Lad da se! (Mønstrer Bogkassen). Nei, den herlige *Antonii Bullæi Consilia & Responsa* er dog i Behold, item *Carbonis Practica Practicarum;* item *Sigismundi Pauschmanni Quæstiones practicabiles* (hvoraf Dr. Motzius idetmindste har opdaget 400 til); *item*, Gudskelov, den opløftende *Pagenstecheri Prognosticon de barba* og *Antonii de Sousa Perfectus Doctor; item* den guddommelige *Zepperus de jure aggratiandi, detractionis, stapulæ, anargyriæ, anatocismi, antichresis, juramenti calumniæ, revisionis, unionis prolium & denique Urphedæ; item* den skarpsindige *Philopatreia's* Anmærkninger over de dyre Tider, samt de kostbare Kapitelstakster fra Anno 1600 til 1814; *item* den ubetalelige *Casparis Ziegleri Rabulistica, sive de artibus rabulariis & Ottonis Zaunschlifferi Opera juridica, 16 volumina,* samt *Christianus Kortholt de tribus impostoribus;* item Kjøge Hus-Kaars eller Beretning om Djævelens Fristelse ved tvende Egte-Folk, af Johan Brunsmand; das Kögesche Hausz-Creuz, og *Euergumeni Coagienses, Lugduni Batavorum, cura Ioannis Brunsmanni & Editio Lipsiensis ejusdem libri:* item *Kortholt* om den af Djævlen legemlig besatte Dreng udi Borg; Gedancken von dem *modo succedendi* in den itzigen *feudis* in Dännemark, samt om Besættelsen udi Thistæd. Jo, Gud være lovet, alle disse kostelige Værker, min Lærdoms Hjørnestene, befindes paa sin Plads; kun *Corpus*, o *Corpus*, Hovedhjørnestenen, er den molesterede, og Dr. Motzius den ulyksaligste af alle lærde Jurister. Men har jeg ikke læst, at mange i Søvne har kunnet tale Hebraisk og skrive Aramæisk ved en synderlig Aabenbarelse? Jeg vil prøve det, om ikke Stedet skulde rinde mig ihu med Pagina og Paragraf paa det allernøieste *in terminis;* naar jeg inat bruger *Corpus* som Hovedpude.

(Gaar med *Corpus*).

Tredie Scene.

(*Mara.* Siden *K. Grim* og de andre Nisser).

Mara (kommer frem).

Da, naar Heltene i Bukse
vender Ryg og unnafukse,
er det let for gammel Kvinde,
Herskerinden i en Spis,
at faa Skjørterne i Pris,
Rygte og Berøm at vinde,
Storhed for et Røverkjøb,
hvis hun stod hvor Manden løb.
Da blir hendes Kneps Bedrift
fremfor Knepsene i Lommen.
Hør min Røst da I, som Trommen,
med Respekt og Øret stivt!

K. Grim.

Vi høre, vi høre!

Mara.

Finnerne føre
Jomalas rædsomme
Billed i Felten,
som de Filister
svansede Dagon og
blodige Baal.
Høit over Hæren
løftet paa Skjolde,
trued den vældige.
Fienden sloges af
Aasynets Rædsel,
Sværdene blødnedes,
Økserne drypped som
Bly ifra Skaftet,
Spydene smelted for
Afgudens stirrende,
dræbende Blik.

Hvergang det hede
Offerblod, øst af
Presterne, silred
over dens Bryst af
ravnsorte Marmor,
risled dem Dødens
Is nedad Ryggen.

Derfor, du gamle,
vaklende Konge —
derfor du vantro,
pralende Feltherre,
kjæk nu som Hønen,
naar Regnen er over —
derfor du feige
flugtdrevne Flok —
hører Prestinden!
Visdom hun mælte
dengang hun kvad:
„ene til Fædrenes
tryllende Kunster
Mara sit sorgfulde
Øie har vendt.“
Mara har seet
Nissernes Frelse,
Thussernes Vælde i
Norrig gjenreist!

K. Grim.

Vi høre, vi høre!

Tys.

Af Træfningens Torden
var døvet mit Øre;
men nu kan det høre
vel tversgjennem Jorden.
Det drønende Hav,

den rungende Val
ei dæmper din Stemme.
Jeg Klangen deraf
dog skulde fornemme.
Prestinde, o tal!

Nisser.

Prestinde, o tal!
Vi klart i din Røst
en Visdommens Kilde
vi hører at trille,
en brusende Flod
af skummende Mod,
en Susen af milde
Zefyrer af Trøst!

Mara.

Virkningen i bange Miner
saa I hos de Sifuliner,
da Pedanten tren derind.
Hurtig som de Ryggen vendte,
skifted Seieren sit Sind.
Søde Smil paa Smil den sendte
efter jer hvorhen I rendte.
Men, betagne Sans og Mod,
Meningen I ei forstod;
knap jer selv af Skræk I kjendte.
Men da vaaged Maras Øre!
Hun forbauset fik at høre,
at de Alfer, skjønt saa vise,
holdt Pedanten for en Rise,
for en alliert, en djærv,
velbetænkt og ful Reserv.
Og hun saa, at Sifuliner
ogsaa kunde skifte Miner,
som alt Seiren straalte i,

gjøre prompte venstre om,
rømme, akkurat som I,
didigjen hvorfra de kom.
Nu skal derfor den Pedant
tjene jer som Bundsforvandt.
Naar han paa sit *Corpus* sover,
Mara i sin Nattedragt,
voldsomt som den vilde Jagt,
ride skal tilgavns ham over,
tumlende sin Fole graa —
den der har de hvasse Hover:
Flaggermus med Kløer paa —
gynge sig med blytung Vinge
paa hans sammenklemte Bringe,
pine ud hans Sjæl i bange
fæle, rallende og lange
Støn, og hastigen den fange
op i denne hule Blok.
Foran bære da en Flok
den som Jomala i Slaget
frem som Vizlipuzli, Baal,
frem som Dagon paa sin Val!
Og forvist den flygte skal,
som ei alt har Flugten taget!

(Mara forsvinder med Parykblokken).

K. Grim.

Mara har Ret;
det Indfald er prægtigt.
Sindet blir let
alene ved det,
og Sværdet blir vægtigt.

Tys.

Hu, hvor mit Mod
nu svulmer i Brystet!
Efter lidt Blod

alt længe jeg lysted.
  Gid de maa komme
  tilbage paany!
skulle vel somme
  faa lære at fly.
Min Følelse lyver
  for denne Gang ikke.
Med blodig Besyver
  jeg skulde ham stikke.
— Tys! syntes I ikke?
  Jeg hørte ved Gud
den larmende Stikke
  paa Trommernes Hud.

K. Grim.

  Vi ogsaa en Lyd.
Jeg syntes det glinste
  histhenne af Spyd.

Tys.

De samler sig atter.
(Afsides). — Gid Mara var her! —
Nu Posto da fatter!
  Giv Agt! I Gevær!
Vi maa idetmindste
  udholde hans Ild,
til Mara os bringer
  hin Alfebetvinger,
  hint Rædselens Bild.

Nisser.

De komme, de komme
  med Pik og med Tross,
som brusende Flomme,
  som rivende Fos!

(Alfehæren bryder ind).

Fjerde Scene.

(De forrige. *Sifaheddin* med sine *Alfer* og *Sifuliner*. Siden *Mara* med den talende *Parykblok).*

Sifaheddin.

Frem, I Sifaheddins Magter!
Frem paany! Hin Rise var
ikkun en pedantisk Nar,
som selv Drengene foragter.
Blæser i Liljers
sølverne Horn!
Rør Tulipanernes
Pauker af Guld!
Fælder med Irisens
blaa Hellebard!
Knuser med fulde
Provinsrosers Kjøller!
Hugger med Kornblommers
taggede Morgenstjerner!
Fyr med Angelikas
lange Kartov!
Spring løs, Balsaminens
rappe Ballist!

K. Grim (til *Tys*).

General, hvor du løber!

Tys (retirerende).

Ja truffen i Knæet.
Han har Tolleri,
og Kirsebærtræet
ham Kuglerne støber
med Fandenskab i.

K. Grim.

O ve os! forloret
er Rige og Thron.
Selv Mara med alt
har sammen sig svoret
mod Nissers Nation.

Tys (retirerende).

Ja, Konge, hvor Fanden
  blir Mara med Manden?
Det derfor gaar galt.

Mara (kommer med *Parykblokken*).

Her er han! Her er han!
  den store Forskrækker,
jer Feigheds Bedække r!
  Blot Synet har alt
i Fiendens Rækker
  os hugget en Spalt.

(Nisserne opløfter Parykblokken, og avancerer).

Parykblokken.

6—6—1, 2.

Sifaheddin.

Vidunderet snakker.
(Afsides). Nu venter jeg paa,
at Folket sig pakker.
Selv Hektoren maa
sligt Syn jo forvirre.

Alfer.

Gid Fanden maa staa!
Vi kunne det ei;
thi Knæerne dirre: (Retirerer).
vi løber vor Vei.
Man hørte vel knap
i Digteres Rasen
en Taler af Pap?

Sifaheddin.

Ei! Bileams Asen?

Alfer.

Det skede ved Rap.
Da takker det Fanden.

Sifaheddin.

Velan, lad os se!
Da banker vi Manden
til Taushed kanske.

K. Grim.

Sig Lykken har vendt
som Fløien i Veiret;
før Time er endt,
har Nisserne seiret.

Tys.

Begynder ei først
da Arbeidets Byrde:
de fangne at myrde,
at stille vor Tørst?
Thi Seierens Vinding
er let i sig selv.
Det er min Opfinding
at seire kun ved
et tordnende „Skjælv!“
til et fiendtligt Geled.

Sifaheddin.

Falanger, afsted!
I tætsaaede Agre
med Lanser til Aks,
som Vindene flagre
I vende jer straks.

K. Grim.

Men mine de følge
kun Bannerets Bølge.
Som Ulven ei skræmmer
sin egen Betæmmer,
vi nærer ei Skræk
for Bannerets fæle

romaniske Træk,
som Sansning og Mæle
fra eder jog væk.

(Styrter frem med Banneret).

Parykblokken.

Per Deum! (6—15—1) der ser jeg netop hvad jeg ventede at se idrømme, mit bortranede Pagina. Holdt! Holdt! eller . . Ei, med hvilket Lovsted skal jeg true disse Væsener, der synes mig som et Slags Menneskerotter? De vilde dog kanske forstaa det ligesaa godt som Græshopper forstaar Litanier og *exorcisationes* udi de katholske Lande.

Alfer.

Hvad Skam, om vi rømmer?
Thi Ord jo udstrømmer
fra livløse Mund?
Og Tanker sig skjule
i Øinenes hule
og bundløse Grund. (Retirerer).

Sifaheddin.

Naar blev vel en Tale
af Dumheder ænst?
og Tanker hos gale
som dette Gespenst?
Som Olaf gav Thor
en Sekser med Klubben,
saa Ormene for
af Maven paa Stubben —
tag dette Bevis,
du Blok, paa den Pris,
jeg sætter paa Pander,
hvor ingen Forstand er!

(Slaar *Parykblokken* nogle Gange eftertrykkeligt i Hovedet med sit Vaaben; den styrter om. *Nisserne* retirerer og ødelægges af *Alferne* som straks sætter sig i Avance).

Mara.

Ve! ve! ve!
Falden er Guden!
Alt er forbi.

Tys.

Kamp ham foruden
er Raseri.

Sifaheddin.

Frem i forceret
Torveslags-Chok! *)
Se, vil man granske,
sig imponeret
kun af en Blok.

(Gjør Vidundere af Tapperhed).

K. Grim.

Ve mig, mit Rige
er nu forbi!

Sifaheddin.

Ja, vi bekrige
hvert Monarki.
Republikanske
Alfer, gaa paa!
slaar som de blaa
vilde paa danske
Rødtrøier slaa!

Tys.

Au, i min Bag
Pilene hagler.

Sifaheddin.

De til din egen
Vanæres Kag,
Ridder, dig nagler.
Gjør med et Slag

*) Se Farcen „Fantasmer“ i nærværende og „Om diverse Godmodighed i 1ste Bind. (U. A.)

Ende paa Legen!
Lad den Baronen
dø for Nationen!
Lader saa den
falde for Kronen!
Ene igjen —
ene som blege
Morgenens Stjerne,
skjønt paa de fjerne
Fjelde forlængst
Straalerne stege —
den blir mit Bytte.
Da vil jeg knytte
den til en Sten,
skjænke saa Dybet
Klenodet for Krybet
for stedse igjen.

(*Tys* falder; forceret Angreb).

Mara (til *K. Grim*).

Alt er tabt,
selv dit Rygte.
Konge, knapt
kan du flygte.
Tys er slagen,
Hæren jagen,
Fanen bleven
sønderreven,
Nisser mere
ikke ere.
Kronen kast!
Fly med Hast!
Spiret hiv!
Mara redde
vil dit Liv!

(*Mara* og *K. Grim* flygter).

Alfer.

Viktoria! Seier!
Thussernes skumle
Slægt ikke eier
Tomt til at tumle
sig paa i Norge.
Nu som en slukket
Flamme er Ætten.
Saga har lukket
selve dens Minder.
De ere blevne
lig den bortdrevne
Røg over Sletten.
Sagnet selv rinder
mer ei ihu.
Men ifra nu
muntre og fagre
Alfer omkring
frit kunne flagre
paa Sommerfuglving.

Femte Scene.

(Dr. *Motzius's* Studerkammer. Han selv ved Bordet. *Mara* og *K. Grim* i en Krog).

Dr. Motzius (rystende paa Hovedet).

Au, au, au! hvor jeg er fortumlet i Hovedet, som om jeg skulde havde faaet gevaltige Slag. Au, au, au! det er som om min Hjerne var omrystet og bleven en Velling. Og mit Citat af *Corpus*, uden hvilket mine Forelæsninger *in jure specialissimo* ikke vilde blive saa illustre som ellers! Og dog saa jeg grandgivelig Pagina og Sted inat, men saa — au, au, au! hvor jeg er fortumlet ligesom af betydelige Dunk i Hovedet, hvilke min haarde Ven *Corpus*, som jeg brugte til Hovedpude, maa have givet mig for at opfriske Citatet i min Erindring, forat

jeg ikke skulde komme *in cathedram* uden at have mine Citater i Orden, hvilket vilde være det samme som for en General at trække i Marken uden Ammunition og Artilleri. Men det Citat, det Citat! Dr. Motzius gav sin Salighed for at ikke den Skam skulde overgaa ham.

Mara (til *K. Grim*).

O Konning, fat igjen det Mod,
som dig forræderisk forlod!
Den Sjæl er ei i egen Magt,
som har et Ord saa gudløst sagt.
I blotte Tanker alt forsvoren
er Stakkelen som Faust forloren,
skjønt aldrig den til Gjerning blev,
og han sit Mundsveir aldrig skrev.
— — Høilærde Doktor Motzius!

Dr. Motzius.

Hvem kalder? At afbryde en lærd Mand i sine Meditationer, saa han forvirres, er som at flytte Grænseskjel, saa alt gaar i et, og burde da straffes efter 6—18—1, confereret med *Papiniani I, XXmo 7.*

Mara.

Høilærde Doktor Motzius!

Dr. Motzius.

Men i Alverden hvem er saa importun?

Mara.

En Geist, som sætter Glæde i
at staa dig i din Kvide-bi —
Jeg hedte Hugo Grotius,
jeg var min Alders Motzius.

Dr. Motzius.

O store, store Grotius!

Mara.

Nei, store, store Motzius!
Dit Navn har mig af Graven vakt,
hvori jeg Sekler to har lagt.

Men, neppe kommen i det Fri,
beaandet af en Sympathi,
saa følte Aandens Nerver fine
en Kulde af din Pandes Sved,
en Feberhede af din Pine,
og fluks jeg ilede afsted.
Jeg kunde anende begribe,
at en Kollega var iknibe,
og fandt du mangled et Citat,
som Grotius just har parat.

(Træder frem).

Dr. Motzius.

Ei, Kollega, Ulyssis's kløgtige Raad kunde ikke komme Grækerne beleiligere. Men blir man saa liden i Aandernes Rige? Thi jeg finder dette urimeligere, end om du havde Domkirken i Rotterdams Storhed.

Mara.

Javist, i samme Proportion,
som man var en berømt Person.
Naar saa du Ædelstene svære,
mens Graasten kunde Fjelde være?

(Pegende paa K. Grim).

Hin lille Mand med Sølverbarter
er Puffendorf (der Staatsgelahrter).
Mer stor er *Godofredus* ikke,
end liden Ert, sat paa en Stikke.
Men alt som Aander bliver mindre,
de skarpere i Kjernen tindre;
kun usle Aander ere svære,
som Skodden paa den vaade Fjære,
Gestalter som om hugne ud
af Nattens sorte Marmorbrud,
kun lange Mulmfigurer, støbte
i Dybets Grube, Helveds Stoll,
i vide Taagekjoler svøbte,
og jagne Fanden ud i Vold.

Trebonianus ved sin Viden
i Himlen bleven er saa liden,
at aldrig nogen ham har seet;
thi han blev bare Geist medet.
I Pantheos hans Geist forsvandt;
og hin da ved hans Lærdom vandt.
Han i sin Visdom den inddrog,
og Rente af hans Liv saa tog.

Dr. Motzius.

Da blir jeg heller ei saa stor.

Mara.

Nei, vistnok mindre, end du tror.

Dr. Motzius.

Dersom Prælectionstimen ikke var, saa at sige *jam in janua*, ønskede jeg og at vide noget om Jurisprudensens høitberømte Fædre: *Hagiotheodoretus*, *Doxapater*, *Gregorius*, *Garidas*, *Bestes*, *Theophilitzes*, *Patzus*, *Demetrius*, *Chartophylax*, *Enantiophanes*, *Basilicus*, *Thalelæus*, *Stephanus Pandectarius*, *Baphius*, *Leo*, *Phocas*, *Modestinus*, *Domnius*, *Blastarus*, *Alciatus*, *Gregorius Haloander*, den udødelige *Covarruvias et ceteri*. Eller ogsaa vilde jeg indbyde mine lærde Brødre til en Disputats *de Acceptilationibus* eller *Zenodoctis*. Men ak! vi vilde snart befinde os inde i *Corpus*, og Dr. Motzius skulde maatte rødme; thi . . o, en slig Ulykke er aldrig hændt mig: man — *qvidam, quivis, quicunque nefandus* — har berøvet mig af mit *Corpus* just det Citat, jeg skulde bruge.

Mara.

Ei, *Doctor doctissime!* Jeg kommer for at yde Eder Hjælp udi denne som i andre lignende *casus;* og jeg vil herefter, i den høitberømte Puffendorfs Selskab, holde mig hos Eder, for dog at have nogen lærd Omgang; thi i Himlen er juridisk Klassicitet udi liden Anseelse. Begge vil vi da forsyne jer med slige Citater, som neppe den lærdeste i disse Tider skal kunne finde, hvorimod han skal maatte anføre dem med den dybeste

Ærbødighed, somom de var hentede fra de Bøger, Sibylla kastede paa Ilden en efter en.

Dr. Motzius.

Saa skal kanske ikke engang *Zaleuci* og *Numæ* Love være skjulte for mig?

Mara.

Langtfra: alt sker jo *per revelationem* *).

Dr. Motzius.

Hvor det vil slaa *Auditorium!*

Mara.

Men saasom Collega ved: *cuique rei sua conditio*, saa er der ogsaa ved dette store aandelige *beneficium* en Betingelse, som ikke kan være andet end til Fordel, omtrent som at feie Musgnag af Bingerne forat fylde dem med friskt, eller, rettere sagt, med forstenet Korn fra Pompeji istedet. Forat faa Rum til al den gedigne nye Visdom, hvormed I forstrækkes af eders lærde Venner, maa Kollega overlade os alle de unyttige og tomme Ideer, som dog ogsaa kan findes i Kollegas Hoved.

Dr. Motzius.

Ei, de er mig dog kjære og brugbare; thi ligesom man maa blande Hakkelse i Havren til Hestene, maa man heller ikke paa Prælectionerne vænne Studiosi til bare pur gedigen Lærdom.

Mara.

Men, høistærede, de er dog kun at regne for Bladaffald af Træet, hvis Krone straks skyder et friskt Blad for hvert faldende. I skal som sagt aldrig være i Mangel paa Citater, om I end aldrig skulde have læst Stedet, og saaledes kan I da staa jer paa det Bytte.

K. Grim (afsides).

Jeg aner, men forbaust ei tror,
den Kløgt Prestinden nu har for,
for atter at faa op paafode
vor Sag, den faldne, men den gode.

*) Ved Aabenbarelse.

Dr. Motzius.

Godtnok, *frater*. Men naar nu Studiosi tager tiltakke, som vante til det Foder?

Mara.

Ei, tænker I da ikke paa et Verdensberøm? Havde ikke *Numa Pompilius* al sin jordiske Lærdom fra Nymfen *Egeria?* Og han fik den skam ikke for intet i Grotten. I er bange for at miste eders unyttige Ideer, ligesom den taabelige Syge for at miste Dødkjødet i Saaret. Og om der nu fandtes en Knappenaal i det Skarn, saa behold I Knappenaalen, og lad os faa Skarnet; thi vi har just Brug derfor, ligesom der gives Folk, som opkjøber Ben, Horn, Haar, Filler og deslige.

Dr. Motzius.

Kan I da — ikke fordi jeg tvivler om Eders Lærdom, udødelige *Hugo* — kan I da sige mig hvilke Citater *ex Corpore* mig just nu er undslupne, saa vil jeg . . . skjønt det er Daarskab at betænke sig paa slig Handel . .

Mara.

Straks, *frater!* Betræffende eders Forstyrrelse udi Meditationerne igaaraftes, *posito*, at den skede ved eder selv *involuntario* og netop formedelst disse unyttige Ideers Urolighed og uvilkaarlige Fremvækst ligesom Skimmel, *papillulæ carneæ* og Aandepustets Dunkelhed over Speilet, saa var det *Codicis Justinianei Libr. I, Tit. XVIII „de juris & facti ignorantia.“* Men *posito*, at den herledede sig fra den forrige Leiers efterladte Rotter og Mus, var det *Codicis Libr. III, Tit. XVI „ubi de possessione agi oporteat“ decretum Impp. Valentiniani & Valentis, ex VIII. Kalend. Jun. Gratiano & Dagalaipho, Coss.*

Dr. Motzius.

O, *Groti!* jeg falder ned og tror. Og netop dette Citat saa jeg inat, foruden en umaadelig Mængde af Skabninger, som jeg iførstningen troede var Gespenster af afdøde Rotter, og, *sine comparatione*, ikke var jer ulige, men som jeg nu ser maa have været lærde Aander, *manes jurisconsultorum*, som nok disputerede om disse Steder; men da jeg vilde hæve Citatet over

Drømmens Niveau, gik det som med Klokken i Vandskorpen. Men nu har jeg det, og kan veludruset bestige *cathedram*, hvorefter jeg haaber, at træffe ved min Gjenkomst mine høistærede *confratres* udi en dygtig Disputats. (Gaar).

Sjette Scene.

(Mara og Kong Grim).

Mara.

Fat Mod du arme,
fordrevne Konge!
Nu har jeg hvervet
for dig Rekrutter,
en talløs Race
af nye Thusser.
Thi hver af Doktorens
dumme Tanker
med Sjæl belive skal
disse snirklende
Træk med Maras,
Prestindens Tryllestav.

(Viser *Grim* en Griffel og en Tavle. Ser ud af Vinduet).

Se bare der! — skynd jer Kong Grim! — han er neppe kommen om Hjørnet, og han har alt affødt en Mængde taabelige Ideer, som vrimler efter ham i Luften, som Haar efter den røitende Hest. (Gjør et Nul paa Tavlen). Og ser I, der tryllebandt jeg en i dette Nul, og der en i denne Krusedulle. Og se, der boltrer de sig levende i Luften: Nullet som en stor Hydatide, eller en liden bemavet Bormester, Krusedullen som en Miniatur af en mygrygget Slyngel.

(Man ser nogle saadanne boltrende Figurer).

K. Grim.

Ei, paa den Maade kan vi aldrig mangle Folk. Der er dog altid Kanonføde, og at Mængden er den stærkeste af alle Kræfter, lærte Løven af Myggen.

Mara.

Dette er „*Nihiliternes*“ Slægt, som er frygtelig, netop fordi der gaar 100,000 paa en Skjeppe; thi Doktoren vil forsyne os saa med dumme Ideer, at vi vil have fuldt op at gjøre med at slaa Nuller eller skaffe de Smaasjæle en Krop.

K. Grim (malende paa Tavlen).

O herlige Deborah! Vi har allerede en hel Armé; og tænker alt paa at rykke op paa Loftet igjen, og gjøre en Ende paa Alfernes og Sifulinernes Tyranni, der ganske bærer sig ad som de hvide, Spaniolerne, i Mexiko og Peru. Men nu skal det gaa mig anderledes end Montezuma, der ogsaa maatte slaaes i sin egen Hovedstad.

Mara.

Ret, Drot, fat Mod!
Med Nihiliter
du Fod for Fod
indta'r dit Rige.
Utællelige
er Nihiliter
som Sand i Flod,
som Stjerners Række,
som Havets Snekker; —
af stridigt Væsen,
som Lemænsmus,
der efter Næsen
kun gaar bardus;
og konsekvente,
er Nihiliter
som de Termiter,
der aldrig vendte,
hvis Snabler smaa
selv Fjeldet splitter,
de støder paa;
energisk stive
i hvad de ville,

som Hesteklæggen,
som de, der blive
benævnt af Væggen;
og uforfærdet
er Nihiliten
som Sneglen er det,
der kryber stille
tversover Midten
af Havets Bund
fra *Cabo Verde't*
i Afrika
til Østersklitten
ved Bahia,
som om et Sund
af liden Brede,
blandt Klipper avet,
var Verdenshavet, —
den store Hede,
hvor selve Vinden
maa trække Bryst,
og hvile inden
den rækker Kyst,
dog værd ei Tanken,
at Snegl blir graa
før Østersbanken
den hist kan naa.

(De forsvinder).

Syvende Scene.

(*Dr. Motzius* paa Kathedret. To sovende Studenter).

Dr. Motzius (citerende fra sig).

— — Og, mine Herrer, som jeg har bemærket, disse Citater *ex jure specialissimo*, mine Herrer, som jeg har bemærket, refererede *ad senatusconsultum Macedonianum*, mine Herrer, *Orfitianum*, mine Herrer, *Syllanum*, mine Herrer, *Tertyllianum*, mine

Herrer, *Trebellianum,* mine Herrer, *Turpillianum,* mine Herrer, *Valescianum,* mine Herrer, som jeg har bemærket, mine Herrer . .

(Pakker ind og gaar).

1ste Student (Seende efter ham).

Høilærdeste Professor *juris!*
vil du til Timeglas da gjøre
os stakkels Juridiklers Øre?
Thi just en Time, grumme Mand!
med noget tørt du fuldt det sæller,
som ikke, *rerum in naturis,*
med noget la'r sig ligne heller,
end med det pure, tørre Sand.

2den Student.

Jeg hører du er vaagnet. Godmorgen, Bror! Her kan du ogsaa høre *mine* Tanker paa *Dr. juris utriusque Motzii* Forelæsninger:

Hvor Skjæbnen leger med sin Hæder!
Montanus aldrig fik Katheder;
men *Motzius* sidder alt paa sit.
Nu — Hap som Hip! og Dat som Dit;
Montanus før, *Montanus* siden,
Montanus god den blev med Tiden:
For sent for hin, hvor glad den fandt,
da den sin Uret vil erstatte,
blandt os en tretiaars Pedant,
som fluks med Anger den galant
paa en Professors Sæde satte!
Som andre store ubekjendt,
ulønnet *Rasmus Berg* har endt;
Ideen, han repræsenterer
i Holbergs gamle Lunespil:
Pedanteriet — end er til;
thi hør — i Motzius det citerer.

(Gaar).

Ottende Scene.

(Loftet. *K. Grim* og *Mara).*

K. Grim.

Vi har ogsaa faaet en Tanke, Mara, som er værd vort kongelige Hjerte og din Fortjeneste af vort gjenreiste og blomstrende Rige: vær fra denne Stund af vor Dronning, at dine vise Læber kan være nærmere vort Øre, og din Haand hvile om Sceptret over Nihiliternes, vort nye Folks Millioner!

Mara.

O min Herre og Konning! din Tjenerinde vil kun bruge Ophøielsen til din Nærhed til at forherlige med sine Raad dit Riges Vælde.

K. Grim.

Det er stort nok, Dronning. Min Haand er træt af at sætte Mærker paa vor Doktors nihilitiske Ideer. Hvad behøver vi flere? Bare en af hans Prælektioner afgav ti Legioner af stærke, gode Nihiliter. Alfer og Sifuliner er forlængst drevne tilskogs, og de gamle Tomter er i vor Magt.

Mara.

Ak, Herre, er dette kongelig Tale? Naar skulde Herredømme blive mæt, eller se sine Grænser? Der var en Tid, da dine Stammer herskede over alt Norrige, og nu da Nihiliterne kan gjenerobre det og overstrømme alt, skulde de ligne Flaggermusene og Frøerne i at rulle sig sammen i Uvirksomhed? Ha, høiere er Maras Tanke! større den Plan, som udvider hendes Hjerte!

K. Grim.

Men hvorledes? Vi forstaar dig ikke.

Mara.

O Konning, var ikke Norge Nissernes Odel? Og nu er Nihiliterne deres Arvinger. Hver Dag maa en Sværm af dem drage ud for at gjenvinde de fædrenetomter og udvide Nihiliternes Herredømme.

K. Grim.

Vel, Dronning; men hvorledes?

Mara.

Ei, i ordentlige Linjer, i Geleder paa Geleder, paa et

Blads Felt, i en Avis skal hver Morgen en ny Hær af Nihiliter, en ny Sværm af vor lærde Doktors taabelige Ideer, tryllebundne ved Typerne til levende Former, drage ud over Landet.

K. Grim.

O, Mara, du har vakt et Haarfagerhjerte til at slaa i mit Bryst. Fra Lindesnæs til Nordkap skal Nihiliternes Rige udbredes.

Mara.

Haanden da paa Værket, Drot!
Handling, ei Beslutning blot!
Nihiliter, *en avant!*
Og, da altid Hære, som
kun for en Erobring kom,
gav sig Navn af herlig Klang,
skal for Norriges Nation
i en stolt Proklamation
vore Nihilitarmeer
(Doktor Motzii Ideer)
paa sin Fransk fripostig melde
sig „den Konstitutionelle.“ (Forsvinder).

Niende Scene.

(Forelæsningssalen. De to Studenter).

1ste Student.

Har du hørt Nyt, Bro'r? Vor Doktor er bleven Redaktør. Det vil blive Løier.

2den Student.

Ei, jeg ved det. Se her! (Viser et Blad).

1ste Student.

Hvad er det du har der?

2den Student.

„*Den Konstitutionelle*“, Nr. 1.

Efterspil.

Sifaheddin.

(Paa en Graasten med en Rose i Haanden. Vid Udsigt).

Denne Sten bag Tempelvæggen,
af og til — som Skjær i Hav,
hvorfra Bølgen skyller af —
skjult af Ukrud stramt og stridt,
og, som hint af Skummet hvidt,
overdrysset fuld af Hæggen,
— den er Poesiens Grav,
den er Grænsestenen mod
Polemikens vilde Riger,
skjønt til Sikkerhed en Elv,
afgrundsdyb og slangelistig,
langsad Grænserne sig sniger,
kun passabel ad en dristig
Regnbubro, ifra hvis Hvælv
man kan overse hinsides
Polemikens Riges Steppe,
hvor endnu de allerfleste
Roligheden finder neppe,
men med Skygger Skygger bides,
som *Ukrænes* vilde Heste.

Nylig gik paa en Pampus,
nydelig og blød som Taagen,
selv saa hvid og let som Maagen,
over Doktor Motzius.
Ak mod mig hvor modsat han!

Først en stille Lærd, men siden,
som han blev en gammel Mand,
kasted han sig som en Brand
ind med Raseri i Striden.
Jeg blev fredelig med Tiden,
sloges først med Trold og Thusser,
legende som Karl med Russer,
fandt saa trættende i Længden
Kamp med Nihilitermængden,
lod det Utøi frit da krybe
i det høie og det dybe,
bare jeg fik Ro og Lov
til at færdes i min Skov.

Nu, som gamle Thucydid
de Helleners bitre Strid,
skriver jeg fra denne Sten
hine svære Kampes Sage,
dypper Liljekolbens Pen
i en dugfuld Klokke blaa,
maler af begeistret paa
et henblegnet Rosenblad
Kampene fra gamle Dage,
Alfernes og Thussers Had,
skildrer tapre Tys, hvis Mod,
leopardisk, uforfærdet,
fjedret, sporet, og besværdet,
vandred dog paa Krebsefod;
og Kong Nissegrim, som øved
sjelden Dyd hos en Regent,
da han kronte et Talent,
som han ikke mer behøved
thi de Konstitutionelle
droge dagligen i Marken,
og befæsted for Monarken

mellem Norges gamle Fjelde
Nihiliters Regiment.
Se den fulde Rose her!
Krigens Foliant den er.
— — Sefyr! Sefyr! alt er vindig,
altfor fjasende letsindig
blader du mig Dreng, i den!
Vil du, at den Kiv blir glemt?
at den ei er værd en Pen?
Ve mig, o der rev du slemt!
Just det Blad du ud har revet
og i Lethens Bølger hevet,
hvorpaa Motzius'es Liv
og hans Del i Nissers Kiv
thucydidisk var beskrevet!
Ak, den store Mand med kritisk
Grusomhed du har berøvet
selve Navnet efter Døden! —
Han som trælled ufortrøden,
til hans Aand blev mere sløvet
end den usle Orms i Støvet,
for en Klang af et politisk!
Glip han af Berømthed gik;
thi en Vind ham snød den fra.
Motzius er navnløs — *sic*
transit mundi gloria!

(Forsvinder paa hvad Maade man behager; f. Eks. i Rosen. Den lukker sig).

Selskabet

„Kringla“

eller

„Norske Almacks“,

Farce

af

Siful Sifadda.

„Wo ein Stück ich schreiben soll, das gefällig Allen bleiben,
leg' ich meine Feder weg, und begehre nichts zu schreiben.“
Gammel tysk Poet.

Ei Jean de France er død, Jeronimus ei heden,
Jeg mødte Arm i Arm dem begge to forleden.

1839.

Personer.

Karl Smelt, }
Dalberg, } Student,
Schmeichel, }
Berger, Kjøbmand.
Madame Berger.
Marie, deres Datter.
Madsen, ung Kjøbmand.
Gamle Tante.
Sofadamer.
Kringlefigurer. }
Et Tiggerbarn. } Stumme.
Bagen paa en Skrædderdreng. }

Anm. Almacks er „Kringlen“ i London.

Første Akt.

Første Scene.

Karl Smelts og *Dalbergs* Værelse. Simpelt. *Smelt* i en eftertænkende Stilling. Straks efter *Schmeichel.*

Karl Smelt.

Nei, Pokker være med, naar man ikke har Raad dertil! Det er ligesaa daarligt, at gjøre sig en Alen høiere, end man er, med laante Fjer, som med Stylter. Tre Daler er for dyrt for Æren at følge et Kammerjunkersujet, en Hane af en Troppisthøvding, paaveien. Men det var den fordømte Schmeichel, som trak mig med ind i Troppen. Basta! Dengang og ikke mere. Volontør og ikke hvervet. Men nu Brevet til de Romere for en Dag — oh, det er som at tygge Kisel — og saa hver Aften, i den falænfarvede, søde Skræddertime, de tyve hemmelige, honningdryppende Minutter hos Marie. (Tager Bøger trevent frem). Ak! det er en grufuld Indgang til Paradiset. Det ligger som en Oase midt i Ørkener. Men hver af disse Kragetæer, som mit Øie løber over, er dog et Sandkorn, en Sten tilbagelagt, og hun, Stakkel, spørger saa flittig om hvordan det gaar, og fordrer hver Dag sit Pensum. Frisk an da! Idag vil jeg fortjene ti Kys til for ti Vers ekstra.

Schmeichel (styrter ind, dandyklædt).

Godmorgen, Baron.

Smelt.

Ei, se! Men Baron? hvad betyder det? Et Skjældsord i Norge.

Schmeichel.

Det blev du igaar, *mon ami.* Baron, Greve, Marquis kalder vi hinanden indbyrdes; og ikke saa ganske for bare Moros Skyld. Men det er sandt, du er endnu ikke af vore. Det er ikke naragtigere, end at Borgerfolk maler behjelmede og bekronede Adelsvaaben paa sine Vogne, og en Opfindelse til privat Brug og til Ære for Storthinget i 1821 — pøbelistisk Ihukommelse — som ophævede Adelen. Forfatninger som vor vil nok Fortjenester, men ikke anden Udmærkelse end en Skilling, som er bleven blank ved at snu den mellem Fingrene. Fortjenester liciteres, og Storthingsbarrieren er ikke andet end en Høkerdisk, hvor udmærkede Geister maa leve af tilpruttet og udkvintineret Sul. *Fi donc!* Vi hjælper os da saagodt vi kan, luksurierer som Tyrker og Jøder inden egne Vægge, naar alt skal være lige usselt til Gaden; og det er dog altid et Surrogat. Men hvem ved, naar Tingen er der, saa faar den vel med Tiden et Navn.

Smelt.

Ja „Narre og Abekatter“.

Schmeichel.

Ei, *vive la noblesse!* Det er Æresnavne hertillands. De betyder „Tory“ paa norsk. Næsten alle mine bekjendte er stemplede af Naturen til Friherrer og Markier. Og vi indtager i vort Samfund netop Noblessens Plads i andre. *La haute volée* kunde de Tykhoveder i 1821 dog ikke knække Spirerne til, og nu skyder de frodigt op om de gamle aftoppede Adelsstammer.

Smelt.

Hm! Jeg hører til Græsset. Men der vokser ogsaa Blomsterne.

Schmeichel.

Ah, ja, *les filles?* Piger og dydige Jomfruer? Men der vokser ogsaa Blomster paa Træer.

Smelt.

Fordetmeste grønne og blege, som bliver til Rognebær med Tiden.

Schmeichel.

De ægte Damer, Ræv. Men til at være Græs er du ikke skabt. Du har fortræffelige Artsmærker, men du er en usleben Diamant, som ligger i Støvet. Dog bi lidt! Men, hvad gaar der af dig? Lagde du Humøret igjen i Sandviken igaar? (Smelt tier). Det var en Rullade! Men man kan heller ikke have den Fornøielse for sig selv. Der var lutter Skræddersvende i den med tre, som rullede os forbi. Vi kan kun distingvere os ved ikke at betale Vognmændene.

Smelt.

Aa ja, ret morsom, naar man bare havde havt mindre at sige paa vore bedste Repræsentanter. Dem for man syndigt med. Men slig en Tur svider for en fattig Student.

Schmeichel.

Haha, det er Moster, som er syg. Men Uforknythed eier alt, den ser paa. Derved fik vore Galanterihandlere Hamborgs Herlighed, og vi har samme Ret til at faa denne fra dem. Men der ligger jo Penge, tre Daler, flere end jeg i et uendeligt Perspektiv vil have om Maaneden. Thi ser du, jeg er reduceret.

Smelt.

Hvad? Jeg blir bange. Fra Fuldmægtig til Kopist?

Schmeichel.

Bevares! Tvertom staar for Avance. Men Gagen gaar til Endossenterne paa lidt nær til Cigarer og hvide Hansker. (Tager Pengene). Dermed opgjort.

Smelt.

Nei, nei; det er min Kontubernals. Han har informeret derfor.

Schmeichel.

Hvad gjør det? Videnskabernes Udbytte er altid et *commune bonum*. Det er deres Ædelhed. Og hvad mener du om en Flaske Liebfrauenmilch?

Smelt.

Alt godt; men hvor skal den komme fra?

Schmeichel.

Den? Fra Frølich, Larsen, Ihlen, eller hvor du behager fra. De er ligesaamange Ringens og Lampens Aander. Bare Papir og Pen. (Skriver). Nu Navn under! Bi! et Postskriptum om et Dusin passende Glasser, saa har du dem.

Smelt (nølende).

Tror du, de gjør det? Der skal mindre Mod til at skrive det, end for dem til at sende det.

Schmeichel.

Ingen Forknyttelse! Bider ikke en paa, saa bider en anden. Eksport er ogsaa Handel. Og nu ekspedit! Hvad? har du ikke Klokkestreng? Aah, nei, paa saadan Hybel. (Smelt gaar) Der spillede jeg ham op. Men jeg vil rette paa det unge Menneske, og saa maa han betale Lærepenge. (*Smelt* kommer tilbage). Ei, det var da et daarligt Liebfrauenmilch-Ansigt, du kom tilbage med der. Det er et Omen om at den er sur.

Smelt.

Rent ud, saa hygger jeg mig ikke her i Kristiania. Lidet Penge har jeg, og det er vel derfor, jeg faar leve saa ensomt.

Schmeichel.

Du med dit lange sorte Haar, der saa fortræffeligt lod sig frisere *à la* Vandhund, og en Ekspeditionssekretær til Onkel? Det er din egen Skyld. Du forstaar ikke at leve. Men jeg skal lære dig det. Vil du følge mine Anvisninger, saa nok en Flaske paa, at du inden otte Dage skal være inviteret paa

fem Steder, inden fjorten paa ti, og inden tre Uger paa alle de Steder, hvor der er afsættelige Damer.

Smelt.

Oh, for mig har de lidet Værd.

Schmeichel.

Forlovet?

Smelt.

Paa dit Æresord! Ja, hemmeligt.

Schmeichel.

Hvem med? Det maa være en Historie.

Smelt.

O, et brillant Parti! Med en Datter af en Kjøbmand, som Dalberg og jeg boede hos, da vi kom til Universitetet. Vi elskede begge; jeg erklærede mig, og vandt hende; Forældrene troede at mærke nogen Tilbøielighed, sagde os op, og siden er Dalberg, min fortræffelige Ven, vor sikre Postillon d'amour, da han læser med de yngre Søskende.

Schmeichel (fornem).

Maade med brillant — solid kanske. En Kjøbmandsdatter? Nu, du ser s'gu ikke høit. Den Stand er blot Fløden paa Pøbelen.

Smelt.

Faderen er mer end i gode Kaar; men om Marie var den allerfattigste, vilde hun erstatte mig alt. Se der — men paa dit Æresord — der ser du Navnet. (Viser ham et Brev).

Schmeichel.

Jomfru? Til Nød kunde du skrive „Frøken.“ Papa er formodentlig noget oppe i Borger- eller Brandkorpset.

Smelt.

Marie bryder sig ikke om slige Narrestreger. Hun er i den, som i andre Henseender, en sjelden Pige. Har hun nogen Passion udenfor sin Kjærlighed, da er det en Uvilje mod

al Forfængelighed, som ligger i hendes sværmerisk bløde Karakter ligesom Evnen til at mørknes og bruse i Kilden.

Schmeichel.

Ei, hun er ikke af de „snille“, men af de „fortræffelige“ Piger? Men gid heller Kjøbmanden var snil og Vinen fortræffelig! Ser du der er den. (En *Tiggerjente* bringer Flasken m. m. og gaar). Det Barn saa ud til at kunne blive til noget; men de maa rodes op af Slupsen som Tranebærene tidlig om Vaaren; da er der noget pikant ved disse *polissonne'r*. Nu, du ser saa forskrækket paa mig? Livet er en *dejeuné* for Evigheden, som maa nydes i al Hast med alle pirrende Delikatesser, Bordet tilbyder, da man siden skal ud i taaget Veir. Men en saadan liden Gadeting er ret en japansk Svalerede, som gouterer med al sin Urenlighed. (Skjænker). Nu, min Bror, der kan du se, Romerne kom tilpas. Og saa til den Revolution, i Indre og Ydre, som maa til, før der kan blive noget af dig. Men nu aldeles i min Vold, saa skal jeg kanske til *toute la reste* bringe det til at faa dig ind i vore „Almacks“, Selskabet af „Kringlen“, og saa er du i Strømmen til Lykkens Strande.

Smelt.

Kunde jeg være saa lykkelig! *Det* var en Lykke, fordi jeg ved, Fortunas Prester har der sine Novizer. Hvor Marie vilde glæde sig! Og jeg, naar jeg kunde skaffe hende de Fornøielser!

Schmeichel.

Det er en anden Sag, ser du. Hun er . . Kort, der er visse Sfærer, hvortil man er bunden ligesom Planeterne til sine Systemer.

Smelt.

Hvad? skulde hun ikke være god nok, saa Død og Djævel og en Goddag . . .

Schmeichel.

Ei, lad os nu faa Dag i dine egne Affærer, og faa sagt en Goddag til Indgetogenheden og Forknyttelsen. Du finder dig

tilsidesat i det selskabelige? uden Udsigter? Under Betingelse af Lydighed, skal jeg raade Bod paa det. Jeg kan ikke klage over nogen af Delene, og jeg maa dog vel vide Midlerne, jeg, som for to Aar siden var ligesaa stor en Flyndre, som du er. Men siden fik jeg Greb paa det.

Smelt.

Syn for Sagen har jeg; og jeg adlyder.

Schmeichel.

Glück zu! Det er Hververskaalen, og hør nu hvad du har at gjøre. *Primo:* Du saa jo ud som en Vildmand. Du maa lade dig frisere, og det *á la* Vandhund som jeg. *Secundo:* maa du — alt paa Kredit — lade dig klæde op paa nyeste Mode, og saa tro som en Kamæleon følge dennes Veksel. Skrædder Kilde maa være din bedste Ven. *Tertio:* maa du gjøre Wessel & Kloed til dine Kjøbmænd i Silke og glaserede Hansker, og fremfor alt maa du ved deres Hjælp skaffe dig et komplet Boudoir, hvis Smaasager de specificerer og krediterer dig. *Quarto:* maa du skifte Værelse og Venner . . .

Smelt.

Værelse? Og Dalberg bor her. Men hvad har du paa Vennerne at sige? Jeg har ikke mange.

Schmeichel.

Des lettere. Du skal faa ti for hver igjen. Og hvad jeg har at sige paa dem, du har? Flinke nok, kanske; men altfor gemene, ikke af vore Folk. *Qvinto:* skifte Studium. Vil du gjøre Lykke, maa du være Jurist, og lade dig manuducere af en af vore. Forresten:

Giv Lærdom i din Hjerne Plads
saalidt som Gammelost i Sal, der er til Stas.

Smelt.

Men, min Gud, jeg er alt andengang inde i Romerne. Det er som paany at hugge sig igjennem et Vildnis, som er groet op, siden man første Gang huggede sig igjennem Skogen.

Schmeichel.

Du er længer paa Vei ved at slaa Systemet op.

De nye Tider have
adskilligt Grumleri at kaste af sin Mave,
som de gamle putted i dem:
*inter alia et fidem.**)

Smelt.

He! ja ja, Juristerne tør sige, hvad *vi* mener: men sagde vi det, saa dømte de os.

Schmeichel.

Sexto: gjør du Visiter til alle de fornemme, og leverer dine navnstukne Kort.

Smelt.

Jeg? en ubekjendt Student?

Schmeichel.

Ja; men en, som vil blive bekjendt. *Septimo:* er du Ven af vor Trops Leverandør, Ærendsvend, Nyhedsmagasinforvalter, lastdragende lille Borrik, vandrende Kronik, klappede Offerfaar, ærtede Papegøie, Fugleskydningsblink og Faktotum?

Smelt.

Ikke synderlig. Han har altid forekommet mig som vel lidet, men dog altid ækkelt, Reptil.

Schmeichel.

Men det maa du være. Uden ham har jeg set fortræffelige Subjekter forgjæves anstrenge sig forat blive bemærkede. De bliver nok opfattede med Øiet, men, uden den Tunge, erholdt de ikke noget Navn. De viste sig, og forsvandt som Kometer, der vel gjennemfor, men ikke hørte til Systemet. *Septimo* altsaa: gjør du dig kjendt med vor egen lille Mand, saa bliver du snart bekjendt, og lærer Hemmelighederne med at fortælle nyt og blive interessant. Dog kan du paa egen Haand øve dig paa Wergeland, ligesom man hos Snedkeren først faar en Blok

*) Mellem andet ogsaa Troen.

at skrubhøvle. Siden vil han lære dig at lægge ind og finere.

Smelt.

Ja Mahagonyen og Papegøien maa være vel kjendte sammen.

Schmeichel.

Ei, han lægger Ting ind for Damer med Mahogny saa mørk som Løgn, flammet som Afpræget af Drømme paa Vidunderlighedens egen Pande, men Ligkister til Folks gode Navn gjør han af simple Materialier. Men *octavo:* — dog først lad mig høre, hvad du f. Eks. mener om Kaptein Foss?

Smelt.

En Hædersmand naturligvis.

Schmeichel.

Naturligvis? Det er Fordommens, Anticipationens Schibboleth. En Pøbelhøvding er han siden sidste Thing ligesom Hjelm fra han fik Bukser paa. I den Retning maa vi dømme. *Octavo* altsaa: Alt hvad der heder Patriotisme og Patriot maa du ytre Foragt imod. Naar du saa holder den Konstitutionelle, spiser i Hotellet paa vores Ende, viser dig udelukkende i Parkettet, og har været paa et Grevebal, saa kan du endelig, som trettende og sidst, lade dig indlemme i vore Almacks, og saa . . . Nei, der er intet videre; thi dette er Kronen, og med Kronen følger alle Behageligheder. Der har du Perspektivet. Allerede halvveis begynder du at føle de lunkne, duftende Luftninger af den Atmosfære, hvori de udkaarne rører sig.

Smelt.

Kunde det lykkes, er jeg Eders. At være Patriot erkjender jeg er vanvittigt, og at være Theolog ikke synderligt klogere. Saaledes slap jeg da over *det* Kapitel i Romerne. Jeg har staaet for det som for en Væg i tre Uger.

Schmeichel.

Ei, jeg har altid mærket, at man kunde gjøre alt, og ikke blot Toldbetjente, af dovne Studenter, naar de blot selv vil

blive noget andet, end hvad de skal blive. Allerede at være alvorlig doven er jo ligesaa alvorlig at ville noget andet end at studere; og tro Knigges Sætning, at man er hvad man vil være, er ikke Snak. Jeg har prøvet den: jeg er hvad man kalder Troppist siden jeg saagodtsom var en Næve stor, siden min Far engang tog mig paa Armen og udbragte Geniets Skaal. Thi siden har jeg ikke været mig selv, men noget høiere: det jeg vilde være. Jeg har seilet mange Folk i Læ i mine Dage, latinlastede Kystseilere med Beskedenhedens farveløse Flag. Og tvivl du da heller ikke om, at det skal lykkes dig at naa de Udsigter, jeg har aabnet dig. Der har du min Haand. Jeg opdager et fortræffeligt Material i dig: et bøieligt Gemyt, uden mange Betænkeligheder, der kun er Knuder i Træet. Men din Kjæreste — det er en slem Tyngde paa Flugten. Kunde du give slip paa hende?

Smelt.

Nei, nei! Tanken gjør mig dødsens. Ikke for alt i Verden.

Schmeichel.

Ikke for vore „Almacks“, eller „Kringla“, som de heder i Modsætning til „Maskbøtta“, der er Borgerpøbelens Assembleer, Kringla, i hvis Vandkarafler man baade kan se sit Tilkommende og sin Tilkommende, om man behager?

Smelt.

Det er at le ad.

Schmeichel.

Ikke for Almacks, Sjælenes Semiramis', Fortunas, hængende Haver, det søde Frimureri imellem Statens Øverste og dens Aspiranter? Nu, nu, Sveden staar dig paa Panden.

Smelt.

Kom! drik! spørg ikke! Nei, jeg elsker hende, har elsket hende i fire Aar, i tre været hendes Forlovede.

Schmeichel.

Jeg vil ikke friste dig mere: men det giver sig vel, naar du lærer Almacks' almægtige Herlighed at kjende. Der er en egen Atmosfære. Og nu Haand paa Værket. Først til Frisøren, saa til Skrædderen, saa du hurtig kan komme til at rullere med nyt Præg. Uden det akcepterer ikke Almacks dig, om du saa, istedetfor at læse det, kunde skrive et Brev til de Romere. Men nu kan du begynde saaledes med et til de Filistere: „behag at notere osv.“ (De gaar).

Anden Scene.

(Kjøbmand *Bergers* Stue. Mod Aften. *Madamen* og *Berger* ved en Dunkellampe i Sofaen. *Marie* endnu ved Vinduet).

Berger.

Nei, kom, Mariemor, og hjælp mig Frakken paa. Jeg faar ned i Klubben forat faa Oplysning paa dette hersens Ugebladet, for jeg skjønner slettes inte, hvor Folk paa Mangelsgaarden kan springe ud af øverste Etage for Sult, naar de har slige Diætpenge. Det faar vi stakkels Borgere at føle.

(*Marie* hjælper ham og gaar til Vinduet igjen).

Madam Berger.

Spil bare ikke Kort, Fa'r.

Berger.

Du ved det. (Afsides). Bare en liden . . .

Madam Berger.

Og slaas ikke, som de gjorde i Klubben „Moroa.“

Berger.

Nei, naar jeg har Polskpassen borte i Krogen, saa . . (Afsides). Gudsdød! Nei, mente jeg, naar jeg sidder borte hos Polskpaskara borte i Krogen, saa sidder jeg saa stille og pent. (Gaar).

Madam Berger.

Læs nu ikke længer i denne Bulwer eller Pulver, Marie. Nei da var *Lafonteine* anderledes i min Tid; men nu er han slidt ud i Leiebibliothekerne, saa der knapt er et Bind af „von Halden“ igjen.

Marie.

Jeg ser blot ud paa Gaden, Mor, om Dalberg ikke snart kommer til Børnene.

Madam Berger.

Ja han pleier at hilse paa dig først. Jeg skulde næsten tro, at noget vist har smittet paa ham fra den Studenten, han bor sammen med, som engang gjorde slige Kredenzer for dig. Men det var nu godt, at Far gav ham kort Besked, for han var slet ikke af disse fiffige Studenterherrer, som vi hører er baade hos Greven og overalt. Gud ved hvordan den Stakkar har det?

Marie (Afsides).

Det er just det, jeg nu skal faa vide. (Høit). Der kommer Dalberg. (Iler ham imøde).

Madam Berger.

Saa er Klokken sikrere 6, end i Taarnet, for, Stakkar, han har nok lært, at Fattigfolk maa vænne sig til Orden, og kanske han ikke har nogen anden Klokke.

Tredie Scene.

De forrige. Dalberg.

Dalberg (afsides til Marie).

Han har ikke været hjemme idag, Jomfru Marie, og har heller ikke nedlagt noget Brev. Men ængstes ikke. Det lader til at staa vel til ellers. (Høit). Jeg maa anbefale mig; Børnene venter. (Gaar ind ad en Sidedør).

Marie (afsides).

Gud ved, hvad dette skal betyde; men er han ude, kan det ikke slaa feil, at han jo gaar herforbi.

(Sætter sig ved Vinduet).

Madam Berger.

Ja skam han er slagen. Øinene var ganske vaade; og saa saa alvorlig som en Prest.

Marie.

Aa nei, nei, Mor. Den brave Dalberg studerer saa stærkt. Gid det var saa med . .

Madam Berger.

Hvem du?

Marie.

Med alle studerende; saa kunde de faa Eksamen, og saa enhver den, han har kjær.

Madam Berger.

Jopyt, naar de ikke er af Velten! Der er flere Kandidater end Røgesild om Vaaren, og de glinser af Luvslid ligesom disse paa Skindet, synes jeg.

Marie (afsides).

Himmel, hvad er det? Der kommer Karl med Far under Armen. . Karl paa Fortouget i en lang Slængkaabe, og Far trippende i Rendestenen. Jeg tør ikke blive inde. Han maa have gjort noget ubegribeligt, sat alt paa Spil, og besluttet at vinde ved en Dumdristighed, hvad der kun skulde lade sig vinde ved hans Klogskab og Flid. (Iler ud.)

Madam Berger.

Men Marie, Marie da, nu kommer jo Madsen snart — den pene Fyr.

Fjerde Scene.

(*Madam Berger. Berger* førende *Karl Smelt* ind med mange Komplimenter. *Smelt* er yderst elegant og friseret *à la* Vandhund).

Berger.

Mer Lys, Mor! Mor! Og hvor Fanden er Marie? Aa vær saa artig! uden Omstændigheder tag Kappen og Galogerne ind. (Presenterende *Smelt*). Mor, jeg har den Ære at presentere Her-rr Herr-rr.

Smelt.

Karl Smelt, Frue. .

Madam Berger.

Det var det jeg syntes. (Afsides). Naa, hvor han er bleven galant. Saa smuk over det hele som en Brystnaal. Jeg maa ud at faa noget paa Marie.

Smelt (opholdende hende).

Jeg traf Fatter paa Gaden, ser De, Frue, og saa spurgte jeg efter Dem og Deres Frøken Datter.

Madam Berger (neiende dybt).

Altfor artigt. (Afsides). Naa, Gud, hvor han har forandret sig til det bedre fra da han logerede her, da han kom til Byen. Han er som klippet ud af en Modejournal.

Berger (trækkende sin Kone i Ærmet; afsides).

Marie, Marie da, Mor.

Madam Berger (*til Berger*).

Ja ja! Du er da ogsaa bleven forandret, for nu er der saamen slet intet at sige paa ham, saa galant som han nu er.

Berger.

Ei, Mor, jeg skulde tro Lyset virker paa alle Øine.

Madam Berger.

Ja, ja; det var da engang et godt Indfald af dig, Far! Inderlig velkommen, Hr. Smelt.

Smelt.

Indfaldet var skam mit.

Madam Berger.

Det tror jeg gjerne. Far finder sjelden paa noget, som er godt.

Berger.

Ei da, Mor. Jeg gik i mine egne Betragtninger, for paa Klubben gav man Kommunen en god Dag, og alt var besat, saa klapped en mig paa Skuldrene, og sagde: „Tak for sidst, Fatter! Hvor lever de hjemme“? Det var da denne gode Ven. Iførstningen bar jeg mig ad som et Fæ, men da jeg saa saa mig lidt fore, og Hr. Smelt proponerede selv at se herind, forat spørge til Marie . . Hm!

Madam Berger.

Oh, tusind Tak! Det skal der straks blive Udvei til . . Men hun ser saamen ud som en Rose. (Gaar).

Smelt (kaster sig i Sofaen trallende):

Rosens Billed er forbrugt
alt fra Evas tider.
Kan det længer være smukt,
naar man saa det slider?

Rosen skyder ung igjen
fra de gamle Kviste.
Hvor kan Billedet af den
da sin Ynde miste?

Thi jeg henter ikke mit
ifra Potpourrien,
men fra den, som rødmer blidt
frem bag Jalousien.

Berger.

Nydeligt. Det skulde Marie hørt.

Smelt.

Det er i nyeste Akvarelmanér.

Berger.

Hvad behager? Meget rigtig bemærket.

Smelt.

Det modsatte af Akvavitmaneren. Begge har en Mængde Dyrkere. Nogle forener begge; men da bliver det sqvabbet eller schwachet.

Berger.

Ja jeg forstaar det ikke. Men meget rigtig bemærket. Men F — hakke mig! forstaar jeg heller — for at komme til noget fornuftigt — hvorledes det der gaar til. Behag at se, og lad mig høre Deres Dom. (Giver ham Bladet).

Smelt.

Med Fornøielse; jeg er Jurist. (Ser i Bladet, kaster det). Pyh! Indespærrede Folk sulte? Det er jo ikke andet end Pøbel?

Berger.

Ja . . men . . . meget rigtig bemærket. Men . . . jeg mente Mennesker.

Smelt.

Vel, *posito*; men kun et vist Slags Mennesker, kan De ikke negte. Og Deres Meninger betræffende, min Hr. Berger, saa kan gamle Meninger ogsaa gaa i Barndommen.

Berger (med *air*).

Meget rigtig bemærket.

Smelt.

Og heller ikke kan De negte, at Sult er den værste Elendighed imellem de mangfoldige, det Slags Mennesker kjender; og saa slem, at den sløver Gnavet af alle de andre?

Berger.

Uf! Gid Mor kom med Æftasvel!

Smelt.

Og saaledes tilintetgjør den de øvrige Elendigheder, og det Slags Mennesker har kun Følelsen af en Elendighed at trækkes med, og det er ikke meget.

Berger.

Nei, bevares! Ligtorne og falske Veksler er noget andet . . (Det banker. *Madsen* kommer ind). Se saa! Der har vi *ham!* Imellem

os, et meget dannet Menneske, uagtet han er en ung Kjøbmand, som skal begynde til Michaelis.

Femte Scene.

De forrige. Madsen. Berger forestiller dem for hinanden. *Madsen* sætter sig med mange Komplimenter, krammende paa sin Krave og Lommetørklædet.

Smelt (afsides).

Har jeg set et saadant Eksemplar! Han ser ud som en Melon, men straks man stikker i ham, er jeg vis paa, Græskarret kommer frem, og han hører til Modens Rige omtrent som en Tartar eller Samojed til det russiske. Og han den begunstigede! (Brister ud i en Skoggerlatter).

Madsen (ligeledes skoggerleende).

Ja De ler ad Spindler i Debatten? — ja. Hahaha! Men i den hvide Dame Auktionariussen? — ja. Hvad giver De mig for ham? Hahahaha!

Smelt.

Ad Spindler? Hvor kommer De paa det? Det maatte da være ad Phister som Svedskeprinsen fra St. Denisgaden.

Madsen.

De har seet „Jægerbruden“?

Smelt.

Nei.

Madsen.

Det var meget, maa jeg sige. Aa nei, Studenter — Stakkar — har vel ikke meget at figte med. Men den gjorde saadant Indtryk paa mig, at jeg straks gik ind i Fugleskydningen; men Spidsborg blev, D—et' op mig! Maxen han — ja.

Smelt.

De synes at gjøre meget af Theatret? Aa ja, det filer nu altid lidt.

Madsen.

Ja kom, væd, jeg har været paa flere Komedier end De. Spindler og jeg har været dus alt siden Troppen vilde ødelægge ham, for da fik han mange Venner; men, siden Troppen slutted Forlig, er jeg selv gaaen ind i den, for Wergeland kan jeg slettes ikke lide, siden han satte en Nar ind i Statsborgeren, som havde akkurat Kappe som jeg. Og han hilser ikke engang paa mig, skjønt jeg slog syv for ham i Kampfællerslaget - ja!

Smelt.

De var vel ogsaa med, Hr. Berger?

Berger.

Hehe, jajamen. Men jeg fik selv en Dult, for jeg luded mig ned bag Mor, da det gik paa, og saa tog hun en Pris af Daasen min, og kasted i Øinene paa en Troppist, og saa troede han det var mig, som havde gjort det, og gav mig en i Nakken. Det værste er, jeg tror det var min egen Søn, for jeg har givet ham en god Opdragelse. Siden gaar jeg bare i Dramatikken for der er da ikke Fare for andet end for Pungen.

Madsen (til *Smelt*).

De hører, han har ikke Sans for det dramatiske. Nei, for at tale om noget fornuftigt, „de uadskillelige“ saa De den?

Smelt.

End „Aprilsnarrene“ saa De den?

Madsen (hurtigt).

End „den sorte Domino“? end „den hvide Dame“? „Ludovic? Pariserdrengen? Tankredo og Bruden“? Nei, „Bruden“! - ja.

Smelt.

„Bruden“ vil jeg se iaften, og ovenpaa — „Ja“!

Madsen.

Hehe! De ved nok ikke, det er Tirsdag - ja.

Smelt.

Siden De er kommen, skal De ogsaa faa se Bruden. Der er hun . . Marie!

(Madam Berger og *Marie* træder ind. Den første pyntet).

Sjette Scene.

De forrige. Madam Berger og *Marie.*

Smelt (springende hen til *Marie).*

Marie! min Marie! Hør min Lykke: Jeg er kommen ind i vore berømte Almacks. Intet er mig umuligt længer.

Marie.

Tys! For Guds Skyld! Karl . . .

Madsen.

Nei, se paa *dem* De! Den Brud har jeg abonneret paa - ja.

Madam Berger (til *Berger).*

Men se, hvor hun ser ud. Jeg kunde ikke faa Tøsen til at pynte sig, men i dets Sted maatte jeg bære Vand og bringe Lommetørklæder, for hun har ikke gjort andet end grædt.

Marie (til Karl).

Hvilken ubegribelig Dristighed af dig! Og hvilken Forandring i dit hele Ydre!

Smelt.

Deri ligger Dristigheden. Der er intet, jeg ikke skulde foretage mig, saaledes som jeg nu ser ud.

Berger.

Jeg tror skam . . at . . allerede . .

Madam Berger.

Aa bliv du siddende, Far. Det er saadan en pen Fyr, ja saa usigelig pen. Og hvad kjender du til Tonen? Kanske? . . Ja hvem ved. Det er noget andet, end baade den der

Studenten med én Kjole og . . Ei, ei, Hr. Madsen? Se, se! (Afsides). Iaften kunde han saamen gjerne være borte.

Madsen.

Imorgen giver man „Nei“, Madam Berger, saavidt De ved det - ja. De taler vist derom derhenne; men vel meget, synes jeg - ja. Vil man bare sə! Kan da ikke andre ogsaa komme til? Synes jeg - ja.

Madam Berger (til sin Mand).

Og du røger saamen vel stærkt, Far. Tror du, *han* er vant til sligt? Værs'god og læg Piben væk, naar jeg har lagt Røgelse paa, siger jeg.

Berger (lægger Piben med et Suk).

Gid Franz var hjemme, Mor, for de synes ret to Alen af et Stykke.

Madam Berger.

Du er da saa urimelig, Far. Hvor kunde den stakkels Dreng, før han gik paa Billarden, vide, her skulde komme saadant Selskab? Han har saamen faaet for god Opdragelse for sine Forældres Dagligstue.

Berger.

Men se bare der, Mor; jeg synes Madsen har Ret i, at han er vel fri derborte.

Madam Berger.

Snak, han kurtiserer jo bare, som fine Herrer gjør. Du har aldrig skjønnet dig paa sligt, du.

Marie.

De bemærker os; Karl, slip mig! For Guds Skyld . .

Smelt.

Ja, forat tage dig af dine Forældres Haand. Jeg er uimodstaaelig, saadan som jeg nu er. Jeg har faaet en ny Aand: Lykkens, der har Dristighed til Hjerte. I denne Brillant paa mit Bryst ser den alt kjækt under Øie. Jeg har alt gjort et Indtryk paa disse simple Folk . .

Marie.

Tys! Jeg kjender dig ikke igjen. Ængst mig ikke saa, sæt ikke alt paa Spil, lad ikke et letsindigt Overmod berøve mig Sødmen af Haabet og din hemmelige Trofasthed og Kjærlighed! Tænk, at du skal fortjene mig ved din Flid, ligesom jeg henrykkes ved Tanken om, at du vil det! Mine Forældre vil da ikke negte. Tro det, og haab, som jeg haaber, og vær lykkelig dermed, som jeg, og som du var det før.

Smelt.

Jeg har changeret Studium. En Theologs Lykke er en Forvisning; og nu bliver Kristiania altfor behageligt.

Marie.

Du forskrækker mig. Dog tvivl ikke om, at jeg skal holde ud Beleiringen fra denne derborte, i hvorlænge det varer. Men først da . .

Smelt.

Nei nu! Det overtroiske Begreb om en Eksamen staar sig ikke mod et Antræk af første eller anden Rang.

(Fører Marie frem).

Madsen (afsides).

Aha, de taler skam endnu om „Nei“. Ja det er en interessant Materie. Imorgen giver man „Nei“, Jomfru Berger, saa vidt De ved det-ja.

Smelt (slaar sin Arm om Marie).

Og iaften gives „Ja“, vil jeg haabe, for Marie og mig.

Marie (forvirret).

Karl! Karl! (Ømt). Ja, kjæreste Forældre, vi har elsket hinanden i tre Aar.

Berger.

Det er en Ære . . jeg kan ikke sige andet. Mor, gid jeg havde min Pibe . . Men tal til Mor; hun forstaar sig bedst paa sligt. I tre Aar? Nu nu, det, maa jeg sige, er Negotie underhaanden.

Madam Berger.

Netop som det skal være, naar det skal være rigtig, som

jeg har læst saa ofte om. (Fører dem til hinanden). Med sand Ære, Hr. Smelt . . Undskyld, Hr. Madsen; men Ende maa der paa Alting.

Madsen (slaar i Bordet).

Det skal F—hakke mig bli Løgn det! Jeg er F—dans'i mig ingen Nar jeg! nu har jeg gaaet saa i to Aar og et kvart, og til Mikkelsdag sætter jeg Bod, som skal sige seks, og da skal min Hr. Urian faa se mig og min Kone - om Forladels' ikke Jomfru Marie; nei Gudskelov der er da flere - i abonneret Loge Litra C eller D - ja. Ser de det - ja?

Madam Berger.

Men gudbevare mig! De er jo dog et dannet Menneske.

Madsen.

Ja det er jeg, F—tordn'i mig jeg - ja! Men, „bi lidt“ sa'e hu' Kirsti Gjellebæk.

Smelt (til *Berger* og *Madamen*).

Stille! Jeg skal faa ham i Humør igjen. (Til *Madsen*). Har De været paa . . .

Madsen.

Ja jeg - ja! Jeg har været paa flere Komedier end De Herrr . . Gud ved hvad Fanden De er; men - huf! - blev „Kampfællerne“ spilt, skulde De blive min Gris - ja.

Smelt.

Hvad synes De om „Amors Genistreger?“

Madsen.

Aa jo, saa lala, saa lala. End De om . . hvad var det nu jeg vilde sagt?

Smelt.

Oh prægtigt! De har god Smag.

Madsen.

Ja prægtigt. Top, vi gaar sammen paa Komedien imorgen, for jeg ser vi stemmer i Smagen - ja.

Smelt.

Paa førte Bænk i Parkettet kan De finde mig. Men jeg

indrømmer Dem for i Aften den mest forunderligt udmærkede Smag paa Komedier, bare De vil indrømme mig den bedste i Kjærlighed.

Madsen.

Deri har vi netop den samme, ser De - ja.

Smelt.

Saa harmonerer vi ganske, og den Sag er ude.

Madsen.

Ja saa er den Sag ude - ja. Og jeg vil gaa ned til Treschow, for at se, om det ikke er „Nei“, som gives imorgen. Og De, Jomfru? God Fornøielse! men ikke med mig paa Klingenberg mere. Det maa De undskylde. Og forøvrigt, min Herre, og forøvrigt Allesammen, saa maa ingen tro, at jeg tager mig noget nær; thi naar noget gaar mig imod, da reiser jeg bare til Sandviken, Vold, Asker, Ravnsborg - pyh! der er tusinde Steder - og tager enda ind paa Udfarten i Vækkerø og paa Indfarten paa Dronningbjerget - ja. Pyh, det har ingen Nød, maa De tro. Aa nei, slettes ikke, slettes ikke . . (gaar).

Smelt.

Nu, du himmelske Gud! Og han skulde været din Brudgom, Marie?

Berger.

Nu, nu! Han var saamen engang oppe til Præliniareksamen, og Handelseksamen har han bestaaet med al Honnør . . Men nu siger jeg som Mor; thi bedre er bedre, og jeg kaster ikke mine Perler for Svin. Nu, Marien min, se kun op! Mor har Ret: hvem kan have imod et saadant Parti? Nei, lad nu Madsen sætte Disk til Mikkelsdag for sig selv.

Madam Berger.

Ja for til Kjøbmandsmadam er min Datter for dannet. Det skjønte *jeg*, sa'n.

Marie.

Kjæreste Forældre, hvor jeg er eder taknemlig, fordi I saa venligen tager Byrden fra mig, at have noget hemmeligt for

eder! Vi har elsket hinanden længe og trofast; men Karl var fattig, og derfor undselig.

Berger og Madam Berger.

Hvad? hvad?

Smelt.

Hvad? Ja men nu ser Svigerfar og Svigermor, at det er anderledes.

Berger.

Meget rigtig bemærket. Men hvor kan du da tale saa, Barn?

Madam Berger.

Ja hvor kan du tale saa, Barn? Alene slige Permissioner benegter Fattigdom, og Undselighed gaar ikke med saadan Kappe, som den der - vist til fem Daler Alen. Jeg har visse, ubedragelige Mærker paa Lykkens Børn; og et ungt Menneskes Rigdom bestaar ikke altid i Penge, men i Udsigter.

Berger.

Meget rigtig bemærket: Indsigter.

Madam Berger.

Nei, Udsigter, sa'e jeg, Far, naar du bare vilde høre efter istedetfor at regne. Men kom, før din Kjæreste ind i Spisestuen, Marie; og vær fra nu som hjemme her, høistærede Hr. Smelt, om De vil være saa artig . .

Berger.

Meget rigtig bemærket. Kom høistærede! Forlovelsesskaalen venter. Skal vi bede Dalberg ned?

Marie.

For Guds Skyld - nei! Ja, kom, Karl. Og siden (hviskende) maa du forklare mig noget i din Adfærd, forat jeg ogsaa kan elske det; thi før - jeg er vant til at elske alt hos dig. (Høit). Kom!

Smelt (kyssende hende).

Dette er Afskedskysset for i Aften. Jeg kan ikke, jeg maa bort.

Berger og Madam Berger.

Bort? Iaften? Forlovelsesaftenen?

Marie.

Bort? Det maa jeg have Forklaring paa straks. Karl, sig mig . . .

Smelt.

O bedste Marie, trofaste Marie, jeg elsker dig med den udbrudte, aabenlyse Ilds Heftighed, jeg brænder efter den første stille Time ved dit Hjerte i din Families Ro; men, men . . Jeg skal i „Kringlen“. Jeg er saa lykkelig at være kommen derind for et Par Timer siden, og derfor . .

Marie (bebreidende).

Og derfor, Karl? Derfor.?

Smelt.

Der er alt, hvad der er fint og fornemt og nobelt og gentilt i Byen: *la haute societé,* og altsaa . .

Madam Berger.

Ja naar det er saa. Vær dog fornuftig, Barn!

Marie.

Det kan maaske fremme din Lykke, om du er der, Karl. Farvel da! Jeg vil intet sige.

Smelt.

Gud velsigne dig, Marie! Intet mangler i min Lykke: jeg er i „Kringlen“ og har dig. Den kalder mig uimodstaaeligt. Jeg er som Falænen, der lokkes fra Blomsten hen om den straalende Flamme.

Madam Berger.

Ei „Kringla“? Ja den gaar der Ord af skal være fin. Men med Tilladelse - kunde - jeg siger blot dersom, om hun kunde - kunde Marie ikke ogsaa komme i hvad De nu kaldte det? Saa blev Kringlen en Sukkerkringle for Dem.

Smelt.

Bevares jo. Jeg skal proponere dig ind, Marie; og *vi der*

holder sammen som Bier, naar de sværmer og kaster sig paa et Sted.

Madam Berger.

O Gud, hvilken Ære for vort Barn og for os med! Og vi er saamen ogsaa ligesaa gode som baade den og den, som vi hører er der.

Berger.

Meget rigtig bemærket.

Marie (til *Smelt*).

Fy, Karl! Var det et Almackssmil?

Smelt.

Nei, det skal jeg lave til paa Veien. Hele Almacks skal gratulere mig.

Madam Berger.

Far, Far hørte du? Og naar Marie kommer i „Kringla“, og de fornemme ser, at Borgerbørn ogsaa kan være snille og velopdragne og saamen ligesaa galante . . Ei, Marie, det er slettes ikke at se saa alvorligt til.

Smelt (omfavner Marie).

Farvel! Det er somom mit Indre delte sig; men Almacks venter, Almacks. Jeg kommer kanske til at danse med en af vore Baronesser. (Gaar).

Madam Berger.

Far, Far, hørte du!

Marie.

Jeg hørte det, og . . (Vender sig bort i Graad).

Berger.

Meget rigtig bemærket.

Madam Berger.

Ei, den rigtige Bemærkning kommer da som femte Hjul til en Vogn, og ikke som Aftensmad til Klokken otte. Men herefter vil vi skam spise to Timer senere, naar vi kommer i Velten.

(De gamle gaar ind).

Syvende Scene.

Marie, alene. Siden *Madam Berger*.

Marie.

En rolig Time, naar jeg faar udfundet Kilden til denne himmelvide Forandring i hans Væsen, vil gjengive Karl til sig selv. Og jeg haaber det. Mit heftigste Ønske, at vi turde elske hinanden for mine Forældres Øine, at jeg kunde være fri for Raahedens Overhæng, og for at hede et Menneskes udkaarne, jeg ikke kan udstaa - det er opfyldt, og dog er jeg mindre lykkelig, end dengang Karl fandt sig salig i de Øieblik, han tog fra Tusmørket og sin Flid. Hans Udvortes og Selvtillid bestak mine Forældre; men jeg aner, at en større Forandring maa være foregaaen med ham, og at Lykken ikke lever inden den fremmede Sfære, som synes at have trukket ham til sig. O, skulde det første Offer, den kræver, være Sindsoprigtigheden, Sanddruheden mod sig selv, Naturligheden? Da er Ungdomskjærligheden det næste, ligesom Blomsten faar Is i sine Aarer, og visner, naar Kulden stivner den varme Muld, hvori den har sine Rødder. Jeg kjender hans Bøielighed og hans overdrevne Ømfindtlighed over at være fattigere end sin Fødsel. Men han er saa for min Skyld; thi han elsker mig, han elsker mig, og hvor kan jeg da mistvivle om at meddele ham de rigtige af mine Følelser, og imellem disse den varmeste næst Kjærlighedens: Afskyen for alt affektert og uægte. Thi dette er udhulende Kræft i Hjertet.

Madam Berger (indigjennem Døren).

Hør, Barn, nu kjører de til „Kringla“. Hvor den Musik vilde være sød, naar du var der; men næste Gang kommer Turen til dig.

Marie.

Ak, Mor, jeg er ikke begjærlig efter en saa tvetydig Ære - tvetydig fordi det Selskab omfatter saamange Mennesker, jeg ikke kan agte, og mere end det, fordi det, om jeg ikke tager feil af mange Mærker, er grundet paa et Standshovmod, som er

endnu mere sneverhjertet og taabeligt end gamle Dages „honette Ambition“.

Madam Berger (trædende ind).

Naa, at tale saa om et Selskab, hvori alt fint og fornemt er? Mon fordi om *vi* nu kan være der, hvorfor da Kreti og Pleti?

Marie.

Oh, der er Beviser nok paa, at det ikke er Aandsrang eller Sædernes Finhed, som spørges efter der.

Madam Berger.

Det nytter ikke, Barn. Du maa og skal ind i „Kringla“. Jeg er af simpel Ekstraktion, men saa gudskelov, det gjælder da for Mennesker ogsaa, at Skuddene ikke skyder nedover i Jorden. Ja ind skal du, for alt det, vi har kostet paa dig, for ikke at være der, er det samme som at høre til Pøbelen.

(De gaar ind).

Ottende Scene.

Smelts og *Dalbergs* Værelse. Sent. *Dalberg.* Siden *Smelt.*

Dalberg (reisende sig fra Studerpulten).

Endnu ikke? Gud ved hvor de troppistiske Snyltegjæster, som har faaet fat i ham, trækker omkring med ham, og hvad de har fundet at suge hos ham. Hvis mine Penge ikke var væk herfra Pulten, skulde jeg af Glassene her - og af alt det, som ligger her strøet om, tro, at han havde vundet Godset Zdickau, eller . . nei, fy, det tør jeg ikke tænke, skjønt Forfængelighed, ikke Mangel, er den eneste Drift, som har drevet Folk mellem os ud af Athenes Geleder og over i Merkurs. Men se her! Modejournaler, Adressekort fra Kjøbmænd, Skræddere og Skomagere, Klædninger, Fløielsslaabrok, Saffianstøfler, Pakker med hvide Hansker og - nei han maa være bleven gal - et komplet Fruentimmerboudoir med Porcelænsdukker fulde af Pomader, Sminker og Essenzer.

Smelt (kommende ind kaster Kappen).

Mad! Mad! Jeg har været i Almacks.

Dalberg.

Ialverden, hvor kommer du fra?

Smelt.

Kan du ikke høre mine Tarme skrige: „fra Almacks;“ men Selskabet er for gentilt til, at der kan vanke andet end Vand.

Dalberg.

Nu? Det bestaar jo ogsaa forstørstedelen af Skjønaander og Fiskebensdamer, som nok lader være at tage mere til sig end Timeglas.

Smelt.

Kjære, bare en Brødskalk og en Dram. Jeg kan ikke negte, at da Klokken blev saa omtrent 11, begyndte jeg at se adskillige Figurer af Flasker og Viktualier. Men det kan nu ikke være anderledes; thi ellers var det ikke Almacks, der er et ætheriskt Begreb.

Dalberg.

Desværre her er intet, for jeg fandt ingen Penge.

Smelt.

Ah ja, det er sandt. Jeg laante Schmeichel dem.

Dalberg.

Hvad, den foragtelige Troppist har været her, og er din Ven?

Smelt.

Foragtelig? Da agtes han s'gu i Almacks. Ingen Kvadrille gaar uden ham. Men andre kommer vel ogsaa efter.

Dalberg.

Hahaha! og med sligt et latterligt Suk vender du virkelig Øinene til Himmelen?

Smelt.

Ei, der flyder virkelig Fordele af at være velantagen i Almacks. Men, djævels, at jeg skal være saa sulten, naar jeg er saa lykkelig, saa lykkelig, saa ubeskrivelig lykkelig.

Dalberg.

Har du vundet Zdickau eller faaet en Arv?

Smelt.

Au! tal ikke om min Moder. Hun, Stakkel, har det ikke for godt. Nei, men først er jeg bleven Medlem af Almacks, hvor jeg dansede med en Baronesse, og en General talte til mig, dernæst har Maries Forældre givet sit Samtykke . .

Dalberg.

Hvad? Det sætter du bagefter det Selskab med saamange ambitionerte Jeronimusser og Jean-de-Francer?

Smelt.

Og saa - Hæverten i alt det, Mirakelhjulet, er, at jeg har reist en ubegrænset Kredit. Aladdins Lampe er i min Haand. Hvor jeg før ikke fik Kredit paa en Dukke blaa Traad til at lappe mine Bukser med, saa jeg straks paa Kjøbmandens Blik paa min Frisur og Comportement, at jeg havde at befale over hans hele Oplag. Det ellevte Bud: „du skal ikke være forknyt,“ erstatter alt det, man taber ved at holde de andre.

Dalberg.

Det kan gjerne være Troppist- og Almacksmoral, men er det din, saa er det ligesaa godt vi skilles. Jeg hader disse Dyrkere af det ellevte Bud, jomere deres Indtrængen overalt viser, at Usselhedens Geni er Uforskammethed; og disse Ragerier der kan jeg heller ikke komme overens med.

Smelt.

Nei, jeg vilde just sagt dig, at det ikke er passende for mig at logere sammen med dig. Din saa kaldte patriotiske Tænkemaade er for bekjendt. Mine gamle Konnexioner er afbrudte; jeg tilhører nye og en ny Karriere.

Dalberg.

Din næstældste Ven er Testamentet der. Men har du kanske alt . .? Romerne?

Smelt.

Skal slaas i Hartkorn tilligemed de Korinthier og Hebræer. Nu fornøier det mig, at jeg ikke læste flittigere. Jeg er bleven Jurist, og naar jeg har hedt saa i otte Dage, er jeg ansat.

Dalberg.

Da har Kandidater lært at være mindre sangvinske i sine Forhaabninger.

Smelt.

Ja uden Konnexioner - Patrioter, Latinere, Hybelister, Sausere, Trettenaarforlovede, Faddere hos sine Husværter af Skræddere og Skomagere. Men se, her ser du *mine* Konnexioner. (Viser ham en Liste).

Dalberg.

Er det Almacks? Ei, ei, hvor er de skikkelige Folk, jeg ser der, komne fra? Men ellers giver den tilbage) saavidt jeg ser, er der nok af Abekatte og Papegøier i det Paradis. Florerer nu Damerne, og viser rig Vegetation, saa er Illusionen ikke saa ilde. Dersom jeg tænker rigtigt, at de himmelske, ved en kaleidoskopisk Fantasireflex, kan se Menneskene i de Dyrformer, som svarer mest til deres Karakter, maa de have samme Fornøielse af Almacks, som vi af en Perspektivkasse, der hensætter os under Troperne. Derfor lader „Troppist“, som jeg mærker du er bleven med Liv og Sjæl, sig ogsaa skrive „Tropist“, uden Forandring i Meningen. Enhver af dem har sin Afspeiling i enten et naragtigt Dyr eller et ækkelt Kryb.

Smelt.

Kryb? Nuvel, Kryb. Det gaar ikke fort, skulde jeg tro, naar man stiger opad, og vil man opad, faar man nok krybe; men naar en Mængde kryber, er det blot en Masse, som bevæger sig fremad.

Dalberg.

Tal ikke mere. Atmosfæren kan raadne af Lyden af slige Principer.

Smelt.

Saa gjør jeg den ren igjen ved at nævne Maries Navn.

Dalberg.

Oh, det er dit skrækkeligste Selvbedrag, at du kan elske med saadanne Grundsætninger. Dersom en Usling kunde det, var han reddet. Den nye himmelske Ild, som faldt i hans Sjæl, vilde udbrænde dens Fordærvelse. Men det er umuligt.

Smelt.

Ved Himlen, jeg elsker uudsigeligt.

Dalberg.

Du gjorde det engang. Nu kan du ikke, om du vil. En fremmed Gift - den som fortærer de fleste Hjerter - har gjennemtrængt dig. Du kan ikke negte, at du ialfald ikke elsker hende længer med Stolthed. Men den er Kjærlighedens kneisende Top. Din Kjærlighed afrigges lidt efter lidt indtil det nøgne Skrog, som tilsidst ikke faar bære sit før saa feirede Navn.

Smelt.

Vel, jeg vil tro, at jeg ikke elsker hende - skjønt jeg ved det bedre - dersom jeg ikke drømmer om Marie i Nat.

Dalberg.

Og sker det, skal jeg forære dig Carus' Psychologi, om du ikke ser hende i Kringla, og ikke hjemme, hvor hun dog er allerelskværdigst.

Smelt.

Paa Almacks? Gud ved, om hun kunde komme der. For, ser du . . (Forlegen).

Dalberg.

Den dannede, smukke, elskværdige, Pige? Der, hvor man

kunde behøve en Speilsal, for at det ikke skal synes altfor fattigt paa Skjønheder?

Smelt.

Det beror, for at bruge dit Udtryk, paa „Troppen“, der rekruterer sig ved Almacks, men er bleven kræsen i den sidste Tid. Dersom jeg ikke havde havt en Amtmand til Far og en Expeditionssekretær til Onkel, og fremfor alt Schmeichel og en vis liden Mand, som kan bruges til alt, til Venner, var jeg selv neppe kommen ind. Unegtelig . .

Dalberg.

Unegtelig aander i den Forening den mest taabeligaristokratiske Aand, som Korruptionen fraoven og den bløde Materie franeden forenede har kunnet give Liv.

Smelt.

Taler du om dem deroven, saa Godnat. For jeg ved, hvad du mener. Den, som sover, synder ikke.

(Tager Lampen og gaar ind).

Dalberg (efter ham).

Ja jeg mener Edderkoppen i Væven. Dine Almacks er ikke andet end dens glimrende Spind, hvori den sidder i Midten, om du ser vel efter; og du er ikke andet end en stakkels Flue med udsuget Hjerte, som er bleven hængende og danser i Væven. (Gaar ind).

Anden Akt.

Første Scene.

Hos *Bergers*. *Marie* arbeider. *Hendes Moder* bringer et Brev. Siden *Karl Smelt*.

Madam Berger.

Et nydeligt rosenrødt Brev til dig, Marie, indlagt i et til mig. Der kan du se: „Fru Berger“ - noksaa artigt.

Marie (tagende Brevet).

„Til Frøken“. Hvad skal det betyde? Skulde han tro, at jeg i den Grad deler mine Veninders Forfængelighed?

Madam Berger.

Aa tag du imod Titelen, naar han giver dig den. Han ved nok, hvad der er passende, han som er saa i Velten. Desuden - du er saamen ligesaagod Frøken du, som baade den og den hele Gaden bortigjennem. Nu? det er vist nydeligt.

Marie.

Karl melder blot, at han har nogle Visiter at gjøre, da der er et Excellenzbal igjære, hvorfor han ikke kan komme, før de vigtigste er gjort.

Madam Berger.

Gud, hvor han er vel antagen, og ved at skikke sig! Tænk, et Excellenzbal! Og han ender vist ikke, før han fører dig derind med. Og sad jeg saa der, om det var i den usleste Krog, eller som en Flue under Taget med sine titusinde Øine, eller mit Øie i en af Damernes Diamanter - ha, hvor denne da skulde funkle, om den var aldrig saa uægte!

Marie.

O min gode Moder, da vilde jeg ikke kjende det, jeg som er vant til at se det saa roligt og blidt. Men jeg længes ikke udenfor min egen Sfære; udenfor den faar man saa ofte at føle, man er fremmed.

Madam Berger.

Saa kan man dog igjen se lidt ned paa andre under sig igjen - det er dog en Trøst, og ikke mer end billigt.

(*Smelt* træder ind).

Smelt.

Fuldkommen rigtig, høistærede Fru Svigermoder. Saadanne Blik er Lyspunkterne i Livets Kjæde (iler til Marie). O Marie, jeg har drømt hele Natten om dig. Vi var i Almacks; jeg dansede med Frøken Superba Stoltzenburg, syntes jeg, men det var dit Ansigt; alle saa paa os, og for hvert Blik heftede en Paillet sig til din blaa Atlaskes Kjole, saa du saa ud som

Stjernehimmelen. Men allerbedst som det var, reiste Fru Kalkun sig, tog dig ved Hovedet og sagde: maa jeg bede om min Vifte; og saa viftede hun sig med dig uden videre, og pæste og viftede sig. Saa syntes jeg, jeg dansede med dig, men lidt efter lidt syntes jeg du blev skarpere om Ryggen, og inden jeg vidste Ordet af det, var det atter Frøken Superba, jeg skar mine Fingre paa.

Marie.

Forvekslingerne er ikke meget smigrende. Dog - du har tænkt paa mig, og i Drømme kan selv de fleste af vore Poeter fantasere.

Madam Berger.

Jo, Marie, det var rigtig en nydelig Drøm. I Drømme kan da ogsaa alle komme ligesaavel i Almacks som i Himlen, gudskelov.

Smelt.

Dersom man har Fantasi - Men Marie skal komme der virkeligt, det har Schmeichel halvtomhalvt lovet mig.

Marie.

Beror det paa enkelte? Jeg vil ikke være nogen forbunden derfor.

Madam Berger.

Naa, hvor du kan tale! Jo tusind Tak! (beser og beføler *Smelt*). Naa hvor nydelig! Saadan skal rigtig vor Franz se ud inden 3 Dage, om jeg er Kone i Huset. Naar jeg nu tænker paa Madsen, vil jeg brække mig.

Marie (til *Smelt*).

Le ikke, Karl; hun er min Moder. Din Skoggerlatter er heller ingen Finhed.

Smelt.

Maa jeg bede - det er nu høieste Finesse at vise Frihed i Manerer. I et friseret Hoved kan man kløe sig saameget man vil, med glaserede Hansker gribe til overalt, med Benklæder af Parisersnit antage de mest ugenerte Stillinger, med pudsede

Tænder gabe og le efter Behag, og naar man er *comme il faut* som jeg, er der intet, man ikke skulde kunne tillade sig.

Madam Berger.

Ja han er rigtig saa nydelig, saa.

Marie.

Fy; - saameget jeg gjør af en Naturlighed, som ikke mangler Takt, saa afskyelig finder jeg affekteret unaturlig Naturlighed. Den er en tvunget klodset Erkjendelse fra Forfinelsen om Naturlighedens Fortrin. Hvor modbydelig er ikke f. Eks. denne sjælløse Kulde, som under Fornøielser skal være Ansigtets Modeudtryk, medens det unge Menneske istedet for at følge Musikens og Blodets Indgivelser og danse, slentrer Karreen nedover!

Smelt.

O, Marie, hvor du er paa Afveie. Det er Londonermode, Diplomatdans, fra de ægte *Westend-Almacks*, vort store Forbillede.

Madam Berger.

Netop saa! Gid de bare alle vilde danse saa paa det Bal, jeg har faaet Far til at gjøre i Anledning af Forlovelsen. Saa blev det morsomt og vakkert at se paa. Se der er han med Listen.

Anden Scene.

De forrige. Berger i Kontordragt.

Berger.

Aa, ærbødige Tjener! (Afsides). Jo, han tager sig s'gu ud ved Dagsenslys ogsaa. (Høit). Iaften, høistærede, lægger vi Beslag paa Dem, om saa - ja jeg tør ikke sige noget; men jeg mener, at vi vil ikke vige for nogen i Verden, om det saa var Excellencen selv.

Madam Berger.

Tys, Mand, er du bleven rasende? At tale sligt!

Berger.

Meget rigtig bemærket. Men saa viger vi heller ikke for nogen, uden kanske for Baronen. Se her er Listen.

Smelt.

Efter Voteringen i Almacks kan De gjøre Regning paa mig. (Tager en Pen og omredigerer Listen). Se saa, med Tilladelse. Nu er den værste Pøbel redigeret væk. . .

Berger (ser paa Listen forundret).

Meget rigtig bemærket . . mine bedste Venner.

Smelt.

. . . Og notable Navne er komne istedet. Madsen og Dalberg beholder jeg af egne Grunde.

Marie.

Karl! Karl! Er dit Hjerte ogsaa bleven forandret?

Madam Berger.

Lad du din Kjæreste raade. Han sørger baade for Kavalerer og Damer, som vi kan have Ære af.

Marie.

Jeg betvivler det ved flere af disse Navne. Der er Schmeichel, bekjendt for at være en Skurk i Bunden af Lapsen, ligesaa Byens mest berygtede Sladderhank og Bagtaler, et Par Departementskryb, ditto Duodezer af Don Ranudo og Jean de France, et Par Pernillefrøkener og Frøkenperniller, og endelig, som om der var sat en Klad til Punktum, Libertineren Wollert.

Madam Berger.

Naa du Himlens Gud, har du ogsaa noget at sige paa ham, saa rig som han er?

Marie.

Hvormeget han parfumerer sig, vil der dog altid stinke

Rendesten af ham, og det allerfriskest Kristianias ovenpaa Roms og Venedigs.

Smelt.

Men Marie - saadanne Ord i din Mund?

Marie.

Du har Ret. Den bliver uren ved at nævne hans Navn. Men jeg indvier den ved at sige „jeg elsker dig“, skjønt, Karl, (sagte) jeg forstaar dig ikke længer.

Smelt.

Oprigtigt, Marie, jeg dig ikke heller. Du er ligesom en Rose, hvori en Hveps har sat sig. Men vi kan forklare os under Dansen. Da er det saa inderlig behageligt at tale med Damer. Nu maa jeg fortsætte mine Visitter; det er den rette Tid til de fornemste saa lidt ud paa Eftermiddagen efter borgerlig eller Pøbelens Regning.

Berger.

Meget rigtig bemærket, og ærbødigst Tak for Deres ærede Uleilighed med Listen. Kan vi bare vente os den Ære, at Deres Venner vilde komme?

Smelt.

Oh, Fornøielser er deres Atmosfære, og til en Afveksling for engangs Skyld imellem simple Folk . .

Berger.

Hvad beha . .

Madam Berger (trækker ham i Kjolen).

Imellem dem, du havde smørt op, naturligvis, Far.

Berger.

Hm, meget rigtig bemærket, skulde jeg have sagt.

Smelt.

Der kan være adskillige Kuriositeter at opdage.

Berger.

He ja, nogle Kurve Champagner kanske og . og . . ja Gud ved, hvad Mor nu kan finde paa.

Madam Berger.

Vær du kun rolig. Jeg skal feire Forlovelsen med en Is, som man kan forlibe sig i, og Maries Optagelse i Kringla eller Indtrædelse i den store Verden med en stor Makronkringle til Ære for Kringla og et Babylons Taarn, som skal staa paa Maal.

Smelt.

Staa paa Maal? Uf! slige Talemaader er som at træffe paa Haar i Mad.

Madam Berger.

Og en liden Sukkermand, med trekantet Hat og Guldgaloner paa Bukserne, ovenpaa, skal ogsaa have sin Betydning. Men - o Gud hvor jeg længes efter at høre, at Marie er kommen derind!

Smelt.

Det er at længes efter mig; jeg bringer Efterretningen.
(Kysser Marie raskt, hilser skjødesløst, og fjerner sig).

Madam Berger.

O Gud, hvor han er sød!

Berger.

Meget rigtig bemærket; men . . .

Marie (sørgmodig).

Han er forandret, forandret.

Berger.

Ja fra han boede her i sine første Studenterdage sammen med Dalberg paa et to Dalers Værelse. Jo, meget rigtig bemærket, han er forandret.

(De gamle gaar hver til sin Kant. Marie sætter sig paa sin Plads med Tørklædet for Øinene).

Tredie Scene.

(Karl Smelts Værelse; elegant; Boudoiret paa sin Plads. *Smelt.* Skimtet af Bagen paa en *Skrædderdreng;* siden *Schmeichel.* Under hele Scenen bankes ofte paa Døren, hvorved de talende nedtysser Samtalen).

Smelt (kastende en Skrædderdreng paa Døren).

Hvad, Knegt, spænder du imod? Saa! (spænder ham ud). Gaa til Kilde med det! (Laaser Døren af; idet han gaar, banker det.) Nu for Djævelen igjen? (Lister sig hen over Gulvet. Der raabes igjennem Nøglehullet: „ingen Rykker!“ Aabner Døren).

Schmeichel (kommende ind).

Bravo, Lord Pelham! Jeg gav Slubberten et Spark til paa min egen Regning, og bad ham dele med Mesteren.

Smelt (laaser Døren igjen).

Vi faar s'gu nok laase, vil vi have Fred.

Schmeichel.

Nei, Gudsdød, Wollerten ligger nede i Rendestenen og væver om Kanalerne i Venedig. Vi rodede bare lidt om i en Champagnekurv, men Svinet havde et Par Spidsere før i sig, og saa . . Skal vi ha' ham op, eller skal han ligge?

Smelt.

Ligge naturligvis . Vi faar nok se ham i Almacks iaften.

Schmeichel.

Javist, og kanske hos din værdige Herr Svigerfader. Hahaha! Det vil ogsaa blive et Bal! Tørfisknoblessen, Pøbelen i Blonder. Hvor jeg skal gotte mig! Men er du melankolsk? Denne Banken minder om, at man er Kavaler, der har intet andet at gjøre om Morgenen end at sove med Dynen over Hovedet, og at man siden ikke har noget hjemme at gjøre. Jeg har ekspederet 27 saadanne idag med gode Anvisninger paa det rigeste Navn af alle: paa Fremtiden.

Smelt.

Jeg maa have en Liste paa alle Byens Skræddere og Skomagere, for jeg maa belave mig paa at gaa rundt.

Schmeichel.

Den skal du faa af mig. Men her er Listen paa dem, der skal indvoteres i Almacks iaften. Jeg stemmer ikke for en eneste.

Smelt.

Hvad? ikke for min Kjæreste engang, som du lovede?

Schmeichel.

Nei, *pardi*, naar jeg nøie betænker det. Jeg ser desværre hendes Navn paa Listen.

Smelt.

Jeg ved ikke, om jeg kan være din Ven.

Schmeichel.

Gjorde jeg det, var jeg ingen Ven af Almacks. Man maa konservere dem, ikke fortynde den Atmosfære, som skal lyse, og give dette Selskabs Kjerne Udseendet af det hele Samfunds Sol. Fjernt fra maa Insekterne sole sig i dens Glans, men det maa være Fortærelse, om noget vil nærme sig.

Smelt.

Men den dannede, smukke, fortræffelige Pige?

Schmeichel.

I Almacks spørges ikke om sligt. Hun tilhører Dramatikens og Klingenbergs lavere Sfærer. For Dannelsens Skyld kunde man nok faa opdrevet en Snes Ugler, for Skjønhedens vilde Tjenestepigerne afgive de fleste, og for Fortræffelighedens Eugenia-Stiftelsens Dimittender.

Smelt.

Og hvad kan man have imod flere af disse Navne, om jeg maa spørge?

Schmeichel.

Bah, du har endnu ikke forstaaet Almacks. Selv vort store Forbillede i *Westend* kom engang i Miskredit, bare *Lady Patroness* lukkede Øinene et Øieblik. Straks æsede al Citys og Southwarks Bærme iveiret, og inden man vidste Ordet af det, var de store

Almacks fordærvede, Glansen var væk, ligesom berørt af fedtede Fingre, og der var kun en sørgelig Erindring tilbage. Vi er nu saa mægtige, at vi kan lade Omsorgen for det ekstensive fare; men da Indifferentismens Søvn er troløs, saa maa vi af al Magt lægge os paa det intensive, Koncentrering, Centralisation, og uddyrke hvad vi har. Derfor maa der statueres Eksempler, et Glacis af Rædsel, bedækt med Stumper af tilintetgjorte Navne, lægges om vor Borg, og kun en Bro af en Knivseg fører didhen som til de troendes Paradis. Du maa bekvemme dig til et Offer.

Smelt.

Af Maries Navn? Aldrig i Verden! O, du skulde se hende danse; og, med alt hendes egne Hang til Simpelhed, hvilken fin Elegans!

Schmeichel.

En Kjøbmandsdatter? Hør, hendes Fars Vin kan være lige god, men hans Datter er det ikke. En ny Aand har gjort sig gjældende. Kaalhovederne i 1821, som bekrigede Laurbærtræerne, havde ingen Ide om, hvad der laa i Jorden og om gunstige Stjerners Indflydelse paa den Vegetation. Nei, ved min Ære, med din Diskedame gaar det ikke an. Vil du udsætte hende for den bitre Forhaanelse, at vore Damer i Almacks flytter sig fra hende og trækker Skjørterne til sig, som om din dannede, smukke, søde, fortræffelige, elegante Kjæreste havde Utøi?

Smelt.

Død og Helvede!

Schmeichel.

Vil du selv have den lille spidse Ting i Livet, naar du engang *bona fide* engagerer: „men der sidder jo Deres Kjæreste. Hun maa kjede sig frygteligt.“

Smelt.

Hold op! Slyngel - om Forladelse - Schmeichel, bedste, kjæreste Ven, hold op!

Schmeichel.

Og synker du saa i Gulvet, og fnises ned derigjennem,

og kommer ned til en logerende Drammenser i Hotellet, saa smider han dig ud af ingen anden Grund, end fordi du ikke kommer som man pleier i Drammen. Var det Skik der at komme ind gjennem Taget, og du kom gjennem Døren, smed han dig ligeledes ud. (Smelt ler). Se saa, nu har jeg dig, som jeg vil. Om hun, eller hvilkensomhelst anden Borgerpige, kommer ind i Almacks, er jo dog en Bagatel; men ikke med Hensyn til Eksemplet, naar du vil bedømme Sagen fordomsfrit og upartisk, og heller ikke er det en Bagatel for dig, naar du først engang er der, om du ved tusinde, let forudselige, smaa *coups-fins* og Naalestik skulde føle dig nødsaget til en Retirade. Hør her en Stump af et Brev fra min Onkel Amtmanden: (Læser).

„Kun engang har enhver i Haand sin Lykke.
Men har du den, saa hold den som et Smykke!
Thi Lykken er en Aal, og Under var,
om ei du er, saavist som det, en Nar.“

Smelt.

Dumhed, at jeg skulde indlade mig paa den Proposition. Hun havde selv ingen Lyst; men den Abinde af en Moder.

Schmeichel.

Vogt dig for at stikke Hul paa Ertesækken. At tage en Borgerpige, eller saakaldt Jomfru, ind, var at begynde paa et Rulle Klæde. Alene Storgaden med sine Krølleblokker i Vinduerne er en ligesaa lang Blodpølse, hvor man ikke kan pille Rosinerne ud uden at rode i Indmaden. Benyt heller Leiligheden til at gjøre dig notabel i Almacks, til at vise, at du vurderer dem over alle andre Konnexioner, kort - og hvad skal den ene Stemme nytte til? - votér som vi andre.

Smelt (springende op).

Imod min Marie? hvad? Mefistofeles! Satan! Jeg bliver næsten bange.

Schmeichel.

Nu? Hvad kommer det nogen ved, om du er fordomsfri nok til at elske den Pige, du elsker - Notabene saalænge du behager?

Man ser igjennem Fingre med det Plæsanteri. Om nogle Aar er du godt ansat - at sige, om du comporterer dig vel - og saa taber hun sig ligesaa skjult i dit Huses Indre, hvor hun kun har at sørge for den fysiske Vegetation. Men betragt nu ogsaa ligesaa fordomsfri Forholdet imellem de Forbindtligheder, du skylder denne Forbindelse, hvori du nu engang i din blinde Tid er kommen, og dem, du skylder Almacks, en Forening, der yder sine Individer Velgjerninger, men ikke kan modtage nogen af dem. Du vil da se, at hvad der synes dig som et unaturligt Offer, er alene noget, som følger af Sagens og Forholdenes Natur. *Il faut savoir vivre**).

Smelt (mekanisk).

Il faut savoir vivre.

Schmeichel.

Hun er rig. Det er noget.

Smelt.

Ja derfor, ser du - eller derfor ogsaa, ser du.

Schmeichel.

Aa, skam du dig ikke. *Il faut savoir vivre.* Det er meget; selv Almacks kan ikke undlade at skjænke den Omstændighed nogen Opmærksomhed. Det kan gjøre hende til Primadonna paa Klingenberg; men kun en umaadelig Rigdom kan opveie Rang. For hvert Trin idetmindste en Papa paa 10,000 mere. Dette klinger vel ilde for mange Øren i Norge; men man faar - det er sund Patriotisme - redde ved noget konventionelt hvad Storthinget har gjort sit bedste til at ødelægge; og at disse manges Øren ikke er lange, maa komme af, at Fanden klipper dem i Vuggen, for de er fødte Æsler og Svin.

Smelt.

Deri holder jeg med dig. Eller „meget rigtig bemærket,“ som min Herr Svigerfader meget rigtigt vilde bemærke.

*) ɔ: Man maa vide at leve. Eller: „Man maa i Verden frem ig sno.“

Schmeichel.

Ret, vær ingen Nar!

Smelt.

Nei, naar jeg ret betænker det, saa kan min Stemme intet gavne hende; og naar jeg nu, ved at bringe Almacks dette Offer, kunde gjøre mig notabel . .

Schmeichel.

Kom lad os gaa. Almacks' Atmosfære vil styrke dig. Men træd ikke paa Wollerten. Han ligger udenfor Porten. *Hony soit qui mal y pense!* (Tager Smelt under Armen).

Smelt.

Han er vel alt gaaen i Almacks?

Schmeichel.

Upaatvivlelig, hvis han er kommen op. Den Drukkenbolt maa jo ogsaa være Medlem af et Nøkterhedsselskab.

Smelt.

Ja, men som man kan gaa ud af, naar det lider paa Natten. (De gaar).

Fjerde Scene.

(Forsal til Almacks. Igjennem en Dør i Baggrunden sees det oplyste Hovedlokale fuldt af *Almacksfigurer*. Enkelte mandlige, med Hattene i Hænderne, befinder sig i Forsalen. Siden *Smelt* og *Schmeichel*, og mod Slutningen *Madsen)*.

1ste Figur.

Ah!

2den Figur.

Pah!

1ste Figur.

Jeg syntes De sagde noget.

2den Figur.

Nei. Men syntes De ikke det regnede, da De kom hid?

1ste Figur.

Græsseligt, rædsomt, enormt!

2den Figur.

Om jeg ikke tog feil, blev jeg vaad tvertigjennem Kappen, og jeg lod Oppasseren bære Hatten efter mig i en Æske. Synes De ikke, det er bedre end at gaa barhovedet, og bære den under Kappen?

1ste Figur.

Jo det er fortræffeligt. Men hvad er det for en Tølper, som har sat Hatten der ifra sig?

2den Figur.

Det er utilgiveligt. Selskabet kan ikke noksom holdes rent. Men gudskelov vi har da vore i Haanden, og kan gaa ind uden Skam. Kom!

1ste Figur.

Bi lidt - jeg er for oprørt over slig indtrængende Raahed. Men nu har jeg en Materie for Frøken Superba. Jeg ser hun er her, og har sit Auditorium. (De gaar ind).

3die Figur (gjesper underhaanden).

4de Figur.

Jeg syntes De sagde noget.

3die Figur.

Nei, jeg syntes De sagde noget.

4de Figur.

Saa maa det have været om Wergeland.

3die Figur.

Netop.

4de Figur.

Ja han er god at tage til. De ved vel, han er bleven Forræder?

3die Figur.

Ja bevares. Det er prægtigt. Men Redaktionen af den

Konstitutionelle har alt hængt ham med et Bret paa, og konfiskert hans Gods.

4de Figur.

Han begyndte med at forraade sig selv. Gid han vilde melde sig ind! Havde jeg da 100,000 Nei'er, skulde de falde over ham som en Regn af Spiger, og nagle ham.

3die Figur.

Ja, hihi! Dobbeltnagler. Jeg kan en Stump, som er en Dobbeltnagle. Vil De bare høre:

„Det er saa sandt, at *Wergeland* har raset,
som at til Dato *Welhaven* har fraset.
Men - „har du raset, eller skal du rase?“
er en fornuftig hollandsk Frase;
og sikrest for at rase er en fjollet.
Den klogeste er derfor *Jonas Collett*.“

4de Figur.

Men, min Gud, er De rasende? Sligt kan jo kun anføres som et Eksempel paa Verdens Nederdrægtighed udenom os.

3die Figur.

Det er en anden Sag - om Forladels'da. Jeg troede det var værre at rase end at frase.

4de Figur.

Ei - (Afsides) Dumrian! - (Høit) Ikke i Ungdomspoesi. Der er Poeter, som fraser rasende, fordi de ikke kan rase.

4de Figur.

Det er en anden Sag - om Forladels'da.

3die Figur. (Vendende ham Ryggen).

Man kan blive rasende over slig Dumhed midt i Intelligensens Sol. Det er dens Flekker. Selskabet maa renses.

5te Figur. (Stansende ham).

De har Ret. Det er mit Princip. Kun er det at befrygte,

at det ikke længer vil blive anseet for en Skam at falde igjennem, siden det skal gaa som jeg nu hører. Og da er der ingen Nydelse ved Rejiceringen, naar Publikums Svineryg er bleven saa gjennemflænget, at man ikke kan trænge ind til noget Hjerte eller Nerve mer. Oh! - jeg ved vi tænker ens, og derfor kan jeg være fortrolig - at tvinge en Rynke frem i en partiløs Indifferentists Ansigt, at kunne lege med den logrende Misundelse, klemme Blodet af bløde, opblæste Madamhjerter op i Kinderne, gjøre fromme Bedstemødre rasende, pirre en brændende Taare frem i Øine, som saa for høit, lære Borgerjomfruer, at de mangler Rangens Smykke i sine Skrin, og Papa, at Ligheden, han vil eksperimentere i for det lille Nors Skyld, bestaar i at lige søger lige. Dette er Fornøielser, som en vis Brug af vor Votering kunde gjøre langvarige, mens det nu synes, at vi skal udtømme dem paa engang, og aabne en Grav imellem os og det øvrige Samfund, hvori siden ingen vil lade sig lokke.

4de Figur.

Meget rigtigt. Dog har jeg nu engang besluttet, ikke at stemme for en eneste uden for en Kjøbmand Madsen, som har gode Venner imellem os, aabner en elegant Galanteributik med det første, og maa være en dannet Mand, siden han er hver Aften at se i Theatret.

5te Figur.

Man har ogsaa bedet mig om et Kors for ham; men Navnet er ganske forfærdeligt. Dog faar jeg vel til, siden han er Svoger til . . Ei, ei, Wollerten er skam paa Benene.

4de Figur.

Betvivles. En Skygge behøver ikke Ben. Men der har vi Schmeichel og hans haabefulde unge Menneske. Han og Frøken Stoltzenburg faar snart Folk af ham.

De gaar ind; *Schmeichel* og *Karl Smelt* kommer).

Schmeichel.

Nu blot Listen fra dig uden Kors.

Smelt.

Nei, nei, jeg kan ikke.

Schmeichel.

Almacks' Aand er endnu ikke kommen. Men skjøt dig selv. Jeg ser Frøken Stoltzenburg og begge Gansehaupterne derinde.

Smelt.

Bi, bi! Forlad mig ikke.

Schmeichel.

Der er en Kjøbmand Madsen, en der vil tage Luven fra alle Galanterihandlere, som jeg nok vilde anbefale dig, da han er passioneret Troppist; men nei, vi bør være Terrorister.

Smelt.

Madsen! Han! (Byder en Parfumflaske). Se der, ovenpaa Navnet.

1ste Figur (førende en 6te Figur ind).

Se, vil De bare se! Der staar den uforskammede Hat endnu. Direktionen burde vide, hvorledes den gode Tone begynder at tabe sig.

6te Figur.

Hvem er dog den Tølper? (Ser i Hatten). Det er oprørende, det er pøbelagtigt. Aha det er *hans?* Saa er det en Genistreg. Der er Vers i den, vist bestemte for en liden Kreds iaften.

3die Figur.

Hvilken „Hans“? Jeg gjør ogsaa Vers; men ikke Betiser.

1ste Figur.

Jeg med; især om Høsten, for da kommer mine Kusiner til Byen, og jeg har engang vant dem den Vane.

6te Figur.

Og jeg med. Siden Collett begyndte i Akvarelmaneren, er Kunsten bleven saa simpel og almindelig som Lithochromi, orientalsk Maling og Stentryk paa Træ, som læres i to Timer. Jeg

skrev idagmorges 40 Vers til den Konstitutionelle, og jeg skulde gjerne vedblevet til nu.

„Den gamle Thord
i Stuen tren.
Der stod et Bord
paa fire Ben.

Den gamle graa
sig følte syg.
Han sat sig paa
en Stol med Ryg.“

3die Figur.

Det er ganske Maneren. Simpelhed er Grundtonen, men den er snart høi, snart naiv. Bare jeg ser mig omkring, har jeg tusinde Sujetter, for saa er det bare at beskrive saa ligefrem som at lade Haanden glide langs et Legeme. Men lad se engang denne saakaldte „Hans's“ Maner.

1ste Figur.

Aha! Mine Herrer - en Opdagelse som at finde en Blomst under en - noksagt. En vis Mand, som har glemt sig selv ved at glemme sin Hat her, har ogsaa glemt deri en saakaldet

„*Conversation d'amour* imellem en borgerlig Elsker og hans Kjæreste“.

(Læser:)

Elskeren.

Klokken er 4, min søde. Til 6 kan jeg være, men da maa jeg gaa.

Elskerinden.

Ak, gyselig kort er den Stund.

Elskeren.

Ja gyselig kort, min Marie.

Begge.

Hvor skal jeg mit Hjerte faa udtømmet? Ak!

Begge.

Ja det maa du si'e.

(Pause af et Kvarter, som ved Deklamationen bør iagttages for Illusionens Skyld).

Elskerinden.

Hvad er Klokken nu, søde?

Elskeren (ser paa Uret).

Et Kvart over fem, min Marie.

Elskerinden.

Hvor Tiden dog gaar?

Elskeren.

Ja det maa du si'e.

(Pause af et Kvarter).

Elskerinden.

Hvad er Klokken nu, søde?

Elskeren (ser paa Uret).

Alt halvgaaen fem, min Marie.

Elskerinden.

Hvor Tiden dog gaar?

Elskeren.

Ja det maa du si'e.

(Pause af et Kvarter).

Elskerinden.

Hvad er Klokken nu, søde?

Elskeren (ser paa Uret).

Alt tre Kvart paa fem, min Marie.

Elskerinden.

Hvor Tiden dog gaar?

Elskeren.

Ja det maa du si'e.

(O. s v. indtil Klokken er 6.)

Schmeichel (til *Smelt*).

Nu, hvor du er bleven rød! Slog det dig? Der kan du høre borgerlige Pigers Reputation inden disse Vægge.

Smelt.

Kom! kom! Jeg giver Listen fra mig. (Afsides). En af de gamle maa dog have stemt paa hende. (De gaar ind).

3die Figur.

Hihi, De har Ret.

7de Figur.

Hvad behager?

3die Figur.

Jeg syntes De . .

7de Figur.

Nei jeg stod blot i Tanker, og talte Selskabet, og fandt, at næsten alle havde enten Bønder herfra Landet, Skipperborgere fra Jylland, eller vandrende Tyskere til Bedsteforældre.

3die Figur.

Fuldblods er de bedste, siger man.

7de Figur.

Som altid - ja; men sjeldne. Dog har vi nogle ypperlige Eksemplarer, store, stridhaarede, med hvide Bles istedetfor Øine, graa Trompetere, smaa musede, med sort Staaman og Dusk, fra Vestkanten.

3die Figur.

Ei, fordi om nu Deres Navn ender paa „rup“ og mit paa „rud“, saa . . Men, tys! - paa deres Æresord - jeg skal sige Dem noget; men tys! (hvisker høit). Jeg har fundet en Vifte, som jeg ikke ved hvem eier; men jeg skal nok gjøre den gjældende.

Flere Figurer.

O, for alting, giv mig den.

3die Figur.

Tror De, jeg er gal? Nei. (Gaar ind).

7de Figur (tager 1ste Figur i Knaphullet).

Hvad er en Vaudeville?

3die Figur.

Recensenten og Dyret. Men har man hørt sligt:

„Hvad er er Vaudeville?“

7de Figur.

En sød, forhippen, liden
Mamselle, som fôr ilde,
og døde i det samme,
istedetfor med Tiden
at bli en tyk Madamme
af et Femaktsdrama.

3die Figur.

Kosmorama! (Vender sig yderlig opbragt om).

1ste Figur (til 3die).

Ja det er yderlig ubehageligt, at man heller ikke her kan være fri for Harcellister. Selskabet maa renses.

3die Figur.

Vist, ja; og Publikum udestænges. Der kunde være i Dyndet et Par Gjedder imellem de øvrige Sudere og Kulibarser, og saa var det ikke at tænke paa Fred.

7de Figur.

Hverken for Aborrer eller Karudser. Men der kommer dog en fornuftig Mand: Schmeichel.

Smelt (kommende tilbage med *Schmeichel*).

(Afsides). Det er gjort - ak! (Høit) Mhrr, gjør jer færdige de, som skal til Kjøbmand Bergers . .

4de Figur.

I Alverden, hvad er dog Anledningen? Kjøbmand Berger? Berger? Jeg har neppe hørt hans Navn.

Schmeichel.

Er den ikke god nok - en Borger kan ikke holde et Bal uden at have nogle af os? Ifjor var jeg udskreven 20 Gange til Kreti og Pleti. Vi skal have kostelig Mad, kostelig Vin og kostelige Løier.

5te Figur.

Ja kostelige Løier med Pøbelfrøknerne og Jomfruerne, som indbilder sig, at en Laas i Panden gjør dem til Damer.

7de Figur.

At lukke for noget, der er saa tomt! Dog et er der, de maa lukke for: Tanken om at komme herind. Men Valget maa være forbi: der kommer *dujour*-havende.

(En 8de Figur gaar igjennem Forsalen og fører *Madsen* ind).

8de Figur.

De er indvoteret, min Herre.

Madsen.

Det var Pined . . . Gaar De paa Bruden næste Gang?

(Faar intet Svar; gjør keitede Komplimenter).

4de Figur.

Der hører De, han er ikke saa gal.

5te Figur.

Elegant er han; og det er Hovedtingen.

Smelt.

Men omtrent som en Okse, der skal ofres.

Madsen (til en Figur).

End De da, gaar De paa Bruden næste Gang?

(Den adspurgte svarer efter Behag).

Smelt (til *Schmeichel)*.

At slige kan komme ind! Det var ligesaa godt at indvotere nogle af Skrædder Gunnes' Garderobestykker, der svæver i Træarme under Loftet. Saa havde han dog passende Selskab.

Schmeichel.

Et Eksempel paa Liberalitet er nok til at afstaa hundrede Anklager for det modsatte. Og du skulde bare se den Butik, han lægger an.

Madsen (ser sig om).

He, jeg undres hvad Pundet af Lysene koster.

4de Figur (til 7de).

Der hænger lidt ved fra Læreaarene; men naar han bare

har faaet været Modehandler en Tid, vil hans Konversation blive om finere Butiksager, og da vil han være velkommen derinde.

Smelt (til *Schmeichel*).

Vi maa gaa; men jeg gaar ikke med nogen god Samvittighed.

Schmeichel.

Ei, du har jo altid rost din Kjæreste som en fornuftig Pige, og i Aften er baade Venner og Veninder, Forbindtligheder, Dannelse og Hæder blevne ofrede. Men hør, jeg lagde Mærke til hos nogle af vore ypperste Blomkaalhoveder oppe ved Væggen, at din Delikatesse imod Selskabet var bleven bekjendt og paaskjønnet. To af vore fornemste Fruer nikkede til dig, men du saa det ikke.

Smelt.

Det var djævleblændt, at jeg ikke saa det. Men bare min Opofrelse ikke bliver videre bekjendt, for gamle Fruer dømmer ikke som Folk.

Schmeichel.

Om Forladelse, de dømmer først i første Instans, saa cirkulerer Sagen, og saa optagèr de den til Skjærpelse, og saa er Dommen uden Appellation og Revision. Men du kan være vis paa, den er i din Favør, for jeg hørte tydelig en hviske Ordet „Gentlemansfærd“; og det suppleres høist rimelig saaledes: „det er en Gentlemansfærd af den unge Smelt, om ikke en Elskers; men Elsker kan ogsaa en Skrædder eller Skomager være.“ Frygt ellers ikke for at din Gentlemansfærd ikke bliver bekjendt; thi Frøken Superba fik fat i den, og du fik saa ømt et Blik af gult i grønt, som jeg endnu har seet hun har sat paa en forlovet.

Smelt.

Allons, Messieurs!

4de Figur.

Bien! Vi er skrækkelig sultne.

(*Smelt, Schmeichel* og flere Figurer laver sig til at gaa).

Madsen (trykkende Smelts Haand).

Hehe, Farvel saalænge! Vi sees igjen. Men jeg faar da ind lidt jeg ogsaa. (Gaar ind i Salen. De andre ud).

Femte Scene.

(Stuen hos *Bergers*, oplyst; Sidedørene aabne til Balsalen, hvor Gjæster sees at bevæge sig. Omkring et Thebord gamle *Tante* med endel ubevægelige *Sofadamer*. *Berger* og *Madam Berger* gaar fra og til. *Dulberg* i Vinduefordybningen i Samtale med *Marie*. Siden *Smelt, Schmeichel, Kringlefigurer* og *Madsen*).

Madam Berger.

Nei, Far, Musiken skal ikke give et Kny fra sig, før Hrr. Smelt og hans galante Venner kommer. Før bliver der ikke noget ved Ballet.

Berger.

Som du vil Mor. Du ved det.

Marie (afbrydende Samtalen med *Dalberg*).

Tak, Dalberg, det er ædelt af Dem; vedbliv at være hans Ven, og jeg vil haabe det bedste. Han er saa bøielig. Det er hans Ulykke og hans Undskyldning. Han er kommen i disse Dandyers Selskab, som danner en egen Klasse iblandt Ungdommen. Men desværre der er intet slettere i Kristiania. O der er han . . jeg er saa beklemt.

(Iler mod *Smelt*, som kommer med *Schmeichel* og de andre *Kringlefigurer*. De hilser skjødesløst paa Husets Folk, ikke paa de andre, hvilket giver Anledning til en horisontal Bevægelse imellem Kapperne i Sofaen. *Berger* og *Madamen* gjør dybe Reverenser, fører Figurerne ind i Salen, og vender tilbage).

Smelt omfavnende Marie).

Marie, o hvor jeg elsker dig! Og naar jeg føler det inderligst, er jeg tungsindig.

Marie.

I denne bløde Stemning er det de himmelske saar i Menneskenes Sjæle. (Hviskende. Karl, vi vil blive lykkelige. Vær blot - jeg beder dig - noget opmærksom og skaanselsfuld mod mine Forældre.

Smelt.

Jeg skal gjøre mig Umage, saavidt det er muligt og passende.

Schmeichel (til Smelt).

Du har s'gu Smag. Til slige Øine behøver man ikke Brillanter.

Smelt.

Ak, jeg tør ikke se i dem nu.

Madam Berger.

Men Kringla? Vi kan gratulere? Marie er kommen ind i Kringla, ved jeg? i Almacks eller Alslags eller hvad denne Kringle, som er bagt af bare skjære Perler, nu heder?

Smelt.

Desværre . . . der kom saagodtsom ingen ind . . Man havde sat sig paa det Point . . man . .

Madam Berger.

Ikke ind? Naa du kinesiske Maskerade!

(Slaar Hænderne sammen).

Marie.

Mor, det smerter mig ikke, og om det gjorde, saa deler jeg den menneskelige Skrøbelighed, at føle en saadan Ulykke saamange Gange mindre, som man deler den med andre.

Smelt.

Ja der kom saagodtsom ingen ind.

Schmeichel.

Det kan jeg forsikre, Frøken.

Marie.

Maaske jeg kunde behøve den Titel (Moderen trækker hende i Kjolen) i Almacks, men her hjemme er den ganske overflødig, min Herre.

Madam Berger.

Saa gid det stolte, fordømte Pak! Tvi! . .

Berger.

Meget rigtig bemærket.

Marie.

Men Mor, Mor da, der kom jo saagodtsom ingen ind. Karl siger . . (*Madsen* kommer raskt ind)

Madsen.

Siger han, at jeg heder ingen, saa er det D— brække mig Løgn i hans Hals, Jomfru, for jeg kom ind, jeg - ja.

Madam Berger.

De? Naa! (Giftig). Ih! Vi gratulerer. Nei de Almacks er ikke alslags.

Madsen.

Takker; ja ret jeg. Men Jomfruen faldt igjennem enstemmig.

Madam Berger og Berger (skrigende).

Enstemmig?

Schmeichel (til *Smelt*).

Nu skjælv ikke saa.

Smelt (til *Schmeichel*).

Jeg er mest bange for de gamle, for angaar det deres Børn, er slige Folk Ulvinder.

Marie (samlende sig).

Alles paa nær en, en Stemme. Det er jeg vis paa. Ak, Karl, du svarer ikke? .

Smelt.

Bedste, alt kan blive godt. Voteringen vil upaatvivlelig blive kasseret og en formelig Indbydelse til at melde sig ind . .

Madam Berger.

Det var overmaade galant. Vær da ikke mistrøstig, Barn.

Marie.

Og hvilken anstændig Pige skulde kunne tage derimod? Hendes Æres Hjerte er Æresfølelsen.

Schmeichel.

Jomfruen har Ret. Man vilde bare komme til at sige:

Før, søde Piger, lignedes I ved
Papilioner, som i Blomster hvilte;
nu er I simple Myg, som ilte
i Flammen, der jer nylig sved.

Marie.

Oh, for mig er Karls ene Stemme imod alle de andres en Triumf.

Madsen.

Om Forladelse, den Trumpfen stikker jeg. Thi ser De: Enstemmig, det er: ved alles Stemmer uden Undtagelse.

Berger.

Meget rigtig bemærket - men bare i Formandskabet notabene.

Madam Berger (skrigende).

Nei, nei: jeg forstaar det. Enstemmig, Enstemmig! Det er med alles Stemmer, alles, alles, alles!

Marie (med Smertesskrig).

Ogsaa Karls!

(Synker om i *Dalbergs* Arme, der staar hende nærmest).

Madam Berger.

Mit Barn! o mit Barn! (Pegende paa *Smelt*). Se Slyngelen! se den onde Samvittighed! Han tør ikke røre hende.

Gamle Tante (styrter fra Sofaen, fulgt af de andre).

Var det en Kop? en af de blaa? en af det hvide Stel?

Sofadamerne (i Munden paa hverandre).

Var det? var det? O du blodige Synd paa det hvide Stel!

(De danner en Kreds om *Marie*, saa *Smelt* og *Schmeichel* kommer til at staa udenfor).

Gamle Tante.

Nei, nu ser jeg det. (Kaster sig over Marie). O mit Gudbarn! o mit Søsterbarn! o mit Hjertebarn! hvad har de gjort dig? O Gud hjælpe og trøste mig!

Madam Berger.

Han, han, der! O den Hykler, der holder han Lommetørklædet for. Mand, Mand! mand dig op! og faa ham og hans Abekatter paa Døren. O de fordømte Almacks!

Berger.

Og din fordømte Ide med, at hun skulde der ind! Ja nu tør jeg tale, Mor; nu da kanske vort Barn faar Livsknækken.

Madam Berger.

Og din fordømte Ide med at trække den Laps ind i Huset, bare fordi han slog dig plat med sin Finhed! O! o! mit Barn har faaet et Hjertesaar, hvoraf hun maa dø i sit Blomster.

Gamle Tante.

Hun maa ikke, hun maa ikke. Barn, Barn, du maa ikke dø. Bare et Øiekast, saa er mine 6000 dine. De er dig skjænkede bare for et Øiekast.

Dalberg.

Vær rolig. Hun kommer sig.

Madsen (til *Smelt*).

Jo De har gjort det godt. Nu synker kanske Aktierne for somme og stiger for somme. Kommer hun sig, vil jeg bede hende synge til Portepianet „Bønnen i Bruden“, for den kunde ikke passe sig saa ilde.

Schmeichel (til *Smelt*).

Det er djævleblændt, naar man, ved at manøvrere med Svaghederne, kommer til at røre ved de naturlige Følelser. Det er ligesom at træde Slanger paa Halsen, naar man troede at sætte Foden paa en Traad. De er ligesom Ildaarer under Jorden, som man ikke ved rigtig hvor dybt de ligger, naar man stikker i den. Inden man ser sig for, spruder glødende Lava iveiret, og Helvede er løst.

Madam Berger.

Gudskelov!

Gamle Tante.

Hun aander . . det velsignede Barn. Ja de 6000 er dine. Hvad skal jeg med dem, naar du bare lever?

Berger.

Meget rigtig bemærket, Tante.

Schmeichel.

Hør, selv det gamle Pergamentskind var der en varm Blodsdraabe i, som piblede ud, da man fandt Stedet. Hun negtede vist sin egen Guddatter 12 Skilling igaar, men nu vil hun ikke miste hende for alt hvad hun eier.

Smelt (kaster et stjaalent Blik ind i Kredsen).

O Gudskelov, hun reiser sig.

(*Marie* reiser sig. Taushed inden Kredsen).

Schmeichel.

Det var dog en ægte Besvimelse. Ballet er for det første reduceret til en Soupé.

Smelt.

Forlad mig ikke; men jeg kan ikke følge dine Bemærkninger.

Schmeichel.

Jo en kommer du nok til at følge: den, det er nok bedst, at vi piller af, baade vi og vore.

Marie.

(Lægger Haanden paa Panden eftertænkende. Træder frem. Bestemt).

O mine gode Forældre, velsigner den Beslutning, jeg har fattet. Jeg har elsket, og var lykkelig endog uden eders Velsignelse, fordi jeg troede ham, hvis Navn ikke skal nævnes, værdig min Ømhed og Troskab. Og han var det, indtil den Fordærvelse, den Forfængelighedens, Hovmodighedens Aand, som forgifter vort Samfund, ogsaa greb hans bøielige Gemyt. Det er forbi, og jeg er taknemlig for en lang Drøm, der havde en smertelig, men kort Opvaagnelse. Jeg er vaagnet; det er uden Letsindighed, uden Lidenskab, men af Erkjendtlighed for et

trofast Venskab, og af Agtelse for en prøvet ædel Karakter, i Tillid til mine Forældres Velsignelse, som nu har lært at vurdere det ægte, at jeg giver Dem, Dalberg, der saa længe har elsket mig med et Savn, jeg har forstaaet og beklaget, min Haand.

Dalberg (skjælvende)

Marie! O Gud! Ja jeg elsker dig mere end Livet.

(De knæler ned).

Gamle Tante.

Den Kulør bedrager min Tro ikke. Den stærkeste Glæde er bleg, den visse Død er bleg, den ægte Sandhed er bleg, det fineste Guld er blegt.

Berger.

Og . . og . . den bedste Portvin, den som jeg har, er bleg.

Madam Berger.

Nu, at tænke paa sligt nu?

Gamle Tante.

Ja det maa du sige. Himmelske Gud Fader!

Berger (hemmeligt).

Ei Mor; du ved jo, jeg aldrig tænker, før du har tænkt. Det gaar rundt for mig nu.

Madam Berger.

For mig med. Men jeg tænker, det er en Straf for den falske, falske Abekat, som du trak ind i Huset, om vi samtykker i Maries Beslutning, at krone gammel, trofast Kjærlighed. (Afsides). Og saa blir da heller ikke Maden fordærvet. (Høit). Gud velsigne jer, Børn.

Berger.

Jeg som Mor: Gud signe jer, siden det nu skal være. Og jeg tror skam, vi har alle valgt det bedre.

Smelt (vaklende, med Haanden for Øinene).

Hold mig! Schmeichel, hold mig! Det sortner . .

Schmeichel.

Ei was! Se Frøken Superbas Øine i det Mulm. De lyser i Mørket som Graapises.

Gamle Tante.

Lad da mig ogsaa komme til. Jeg bliver ved mit. Og lad saa Kringleaben løbe. Ak, Barn, jeg har kjendt Magen i sal. Bernt Ankers Dage; men da var her flere Dyraber, for dengang for vi paa Vestindien - og did reiste da ogsaa *han* - men nu er her langt flere Menneskeaber i Byen. Ja, Gud fri os, det er forsæt.

Berger.

Meget rigtig bemærket. Vær saa god, lad os gaa ind. Jeg længes efter at tømme en Skaal paa Død og Ødelæggelse over Kringleaanden. (De gaar ind i Salen).

Madsen (for sig selv)

Hvad Fanden, det var ikke den Opløsning, jeg troede. Hvor skal *jeg* gaa hen? Med Kringlekavalererne? Nei de tripper jo væk. Jeg gaar skam ind med. (Gaar ind i Salen).

Schmeichel.

Nu kan vi pille af med en prægtig Historie for Almacks. De erstatter alt. (Tager *Smelt* under Armen).

Smelt (fortvivlet).

Forbandelse over alslags Almacks!

(De gaar. Mens Teppet falder, ser man nogle smale Ben følge dem over Scenen ud).

Efterspil.

(Teppet gaar op. Samme Scene, men tom. Igjennem den aabne Dør sees Gjæstebudsbordet med *Marie* og *Dalberg* for Enden).

Kor af Gjæster.

Mel.: Og kjøre Vatt'n og kjøre Ved.

Gid Norge leve, det dyre Navn,
i alle Hjerter i Nationen!
De for tilvisse til Kjøbenhavn
med første Dampbaad Ambitionen.
Thi den, jo mere den er „honet",
fordærver Norriges unge Æt:
Sønnen blir slet,
Pigen koket,
og Jeandefranceri blir Tonen.

Men fyld Pokalen, og send den rundt!
Skaal for hver Yngling og hver Pige,
som føler varmt, og som tænker sundt,
og ser fornemt ei paa sin lige!
Dog gives Aber uden lodden Svans,
saavist som Mennesker foruden Sans,
Falskhed i Glans,
Kviste i Krans,
og Usselhed i Norges Rige.

Men Taagen farer fra Fjeldets Tind,
og Elven blaaner dybt i Dalen.
Fra Folkets Arner du Geist forsvind,
som aander ud din Gift i Salen.
For Einars Alvor i Nordmænds Sind,
for Aksels Øie og Valborgs Kind,
Blodet som fin,
glødende Vin —
for Norges Ungdom gaar Pokalen!

———

Andet Efterspil.*)

(Scene som i forrige paanær at Gjæstebudsbordet i det indre Værelse har delt sig i flere Spilleborde i begge Værelser med søvnige Lys og Gjæster — kort alt antydende, at Gjæstebudet har været saa „man kan have Ære af det“ og at det lakker ad Dag. Ved Æresbostonen i første Værelse Æresgjæster fra Landet, nemlig *en suspenderet Foged, en konstitueret Foged* og *en virkelig Foged,* samt en *Inkassator, Examinatus juris Berger, Madsen* og siden *Kringlefigurer).*

Den virkelige Foged.

Nu kan jeg sige Pas: Jeg vandt jo min *misère.*

Den konstituerede Foged.

Du burde været *bête.*

Den virkelige Foged.

Som du fornys, *mon frère.*

Den konstituerede Foged.

He, lad saa være; men nu har jeg mine Stik

Den suspenderede Foged.

Ja, ser De, dem De ved min Benefice kun fik.
Thi, ser De, havde jeg . .

Inkassatoren.

I Kortene du snakker.
Hold Munden! gjør som jeg, og brug du *Bonden,* Makker!

Berger (reiser sig fra sit Bord).

Endnu engang, mine Herrer, giver jeg mig den Ære . .
Velgaaende af Solør, Velgaaende af Bordet derborte!

---

*) Af 2det Oplag. U. A.

En Gjæst.

Ja der er s'gu Mærker i det.

Berger.

Rigtig bemærket. Lad det smage jer, mine Herrer! Her er ingen Kringle, skulde jeg tro.

Madsen (beskjænket, til den anmærkende Gjæst).

Hvad? Mærker? Kan du mærke noget paa mig? Jeg kan bevise Dem, at det er umuligt, at jeg er fuld, for jeg er i Kringlen, skal jeg sige Dem. Gid jeg havde været der, saa havde jeg været endnu ædruere! Men det er ikke for sent endnu, for der sidder altid nogle efter.

(Man hører Sang udenfor).

Ei, kommer de ikke der, saa er det ikke Kaspars Drikkesang af Jægerbruden, de der synger. Farvel saalænge, min Herre! (Raver ud).

Gjæsten (halvt hviskende).

Stakkels Mand! Han er jo gaaen iaften?

Berger.

Hvad? Hva - hva - hvad? Jeg, som har endosseret.

Inkassatoren. (Gelassen).

Er han gaaen? Har han mange Fordringer deroppe?

Gjæsten.

Han har jo ikke begyndt at handle endnu.

Inkassatoren.

Det var Pokkers.

Gjæsten.

Det gjør intet til Sagen. De fleste gaar, før de har begyndt at handle.

Madsen (kommer ind igjen).

Ja jeg gik; men kommer igjen. Vær saa god mine Herrer! (aabner Døren for *Kringlefigurer*, der ligeledes er ved godt Humør). Vær saa god! Jeg er kjendt i Huset, og Solen er endnu ikke oppe.

Berger.

Ikke saa rigtig bemærket. Men - kom nærmere, mine Herrer! Den gik ned over min Vrede, siden jeg ser, I er akkurat som andre Folk.

Gjæsten.

Ja som vi; kanske lidt mere.

Kor af Kringlefigurer.

Mel.: Kaspars Drikkesang.

:,: Vinens Aand
har sprængt de Baand, :,:
dumme Love bunde.
Si naturam pellas ex,
kommer hun igjen den Heks
:,: - o saa mangelunde! :,:

:,: Længer tør
er ei som før :,:
vor den gamle Kringle.
Elsk os nu; thi, just som I,
fulde, mætte, muntre vi
:,: hjem ifra den sjingle. :,:

Kor af Gjæster og Kringlefigurer.

:,: Derfor er
den populær: :,:
Skaal! ja Skaal for Kringlen!
Vær som andre, vær da gal!
Er du høflig, saa befal!
:,: Skaal! Hurra for Kringlen! :,:

(De drikker).

Kor af Kringlefigurer.

:,: Slaa din Svir
- men alt med Zir -:
af kun i vor Kringle!
Lad først Damerne gaa hjem,
kom, Champagnens Geist, da frem!
:,: Klinkklingelingelinge Lingelinge! :,:

Kor af Gjæster.

:,: Naar vi ret
betænker det: :,:
Kringlen jo betyder
Brænd'vinsbrød fra Arildstid,
bør da altsaa regnes hid
:,: blandt Nationens Dyder. :,:

Gjæsten (afsides).

:,: Af en Orm,
den har sin Form, :,:
har et Snogehjerte.
Der er ikke meget ved
hele den Nedladenhed,
:,: man af Nøden lærte. :,:

Engelsk Salt.

Farce

af

Siful Sifadda.

1841.

„Det Land, som vil have Patrioter, maa taale, at de er Mennesker.“

Nordahl Brun.

Personer:

Vinæger, }
Langkork, } Norske Ultraer.
Pirkom, }
Bier, }
Mr. Thicktackkle, en fingeret Engelskmand.

*

Cholos, Vinægers onde Genius.
Agatheia, Vinægers gode Genius.

Forspil.

(*Vinøger* slumrende. Ved den ene Side *Cholos*, ved den anden *Agatheia* med en Tavle. Værelset studentikost).

Cholos.

Hvad bestiller du der, *Agatheia*, min Søster?

Agatheia.

Jeg optegner hans Drømme. Ak! —

Cholos.

De maa se ud som Kruseduller, Snirkler, Damelokker og Ertesnerler, for han tog dygtig tillivs af vaadt og tørt i Laget igaar, som *Langkork* gjorde for ham. Idag er jeg derfor vis paa, at Værten, og kanske Publikum med, faar en god lang Præken om det afskyelige i Gjæstebud.

Agatheia.

Det hænder ikke ofte, *Cholos*.

Cholos.

Derfor mangler han ikke Materie. Han tager den altid fra andre. Men lad se disse chladniske Figurer, du rabler ned der! (Bøier sig over). Nu, for Gud! de ser jo ud som lutter Galger, og — lad se! — deri hænger jo netop hans bedste Venner.

Agatheia.

Ak ja, han er gruelig mistænksom.

Cholos.

Hans bedste Venner! Det er kuriøst. Hans bedste Venner!

Agatheia.

Paanær Langkork. Han er ikke forladt: han har en Ven.

Cholos.

Det kan være nok.

Agatheia.

Vel, ja; men heller ikke mere. Du er hans onde Genius: det er dig, som har berøvet ham hans andre. Og hvem behøver Venner af sit Hjerte mer end en Patriot, der vil give sig i Kamp med Samfundets Brøst og Menneskehedens Sorger? Med Venner er han Ørnen i sin fulde Ham, somom hver af de glinsende Fjedre gav Kraft til dens Klo, og kastede en Glans af Freidighed i hans Øie — uden er han den skaldede, tristøiede Grib paa den ensomme Klippe.

Cholos.

Ja hvis Venner er Fjedre, er Mistænkelighed rigtignok en Slags Skab, som skaller dem af. Men hvad gjør du, *Agatheia?* At græde for saadant?

Agatheia.

Jeg sletter hans Drømme ud med mine Taarer. Du saa, at ogsaa de var Mistænkelighedens Indgydelser.

Cholos.

Lad se hvad han tænker om den Ven, du tror han endnu har tilbage. (Hvisker *Langkork* i den sovendes Øre, og holder et Speil for hans Mund, viser *Agatheia* det). Ser du? Der staar et Spørgsmaalstegn. Naar det bliver stivt, lader det sig nok forme til en Galgefigur som de andre.

Agatheia (med Haanden for Øiet).

Ve, ogsaa han!

Cholos.

Du ved ikke, ømme Taabe, at man ikke kan være Patriot *par excellence* uden Mistænkelighed og Bitterhed.

Agatheia.

Du lyver, du lyver, ellers var det en Forbandelse at være det.

Cholos.

Det er det ogsaa.

Agatheia.

Afskyelig Løgn! Mine skjønneste Hjemsteder er jo netop de patriotiske Hjerter. (Forsvinder).

Cholos.

Vel! Skjul dig i hans venstre Hjertekammer. Jeg vil tage mig et Morgenbad i hans Galde, og saa fra det høire banke paa Mellemvæggen, og raabe: er du der *Agatheia?*

Første Scene.

(Gade. *Langkork* og *Bier* udenfor Vinægers Bolig. Siden *Pirkom*. Naar Bier, der er en Trønder, ikke er lagt Ord i Munden, lader han ved hver af de andres Repliker, somom han vil tale, men kommer aldrig til).

Langkork.

— — Efter Skaalerne igaar at dømme, maa han virkelig være det Ideal af en Patriot og Liberal, som man gjør ham til, og som han er bleven, mens jeg var borte. Jeg siger „virkelig", for Idealer for en Aftens Skyld er der nok af.

Bier.

Ja efter Skaalerne er han —

Langkork.

Hvor det glæder mig, at denne Høvding just er min inderligste Hjertensven, mens jeg, min Nar, rider min Hest mager om i Landet. for at finde en Patriot efter mit Sind. Det er som at bede om de Penge tillaans, man selv har i Vestelommen, kun forstukne mellem Foret og Tøiet.

Bier.

Fandt du nogen?

Langkork.

Efter mit Sind? Hm! Bier, omtrent saa mange som jeg nu har Skillinger tilbage. Lad se! Der er en Halvskilling, og den faar da nok betyde mig selv, skjønt jeg — oprigtigt talt — ikke er ganske efter mit eget Sind. Derfor er det vel retfærdigt, at den bliver Repræsentativet for *Vinæger*, som jeg nu vil bringe min oprigtige Hyldest.

Bier.

Velbe —!

Langkork (griber i Porten).

Kom med!

Bier.

Neitak! Han maa hyldes langtfra som Vindmøllerne.

Pirkom (raabende oppefra Gaden).

Holloi! Vogt dig!

Langkork.

Hvad er paafærde?

Pirkom.

Vil du ind at hilse paa *Vinæger* fra igaar, saa lad mig visitere dig, om der intet er, som kan vække hans Mistanke. De Bukser, du har, er vel nye. Opdager han noget, kommer du først ud, og siden ind i hans Blad „Nyregranskeren".

Langkork.

Jeg, hans Ven?

Pirkom.

Det er mere storartet at hænge netop sine Venner for Retfærdighedens Skyld. Ærlige *Bier* der, som blev mistænkt for at have taget Hatten af for Grev Wedel, og jeg blev *publice* gjennemgranskede — jeg fordi jeg tilfældigvis drak et Glas Champagner den 26de Januar. Han fik opsnust det, og fra det Øieblik var jeg Rojalist og fordømt.

Langkork.

Ei! Jeg gjør formeget af Originaliteter og Liberalisme, til ikke at bære over med Svagheder. Jeg forlanger disse hos mine Venner, fordi jeg ikke er bedre selv. Jeg har megen Agtelse, men ikke mer Kjærlighed for Dydsmønstre, end for mathematiske Figurer. Jeg elsker Plato kanske ogsaa fordi han var Mand for at sige til Lais:

Fortryllende *Lais*, en Omfavnelse skjænke du mig!
Mig mindre udødelig gjør den, men mere udødelig dig.

Pirkom.

Mistænkelighed er Venskabets Asmodæus. En mistænkelig er ingens Ven; endnu mindre sine Venners, og mindst sin egen.

Langkork.

Det vilde bedrøve mig mest. Han kan have Erfaringer — og det er en Debet paa Fandens Konto, men en Kredit paa det gode Menneskes — men jeg vil lære ham, at der gives Mennesker, som ikke *kan* bedrage, og at dersom Patriotisme og Liberalisme ikke har ligesaa venlige Hjerter og aabne Aasyn som de andre Dyder, er de ikke et Nummer af Nella værd. Mit Ord er ham en Erfaring.

Pirkom.

Ja hvis du hedte Master Babble, Master Tattle, Master Thicktackkle, Master Braggard, og handlede med Svovelstikker i en af Londons Udkroge; thi alt Engelsk har han Respekt for, men kun for det.

Langkork.

Han maa være bleven forandret, siden jeg reiste ud. Men er det saa, kan han kureres. Det kan al Affektation. Det er Forskjellen mellem vor første og anden Natur, at den sidstes Feil kan helbredes. Jeg vil forsøge. (Vil gaa ind).

Pirkom.

Holdt! Skulde Ben og Knokler betegne de Haardheder, han derinde har begaaet mod Venskabet, vilde man tro, der boede en Ræv eller en Ulv. *Vestigia terrent.* Jeg har advaret dig.

Bier.

Cave! —

Langkork.

Ei! Mig kan han behandle som en gammel Hat. Jeg vil dog elske ham for hans storartede Liberalismes Skyld. Skulde jeg ikke beundre Nilens palmkranste Majestæt, fordi nogle Slanger leger under Bredden, og en Krokodil kan komme drivende?

Pirkom.

Farao mistænkte ikke Israeliterne som han sine Venner. Hans Mistænkelighed er mere slugende end en Krokodil, hans Smaalighed tilslimer enhver af Livets Blomster og Oprigtighedens Klarhed mer end Slangerne gjør ved Nilens Oleandre og Vover. Jeg vilde ønske du havde hørt en af Schleiermachers Prækener om Værdien af hjerteløse Aandsfortrin.

Langkork.

Jeg har nylig hørt en af Sluddermacher. Forøvrigt er Liberalismen et stort Hjerte for Menneskeheden.

Pirkom.

Et blæreformet, hvis det ikke tillige er et for Mennesket. Dersom han viser dig mere Tiltro end mig, er denne momentane Sindsblødhed kun en af hans Haardheder, som raadner i Enden.

Langkork.

Jeg vil have Ærbødighed for vore Liberales Ypperste, selv om han var min Fiende.

Pirkom.

Slige Liberalismens Idealer koster 6 Pence i London.

Langkork.

Tænkte mit Hjerte saa, rev jeg det udaf Livet. Jeg er hans Ven; eller jeg maa ikke være det, siden jeg kan være din efter slige Ord.

Pirkom.

Sine Venner bruger han som Abekatten Kattens Poter. Og dig? Nu! finder han sin Regning ved det, vil han berøve dig din Ungdoms Elskede, Folkets Godhed. Han vil afflaa dig Popularitetens Løvehud, og iføre sin egen Æselagtighed den.

Langkork.

Æselagtighed?

Pirkom.

Eller girafhalsede Indbilskhed.

Langkork.

Fik jeg tag i slige lumpne Indfald, kvalte jeg dem.

Pirkom.

Du vil komme til at vride Halsen om paa din egen Ædelmodighed. Jeg har advaret dig.

Bier (efter megen Anstrengelse).

Cave! — (gaar med *Pirkom*).

Langkork (vil gaa ind).

Snak! Idet jeg griber om Dørhammeren, knuser jeg alle slige Tanker. (*Vinæger* kommer ud).

Anden Scene.

(*Vinæger. Langkork*).

Vinæger (sur).

Naa!

Langkork (rystende hans Haand).

Min Ven! Goddag min Ven!

Vinæger.

Naa! Det var du ogsaa som Fanden.

Langkork.

Ei, er du ogsaa paa den nye Mode, at se ud, som om du vilde æde Folk og dig selv ovenpaa? Eller har du ondt i Maven? Katzenjammer siden igaar? Goddag! Kjender du mig ikke igjen? Paa igaar nær har jeg været længe borte fra dig.

Vinæger (rimelig).

Er det dig, er du velkommen. Alle andre er Kjeltringer tilhobe, Indifferentister, Legitimister, Optimister, Rojalister og Kopister.

Langkork.

Altsaa to Undtagelser. Det er en mere end mange tror med sig selv i Beregningen. Men da ved jeg ikke, om jeg tør gratulere med, at du er bleven *Folkets* Mand.

Vinæger (med et Smil paa den ene Side af Næsen).

Folkets? Der eksisterer intet andet Folk end i England.

Langkork.

Det var meget! Skulde der eksistere engelske Jeandefrancer, Johnofbritannier? (Afsides). Gudsdød! Han viser formelig Tænder.

Vinæger.

Det er mig kjært, at du kommer, min Ven, for . .

Langkork (afsides).

Nei det Grin skulde s'gu nok være et Smil. Jeg gjorde ham Uret. Jeg ser ganske tydelig, at han lider af Forstoppelse.

Vinæger.

Jeg mente, det er mig kjært, at du kom, forat jeg kan faa sagt dig først, at det var nederdrægtigt af dig at traktere med Spirituosa, som du gjorde. Og dernæst . .

Langkork.

Naanaa, det er en Tak for igaar. Men et Glas Vin hører hjemme i et Lag for min bedste Ven, for dig. Det fornøiede mig ellers, at det lod til at smage dig, og at Porterens Forjettelse syntes at gaa i Opfyldelse, nemlig at et Par Flasker gjør en til Lordmayor af London. Haandfaste *Bier* og jeg — det ved du vel ikke — fulgte dig hjem.

Vinæger.

Porter? Ja den er engelsk.

Langkork.

Og Portvin *det* er engelskt. Da du havde stukket Porteren gjennem med nogle Glas, afsatte du, til stor Fornøielse, den præsumtive Excellence, hvorpaa *Bier* bemærkede: „da—“ af hvilket „da,“ Meningen vistnok var, at du upaatvivlelig da vilde blive trampet ihjel af alle de ballerforventende Kringlefigurer.

Vinæger.

Snak! Dernæst hvilke Slyngler du havde bedet sammen! Der var endog en fra Departementet.

Langkork.

Alle var — det maa du tillade mig — mine Venner og veltænkende Patrioter.

Vinæger.

Veltænkende? Ikke en, uden du kanske, tænkte som jeg. Denne *Pirkom* er en Forræder. Hvor skulde han vel faa en ny Kjole fra, uden ved Bestikkelse? *Bier* søger om at komme ind i Justitsdepartementet. Saa usle er de allesammen.

Langkork.

Det minder mig om, at jeg ogsaa kan gratulere dig med, at du er bleven en velholden Mand. Den fattige *Bier*, stakkels, jublede af Hjertet med, da jeg proponerede Skaalen i den Anledning. Er han ikke længer din Ven, saa glæder han sig ved din Virksomhed, ligesom ved Sagens, man dog ikke gider komme for nær.

Vinæger.

Nu, saa gid baade han og de andre var Planker. Jeg lagde Mærke til, at de hverken drak paa Keiseren af Chinas og Guvernør *Lin's* Undergang eller paa Chartismens Velgaaende. Og det var dog *mine* Toaster.

Langkork.

(Afsides). Jeg kjender ikke min Ven igjen. Skulde hans forrige Beskedenhed kun have været Bjørnens første Trin paa de saare Vaarlabber? (Høit). Ak, ulyksalig er denne Sondren imellem Patrioterne, ulyksalig er den Tanke, at man selv er den eneste! Lad det være dig nok, at du i mine Tanker er den bedste, og lad os fornye vor Venskabspagt med den Ed, at *vi* idetmindste aldrig vil miskjende hinanden.

Vinæger (med Haandslag).

Du — *for ever!* (Trækker Haanden tilbage). Fanden i Vold! siger jeg. Jeg har seet nok. Usling! Nidding! Hofkryb! Elendige Rojalist! Jeg har seet nok. Du skal høre fra mig.

(Slaar Døren efter sig).

Langkork.

Nu, min Gud! Hvad kan dog have været paafærde med mig? Min stakkels Ven maa være tullet, eller skulde det blot være en Efterhærmen af den engelske Spleen? (Gaar).

Tredie Scene.

(Hos *Pirkom*. *Pirkom* og *Bier* smøgende. *Dolce far niente* med Benene iveiret i hver sin Ende af Sofaen. Siden *Langkork*).

Pirkom.

Nu har jeg det: en bidende Artikel paa dig, *Bier*.

Bier.

Haha! det er . . .

Pirkom.

Nu?

Bier (med Anstrengelse).

Ligesom Nyregranskeren mener jeg: om sine Venner.

Pirkom.

Saavidt er det dog ikke kommet med den.

Bier.

Har du ikke læst det sidste Nummer? Jeg har det her i Lommen, naar jeg bare gad reise mig. Men lad høre! Vi er ikke Venner, er vi ikke fordragelige; skjønt saavidt bør det aldrig gaa.

Pirkom (reciterende).

Bier er en dygtig Smøger.
„Thi — sagde ofte han med Dybsinds Træk —
man tænker herligst naar man damper væk.“
„Sig mig da, *Bier*, hvad tænker du?“
„Ih nu!
(skreg *Bier*, af Vrede sort som Blæk)
jeg tænker, tænker, at jeg — røger.“

Bier (leende).

Det var nærgaaende som det meste sandt. Men gid Venner og Patrioter aldrig angribe hinanden for større Skranker end inden en Sofas Arme, og heller med Benene end med Hovderne! Heller Heste end Okser! Det er anderledes med Nyregranskeren idag. Her har jeg den af 25de Novbr.

(Vælter sig om og haler Bladet frem).

Pirkom.

Lad se! (Reiser sig kun halvt, saa Bladet falder paa Gulvet. *Langkork* kommer).

Bier.

Svint dig! Der staar alt noget til ham.

Langkork (gribende Bladet).

Til mig! Lad se! Nei se I først paa mig! Ser I om der er noget besynderligt eller mistænkeligt ved mig?

Pirkom og Bier.

Nei for Gud om vi gjør.

Langkork. (nedslagen).

Der maa dog være noget, især hvis jeg alt staar i Bladet. Læs du kun! (Givende *Pirkom* det).

Pirkom.

Først staar der en grundig Afhandling om den offentlige Nytte af almindelig Mistillid, med Motto: „sku ikke Hunden paa Haarene!“ Dernæst en, om at det er ligesaa umoralsk ikke at forsvare en Løgn i det længste, som ikke at sørge for sine Slegfredbørn. *Item* nogle praktiske Prøver. *Item* en om Indførselen af Øleddik som Nationaldrik. *Item* et Eventyr om de tre Brødre Mumlen, Brumlen og Skumlen, der alle tre kom til stor Anseelse i Barbariet. Og endelig noget Ruskomsnusk som staaende Artikel.

Langkork.

Der maa det nok staa. Læs du!

Pirkom (læser).

„Blodsugerens Gjæstebud“.

Forgjæves ødsler du Vin, Inkassator, saa gylden som Solen,

forgjæves logrer du, Skurk, med krybende Ord
for Venner at se ved dit rovdække Bord.
Thi knapt er fortært din Dessert, og man skraber med Stolen,
før Vinen, som gled,
dem synes er Taarer og Sved,
Champagnen, som nylig i Stjerneglans stod,
Burgunderen hed,
de smaskede ved,
dem synes med Kvalmer er Armodens Blod.
Man angrer at ville det Gjæstebud smage.
Det kvalmer. Man iler med Afsked at tage.
Kun Værten og Lucifer sidder tilbage.

Langkork.

Det Gjæstebud maa være holdt i Solør. Paataler han Uret, tilgiver jeg ham gjerne Fornærmelser mod mig.

Pirkom (læser).

„Før med Aurora lignedes saa tidt
de hulde Damer, til det blev forslidt.
Nu er sligt glemt. Derfor, I ømme Skjalde,
som hamrer Amors Pile paa Citrinken,
optager det som noget nyt igjen:
Auroraer de Frøkener at kalde!
Men,
da maa de og igjen optage Sminken."

Langkork.

Revser han Daarskaber, tilgiver jeg ham Kaadheder mod mig.

Pirkom (læser).

„Hvis du en Skjald vil dræbe,
da smør med Smiger hans Øre, med Vin hans Læbe!"

Langkork.

Udtaler han Sandheder, tilgiver jeg ham Usandheder om mig.

Pirkom.

„Hist venter Bibulus straks Salighed;
thi her han alt sin Skjærsild led.
Hans Krop var nemlig af de de stærke Drikke
forvandlet til et Baal,
oppustet stedse af flogistisk Hikke,
hans Sjæl deri var sveden Djævels Skraal."

Langkork.

Tugter han Lasten, tilgiver jeg, om han berøver mig mine Dyder.

Pirkom (læser).

„Før altid Kateketen Claus
det sjette Bud sprang over taus.
Nu pludselig
(o ve de Pigers Øre!)
paa Gulvet man det tidtnok faar at høre.
Thi — Claus har nylig giftet sig."

Langkork.

Straffer han Hykleri, tilgiver jeg ham, om han drager min Oprigtighed itvivl.

Pirkom.

Det er dog det haardeste. Bestaar du Prøven? Her er: „til Eksradikalen Langskurk."

„Diogenes, Kyniker, Solvæggekryb!
som da Alexander oplukkede dig
sin Miskundheds Dyb,
kun bad ham at flytte paa sig,
saa Solstraalen kunde din Sanddynge naa,
ei længer du mægter
for Verden som Maadeholdsmønster at staa.
Thi ser du, jeg kjender en lumpen Fornegter,
som finder i Sølvstjerners iskolde Flamme
det samme Behag, ja ganske det samme,
og bare i Glimtet af Nøgelen bag
sin Skjærsommerdag."

Bier (tyggende Skum).

Nu! Sligt gaar for vidt.

Pirkom (til *Langkork*).

Og du kan blegne herover?

Langkork.

Jeg kan være rolig, da jeg har Gjerninger at appellere til. Men du har Ret: det er det haardeste at se sin Ærlighed dragen itvivl.

Pirkom.

Et nederdrægtigt Brug af Journalistens *jus vitæ et necis* over ens gode Navn!

Langkork.

Kald det heller: *jus fecis.* Til en Galdesyg maa tages samme Hensyn som til andre Syge, og her har vi nok med en Galde at gjøre, der har baade Nattens Sorthed og Eddrens Grønhed. Men jeg gad dog vide . . .

Bier.

Straks! (Gaar heftig ud).

Pirkom.

Jeg er vis paa Bier henter ham bare ved at lægge sin Haand paa Skulderen af Oppositionens Kolos.

Langkork (tager sin Hat).

Det er bedst, at komme imellem.

Pirkom.

Jeg skulde næsten tro, at det var bedre, om Patrioterne virkelig sloges engang imellem med Nævehug, end at de ødelægger hinanden ved Skumlerier.

Langkork.

Upaatvivlelig! (Gaar).

Fjerde Scene.

(*Vinægers Værelse.* Der lugter stærkt af Stenkul. *Vinæger ved sin Pult. Siden Bier, Langkork* og *Pirkom).*

Vinæger.

Han fortjener det. Det er Konventhenrettelser i det smaa: Robespierre og Danton. Og nu maa jeg ganske vist arve hans Popularitet og blive Nummer en. Der er ogsaa en behagelig Stolthed i at have bragt sine Principer og Planer Offeret af sin bedste Ven. Jeg er over det vanskeligste. „*Per aspera ad astra*“ skal være mit Valgsprog. (Stormende Fodtrin høres). Tys! Jeg hører alt mine Legioner stampe.

Bier (styrter ind).

Forklar! (Lægger sin Haand paa Vinægers Skuldre, men kommer ikke videre i Talen, fordi han tygger Skum). Her er Nummeret.

Vinæger.

Offentlig Diskussion, offentlig Diskussion blot — hører du ikke? offentlig Diskussion.

Bier (med haanfuld Harm).

Ha! offentlig Diskussion blot!

Vinæger.

Den er fri.

Bier.

Men onde Tanker bør bindes.

(*Pirkom* og *Langkork* kommer).

Pirkom.

Ja saadan som Bier nu holder dig. Læs i mit Ansigt, at jeg er din Fiende, og at Langkork er min Ven og var din.

Vinæger.

Han er ikke længer Frihedens og Folkets.

Langkork.

Hvorfor? Du gjør mig Uret. Jeg har aldrig havt to Hjerter i Brystet eller to Tunger i Munden.

Pirkom.

Ja hvorfor? Svar! Dette „hvorfor“ vil vi have besvaret.

Langkork.

Hvor er mit Forræderi?

Bier (rystende Vinæger).

Svar!

Vinæger (bange; pegende paa Langkork).

Der!

De Andre.

Hvad?

Vinæger.

Den Knap!

De Andre.

Hvilken?

Vinæger.

Den royalistiske der i Vesten.

Pirkom (med høi Latter).

Det er Forræderiet — en umage Vestknap med *C. J.* og Krone i!! Har man hørt Magen!

(Pirkom, Langkork og Bier brister i en umaadelig Latter)

Langkork.

At ærgre sig over en Mistænkelighed af denne Natur er ligesaa taabeligt som at nære den. Kun det er ærgerligt, at den skader den gode Sag ved at adsplitte og latterliggjøre dens Forfægtere. Farvel Vinæger! Jeg kan ikke hade dig. (De gaar).

Vinæger.

Da kan jeg hade dig og jer allesammen, I Kjeltringspak. En Patriot, som ikke kan hade, er en Bue uden Streng. Latterlig jeg? Beundres jeg ikke af alle, som bor udenfor Byen? Med slige fordragelige Folk, som ikke engang har Øie for de mest iøinefaldende Symboler paa politisk Troesbekjendelse, kan man intet udrette. Men Ensomheden har sin Storhed, og Storheden altid Kraft. Menneskeforagt reddede den franske Republik og O'Connel spytter ofte i Hovedet paa dem han taler til. Tvi! Gid jeg kunde spytte Kjønrøg, naar jeg spytter.

Femte Scene.

Hos Pirkom. *De tre.*

Langkork.

Slig Mistænkelighed sidder, som jeg siger, i Maven. Den siges at høre til Klogskaben, men den grænser nærmere til Galskaben, omtrent som det skumle Kamschatka vel siges at høre til Rusland, mens det dog har mere af de vilde amerikanske Taagelande hinsides.

Pirkom.

Jeg gaar ind paa din Mening og paa dit Propos at kurere en Svaghed med en anden.

Langkork.

Men hvor faar vi en Engelskmand fra? Ham tror han blindt. Det er den anden.

Pirkom.

Vi faar tage en Drammenser dertil. De vil gjerne spille Englændere.

Langkork.

Top! Ud da paa Ruseløkveien forat fange den første og bedste, der vil lade sig instruere.

Sjette Scene.

Hos Vinæger. Han sidder i Sofaen med *Mr. Thicktackkle.*

Mr. Thicktackkle (tørrende sig om Næsen).

Indeed, Sir, very fine Prince-Mixture. Maa jeg byde igjen? Her lugter godt Engelskt. (Aabner en Pakke).

Vinæger.

Med Tilladelse, Master Thicktackkle, hvad er dette for noget?

Mr. Thicktackkle.

Engelsk Salt, *Sir Vinaigre.* Ingen god Radikal spiser nu mindre end 8 Lod om Dagen. Nogle af de ypperste Kartister behøver 12.

Vinæger.

Indeed?

Mr. Thicktackkle.

Indeed! Det fortrænger ganske Snustobakken, Brausepulver, Bonsbons etc.

Vinæger.

Saa med Tilladelse, Sir. (Laver en Portion til i et Glas Vand).

Mr. Thicktackkle.

Mer, Sir. *I assure.* .

Vinæger.

I thank You, Sir. Of your health, Sir!

(tager sin Dosis).

Mr. Thicktackkle.

Of your own, Sir Vinaigre!

Vinæger (med Grimaser).

Extremely good, Master Thicktack —

Mr. Thicktackkle.

No good Sir, but extremely english.

(Reiser sig og giver sit Kort).

Vinæger.

Allerede?

Mr. Thicktackkle.

Jeg skal skrive til min gode Ven O'Connel. Men jeg maatte først have set Norges.

Vinæger.

Oh, Sir. Jeg beder at hilse Sir Daniel saameget.

Mr. Thicktackkle.

Certainly, Sir Vinaigre! You are entirely an Englishman. Quite!

Vinæger.

Meget forbunden. Det har altid været min Bestræbelse. (Følger ham med mange Komplimenter til Døren. Ser paa Kortet og læser). „Toby Thicktackkle, *Esq. H.A.R.C. E.L.L.I.S.T.*" *Etcetera, etcetera!* Gud bevare mig hvormange Selskaber han er Medlem af! Master Thicktackkle maa være en berømt Mand. Og slige Folk kommer til mig! Men Gudskelov han gik. Der er *periculum in mora.* (iler ud).

Syvende Scene.

Hos Langkork. Langkork, Pirkom, Bier. Straks efter *Vinæger.*

Langkork (i Vinduet).

For Gud kommer han ikke alt der og med en Rose i Brystet!

Pirkom.

Det har virket. Hør han traller paa en munter Melodi, idet han løber opad Trappen.

Langkork.

Det er uhørt. Jeg kunde ogsaa synge af Glæde for vi har nu upaatvivlelig vor Ven igjen.

Pirkom.

Du har nok havt Ret i, at den skumle Mistænkelighed sad i Maven.

Vinæger
(kommer raskt ind med Munterhed i Ansigtet og en Rose i Brystet).

Mine Venner (tager dem i Haanden). Jeg ved ikke hvordan det er med mig; men jeg ser nu, at denne Rose er rød og ikke sortgrøn, som jeg før skulde bandet paa den var. Jeg ved, I er mine oprigtige Venner, og at I elsker Friheden og Fædrelandet med samme uforanderlige Hengivenhed som jeg. Kom, mine Venner! Jeg har en Flaske Vin i Lommen — ud etsteds hvorfra vi kan se udover Fædrelandet og forlyste vore Hjerter ved dets Syn.

De andre (med Haandslag).

Det er et Ord!

Vinæger.

Lad os opsøge en af de mange yndige Dale, som omstjerner Kristiania, fordybe os i vort Fædrelands Favn, nedkaste os under en af deres Bjerkelunde, fryde os ved at Høihedens og Skjønhedens ogsaa er Frisindethedens og Ærlighedens Hjem, hilse dets gamle Konge med et frydefuldt Vivat, og banlyse, idet vi overspreiter Mosen og Linnæerne med de sidste Draaber, al skummel Mistænkelighed, al Smaalighed fra dets Venners Tænkemaade!

Bier.

Top!

Langkork.

Der burde vokse Paddehatte op hvor Draaberne falder. Men mod Smaaligheden maa der nok skarpere Midler, for den er

ikke forlegen med Opholdet. Skulde Morgenbladet sige den op, mangler den ikke Engagement i den Konstitutionelle. Den er en af Hovedbestanddelene i et vist Blads berømte Retfærdighed, hvis Redaktion det er ligesaa umuligt ubeklikket at fortælle et Faktum, som ikke ganske falder i dens pessimistiske Smag, som det er at synge rent for en, der har et Fiskeben i Halsen.

Vinæger.

Hverken Optimister eller Pessimister, vil vi ønske Sandheden Seier og først og fremst igjennem dens Organer. Ellers ned med slige Karle som med en Appius!

Langkork.

Norsk Salt for dem og ikke engelsk.

Vinæger.

Hvad? Du ved .?

Langkork.

At engelsk Salt er probat mod altfor mistænksom Patriotisme.

Mr. Thicktackkle

(stikker Hovedet ind og trækker det tilbage).

Indeed, Sir!

Vinæger.

Ah Master Thicktackkle!

Langkork.

En Drammenser, som bor her ved Siden.

Vinæger.

En Drammenser blot? Nu! Ogsaa temmelig probat mod Anglomanien.

Langkork.

Pokker ivold med baade den og Mistænkeligheden! Den første Betingelse ved en Patriot er at være ærlig, den anden ikke at være nogen Nar, den tredie at tro, at andre Patrioter ogsaa er ærlige og ingen Narre. Men skulde Mistænkelighed endog anklage en, hvis hele foregaaende Liv vidner om Ærlighed og Hengivenhed for den fælles Sag, da —

Vinæger.

Recipe: Engelsk Salt!

Efterspil.

Vennerne paa en landlig Udsigt under en Hængebjerk.

Sang.

Det er min Sjæl en frydfuld Trang
    at gjæste Norges Dale.
Den gamle Fjeldkoll elsker Sang,
    den glade Hjerters Tale.
Kom til den fagre Maridal!
til Kleivens svimlende Portal!
Kom hvorsomhelst, og Norge skal
    dig i sin Favn husvale!

Hvor strømmer ud Berusning sød
    fra Dalens Bjerkelunde.
Det var en Drøm i Engles Skjød
    paa deres Mos at blunde.
Hvad Harpespil i denne Bæk!
Hvad Melodi! hvor sød en Skræk!
Bestandig ny den toner væk -
    ak! som fra Perlers Munde.

Hvad tænksomt sværmersk Øie fik
    du Tjernets stille Vove!
hvad Ord den susende Musik
    i Aasens dybe Skove!
Den Mand er ei i Norge fød,
som den ei gjør om Hjertet blød.
Det er hans Vuggesang, der lød
    ifra de dybe Skove.

Didind, hvor Fyrren suser, ind
tør ingen Nidding vandre,
som har forglemt i troløst Sind
sit Fædreland for andre.
Ham vilde Rædsel gribe, - bleg
han vilde høre Skoven skreg,
hvor klagende hans Røster steg.
Did tør ei Nidding vandre.

Ham vilde, som en Dommer haard,
hvert Fjeld imødetræde.
„Hvad vil du i din Moders Gaard,
som glemt har hendes Kvæde?“
Hvor Tjernets Blik blev kummerfuldt!
Ak det, der smile kan saa huldt!
Ve den, hvis Barm ei voldsom slaar,
ved Hjemmets Syn, af Glæde!

Vi nærmere i Dalens Favn
os føler Norges Hjerte.
Dets ærlige og gamle Navn
vi der af Fossen lærte.
I Fjeldets solbelyste Tind
det blotter os sit høie Sind,
og derifra det speiler ind
sig selv i Folkets Hjerte.

Igjennem Folkets Aarer lad
sig Glommens Styrke vælte!
Som Rjukans kjække Styrtebad
saa fyrige dets Helte!
Lad i dets Kvinder Ringerig
med bliden Ynde præge sig!
Vær Gausta hver en Gubbe lig,
som sig tilthinge meldte!

Hvor styrtende mod Tyris Strand
fra Aasen Kleiven iler!
Saa først ved Maalet, Idrætsmand!
din stærke Vilje hviler.
Som Kolven fra det spændte Staal,
din Kraft forfølge vil sit Maal:
dit Vel, en Daad, o Fædreland,
en Daad hvortil du smiler.

Hist slanken Silje, Hæg og Pil
og Rogn sig sammenranke.
Det nøgne Fjeld de dække vil —
Det er en kjærlig Tanke.
Saa, norske Brødre, Bryst ved Bryst,
vi ville med vemodig Lyst
vor Moders Brøst selv hylle til —
Det er en kjærlig Tanke.

Vinægers Fjeldeventyr.

Af

Siful Sifadda.

1841.

Sic —

Personer:

Vinæger, Redaktør af Nyregranskeren.
Langkork, *Pirkom*, *Bier*, Venner.
Leontodon, en Poet.
Blasenfeldt, en afsindig Redaktør af et stort Blad.
Huldra, de underjordiskes Herskerinde.
Krystalline, hendes Datter.
To Huldrejenter.
Kontant, en Kobold.
Nidhex, Nisseoldemor.
Krystal, *Granat*, *Karfunkel*, Kobolder.
Flere Kobolder, derimellem *Koboldsmeden* og hans Svend.
Nisser, *Dverge* og andre underjordiske.

Første Akt.

Første Scene.

(Samme landlige Scene som i Efterspillet til „Engelsk Salt“. *Vinæger, Langkork, Pirkom, Bier).*

Pirkom.

. . Den Vise har Leontodon gjort.

Vinæger.

Da er den ypperlig. Den Mening har jeg altid været af.

Langkork.

Nei, det er det samme som at sige om et Stykke Møbel eller et Par Støvler: godt gjort, men gjort paa Landet. Leontodon er Løvetanden, som man traakker paa.

Vinæger.

Det er Langelegklangen af den nationale Vemod, som har indtaget mig i disse Vers.

Langkork.

Dacapo det sidste. Kanske har vi ham her, mens vi synger det; thi han er ventendes herud.

Kor.

(Slutningsstrofen i „Engelsk Salt“).

„Hist slanken Silje, Hæg og Pil
og Rogn sig sammenranke.
Det nøgne Fjeld de dække vil —
Det er en kjærlig Tanke.

Saa, norske Brødre, Bryst ved Bryst,
vi ville med vemodig Lyst
vor Moders Brøst selv hylle til —
Det er en kjærlig Tanke.

Ekko.

. . . Kjærlig Tanke,
ærlig Tanke,
Tanke.

Pirkom.

I Norge er det skam heller en Anke. De, der ikke gjør det, kommer til Hæder og Værdighed.

Langkork (lyttende).

Et vidunderligt Ekko.

Vinæger.

Pyh! Ekko er ikke andet end Naturens Opstødelser, naar den har faaet formeget Lyd stoppet i sig. (Afsides). Det er saagu ogsaa, naar jeg ret betænker det, formeget, at Leontodon skal have slig Overflod paa den Slags Popularitet, jeg netop har Brug for til min Nyregransker. Det har ingen Nød med Løvetanden, naar den gror imellem slig Kløver; men Løvetand skal traakkes paa, og derfor skulde jeg sgu ogsaa have Lyst til at traakke paa ham ved Leilighed.

Langkork (til de andre).

Hvad var det for en Aand, som nu for i ham?

Bier.

En gusten.

Pirkom.

Ja hvad han mumlede var en Bendelorm-Ideforbindelse. Hans Sjæl er en Mave af Egoisme, og hans Bemærkning smagte af engelsk Salt.

Vinæger.

Au, Kammerater! Jeg har endnu godt af det engelske Salt. (Gaar afsides).

Pirkom.

Hæng mig i den Ask dernede, om han ikke behøver en Dosis til. Han lod som han sang med, men gjorde dog kun Grimaser.

Langkork.

Gjorde alle Læber saa, hvor Hjerterne ikke synger med, vilde Nationalsangene ofte blive Pantomimer.

Pirkom.

Der er en Race, som ser ud som Noder; tykke Hoveder og smale Ben. For den kan det gjælde. Den er Charivarien paa Nationen.

Bier.

Paa en Menneskeslægt.

Pirkom.

Her bliver uhyggeligt imellem Fjeldene. Kom, lad os gaa.

Langkork.

Aldrig mellem dem. Der er Folket sig selv. Der bor Israel, men fremmede og Filistre i Askalon og Gaza paa Kysten.

Bier.

De hersker.

Langkork.

Saa gid jeg kunde skjule mig i Fjeldene, som Huldrefolket, til det var bleven hyggeligere.

Pirkom.

Ved Gud, jeg tror det er Vinægers Hensigt. Han bliver længe borte, og kan gaa sig bort i disse Dybder. Tys!

Langkork.

Han raabte om Hjælp. Afsted!

(De springer op).

Bier (fra en Klippe).

Min Gud, hvad saa jeg!

Pirkom.

Hvad da?

Bier.

Saasandt jeg lever, blev han taget ind i et Bjerg.

Pirkom.

Hvad vil Fjeldet med flere Graasten?

Bier.

To Piger havde ham imellem sig.

Pirkom.

Hvad vil de med Vinæger? (De iler ud).

Langkork (kommende tilbage med en Langeleg).

Pirkom vilde have fundet en Langeleg tonende i Vinden i den Askegren, han skulde hængt i, om Vinæger ikke var uforbederlig. En Sæterjente maa have glemt den fra ifjor, og jeg vil nu give Leontodon den for Langelegklangens Skyld i hans Sange. Der er han. Halloh! Halloh! Se her!

(Gaar).

Anden Scene.

(Halvmørk Hule indvendig i Bjerget. To *Huldrejenter* har *Vinæger* imellem sig. *Krystal, Granat, Karfunkel,* vimsende oppe under Hvælvingen).

Første Huldrejente.

Flink Granat! Gesvint, Krystal!
Flink, Karfunkel! Rask, Krabater!
Med Krystaller og Granater
lyser op i Huldras Hal!
saa vi kunne se og kjende
hvad det er for rart et Dyr,
som vi fanget har til hende.

Granat.

Hold din Mund! Vor Dont vi passer,
pudser vore Lampeglasser.
Ser du nu — Granater, fyr!

Krystal.

Lys, Krystaller!

Karfunkel.

Straal, Karfunkel!
Er nu Huldras Hal saa dunkel?

Granat.

(Hulen bliver straalende af Granater, Krystaller o. s. v.)

Naa, ved Thor, du har en Fangst,
som kan gjøre Trolde angst!
Ti Demanter mod en Flint
tør jeg vædde paa, at dette
Monstrum, som ser ud saa sint,
enten er en liden Jette,
eller og en Kjæmpenar.

Første Huldrejente.

Fange ham vor Ordre var.
Huldra saa ham oppefra
Vindvet af Marienglar.

Granat.

Vi maa hende det berette.
Hun vil skjænde slemt paa eder,
hive fluks ham ud igjen,
som af Baaden Fiskeren
fæle Korstrold og Maneter.

(Koboldeme forsvinder).

Anden Huldrejente.

Ja, jeg tror, vi har gjort galt.

Første Huldrejente.

Netop hvad der var befalt.

Anden Huldrejente.

Rigtig nok en Sjeldenhed;
kanske en Orangutang,
hvorom Huldra mangen Gang
har os rare Ting fortalt.

Første Huldrejente.

Kanske Søster. Ja, hvem ved?
Dog man bør jo netop tro
hvad man ikke grant kan se?
Kommer derfor alt til alt,
er han kanske Menneske.

Anden Huldrejente.

Ja kanske og kanske ikke.
Huldra snart vil ham bekikke,
og bestemt afgjøre det.
Dog jeg tror, og tror med Ret,

at du aldrig har opdaget
slige Rynker paa en Næse.
Jøde kunde, om behaged,
ren Hebraisk i dem læse.
Og i alle Verdens Stæder
vises Aber frem i Klæder;
noksaa nette,
fuldt itrukne og komplette,
saa jeg rettest vil formene,
at vi er ei paa det rene,
om han ei af Abekat
er et underligt *Specimen.*

Første Huldrejente.

Saa du holder med Granat?
Nu! vor Dom vil snart bli sat:
Huldra komme vil paa Timen.

Vinæger (mumler).

Skjæld saameget som I kunne,
skjæld med alle Bækkes Munde,
blot jeg turde til mig knibe
nogle faa af disse Slumper
rent gedigne Kobberklumper,
som jeg ikke kan begribe
ere saa i Krogen slængte
overalt og overflødigt.
Hvert et Stykke er forvist
over fire Skilling lødigt.
(Griber efter nogle af Kiserne).

Første Huldrejente.

Ei, hvorhen min Ven? Du tænkte
nok ei paa, at Væggen hist
er af Marmor og Porfyr.

Vinæger.

Oh, jeg barestens betragter
disse Ertser, underskjønne,
som letsindig I foragter.
Ha, hvor røde og hvor grønne
Malmerne i Stenen lyne!
Den som turde sig forsyne!

Første Huldrejente.

Værsaagod, kun Lysten styr!

Vinæger (med utrolig Hurtighed).

Virkelig? Nu, jeg var sandelig en Tosk, om jeg forsømte Leiligheden. Den, som ikke samler paa Skillingen, faar aldrig en Daler. (Stikker Kiser til sig).

Første Huldrejente.

Det er jo Principet i
Granskerens Økonomi?

Anden Huldrejente.

Store Gud, hvor graadig han
fylder Sten i sine Lommer!
Var det Æbler eller Blommer,
vilde jeg endnu forsvare,
at han var en Bavian,
rømt fra et Menageri
eller fra en Parmesan.
. . Nei, det holder Stik ei heller.
Thi man ganske vist fortæller,
om den borneanske Joko,
at med sandt Liebhaberi,
con amore, con fuoco,
samler denne Abekat
sig af blanke Sten en Skat.

Første Huldrejente.

Aber'et ved Hypothesen
er dog, bedste Søster, at
den er et godmodigt Væsen.

Anden Huldrejente.

Denne synes dog tilfreds
ret at finde sig hersteds.

Vinæger

Fortræffeligt! Javist! Nu tror jeg alt, jeg har tre Mark i Lommen.

Anden Huldrejente (fnisende).

Paa det nærmeste.

Første Huldrejente.

Det just!
Netop det! Ei mer, ei mindre!
Slig en Sjæl af Ir og Rust,

sligt et oksyderet Indre,
slig en Kis imellem Sjæle
ganske er i Kobolds fæle
ondskabsfulde Races Magt.

(Musik høres nærmere og nærmere).

Anden Huldrejente.

Tølper, reis paa dig! Giv Agt!
Hører du ei fra de fjerne
inderste høithvalte Haller
Kymblerne af Drypkrystaller
melde Herskerindens Komme?
Høflighed dog hende vis,
om ei hendes ringe Terne.

Første Huldrejente.

Fy! For al den Kobberkis,
han har stukket i sin Lomme,
kan han op ei mere staa.

Anden Huldrejente.

Skynd dig! Ud du lænse maa.

Vinæger.

Ikke for en Specie.

Anden Huldrejente.

Abe eller Menneske,
vold os ikke mere Skræk!

Vinæger.

Skulde sligt jeg kaste væk?

Første Huldrejente.

Vold os ikke mere Angst!
Skaf os Skam ei af vor Fangst!
Siden skal du nok faa nok.

(De lænser hans Lommer.)

Anden Huldrejente.

Gjerne, om du vil, en Skok.

Første Huldrejente.

Gjerne, om du vil, en Skjeppe.

Vinæger.

Nok af Kobberdanker? Neppe!

Tredie Scene.

(*Huldra.* Kor af underjordiske. De forrige).

Kor af underjordiske.

Forgjæves, forgjæves
sang du din Vise,
lystige Kilde, du
Fjeldet fordækte,
sladrende, søde
Hemmelighed!

Forgjæves, forgjæves
orglede Malmens
klingende Søiler,
tonte din klare
Sølverne-Kymbel,
Dryppekrystal!

Forgjæves, forgjæves,
vevre som Fraadens
jagende, trillende,
spillende Draaber
foran en Snekke,
boltred sig Nisser,
dansede Dverge,
tumlede Thusser,
Kobolder hopped, hvor
Dronningen gik.

Perlernes Bleghed
dækkede Kinden, som
natfaldne Meldugg
sygnende Blomster;
Marmorets tunge,
maaneskinsagtige,
døde Sørgmodighed
hvilte paa Panden;
Øiets Demanter
dunkledes til af
agatlige Taager.
Kummer maa nage
Bjergenes Dronning.

Huldra (alvorlig, til *Vinæger*).

Menneske!

Første Huldrejente (til anden).

Saa har du tabt,
kjære Søster og Granat.
Thi han Menneske er skabt
og er ingen Abekat.

Huldra.

Fremmede! en Dødsensprøve
nødes jeg paa dig at øve.
Du en Angstsekund maa lide,
forat jeg kan sikkert vide,
om du er den rette Mand
og en Vilje har, der kan.

Vinæger.

Faar jeg det betalt — kom an!

Huldra.

Hist, lig en henslængt, damasceret Dolk,
i Klipperevnen ligger svullen Hugorm.
Dens Øie, Gløden, som bestandig holder
i Hultand Giften kogende og smeltet,
cinnoberrødt du ser fremtindre hist.
Den hugge maa sin Tand ind i dit Kjød;
og dør du da, da har jeg taget feil,
og røvet Jordens Armod væk
en af dens største Kuriositeter.
Men slipper Ormen dødsensstivnet Biddet,
forgivet i dit Blod af værre Gift,
da er du, fremmede, den rette Mand:
just hin *Vinæger*, for hvis arge Sind
det hele vide Norges Rige bæver.

(Griber Ormen; slynger den paa *Vinæger;* den bider og falder død om).

Vinæger.

For den Angst vil jeg s'gu have mig en Dank.

Første Huldrejente.

Ah! er han den vidtbekjendte,
bidske, nidske, hadske, barske,
ondskabsfulde, traa og harske
Publicist Vinæger? Han!
Naa, for Gud, jeg engang mente,

at saa streng og stridig Mand
maatte have Horn af Jern,
mer til Angreb end til Værn,
og en dygtig Huggetand.

Anden Huldrejente.

Hvor kan Fantasien skuffe!
Kollet Tyr kan ogsaa puffe.

Første Huldrejente.

Ja hvad trænger han til sligt?
Møder Bamse det Gesicht,
vil han baglænds retirere
og en Sølvbjørn bli af Angst.

Anden Huldrejente.

Begge to vi gratulerer,
Herskerinde, med din Fangst.
Glade hører vi, at dette
Eksemplar er just det rette.

Huldra.

I underjordiske, nedtrykte Hjerter
kan *han* alene bringe Fryd tilbage.
Hør derfor, fremmede!
Finnæset Støverhund man bruger til
at fange vindrap Hare, snedig Væsel
til ud Kaninen af dens Skjul at jage,
og enkelt Menneske, med os befrændet,
kan se Metallet dybt i Fjeldet
og høre underjordisk Kilde risle.
Hver Skabning har et eget Naturel,
som lader sig til noget enkelt bruge,
og du, forunderlige fremmede,
er langtifra imellem de forsømte,
undtagen i dit Hjertes Bagatel.
Sin Klo har Katten, Rotten Skjæretanden,
men du i Sindet en energisk Hadskhed,
som, fremfor alle andre dødelige,
gjør dig, Vinæger, skikket til at vise
de underjordiske en Tjeneste . .

Vinæger (rask afbrydende).

Hvad faar jeg da for det?

(Huldrejenterne ler).

Huldra.

Stille Piger!

Første Huldrejente.

Herskerinde,
hvis du bare ei vil finde
min Anmærkning altfor fri:
ødsl paa ham ei Poesi!
Du til Svar faar kun et Hæ
af en Sjæl, som er af Træ.
Tørre Prosa kun han fatter.

Huldra.

Jeg dit Raad vil følge, Datter.

(Til Vinæger). Vid da, fremmede, at de underjordiske er nedsænkte i dyb Sorg: Huldra har mistet sin Datter; hendes Rige sin Lyst og Glæde. En Digter har ved en af sine Sange — den dine Venner nylig sang under Birken histoppe — lokket hende frem i Dagens Lys. Min Datter, den yndige *Krystalline*, brast i Taarer under Stroferne, da han første Gang kvad dem i Nærheden af en af Fjeldets Indgange; lyttende nærmede hun sig den, lod sig fange af Solstraalerne, og følger nu som et Ekko hin jordiske Harpe, givende sig tilkjende hvergang dens nationale Toner lyder. Ja hun medtog sin egen Langeleg, hvorpaa ikke engang hendes Beilere, vore underjordiske, udødelige Digtere, Maaneskin og Taageblik, fik Lov at spille, og magede det saa, at en Ven af hendes Yndling fandt den hængende i en Ask, tonende for Vinden. Det er derfor min Vilje, at du for enhver Pris berøver ham dette Tryllemiddel, hvormed han binder Fjeldets Datter og Folkets Hjerter.

Vinæger (utrolig hurtig).

Hvorledes, Madam? For enhver Pris?

Huldra.

Tvivl ikke om Belønning fra de underjordiske, dersom du bare, ved at skamskjære enhver af hans Sange til Langelegen, bringer ham til at knuse den. Først da kan jeg haabe at faa se min Datter igjen. Hendes søde Stemme vil da atter tone i Fjeldet, og ikke nu som et vildtomvankende Dværgmaal langsad Lierne i Skogbrynet.

Kor af underjordiske.

Ve! Krystalline,
vor elskte Prinsesse,
er forsvunden.
Hendes Sølvstemme
ei i Fjeldet
mere høres.
Fjernt i blaanende
Aaser den dør.
Klangløs er derfor Alfernes Harpe,
Tonerne uden Gjenlyd og skarpe,
legende Kilde længer ei lystig,
boltrende Dverges Munterhed halt,
Jublen trangbrystig,
sanglysten Glædes Udbrud saa kvalt,
somom den var bestilt og betalt.

Første Huldrejente.

Dyr paa den Haandrækning, du
har forlangt, vor Herskerinde,
vil du neppe Manden finde;
thi hans Smag vi kjender nøie.
Blot til disse Kobberkiser,
vi forsikrer, staar hans Hu.
Tro os, Herskerinde! Viser
ikke stadigt did hans Øie?

Huldra.

Jeg kan ikke negte det. Der maa ligge en Kobbermagnet deri. Men er det saa, da skal du faa saamange, som du kan slæbe med dig, Vinæger; og jeg skal ovenikjøbet give dine Skillinger den Egenskab, at de bliver til Dalere, naar du blot snur dem dygtig.

Vinæger.

Skal ikke mangle.

Huldra.

Blot dygtig arg; hører du, dygtig lumpen, dygtig lav!

Vinæger.

Skal ikke mangle. Og naar jeg gjør det *con amore* og *con fuoco*, som disse Utysker sagde, kan det ikke siges, jeg gjør det for andet. Det Øieblik er af Guld, hvori man kan samle sig en Skilling.

Første Huldrejente.

Atter en Grundsætning i
Granskerens Økonomi.
Men tillad mig, Herskerinde,
tal nu kun i Poesi.
Du har nævnt et Trylleord,
slaaet an en Harmoni:
Du har nævnt det Ord „en Skilling",
og hans Sjæl er bleven stemt
i sin høieste Akkord:
hele Verden har den glemt,
af det stærke Ord henreven.
Som berørte Sensitiv,
nervespændt er nu hans Liv,
og hans Indre for et Digt
er ved Ordets Anklang bleven
ganske vel modtageligt.

Huldra.

Nu velan! Jeg vil probere.
Men han hærdes maa endmere.
Thi, om ei hans Sind er blødt,
er han dog af Kvinde født,
af en geistlig bleven døbt,
holden frem af fromme Koner
over kristen Døbefont;
og (imellem os kun sagt)
er det dog en rædsom Dont,
hvortil han er bleven kjøbt
af terrestriske Dæmoner,
hvem han nu er underlagt.
Vinæger, lyt! Du hører underneden
en dobbelt Snarren, som af tvende Rokker,
som om to Bække gjennemskar hinanden.
Fra gamle Nidheks, Nisseoldemoder,
som sidder spindende Asbest dernede,
og nu er slumret over Rokken ind,
den ene kommer, og fra hendes Kat,
ormspraglet Ildegrim, den anden.
. . . Tys!
Nu durer ikkun et, men et alvældigt,
som fjerne Tordener. Nu er hun vaagnet,

og har sin Rok igang nu sat paany.
Saa sidder hun i Krogen Aaret ud
og Aaret ind, forbandende sin Trældom
med savlet Mumlen, ja forbandende
de kaade Børnebørn, hun engang elskte.
Thi hun maa skaffe dem de uldne Huer,
Graabukserne og Trøierne, de slider
saa umanerligt op ved natlig Tumlen
omkring paa Bondens Staldtrev. Hende maa
du kysse, om end flygtigt som en Faster,
at siden stedse surere endnu
du grine kan, og Sjælens Skjæretænder
kan, ved Berørelsen med hendes, vokse.
Du gysér? Oh, det er en Overgang.
Og saa er ogsaa det, at Koboldsmeden
maa med sin Knibtang knibe ind dit Hjerte
til Spigerhoveds Størrelse og Haardhed,
og banke med sin Hammer nogle af
dit Hoveds Skruer løse, og tilsidst
maa Nisser tirre dig. Vinæger, til
Akvatofanaen om Læben fraader.
Saa er du færdig og dit Hverv fuldvoksen,
og du kan slippes ud.

Vinæger.

Med fulde Lommer?

Huldra.

Javist, javist.

Vinæger.

Og Skillingskunsten?

Huldra.

Ja!
Frem, I, jeg nævnte, allestedsifra!

Røster.

Straks! straks! straks!
Herud, Mutter!
Herud, Smed!
Herud Gutter!
Lilleputter
i graa Kutter!
I Badutter
afsted, afsted!

Fjerde Scene.

(*Nidheks* kommer humpende; ligesaa *Koboldsmeden*. *Nisser* myldrer frem. De forrige).

Nidheks.

Ei, hvad Fanden
vil man mig?
Hvilken Hast,
Hui og Hei!
Aldrig Ro,
aldrig Rast!
Traaden brast
midt i to,
og jeg tabte ganske Stumpen.
Rokken valt,
Krakken faldt,
Katten traadte de paa Rumpen,
da det vilde Kjeltringspak
(slige Børn er nutildags)
mig afsted paa Krykker trak,
skjønt min Gryde kogte straks.
(Skjuler sig).

Huldra.

Nidheks! Ha, hvad er paafærde?
Du pertentlig dig gebærde,
bly-undselig første Gang?
Lig en Edderkop i Sprukken,
har du dig i Krogen trang
affektert tilbagetrukken.
Har du glemt i sløven Sind,
at hvergang en dødelig
nødes til at kysse dig,
suger du hans Livsgnist ind,
saa du bliver mindre skrukken?
at du af hans Kys dig nærer,
aandende ham ind igjen
noget af Fortærelsen,
som dit eget selv fortærer?

Nidheks.

Mit Kys er magtløst
paa slige Læber,
hvor grønne Avind
paa Avind klæber,

lig tvende stygge
isammenynglende
Iglerygge.
Mit børstehyllede
Kjærringgrin
er jo mod hans
som Smilets Dans
paa fagre Kinder
hos drømfortryllede
Jomfru fin.

Vinæger.

Jeg mener Fanden gaar af Kjærringen.

En Nisse.

Frisk Mod nu, Mutter!

En anden Nisse.

Ei! Nu frisker hun op.
Hun rask nu skutter
sin gamle Krop.
I Askeøiet
en Gnist nu glitrer
satansk fornøiet,
og Rynkerunen,
i Ziksak bøiet,
om Munden sitrer.

En tredie Nisse.

Jeg vil ei mere
for Mor kavere.

Nidheks (til Vinæger).

Ja, lad os forsøge,
i dette Kys
at bytte og øge
hinandens Kræfter. (Omfavnende).
Jeg giver dit Grin,
Vinægeren min,
Messings Fasthed
og gustne Skin,
som Løvehovdets
paa Sabelhefter;
og du skal paanyt
igjenoptriske

det gamle Gemyt
hos mig, der bleven
er aflægsfrom.
Saa ville vi hidse
hinanden — kom!
Saa ville vi bryne
Tænder og Tryne,
cg slangespidse
hinandens Tunger
i dette Kys.

(Kysser Vinæger).

Vinæger.

Fy for Fanden! Det Kys var irret. Dog Ir er jo ogsaa Metal.

Nisser.

Godt gjort, Oldemoder! Godt gjort!

Koboldsmeden.

(Lyttende ved Vinægers Bryst).

Hvor er hans Hjerte,
som jeg skal klemme?
Jeg hører ei Slag.

Koboldens Svend.

(befølende ham).

Jo, her, her bag
kan jeg tornemme
en liden Nud.
Her staar den ud,
som Hovedet paa
en Pompespiger.
Vinægers Hjerte
den være maa,
idet det siger
i Broken ned.

Huldra.

Du traf det, Smed!

Koboldsmeden.

(Undersøgende Vinæger).

Forgjæves hamre
vi da endmere
det haarde ind.

Det uden Kamre
og Blod maa være.
som stenhaard Perle
i Musling blind.
Og Hovdets Skruer,
saavidt jeg kjender,
er noksaa løse,
som falske Tænder
paa gamle Fruer,
og trofast Sind
hos unge Tøser..
saa vi kan lægge
vor Tang og Slægge
kun roligt væk.
Dog vil jeg grave,
med denne grove,
til Hestehove
bestemte, Skaver
hans Kainsmærke
mer dybt i Panden.

Vinæger.

Au! Det vil værke
som bare Fanden.

Au! au! au! For den Behandling vil jeg have mig en Klump Gediegent, som siger seks.

Nisser.

(Nisser stimlende Vinæger).

Saa haardt et Hjerte
er slemt at erte.
Dog vi forsøge,
hans Harm at øge
ved store Flænger
i Hyklerkaaben,
ved ham at vise
(men uforstillet)
i Hulkrystalspeil
hans eget Billed.

Huldrejenterne.

Sligt hjælper ikke
paa haarde Sanser.

Thi under Kaaben
har han bedækket
sig med et Panser
af staalsat Frækhed,
og i sit Bild
er han forelsket
med Vanvids Ild.
Men skal han tærges
til Raseri,
saa kun besværges
det kan forbi,
og vil I se ham
til Rasen kommen,
da tag en Ertsklump
ham op af Lommen.

Vinæger.

(Rasende. Holdende for sine Lommer).

Raser I? Hjælp! Er det Akkorden?

Huldra.

Nei, Ret han har.
Sin Løn beregnet
han har for Værket.
Slip ham nu atter
af Fjeldet ud
did hvor han var!
Nu Munden blegnet
i Fraade skummer;
nu Kainsmærket
sin Skorpionsvans
i Panden krummer;
nu Spigerhjertet
i Ryggen stikker;
nu er han ertet
op til Kritikker,
og os saa sikker
som Pilens Staal,
der flyver lige
imod sit Maal.

(De underjordiske forsvinder. *Vinæger* slæber sig med overfyldte Lommer udigjennem en snæver Indgang, hvorigjennem den blaa Himmel skinner ind).

Femte Scene.

(Fjeldegn. *Vinæger* slæbende sig frem. Siden *Pirkom*, *Bier* og *Leontodon* udenfor Scenen).

Vinæger (sætter sig paa en Stubbe).

Holloi! Hjælp!

Pirkom og Bier (noget borte).

Holloi! Heida!

Vinæger.

Holloi! Jeg kan ikke komme af Flekken. Hjælp!

Pirkom (kommer med *Bier*).

Men hvor Fanden har du været henne?

Vinæger.

Ja det skulde I vide? Au! Jeg aarker ikke mere.

Pirkom.

Gaa sig saa bort i en Stenur? Vi har ledt efter dig af alle Kræfter. Men hvad Pokker har du der i Lommerne?

Vinæger.

Om Forladelse, ikke nærmere. Se her bare!

(Tager en Ertsklump frem).

Pirkom.

Ei, kast den! Hvad vil du med den Kobberkis?

Bier (afsides).

Hvilket græsseligt Ansigt han sætter op! Det gamle Lune er kommen over ham.

Vinæger.

Kis? Gedigent siger jeg. Over to Skilling ren Valuta i hver Klump. Gid du aldrig fik blødere Brød at æde!

Pirkom.

At skjære Tænder over saadant! Tys! Der er Langkork allerede med sin poetiske Ven og Langelegen, og med det vidunderlige Ekko. (Man hører nogle Akkorder).

Leontodon (udenfor).
(Aagots Vises Melodi).

1.

Ve dig, Skjald! det er din Død
  synger du herhjemme.
Kilden lig i Jordens Skjød,
  kvæler du din Stemme!
Dvergen hører Kildens Kval.
Ingen din fornemme skal.

Ekko.

Dvergen hører Kildens Kval.
Ingen din fornemme skal.

2.

Gjem dit Kvæde i dit Bryst,
  skjønt det er en Smerte.
Folkets Mund er bleven tyst,
  sygnet er dets Hjerte.
Kun et ensomt Ekko til
dine Sange lytte vil.

Ekko.

Kun et ensomt o. s. v.

3.

Ve, er Folkets Øre døvt
  for dets egen Stemme?
finder det sig ei bedrøvt
  mer i Norge hjemme?
Har til eget Kvad, forstemt,
det da Melodien glemt?

Ekko.

Har til eget Kvad o. s. v.

4.

Folkets Hjerte var engang
  fuldt af herlig Tale:
Harperne i Oslo klang,
  Langeleg i Dalen,
Skjalden sad paa Folkets Skjød,
Kongens Purpur om ham flød.

Ekko.

Skjalden sad o. s. v.

5.

Fjeldet paa sin Tomt dog staar,
som i gamle Dage,
og de vene Liers Vaar
vender tro tilbage,
af de mørkblaa Aasers Flugt
inden samme Linjer lukt.

Ekko.

Af de mørkblaa o. s. v.

6.

Landet vi, det tause Digt,
uforandret møde.
Norge staar der, Harpen ligt,
ak, hvis Digter døde.
Ingen spiller mer paa den,
kommer Skjalden ei igjen?

Ekko.

Ingen spiller o. s. v.

Vinæger (forsøgende forgjæves at springe op).

Afsted! Det er, saasandt jeg lever, Langelegen og Krystallines Stemme.

Langkork.

Ja Langelegen. Den er fortræffelig til Sange, der er noget nationalt i.

Vinæger.

Den maa jeg, ved Himmel og Helvede! have fat i.

Langkork.

Du? Det tvivler jeg om.

Vinæger.

Ja, om han gjemmer den ved sit Hjerte, i Krampe mellem sine Arme, maa jeg have den herud.

Langkork.

Han vil nok slaaes for den.

Vinæger (mumlende).

Hm!. Jeg er dog paa Spor, og *maa* have den for Miraklets Skyld med Skillingen. I næste Nummer altsaa skal jeg begynde

at spille paa ham, saa de underjordiske Hjerter skal hoppe af Glæde, og vil han endda ikke give Kjøb og tie stil med disse Sange, som bedaarer Krystalline, saa vil jeg ogsaa pudse Blasenfeldt med sin store Journal*) paa ham. Han slipper ligesaalidt Taget som en Dog, og for dette engelske ved ham liker jeg ham, uagtet han egentlig burde hede Asenfeldt for hvad der forøvrigt er ved ham. (Høit). Hjælp mig bare afsted.

Bier.

Ja kom. Ei hvor tung du er! Derhenne gaar ogsaa Poeten til Byen, saa vi mødes dernede.

(De hjælper Vinæger afsted under Armene).

Sjette Scene.

Krystalline (trædende frem paa en Høide).

Mel.: Ifjor gjett'æ Gjeita o. s. v.

Hvad vil han i Byen? Hvor snart han kan glemme,
der norskhjertet Skjaldskab har allermindst hjemme!

Søg dybt ind i Norriges ensomme Dale:
der lytter dit Fædreland til din Tale.

De blaanende Aaser, som svindende jager
hverandre i Fjernet, dit Kvæde gjentager.

Af fuldeste Bryst der dets Ekko dig svarer;
der Aasernes Rækker er jublende Skarer.

Hvad vil du i Byen? Hvor snart du kan glemme,
der norskhjertet Skjaldskab er allermindst hjemme!

Men træffer paa Veien du Hvidtorn, den hvasse,
dit Hoved ærbødigt at blotte du passe!

For den burde Liljen, den kneisende, neie,
og Roserne knæle paa Alfareveie.

Thi taggede Hvidtorn er Lauren, som Norge
sin Digter, saalænge han lever, vil borge.

---

*) „Morgenbladet“. (U. A.)

Den trykker til Blodet det ind om hans Pande.
Dog sukker han ei efter fremmede Lande.
(Forsvinder).

Anden Akt.

Første Scene.

(Udenfor „Nyregranskerens" Officin. *Pirkom, Langkork* og *Bier).*

Langkork.

Hid maa han dog komme saa vist som Ræven til sin Hule engang i Døgnet.

Pirkom.

Hør her, jeg har rablet en Silhouette. Kjender I Manden?

„En Samiel i mørke Ansigt saa,
en i hans Træk kun Rottehaler graa,
en i hans skumle Grin saa Øgler lure,
en saa Tarantelklo i Næsens Fure
og Krabbesaks i Fingeren paa Panden,
naar granskende han søgte om Forstanden."

Langkork.

Ei, alt jeg kjender Manden.
Det er jo selve Fanden.

Pirkom.

Vinæger er det. - Han og ingen anden!

Bier.

Jeg indbilder mig, at han maa ligne Fanden gjørende Pønitentse, saa sur ser han ud nu.

Pirkom.

Skuffede Forventninger om Skillingen, han engang talte om. Men den Surhed er en Skimmel paa Ondskaben. Og mod denne hjælper intet engelsk Salt. („Nyregranskeren" leveres ud).

Langkork.

Her er Bladet! Ja var det ikke det jeg vidste! Neppe var han kommen hjem og havde lænset sine Lommer for de

elendige Kiser af i Kisten, han nu ruger over, før han gav sig til at skamskjænde Leontodons patriotiske Digte, og det netop hvor de nationale Akkorder sloges an.

Bier.

Lumpent!

Langkork.

Og nu sønderriver han i dette Nummer hans Sang under Bjerken:

„Det er min Sjæl en frydfuld Trang
at gjæste Norges Dale.“

Der maa stikke noget under.

Pirkom.

Ja først et Lag af Ondskab og saa atter et Lag af Ondskab og saa videre ned i Dybet, indtil man naar Lavhedens Urstrøg, hvorpaa hans Tilværelse er bygget.

Langkork.

Naar jeg spørger ham om Aarsagen til denne Forfølgelse, siger han, han har sine *egne* Grunde.

Bier.

Han vil komme til at *opgive* dem.

Pirkom.

Men hvad tager Leontodon sig for?

Langkork.

Øver sig temmelig ørkesløst paa sin Strengeleg.

De gaar. *Vinæger* kommer).

Vinæger.

Her gaar jeg og snur paa Skillingen hele Dagen, uden at Miraklet vil begynde, som forjettet er; men hjalp ikke første Nummer, saa skal s'gu dette. (Gaar ind).

Anden Scene.

(Under nogle Træer. Maaneskin. *Krystalline.* Straks efter Kobolden *Kontant).*

Krystalline.

Kobold! sorte, genialske
Kobold, hjælp din Dronnings Datter!

Kontant (fluks tilstede).
Held os, om du kommer atter!
Thi du har, som vel du ved,
alle vores Kjærlighed.

Krystalline.
Hevn Retfærdigheden!

Kontant.
Ak!
Den er død for længesiden:
Morgenbladet hug og stak
til der Liv ei fandtes i den;
Nella over den holdt Talen,
kold som Is og Marmelsten,
Granskeren som Nat-Schakalen
grov saa Liget op igien,
forat gnave paa dets Ben.

Krystalline.
Hevn da mig!

Kontant.
Det vil jeg før.
Sysselsat just udenfore
Huldrehallens Hoveddør
med i Maaneskinnet vore
smaa Granater om at blege
til demantne Rosenstene,
hørte jeg dit Raab, og kom.

Krystalline.
Jeg behøver kun dig ene,
et Minut af dine Lege.
Yd den Hjælp, jeg trygler om!
Hjælp mig, hvis jeg kan besværge
lunefuldeste blandt Dværge,
grimme, lystige Kontant.

Kontant.
Komplimenten var galant.
Men, hvis Bleghed ei var finest
Sminke over Kvindes Skjønhed,
vilde jeg den gjenbetale.

Krystalline.

Hør! Et Trold blandt Mennesker,
Menneske dog ei blandt Trolde,
har sin Pen, al Ondskabs Glavind,
hvæsset mod en Skjald, jeg ynder.
Af min Moder, som vil tvinge
mig at vælge mellem vore
underjordiske Poeter,
Maaneskin og Taageblik,
ved et Løfte og en Dynge
Kobberkis, hvorpaa han ruger,
er han bleven hult bestukken.
Irret deraf er hans Avind
endnu mer end forhen bleven,
og hans Blod, som smeltet Kobber,
sydende igjennem Aaren,
driver ham til Synd paa Synd.
Han, hvis Ilske fører Navn af
graa catonsk Patriotisme,
drive vil, endskjønt hans Land
eier ikke flere Skalde
end dets Graasten gyldne Druser,
en af hine til at knuse
vildt mod Fædrelandets Fjeld
Strengelegen, hvormed han
kaldte frem en af dets Geister.

Kontant.

Lumpent!

Krystalline.

Saa du føler det?

Kontant.

Kobold skjønt, har jeg dog ei
Graasten eller Sop til Hjerte.

Krystalline.

Letsind straffes maa med Straf.
Straf er altfor mild for Lasten.
Last maa straffes med sin Løn,
med at den sit Maal kan naa,
med-Betaling, men indviklet
i et Omslag, en Bestalling

af en stemplende Foragt.
Derfor, hvergang hin Vinæger
skjænder Sandhed og sig selv,
(saa modsatte disse ere)
rottegnavende just der
hvor hans sløve Sans fornemmer,
at en Stanzes Hjerte slaar,
fluks du træde til ham ind,
og paa Pulten lægge taus
bukkende en Kobberdank.

Kontant.

Jeg forstaar dig: Danken var
Kritikussens Honorar.
Men, ved alt hvad der er helligt,
vi ham skylder for forskjelligt
vistnok da en Mark i smaat.

Krystalline.

Gjør som jeg befaler.

Kontant.

Godt!
(Forsvinder).

Tredie Scene.

(*Vinæger* paa sit Værelse. Han skriver *con furore*. Siden *Kontant*).

. . Gid der fløi Gnister af Pennen! Gid, gid! Nei se saa! (Slaar Pennen af). Der er Beviset for at han ganske umulig nogen Gang for Eftertiden kan blive begeistret. Det skal selv Blasenfeldt lade mig ugjort, skjønt han ogsaa kunde fortjene en Belønning af de underjordiske fordi han staar mig saa redelig bi i at gjøre den Helvedes Poet kjed af sin Strengeleg. Men det skulde undre mig, om han ikke har været dernede før mig, for det lader til, at *han* kan Kunsten at faa Dalere af Skillinger. Han var ogsaa unegtelig selv slaaet til en Skilling, men er dog bleven til en Daler, skjønt rigtignok Sletdaler. Og jeg har dog (i Nyregranskerstil) „trællet saa trut“, og endnu — nei! skjønt

det ikke mangler paa at snu Skillingen, bliver den dog en Skilling, saa den underjordiske vel endnu ikke maa være fornøiet. Men denne Literaturartikel, som jeg vil kalde den, haaber jeg skal — — —

(*Kontant* kommer ind, lægger taus og bukkende, med Eftertryk, en Skilling foran *Vinæger*, der sidder som forstenet ved Synet af *Koboldeu*, hvis Farve changerer, med hvert Skridt, han nærmer sig, gjennem alle Nuancer fra sort over hele Kroppen til glødende rødt. Dette naar sit høieste i det Øieblik han lægger Skillingen klingrende ned, og gaar over til glødhvidt og Askebleghed, indtil han igjennem en Mængde blegnende Nuancer forsvinder).

Vinæger (samlende sig).

Gud være mig arme Synder naadig! . . Nei, nu er det over. Og det er dog altid en Skilling, Gripomenussen lod efter sig, og maaske netop Lykkeskillingen. (Griber den). Au, den er „gloendes heit“! Nei det er heller ikke *den*. Saa vil jeg gaa paa Fiskebryggen og kjøbe mig et godt nyt Skjældsord for den af en Matros, saa saftigt som en Bus. Naar han saa faar sligt i Fjæset efter en af disse nationale eller poetiske Sange, og Blasenfeldt i sin store Avis forsikrer Publikum om, at det er billig Behandling, saa tænker jeg den underjordiske holder Ord.

(Gaar).

Fjerde Scene.

(Landlig Egn. Graa Morgen. *Leontodon* med Langelegen. *Krystalline* bag Scenen).

Leontodon.

Natten har ogsaa bedugget *mig* med Kulde og Rolighed. Maatte jeg ikke blive vanvittig, om mit Hjerte ikke var roligt? Men denne Strengeleg vil jeg hænge tilbage, hvor jeg fandt den. Den har forført mig til ørkesløs Poesi, og kun bragt mig Smerter.

Krystalline.

Det er uværdigt. Du vil kun bedrøve din Veninde dermed.

Leontodon.

Hvem er du?

Krystalline.

Dine Strenges Aand. Føler du Smerter, naar du har Strengelegen ved dit Hjerte?

Leontodon.

Nei! Den er min Glæde og mit Liv.

Krystalline.

Saa stød ikke din Glæde og dit Liv fra dig!

Hjertet styrkes ved at lide,
Armens Muskler ved at stride,
Stemmen hæves i et Blæst.
Først en Mand, hvis Kraft ei svigter,
saa en freidigsindet Digter; -
dette er dit Kald dernæst!

Sørger du, - da blot en Strimmel
lyseblaat af Foraarshimmel,
og du juble vil af Lyst.
Du, hvem Duggen kan beruse,
sig, hvor er den Magt, der knuse
kan et saa fredsaligt Bryst?

Leontodon.

Velan! Wergeland har jo sin Gransker paa Nakken, som jeg min Nyregransker, og Retfærdigheden kan være Hip som Hap. Jeg vil synge om min, som han synger om sin i en Foraarsvise:

1.

„Foraaret drager
nu i Triumf over Bakke og Dal,
Kilderne spiller paa Blomsternes Bal.
— Granskeren gnager.

Ekko.

Granskeren gnager.

2.

Himmelske Straaler
skyder i Mulden; som Blommer igjen
vender de fagrere atter fra den.
— Granskeren gnaaler.

Ekko.

Granskeren gnaaler.

3.

Himmelen skinner,
Elvene glinser, det lysende Hav,
speiler en Jord af Smaragdsmykker af.
— Granskeren griner.

Ekko.

Granskeren griner.

4.

Guldrøde Miner
aabner sig i Tulipanerne alt.
Gransker! i dem maa du ta dig betalt.
— Granskeren graver, gnager, gnaaler og griner."

Ekko.

Granskeren graver, gnager, gnaaler og griner.

Femte Scene.

(Hos *Vinæger*. *Pirkom*, *Langkork* og *Bier* siddende hos ham. Siden *Kontant*).

Vinæger.

. . Lidt bort fra den Kiste der, Mhrr, siden jeg nu endelig skal have jert Besøg. *Damn'd!*

Pirkom.

Vi bryder os ikke om dine Kister; men vi kommer for at høre, om du ikke snart vil holde op med at tilhutle vor Vens Poesier.

Vinæger.

Jeg er nu engang kommen i Vane med det, ser du; sligt er ganske paa sin Engelsk; jeg har ingen andre Literaturartikler til Nyregranskeren, og desuden har Blasenfeldt og jeg delt ham imellem os, saa vi har at flænge i hver paa vor Kant.

Pirkom.

Stol ikke paa den Makker længer. Han er bleven gal af Hovmod, fordi han havde en stor og ikke en liden Avis under

Hænder, og er nu sat. Det gik ham som en Dreng der var kommen op i en Luftballon.

Vinæger.

Fanden ivold med ham! Jeg er Karl for at gjøre det alene. Her har jeg nu alene just ekspederet Leontodons Sang:

„Ve dig, Skjald! det er din Død
synger du herhjemme."

(Kobolden *Kontant* kommer som forrige Gang, og lægger Skillingen klingrende paa Bordet. *Vinæger* viser Udtryk af den høieste Forfærdelse).

Langkork (forbauset til Pirkom).

Det kan ikke være rigtigt med ham, for saa du det frygtelige Ansigt, han pludselig satte op? Haarene kunde reise sig paa ens Hoved, ligesom de gjorde paa hans.

Vinæger.

Ve mig! ve mig! Det var syvende Gang han var her.

Vennerne (i Munden paa hverandre).

Hvem? Hvad i al Verden?

Pirkom.

Saa mange Gange har du skjændet Leontodon, og *han* har tilgivet dig.

Vinæger.

Saa I noget? O Gud hjælpe mig for den fordømte Skillingskontrakt, at pine Langelegen af Hænderne paa ham!

Langkork (hviskende).

Han maa være bleven gal ligesom Blasenfeldt.

Pirkom.

Ja dette er virkelig Galskab; men før var hans Raseri deri forskjelligt fra andet, at det ikke begyndte, voksede, kulminerede og aftog, som dette pleier, men var altid lige stærkt.

Vinæger.

Ligger der kanske ikke en Skilling paa Bordet? Tag i den, skal du brænde Fingeren.

Langkork.

Jo, en afdanket en ligger der rigtignok.

Vinæger.

O! o! Skammeligt Bedrag! (Afsides). Først kom der Toskillinger, men sidste Gang en enkelt, og nu en, som ikke gjælder. Det maa være, fordi jeg endnu ikke har udrettet noget. (Springende op). Afveien! Pen og Blæk hid, og saa noget, som kan forslaa!

Langkork (til de andre).

Han blir galere og galere.

Vinæger.

Ja er det ikke til at blive gælen over?

Langkork.

Vi maa tro du er det, naar du kan snakke saa.

Vinæger.

Saasandt jeg lever, var ikke den lille sorte der. Gud hjælpe mig, den rædsomme lille sorte.

Pirkom.

Siden du har Syner, har du da nylig seet Mr. Thicktackkle?

Vinæger.

Ja, han var her igjen, og saaledes vil det vedblive — ve mig! saaledes vil det vedblive, til jeg gaar fra Forstanden. Og I saa intet, det vil I indbilde mig? Først sort, saa alle mulige Kulører.

Pirkom.

Saasandt dit rette Navn burde være Eddik eller endnu rettere Øleddik, maa du være bleven gal.

Langkork (til de andre).

Ja, vi maa . . Der bliver intet andet for . .

Vinæger.

Og I ved ikke — men jeg vil tilstaa det — at jeg har været i Bjerg?

Bier.

Nei naa! Kom nu, Gutter! (Holder Vinæger).

Pirkom.

Han er bleven afsindig. Vi maa søge at faa ham i Forvaring.

Bier.

I Daarekisten med ham!

Langkork.

Det bliver nok det bedste.

(De fører ham ud).

Sjette Scene.

(Udenfor en Daarekiste. *Blasenfeldt* med en Papirkrans om Hovedet stikkende udigjennem Sprinklet. Siden *Vinæger* og de tre Venner).

Blasenfeldt (pathetisk talende).

— — Ja, hæderlige norske Folk! - Lapperi! - Du har givet mig en Borgerkrone, - Lapperi! - og du har da som altid gjort din Pligt. Den, som betaler sin Gjæld - 1ste Korintherne 14de, 13de - forøger sit Bo. Holloy, Sky derborte! stans! Prr! siger jeg, og stryg den Vei jeg befaler, ligesom Regjeringen og Opinionen, nemlig til Ekeberg, hvor du kan hvile til jeg indfinder mig i egen Person og mønstrer jer af tilligemed Byen, hvori jeg vil gaa om som Sulla paa Torvet. Ha, Karnaljer af Huse! flux jere Taghatte af og Indsiden ud, at jeg kan se hvor der bor Respekt og hvor man holder Bladet. Godt, Borgere af Kristiania! godt, godt, forede Nathuer! Nu kan I sætte mig ned igjen af eders Guldstol; men midtpaa Torvet, at jeg kan tale saa I kan høre det. Hm! Motto: (syngende).

„Der var en Tid, da jeg var meget lille . .“

Hvem ler? Guds Blod! vil du have Bjørnene paa dig? *Min* Bjørn, som river hvor jeg vil, og Myrebjørnen Nyregranskeren med Smørsøgersnuden? Eller ser jeg ud som en Kat for intet; thi Løven er en Kat? Og hvem siger, at Ræven er en fød Skurk? Der var en i Nummedalen, som blev til en Bjørn, og har ikke Bjørnen tolv Mands Vid og ti Mands Styrke?

Prr! Der løber den forbandede Sky igjen. Sky! Graa Æsel! du er dømt til Tilintetgjørelse og Publikation, dersom du ikke lystrer. Romerne 1ste, 18de. Eller styrer jeg ikke Staten og Horisonten, du forbandede Nul, Nichts, ingenting, du forbandede Pudderpose, Ulddot, Uldrian, Buldrian, Blære, slet Tryk, Dansemester! . . . Kosmorama! Der gik den ned bag Jomfrubraaten, og er nu udenfor min Kommando, for det er et indskrænket Monarki, da jeg ikke regjerer mer ad Gangen end jeg ser af Himmelen, siden jeg overlod Nyregranskeren Detaljerne med Staten. Men bi bare til jeg kommer op paa Bakken, og faar sat Vognmændene i Bladet for Skydsforsømmelse. Vinæger kan styre det, mens jeg er paa en Inspektionsreise saa lidt opover.

(*Vinæger* kommer fort af *Pirkom*, *Langkork* og *Bier*).

Holloi! Holloi! Her er *jeg!* Kom ind, Kammerat! herfra skal vi redigere Verden og lære 10,000 Gadedrenge at holde og lade Vandet efter Tempo. Hei! Nordkap i Læ, du ror paa gamle Norge, Kuffen min, som jeg har faaet ved Havari, saa dreier Lindesnæsbogsprydet sig tre Streger, og saa gaar det ad Helvede til.

Vinæger.

Ei, skal jeg træffe dig her?

Blasenfeldt.

Her eller der. Det kunde du forudseet, du tillukte skelende venstre Øie paa et falskt Vidne! Eller er ikke jeg det høire, som straaler over Verden? Men hvad behager? Staar ikke Kritiken ved Lag, skal du faa en Kyklopmur under af mig, for jeg er ligesom et Taarn eller Obelisk, og naar jeg er død, vil jeg blive staaende som et imaginært Eidsvoldsminde eller Manden paa Rhodos.

Vinæger.

Sniksnak! Har du ikke seet en besynderlig, sort, liden Tingest?

Blasenfeldt.

Har du ikke seet en besynderlig graa, liden Tingest?

Vinæger.

Hoho! Jeg skal beskrive dig den. Min . . .

Blasenfeldt.

Ti, elendige Nul! Jeg skal beskrive dig min. Thi Nummer en er først med 100,000 Nuller efter. Min var en Sky.

Vinæger.

Lad mig dog bare faa tale. Min var stenkulperlesort det første han kom i Døren; men for hvert Skridt gik han over først til hanesvanssortgrønt, saa til andrikhalsblaagrønt, saa til lysevedgrønt, saa til skibskobberhvidgrønt, saa til staalblaat, violblaat, indigoblaat og gjennem tusinde Violetter til Pionskarlagen, indtil han omsider gjennem alle Hvidglødningens Henblegninger forsvandt.

Blasenfeldt.

Forsvandt? Død og Helvede, der er ond Lugt i det Ord. Det bruges om Ærlighed og Abonnenter, og vil engang bruges af Klokkeren om os. Men min, som *jeg* mener, var graa med gule Spetter, og skal lyses efter paa Kirkebakken i Enebak, for did tog den Kursen. Men kom ind! Vi har det hyggeligt her. Doktor Motzius bor ligeoverfor, og vi har et Asinæum*) her, som kaldes Bøotikon, hvor alle kan komme ind ligetil Smuglere og Tyveknegte, uberegnet en uberegnelig Mængde Abekatter med kuttede Svanser. Thi her er liberalt, skal jeg sige dig, du fordømte Postskriptum paa alle mine Artikler, hvoraf Jorden er opfyldt. Abrakadabra! Styrt i Støvet! Der kommer Skyen tilbage af sig selv paa min Kommando. Pfui! (Plystrer). Se, nu dreier alle Kirkefløier sig, naar jeg fløiter!

Vinæger.

(Afsides). Gud fri os hvor gal han er! (Høit). Ja, du har Ret, *du* er bleven stor; men *jeg*, som foragter Storhed, er bleven rig, stenrig. Men i al Verden, hvor er min Kiste?

Pirkom, Langkork og Bier (stødende ham ind).

Der er den rette.

---

*) Læseselskabet Athenæum. (U. A.)

Efterspil.

(Gamlebyens smukke Kirkegaard. En aaben Grav under et Par Piletræer. *To Kobolder, en gammel* og *en ung Graver.* Siden et Ligfølge).

Første Kobold.

Krystalline hjem er vendt;
thi *Leontodon* har endt.
Snar-rar-rar-rar! Uhrværksfjeren
af den megen Fingereren
løben er af Trinsens Gange,
og de slemme Børn er blevne
stillere om ikke bange
for det smukke sønderrevne.

Anden Kobold.

Vi maa efter hende ile.
Lad os skynde os iskjul!

Første Kobold.

Ja gesvint! her er et Hul
under disse tvende Pile.
Det er vist Poetens Grav.

Anden Kobold.

Tror du, man saa smuk ham gav?
(Forsvinder i Graven).

Gamle Graver.

Hvem der? Smat der Rotter ned? Forfølger de ham endnu? Ellers ganske rigtig truffet. Netop (Nynnende).

— „det Sted,
hvor halten Hevn og blinden Had,
som med hans Skygge fulgtes ad,
skal synke trætte ned.

Her ligger det mer nær end tænkt,
bag tvende Piletræer,
med Løvguirlander rigt omhængt,
med Grønsvær dækt, altid besprængt
med Dug saa demantskjær.

Skjeløiet Nid, *der* mest bekvemt
du læse vil hans Kvad.
Der vil du fatte mere nemt,
hvi han, og du ei, havde stemt
hans egen Strengerad.

Her slæng dig, Had, som kom for sent!
Grib efter ham endnu!
Det Støv, du faar i Haanden, rent
som Liljens er mod hvad du ment
og tænkt har i dit Hu."

Unge Graver (kommer).

Er I færdig, saa stig op. De kommer alt.

Gamle Graver.

Han kunde behøve nogle Fod dybere endnu, saa var man sikker.

Unge Graver.

Vi kan lægge en des tyngere Sten paa.

Gamle Graver.

Ja kunde vi bare faa væltet dem hid, som nu er faldne fra mangen Nars Hjerte.

Unge Graver.

Der er skeet et Mirakel i Daarekisten. Saasnart Klokkerne begyndte at ringe, fik baade Vinæger og Blasenfeldt derborte sin Forstand igjen. De er med i det Triumftog, som kommer der.

(Et Ligfølge viser sig, hvori adskillige gamle bekjendte. Derimellem *Vinæger* og *Blasenfeldt*).

Vinæger.

Skulde jeg holde Ligtalen, vilde jeg begynde: Dette er den sidste Farce — —

Blasenfeldt (puffende til ham).

. . Hold dig nu ordentlig, Makker!

Vinæger.

Pas du dig selv. Men jeg faar en ubegribelig instinktsmæssig Lyst til at tage ind noget af denne Muld.

Blasenfeldt.

Hos mavesyge pleier sligt at virke. Giv mig ogsaa en Dosis.

Gamle Graver

(med et mistænkeligt Øiekast paa dem).

De er Pokker ikke sikre endnu. (Til *Vinæger*, som mauler Muld). Hør, Far, *det* Pulver vil vistnok virke bedre end - Engelsk Salt.

(Overdøves af Klokkerne. Hører man noget, er det kun Knasenen mellem *Vinægers* og *Blasenfeldts* Tænder).

Kunsthandler Schmahrs Proces

mod

Kunstdommer Homann.

Af

J. H. Schmahr.

(1842).

Jeg holder med den gamle *Epictetus:*
„*Anechu kai apechu!*“ Lid og taal!
Magistri etiam verbis hisce fretus,
jeg graa er bleven og saa haard som Staal.
Schmahr.

Anch' io sono autore.

Astræa steg til Himlen som man ved,
da kjed af Procedure hun var vorden.
Men jeg har lokket hende atter ned
med mine Malerier hid til Jorden.

Dog blev hun ikke længe der; thi som
den himmelske just vilde dem bedømme,
en Stokkemand fra Byens Raadstu kom,
og fluks tilbage hun da maatte rømme.

Schmahr.

Denne

Proces

tilegnes alle

Kunstyndere

og

tænkende Mænd

ærbødigst

af

J. H. Schmahr.

Skaden.

Formodentlig et Vindu oppe
Til Malergalleriet stod.
Thi pludselig fra Træets Toppe
en Skade sig derind nedlod.
Den hørte Publikum at dømme.
A roste høit hvad B rev ned.
Men under Talens raske Strømme,
et Ord iblandt sig Skaden hentet,
og saa med et og høist uventet
begyndte den at snakke med.

Schmahr.

Fortale.

Innocens sit animus in irata fortuna,
ɔ:
Min Rolighed man ikke ud skal pante;
Paa Retsind heller ikke skal det vante,
Om Lykken end er arrig,
lunefuld og karrig
som en gammel Tante.

Dette var min Tanke, da jeg den 13de Januar dette Aar forlod Bythingstuen i Kristiania med det Budskab, at jeg havde tabt en Sag, jeg troede var retfærdig og utabelig, hvor Lovene ogsaa havde taget den fremmedes Ære i sin Beskyttelse. Men — *si vis beatus esse, cogita hoc primum: contemnere & contemni; nondum es felix, si turba non deriserit.* Det er udlagt:

Hvis du vil leve lykkelig, det være først betænket,
at byde andre din Foragt, og selv at blive krænket.
Lyksalig ei og stor du er,
hvis Pøblen ikke dig beler.

Ja, det blev Resultatet, at Modpartens Forsøg paa at gjøre mig til Maal for Lystighed, hvor jeg kom frem med mine Malerier, blev autoriseret som uskyldig Morskab, og at jeg faar husvale mig med den tynde og vanskelige Trøst i disse Vers, at byde Foragt mod Foragt. Jeg kalder den tynd, fordi der ingen er deri for mig, og vanskelig fordi det har vist sig,

at det ikke har været mig let at udskille Pøbelen af den Mængde, som har besøgt mine Udstillinger. Jeg vil derfor søge en bedre Trøst i en Appel til Publikum, idet jeg her udgiver min Sag med Forfatteren af de Smædevers i den Konstitutionelle, som gav Anledning dertil, en ung Jurist ved Navn *Homann*, *mihi sane plane incognitus*, d. e.

Mig ganske ubekjendt forresten,
Som Græsk og Galathe (og som Hebraisk for Presten).

Jeg vil overlade det ærede Publikum selv at forbinde de Aktstykker, som i det følgende vil blive leverede med en kort Antydning, med det behørige Ræsonnement, hvortil Materie heller ikke vil mangle. Det vil ogsaa af visse Strøg i det følgende faa tilstrækkelig Underretning om min egen Person, der, kort at fortælle, er en gammel Kjøbenhavner, som ikke har andet at leve af, end af min Rest af Malerier. Derfor er Kampen for deres Ære naturlig som for min egen, og derfor griber jeg Pennen, som den knæhuggede tapre endnu famler paa Jorden efter et Sværd og bruger det, skjønt Æren her, denne bydende Herskerinde, „*infandum me jubet renovare dolorem*“ ɔ:

Mig byder remse op en Hob af Smerter,
som Bomber tunge, talrige som Erter.

Dog — Correggio behøver ikke Papiret til sit Forsvar. Det er gamle Schmahr, som intet andet Forum har, da, rentudsagt, jeg aldrig har troet, at Astræa har forladt Jorden, men at hun aldrig har forladt Himlen, og at ved Fablen om Labyrinten er at forstaa Processens Snirkelveie, og ved den altslugende Minotaurus Jurisprudentsen.

Skjønt jeg kan sige om mig selv hvad der siges om Jugurtha, at jeg udmærker mig *plurimum faciendo & nihil de me ipso loqvendo* ɔ:

Mer ved Daad (saa er min Vis)
end ved Pris
i Avis, —

vil jeg dog her bemærke, at det juridiske Uheld, som saaledes anden Gang (thi jeg har før i Kjøbenhavn i 1821, paa eget Forlag udgivet en Proces, 8 Ark stor) bringer mig ind i Literaturlexikonet, saameget mer maa opfordre mig til dette Foretagende, som min derved foraarsagede slemme Stilling staar i den mest skjærende Modsætning til hvordan denne for faa Maaneder siden var ved min Ankomst til Byen. Da havde kun den i Norge saa yndede og berømte Paul Dahl havt saa alenlange, med Ros opfyldte, Spalter, i det svenske Aftonblad, som jeg. Da var alle baade Vest- og Østgotlands Aviser opfyldte med Berømmelser, og foran mig fra Moss løb følgende Ekspectoration i Smaalenenes Amtstidende (!) som jeg her indtager af Respekt for den Bemærkning i Dommen, at Omdømmet af Kunstsager bør være frit:

„I vor lille Stad, som vel ogsaa i enhver anden i vort kjære Fædreland, forekommer saameget hverdagsligt, saameget leit, saameget sindsnedtrykkende — kort sagt: saameget prosaiskt, saa det maa være enhver, hvis høiere Aandsretning ikke aldeles er gaaet tilgrunde, kjært, naar et eller andet Element af en aandig Natur fremtræder i denne Livets Prosa. Det var derfor Indsenderen behageligt at erfare, at Kunsthandleren Schmahr atter besøger vor By, for at tilbyde Publikum Skuet af sine originale Oljemalerier af Mestere, hvis Navne vil mindes, naar mangen Fyrstes og dekoreret Stormands er glemte. Indsenderen heraf er blandt dem, der glæder sig ved Mindet af den Kunstnydelse Herr Schmahrs Eksposition i forrige Aar skjænkede, og han fryder sig ved atter at kunne have den Nydelse, især da den Samling, der nu vises, ikke forhen har været udstillet. Iblandt de Stykker Herr Schmahr nu vil opvarte Publikum med, findes f. Eks. hint berømte „Isak søger Rebekka ved Brønden“ af en af Verdens Malerfyrster, Rubens; et Portræt af en venetiansk Adelsmand af en anden af disse Fyrster, Poul Veronese; en Hanefægtning af en af den nederlandske Skoles Heroer Hondekoeter o. fl. Det var at ønske, at Hr. Schmahr — der ved en Ildebrand i Wexiø led et Tab

af 175 af sine Malerier, og hvorved han, der har anvendt sit Liv og sin Formue i kunstsamlende Retning, — kunde ved sin Udstilling af de reddede, her, som andetsteds, baade i Sverige og i Norge, finde nogen Erstatning for sit forøvrigt uopprettelige Tab.“ — Saa mange var Ordene!

Dette er et *audiatur & altera pars* fra en saa *gammel* By, at ikke alene min *dunede* Modstander, men ogsaa de to saakaldte Kunstkjendere DHr. Frich og Grosch, som det lader til skulle repræsentere Omdømmet i Kristiania, vel i sit Indre maa føle nogen Ærbødighed derfor. En Landskabsmaler og en Bygmester foran de correggianske Engle? Nu vel! Det er just ikke:

Navita de ventis, de tauris narret orator,
enumeret miles vulnera, pastor oves,

ɔ:

Matroserne taler om Vindenes Leg, om Studene Bonden,
Vunderne tæller Soldaten, Hyrden de adspredte Faar!

Men jeg er for gammel til ikke at vide, at i de blindes Rige er de enøiede Fyrster; og hverken falder det mig ind foran enhver Hr. N. N.'s Landskaber at tænke paa Poussin, eller foran P. P.'s Bygninger paa Palladio. Det er vist nok, at Branden i Wexiø, der ødelagde 175 af mine Malerier, ogsaa fortærede Stykker, der var bedre end endel af dem jeg har tilbage, men dog ingen der overgik min Correggio og Caravaggio.

Naar Englands grønne Kyst jeg ser med dem,
vil fler Guineer trille mig imøde.
end Stjerner tindrer over Norge frem,
da hid jeg Teucer-sloges af mit Øde.

Ære være dog Nationen! Mine smaa correggianske Engle beder godt for den, om de end finder det for koldt deroppe i det saakaldte Nationalgalleri paa Slottet, og lader haant om at lege med Kobberskillinger. Dens Sans til at skille imellem godt og slet i Kunsten er mærkeligen tiltaget siden jeg betraadte

Landet, og den har betalt mig denne Fortjeneste med den dyrebare Erfaring:

Naar én vil trætte med dig om din Frak,
saa giv ham Kappen med og dertil Tak.

Men efter saadan Erfaring indtræder ogsaa den sande filosofiske Rolighed, der kan sige med Poeten:

Sedes prima est vita ima.
Stet quicunque volet potius
aulæ culmine lubrico.
Me dulci saturet qvies;
obscuro positus loco
leni perfruar otio.

ɔ:

Jo lavere jo sikrere mit Sæde.
Lad hvo som vil paa Borgens Tinde træde!
Jeg bytter ei med selve Excellenzen
min lille Kvist hos Mikkelsen i Grænsen.

Der bor Angeloer sammen med mig, og stundom naar jeg i et Par Timer ser paa dem, svæver de ud af Rammen for at trøste mig over Juristeriets Triumf, og lægger mig sin Harpe i Hænderne. I saadanne Stunder har jeg skrevet mine Kvad, min Triumf-Hymne over Juristerne: „Til Kamp, St. Georg!“ (Dragebetvingeren); da er det klassiske Reminiscenser viser sig i mit Hoveds *Camera-obscura*-Baggrund, og at jeg taler Latin ligesom Taarnhanen siges at gale, naar den lugter Brød.

Men det er ikke med slige Partikulariteter, jeg vil interessere Publikum. Om mig selv kun saameget, at mit Valgsprog er: *Honeste vivere, prudenter agere, alterum non lædere, suum cuique tribuere* ɔ:

Leve honnet,
handle ret,
ingen at skade,
hver en sit at lade.

Og med en gunstig Forudmening om mig selv være da min Sag indledet til et gunstigt Omdømme, idet jeg, ligesom Friederich Reiser begyndte med Ild, begynder med Vand, nemlig med de Vers i den Konstitutionelle, der gav Anledning til Processen.

Kristiania i Januar 1842.

Ærbødigst
J. H. Schmahr.

I.
Tirailleurild af Poesier.

1.

I den Konstitutionelle for 17de Oktober, paa en Søndag (til hvilken Dag man altid gjemmer Kvintessenzen af det Vid, som staar til Red.s Tjeneste) viste sig følgende Vers:

„Soirée des Muses.

Der, hvor man før Forening fandt
af alt, der var elegant,
der, hvor Lorang sin Hæder vandt,
før han forsvandt —

Der holdes nu en Soirée
til stakkels Musers Spot og Spe,
men som for engang man bør se,
naar man vil le.

Til Vinduesrammer tjenlig Stas
er hængt omkring hvor der er Plads.
Dermed en vittig Populas
gjør Harcellas.

Men den, som ler polisk, er Schmahr.
Folk tror han er en gammel Nar;
men den, som os ved Næsen ta'r,
er ingen Nar."

2.

Den følgende Dag viste sig dette Gjensvar:

„Til Poeten i Den Konstitutionelle.

Hvis du og dine Medfigurer
vil komme paa min Soirée,
skal Publikummet faa at se
jeg mangler ei Karrikaturer.

Til böhmische Musikverein
en Dans af dem vil gjøre Lykke,
især naar jeg tar Fløiten frem
og blæser jer et Stykke.

Schmahr.

3.

Den 19de kom Personen igjen:

„Til Hr. Schmahr.

Du be'r mig se paa din Trafik,
og danse ved Verein-Musik,
hvorved du assistere vil
med Løier og med Fløitespil.

Undskyld, jeg er ei den, du tror,
desværre jeg er ei din Bro'r:
dit Bjørnetrækker-Apparat
er kun for Bjørn og Abekat.

Poeten i den Konstitutionelle.“

4.

Hvorpaa jeg gav ham rodevis det glatte Lag den 21de i følgende:

„Nok en Prosit

til Poeten i den Konstitutionelle.

I.

Naar tog jeg Publikum ved Næsen?
Jeg tryller kun dets Øie allenfals.

Tom er min Pung, som fuld af Løgn din Hals;
men kun af Ærlighed bestaar mit Væsen.

II.

Du angler og meder,
du søger *par force* efter Vittigheder?
— O daarlige Jagt!
Thi vist med en Fjeder,
saa sløv og forlagt,
du fanger for alt hvad du træller og sveder
kun Hvermands Foragt.

III.

Hvis du, Mossjø, ei endnu har faaet Mætten
af hvad jeg her paa din Tallerken skar,
men bliver ved at hyle med al Strubens
Brutalhed mod Correggio og Rubens:
saa blir det bedst nok, at vi ende Trætten for Retten;
det mener jeg, den gamle

J. H. Schmahr.

5.

Den poetiske Aare maatte alt have udtømt sig, thi med paafaldende Løihed lod han sig nøie med følgende Opkog:

„Nogle Ord i Striden mellem Hr. Schmahr og hans Modstander.

Naar dette drives altfor vidt,
saa bliver det omsider lidt
Tyndt. *J. H. Wessel.*"

To Strofer af mig, som i samme Blad for 18de og 24de August havde fundet Plads (jeg havde endnu 8 i Reserve) og som jeg her vil citere, burde have overtydet Anonymen om, at han før burde have indladt sig paa at tage Kagen med blotte Hænder ud af en Bikube, end paa at udæske mig med Vers. De lød:

1.

„Til Kunstdommeren i Kristianssandsposten.

Correggio du et Skabilken kalder?
Tillad, jeg kalder dig igjen en Nar.

Mit Maleries Værdi ei derfor falder
fordi din Dumhed stiger med din Alder,
saasandt som jeg er *gamle*

J. H. Schmahr."

2.

„Til Kunstdommeren i Kristianssandsposten.

Tag af Viziret, falske Ridder Rød,
som hugger løs paa mine Malerier
med morderiske Nidingsstød!
Tag af! tag af! Du vover ei? Du tier?
For Afmaskering du dig rædsomt kvier;
thi bedst du ved nok selver, at
bag Masken er en Abekat:

J. H. Schmahr."

Uagtet jeg, uden Selvros, tør sige, at disse Vers røber en Karl for sin Hat, ser man dog, at han vovede sig ud, og kastede Hansken. -Men hans Tapperhed var som Musens, der har Rumpen i Hullet og straks er nede. Kjed af en Kamp, der var saa lidet at vinde ved, og saa lidet fast at holde sig til, besluttede jeg da at gjøre Alvor af min Trusel, og lade Personen staa tilrette, hvem han saa maatte være — ikke fordi han havde belagt mig med „en gammel Nar," hvilket baade *Democritus* og *Cato* har maattet taale af sin Tids „Grønskoldinger;" men fordi han havde sagt, at jeg tager Publikum ved Næsen. Med sligt Skudsmaal kunde jeg ikke være tjent hverken her, eller i de andre Byer, det var min Hensigt at besøge med mine Malerier. Før jeg turde tænke herpaa maatte jeg da se til at faa hine Udtryk mortificerede. Jeg lod da Redaktionen beskikke, og se — *Apparuit mus.* ɔ:

Sig Musen viste da med Køen og med Teten:
en *Homann*, Kandidat i Jura, var Poeten.

II.

Kanonade af Stevninger og Indlæg.

O Dannemark, min Moder, hvi belønner
du kun med Hæder dem af dine Sønner,
som sprøite Blodet over fremmed Kyst?
Hvi tager du kun *Jueler*, *Troller*, *Ruder*
og Schoutbynachter over sprængte Skuder
med øm Begeistring til dit Moderbryst?
Og glemmer mig, din Søn, som nys en Træfning
i Norge har bestaaet, mod hvis Brag
Kanonerne i Kjøgebugtens Slag
kun var som Bologneserhundes Bjæfning
imod en Løves Brøl dens Friheds Dag?
O flød ei Blod og Malm, af Ilden smeltet,
saa strømmer dog ei Sundet eller Beltet
saa stridt som Blækket strømmed fra min Pen,
naar den sin Vredes Lynild slynged hen.

Schmahr.

Jeg mener herved den egentlige Kamp, jeg har maattet fegte for min og Correggios Ære; og sandelig, Lignelsen med en Kanonade er ikke saa ueffen formedelst det Skytses Grovhed, som er bleven brugt, under hvis Drøn jeg har udstedt følgende:

Hjertesuk.

Hvi fik jeg ikkun *Winkelmanns*
og *Cimabue's* Kunstdommersans,
Vasaris Smag, *Zoëgas* Øie,
et kritisk Blik som *Wolfgang Menzel;*
men ikke den dæmonisk-høie
Buonarotis djerve Pensel,
Ostades brogede Palet?
Som hin jeg da tog til Sujet
det fulde Helvede i Lue;
jeg derpaa parodierte det
Ostadisk i en Bythingsstue.

Men — *en avant!* Lad Bataillen atter gjentage sig paa disse Blade saadan som den foregik i det svundne Efteraars

skumle Dage i den uhyggelige Retsstue fuld af problematiske Genregesichter! Altsaa til

Sagen.*)

III.

Efterord.

Men ingen *Eftertale.* Jeg vil afholde mig fra alle Be- og Anmærkninger. Kun vil jeg tillade mig imod DHr. Frichs og Grochs Dom at anføre en af Hr. Anonymus (der, som bekjendt, ligesaa ofte er den bedste Kunstdommer som han er en slet). Morgenbladet, der roser sig af sit skarpe Indseende med denne mangfoldige Forfatter, meddeler den under 20. August f. A. saaledes:

„Iblandt de Stykker, som Hr. Kunsthandler Schmahr i disse Dage foreviser i Hr. Advokat Hjelms Gaard i sin Udstilling, er der unegtelig flere, der fortjene det kunstelskende og skjønsomme Publikums Opmærksomhed. Den Correggio, f. Eks., som er Udstillingens Lyspunkt og Perle, er unægtelig ægte, og saaledes alene værd et Besøg, og det samme lader sig ogsaa sige om andre, navnligen om Saul og Heksen i Endor af Caravaggio, som man, fordi det er saa smukt, maa beklage kun er et Brudstykke. Disse to Stykker vilde hæve vort Nationalgalleri, om det havde Raad til at komme i Besiddelse af samme. Efter den trykte Katalog er ogsaa flere af de udstillede Malerier tilsalgs. Mellem disse fortjene ligeledes Portraitet af Venetianeren Grimani, der bærer Paul Veroneses Mærke, at komme i særdeles Betragtning; og det samme lader sig vel ogsaa sige om Landskabet, der udgives at være af en Michel Carrée. At Hr. Schmahrs Udstillinger er blevne anerkjendte saavel i andre

---

*) Dommen lød saaledes:

„Indstævnte Cand. jur. Homann bør for Citantens, Kunsthandler J. H. Schmahrs Tiltale i denne Sag fri at være. Processens Omkostninger ophæves.“ Akter og Indlæg udeladte her. (U. A.)

norske Blade som i det svenske Aftonblad, kan maaske ogsaa tjene til at hæve dem her i Publikums Øine."

Jeg vil ogsaa her, som forhen, have bemærket, for at sætte *modus procedendi* i sit rette Lys, at jeg virkelig har kjendt en Krigs-, Kammer- eller Commerceraad *Barck* i gamle Dage — en meget pen Mand, som man siger, og ligesom Konferentsraad Bugge en decideret Liebhaber af Malerier, som kom til Fyen:

Der spredtes de som Høstens faldne Blade:
de Potters og *van Dycks* — o Jammerskade!
De Wouwermannske Heste løb sin Vei
for Slaget under Auktionarens Hammer.
Gud ved hvorhen? men til en Samling ei,
der noget bedre var end en af Rammer.

Og herom var jeg da, som førberørt, saa høflig at give de to unge Herrer Underretning, som behagede at spørge mig i Departementet, om jeg havde kjendt en Kammerraad Barck. Først senere, efter Edsaflæggelse, underrettedes jeg til min store Forbauselse om, at de havde *ment en fingeret Vaudevillefigur*, hvortil dens Forfatter gjerne kan have taget Navnet af den virkelige Krigs-, Kammer- eller Commerce-Raad Barck, som jeg (og vel en Mængde gamle Kjøbenhavnere fra min Tid) har kjendt. Sligt kan nu være lystigt nok, omendskjønt Vittigheden er mager; men hvorvidt en streng Chef for et Lands Justits vilde le derad, skal jeg lade være usagt. Men kan ikke han det, saa kan *jeg* det; og den Evne holder jeg for at være det herligste Udbytte af et Liv, ved hvis Ende man gjerne, naar jeg regner al den Tid fra, som Thingstude, Narre og Geert Westphalere har spildt mig, kan give mig Gravskriften:

Hic jacet Schmahr, cujus ætas multorum annorum fuit.
Ipse septem duntaxat annos vixit.

ɔ:

Her ligger Schmahr.
Af Aar en Patriark han var.
In alles knapt dog syv han levet har.

Og disse syv kan jeg først sige jeg har levet efterat Venskabet havde efterladt sin Kappe i mine Hænder, Kjærligheden havde nedvendt sin Fakkel, og efterat min store Gaard i store Kongensgade i Kjøbenhavn var fløiten.

Jeg fik kun Visdommen og Lykken
med Fattigdommen og Parykken.

Før var jeg Daare nok til at spilde min Rolighed i Kamp for hvad jeg tænkte var baade min og Allemands Ret. Aar randt og Haar visnede før jeg indsaa, at den fredelige Nathue er den sikreste Hjelm imod alle Livets Storme, at dens Rolighed ikke er at bortbytte mod Fortunati Ønskehat eller mod Kongen af Persiens perlebelæssede Krone, og at det største paa Jorden staar mig tilbage: at tilgive og glemme. Og jeg har let derfor. Thi

Hvor fødtes i det blide Danmark vel
en melankolsk og hadsk kolerisk Sjæl?
Selv den, hvis Vugge stod paa Jyllands Hede,
ombruset af det vilde Vesterhav,
kun Blomsten ser paa Lyngen, ei den vrede
blodlystne Torn, som stikker frem deraf.

Og jeg, som fødtes under Sjellands Bøg,
er bleven gammel under Sang og Spøg.
Jeg mindes kun det Skjønne, jeg har set:
det er min nationale Karakter.
Ad hver en Gang, jeg i mit Liv har leet,
paa Gravens Rand jeg end af Hjertet ler.

Dog lo jeg aldrig bedre nogen Gang,
end da Correggio'en op jeg hang,
og hørte Dommene man derom fældte.
Da præked sjæleblinde Kallifan *),
Correggio man for en Kluddrer skjeldte,
og gamle Schmahr — han blev en Charlatan.

*) Murmester og Kunstdommer i Grækenland.

Nu Charlatan? Lad gaa! men gaa i Fred!
Med et Glas Vin gaar „Charlatanen“ ned:
og det jeg tømme vil paa Konstens Triven.
Bag Maleriet skjult jeg Harpen har;
den slaar jeg, mens Correggio er Skiven,
og ikke længer gamle J. H. Schmahr.

Ak Vin? Hvad Drømme om forsvunden Tid!
Ræk mig, min Ven, et Bæger Vand kun hid!
Jeg drikker deri Fred med hele Jorden
og Ende paa enhver Proces den har!
Jeg fik nu en som saa paa min: for Norden
indankes den af gamle

J. H. Schmahr.

Har det lykkets mig i det foregaaende at meddele det høitærede Publikum det Begreb om mig, at jeg er et Menneske, der vil „alle vel og ingen ilde“ (en velsignet Skaal, min gamle Ven Kaptein Folchmann i Weile altid pleiede at udbringe, og som jeg har tømt mangt et Glas paa i mine Dage) og at min Nations Godmodighed ikke vanslægter i min Person, saa tør jeg maaske ogsaa haabe, at man med Overbærelse tillige vil høre noget nærmere om min nærværende Stilling, hvis fortvivlede Omstændigheder egentligen bringer denne Bog (der bringer fler end mig over til Udødeligheden) i Publikums Hænder. Jeg er vel et Stykke af en Livsfilosof, som i sin Tid har eiet en Snes Gaarde i Kongens Kjøbenhavn, og har under Barbererens Indsæbning, uden at fordreie en Mine, kunnet modtage Efterretning om Skibs og Ladnings Forlis ved Engelskmanden; men rentudsagt — jeg gjorde mig den Tanke om det stolte Norge,

Hvis Mænd foruden Praleri fortælle,
at Billeder de er af egne Fjelde,

at det ikke lod sig gjøre, at gjæste dets Byer, især paa Vestlandet, før jeg for det første havde afvæltet mig ved Proces Beskyldningen at tage Folk ved Næsen, og for det andet betalt

min Gjæld til mine Kreditorer hersteds. Men i disse Meninger har jeg nok blot havt Ret i den sidste, og derom er man ogsaa saa temmelig enig i Verden, mens Begreberne om, hvad der er fornærmeligt eller ikke, er, ikke blot saa forskjellige som Nationerne, men som Personerne er. Holder man det i Norge, ligesom imellem Yankierne, for ingen Feil at tage Folk ved Næsen, saa for mig *mer* end gjerne, naar man blot tillige vil udstrække sin Liberalitet til at kjøbe denne Bog i saa tilstrækkeligt Antal, at jeg kan betale en Gjæld af 150 Rigsdaler, der holder mig bunden til et Sted,

Hvor Folk, der viser Bjørne frem og Aber,
en smuk Gevinst til sig om Aaret skraber,
mens den, der *Rom* og *Florenz* hid har·ført,
maa lutter Viderværdigheder taale,
og fristes af et Liv, der er saa tørt,
til Støv at ryste af den slidte Saale,
som, medens den var hel, til Norge bar
med Mesterværker gamle

J. H. Schmahr,

Men jeg skulde ikke fortjene denne Godhed, om jeg ikke i denne Sag havde vist mig fra den ærekjæreste Side. Jeg tæmmede min Vrede *), erindrende, at en vis Mand er en stor Monark, og har et Rige i sig selv, alt efter de gamle Linier:

Latius regnes avidum domando spiritum qvam
si Libyam remotis Gadibus jungas,
et uterqve Poenus serviat uni.

ɔ:

Ved dit afspænstige Gemyt at styre,
et Rige du behersker, mer uhyre,
end om du sveised hele Mauritanien
ved Herkles' Støtter sammen fast med Spanien,
og i din Haand var Esparteros Magt
med al Marokkos vilde Herskers lagt.

*) En Nar kan Hoiheden dens Ro berøve.
En lumpen Mus forstyrre kan en Løve.

Men min Æresfølelse lod sig ikke tvinge som min billige Harme, og Sagen selv viser, at det kun var mig om dens Tilfredsstillelse at gjøre, hvilket saavel vil kunne bevidnes af mange andre, som af en gammel Mand af Byen, Hr. B . . . . tz, der indlod sig i en lang Samtale med mig udenfor Raadstuen, hvorfor jeg, paa Grund af hans skarpe Domme om Processer i Almindelighed og om min i Særdeleshed, hans Alder og ligefremme Henvendelse til mig, under den hele Time lange Samtale stod i den Formening, at han var en Onkel eller anden Nærbeslægtet af Modparten, som vilde overtale mig til at lade Sagen fare. Men fremfor alle tør jeg paaberaabe mig Hr. Maler S., der, før Sagen anhængiggjordes paa Hr. Advokat Hjelms Kontor, paa sit Spørgsmaal, om jeg vilde hæve Sagen, om jeg fik 100 Daler, hvorfor jeg da kunde reise til Kjøbenhavn, fik til Svar, at jeg ikke for 1000 Rdlr. vilde gjøre mig til Bedrager, og at jeg ikke vilde sætte min Fod ud af Kristiania før jeg havde faaet Dom for at jeg ikke tager Publikum ved Næsen. Men jeg har nu erfaret Sandheden af, at

„Paa Narrenæse og Kjæklertunge
hænge Prokuratorens Pengepunge,“

hvortil jeg kun vil føie det *pium desiderium:*

Er jeg en Nar, gid Næsen var saa lang,
at ogsaa Prokuratoren ved Pungens Side hang.

Og jeg har derfor henvendt mig til et billigttænkende Publikum, som baade kjender Sandheden af *„ubi plurima nitent non ego paucis offendar maculis.“*

ↄ:

Hvor herligt straaler Mesteparten,
jeg ved en Flek ei stødes, selv ikke ved en svart en,

og som antager, at følgende
Maksimer for Kunstdommere, Procederende, Narre og andre ikke er at foragte:

1.

At være streng som *Cato*
er ikke altid just at være vis som *Plato.*

2.

Hvo tror, han kjender mindst, næst Sokrates'en gaar;
men den er Narres Konge, som tror, han mest forstaar.

3.

Vinden blæser Blærer op, Indbildninger en Nar.
De bli'r nok begge stive, men tomme som de var.

4.

Prokuratorer Sakse lige ere:
kun hvad der er imellem de isønderskjære.

5.

At tale kun geraade den Kloge kan til Pris;
men Taushed er paa Narres Klogskab et Bevis.

Punktum finale!

J. H. Schmahr.

Forsoningen.

Et fantastisk Digt af *J. H. Schmahr* *).

Kunsthandler, Forfatter af Processen mod Fru Scharffenberg i Kjøbenhavn samt af Do. mod Kunstdommer Homann i Kristiania, m. m.

Krig og Fred.

Forkvæde i en Grotte **).

Under Jorden
Mænd i Norden
maa for Gjække fly.
Her i Grottens Skygge
ere vi først trygge.
Udenfore
smaa og store
allesteder kry.

Fredens stille,
lumre, milde
Sol den yngler frem.
Libyens Palmekrat er
fuldt af Abekatter;
men vor kjære
By desværre
flere har af dem.

---

*) NB. Idet jeg med dette Digt tager Farvel med et høistæret Publikum, bemærkes, at, forsaavidt deri siges, at Reisen vil gaa direkte til Storbritanien, maa dette ikke tages saa strikte, da jeg formedelst det sildige Efteraar og høi Told paa mine Malerier først gjør en Kunst-Vinterreise til Stockholm.

Ærbødigst
J. H. Schmahr.

**) Stændig Melodi: Gubben Noah.

Gid den linde
Fred forsvinde,
som slig Yngel har!
Gid en Storm maa komme,
fuld af Himlens Domme!
Landet taber
sine Aber;
men Gevinst det var.

Kornet vilde
sig udskille
Sæd fra letten Avn;
Avnen vilde gyve,
udaf Landet flyve;
kun de bolde
det beholde
vilde i sin Favn.

Det er stille,
ganske stille,
som en Foraarskveld.
Stormen vil ei fnyse,
Baunen vil ei lyse,
Blodet kultner,
Marven multner,
syg er Folkets Sjæl.

Usle trives;
de belives
i sligt Solskinsveir.
Derfor vil jeg tage
en Guitar og klage.
Heller skarpe
Pauk og Harpe
slog jeg an til Seir.

Fantasere,
kvinkelere
vil jeg blot i Kveld:
danne Arabesker
vildt som Grottens Fresker:
Disse Stanzer
ere Kranser
deraf om mig selv.

Mig Cithrinkens
Strengeblinkens
Troldom vækket har.
Helte og Trofæer
skabe kun Tyrtæer.
Fred og Gjække
kan kun vække
op til Sange

Schmahr

---

1. Farvel til Norge.

Snart i Havet
skumbegravet
dykker Norge ned.
Gid med det forsvinde
i min Sjæl hvert Minde
om de Dage,
jeg fik smage
der af Bitterhed!*)

*) Variant

om de Gjække
som bedække
der hver Gade bred.

Schmahr.

Jeg blir gammel.
Skal mit Skrammel,
skal mit Skrogs Skelet
dybt i Englands fede
Græsbund faa sin Rede,
hid dog over
Havets Vover
Geisten flyver let.

Over spidse
Bølgers Isse,
i Petrellens Fjed,
over Doggerbanken,
lynildsnel som Tanken,
skal min hvide
Skygge skride
hoppende afsted.

Midtpaa Gaden
her i Staden
pludselig jeg sees.
„Himmel! Hevn og Dommen!
Gamle Schmahr er kommen!
Han med blegen
Fingerpegen
bød os sin Proces."

Da de svarte
Knebelsbarte
paa saamangen Gjæk
(thi det gamle Rige
mangler ei paa slige)
ville blive
børstestive
af forstenet Skræk.

Skal saa ærligt
Folk, saa herligt
Land, saa ætberømt,
af slig Race plages?
Nei, den væk maa jages!
Derfor kommer
næste Sommer
jeg igjen som Skrømt.

Lange, snare
Pilgrimskare
af de vilde Gjæs
kort er mod den Række
halvfransøske Gjække,
som min biske
Geist skal piske
ud fra Lindesnæs.

Som Torbisten
udpaa Kvisten,
skal den sidste Nar
sig paa Næssets Ende
rent fortvivlet vende;
men i Ryggen
har han Skyggen
af den gamle Schmahr.

Rappe Jagte
maa de fragte,
eller gaa tilsjøs
i omkaps Uorden,
hovedkulds som Hjorden,
det forlorne
helvedsvorne
Gergasus slap løs.

Før fra Norden
over Jorden
vandred Helte ud.
Nu da, til Forandring,
sker en Narrevandring!
Med Forfærden
vil da Verden
atter be' til Gud.

Der vil messes,
der vil læses
i hver Kathedral.
Carolingens Klage
Frankrig vil gjentage:
„Fri os, Herre!“ *)
endnu værre
jamre ud det skal.

Fri os bare
for de Narre!
Send os heller Mænd!“
Et høitidligt Amen
udfra Notredamen
vældigt bruser,
dumpt det suser
over Seinen hen.

---

2. Tilbagekomst.

Men kan hænde,
at min Ende
endnu Anstand har.
Ville I da tage
kjærligt mig tilbage?
Gjerne leve
vil blandt gjæve
Normænd gamle Schmahr.

Jeg vil bytte
for en Hytte
Norge, i din Dal,
prægtigst Gaard og Lade
selv i Vestergade
ja i Løbet
gaar paa Kjøbet
gylden Kongesal!

Hyttens nøgne
simpeltstrøgne
Væg af Furutræ
fluks blir omfortryllet
af Correggios Billed
til en prægtig
Hal i mægtig
Konges Lystpalæ.

Døden skrider
ind omsider
ad min Hyttes Dør.
Men i taus Beskuen
mildnes hen hans Truen;
Seglen gjemmer
han, og glemmer
mig, og gaar som før.

---

*) *Libera nos, o domine! a furore Normannorum!*

3. Mødet.

Efter rundne,
lumpent svundne
fyrretyve Aar,
blir i Perspektivet
mig paa Gaden givet
et forunder-
ligt Vidunder,
som paa Buer gaar.

Ja paa tvende,
som sig vende
mod hinandens Hvælv.
Slige *pedes* have
baade Ryg og Mave;
slige Lægge
bukke begge
for hinandens Selv.

Vindes Skare
kunne fare
gjennem dette Hul.
Sande Theorier
om Periferier
Folket lærer,
ja om Sfærer
og Struktur af Hjul.

Mon en Cirkel-
passer virke-
lig, magnetberørt,
kan sligt Liv meddeles,
at den fuldt besjæles,
og spasere
kan medmere?
Sligt er aldrig hørt.

Kort da! Gadens
(som er Stadens
Bondstreet) Perspektiv
viser i sin ene
Ende tvende Bene,
lige Gjorden
der er vorden
lagt om Tøndens Liv.

. . Himlen skjærme
mig! de nærme
sig, som en Dressin,
rullende paatverke
gjennem Gadens stærke
Folkevrimmel . . .
Frels mig, Himmel,
i en Port nu ind!

Niagaren
i sin Faren,
Sarpens Riven-hen
ere, ihvor rappe,
imod Skjæbnen slappe:
Jeg og Manden
mod hinanden
førtes dog af den.

Mødt i Farten
har jeg Parten
just i min Proces.
Han er gammel bleven,
Panden fuldt beskreven,
Haaret visnet
sølverisnet,
blegt som tørret Græs.

Begge ville
vi staa stille;
ingen Synet tror.
Munden, overrasket,
hænger slap og lasket,
Øiekuglen
som paa Uglen
stirrer stiv og stor.

Men vi lægge
fluksen begge
Haand til Hat med Buk.
„Er De ikke, kjære . . ?
Har jeg ei den Ære?"
„Jo, min go' Mand,
jeg er *Homann!*"
svarer han med Suk.

„Hvorfor sukke?
Lad os lukke
os i Aften ind,
os en Bolle lave,
hvori vi begrave
et forvitret
Had, som bitret
engang har vort Sind!"

„Vel, som sagt er,
vi os agter
sammen Arm i Arm
til et Sted, hvor Vreden
kanske var forleden,*)
men hvor denne
Kveld skal ende
tvende Gubbers Harm."

Piben damper,
milde Lamper
fylde Rummet med
en Slags Efterlignen
af den Freds Velsignen,
som i blide
Straaler glide
paa os begge ned.

Nok et Bæger!
Det bevæger
Gubbens gamle Bryst.
Slukt er Vredens Fakkel;
Soningens Mirakel
sker i Sindet,
som forblindet
fandt i Had sin Lyst.

Nok et Bæger!
Intet læger
bedre gamle Saar.
Efter seks en Muse
vil mig ildberuse.
Dithyramben
flyr paa Jamben,
naar jeg otte faar.

*) NB. Kafé Royal.

Aanden river
hen, den giver
mig en Hymne ind,
en Triumfs, en bister
over de Jurister.
Homann hører
den, med Øret
lænet til min Kind.

ɔ:

4. Triumfhymne over Juristeriet.

„Sankt Georg! vel glimrende mer var din Strid,
da Dragen du fælded i Fabelens Tid;
det skinner vel mer,
i ridderligt, sølverne Panser,
med Guldpailletter og flagrende Fjer,
at spække et Monstrum med funklende Lanser;
men, hellige Georg, den Edder var lind,
som pusted sin fugtige Ild i din Drage,
og malte med spraglede Flammer hans Skind,
mod dette forgiftige Blod,
der livner den Slange, hvis Tænder nu knage
under min Fod.

Men, Georg, mer skjult laa din Drage ei gjemt i sit Krat,
end bag Formularerne *den* jeg har fat.
Men se! som du stak
i hvislende Dyb uforfærdet
din Næve, i Dagslyset Monstret fremtrak,
og kløved dets bævrende Bugter med Sværdet:
saa splitter jeg Formlernes snirklede Stas,
og Udaadens Aasyn jeg ser under Skriften
saa blegt som Forræderens bag sit Kyrads.
Med sanddrue Øies Lancet
jeg aabner dens Hjerte, den Bylde, af Giften
svulmende mæt.

Bretlands St. Georg! det brusende Storocean
var Dragen du vog, med den flyvende Man,

dit Spyd var en Mast,
en Kjøl var din susende Klinge,
som kløvede Modstanden ilsomt og hvast,
og Storhavets stribede svulmende Bringe
med Skarpsindets Staalhanske tøiled du myg . .
. . Men jeg? Se, en sortmusket, syndrynket Hjerne,
en ful Prokurators bugtede Ryg
er Havet, er Dragen jeg slaar:
Jeg snogslaar en Barm, at den Eddercisterne
Aabning dog faar.“

---

5. Morgenen.

Naar Garçonen
i Salonen
aabner Kamrets Dør,
ser han mig og Homann
mer lig en end to Mand.
Kun i Eden
saa man Freden
saa livsalig før.

Mig, saa bister
paa Jurister,
ham, min Kontrapart,
Correggios Forhutler,
bag en fire Butler
ser han drømme
sammen ømme.
— O vidunderbart!

Ved hans Hjerte
al min Smerte
ser han dulmet ind.
Ja vi sammentrykker
Pander og Parykker,
somom Ening
var vor Mening,
ja i Krop og Sind.

Han maa ikke
paa os stikke,
vække os, den Nar!
Sammen, som forfulne
Hveps, vi vilde smulne,
som de hule,
tørre, fule
Myg i Januar.

Mellem Døde
hint vort Møde
hist paa Gaden var.
Er man død og glemt i
næsten Vintre femti,
af vort eget
ikke meget
vi tilbage har.

Men naar over
mig, der sover
ved min Uvens Bryst,
Domsbasunen skralder:
Støv og Aske falder,
Straalefjere
sammen bære
os til Himlens Kyst.

Naar den lyder,
Livet bryder
frem, som bundet var.
Naar Basunen toner,
to Papilioner
himmelfare.
Engang vare
Homann de og
Schmahr.

Dramatiske Digte.

Wergelands dramatiske Digte.

. . Skjaldens Ord, den skjære
Dug af Lysets Funker, varm
som om Blod sprang af hans Barm . . .

I dette Bind vil man finde samlet Wergelands fuldkomneste og betydeligste Verker. Det vil igjen sige: vor Literaturs skjønneste og ædleste Poesi. Wergeland er ingensinde naaet høiere i Fantasiflugt og formende Kunst end i *Jan van Huysums Blomsterstykke*; — *Spaniolen* er hans stolteste Frihedshymne, *Den engelske Lods* hans livligste og billedrigeste Digt, *Barnemordersken* hans bedste Drama, *Svalen* hans ømmeste og sarteste Eventyr — og *Jøden* og *Jødinden* de deiligste blomstrende Tornekviste, som sprang af hans blødende Digterhjerte.

Det er en høist eiendommelig Art dramatisk Lyrik, vi møder i disse Skildringer og Sange. En urskovsyppig Fantasi fremtryller her en ny underlig Verden — en forklaret Virkelighed, hvor vi ser Tingenes Væsen afklædt Tidens og Tilfældighedens skiftende og skuffende Hylstre. Mennesketankerne har iført sig Personlighedens evige Symboler. Frihed seirer gjennem Offerdøden. Sandhed seirer kun i Nederlaget. Et Blomstermaleri fører os tilbage til Religionskrigenes blodige Rædselsdage. Og som Baggrund for en fantastisk Kjærlighedsroman ruller han op de stolte Billeder fra Englands Natur og Historie.

Den trodsigt grublende Phun-Abiriel i *Mennesket* udbryder et Sted i Fortvilelse over Livets Uudgrundelighed:

Bedst tror jeg Vanvid vilde digte.
Det Luefarver har . . .

Man mindes disse Ord, naar man læser Wergelands Lyrik. Det nytter lidet at trænge ind i den bevæbnet med vor gode Hverdags-

Forstands plumpe Begreber og Domme. Her hersker en anden Aarsagslov end Virkelighedens, og Forestillingerne kjæder sig sammen i Overensstemmelse med den digteriske Fantasis selvskabte Logik. Den Eiendommelighed, som først og tydeligst karakteriserer Wergelands Lyrik i Modsætning til den meste Stemningspoesi, er dens dramatiske Bevægelse og Uro. Ingen stillestaaende Beskrivelser, men en Række energisk fremstillede Scener og Situationer, der betegner den fremadskridende Udvikling mod et Maal. Kortsagt: alt er levende Handling.

*

I *Spaniolen*, der hører til Wergelands tidligere Arbeider, har det lykkedes ham at give sin ungdommelig patetiske Frihedsbegeistring et behersket, stolt Udtryk. Dette Digt viser, hvilken høi Flugt den politiske Poesi kan naa, naar Digterens Sind er fyldt af den hellige Ild. Man forstaar, hvorfor der ikke længer skrives værdifuld politisk Lyrik, — enhver kan nu for Tiden drive det til at være Frihedsmand. Det koster omtrent ingenting. Naar vore Digtere en sjelden Gang vinder Triumfer paa dette Omraade, er det i Egenskab af Satirikere.

Anderledes i Aarhundredets Begyndelse. Da troede man paa Friheden og forlod for dens Skyld Fader, Moder, Hustru, Børn, Hjem, Fædreland. „Den Fri var mere Aand end Mand.“ Spaniolen vælger Døden oppe paa Høifjeldets ørkenøde, stormomsuste Vidder, forat hans Hjemland kan blive frit.

Land forgaar; — mon synker Verden?
  Mænd forgaar; — mon Frihed vel?
Født med første Engel er den,
  dør ei før den sidste Sjæl.
    Da tilbage
    maa den drage
  i Guds egen Barm sin Sjæl.

*

Jøden og *Jødinden* er begge glimrende Mønstre paa den sjeldne Art Poesi, der i lige høi Grad er Daad som Digt. Wergeland skrev engang i sin Ungdom, at der for de sande Digtere kun gives et Parti, de kan tilhøre, og „dette Parti er Himlens og den forbedrede Jords.“ Deres Kald er det ene at blive *Idéanførere og Folkenes Lærere*, og deres første Repræsentanter var de gammeltestamentlige Profeter, „der trøstede de Grædende ved Babylons Floder.“ Vi mindes disse Udtalelser, naar vi læser *Jøden* og *Jødinden*. Det er Profetens Ildhu, som aander gjennem det stolte Indledningsdigt *Sandhedens Armé*. Og det er Profetens seirssikre Tro, som forkynder os dette Budskab:

Thi den største Magt paa Jord
Eder er af Gud forjettet:
    at I kunne
ikke dø, I Sandhedsmunde!

Denslags Digtning trænger ikke kritisk Gjennemgaaelse eller forklarende Randbemærkninger. Det gjælder blot at aabne Sind og Hjerte for den skjønheds- og kjærlighedsbeaandede Livsvisdom, der her øses ud af fulde Skaaler. Det er en Forkyndelse, som vender sig til alle, og som vil have sin Gyldighed, saa længe der lever Mennesker paa Jorden. Her som overalt ellers er Naturen for vor Digter den store Læremester og Trøster. Den er som Kobberslangen for de i Ørkenen forsmægtende Israels Børn: den forjættelsesfulde Helbreder og Frelser.

Af Hendøen den ei ved,
Tider, Aar den ikke kjender
i sin glade Evighed,
som, begyndt engang, ei ender.

Dens uovervindelige Ungdom og Sundhed er os en Borgen for, at ogsaa vi engang skal komme tilende med vor Ørkenvandring og faa skue „bedre Tiders Morgenrøde.“ Verden er endnu ung, og derfor er Menneskene ofte ikke stort mer end Børn eller Vilde.

Fortvil ikke! tilraaber Wergeland Menneskevennen og Samfundsreformatoren. Se paa *Tidselskjægplukkeren,* der frygtløst gaar i Kamp mod Ukruddet og ikke tænker paa, at Tornene er røde af hans Blod, og at „han med hvert Skridt kan sætte Foden i en Slanges svulne Ringe.“ Arbeid blot trøstig! Gud vil dømme dig efter din redelige Vilje og ikke efter dit større eller mindre Held. „Naar din Kind blusser af retfærdig Harme . . . komme hine Engle, som i Gethsemane aftørrede Blodsveden, og knælende opsamles ogsaa Dryppet fra din Pande til at blive Stjerner i den Himmel, hvori din Aand skal bo, og hvorifra de mørke Dynger af Arbeidets Dage skulle synes den som fjerne Vinhøie glinsende i Solskinnet.“ —

Som bekjendt oplevede ikke vor Digter Gjennemførelsen af den Reform, som han først gjorde sig til Talsmand for og faktisk førte frem til Seir. Der gik over seks Aar hen efter Wergelands Død, før Jøderne fik Lov til at bosætte sig i Norges Land. — Da havde Digteren faaet „Lovenes Løvemund“ til at tale sit Sprog. Og det forstødte Patriarkernes og Profeternes Folk havde forlængst oppe paa vor Frelsers Gravlund reist ham det Mindesmærke, som tydeligst og lydeligst forkynder Verden, hvem Henrik Wergeland var.

*

Skjønt *Barnemordersken* til Forskjel fra de øvrige i dette Bind indtagne større Digte er bygget som et Drama og sandsynligvis var bestemt til Opførelse paa Scenen, er det ogsaa rent lyrisk i Indhold og Stemning saavel som i Karakteristiken af Personerne. Stykket er helt fyldt af en mægtig Lidenskabens Patos, hvis Effekt yderligere forhøies ved den historiske Baggrund: det 13de Aarhundredes Religionsforfølgelser mod Valdenserne i Sydfrankrig. Handlingens bugtede Udviklingslinje skjules af fritstaaende lyriske Monologer og sublime Stemningsudbrud, der overalt sprænger Formens Baand. Moderne Læsere, der er vant til vore Dages enkle og klogt beregnede dramatiske Teknik, maa væbne sig med Taalmodighed ligeover denne Fantasiens bølgende Uro og Uorden. —

Barnemordersken er Pigen Fanchette. Hun har i sin Tid været elsket af den unge Advokat Rodriguez, Mairens Søn, der overlod hende til hendes Skam og forlovede sig med den rige, men gamle Godsbesidderinde Frøken Madelaine. Imidlertid er han nu optændt af en glødende Lidenskab for Forpagteren Pelorce's Datter Nannette, hvem han uden Held efterstræber. En Dag, da han holder paa at forgribe sig paa denne, overraskes han af Fanchette, der efter at have dræbt sit og hans Barn er bleven vanvittig og streifer om i Skog og Mark som et vildt Dyr.

Ligeløbende med Rodriguez' galante Eventyr udvikler sig i Stykket hans Søster Narcisses tragiske Kjærlighedshistorie. Hun har hengivet sig til Don Gaspard, en spansk Friskare-Høvding, der handler mod hende som Rodriguez mod Fanchette. Han drager sin Vei, efter at han først af Rodriguez har ladet sig bestikke til at presse Nannettes Kjæreste, Josef, til Krigstjeneste. Narcisse føder et Barn og drukner det paa samme Sted, hvor i sin Tid Rodriguez' Barn blev ombragt. Denne Gang opdager Fanchette Udaaden og redder det stakkels lille Væsen. Men Madelaine har ogsaa seet det. Hun tror, det er Rodriguez' og Nannettes Barn og lader den uskyldige Forpagterdatter anklage for Barnemord. Samtidig anklager Rodriguez hende for Kjætteri. Ved Hjælp af falske Vidnesbyrd lykkes det at faa hende dømt til Døden. Men ikke før er denne uretfærdige Dom afsagt, før den straffende Nemesis optræder paa Skuepladsen i Form af væbnede Masser, som under Raabet: Hevn for Pelorce's Datter! tilintetgjør den hele Øgleyngel: Don Gaspard, Mairen, Rodriguez, Madelaine etc. Nannette reddes ud af Fængslet af sin trofaste Josef, der udtaler Stykkets Moral:

Til schweitzersk Afdal flygte vi, hvor Fred
af Alpen skjænkes Tro og Kjærlighed.

Hvad der præger sig med uudslettelig Klarhed og Styrke i ens Sind under Læsningen af dette Stykke, er en Række sublime lyriske Scener og Udbrud. Hvilke dybe og skjønne Ord finder ikke Barnegeisten for Livs og Døds Hemmeligheder! Og Barnemorderskens Sang „Jeg saa ham. Han sad paa en flygende Hest,“ gjør formelig et dæmonisk Indtryk. Den Forladtes Sorg, Had, Fortvilelse, Forbitrelse er her skildret med sublim Patos. Gribende og beklemmende virker Narcisses angstfulde Monolog foran Udaaden. Uforglemmelige er hendes Ord:

. . . Blodige
Natur, som lønner saa sig selv, som styrter
med Smerteskrig den samme Sti tilbage,
hvor Vellyst taus paa spændte Nerver svæved.

Og Fanchettes Udbrud:

Det ved jeg
at jeg, som myrdet har mit Barn, kan ei
en Flue dræbe.

Det er Følelser og Tanker som disse, der har drevet Wergeland til at skrive dette lyriske Skuespil.

*

Fra de løsslupne, blindt fremrasende Lidenskaber i *Barnemordersken* skulde Veien synes lang til den rene, barnefromme Lyrik i *Svalen*, „et Skjærsommermorgens-Eventyr for Mødre, som har mistet Børn.“ Men denne Livets førstefødte Søn var kjendt og hjemmevant her som hist.

Dette Digt minder os levende og eftertrykkeligt om en Side ved Henr. Wergelands Væsen, som i Regelen lades unævnt — om man da idetheletaget vil indrømme dens Tilværelse. Man ved nok, at han var en religiøs, troende Natur; men man har altfor sterkt betonet det rationalistiske eller deistiske Drag i hans Religion. Hans Hovedverk *Mennesket* er ligefrem bleven henregnet til „Fritænkerliteraturen“ (O. Skavlan) eller betragtet som en Affødning af „det 18de Aarhundredes Deisme“ (H. Lassen). Dette er naturligvis rigtigt nok. Wergeland var af Princip Rationalist — akkurat som han var Republikaner. Hele sit Liv igjennem vedblev han at udtale sin Uvilje mod al Mystik i Religionen. Ogsaa i *Hasselnødder*, som først udkom efter hans Død, findes ironiske Udfald mod den ortodokse Dogmatiks Mysterier.

Men vender vi os til Sværmeren og Drømmeren Wergeland. der taler lyslevende ud af en myldrende Mængde Digte paa Vers som Prosa,

skal vi ikke savne Mystik. En dristigere Fantast har neppe levet. Og han er saa meget farligere i Egenskab af Mystiker, som han hører til de yderst faa Repræsentanter for hin Aands- eller rettere Følelsesretning, der evner at overbevise sine Læsere; — med Sind og Sans maa vi skue hans Visioner.

Svalen skrev Wergeland til sin Søster Augusta Vedøe, der havde mistet sin lille Datter. Det er en Legende forfattet til Trøst for en sørgende Moder. Og vi møder i den denne helt hengivne, inderlige Fromhed, der er et gjennemgaaende Karaktertræk ved Wergelands Digtning, og som særlig har fundet et smukt Udtryk i hans Barnesange og Barnevers.

. . . Salig, salig er den Skabning, baade Menneske og Dyr, som, det første Dagen gryr, . . Gud den første Hilsen sender, første Hilsen, første Lyd af det skabtes Tak og Fryd! Alle Himlens Aander og Engle hører ham. Hans Øine vil oplades og skue ind i Guds hemmelige Raad. Han vil se Himlene aabne sig og Barmhjertighedens Svale drage ud over den vaagnende Jord. Dens Maal er at finde den største Sorg. Længe drages den i forskjellige Retninger, — vor Verden huser et overflødig rigt Udvalg af Sørgende, Forladte, Ulykkelige, Nødlidende. Endelig sænker den sig for at „gyde Trøstens underfulde Balsam i en Moders Hjerte.“ Ingen Sorg er helligere, dybere end Moderens, der begræder Tabet af sit Barn. Se derfor er Gud hende nærmest.

*

Blandt den wergelandske Fantasis Vidunderbørn er *Jan van Huysums Blomsterstykke* vel det særeste og skjønneste. Ja, det kan trygt paastaaes, at ingen Literatur besidder et Digt, som lader sig sammenligne med det. Som Motto bærer Blomsterstykket Correggios berømte Udbrud: Ogsaa jeg er Maler! Visselig med fuld Ret, thi intet kan være mere levende end Wergelands Billeder. Men trods Ordenes overstrømmende Farvepragt er det ikke vor ydre Sans, som fanges. Hans Blomsterstykke er en Fantasi, skuet med lukkede Øine, en Dagdrøm — afslørende Farvernes Sjæl.

Intet er seet med en Malers Blik.

Digteren sidder fortabt i Beskuelsen af det vidunderlige Blomsterstykke. Han haaner Menneskenes egoistiske Skjønhedsglæde, nedsætter sine egne plumpe, støiende Beundringsudbrud, der kunde jage væk den svævende Dugdraabe paa en af van Huysums Roser. Men han kan ikke holde sin overstrømmende Henrykkelse over disse Herligheder tilbage. Disse Blomster aabner alle Følelsens Kilder i hans Sjæl, han ser ind i Lidenskabens røde Hjertekammer, Kjærlighedens lyse

Luer omspænder ham, alle Ekstasens Flammer slaar over ham — og han har blot ét Spørgsmaal, én Tanke i sin Hjerne: hvorledes blev dog disse Blomster til?

Saa kommer Eventyret.

Hundrede Aar tilbage i Tiden. Henover Hollands lave Marker jager Wallonernes bloddrukne, vilde Følge. Som en fortærende Græshoppesværm har de faret over det rige, grønne, blomstervrimlende Land. Deres Vei er mærket af nedbrændte Landsbyer, ophobede, plyndrede Lig og sorte Askedynger. Nu staar de foran et lyst Menneske-Rede: Hytter overvævede af Vedbend og klatrende Roser, duftende Blomsterhaver, og midt mellem dem en ærværdig Kirke som Fredens og Velsignelsens hellige Symbol. Og i dette Øieblik er det smilende Gudshus fyldt af en glad Bryllupsskare: Presten, den ærværdige Adrian, vier sin Datter Katharina i Kredsen af Familie og Venner . . . da Wallonerne kommer farende som et herjende Uveir — —

Atter er Aar henrundne. Hvor Landsbykirken i gamle Dage hævede sit graa Blyspir, breder sig nu det herligste Blomsterflor. De Roser, Liljer, Tulipaner, Syrener, som vokser her, har suget sine Farver af Blod og kalkede Ben, og Luerne har gjødet Jorden. Det meste er dog den gamle Adrians Verk. Han har plantet og vandet og ryddet den askedække Muld, og uden Afladelse har han bedt Gud velsigne Arbeidet. Og Gud har bønhørt ham. Af Jorden, som slugte alle hans Kjære, er de opstandne i Rosers og Liljers Lignelse. Ikke én af sine Døde savner han. Ja, han finder alt det svundne, som det stod hin Rædslernes Dag, i Blomsterne. Kirkens Flammespir, den brændende Prestebolig, Wallonernes uhyggelig grumme og graadige Aasyn . .

Dog den stakkels Adrian skal ikke længe faa leve i Besiddelsen af hin dyrekjøbte Lykke. En Dag opdager en prægtigt klædt Fremmed hans Skatte. Og uden at lade sig hindre af den Gamles fortvilede Bønner, plyndrer han Adrians Blomsterbed og knuser hans Hjerte. Det er Jan van Huysum. Han vil male Adrians gjenopstandne Kjære, „for at de skal leve evigt."

Saadan er Jan van Huysums Blomsterstykkes Historie. Men Wergelands Digt — som visselig ikke har ringere Værd end Hollænderens Maleri — hvorledes er det blevet til?

I Digtets Slutningsafsnit fortælles der om en Udstilling i Louvre af Alverdens Malerier, som Napoleon havde hjemført som Trofæer paa sine Seirstog gjennem Europas Lande. Her hang Spaniens, Italiens, Hollands og Belgiens Mesterverker i rigt Udvalg — og blandt dem Jan van Huysums *Blomsterstykke*, Alonzo de Tobars *Santa Katharinas*

Trolovelse og *Hellige Familie*, Velasquez' *Familie* osv. Og her var det Wergeland opdagede, „at der var en Lighed han følte mer end han saa og kunde forklare sig imellem en af Roserne paa Jan v. Huysums Blomsterstykke og Alonzo de Tobars Katharina, ja imellem enhver af Blomsterne og Individerne i hans *Familie*." Og dermed havde vor Digter fundet Nøglen til sit Blomstereventyr.

Men hvad er den inderste, dybeste Tanke i denne enestaaende Sjælevandrings-Fantasi? Det er Wergelands urokkelige Tro paa, at Blomsterne som de herligst klædte af alle Naturens Børn er at et høiere, sjeldnere Væsen, end vi kan se. Disse Ild- og Brand- og Blodfarver, som skyder op af den sorte Muld . . . de forraader Jordens Hemmeligheder. De løfter Sløret fra længst forgangne og begravede Tider; deres Glød og Glans og Glimmer er en Skrift, hvori Digteren læser blodige Tragedier og mørke Skjæbne-Sagaer.

Ved vi altsaa nu, hvordan hans Blomster er bleven til? Ak nei! det forbliver Mesterens Hemmelighed. Al Fødsel og Vækst er et Mysterium lukket med syv Segl. Vi kan blot bøie os og beundre.

---

*Den engelske Lods**) er Wergelands sidste større, frit udformede og strengt sammenhængende Komposition; dette Arbeide har ikke som *Jødinden* — hans sidste store Digt — nogen angribende eller belærende Tendens, men er en selvstændig poetisk Fortælling, indrammet af en Række vidunderlige Naturstemninger, Landskabsskildringer og lyriske Udbrud og Reflexioner. Det er Wergelands klareste, mest afholdte og bedst kjendte Verk. Og Grunden dertil er ikke vanskelig at skjønne. Thi skjønt Digtet omtrent i sin Helhed udarbeidedes i de første Maaneder af hans lange, nedstemmende og smertefulde Sygeleie, er det fyldt af et rigt bevæget, skiftende og larmende Liv, som neppe noget andet af hans Verker. En dagklar, spillende Fantasi lyser gjennem denne straalende Billedverden og løfter den op i Virkelighedens og Handlingens Luft, saa vi føler og ser med Digterens Sanser, — og saa er det hele skuet i Mindets Fjernsyn. Det er Erindringens Poesi, fortonet og forklaret gjennem Afstandens Stemningsdis. I Sommeren 1831 havde Wergeland, 23 Aar gammel, været paa en Par Maaneders Tur til England og Frankrige, og alt det brogede Liv, han dengang sugede ind med Øine og Øren, stiger nu frem af hans fritslyngede, arabesk-

*) Paa Grund af den ændrede Fordeling af Stoffet i nærværende Udgave, hvorved „Den engelske Lods" er kommen med blandt de dramatiske Digte, er den følgende Del af Indledningen maaske ikke rigtig stemt sammen med den foregaaende afsluttede Gjennemgaaelse af Wergelands større Poemer.

agtig snoede og langt udspundne Vers. Neppe har nogen Digter besunget det havomskyllede Albion med varmere og stoltere Entusiasme end Wergeland i *Appearance of England.* Det var Frihedens Moderskjød, — og det var Shakespeares Land, hin Menneskeskildringens Mester, som vor Digter aldrig kunde blive træt af at læse, og som har sat saa dybe Mærker i hans Ungdomspoesi.

Det er denne vidunderlige Lyrik, som giver *Den engelske Lods* Værd og Rang som et af Wergelands allerypperste og skjønhedsrigeste Verker. Hvem kan vel nogensinde glemme et Digt som *Længsel efter Land?* Eller en overdaadig pragtfuld og samtidig yndebaaren, fuglelet Fantasi som *Drømmesyn?* Det første risler en koldt nedad Ryggen, det andet løfter en til Ørneflugt henover den brogede Verden.

Den lille Roman, som er indflettet i al denne straalende Billedflor, er enkel og naiv, som alt, hvad Wergeland har bygget i Fortællingens Form. Han kjender blot to Slags Mennesker: onde og gode, — de første er hos ham i Regelen udgaaede af en forfinet og fordærvet, ved Privilegier og Rigdom begunstiget Samfundsklasse; de sidste er Naturens Børn, fattige og fortrykte, men adlede og lutrede ved Arbeidets Velsignelse. Det er ingen mild Dom, han fælder over det rige og høifornemme engelske Aristokrati:

Det var Adel uden Hæder,
herlig Vin foruden Glæder:
der var Guld foruden Lykke,
Skjønhed uden Uskylds Smykke;
Venskab, der saa fast bestaar,
som den Hud, en Slange kaster;
Oldinge med Ungdoms Laster,
Ynglinge med hvidnet Haar —
deres foraarsløse Sommers
visne Græs og Syndens Blommers
tørre henforbrændte Straa,
som en tidlig Død skal slaa.
Blinket af dens damascerte
blege Le
var i matte indfortærte
Ungdomsøine alt at se . . .

Lord Norriscastle, som røver og forfører Mary Ann og ved Hjælp af en værdig Staldbroder skaffer hendes Mand, den brave Johnny, bort, er en smuk Repræsentant for denne Adel. Men vi oplever da ogsaa at se ham alvorlig tugtet. Han maa bogstavelig dø i Synden,

— medens hans Ofre efter mange Livets Viderværdigheder og Omtumlinger finder Trøst og Fred ved Naturens Barm. *Den engelske Lods* ender som alle Wergelands Skildringer af vilde Lidenskabers Brydninger og Kampe i Idyllen. Det underdeilige Hardanger bliver den store Harmoni, hvori alle Mislyd opløses. Og hele Digtets Moral sammenfattes med fyndig Klarhed i de sidste Linjer, der indprenter os som

— Livets bedste Mening,
at ei Sorg paa Jorden findes
saa fortærende og svar,
som af Gudstro, i Forening
med Natur, ei overvindes.

Ja, ogsaa i sine skjønneste Vers bliver Henrik Wergeland staaende for os som den store, uforglemmelige Lærer. Lær af hans store Verdensdigt, at Kjærlighed er alt Livs Rod og alt Livs Maal og Fuldendelse. Lær af *Jøden* og *Jødinden* den store, altomfavnende Medfølelse, som er Kjærlighedens bedste Frugt. Lær af *Jan van Huysums Blomsterstykke*, at den høieste Skjønhed alene gror af Kjærlighedens purpurrøde Hjerteblod. Lær af *Svalen*, at Gud er de elskende Hjerter nærmest. Og lær af *Den engelske Lods*. at den uforgjængelig skjønne Natur er Kjærlighedens eneste rette Fristed og Frelser.

Carl Nærup.

Spaniolen.

Et Digt.

1833.

„— — Thi Frihed er Himmelens Sag,
Var Englen ei fri, da i Himlen blev Oprør.“

Scenen

for Katastrofen i nærværende lille Digt, som her, efter en Revision, atter forelægges Publikum, er under et af vore Jotunfjelde, den for sine Snestorme berygtede „*Fannarauk*“, d. e. Fannforøgeren, Snesamleren, et fremspringende, bastionformet Udenværk til Horungtinderne. Man faar maaske et Begreb om Situationen af følgende Træk af de Forord, der ledsagede den første Udgave: derunder gaar Lomværingers og Sogningers frygtelige Vei til hinanden over Sognefjeldets Alpørken, over Svaberg, Is og Sne, i Forgjængernes dybe Spor over Bræerne. Denne Stenrøs og denne der og hin hist betegner den; men hin Røs ude paa Fjeldørkenen er et Mærke, hvor en dræbtes i gamle Dage eller fandtes død, begravet af en pludselig Sne-Iling fra Fannarauken. I Nordøst Kongsoksletinderne, efterhærmende Horungernes Alpformer; disse i Syd i tre Taarnkolonner; midt imellem begge Fannarauken, fjerntfra lignende en uhyre, en Verdens kulsorte Ligkiste med et nedrullende Lagen; nærmere synes Laaget mer og mer at brækkes op i en Spids, som om den døde vaagnede derunder; og se, der reiser han sig — et Skyggegespenst eller den rædsomme Fannrøg. . . Kun i det fjerne blaaskuldrede, hjelmrundede, kaabehvalte Fjelde; nærved alt hvidt, sort, trodsigt, tindet. De ligner sortkalottede, hvid-kaabede, strenge, cøliberende Prælater, men midt imellem throner Fannarauken som en bister Pave — de side hvide Arme talende udstrakte, Aftensolen giver Toppen Tiaraens Purpur — hine blaaskuldrede, hjelmrundede er læge Riddersmænd, der fjerner sig ærbødigt. Det er et Hildebrandskoncilium. Her afgjøres Spørgsmaalet om Jordens Alder.

Der, under Fannarauken sad jeg; — under et skrøbeligt, rødmalet Kors, hvorpaa stod malt den venlige, men ofte forgjæves fulgte Advarsel:

„Skynd dig! skynd dig! fly som en Hind!
Se hvor det griner bag Fannarauktind!“

. . . Stedet blev uhyggeligere, Advarselen vægtigere, jo mere jeg saa paa Korset, paa Dødsmærkerne henne paa det Øde, paa de taarnede Fanner. Men min Veivisers Fortælling om, hvorledes det gaar til, naar Fannen ryger løs, bandt mig. Det er en Eksplosion — umuligt at se for sig, snart umuligt at stolpe længer frem. Da være Gud en naadig.

Stormen løsner de opad den sorte Side dyngede Snefanner, saa de, rygende om Toppen, giver Jøkelen Udseendet af en Vulkan. Derfor udlægges ogsaa dens Navn som „Fannrøgen“ ɔ: Fjeldet, der ligesom ryger af Snefanner, af „Fannrøg“.

„Saaledes,“ fortalte Dølen, „fulgte jeg nys en Udlænding hidover fra Sogn, en rask, mørklét Kar, der vilde til Snehætten. En liden hvid Sky laa paa Fannarauk, men det var ikke andet end en svag Røg af en Fann, der begyndte at røre sig. Men snart kom den hele Fannrøg. Gud fri os! Den fremmede holdt mig i Kjoleskjødet for at kunne se og følge mig. Hid kom han, men ikke længer. Ugen efter fandt jeg ham død omfavnende Korset . . .“

Jeg havde lagt Hovedet i Haanden. Det blev stille. Kun den æselgraa, æselvesle, men dromedarstærke og sikre Dølehests Pusten i det brune Græs hørtes af og til. En Time efter hørte jeg min Døl raabe sit „afsted“. Dog reiste jeg mig ikke. Han troede jeg sov. Dog hørte jeg ham tre Gange raabe sit „afsted!“ Jeg tænkte paa den fremmede.

Jeg ved ikke, hvorfor det faldt mig ind, at han maatte have været en af de mange proskriberte liberale af forskjellige Nationer, som i de Aar 1832—33 flakkede om i Europa; men den mørkléttes Død med Korset i sin Favn indgav mig Maaske'et, at han var en Spanier. Man behøver for at forstaa det følgende kun at erindre den Nations Skjæbne i de første Par Aar efter den franske Julirevolution, Absolutisternes Rædselsgjerninger og Forfølgelser mod de liberale, disses Anstrængelser paa saa mange Punkter, og især under alt dette den mærkelige Indflydelse, som den dengang liberale, skjønne Dronning Kristina Maria forstod at vinde over sin Gemal Ferdinand VII i hans Sygdom i Begyndelsen af Aaret 1832, og at være i Besiddelse af i hans Dødsøieblik, uagtet dette usle Væsens vaklende Tilbagefald til Calomardes og Espannas Principer. Hvorfor kan ikke min Spaniol have været en af Torrijo's eller Mina's ulykkelige Følgesvende? Af den førstes 80 skjød man kun paa engang de 25 paa Ferdinands Befaling. En af disse Helte fra Konstitutionen af 1812, for de samme Principer, som udgjør Blodet og Marven i vor Konstitution, kan gjerne have oplevet mine Scener og endelig sin Død ved Fannaraukkorset paa det norske Høifjeld, — en Skjæbne, som ialfald var en mangefold blidere end den Livsfristen, spanske *Refugiados*, efter „Hubers Skizzen“, har lidt midt i London, indtil de allerseneste Forandringer vel har gjengivet dem, som undgik Hungersdøden, deres Fædreland.

I.

Kongen af Spanien.

(Thronsal i Escurial. Aften. *Kongen*, Ferdinand VII, paa Thronen, *Spaniolen* træder bedækt frem for ham).

Spaniolen.

End drønner Borgens Kolonnader
af dine Raaders Fodtrin, Drot!
Det er din Kløgt, som dig forlader,
og levner dig din Angest blot.
Den Sky, som driver paa din Pande,
har tømmet ud sin Død idag.
Nu er den Aander, som forbande,
og fremst *Riegos* Vingeslag.

Bort gik dit Raad. Beklemt som Hvælvet,
hvis Pillerad i Mulmet svandt,
Du mangen Time gjennemskjælvet
ser frem paany til Skjælven randt.
Som gjennem Tempeldomen Stjernen
i mørke Dybde straaler ned,
saa skinner dig igjennem Hjernen
et Minde i din Ensomhed.

Som brustne Daggert, i dit Hjerte
gjensidder Lynet af din Ed.
End ikke ti Aars stærke Smerte
de Stumper ud af Saaret sled.

Erstattende det Blod, som flyder
deraf, du drikker Spaniens Blod.
Du raser mellem Spaniens Dyder,
at finde der din Rædsels Rod.

Du Chartet sønderrev, Meneder!
Men klingrende til Himlen for
din Ed med hine Aandgeleder,
der straaler i *Riegos* Spor.
Der hænger den — en evig Lænke,
opglødet til en Lynild, som
kun venter dig for dig at sænke
didned, hvor ingen Naade kom.

Paa Barbariets Kyster svaler
sig Solen i en Palmelund.
Men Spaniens Sol, du Bøddel, daler
blandt Steilers røde Grene kun.
Der smuldrer Spaniens bedste Hjerter;
men dine Steiler, Konge, vid,
de ere Armestagekjerter,
som lyser foran Frelsens Tid.

Et Suk er dig en Høiforbryder.
Da kryber angst du paa din Stol,
og Biler ud du rundt dig skyder,
den Straalekrans af Spaniens Sol.
Ak, hvor forsvunde dets Trofæer,
det Verdens Halvdels Kapitol!
End glimter kun bag Pyrenæer
i *Minas* Sværd dets Frelses Sol.

Dog flyver ikke der med Gribben
Empecinados Aand, Tyran!
Som Fuglen susende om Klippen,
saa cirkler om din Throne han.

Og midt iblandt Kastiliens Raader
Torrijo's Skygge sidder; — ja,
hvor kom vel blandt de høie Naader
den Rædsel i Triumfen fra?

Dog skræmmer Aander ei Dæmonen,
som gjør en Svagling til Tyran.
Du skjælver mere, Træl paa Thronen,
for Mennesket, du myrde kan.
Du ser i Mandens aabne Pande
en Thron mer høi, end Kongens, hvor
en Skare Domskeruber stande
med Frihedschartet, du besvor.

Ja læs i Mandens aabne Pande
hvert Frihedscharts Original!
Se Kvindens Buebryn sig rande
til Borgerindens Triumfal!
Som Barnet vokser, Frihedsskriften
sig ruller i dets Aasyn ud.
I Ynglings Blik se Demantstiften,
hvormed den skreves ned af Gud!

Du negter Gud med Solens Øie
at læse hvad i Støv han skrev?
og Dagen Laurerne at bøie
om Adamsættens Frihedsbrev?
Espagnas Øks i Solen skinner,
og *Calomarde*, den Schakal,
gaar hylende paa de Ruiner
af Spanien: dit Escurial.

Men Gud har Stjerner for at lede
de sidste ædle, Spanien har,
om Natten sammen paa den Hede,
som *Olavides'* Agre bar.

Se, Hat og Kappe fluks nedglide;
  paa Natteheden blir det klart.
Thi Klinger funkler om det hvide
  paa Panden skrevne Frihedschart.
(Afdækker sig).

Her læser du det, Drot, og bæver.
  Thi du ved første Blik forstod,
at nye Aanders Hær sig hæver
  i Dampen af det rundne Blod.
Det samme Frihedskrav de kvæde;
  og for det hurtigen at naa,
Martyrens Bane fro de træde,
  og raaber det fra Himlen saa.

Det hører Mennesket, og Blodet
  ei skrækker ham, det Æresspor.
Dog vil han leve for Klenodet,
  hans Fader gik i Døden for.
Se der de hyllede Gestalter,
  du ved at vandre om dig, Drot:
de Murere, som Friheds Alter
  opbygger engang af dit Slot.

Thi visselig sin Frihed vinde
  skal Mennesket, det Guddomsbild,
saalænge Gud til Mand og Kvinde
  nedlaaner end sin Skaberild.
Stans Livets Strøm — din Magt du eier,
  naar sidste Moder dør, Tyran!
Nei, end du kjæmpe maa en Seier
  med hendes Søn, den sidste Mand.
(Gaar, men vender tilbage med draget Sværd).

Jeg kunde fælde Spaniens Morder.
  Dog var det Herrens Dommersværd,
der slog dig — det som Tiden gjorder
  sig med i Himlens Ledingsfærd.

Du dør . . du dør . .
(Nærmer sig. Dronningen, Kristina Maria, sees i Galleriet).
Ha, Gud vil sende
en Frelserengel end til dig?
(Kaster Sværdet for Kongens Fødder).
Lev da! Men Spanien og hende
betal det Liv du skylder mig!
(Iler ud.

II.

Dronningen.

Kongen. (Reisende sig halvt op).
Forraad! Forraad!
Dronningen.
Fly, Patriot!
Fly, Sandhed, ifra Kongens Slot!
Forlængst din kjække Sjælebror
jo „Ædelsind“ fra Borgen for.
Kongen.
Forraad! Forraad!
Dronningen.
Saa hedder nu
i Borg og Tempel, Sandhed, du.
Dit rette Navn er „Himmelslyst“.
Det hvisker Filosofen tyst.

Hvor straalefrisk og morgenrød
er, Sandhed, du i Himlen fød!
Paa Jorden kun i Slør og Skjul
du frelse kan dit Fagerhuld.

Dog vogt dig for den Marmorhal!
Den er dig, fine Blomst, for sval.
Ja rødmed der du end, som hist,
du kaldtes Spøgelse forvist.

Du ene frelse Konger kan.
Dog lønnes du med Baal og Brand.
Du stiger som en Frelser ned,
at dø som han af Kjærlighed.

Hvor er den Himmelblomme fin!
Dog bærer den en Kerubin.
Dog i dens Duft Keruben for
om Jorden i Rousseauers Ord.

I Filosofens Bog vi har
kun Blomstens tørre Eksemplar.
Men læg det ved dit Hjerte, den
udblomstrer, Konge, da igjen.

III.

Kongens og Dronningens Genius'er.

Kongen. (Springer op).

En liberal? — ja ved min Magt!
Og det i Kongens Hal?
Min Øks, du har for længe lagt,
men snart staa op du skal.
Og skjær saa Tidens Sener af,
saa den ei gaar saa fort;
men staar som halte ved sin Stav
i Kongens Æreport.

Dronningen.

Den Throner slaar med Vingen stærk
omkuld, den Føniksørn,
som vare de kun Legeværk
for Timerne, dens Børn.

Nys den fra Tuilerien fløi,
  gjort ung i Ild paany.
Den Pyrenæ'en er ei for høi,
  med Bræen over Sky.

Den elsker jo *Bourboners* Blod?
  Vogt, at den ned ei slaar!
Kun om du Mildhed skinne lod,
  den Ørn du fangen faar.
Da bærer den — en Svane tam —
  til Stjernerne dit Navn.
Der bor det, men i Engleham
  du selv i Himlens Favn.
(Synker Kongen tilfode).

Kongen.

Bort! Mildhed er den Sol, hvori
  en Krone smelter hen.
Du beder for Forræderi . . .

Dronningen. (Reisende sig).

  Nei, Drot, for Spanien!
Det var dit Folk, som dømte dig
  i Mandens Tale nys.
Det var din Sjæl, som dømte sig
  i dine blege Gys.

Kongen.

Om Kvinder græd, om Engle bad,
  han Døden viet er,
som her . ! Han flyr; men Kongens Had
  har lange Falkefjer.
Mit Kobbel! over Bjerg og Dal
  forfølg ham, Gardevagt!
Spor an! Det er en liberal!
  Det er en Kongejagt.

Halloh! som rappe Manzanar
  henover Heden fly!

Men Kongen sine Øine har
  jo i den høie Sky.
Du hører Telegrafens Klap
  for hvert et Skridt du gaar.
Den Hjort maa være straalerap,
  som Hund og Falk ei naar.

Dronningen.

Fly! Se dig ei tilbage før
  bag Spaniens Grænser blaa!

Kongen.

Ha, Landegræns er Kongens Dør.
  Der mine Mynder gaa.
De snufte under Sten og Straa,
  og speide op i Træ,
og mine Falke sidder paa
  den høie Pyrenæ.

Dronningen.

Da ty til Oceanet! Rul,
  o Hav, saa fort hans Karm!
Vel Spanskesjøen gaar saa hul,
  dog inden Herrens Arm.

Kongen.

Min Genius, forfølg ham da!
  Fluks, Aand, dig aabenbar!
(*Kongens Genius* aabenbarer sig i en mørk, vinget Gestalt).

Dronningen.

Gud, send ham da min Skytsaand fra
  din Himmel til Forsvar!
(*Dronningens Genius* aabenbarer sig i en lys, vinget Gestalt).

Kongen.

Min Genius, forfølg ham da!
  slaa Stormen mod hans Seil!
Ha, lad en Planke springe fra
  hans Snekkes Agterspeil!

Dronningen.

Min Genius, o følg ham da!
  Sæt Vingen op til Seil!
Lad fyrig Medbør blæse fra
  hans Snekkes Agterspeil!

Kongen.

Min Genius, snart som en Snog
  du lure i hans Trin!

Dronningen.

I Busken tætved rasler dog
  ham vak og varsom min.

Kongen.

Snart som en Ravn med Uheldskrig
  omflyv ham aabenlyst!

Dronningen.

Han ler dog, mørke Geist, ad dig,
  naar min først har ham kyst.

Kongen.

Min Genius, i glohed Ørk
  send ham en Samumvind!
Med tropisk Middagshede tørk
  hans Blod og Hjerne ind!

Dronningen.

Min Skytsaand, da til et Paulun
  om ham din Vinge spænd!
Og til den arme Flygtnings Mund
  en liflig Kilde send!

Kongen.

Naar han paa Vennens Dør en Nat
  med tvivlsom Finger slaar,
syng da fra Nabohuset, at
  hans Ven ei aabne tør!
Indsyng i Vennens Viv slig Skræk,
  saa lærer Manden den!

Dronningen.

Da aabn din Favn og ham bedæk!
Da, Skytsaand, vær hans Ven!

Kongen.

Min Dæmon, bøi de vilde Lyn
hans aabne Barm imod!

Dronningen.

Min Genius, knæl da paa Sky'n
ved Lynets Herres Fod!

Kongen.

Styrt Bræen, Geist, nedover ham!
ham i en Fann begrav!

Dronningen.

Da te ham, Aand, en Jægergam,
en Ø i Sneens Hav!

Kongen.

Min Aand, min Hevn ihvorsomhelst,
til han er død, forfølg!

Dronningen.

Min Genius, til han er frelst,
dig, hvor han vandrer, dølg!

Kongens Genius. (Til Kongen).

Din Skytsaand alt forladt dig har,
naar ondt du byder den.

(Forsvinder).

Dronningens Genius.

(Til Dronningen).

Din Aand, naar Nødens Kors den bar,
vil komme stærk igjen.

(Forsvinder).

IV.

Spaniolen paa Heden.

(Hede nær Havet. Spaniolen flygtende. En Rytterskare af „kongelige frivillige“ følgende ham).

Kongens Genius.
(I Gestalt af en Hyrde, som Skarens Veiviser).

Afsted! afsted i strækket Trav!
Her ser jeg Duggen rystet af,
og Spor af Blod i Sandet.
Med Smertesblod
af fredløs Fod
er Kongens Purpur blandet.

Afsted! afsted i strakt Galop!
End ser jeg svaie Lyngens Top,
hvor vaied nys hans Kappe.
Gjør Kongens Nag
til Sporetagg,
saa blir de Hingste rappe.

(Spaniolen vender sig om og drager Sværdet).

Dronningens Genius.
(Aabenbarer sig i en Englegestalt; slaar sine Vinger om Spaniolen).

Afsted for Kongens Tigerspand!
Afsted paa Aandevinge, Mand!
Skift, gode Frihedsklinge,
til Slange glat,
der smyger radt,
hvor Staal maa sønderspringe!

Afsted! afsted! Farvel Tyran!
Den fri er mere Aand end Mand.
Hvad nytter dig da Travet?
Det stanse maa
hvor han tør gaa
saa frelserstor paa Havet.

(Fører Spaniolen bort henimod Kysten).

Rytterhøvdingen.

Afsted! Igjen jeg ser ham paa
en andalusisk Skimmel blaa . . .

Kongens Genius.

Ve jer! den dagblaa Manke
er Aandeving.
Paa den omkring
de proskiberte vanke.

(Rytterne jager afsted).

V.

Spaniolen ved sin Vens Dør.

(Frembrydende Nat. Man hører Havet bruse i Storm. En Baad vipper ved Stranden. Et Par Huse ved Enden af en Gade. *Spaniolen* banker paa en Dør. En *Mand* med sin *Hustru* aabner Vinduet. *Kongens Genius* sidder i Ravneham paa Gjenbotaget).

Spaniolen.

Luk op! Her er jeg frelst:
en blodkjøbt Ven, en Fosterbror.

Vennens Hustro. (Til sin Mand).

Hør ei din Ven! Hør Ravnens Skravl!
Ei spaaes godt fra Nabogavl.

Spaniolen.

Luk op! luk op, min Hjertensven!

Vennen.

Ved Gud og alt, du er det; men — —

Spaniolen. (Hestetramp høres).

Luk op! Det gjælder Død og Liv!

Hustroen.

Hør ei din Ven, men hør din Viv!

Spaniolen.

Du Broderskab til Døden svor.

Hustroen.

Jeg tror, ja i en Rus ifjor.

Vennen. (Vil aabne Døren).

Nei, Viv, med Blod han kjøbt mig har.

Hustroen.

Sælg nu din Lykke gratis, Nar!

Vennen.

(Lukker Døren, men fatter sig, og vil opbragt aabne den).

Han er min Ven. Ti, Naboravn!
Bort, falske Kvinde, fra min Favn!
Min Hjertens Ven, velkommen! . .

Hustroen.

— Men,
da er du ikke Kongens Ven.

Vennen. (Lukker Døren).

Fordømt! Ei Kongens Ven? Da bort!
Da tryggere i Dødens Port,
paa Havets Skum, hos Ulv du bor,
end hos din svorne Fosterbror.

Nu mellem os en Mur der staar.
Din Blomst i Skyggen dens forgaar,
for med sit Støv at gjøde min,
der klatrer op til Murens Tind.

(Afsides). O Nat, bedæk, o Storm, med Brag
du døve dog mit Hjertes Slag!
Hvor høit de tordner, jamrer med
i dem et Dødssuk af min Ed!

Hustroen.

Din Ven en takfuld Taare har.
Ret skjønt, om du paa Bryst den bar.
Men Taaren, som en Konge der
kan græde, Demantstjerne er.

Vennen.

Velan! Jeg ved, at Kongens Harm
sig stiller mellem Barm og Barm;

ja samme Hjerte kløves jo
af Kongens Harm, det Sværd, ito.

(Styrter med draget Sværd ud mod Spaniolen).

Spaniolen. (Fjernende sig mod Havet).

Jeg ryster Støvet af min Sko.
Som Kongens Hal, saa Borgerbo.
Er han Tyran: i Mandens Sjæl
er Venskab Politik — Farvel!

(Kaster sig i Baaden. *Dronningens Genius* følger ham; slaar sine Vinger ud; Stormen griber i, og det gaar afsted. *Rytterskaren* kommer).

Rytterhøvdingen. (Til Spaniolens Ven).

Ha, ved du ei, at Kongens Harm
mod Vennen væbner Vennens Arm?
Hvi slog du ei?

Vennen. (Viser sit Sværd).

Jeg drog mit Sværd . .

Rytterhøvdingen.

. . Men slog ei. Du er Døden værd.

(Rytterne springer af og hænger Manden i hans Port).

Vennens Hustro. (Styrter ud).

Hvad gjorde I? At drage Sværd
mod fredløs Ven, er Stjernen værd.

Rytterhøvdingen.

Nu vel — og kald det ei for sent —
Han faar sin Stjerne som fortjent!

(Fæster en Ordensstjerne paa Liget).

VI.

Spaniolen paa Havet.

(Hav. Morgendæmring. *Spaniolen* i sin Baad for fulde Seil udefter fra Spaniens Kyster, der blot viser sig som en Taagestribe).

Spaniolen.

Nu mit Hjem er hine Taager;
dette Øde er min Verd,
mine Venner vilde Maager,
uden Fiender mit Sværd.

Vaagen Slummer,
lystig Kummer,
Hjerteslag og Skyggefærd.

Dog bag hine Taagestrimler
Spaniens Storhed sidder stum.
Maagen flyr mod bedre Himle.
Seier Sværdet synger om.
Foran Baaden
slynger Fraaden
Straaler i de øde Rum.

Bag de Taager Laurer skinne.
Dem i vaagen Drøm jeg bandt
om mit frelste Spaniens Tinde,
naar mit Sværd sin Fiende fandt.
Sorgen dulmer,
Kraften svulmer,
Drømmens Liv er skjønt og sandt.

Manden midt paa Oceanet
skyder Aandelyn dog did,
hvor den Frihed, Vei han baned,
sidder lænket end en Tid.
Bær, du høie,
Tidens Bøie
til din Frelser iler hid!

Speid da, Frihed, lænkebundne,
over Havet, til du ser
dine Frelsensstjerner rundne,
din Befriers Bramseil der!
Kast din Lænke,
Ærens Enke!
Hjem din Mand da kommen er.

Bue mellem Jordens Helved
og dens Himle, Bølge, der
mellem fri og Trælle hvælvet
Frelsesbane stedse er,
bær til Spanien
fra Britannien
og fra Gallien Frelsens Hær!

(*Kongens Genius* farer over Havet i et Uveir).

Derfor, Drot, dit Had du sender
ud paa vilde Ocean:
ad den Vei den frie vender
atter til sit Fædreland.
Fraad da Bølge,
Æresfølge
for en fredløs Frihedsmand!

(Bygeskyer taarner sig. De driver henover Havet. Midt indimellem dem synes som et krængende Skib, med *Kongens Genius* tilrors, at styre løs paa Spaniolen. Et andet, med *Dronningens Genius*, under trefarvet Flag, synes at bruse netop imellem, og at bore det isænk. De forsvinder begge under et Brag som af to mod hinanden bristende Skyhoser. Spaniolen skjærper Seil).

Fries Seil er Aandevinger.
Du i Hvirvl paa Tidens Hav
som en Skyggesnekke svinder,
Trælledrot, som ved ei af,
at det daged
under Flaget,
plantet i Bourbonners Grav.

Se, det gav, i Lynglimt trende,
Tyranniets Dødssalut!
Disse Farvelyn skal tænde
Thronerne ibrand tilslut!
Naar de falde
sammen alle,
Jord, da har du kjæmpet ud!

VII.

Spaniolen vansmægtende.

(Ørken. Spaniolen vansmægtende i Solhede. *Kongens Genius* vifter i en Kondorskikkelse Skyerne fra Himlen).

Spaniolen.

Har du ei en Sky tilbage,
Gud, at drage for din Sol?
— Daare! Daare! skal han tage
Loven bort, han selv befol?
Hav og Bjerge
maa den sværge,
ja han selv paa Magtens Stol.

Uden Hjem, dog uden Klage,
dør jeg; thi mon Spanien
har ei tusind Mænd, som drage
uden Skræk min Vei igjen?
Seir for alle,
om de falde,
frelser en det kun ad den!

Bygger Ynglingen i Hjerne
Hjem for Frihedens Ide,
Mand, da skal den Borg du værne
som en Drage Fépalæ!
Gamle hvide,
du skal stride,
gjøre Graven til Tropæ!

Trylleborgens Herskerinde
er jo, Aand, din Aandebrud.
Kjæmp, at hun sit Hjem kan finde
trygt paa Jorden som hos Gud!
Englefulde
Himle rulle
der for hendes Fødder ud.

Se, de Himle skal du dele,
  om du hende Jorden bød!
Himlens Datter vil jo dvæle
  som din Viv i Hyttens Skjød.
    Kamp hun veier,
    op med Seier,
  og med Salighed din Død.

Hun med Tro betaler Anen,
  med Triumfens Jubl din Kval.
Hun din Gravhøi til Altanen
  gjør for eders Bryllupshal.
    Under denne
    dig og hende
  frelste Aander hylde skal.

Dog til arme dødelige
  beiler selv saa rig en Brud?
Sjæl, du blues for at stige
  fra din ringe Hytte ud,
    for til Frihed
    blive viet
  i dens Himmerig af Gud.

Jord, Farvel! Farvel! Der flyder
  i mit Suk ei Klagens Gift.
Thi, som Jorden, Himlen byder
  baade Tanke og Bedrift.
    Herrens egne
    kunde segne,
  siger jo den hellig' Skrift.

Han nedsteg at frelse Jorden.
  Jeg fra Himmelen, som han,
gaar til Helved paa en Torden
  for at knuse dets Tyran.

Det jeg lukker,
og jeg slukker
med min Taare ud dets Brand.

(Segner hen besvimende. *Dronningens Genius* vifter ham med sine Vinger, til han vakner i igjen).

Jeg skal leve. Vel da! Jorden
nok af Helvedriger har.
Men der siges, at i Norden
straaler Friheds Himmel klar.
Did jeg ile
uden Hvile!
siden Spanien til Forsvar!

VIII.

Det trefarvede Flags Frelse.

(*Spaniolen* paa Havet. Den norske Kyst i Baggrunden).

Da, af et Kobbel Kongetigre jaget,
i Oceanet Frankrigs Løve sprang:
ei for at redde ham, men Frihedsflaget,
en Ørn nedfor, og bort med det sig svang.
Bag Himmelseileren, se Sky'en i Vover
henrullende mod Alpetinders Strand!
Nu alt er stilt; kun Koblet fnyser over
at Ørnen med det bedste Rov forsvandt.

Imellem Sky og Sol den rolig seiled.
Naar den med Vingen slog, da flød det Bild
af Bann'ret, som i blanken Sky sig speiled,
henunder bølgende, et Hav af Ild.
Da mellem Sky og Sol en Jøkeltinde,
der først fra Chaos' Bad med Skulder blaa
opsteg, han møder — o en Verdens Minde! —
der dalende han fæster Bann'ret paa.

Mens Tigerkoblet gjennemroder Jorden,
at finde dog af Banneret en Pjalt
at slide sønder — ha, da ifra Norden
et Jubelbrag har Ørnens Vei fortalt.
Thi Englene nedsteg at hylde Flaget;
en dagblaa Ring om Fjeldets Top de skar;
og gjennem Folket ved dets Fødder braged
en Jubel, da det blev Klenodet var.

Det Folk skal være fromt, men uforfærdet,
og Landet skjønt og høit som Folkets Sind,
et Skjul for den forfulgte Frihed, gjærdet
med Himlens og Naturens Vælde ind.
Did vil jeg fly, at hvile mig indunder
det Friheds Banners Aandevift engang,
og prise Frihedsbann'rets Frelses Under,
mens Verdensløven man i Havet tvang.

IX.

Spaniolen under Fannarauken.

(*Spaniolen* vandrende over Høifjeldet mellem Gudbrandsdalen og Sogn med en gammel *Dol* som Veiviser. Han stanser ved et Veikors under Fannarauk-Jøkelen, betragtende den og Skakastølstinderne).

Spaniolen.

Ha, en Skræks og Dødens Throne!
Sorte Tinder tre! Der blir
Plads da til for en med Krone.
Drot, stig op, bliv Triumvir!
Hvilke Borge
gamle Noage
reiser eder rundt med Spir!

Ha, et herligt Kongerige!
Underdanigt, stille nok!
Drot, saa bør det sig; du stige

paa din Throne: Fannarok!
Herreveldet
over Fjeldet
fører du fra iset Blok!

Frygt ei i dit Kongedømme
Aanders Oprør paa din Stol, —
her hvor ingen Blomst af Drømme
vækkes op af Sommersol.
Brune Mose
her er Rose,
Sneen Liljer, Is Viol.

Her faar Konger først sin Ære:
Nattens Stjerner kranser dem.
Storm og Fyg slaas om at bære
deres Dødsukaser frem.
Storm saa bister,
vær Minister
i Forbandelsernes Hjem!

Pladsen herlig, herlig Tiden
did at flytte, Majestæt!
Jorden under, Sky ved Siden,
Sol og Stjerner ganske tæt.
Ingen Øine
her sig høine,
for at se dig engang ret.

Bærer dertil da, Nationer,
jublende enhver sin Drot!
Her har Gud dem opreist Throner:
hundred Alpetinder godt.
Fattes nogle —
vel, med Knogle
lad dem vinde Thron og Slot!

(*Kongens Genius* farer om Fannarauktinden, piskende med sine Vinger Sneen op i Hvirvler).

Veiviseren.

(Pegende paa en Indskrift paa Veikorset).

„Skynd dig! skynd dig! fly som en Hind!
Se hvor det griner bag Fannarauktind!"

Spaniolen.

Sad paa Fannarauk en Konning
og en Glentehun paa Skrænt —
se, da var der Drot og Dronning,
Eva til sin Adam sendt!
Stymfalide-
Prinser stride
skulde om det Regiment.

Veiviseren.

„Skynd dig! skynd dig! fly som en Hind!
Se hvor det griner bag Fannarauktind!"

Spaniolen.

Sad en Drot paa Fannatinden,
og en Blomst paa Branten stod,
straks at knuse den, Lavinen
rundt sin Throne løs han lod.
Hvo kan frede
selv histnede ædel
selv Vækst ved Thronens Fod?

Veiviseren.

(Trækker ham afsted. Fannrøgen bryder løs).

„Skynd dig! skynd dig! fly som en Hind!
Se hvor det griner bag Fannarauktind!"

Kongens Genius.

(Piskende Snefoget haardere over Spaniolen).

Frie, du skal være Blommen,
den som Konger knuser! Var
du end ud af Riget kommen,
større Land dog Hevnen har.

Dronningens Genius.

(Svævende bedækkende over Spaniolen).

Fly som Vinden!
Fly forinden

Englen, som var dit Forsvar!
Thi min Herskerinde kalder.
Spanien kalder . .

Spaniolen.

Fly! jeg dør.
. . I dets Engles Hænder falder
Sceptret af dets Djævels Klør.
Frelserstunden
er oprunden;
Spanien lever — glad jeg dør.

(Omfavner Korset. *Geniusen* flyr).

Veiviseren.

„Skynd dig! skynd dig! fly som en Hind!
Se hvor det griner bag Fannarauktind!"

(Forsvinder i Fannrøgen).

Dronningens Genius.

(Vendende tilbage).

Vælg! jeg dækker dig mod Veiret.
Vælg! Jeg frit dit Spanien gjør.

Spaniolen.

Engel, fly, og seir! jeg seired.
Thi jeg valgte hvad mig bør.

Dronningens Genius. (Urolig).

Ha, hun kalder!

Spaniolen.

Fly! Jeg falder
for mit Spanien; — glad jeg dør!

(*Geniusen* flyr. *Spaniolen* omfatter Korset knælende. *Kongens Genius* sees i det voksende Uveir).

Spaniolen.

(Hævende sig op, omfattende Korset med den ene Arm, vinker han talende med den anden mod Kongens Genius).

Land forgaar; — mon synker Verden?
Mænd forgaar; — mon Frihed vel?
Født med første Engel er den,
dør ei før den sidste Sjæl.

Da tilbage
maa den drage
i Guds egen Barm sin Sjæl.

(Synker døende ned).

En Røst.

(Gjennem Uveiret til *Kongens Genius*).

Fly, du Aand, din Herre kalder!
Kongen dør i denne Stund.
Fly til ham, at han ei falder
uden Aand til Støvet kun!
Hør han maner!
Onde, aner
du Fordømmelsens Sekund?

Barnemordersken.

Sørgespil i fire Akter.

1835.

Handlende.

Mairen i Carpentras.
Rodriguez, Advokat, hans Søn.
Narcisse, hans Datter.
René, Rettens Skriver.
Pelorce, en gammel Forpagter.
Nannette, hans voksne Datter.
Colin, *Margot*, *Firmin* og *Jacques*, hans mindre Børn.
Don Gaspard, Spaniol, Chef for et Frikompagni.
Frøken *Madelaine*.
Fanchette.
Narcisses Amme.
Tolv edsvorne.
Bøddelen i Carpentras.
Borgere og *Soldater*, *Jagtfølge*, *Retsbetjente*.
Et dræbt Barns Geist.

Scenen er i de forrige pavelige Besiddelser i Syd-Frankrig; Tiden under de valdensiske Forfølgelser.

Stykkets Fabel er ikke historisk.

Første Akt.

Første Scene.

(Skovslette, hvorigjennem en skyggefuld Bæk slynger sig. *Colin*, en af *Nannettes* Smaasøskende, plukkende Urter).

Colin.

Ak, stakkels syge Margot derhjemme!
Jeg sørger saa, at jeg nær maa glemme
de Urter, Nannette mig bød at plukke,
hvorefter din Feber saa tørst maa sukke.

(Det dræbte Barns Geist hæver sig frem af Bækken).

Barnegeisten.

En Dreng?

Colin.

Tys!

Barnegeisten.

Haha!

Colin.

Der var
en Vind, som peb i den hule Starr.

Barnegeisten.

Hvor lig mig! Ikkun mer plump og rød.
Han er mig selv i en Blomst af Kjød.
Jeg ser hans Sjæl gjennem Blodets Trillen
som hviden Musling paa Bund af Kilden.

Collin.

Det er som hvisked en i mit Bryst.
Dog er her ingen, og alt er tyst.
Hvem der? Nei, ingen.

Barnegeisten.

Pluk du kun væk!
Du ser mig ei i min Hybenhæk.
Mit Aasyn er skabt af den Glans i Vandet,
af Bladets Skygge min Lok er dannet.
Ja, om jeg forbi dine Øinehaar strøg,
du tog mig for Blomsternes Vellugtrøg.

Colin.

Hu! her er ensomt. Det er ei Spøg.

Barnegeisten.

Ah! gid du vilde dog sanke med
den Svanblom hisset! da gid du gled!
Grib Sivet med viftende Fjer paa Hat,
som vogter min Verden, den snevre Kilde,
der vandliljedækket ligner den stille
og dybblaa stjernebedækkede Nat.

Colin.

Jeg tør ei . .

Barnegeisten.

Grib du dem dristig fat!

Colin.

Ti stille, Lyst til at plukke just dette,
som er mig forbudt af Søster Nannette!

Barnegeisten.

Vær let paa Foden. Den naar, som dristed.

Colin.

Nu var det somom mig Vinden fristed,
somom det Orreblad Tunge var.
Ah, Orr, jeg kan ei dit Sprog, du Nar!

Barnegeisten.

Jeg taler ikke som du med Tænder;
men samme Sprog vore Tanker kjender.
O greb du, og gled, da Selskab faar
jeg efter saamange navnløse Aar.

Colin.

Tys! var det en Fisk, som i Sivet slog?
Eller — hei! hei! — var det en Snog? (slaar i Græsset).

Barnegeisten.

Haha! han ræddes for levende Muld;
er bange, at Ormen skal æde hans Huld.
Du Nar, som bæver for hver en Støi,
her ser du mit vakreste Legetøi. (haler en Snog over Vandskorpen).

Colin.

Der sprat det, der sprat det, det sprætter endda.
Ak, aldrig kommer jeg vel herfra.
Jeg tør ei gaa, skjønt jeg har alt et Læs
af Urter, men dør i det dybe Græs.
O Far! o Nannette! o Josef! huhu! (brister i Graad).

Barnegeisten.

Jeg dør ei: saa er jeg da bedre end du?
Jeg græder ei: større jeg er da end du?
Ah, bedre? Hvad er jeg? Jeg ved ei, men vist
jeg ved kun, at aldrig jeg var som Drengen,
der dukker nu atter sig frem af Engen
som Kløverens Konge i Purpur hist.
Og visselig gav jeg for saa at græde
min hele sikre, men smilløse Glæde.
Hei, hei, lille Ven!

Colin.

Det sused' atter
Nu vel jeg skræmme det bort med Latter.
Hahaha! Flyv op, Bekkasin!

Barnegeisten.

Hans Taare føg bort i hans Latters Vind.
Og Døden, han frygter for, maa sig trække
tilbage til sidste i Dages Række.
Da kommer den brad som Vintersne,
naar Søvn er bedre selv end at le.

Colin.

„Hehe!" hoster Sivskjæg, saa syg og tør.
„Humhum!" harker Eggren saa krum og stør.

Barnegeisten.

Han hører mig ei. Nei, ingen kan
mig høre, hvis ei han er født i Vand.
Det synes mig vel, som jeg kjender min Mor.
Dog, tidligst jeg mindes, det kommer mig for
som var jeg et Øie i Taagen, som
hver Aften at sove til Bækken kom.
Den slumred rolig; men altid vaagen,
som Lys i Mørke, var *jeg* i Taagen.
Jeg voksed siden, det er: mer klar
min Tanke om mig blev end den var.
Jeg saa mig selv da, skilt fra alt andet,
en luftig Krop, dog med Luft ei blandet.
O sov du, Dreng: — med den fagrere Dreng
af Solskin, som hopper bag Kindens Eng,
jeg talte da tydeligt, og du skulde
mig høre og se og forstaa tilfulde.

Colin (plukkende).

Veronika, visner du? Visn, men giv
den syge Margot dit udaandende Liv!

Barnegeisten.

— Men staa mig tilrette, du Kvinde, som
hver Skjærsommeraften til Bækken kom,
som ene af alle kan se mig Stakkel
med Øine som Lysetordyvlens Fakkel: —
ja du som Øiet imod mig vender
saalænge til næsten det Sivet tænder!
Sig hvorfra jeg kom, og hvad jeg skal hede,
hvi „Navnløs" du døbte mig i din Vrede.
Og gid saa du vilde mig Selskab give!
Da førstegang skulde jeg lystig blive.

Colin.

Nu tvivler jeg Margot kan drikke mere.
Men gid alle Blomstengle ville forære
den Stakkel et Kys i min Urtekost:
saa ved jeg der Sundhed kom fra den Most,
som gode Nannette til Margot kryster.

Barnegeisten.

O gaa ei endnu!

Colin.

Hu! med sitrende Gru
det suser igjennem mig: „gaa ei endnu!“
Du mangler vel noget endnu, lille Søster?

Barnegeisten.

Ja, gaa ei endnu!

Colin.

Tys, Sivet ryster,
skjønt Aspen tier, da hver en Vind
i Hylenknoppen er krøben ind,
for Middagssøvn i slig gylden Stol
at tage sig under den hele Sol.

Barnegeisten.

Hvad kalder han Vind? Er det Luftens Aand,
Tyrannen over min Siljuvaand?
Vel, bøi dig, Sivryg! flagr, Kjæruldshaar!
Jeg stille i Fossen og Stormen staar.

Colin.

Farvel, lille Bæk!

Barnegeisten.

Ak bi mig, kjære!
Thi jeg maa dvæle saa længe her,
til Benene mine, som vel jeg ser
at skinne paa Bunden med Perlemorskjær,
omsider smelted' af Vandet er.
Før kan jeg min eneste Lyst ei følge:
at fly ifra denne tungsindige Bølge.

Eiheida! hvor lystig! Da skal jeg le!
Hei, Gut! Ak, kan du min Fryd ei se?

Colin.

Det er som vilde jeg le med Magt,
ja le med Strikken om Halsen lagt.

Barnegeisten.

Maaske, naar jeg ter dig, hvad selv du har,
du bliver mit Benrad, min Blegskygge, var?
Blot, slyngende Bæk, da, som Snogen sin Tand,
den Rædsel du skjuler i skyldløse Vand!

(Et Benrad af et Barn hæves over Vandskorpen).

Colin.

(Meget forskrækket, tabende sin Urtekost, idet han vil holde begge Hænder for Øinene).

Kors fri mig!

Barnegeisten.

Ja fri mig! Du eier da Ben,
skjønt dækket med Roser som Hybenens Gren!

(Benraden synker ned igjen).

Colin.

St. Firmian! St. Firmian! Du frelse mig! Hu!
Fader vor! Fader vor! . . Hvor er det nu?
Der sank det, der sank det bag ludende Hyld.
O frels os fra ondt, og forlad os vor Skyld! (Gaar baglængs ud).

Barnegeisten.

Du Nar, som flyr for dig selv afsted,
som for dit Krideportræt blir ræd!
ja ræd for din egen Morgendragt,
foruden Hæslighed, uden Pragt,
men blot med de simple Naturens Snit,
ei noget formeget, ei noget forlidt.
Med solskinnet Lok, med sommermalt Kind
du praler, men begge er vinterligt Spind,
som ei, mens du fryser deroven din Grav,
du vover at kaste som Fremmedgods af.
Din Haarlok, dit Huld ere lodne Kutter,
Naturen rundtom din Nøgenhed putter,

at ei du skal fryse i Vinterkulden,
som ruger evig herover Mulden.
Nu — sveder du midt i din Pels saa varm,
garneret med Silke og Sølv om Barm,
og rundt med Rubiner om Kind og Mund,
saa tror du, du gløder i Vaarens Stund.
Det er kun: som jordiske Kulde tiltager,
den gode Natur nye Pelse drager
af Muskler og Skjæg om de kuldskjære Ben.
Knapt aander fra Himlen dog Sommeren, før
du Pelsen vil finde for tung og stør,
og kaste den hele med al dens Pragt,
og søge i Benradens Sommerdragt
til Graven, den deiligste Grotte, hvor Heden
behagelig blandes med Kulden derneden:
Heden derneden med Kulden fraoven
som Solskin med Skyggerne blandes i Skoven,
som Lunkenhed blandes med Isdryp i Voven.
Men snart er den Benraddragt udslidt. For sval
da bliver selv Graven. Intet dig binder
til Jord eller den, denne Himlens Portal.
— Nøgen i soltændte Hvælv du forsvinder. (Forsvinder).

Anden Scene.

(Jagtlyd høres. *Rodriguez* kommer med *Colin* ved Haanden).

Colin.

O, ikke her! ikke her!

Rodriguez.

Frisk, lille Colin! hvad var det du saa? (kyssende ham) Gid det saasandt var din Søster, skulde jeg suge ud dit Blod.

Colin.

En Benrad . . der, der i Hvirvlen. O! o! den skinner igjennem.

Rodriguez. (Ludende sig udover Bækken).

Ja ved alle hellige! (Afsides). Ha, Fanchette! det er Ben af mine Ben; men om det var Kjød af dit Kjød, saa er din Brøde udsonet. Nu er det borte ligesom Tanken i Vanviddet, men kan komme igjen af sig selv ligesom Mistanken. Men herfor kan en Sten sørge. (Vælter en Sten ud).

Colin.

Hvorfor gjorde du det?

Rodriguez. (Afsides).

Saa klogt Spørgsmaal vilde ikke falde Dommeren i Carpentras ind, om det kom tilstykke. (Høit). Forat det hæslige *der* ikke skal skræmme dig, naar du gaar i din smukke, — nei, gode Søsters Ærinde, vilde jeg sige. Men hør, Dreng, hvis du fortæller nogen herom — hører du? — ellers — se mig i Øinene . . Nu ja, saaledes vil jeg se ud, naar jeg surrer dig til Træet hist, og pisker dig, til du bliver en Benrad som den i Vandet, om du siger noget . . Nu, lille Colin, græd ikke! Der har du din Urtekost, Rædhare! og en rød Sløife til din Hat, og — se her — nogle deilige Baand til Søster Nannette. Saa min Gut! Fortæl nu Nannette, hvor god Hr. Rodriguez er, og at han hjalp dig at finde lille Margots Urtekost, da du havde tabt den af Skræk for en Snog.

Colin.

Ak, strenge Herre, Søster Nannette har lært mig ikke at lyve, strenge Herre!

Rodriguez.

Saa ti da, lille Tosse. (*Colin* gaar. *Rodriguez* ser sig omkring). Ah, jeg kjender denne Skogslette. Der bor en sød Erindring under hin bredarmede Poppel — der *skulde* bo en, om den ikke var udvasket i denne Bæk. Ligesom Træerne, har slige Minder spidse Grene og ormet Bark under de bløde Blade.

(*Don Gaspard* og *René* tilhest med *Rodriguez* imellem sig. Jagtlyd).

Don Gaspard.

Halloh! Rodriguez! her er Eders Hest.

René.

Ydmygste Tjener! Jeg har den Ære. . .

Rodriguez.

Jeg har kun en Hest, mine Herrer.

Don Gaspard.

Men en Ven ved hver Tøile.

René.

Visselig, ædle Herre! Jeg har den Ære at være den ene. Hihi!

Rodriguez

René! For alle hellige! Hører I ei Hornet? Hvor tør I forlade Dame Narcisse? i Galop, I Dameskygge! Benyt den Fordel, som et Par vide Rytterstøvler og Sammenligningen mellem Jer og det endnu uslere Øg, I rider paa, giver Jer. (Hvisker til ham). Forstaar I ikke? Medbeileren *er her*.

René.

Hoho! Jeg forstaar . . Jeg har den Ære . . men . .

Don Gaspard.

I ser paa mig eller rettere paa mit Sværd. Rid i alle Djævles eller i Guds Navn, om I vil. Marken er ryddig for mig.

René. (Bukkende).

Jeg har den Ære . . (rider bort).

Rodriguez.

Hør, Don Gaspard! Vi er nu den Nars Øren kvit. Drager I snart afsted med jert Kompagni? Vil I tjene Greven af Toulouse eller Frankrig?

Don Gaspard.

Toulouse er en Hædersmand, men har ingen Penge. Derfor Frankrig, Paven, Kirken, Kristenheden, Gud eller hvad I vil. Jeg er en Spanier og vil sone nogle af mine Synder, især den seneste.

Rodriguez.

Kongen staar alt ved Mendes. Da maa I snart ud.

Don Gaspard.

Oh! Priserne stiger for de sidste.

Rodriguez.

Har I Kompagniet fuldt?

Don Gaspard.

Nei, men Pungen; thi jeg har syet mange Kors paa, saa det stak i Skulderen, men sprættet mange af med Lempe. Men har I nogen Anvisning? Jeg skal presse alle efter mit udstrakte Hververbrev, undtagen René, som jeg har mine Grunde til at lade blive siddende. Thi jeg er en Spanier og høimodig.

Rodriguez.

Hør, Ven! I gjorde mig en Tjeneste, som jeg skal gjengjælde, om I pressede en herlig Karl her i Egnen. Men det besværger jeg Eder ved denne Pung (stikkende den til ham): vær døv, indtil I faar lagt Knebelen tilrette. Thi han tør nok ellers vorde veltalende, siden han om kort skal giftes med den smukkeste Pige i Languedoc, Dauphiné og Provence. I forstaar mig, Don Gaspard?

Don Gaspard.

Aha! Jeg tror det.

Rodriguez.

Han bor alene i denne Skog, i det Hus, vi jog forbi: det hvori min Søster steg af, da hun blev upasselig. Pas paa i Nat med nogle Folk, der kjender til Haandværket.

Don Gaspard.

Imorgen! imorgen!

Rodriguez.

Endnu bedre inat, og saa afsted, før det rygtes mellem dette Pak af hemmelige Valdensere og Halvvaldensere, som bor i disse Dale! Han er selv noget valdensisk ligesom hele Pigens Familie. Naar Salmerne ender deroppe i Huset, begynder de hos ham. Han er som enhver Frier et Ekko af Brudehuset. Derfor hold paa ham og afsted! Jeg skal holde eders Frieri til min Søster varmt for den Spases Skyld.

Don Gaspard (afsides).

Ei! heller Spas for Spas. (Høit). Vel da! Imorgen.

Rodriguez.

Gid alle Carpentras's Haner gale eder Seier til, men dog en med saamegen Ære, at nogle er faldne, og deriblandt — husk, han er en formummet Kjætter.

Don Gaspard.

Ha, det skal gaa ham som den tapre Urias eller som Jeftas Datter, der gik ud imod sine egne.

(En Del af Jagtfølget nærmer sig. *René, Narcisse, Madelaine. Josef* fører dem an).

René.

Tak! Tak, min Mand! Der er de. (*Josef* gaar).

Rodriguez.

Der var han.

Don Gaspard.

En smuk Karl. Nu, fire af mine Knegte maa vel faa Bugt med ham, dersom han sover. (Vil bort).

Rodriguez.

Der er min Søster. Skyr I hende? *Før* . . .

Don Gaspard.

Jeg hørte Mairens Horn. O kom! Hvi møde
en Afskeds Smerter? Vanvid, som at hale
dem ud, og bore dem mer dybt i Hjertet,
end selv de rammer med sin egen Hvashed!
Mod dem kun Flugt. Dog skal de naa
den flygtende som Pilene naar Hjorten.

Rodriguez.

Endnu et Vink . . .! (De sprænger bort).

Madelaine.

Ak, tyve jeg dig gav,
mer ømme end en Elskerindes: slige,
som Hustro ene giver; men forgjæves. (Følger efter.

Narcisse. (Afsides).

Han flyr mig . . o!
(Høit). Følg dem, René!

René.

Jeg har den Ære — (Følger Herrerne).

Narcisse.

Du skyr mig? Du? o du! Du! Du!
Den sidste, som det burde!
Først alle Mennesker, først alle Kvinder,
saa Mænd, og sidst imellem dem min Fader;
saa Englene! men endda ikke du!
Dog flyr du mig — og først! af alle først!
før Rygtets Tunge, letteste af Dun,
er vakt at fly rundt Verden med min Skjændsel.
Du svor at skjule den i dine Arme,
som kvalte Uskyld, Fred og Jomfruære —
o mere trofast er min usle Kaabe.
Den dækker Skjændslen endog sidst af alt!
Men snart selv Natten ei, som dækker Verden,
saa ei den ene Synd den anden ser,
vil skjule den; thi Stjernerne skal se den,
om end i Løn jeg — — Ha, en rædsom Tanke!
forbrydersk Sjælebarn, født frem af Nøden
og denne skogbedækte Slettes Taushed! — (seende sig om).
Jeg kjender denne Skogplads . . Ak, *her* var det.
Dens Taushed, Sødme, Smerte kjender jeg.
Her var det! Men det Træ er visnet, som
nedrysted Taarer over min Uskyldighed
og fanged Gaspards Eder i sin Top . .
som var de Svoveldampe, visnet, visnet.
Ak, her tør Skjændsel aande. Solen ei
kan gjennembore denne Skygge, mørk
og sval og tæt, som om en Bjerghule
sit Indhold havde tømt bag disse Buske!
Og foran staar Ulykkens Træ med stivt
oprakte Grene, som til Ed mod Himlen,
at intet syndigt foregaar derbag.
Alt tier, hvis ei kyske Skovdue,

der Træet har forladt som æreløst,
forarget hyler som en Abbedisse,
og alle Fuglene, som Nonner om
vanæret Søster, ei med Skrigen komme
og sønderhugge mig og det jeg føder.
Dog ikke Mennesker, hvem værst jeg frygter,
kun Alferne forstaar, hvad denne Bæk
maaske vil synge om, og hvad hvert Blad
til Blad vil hviske . . Ah, der er min Fader —
Nu maa jeg smile.

(*Mairen* kommer tilhest med *René*, *Madelaine* og Jagtfølge).

Mairen.

Nu holdt, nu holdt inde! I raske Jægermænd! Nu er det nok med Halloh'er. Pæh! Jeg er en gammel Mand. René! Rene! Hvor er I? Pæh! I lunter altid bagud. Har I noget Vin i Foderet?

René. (Med Hatten af).

Jeg har den Ære —

Mairen.

I burde før være i Hjortens Hæl end i min, og før i min Datters end i Hjortens, før i Dianas end i Hjortens. Gode René, raab dem nu ind; thi Dame Narcisse synes at have nok.

René.

Jeg har den Ære . . Ak, jeg faar ikke min Hest afsted. Den slemme Spaniol har laant mig den trægeste af sine Trosheste.

Narcisse. (Et let Smil farer over hendes Ansigt. Afsides).

Hvor maa jeg være selv letsindig, som
endnu kan smile ved hans Letsind.

Mairen.

Nu da! Ahahaha! Lad ikke Dame Narcisse høre sligt; thi man kan ride ind i et Kvindehjerte. Hvis I var saa slet Sekretær som Rytter, fik vi ikke redet Retten iring og sprængt mange Parters Punge, skjønt det er vanskeligere med deres Taalmodighed. (*René* kommer afsted). Søde Narcisse, at René er en

slet Rytter og Jæger er et Bevis paa, at han duer til noget bedre, f. Eks. til Sekretær, og til engang at blive Maire i Carpentras, og saa — ja til noget bedre; thi rentud sagt, er det ikke stort bedre bevant med mit Rytterskab. Og at han ikke tør bruge Sporen, er et Bevis paa hans gode Gemyt. Derfor, søde Narcisse — (Afsides). Gid den forbandede spanske Vindsak ikke var bleven trukket med af Rodriguez! (Høit). Søde Narcisse, har Jagten frisket dig? Jeg fandt kun paa den derfor. Ak, du er bleg? Men du har ikke havt nogen Afmagt siden. Ak, du fromme Datter, du gjør dig stærkere, end du er.

Narcisse.

Hvis saa er, da er det for at glæde Eder, min Fader! O min gode Fader! (Trykker hans Haand).

Mairen.

Og René? Ak den Stakkel! From som en Due, from som en Due. Og — tys! — han har kjøbt en Hare af Bonden Josef her i Skoven og brænder efter at overrække Eder Kaarden og Æren af Jagten. Den spanske Trækfugl er ikke nær saa galant.

Madelaine.

Aha! Rodriguez, hid med Jagtens Ære,
at lægge den for mine Fødder, iler. (Vifter sig).

(*Don Gaspard og Rodriguez* kommer).

Don Gaspard.

Min Dame! Hjorten, ved min ringe Kraft
imellem tvende Ege indeklemt
med sine Takker, venter kun paa Eder.

(Rækker *Narcisse* en Hirschfænger).

Madeleine. (Afsides).

Det var et Hjertestød. Ei glemmes med
en større Ligegyldighed i Skoven
en afbrudt Pil end jeg. Dog er det Trøst
for mig bortslængte Odd, at jeg engang
har rammet smukkeste af Frankrigs Herrer;
og jeg vil holde Taget, til jeg brister.

Narcisse. (Afsides til *Gaspard*).
End et Galanteri? Jeg venter Eder
i Aften — o for Døds og Livs Skyld!

Don Gaspard. (Afsides).
Da har jeg Tjenstforretninger. Da jager
jeg for Rodriguez; og imorgen dypper
jeg i de fjerne Høies Gry mit Banner. (De jager bort).

Mairen. (Ridende efter).
Hør Datter! Renés Hare! Renés — (Jagtlyden forsvinder).

Tredie Scene.

(Aften. *Fanchette* springer frem fra Buskadset mod Bækken, med vanvittigt Udseende og Gebærder. *Barnegeisten* viser sig).

Fanchette.
Er du der, lille navnløse? Jeg har set din Far.
(Dansende og syngende).
Jeg saa ham. Han sad paa en flygende Hest.
Saa bortfløi hans Troskab, den giftige Blæst.

Jeg saa ham. Han stødte i Hornet. Hoho!
Halih! Haloh!
Saa høit klang, saa døde i Skogen hans Tro.

Jeg saa ham. En Heirefjær paa hans Barett.
Saa pralte hans Ord, men saa troløst og let.

Jeg saa ham. En guldskjærfet Daggert han bar.
Mer glat var hans Tunge, den dybere skar.

Jeg saa ham. Han bar en azurblaa Tunik.
Saa blaat var, skjønt opfyldt med Slanger, hans Blik.

Jeg saa ham. En isengraa Kaabe nedhang.
Saa blegner de Lokker, han kyste engang.

Jeg saa ham. En Guldspore sad paa hans Fod.
Saa traadte i Støv han mit Æresklenod.

Jeg saa ham. Han slængte til Betlersken Mynt.
Ve, hun var den Kvinde, han elsked i Synd.

Jeg saa ham. Hans Hest mig bespræengte med Skarn,
imedens ved Gjærdet jeg ammed hans Barn.

I Regn, til jeg graaned, jeg toed mig selv.
Hans Barn hvor det fosser som stridest i Elv.

(Skriger). Rodriguez! Rodriguez!

Barnegeisten.

Der er hun — idag er det Jevndøgn et Aar,
da var hun her sidst — som ene forstaar
at tale med mig, som bor saa alene,
og snakker saa sagte med Græs kun og Grene.

Fanchette.

Ha, er det Øiet eller Samvittigheden, som ser Geister? Er du endnu ikke forløst, lille Stakkel? Du vokser smaat, thi du kan ikke samle mange Erfaringer.

Barnegeisten.

Det værste er: Ingen af alle, som vandre,
her rundtenomkring imellem hverandre,
kan se mig engang, endskjønt jeg er nær.
Jeg blir da alene, desværr', desværr'!

Fanchette.

Vel, jeg vil rive den sidste Traad af imellem dig og disse daarlige Elementer. (Luder sig udover Bækken). O! o! ogsaa den er borte; dine Ben, som laa saa sikkert med en sort Orrerod om Halsen og en Sten i Skjødet. Nu kan du svæve her evindelig, siden du ikke er borte endnu. O, det værste kommer altid tilsidst.

Barnegeisten.

En herlig af Aander kom nylig hidhen,
og løfted mig op som et Dugg paa sin Vinge.
Da saa jeg i Himlen. Han loved at bringe
mig did, naar han kommer som Frelser igjen.

Fanchette.

Ah, det er Trøst! Og det er en Trøst, at du ingen Ben har at paavise, om du skulde vække Anelser hos en forbivandrende eller Drømme hos en, der kunde kaste sig under disse Trær. Og din Far vil komme igjen som min Frelser. Thi han elsker Fanchette endnu, og bliver ogsaa gammel som

hun. Det er til Ære for mine graanende Haar, han bærer sin isengraa Kappe, og til Minde om Bækken, der er et Baand imellem os, at han bærer en blaa Klædedragt. Men jeg vil pynte mig, skjønt han gjør mere af denne Pjalt, der er en Levning af den Kjole, han broderede med tusinde Kys — jeg vil pynte mig med Jasminer, som døver Moral og gode Lærdomme,
med geile Bregner, blodig Oksetunge.
med Løvetand, som yngler under Foden,
og kaade Nesle, gustne grumme Bulme,
den Bøddelblomst, der kjøle kan sin Mordlyst
her i mit slangekolde Haar; med Desmerurt,
der gjør, at Mosen stinker som en Ligseng;
og sortblaa Stormhat gro skal paa mit Hoved,
og skjule Tidens Aske for Rodriguez.
O, jeg maa skrige det vellystige Navn. (Skriger)
Rodriguez! Rodriguez!

Barnegeisten.

For mig var hin Aand for prægtig og stor.
Jeg heller vil være Margots lille Bro'r,
og bære et Legem, saa frodigt og smukt
som Ferskenens Blomster, som Abildens Frugt:
en Knop, der kan vise med Ære mig selv
for Trær og Blommer, for Mark og for Elv.

Fanchette.

Ak, ønsk dig ikke sligt, Barn! Thi en Dreng er Begyndelsen til en Mand, og en Mand Løftet til Helvede om at levere en stor, moden, stærk Djævel.

Snart blir du brun som Bøgen,
og knuddret som en Eg.
Som afbrændt Vang i Røgen
din Kind forgaar i Skjæg.

I Skjæg, der kildrer Piger,
og river dem tilblods.
Og frem din Skulder stiger
med Klippetinders Trods.

Som Fjeldets Marmoraarer
snor Musklerne sig frem.
Du Flammer faar for Taarer,
men ingen Trøst i dem.

Og paa din Isse sænker
sig Helveds Ørneflok.
De brede Vingers Skygge
er Mandens mørke Lok.

Saa er det gaat din Fader, Barnlille, paa det nær, at hans Hjerte var det første, som angrebes af Forsteningen. Det vilde være bedre for ham og hele Verden, undtagen Helvede, om hans Moder havde været ligesaa barmhjertig som du, der straks gjorde dig til en liden bevidst Taage. Ak! ak! din Moder hænger ogsaa midt imellem Døden og Livet, skjælvende for begge, og jeg bliver tyndere og graaere, og blegere bliver Pigernes mørke Avindsblik, som fæstede sig i min Sommerhats rosenrøde Baand, saa de hang tunge ned som Ranker. Eia! her var det, hvor Junkeren forærede mig dem, og hvor vi dansede paa St. Johannesfesten, og hvor, og hvor . . . (Skriger) Rodriguez! Rodriguez!

(*Josef* gaar over Skogsletten hjem fra Markarbeidet).

Josef.

Tys! Junkeren er alt borte med det hele Selskab. Gud læge din Sjæl, arme Fanchette.

Fanchette.

Arme? O lave Brændehugger eller Hyrde, du ved ikke, at jeg har Halvparten af den stolteste Junkers Høihed; du fatter ikke, at Lykken maa have sin Nat og Høiheden sin Ulykke; du begriber ikke, at Storhed kun elsker som i Solglimt, der er kosteligere end Lavhedens døsige og ensformige Dage i din elendige Hytte.

Josef.

Vel da, Fanchette; men tag dog tiltakke i dens Ringhed; thi Natten stunder til. Jeg byder det med et venligt Hjerte.

Fanchette.

Det er en god Ting og en Fiende af Nattekulde. Var Junker Rodriguez der, har han vist glemt det efter sig. Ha, var han der?

Josef.

Ja. Den naadige Herre saa sig om baade ude og inde.

Fanchette.

Ah! Det gjorde han ikke for intet. Efter smukke Piger? Jeg vil lægge mig bag Ovnen, saa tager han feil i Mørket. Hahaha!

Farvel da min Glut! før som Rosenknop rød,
nu hvid som en Musling, men sort er mit Skjød;
ja sort som en Muld og dybt som et Hav,
thi der var din Vugge, og der var din Grav. (Gaar).

Fjerde Scene.

(Nat. Gade i Carpentras. *Narcisse* og *Madelaine* paa en Altan).

Narcisse.

God Nat! Forlad mig. .

Madelaine.

Ja, jeg bytter
med søvnløst Jomfruleies Ensomhed
den, som fortærer mig hos alle, naar
ei han er der. Men Sancta Clara vil
jeg trætte, til hun i en Drøm mig viser
kun første Træk af den forhadtes Navn,
som atter har ham lokket ud inat
maskert, paa ond Bevidstheds Kattetrin.
Ja kun et Træk! kun et! — o nok for mig! (Gaar ind).

Narcisse.

Hvor er vel Jamren størst: om selv man er
foragtelig? om dén, man elsker, er det?
O, den er størst: Foragteligst Foragt,

imens man, selv foragtelig, dog elsker.
— Han flyr mig: men han flygter ud i Verden
med samme Frosinds kjække Smil (det Banner,
som har betvunget mig); men jeg *fra* Verden.
Han flyr en Ungdom, som har overlevet
sin Uskyld før sin Skjønhed. . Ha, der er han!

(*Don Gaspard* i Spidsen for sin Trop. *Josef* bunden imellem Soldaterne. *Narcisse* luder sig udover Altanen).

Hvor skjøn endnu! Jeg ser det; thi i Natten
som Fakkeldryp nedfalder mine Taarer. .

Don Gaspard.

— — Pierre! og Guy!
Tag Karlen mellem eder! Sno ham fast
med Buestrengen. (Afsides). Ha, ved St. Sylvester,
der er hun som et Spøgelse.

Narcisse.

Don Gaspard!
For Guds Barmhjertighed —

Don Gaspard. (Skyndende forbi).

Rør Trommen! Ha,
skjær Remmen over . .

Narcisse.

Jeg vil følge dig
i Felt som Kriger, og i Fred som Tjener,
din Stolthed varte op, din Grumhed elske.
Don Gaspard — er det muligt? O kun hør mig . .
O Gaspard — er det muligt? (Besvimer).

Don Gaspard.

Saa for Satan,
faa Trommen løs, og lad Trompeten hyle
Farvel til denne By, hvor Godtro end
i abrahamisk Renhed, færdig til
sit Kjæreste at ofre, er Bormester,
og Gjæstmildheds og Dumheds tusind Former
er Borgerskabet. Svindt! Vi svare maa

de Trommer, som fra Hus til Hus jeg hører
Gud Morfeus paa spændte Næs'bor rører.

(Trommen og Trompeten lyder. Troppen drager bort. *Mairen* og *René* styrter ud paa Altanen i Natdragt. Borgere og Koner viser sig i Vinduer og Døre).

Mairen.

Hvad er paafærde? Vor gode Stad . . . . Hei! Hei!

Narcisse. (Mumlende).

O han er borte —

Mairen.

Den naadige Frue bevare os! Søde Narcisse besvimet . . René! Skriver! Fæ! Fæ!

En Borger.

Hvad er paafærde, Fatter?

Anden Borger.

Frels os, alle Helgener! Grevens Kjættere er her. Ve vor gode Stad!

Mairen.

René! Skriver! Hvad, I Rædhare, har I skjult jer? Ser I da ikke? Først efter Hovedvand; siden Byen. Ak, paa mig hviler begge Ulykker lige tungt.

Tredie Borger.

Ve os! Der er ingen Barmhjertighed at vente, dersom vi ikke sadler om.

En Borgerkone.

Ah! Jeg kjender Gil Trommeslagers Kunster. Det er Spaniolens Folk bare.

Anden Borger.

Ja, det var det jeg sagde . . De forbandede Lanseknegte! Udskud! Affald af den trojanske Hest!

Tredie Borger.

Det var min Mening, Fatter Niclas.

Første Borger.

Det er skam lige ilde! thi Grevens vilde ikke fortære mere, end dette Pak skylder.

Anden Borger.

Det er Takken for al vor Gjæstmildhed, at de vækker os med dette Spektakel.

(En Soldat springer ud fra et Vindu og følger Troppen).

Første Borger.

Ah! hvor Pokker kom den Fugl fra? Det var hos jer, Niclas!

(En anden Soldat kommer paa samme Maade fra et andet Hus).

Anden Borger.

Se, der er Skam en i jert Rede med. Sover ikke jer Datter i det Stokværk?

Første Borger.

Jeg skal huske jer det.

Tredie Borger.

Det er Takken for al vor Gjæstfrihed. Tvi!

(Borgerne trækker sig tilbage).

Mairen.

Ah, Pokker, var det ikke andet? Renè, søde Narcisse kommer sig. Hun var blot forskrækket over Allarmen; og det lod til, at I ogsaa fik Benauelser, da I hørte om Grevens Folk. Men fort ind nu; thi I tager jer ikke saa godt ud nu som i Retten i Samar og Kalot; og der er Anledning (som I selv maa skjønne bedst) til at drikke en Flaske Morgenvin paa, at ikke en eneste af disse Knegte maa komme fra Striden. *Oramus! Domine! Oramus!* (Gaar).

Narcisse. (Afsides).

Dog beder for ham, mens min Tunge bander,
en Røst her i min Barm. O nei, jeg kan ei.
Det er hans Barn, som beder til mit Hjerte,
omklemmende det med de spæde Hænder,
for ham; men jeg vil hærde det til Staal. (Gaar ind).

(*Rodriguez* kommer maskert, fulgt af *Fanchette*).

Fanchette.

Saalangt jeg kan, Guldstykke, følger jeg dig; — ja, om denne Dørklinke var Dødens og ikke din Fader Mairens.

Rodriguez.

Tys! ved alle Helgener! Skal jeg overgive dig til ham?

Fanchette.

Ah! Du skræmmer mig ikke, Allerkjæresten min, siden jeg saa dig lægge Knebelen paa den stakkels Josef, Fuglekongen i Coninges. Det var en lystig Streg, smukke Kavaler. Blot nu hun, som det gjælder, naar alt er over, og hun forskydes, ikke gjemmer sin Kjærlighed i samme Strømhul som jeg . .

Rodriguez. (Holdende paa hendes Mund).

Fanchette! kjære Fanchette . . for alle Helgeners Skyld.

Fanchette.

„Fanchette!" (Brister i Graad). Ja det gjorde godt. Gud velsigne dig, mit Barns Fader! Nei, Gud forbande dig; thi dersom du ikke grusomt har forstødt mig, har jeg gjort en gruelig, gruelig Ugjerning. Men har du det, saa vil jeg vælte paa dig alt. Ak nei, nei! Jeg elsker dig formeget. Din halve Fordømmelse vil jeg tage, dersom vi faar et Leie sammen i Helvede.

Rodriguez.

For alle Helgener, saa ti!

Fanchette.

Ikke for alle Helgener; thi de er forsvundne, men sig: for vor Kjærligheds Skyld, saa vil jeg tro dig.

Rodriguez.

Nu vel da!

Fanchette.

Saa kys mig! Ah, vil du ikke?

Rodriguez. (Afsides).

Gud ske Lov det er mørkt. (Kysser hende). Se saa!

Fanchette.

Skjelm, dit Kys var ikke som i gamle Dage: — — kun som et Stryg af en Skindving. Ak, det brænder ikke mere, og dine Øine lyser ikke mere i Mørket.

Rodriguez.

God Nat, kjære Fanchette! Du har svoret at tie. Husk det. (Vil ind).

Fanchette. (Skriger).

Rodriguez! Rodri--

Rodriguez. (Holdende hende for Munden).

Vanvittige . .

Fanchette. (Hendes Latter bryder frem).

Hahahaha! Ja det er jeg.

Rodriguez.

Troløse —

Fanchette. (Hulkende).

Ja, det er du. (Skriger). Rodriguez!

Rodriguez. (Afsides).

Ha, jeg kunde myrde hende. (Hviskende). Søde Fanchette! kjære Fanchette! herovenpaa sover min Fader, min Søster, der er syg, og . .

Fanchette.

Hvem? Hvem? (Madelaine kommer paa Altanen).

Madelaine.

Det var hans Navn, og med en Kvinderøst!
Det gaar forvidt. Dog vil jeg taale alt.

Rodriguez. (Trækker Fanchette ind under Altanen).

Der er hun.

Fanchette.

Ah, din Kjæreste? Nu er alle Vinde løste i mit Hoved, og alle Bølger i mit Hjerte . .

Rodriguez. (Omfavner Fanchette).

Nei, nei! Ved alle Helgener!

Fanchette.

Kan Fanchette tro dine Eder? Nei, ikke om den alvidende gjorde det. Det ved du bedst selv.

Madelaine.

Rodriguez! Elskede! Hvor er du? Ak,
til mine Øine brænder, har jeg ventet
ved Nattelampen. Gud ske Lov, du kom!

Fanchette.

Ser du, der gik en Mened til Helved som en Sten tilbunds.

For Frøkenens og din Saligheds Skyld maa jeg forstyrre dig i dit Puds med Nannette . .

Rodriguez. (Omfavner hende stærkere).

O Fanchette! O min kjære, hold din Ed at tie, naar jeg viser dig Sandheden i min.

Fanchette.

Gjør det! Ved vort Barn, jeg skal da, om saa Hovedet brister.

Madelaine.

Rodriguez, svar din Brud! Ak Nattekulden
har gjort dig hæs paa dette vilde Tog.

Rodriguez. (Træder frem).

Min Frøken, er det saa, vil jeg dog haabe,
I hører og bønhører dette Ønske,
at gjemme Æren af hint søde Navn,
I gav jer, for en mere lykkelig.

Fanchette.

O Bravo! Bravo!

Madelaine.

Er *det* din Mening? Sig mig den engang,
naar du er mindre febersyg og søvnig.

Rodriguez.

Det er min Mening, er og bliver det.

Fanchette.

Bravo! Bravo!

Madelaine.

Smuk Løn for min Opmærksomhed!

Rodriguez.

Den har
generet mig.

Madelaine.

Og for min Kjærlighed.

Rodriguez.

Oh! den har mig generet endnu mere.

Madelaine.

Nu! Mere taaler ingen Kvindes Ære,
ja selv ei hendes Elskov.

Fanchette.

Bravo! Bravo!

Anden Akt.

Første Scene.

(I Forpagterens Hus. Et Kammer aabent til Siden, hvor *Margot* sees slumrende. *Forpagteren* omringet af sine Børn. Han er reiseklædt. *Nannette* hjælper ham Randselen paa).

Forpagteren.

Farvel Firmin! Farvel Colin og Jacqves!
Farvel Margot! mit syge lille Hjerte!

Børnene.

Farvel Far! Farvel Far!

Nannette.

Trøst dig for hende! Urterne er alle,
ihvor forskjellige, opstandne i
et Søsterpar af Sundhedsroser. Se!

Forpagteren.

Gud signe dig!

Nannette.

Dog skal hun holde Sengen.

Forpagteren.

Saa kan hun dele Bryllupsglæden trygt,
naar, som jeg haaber, denne Pung befrier
din Josef. Stakkel! Hun og disse smaa
har forud kjøbt, som du, hvis Medgift gaar,
den Glæde med sin Arv. Farvel Margot!
Farvel Jacqves! Farvel Colin! Farvel Firmin!

Børnene.

Farvel Far! Farvel Far!

Nannette.

Nu ud, I smaa! (Fører Børnene ind i Kammeret til et Bord).

Fyskam! endnu ei skrevet fire Linjer?
Den som blir færdig bedst og først, skal faa
de Silkestrømper, som jeg strikker paa. (Kommer tilbage).

Forpagteren.

Gud signe dig! Du neppe mere var
end Barn, før du dem mere var end Moder.
O jeg er rig i dig, mit Barn! Jeg føler,
imens jeg bærer bort mit hele Eie,
at end mit alt jeg efterlader her.

Nannette.

Dig Gud ledsage!

Forpagteren.

Og han være her!
I dine Arme, Datter, hvile disse,
som favnede af Himmelduens Vinger!
Levvel! Dog er — Gud glemme denne Glemsel! —
dog er der endnu et, et Barn af Himlen,
som jeg skal vogte, hvis jeg vil, at den
skal vogte mine: Evangeliet,
udlagt af Pierre Vaux den salige. (Peger paa en Bog paa Bordet).
Forvar den, var det under Jorden; laa
den i dens Midtpunkt, da forgik ei Verden.
Forvar den som dit Hjerte gjennem Troen,
useet af Verdens Had, men dog tilstede
som Lys i Øiets Dyb og Mørkhed. Saa,
nu er der intet mere.

(Gaar. *Nannette* følger ham. *Rodriguez* kommer snart efter).

Rodriguez.

Fortræffeligt! den gamle ogsaa borte . .
Saa gjør en Daad Tilfældet til sin Træl,
og uberegnet Rad af Lykketræf
sig viser som nødvendigt Følge rigt
nedregnende som Vinding paa den dristige.
Jeg kan gaa lige paa. Dog nei, hun er
af disse dydige — slig Bid er lækrest

og har en Smag af himmelske Ambrosia —
som fanges kun ved Dyd, lig visse Fisk,
der bider best paa samme Art. Nu vel,
den Lokkemad maa bruges, men som Anglen
kun eftergjort (Seende i Bogen). Ah! ah! En Hage til!
„Pierre Vaux?“ Nu Kjætterske, du fanger Helgenen!
Og, Helgeninde, Kjættersken er min.
Dog vil jeg, hvis hun *vil*, gjenlukke Øiet,
og vende indad det mod Viljens Maal:
imod det søde Billede, som i
dens stærke Arme funkler, lig Demanten
i snoet Ring, urokkeligt og klart
i Sjælens Dyb, som Stjernen i en Brønd.
Hvor fattigt ser her ud! Nu, desto bedre.
Thi Dyd i Armod er Guldbilledet
paa Lerfod. Og hver Sammenligning (selv
de Skyer, den stirrer paa, i Pragt er klædte)
indfletter i dens Rødder Mismodsklintens . .
Og, Himmelhvedesæd — farvel!
Nu! Rødmer jeg? O latterligt isandhed!
Det er paa Verdens Vegne. Den Erfaring
tilhører den, ei mig. Jeg vil jo kun,
at Dyden ei skal være fattig, men
ei heller stiv og for alvorlig: den,
og hvad man kalder Udyd, smilende
som Bror og Søster paa de samme Blomster.
Da er det heller let ei dem at skille.
Hun kommer — nu, det er en gammel Regel:
Hvo kysser Barnet klapper Mor paa Kinden.
(Gaar ind til Børnene).
Ret, Børn! Se der, min lille Ven, en Top!
Der du en Hatteknap! Der du et Skjærf!

Børnene.

Nannette! Nannette! kom! kom!
(I Forvirring om Foræringerne).

Nannette.

Saa tys!

Margot jo sover.

Børnene.

Se! den gode Herre —

Se! se dog —

Nannette. (Gjemmer Bogen).

Ah! Jeg haaber, han ei saa den.
Saa Tak da! O, jeg maa nok takke Eder
for disse, som har Følelser, ei Ord.

(Lukker Døren til Børnenes Kammer).

Rodriguez. (Traadt ind).

Det er min Frygt for mig. Dog tro mit Øie,
om Munden skulde svigte! Lad det fylde
dens Armod ud som denne Hyttes du! (Griber hendes Haand).
Nannette! fromme Pige! lig Maria,
skjønt Jomfru, Moder!

Nannette.

Ædle Herre, der
er liden Trøst i smukke Ord som oftest.
Dog kom I for at trøste.

Rodriguez.

For at trøstes.

Nannette.

I, Herre! Ak, her er et Sorgens Hus.
Den fattige maa taale Vold, som Græsset
der fæster sig i Klippens Rift, at den
begraver al dets Stræben under Grus.
Sit Tilvær maa med Taalmod han betale,
somom det var en Menneskenes Skjænk
og ikke Guds. Hans Lykke, skjønt beskeden
i Ønsket: ikkun Ro, beror alene
paa Vindene i andres Luner.

Rodriguez.

Sandt!

Det gjennemborer mig. Jeg blues ved
min Rigdom, og min Fødsel blir en Spot,
naar jeg i dig ser Dyden dømt til Ringhed.

Ak, — hvis jeg saa tør sige — din retfærdige
Omhu for disse Børn er mod din Vilje
en skarp Irettesættelse for Himlen.

Nannette. (Forundret).

Hvad siger I?

Rodriguez.

At Skjæbnen dog har lært.
Thi her jeg er, at frelse dig ifra
en Stilling, der fortjener slige Tanker.

Nannette.

Min? O den deler Lindetræets Lykke
herudenfor, at vogte denne Hytte,
og dø i Ly af det.

Rodriguez. (Griber hendes Haand).

Da elsked ei
Rodriguez.

Nannette. (River Haanden løs).

Herre!

Rodriguez.

Ja, din Skjæbne, saa
partisk mod Dyd, opsætsig mod Naturen,
bekjæmper jeg med større Guddomskraft
end den Tilfældigheders døde Strøms,
der splitted os i Fødslen, kasted dig
paa Lavheds Strand, men mig paa Ærens Klippe.
Nu! viste du slig Taalmod hidtil i
den blinde Gang, hin døde Strøm før havde,
saa er det ligevist kun føisom Tak
mod den, der, skjønt det syntes, dig ei glemte,
at vise mere livlig Dyd imod
den raskere af nye Strømmes Hvirvel,
som, kommende fra samme Almagts Dyb,
vil føre dig fra et uværdigt Leie
til gyldne Kyst, bestemt dig, skjønt i Fjernet.

Nannette.

Ak, I vil løse Josef? Ædle Herre! (Knæler for ham).

Rodriguez.

Nei, dig fra ham, fra Dyndet, hvori du,
tilfældigvis diddreven, har dig fæstet.
(Nannette reiser sig).
Saa er Fornuftens Røst. Som Orglets Drøn
i Korets Melodier maa den høres
høit over alle vante Følelser.
Dog vil jeg, at min Tryglen som en Røst
fra Menighedens Kor skal være, der
skjønt ensom, trænger høieste igjennem,
og følger Orglet, overbydende
dets Drøn og overhvinende dets Stigen.
Du taler ei? Se, denne Arm er Planken,
dig sendt af nye Skjæbners Strøm! (Vil omfavne hende).
Og denne
fra dette Hjerte bruser, sluppen ud
af den tilvisse, som udsender alt.
(*Nannette* vender sig bort).
End ei? Nu, tror du ei, at denne Stund
er som de andre Øieblik en Del
af Tiden? o en Perle i dens Krone.
Og tror du, det, repræsentert i mig,
dets Hensigt aabenbaret i mit Ord,
er sendt af ham, hvis Aande (den som bærer
Alverden) Tiden er?

Nannette.

Tilvisse tror jeg.
Men som en Frister er I sendt. Dog nei,
saa sansberøvet var vel aldrig Uskyld,
saa ubevidst ei Uerfarenhed,
at aaben Gudsbespottelse og værste
af Synder: Spot mod uforskyldt Ulykke,
til Vaklen kunde friste. Hvis I mener,
hvad nys I sagde . .

Rodriguez.

Ja, ved Himlen!

Nannette.

Ak!

Da frister I til Gysen.

Rodriguez. (Farende tilbage).

Gysen? Ei!

Det Ord er mer end koldt; men jeg beklager,
at intet Ord mer hedt end Elskov findes.
Vel, vi forener begge. Endda dannes
en passende Temperatur
for Kjærligheden, saadan den maa være,
hvor hos den ene ei om Sjæl kan spørges,
da den forgiftet er med Kjætteri.
Du studser? Ja, jeg ved det. Nu, da ved du,
at du er i min Haand, ja du og dine,
forraadte alle af jer falske Petrus.
Nu gyser du med større Ret.

Nannette. (Stolt).

Tro ikke,

jeg sitrer for mig selv.

Rodriguez.

Ah, du har fundet

et Ord mer koldt end Gysen; det er: Haan.
Jeg et mer glødende Elskov: Had.

Nannette.

Jeg vakler ei i Valget.

Rodriguez.

Heller ikke,

naar det er sat imellem dig og Bogen,
du skjuler, den, I holder mere værd
end Verdens alt?

Nannette.

Mit Liv er eders.

Rodriguez.

Nei.

Jeg det forærer Sankt Domingos Brødre
i Avignon. Dog end engang, Nannette

jeg skjænker knælende igjen dig selv det,
kun tryglende om nogle Blomster af
dets Rigdom.

Nannette. (Kaster Bogen til ham).

Se, der er mit Liv! Som Sjælen
for Legemet, jeg foretrækker hvad
jeg har af Bogen lært for Bogen selv,
skjønt han, der fængsled Himlens Melodier
i disse Træk, vel ved hvor jeg den elsker.

Rodriguez.

Ak, skal da Bødlen vise dig, hvor høit
jeg elsker?

Nannette.

Heller end nu eders Elskov
hvor dybt I mig foragter.

Rodriguez.

Med mit Had
maal ud min Kjærlighed; og du skal svimle.

Nannette.

Dog elsker jeg jer mere; thi jeg beder
for eders Sjæl. (Vil gaa).

Rodriguez. (River hende tilbage).

Bi! bi! og lær
min Kjærlighed at kjende af hvor dyrt
jeg kjøbte denne Times Kval. Thi hør —
og tilgiv ei! — Jeg, ene jeg, jeg lod
(thi var han ei et næsvist Bolværk i
min Fos, som tordner ned, blot for at logre
for dine Fødder?) føre bort din Brudgom.

Nannette.

. . Du? O!

Rodriguez.

Javist, til Krigens Slagterbænk,
til Valen, Kristenaltrets Fundament.

Nannette.

Sataniske!

Rodriguez.

Den Bøn var ikke from.

Nannette.

Du Djævel!

Rodriguez.

Nu, skjæld ei Kong David ud!
Han gjorde det ei bedre.

Nannette. (Knælende).

Frels ham; O
Rodriguez! —

Rodriguez.

Tror du, at jeg derfor kvalte
med disse Fingre, som din Taare varmer,
dit Navn paa Josefs Mund, og Hjertets Torden
om at det var en Synd? Nei, forat lade
det vaagne op paa min ensformigt evigt
som Vindens Lyd i Sivet.

Nannette.

O Rodriguez!
For Guds Barmhjertighed —

Rodriguez.

„Rodriguez!“ Ja,
saa mildt skal dette haarde Navn betones,
som du det tonte nu.

Nannette.

Rodriguez! o,
split denne Helveds Blindelse, I er i!
Gjengiv mig Josef; og jeg evigt skal
i Bønner lære Himlen eders Navn.

Rodriguez.

Jeg vil, at du bønhører og forbander.

Nannette.

Umuligt begge.

Rodriguez.

Hvilken af dem mest?

Nannette.

Tving mig ei til Forbandelse!

Rodriguez.

Nei, til

Bønhørelse —

Nannette. (Trædende fortvivlet tilbage).

Hjælp! hjælp!

Rodriguez. (Gribende efter hende).

Jeg vil dig elske

som Løven bidsk Ulvinde.

Nannette.

Himmel! Hjælp!

(Fanchette styrter ind. *Rodriguez* fjerner sig forlegen).

Fanchette.

— Rodriguez ja tilhjælp! Jeg er hans Genius.
Det var et Skrig som Dommedagens. Men
hvi saa? Ved du ei, Jomfru, at han elsker
din Modstand just, forblindet i de Tænder
din helgenlige Dyd fremviser?

Nannette.

O,

du kom fra Himlen.

Fanchette.

Ja fra Satans.

Fra Jorden nemlig. Helved er hans Jord.
Jeg er Rodriguez' Skygge. Derfor kom jeg
lidt senere end han; thi endnu skinner
hans Manddoms Morgensol ham i hans Ansigt.
Og han min Skygge er, og derfor kom han
lidt før end jeg; thi se hos mig det aftnes.

Nannette.

Kom, Stakkel! du er hæs, jeg vil dig læske.

Fanchette.

Ja, jeg har lært jo Bjergene her rundtom
at hyle smukt: „Rodriguez!“ Ohohoho!
Dog hit for Skams Skyld, elskte, en Undskyldning
hvi du er her.

Rodriguez.

Bort Kvinde!

Fanchette.

Ja, en Kvinde!

Det er min hele Plage.

Rodriguez.

O fordømt!

Fanchette.

Det er jeg med. Dog er din Skytsaand jeg,
som frelser dig fra Synd, du før ei har.
Thi den, vi havde mellem os tilforn,
har gjort min Nerve følsom, saa den sitrer,
naar din, om fjernt, sig spænder til en Udaad.
Og Stormen bringer Bud fra dig; Orakler
til mine angste Spørgsmaal kvæder Vinden,
og Kore taler selv om dig fra Luften.

Rodriguez.

Fanchette —

Fanchette.

Skjær ei Tænder, stolte Løve,
for du est fangen i min Ømheds Net.
O sønderskjær ei saa din Engels Navn!

Rodriguez.

Min elskte —

Fanchette.

Ret! den Tone jeg forstaar.
Saa sød den er som Sivets ved vor Bæk.

Rodriguez. (Afsides).

Gid der du laa! Som Myg om Lyset svæver
hun stedse i sit Vanvid nær og rundt
en Aabenbarelse, som dræber hende.

Fanchette.

Han er min Elsker, gode Pige; derfor
bønhør ham ei. Den Ret tilhører mig.
Men hjælp mig at beundre.

Nannette.

Bliv hos mig.

Du synes Magt at have over ham.

Fanchette.

Ja Blodets.

Rodriguez. (Afsides).

Ha, den rasende! (Høit). Hun mener
— om Fabelen saa vil — vist fjerne Slægtskabs.

Fanchette.

Vort Slægtskabs første Ahne var et Kys,
dets Stammemoder en Omfavnelse,
og derfra stammer ned en Rad Forbandelser.

Rodriguez.

Jeg kjender hende ei.

Fanchette.

Nu galer Hanen.

Hoho!

Rodriguez.

Jeg sværger.

Fanchette.

Andengang, Hoho!

Rodriguez. (Afsides).

Hvor djævelsk ful og dristig i sit Vanvid!
Med drømmevandrersk-sikre Trin hun gaar
paa Afgrundsranden af Tilstaaelsen.

(Til Fanchette).

Fanchette: Ak, hvi vil du da, at Verden
skal kige mellem vore Hjerter?

Fanchette.

Sandt!

Det maa den ei. Dens Øie er for koldt.
Men kast som Sand deri dit Had til hende,
som blegner der, saa ser det ei for Graad.

Rodriguez. (Afsides).

Mig Madelaine skal hevne. Intet Had
saa sikkert slaar som Kvindens Jalousi.
I Ørkenen, hvor Mandens Hevn maa stanse,
den aander sine Flammevinde ud. (Gaar).

Fanchette.

Ah borte? Var det ei Rodriguez? O, (Skriger).
Rodriguez! Rodriguez!

Nannette.

Tys dog! Gud ske Lov!

Fanchette.

Ak, taabelige Uskyld, ved du ei,
at han har efterladt, som Satan Røg,
sit bitre Had? Det lugter af dit Lig.
Han svor ei Glemsel. Vel han gik, men svor ei.

Nannette.

Gud frelse mine smaa!

Fanchette.

Ah, du har Børn?
Dem skal *jeg* redde. Børn? O stol paa mig!
Jeg har en Hunørns Neb og Klør for Børn.
Thi engang . . Ja, Rodriguez bedst det ved;
og det er mere sikkert end hans Ed. (Gaar ind).

Anden Scene.

(Retssal i Carpentras. *Rodriguez. René* skrivende).

Rodriguez. (Afsides).

Saa frist da hende, Død! den kraftigste
af alle Fristere. Nei, ikke Døden; thi
hun er for smuk. Jeg skinsyg blev paa Døden.
Skjønt Hevn med Blod bør svare Haan, der spytter,
dog Døden ei, dens Billed kun, dens Fare.
Naar den vil gribe, vil jeg springe til,
og gribe hende før det blege Kys,
forblænde Øiet med en Frelsers Straaler,
og skjænke Livet som en Morgengave.
René, kom hid! (René kommer bukkende).

René.

Hvad er til Tjeneste?

Rodriguez.

Nu vil jeg tjene Eder. Hør! Siden I fik Afslag af min Søster, dengang I kom paa det uheldige Indfald at tage Friermodet

fra den dygtige Pisk, I tog jer med Mairen i Anledning af Kompagniets Bortmarsch, vil jeg foreslaa Eder en anden, der er rigere, om ikke smukkere. (René bukker). Hvad mener I om Frøken Madelaine?

René.

Gud bevares! Hihi!

Rodriguez.

Siger I det „Gud bevares“ i en god Mening?

René.

Ja Gud bevares. Hihi!

Rodriguez.

Nu! Hun er ledig. Siden jeg flyttede ud af hendes Hjerte, bor Giftesygen der alene.

René.

Ah! den Fugl flyver høit. Hihi!

Rodriguez.

Jeg skal lære Eder at fange den.

René.

Ak! hun har truet med at gaa i Kloster . .

Rodriguez.

Det maa være i et Munkekloster. Til de lystige Benediktinere for Eksempel.

René.

. . Ja endog med at stifte et af en uhørt streng Orden.

Rodriguez.

Ja dersom hun ikke bliver gift. Kuldkast I kun Klosteret, før det faar sin Grundvold. Jeg skal give Eder Anledning til at gjøre Eder i anden Maade fortjent af Kristenheden. Rent ud: vil I have Herskabet og Slottet Hautbrisson og Godset Coningens og en langagtig Frue med Ben i Næsen?

René.

Oh! gunstige Herre, kunde jeg tjene Eder igjen.

Rodriguez.

Velan da! Hele Kunsten bestaar kun i at betro hende, med saa vigtig Hemmelighedsmine som muligt, at Pigen Nannette Pelorce var den, der stak hende ud. Anklag hende saa for Kjætteri efter dette Bevis (giver ham Andagtsbogen), saa er I i Kridthuset, især da I giver Madelaine en fin Hevn ved saaledes at tvinge mig til at være Aktor som Inkvisitionens Advokat. Forstaar I? Nu, vil I?

René.

Ja Gud bevares. Det var en let Maade.

Rodriguez.

Saa indregistrer straks Klagen. Skriv nu! (Dikterer. René skriver) „Jeg Cyprianus Neoptolemus Greffier, Hans Hellighed Pavens Maire, Byfoged og Landsdommer i Byen og Distriktet Carpentras . . .

René.

Ja ja, bi lidt! Det er Eders Faders Navn, som skal staa med store Bogstaver.

Rodriguez.

. . „Gjør vitterligt: at mig med Bisiddere er, under Datum af 3die efter Sylvester, bleven foredragen lovformelig Klage, hvorefter Herr René, Rettens Skriver hersteds, anklager for Kjætteri og Fordølgelse af forbudne, høist kjætterske Bøger“ . . . Har I det? Stans lidt! (Bider sine Negle).

René.

Hihihi! Det er som Monsieur sagde: jeg gjør mig isandhed fortjent af Kristenheden.

Rodriguez. (Afsides).

Hun skal jo blot se Dødens Aasyn, for at sammenligne mit og dens, og lære at elske Livet. Mere vil jeg ikke.

(Heftig).

Videre! . . „Pigen Nannette, Datter af Etienne Pelorce, Forpagter under den høibyrdige Frøken Madelaine de Hautbrisson; og paastaar . . .“

René.

Hihihi! Nu bliver der lidt Bevægelse i disse stille Tider. Loven siger Baal og Brand. Hihi!

Rodriguez.

. . „At med Anklagede fortfares efter Lovens strengeste Bydende; hendes Søskende, der befindes under Lagalder, at besørges, under Kjætterlovens yderligere Iagttagende, opdragne i den ene saliggjørende Kirkes Skjød; hendes Fader Etienne og Trolovede Josef Santorin, der begge befindes fraværende, at være underkastede samme Livspaastand som Anklagede; og at alle disse i Klagen nævntes Eiendom tilkjendes den hellige Dominici Broderskab i Avignon, dog at Processens Omkostninger forlods deraf udredes. Ifølge denne lovformige Klage paalægges Hr. Rodriguez Greffier, Advokat og den hellige Inkvisitions Aktor i Byen og Distriktet Carpentras, som saadan at iagttage alt fornødent, i hvilken Henseende han herved bemyndiges til at lade anklagede arrestere og fremstille til pinligt Forhør for By- og Landretten i Carpentras, der afholdes sammesteds hver Onsdag og Løverdag.“ Se saa! Faa nu Undertegnelsen: Cyprianus Neoptolemus Greffier, Maire, Byfoged og Landsdommer i den pavelige By og Distrikt Carpentras.

René.

Hihihi! Det er Hovedet paa Sømmet.

Rodriguez.

Tænk blot paa, René, at det Søm er slaaet i Borgporten paa Hautbrisson.

René.

Eller i Frøken Madelaines Hjerte. Hihihi!

Rodriguez.

Hu, René! Der slipper ofte Udtryk fra Godmodigheden, som kan lade Haar reise sig. Nu flink! (René gaar).

(Afsides).

Hvor ofte vil jeg sige til mig selv:

jeg vil ei bryde Grenen, ikkun bøie
dens søde Frugt til Munden med lidt Magt?
I magisk Lampes Dødningslys jeg vil
kun vise hende noget, som hun maa,
om hun har Skjønsomhed, ei kalde Had,
men Kjærlighed, der ikke frygter Helved,
og lefler blid med Døden, bruger kjæk
til Ømheds Talemand blaalæbet Skræk.

(Gaar).

Tredie Scene.

(Skogsletten. *Narcisse. Barnegeisten*).

Narcisse.

Min Time kommer. Ve! hvad skjuler mig?
Ei mer end Skogens dunkle Afgrundsbund,
som da jeg valgte den for denne Stund,
mig synes denne Slette. Og herover
er denne dagblaa, træopkranste Ring
et Luftens Øie, følelsløst og stirrende.
Men om min Fader dør af Skræk og Sorg,
han sætter vist som kulsort borende
Pupil sig deri, ser og hører Sletten
som Dybets falske Grønsværlæbe aabnes
og nævne Grunden, hvi jeg blev saa bleg,
hvi sidste Tid kun hørte tvungen Spøg,
naar klappende han bad mig dog for Guds Skyld
at tade Krydderthe og holde Sengen.
I firti lange, skjønt for korte Uger
har Gaspards Barn mit Hjerte klappet, tigget
det om Medlidenhed, om den, at hylle
dets Skjændsel til. Men nu, o ve! jeg mægter
ei længer, længer. Og det selv er bleven

saa kjed af Hjertets tunge Slag og af
at lytte til den vilde Puls.
O ve!
Nu krymper sig Naturen. Blodige
Natur, som lønner saa sig selv, som styrter
med Smerteskrig den samme Sti tilbage,
hvor Vellyst taus paa spændte Nerver svævte!
O ve! o ve! Hvor er en Ensomhed
saa taus, at den ei Smertens Veraab hører?
O ve! o ve! o ve! Hvor, Skjændsels Time,
hvor er en Skygge sort nok til et Skjul?
(Gaar ind i Skogen).

Barnegeisten.

Paa Bølgespeilet en Hvirvelvind
saa vildt ei farer paa sorte Trin
som Modersveer fra Fod til Isse.
Dog mere voldsomt og vildt end disse
flyr Smertestanker i hendes Sind.

Mer rastløst bølger end Siv ved Kyst
vespændte Nerver i hendes Bryst.
Lig enkelt Vindstød, der Egen bøier,
en Ve sig over de andre høier,
at hyle ene, mens alt er tyst.

Ve Liv, hvis Traade ei briste vil!
Ve Død, som griber med Hast ei til:
Det er en Døen, som ikke endes,
en Livsilds Sluknen, som atter tændes
til nye Kvaler i Smertesild.

Ei Hjælp fra Jorden, ei Himles Trøst,
ei fatter Engle den Smertesrøst.
En fremmed Verden, et Kaos lukket
er Moderskjødet. De hører Sukket
saa koldt som blev kun en Blomst forløst.
(*Narcisse* kommer frem med et Barn).

Narcisse.

Forræderisk som Glæden Smerten er.
Dens Zitren var dens svigefulde Latter.

Thi denne her er større. Dog jeg bar den:
min pjaltesvøbte Tiggerdreng omkring,
hvis Menneskene ikke suged Fryd
af andres Jammer, og tillod mig
at die ham i Fred ved urent Bryst
saalangt dets Rigdom strakte, om tilsidst
kun vissent Blod og Taarer var tilbage.
Uskyldige! (Kysser Barnet). Uskyldig du!
som suget har saalænge dette Hjerte?
Dit første Pust er jo min Faders sidste,
om det ei stanses; og din første Rødmen
min Æres Blegnen.
Ha, det var en Tanke,
skyldvægtig mer end mangen anden Gjerning!
Saa har du Blod endnu, mit Hjerte? og
er dog saa tørstigt? Nok endnu af Blod
til ud at fylde denne Tanke med?
Nu fødes nøgen den med det. Og jeg
har forud alt dens Skyld, som Fødslen ei
af Barnet, men Undfangelsen er Synden.
Og har ei Skjebnen ved sit Angreb æsket
mig til at slaa den med sit eget Vaaben,
det jeg nu svinger?
(Svinger Barnet vildt over Hovedet. Det skriger).
Tys! begynder, Barn,
du hvor din Fader slap; med at forraade
din Moder? Ah, du har et Træk af ham
om Munden, som (skjønt Øiet er for ærligt
til enten ham at ligne eller mig)
er nok at dømme dig til Døden for,
at ei det vokser til et Slangepar.
Du burde to det ud i denne Bæk.
(Holder Barnet over Bækken. Det skriger).

Barnegeisten.

O gjør det ei!

Narcisse.

Jeg siger blot „du burde.“
Det var som Barnet bad: „o gjør det ei!“
Men ti dog for dit Livs Skyld! Oh, det har
ei Værd for dig, som ved ei om du lever,
og kan da ikke frygte Døden. Jeg
kun ved og kan afgjøre til dit Bedste.
Og det er ei dit Bedste, at du vokser
op i din Moders Jammer, hende Verden
vil nøde til at bande dig hver Time.
Men det er bedst, at du tilbagegiver
det Liv, med Uret du bekom.
Og hvad kan være bedre end at drømme
det onde Liv bort, og at vaagne først
paa Engledun i Herrens Skjød?
Velan!
Jeg vil dog en Velgjerning skjænke dig,
foruden alt det Blod, som du har drukket:
den sjeldne Lykke, at du bringe kan
i Himlen ind din Uskyld engleren,
Vær der min Helgen, fromme lille navnløse!
Lad mig, fordi jeg dog velsigner dig,
dog have en at raabe til. Velan!
Fald som en Taare ren i Jesu Skjød!
Kjøb for en kjølig Stund en Salighed!
Svøm i dit Døbevand til Englene!

(Lader Barnet falde. Det driver hentil og bliver baaren af en Trærod. Narcisse vender sig bort).

Barnegeisten.

Fortabte!

Narcisse.

Ve: „Fortabte“ klang i Sjælen.
Nu voldtog Helved Moderhjertet.
Dog se min Haand er hvid, ei sort, ei blodrød.
Saa kan I Herrer kysse den paany.
Af ny og glohed Synd er al den gamle

udbrændt. Af Sorger tynger nu kun en,
kun en, kun en. Men den er Sorg af Sten.
(Iler bort).

Barnegeisten.

Ret, Orrerod! du greb, mer øm
end Moderarmen, Barn i Strøm.
Nu laane, Siv, du da den spæde
dit bløde Akseskjæg til Klæde,
og vug i brede Blad hans Drøm!

*

(Madelaine kommer, fulgt af René).

Madelaine.

— Hun! hun! Min egen Underdan, ei værd
det Støv jeg træder?

René.

Visselig.

Madelaine.

O hvor
dog det er sandt, at Guds er Hevnen! thi
han gav jo hende i min Haand? Forloren
— René hør det — Hun er forloren!
Hun er forloren, er det, som I siger.
Ja, nok Mistanken er.

René.

Min naadige,
Jeg gaar jo netop at forkynde Klagen.

Madelaine.

Il! Flyg!

René.

Paa Haabets Vinger?

Madelaine.

Ja
hvis rappere end Hevns de ere. Ja,
det Indfald skylder jeg min Kjærlighed,

at tvinge, under Skin af Ret, Rodriguez
til op mod den forvorpne Elskerinde
i Dødens Skikkelse at træde. „Døden
som Frier" kan jo dette Sorgspil (os
et Lystspil) hede.

René.

Amor er Forfatter.
Han laante mig sit Hoved for mit Hjerte.

Madelaine.

I fik hans Tunge ogsaa.

René. (Kyssende hendes Haand).

Frøken!

Madelaine. (Seende Barnet).

Oh!
Et Barn? O gyseligt!

René.

Nu! det er faldet
i Bækken. Den, som gjorde det, dog dybere
i Rettens Blækhus.

Madelaine.

Ha, et Lys gaar op!
et Lys, et Lys i denne dunkle Udaad!
Hid gaar den gamle Kjætters Fæste: hid
og rundt saalangt vi ser det følger Bækken.
Hvo kommer hid i denne Udmark? Kun,
naar ud og hjemad Hjorden drives, hun!
Paa denne Plads, der skifter ud sin Skygge
til Elskov og til Udaad, de da mødtes
det lange Aar, jeg pintes af hans Kulde,
den han inddrak af disse Træers Svale?
Her mødtes de. Hvor ellers? Her, ja her!
til ogsaa her tilsidst hun mødte Djævlen,
og ofred' ham den Frugt der af sin Synd.

René.

Men Pigens Brudgom?

Madelaine.

Just af Frygt for ham.
Og sagde I ei selv, Rodriguez elsker?
Han *smægter* ikke for en Bondepige.

René.

Sandsynligt.

Madelaine.

Mand, begrib det er et Lys,
som skjære maa selv blinde Ret i Øiet,
og kan jer føre til mit Brudekammer.
Ned skal, saasandt som jeg er Fruen
af Hautbrisson, som Bregner disse Ege,
hvis Trofasthed gav Troløsheden Skjul;
og som et Mos op denne Slette ryddes.
Men fares saa med det uskyldige,
saa ved I hvad jeg vil den skyldige.

René.

Hihihi! den Klage kan nok gaa.

Madelaine.

Saa er
min Vilje. Hav en Klage i Beredskab.
I træder frem, naar først Rodriguez nok
er pint; dog straks, saafremt han skulde vakle.

René. (Boier sig efter Barnet).

Corpus delicti vil jeg tage straks.

Madelaine.

Lad ligge! det er ikke Livet værd; —
mig lige, ja mer dyrebart som Lig.
Dog førend Strømmen og Fiskeørnen
bortriver det for os, vi søger Vidner,
der kunne syne selv og hente denne

urene Bid fra Dødens Strube! Thi
beregne Hevn og Retfærd maa jo alt,
hvis ei, det gaar som blinde Harm dem galt. (Gaar).

Barnegeisten.

Du klynker, Stakkel! Hunger vist
og Tørst dig piner uden Rist?
Jeg Duggen i din Mund vil kryste,
af Græsset paa din Tunge ryste
det søde Mannas Livsensfrist.

(Fanchette kommor).

Fanchette.

En Pigelil i Kjortel blaa
med røde Sløifer stod
ved Bækken, der med Avind saa
de Lokkers gyldne Flod.
Da reiser sig
Havmand pludselig.
Fra sivet Leie reiser sig
en Havmand pludselig.

Han griber i det lange Haar,
og hyler gram i Hu:
den første Frugt, din Ungdom faar,
du give — hører du?
Dit Fagerhuld,
Haabets slagne Guld,
jeg ellers slider af, og fuld
din Barm jeg slaar med Muld.

Troløse Havmand! første Dreng.
som Pigen gav dig feig,
Du kvalte i din kolde Seng,
ja med en Vandsnog seig.
Og Pigens Blik
ud som Faklen gik.
Dog laa igjen i Hulen rød
en sort, men brandhed Glød.

Og Haaret blev til Aske graa.
Kulmine Barmen blev.
Som Gnister Sløiferne, det blaa
Gevant som Røg bortdrev.
Og hvor hun stod
voksed Bulmerod.
Og Satan holdt om hendes Fod,
og vasked den med Blod.

Nu, Havmand! Frister! Djævel! Rodriguez!
giv mig mit Barn igjen! Kun det, ei hvad
du ellers tog paa Kjøbet. Hid med det!
Hid! hid! Jeg tvinger dig, blodgjerrige,
med værre Djævel, som har mig betvunget,
ifra jeg saa Nannettes smaa. Nu, aabn
dig, sorte Kulp! Thi længer, døde Bæk,
saalænge varme Bølger slaar mit Hjerte,
skal du ei være Moder for mit Barn.
O riv dig løs, mit Barn? Du vil ei? Ve!
er du alt bleven Nyk, og elsker Vandet,
hvori du lever som en Sjæl i Blod?
Du er i Luften, lille navnløs? — O,
da vil jeg fange dig; thi jeg vil føde,
besvangret kun af Længsel efter dig,
en Form af Barn, vel livløs, men saa yndig,
at, naar jeg lægger den ved Bækken, lokkes
du til at sætte dig paa Læben som
usynlig dugglans-vævet Sommerfugl;
og Læben aander dybt, og du er fanget.
Der vil jeg lægge det, der! der! —
(Luder sig udover og ser Barnet).
Barmhjertighed!
Det er mit Barn, hvis ei det er et Syn!
Nei, levende, du lever, o lyslevende! (Griber det).
Du aander — himmelske Musik! Du aander.
Du slumrer. Vaagn ei for igjen at svinde!

Min Synd er sonet, synger denne Aande.
Jeg tabte denne melkehvide Perle
i Bølgen af Forskrækkelse. Men Himlen
har hørt mit Raab, og Bølgen maatte give
Klenodiet igjen. Og jeg ei døde,
fordi jeg vidste, at den maatte; thi
som Lufttræk foran Stormen, Anelser
foran Tilskikkelserne gjennemvifte
de dødeliges Hjerter. Alt er godt;
ja dobbelt godt og dobbelt Glæde; thi
togange er han født. Ja, se Fanchette
har atter faat nu sin Konge paa
de slunkne Brysters Throne. Verden knæler
for Mødres Dronning. —

(Gaar).

Barnegeisten.

Min Mo'r vil mer ei komme hid
hver Aften ved Skjærsommerstid.
Mig lyster ogsaa at forlade
mit Sæde paa Nymfæens Blade,
og bytte dem med Skyen hvid.

Thi da jeg i den spædes Mund
neddryssed Manna sød og sund,
det var somom min Ving, der skimred
saa mat, med et blev overglimret
fra Himmelen med Straaledun.

Da duggtungt Aks jeg bøiet fik
forsmægtet Læbe til en Drik,
der var somom min Sjæl fornemmed,
at i dens Dyb nedfaldt en fremmed,
men livsvarm Graad fra Engles Blik.

Og siden Sivblad, bredt og mygt,
jeg fik til Barnets Vugge bygt.
det er som om en Guddomsvinge
mig løfter, somom selv jeg svinge
den kan med lette Tanke trygt.

(Forsvinder).

Tredie Akt.

Første Scene.

(Skogsletten. *René* drivende *Fanchette* derover, der bærer *Margot* og det fundne Barn, og er omringet af Forpagterens andre Børn).

René.

Saa! fort udover Fruens Enemærker,
du Kjætteryngel! Her paa denne Slette
jeg slipper jer som Haandfuld Dun i Luften.

Fanchette.

Klynk ikke Barn! For denne lilles Skyld
er jeg jer Moder, og I allesammen
hans Gjæster ved mit Bryst.

René.

Der ser du, Kvind,
en Gran bag Skogen. Den er Grænsestøtten.

Fanchette.

Spar jer! Jeg kjender den. En Ørn bor øverst,
jeg underst, under Granens Arme. Disse
skal bo da under mine. Eller tror I
de er haardere end vilde Grans?

René.

De ligner mer den druetyngde Ranke.
Med Børn og Utøi er Fattigfolk
befængte. Hihihi! Dog holdt — tag det
til første Aftensmad for disse smaa;
(giver hende Almisse).
og lær dem saa at bede for et Barn,
som denne Bæk for nys har revet bort.

Fanchette.

(Trykker Barnet fastere til sit Bryst).
Det vil jeg. O fra Morgen indtil Aften!

Og naar min Mund maa tie, da i Drømme,
med Puls og Hjertebanken, Haand og Arm.
Saa! saa! (Trykker Barnet til sit Bryst).

René.

Det er for sent. Fordømte Bæk,
du risler smilende afsted somom
ei nogenting var hændt. Hihi! Mon Pigen,
der rakte Barnet dig paa denne Gren
saa artigt som paa Gaffel, kunde danse,
smaasladre efter slig en Daad som du?
Der er ei Spor. Nu, Gud forlade mig
det Suk, at Bækken var saa rig paa Børn
som denne Kvind blev arm ved Tab af et.
(Ser ned i Bækken. *Colin* holder ham i Kjolen).

Colin.

O se ei did! ei did!

René.

Hvi saa? Jo har
du gode Øine, hjælp mig.

Fanchette.

(Leende, trykkende Barnet til Brystet).
Havde du
selv Falkens eller Solens, saa du ei
til Bunden af det Moderhjertes Dyb,
som har opslugt sit Barn. (Gaar henmod Skogen).

Colin.

Ak, Herre, der
er noget stygt.

René.

Hvad da? Nu Dreng!

Colin.

Jeg tør
ei for den sorte Herre, som bortførte
Nannette med de fæle Mænd.

René.

Aha!

Rodriguez? Oh, jeg er hans Ven. Det er
som sagt til ham.

Colin.

Nei, han vil piske mig.

René.

Saa bringer jeg dig til Nannette.

Colin.

Vel,

saa maa han piske mig. (Hvisker). Der er et Barn,
et dødt, et fælt . .

René.

Aha, nu er det fundet,
af dette Barns Fritalenhed opskyllet
igjen. Hihi! Du er et prægtigt Vidne; —
just blinde Barn, som griber bedst for andre.

Fanchette. (Raabende).

Colin!

Colin. (Klapper i Hænderne).

Farvel! Farvel! Den gode Herre
mig fører til Nannette.

René.

Ja did maa du,
om du fra Ørnen maatte hentes, som
i Taarnet bor af eders Granpalads.
Hihi! min Frøken, her jeg bringer dig
min Amor fangen — (De gaar).

Fanchette.

Drengen kommer nok
tilbage; thi kom *denne* ei fra Bølgen?
og Barn kan ikke mer undvære Moder,
end Moder Barn. Det ene sørgeligst,

det andet er sorgfuldest i Naturen.
Kom, søde Flok, jeg har en Seng af Mos:
Barmhjertighedens aabne Hus er Skogen,
naar Menneskene stænger sig for Næsten.
(De gaar ind i Skogen).

Anden Scene.

(Fængsel i Mairiet i Carpentras. *Nannette* knælende i Bøn. Bag hende træder *Rodriguez* ind i Advokatdragt).

Rodriguez. (For sig selv).
Hun beder. O hvor yndig denne Stilling!
Sig Foden blotter, ellers kysk og sky
som om den ene var en Jomfru hel.
Og sandelig jeg kjender Møer nok,
som, om de sammenskrabet al sin Ynde,
ei naaede halvt af denne Fods Værdi.
Ha! anderledes maa Cythere lave
sin Vellyst i en slig Blondines Arm
end her i disse evige Brunetters,
almindelige som Melon og Græskar.
Hvis ikke, maatte disse lave Frugter
med himmelske Ambrosia smage ens.
(Træder frem. Høit). Saavidt er det da kommet mellem os?

Nannette. (Vender sig om).
Hvor vidt?

Rodriguez.
Til Grænsen mellem Liv og Død.

Nannette.
Der er det Dyd og Udyd skilles. I
er ikke kommen videre, og jeg
ei videre end Gud vil.

Rodriguez.

At saa skjønt
et Liv kun hænger i et Smil! Giv det;
og fluks mit Angreb sagtner, og lig Storm,
der springer om, sig veksler til Forsvar.

Nannette.

Du sværger, at du elsker. Dog Hyænen
ei sønderriver hvad den elsker.

Rodriguez.

Jeg
vil frelse dig.

Nannette.

Men dyrere end Satan.
Han kræver Sjælen blot; du Sjæl og Legem.
Gud, som de onde stanse kan som Pest
og Ild, mig frelse!

Rodriguez.

Det kan ene jeg.

Nannette.

Da Døden!

Rodriguez.

Ja, saa vil min haarde Pligt.
Jeg ei anklager; Kirken kun. Min Tunge
er uvilkaarligt som dens Klokker rørt.

Nannette.

O hvilket Helved i mit Hjerte!

Rodriguez.

Ja
det brænder, og dit hulde Billed deri.

Nannette.

En Anelse forfærder mig: du er
fordømt alt; thi det være maa Fordømmen,

at plages af saa uren Lue, som
er evig; thi du *vil* ei stanse, om
du kunde.

Rodriguez

Derfor bør du just forbarmes.
Jeg siger som den rige Mand: „o dyp
din Finger! læsk min Tunge!"

Nannette.

Spot med Jammer
er større Synd end at fremskabe den.

Rodriguez.

Jeg burde vredes, hvis jeg ikke vidste,
at Angest skjælder lige let som roser.
Og sandelig din Angst er grundet; thi
det vil dit Liv i Juryen Mand for Mand
just gaa som Æblet, der gaar rundtom Bordet.
Ved sidste Stemme intet er tilbage.
Er den blodtørstig, faar den læske sig
med Vand i Mund. O derfor jeg besværger
dig: stød ei denne Frelserhaand tilbage!
For længe er den udstrakt; men den er
en Nerve fra mit Hjerte. Derfor griber
den uvilkaarlig, som Polypen efter
sin Føde, efter dig. Nu! end engang!
Jeg tager hvert af mine Ord tilbage!
Beskjæmmet gaar jeg som en Hund, der skjuler
sin Hale, ud med Løgn igjennem Døren,
blot jeg maa følge dig, naar dronningstolt
med offentlige Uskyld kront du gaar
ud mellem Mængden, der ærbødig viger.
Jeg æsker kun din hemmelige,
som Verden ser ei eller agter nok.

Nannette.

Fordi den ved ei Prisen (hændervridende). Ak, I smaa!
For eder ængstes jeg.

Rodriguez.

Saavidt jeg hører,
har Frøkenen af Hautbrisson, (en Helgen,
om Strenghed og Rettroenhed er nok)
af Afsky for dit Kjætteri, forjaget
dem som man slipper Fugle.

Nannette.

O umuligt!
Margot er syg. Forvirr min Hjerne ei!

Rodriguez.

Jeg ved ei mer; ei om hun ligger under
Lind eller Fyrr.

Nannette.

Pin mig ei mer.

Rodriguez.

(Seende ud). Det tegner
til Storm.

Nannette.

Da maa jeg skynde mig at dø,
at jeg i Himlen kan faa stanset Veiret.
O mine Søskende — (brister i Graad).

Rodriguez.

Lad mig bortkysse dine Taarer. (Hun støder ham bort).
Nu!
mit Kys vil ikke brændemærke; men
den røde Mand vil paa et Vink forvandle
din Skulder til en Liljehave. (Stødes bort). Nu!
du ei behandler mig som den, der kan
dig værst, men vil dig bedst. Dog jeg maa ære
din Sorg; thi Børn af denne Krig imellem
Fornemhed, Ringhed, Fattigdom og Rigdom
og Tvang og Frihed ere disse Skarer
ulykkelige, som vi tror, (fordi

de bærer samme Jammerspræg og eier
ei Hjem), at komme fjert fra Østen, mens
de fødes midt i disse kristne Samfund.
Hvert Feltslag, Skibbrud, som bortrøver Fædre,
hver Sot, som strækker Mødre hen, og hver
Proces, der øder Hus, befolker denne
omvandrende Nation. Hvert Barn, der lister
fra øde Arne sig, opsamles deri.
Det er en Taare, som henflyder skjult
fra Menneskehedens Øie til det store
Basin af Taarer i dens Skjød.

Nannette.

O dryp
ei mere Gift! (Tilhyller sig. En Klokke lyder).

Rodriguez.

Ve dig! Det er for sent.
Retsklokken kalder.

Nannette.

Den fra Himlen lød.
Saa redder Gud just i den sidste Stund.

Rodriguez.

Fanatiske! Nu maa jeg stramme Tøilen,
hvori dit Overmod jeg lader danse.
Se der! (Bødlen i Skarlagendragt viser sig).

Nannette.

Hvad er *du* mig, naar denne der
velkommen som en Frelser fra dig er? (De gaar).

———————

Tredie Scene.

(Domstolen i Carpentras. *Mairen* og *Edsvorne*. *Rodriguez*, *René* og *Nannette* foran Skranken. Bødlen og Retsbetjente i Baggrunden. Vinflasker og Torturinstrumenter paaBordet).

Mairen.

Kom kuns indenfor, René, paa jer Plads; Rodriguez, er bleven paalagt at forfølge Klagen. (René sætter sig).

Rodriguez. (Afsides til Nannette).

Hør det; og døm om jeg gjør Skjæbnen værre, end den er i sig selv.

Mairen.

Først en liden Hjertestyrkning, René, efter vore landlige Sæder. Jeg vilde, for Gud, være i godt Humør idag, dersom det passede sig formedelst min Datters besynderlige Sygdom. (Hvisker til René). Mellem os, det forbistrede Anfald af Melankoli eller Hysteri, som hun fik af Skræk over den Tumult, Spaniolens Soldater gjorde om Natten, vil ikke give sig; men magrer hende skrækkelig ud, saa jeg, for Folks Skyld, ikke tør være saa lystig, jeg vil, over denne fortræffelige Anledning til at tjene Fædrene i Avignon. Til Sagen da i Guds Navn!

René.

(Læsende) . . . „Kjendes for Ret, at Pierre Noir, Karl hos Madame Catharina i Gaden St. Renauld, forat have givet Jøden Amru, senere brændt i Crenilles, Nattely paa bemeldte sin Madmoders Høloft, hende uafvidende, bør at arbeide paa hans Helligheds Galeier i 10, (siger ti), Aar, efter først at have staaet tre Gange i Gabestokken. Og bør bemeldte Madame Catharina, den Besmittelse, som ved hendes Karls Forbrydelse er tilføiet hendes Hus, at udsone med en Gave af fire Sølvlysestager til vor hellige Frues Alter, af saadan Vægt som det dobbelte af hvad bemeldte Pierre Noirs Lænker veier, alt af besynderlig Naade.“ — Hihi! Jeg skal love for, at den stakkels Pierre har faaet fuld Ornat.

Mairen.

Det er netop Skarpsindigheden ved en Dom, at Eksekutorerne ikke er for strengt bundne. Men den Analogi kan vi nok bruge, for en Jøde kan lignes med en forbudt Bog. Dog har vi nok bedre, som passer bedre paa *factum quæstionis.*

René.

(Læsende) . . . „Kjendes for Ret: at Mester Benoit, Kammager, boende i Gaden *des lis*, bør formedelst frækt og ugudeligen, saanær Kristenhedens hellige Lampe, at have omgaaets med forbudte eller djævelske Skrifter, at miste sit Liv ved Øksen, og derefter at brændes; hans Gods at tilfalde *St. Dominici* Broderskab. Alt af besynderlig Naade.“

Mairen.

Der har vi det. Nu kan ikke Retten tage feil. Nu, Aktor, frisk an! Du har drevet smukt Vildt op idag. Vi skal søge at gjøre en Brad deraf, som kan smage Dominikanerne.

(Madelaine kommer).

René.

Ah! vi har ventet eder, naadige Frøken; thi I er aldrig borte fra en Kjætterproces. Gud og de hellige lønne eders nidkjære Gudsfrygt!

(Bringer hende galant til Sæde nærmest sig ved Skranken. Sagte til hende).

Jeg frygter for han vakler. Han er bleg
og viser ei den samme Fyrighed,
som ellers altid sluger Byttet forud.

Madelaine.

(Til René). Saa vær bered! Og vakl ei du!

Mairen.

(Reisende sig). Nu da
i Guds og St. Renaulds, vor Stads Patrons,
Dominici og alle Helgners Navn!
Fremstiller Aktor denne Pige, som

anklaget efter dette Dokument? (Rodriguez nøler).
Hvad?

Rodriguez.

Ja.

Madelaine.

(Afsides). Han skjalv. Jeg skjælver med af Fryd.

Mairen.

Nu, Pige, vær ei bange, den Proces
er snart forbi. Det er jo kun — hvor ondt
det gjør mig for din unge Skjønhed end —
at række dig fra mine Hænder i
hin røde Gubbes. Han er Dødens Gartner,
som frydes, naar han bringe kan sin Herre
en vakker Blomme. Svar nu raskt og høit!
thi Rødderne af Haaret, jeg har mistet,
dybt ere groede mig ned i Øret.
Din Sag er klar. Faml derfor ikke i
Betænksomhedens Pose efter Svar.
Det kun forvirrer Retten, som i Sag
af slig Beskaffenhed i Klagen har
Præmisser, hvorfra strengt maa konkluderes,
saa dit Forhørs Natur maa sig forholde
til dem, som endelige Dom til det —
det ene strengt kun følge af det andet.
Desuden er os Hov'det mer nødvendigt
end dig. Derfor — dog først et Bæger Vin,
at Læberne, saafremt de ere skrumpne
af Helveds Aande, der alt gaber efter
dig, aabnės kan til Svar, fluks det forlanges!
Men tier du, saa se dig kun tilbage;
Forstokkethed i det Skarlagen smelter.
Og her, se her Justitias krumme Negle
til Svar at rode ud af lukket Lunge,
dens Kroge til at fiske Sandhed med

af dybest Hjerte, Tausheds gode Dirke,
og mellem alt det Rageri en Greb,
der faar mest sammenrullede Samvittighed
saa let i Lyset frem som skrigende
Alrunerod af Galgebakken. Hem!
(Ser sig om. De Edsvorne gratulerer med Talen).

Rodriguez.

(Afsides til Nannette). Det gjælder Livet for et Vink. Om
et Sekund for sent!

Nannette.

Sekunden er forbi.

Madelaine.

(For sig selv). Snart gaar hans Ansigt som i Bølger,
snart hænger det som Alpens Gletscher med
bedragersk Evighed og Dødens Tryghed.
Jeg ved ei, om jeg vil, at han bestaar det.
Thi ingen kan misunde Jefta Seiren.

Rodriguez.

Hvor jeg beklager, vise Ret! at Pligt,
mer høi end Medynk, som den i sin Høihed
foragte maa som Feighed, kalder Lyn
af dette Bryst, og gjør min Tunge til
en Tordenkile mod saa vént et Liv!
Men Pligt, af Menneskenes Dom urørt,
lig Solen, der af egen Æther lever,
i samme rene Høid, hvor Sandhed aander,
hvor Skjæbnen sidder paa sin Thron, har Plads;
og for dens Fødder alle Hensyn daler:
Partiskhed, Vindelyst og Medynk,
den lave Taage, som befugter Jorden.
Fra denne Høide er det tordentung
Sancti Dominici Anklage falder
paa denne Piges Hoved. Derifra

paa Helgnens Vegne byder jeg forfulgt
Anklagen mod Nannette, Datter af
Forpagteren Pelorce, for Kjætteri
og skjult Omgjængelse med *Petri Valdi*
forbudte Skrifter . . .

Mairen.

Det er nok for os.
Det er en Synd, slig Synd at male ud.

Madelaine. (Afsides).

Han er betagen. Ja han talte ogsaa
ei som med Munden, men som ifra Maven.

Mairen.

Du kjender denne Bog? (Korser sig).

Rodriguez. (Til Nannette).

Sig Nei! sig Nei!
Maaske jeg da kan . . (Nannette kysser Bogen).
Ve, dit Kys dig vier
til Døden!

Mairen.

Svar! Thi Taushed laaner Skyld
som Uskyld ud sin farveløse Kappe.

Nannette.

Jeg kjender og jeg elsker den.

Rodriguez. (Afsides).

Nu dømte
ei *jeg* dig, men du selv. Ve, alt er tabt!
Dog er jeg angerløs.

Mairen.

Du har da læst den?

Nannette.

Den er min Bønnebog. Den har mig lært
at lide.

Mairen.

Skriv René! Hør, kan du læse?

Nannette.

Saavidt at Gudsords Sandhed jeg forstaar.

Mairen.

Det har du ikke lært ved gode Kunster.
Hun svarer uden Skruen, men hun er
paa Pinbænk, stram nok, under mine Spørgsmaal.
Tys! nu maa Retten tænke.

Madelaine. (Afsides).

Ogsaa jeg,
forat faa Dommen skjærpet, da et Menneske
kan ikkun engang dø. Og det for lidet er
for en Medbeilerske, der har
tre Gratiers Ynde.

1ste Edsvoren. (Til en anden).

Nu, hvad dømmer I?

2den Edsvoren.

Jeg har ei tænkt endnu.

3die Edsvoren.

Som Mairen.

4de Edsvoren.

Ly efter da! (Stikker Hovederne henimod Mairen).

Mairen.

Kors, skyldig! Døden! Niclas,
er I en Kristen, som kan tvivle derom?
Men om den skulde raffineres lidt,
er endnu Knuden. Det er mer skarpsindigt;
og derfor —

10de Edsvoren.

Lidt kanske.

Mairen.

Javel! I Henhold
til hine forudgangne Domme, kunde
først 10 Aars Fængsel og saa Døden? Godt!
Knæl ned da, Synderinde! hør din Dom!
(Fanchette styrter ind, stødende Bødlen afveien).

Fanchette.

Bort, du ei mer mig skræmmer! Reis dig, Pige!
Han skal et Haar ei krumme paa dit Hoved.
Rodriguez, har du hørt det?

Madelaine.

Hvilken Scena!
(Afsides). Han ligner mer en domfældt. Paa hans Pande
ei perler Draaber, men Kristaller. Det
maa være Isbad for hans Elskov.

Mairen.

Vanvid
i hendes Øie lyser.

Fanchette.

Ja det lyser
i eders Mørkheds Gjerning. Nu, Rodriguez,
adlyder du Befalingen fra Dybet?

Rodriguez. (Til hende).

Jeg gjør; men fjern dig, at jeg ei forvirres.

Fanchette.

Lyd denne Gang, og vær barmhjertig, og
jeg skal dig sige, hvi du skylder Himlen
et sligt Mirakel. (Gaar).

Rodriguez.

Vanvid ligevist
medlidende kan være som Medlidenhed
vanvittig. Begge bør man ikkun ynke.

Mairen.

Det koger i mig. Hvor er Raadstuvagten?
End krænkedes ei Rettens Majestæt
i Carpentras før nu.

Rodriguez.

Af hvem? Af Vanvids.
Da maatte Menneskenes Majestæter
paa lige Fod med Dyrenes sig sætte,
og Frankrigs Konge høre Løvens Brøl
som Manifest, bevare det og slaaes.

Mairen.

Haha! Se Synderinden har alene
beholdt Koncepterne. Ret, knæl, til vi
har samlet vore.

Rodriguez. (Afsides).

Jeg er angerløs.
Hun har forraadt sig selv. Men al min Møie
da skulde være spildt. Jeg vil da prøve,
om det Gemyt, som er ubøieligt
for Magt og Trusler, brækkes ikke, som
den skjøre Kvist, af Høimodstræk. Velan,
saa lyder jeg med frie Handling dog
paa engang mit utaalelige Aag.
(Høit) Reis dig, mit Barn! Thi, vise Herrer, Døden
er maaske *os* saa nær som hende.

Madelaine. (Afsides til Rene).

Ha,
han vakler. Da — René! Og vakler du,
da vakler Hautbrisson, dit Luftkastel,
men ikke jeg.

Mairen.

Hvad mener Aktor? Alt
vi har det paa det rene.

Rodriguez.

Vise Herrer!
Ei vil jeg blænde jer med Pigens Skjønhed,
endskjønt Madonna taler smilende
et himmelskt Forsvar derigjennem selv.
Ei heller let berøre eders Hjerter
med søde Klang af barnlig Uskylds Navn,
kun mer vidunderlig i Skjødet af
den mørke Synd, som hidindtil det fostred:
en Blomst, der midt i Kjætteriets Vildnis,
— som saaet af en skarpsynt Stjerne, der
fandt Plads for himmelsk Sædkorn mellem Ukrud —
fremspirer ren og ukvalt, frodig som
i Troens Paradis, ei anende
at bedre Plads, hvor Naadens Sol kan naa den,
paa Jorden gives end dens Fødsels, ei
de Ukrudslænker følgende, som tynger
i Støv dens Stængel, naar den kun forundes
saameget Rum, at den sin rene Kalk
taknemmelig for Himmelen kan blotte.
Ei vil jeg mere Vægt paa den Bemærkning,
end strenge Ret maa gjøre, lægge, at
paa denne Vugge lagdes denne Bog,
og at hun greb den, lig ukyndigt Barn,
der tukler Snog i Leg som Silkebaand;
at Pigen i at glemme Kirkens Bud
kun lød Naturs og Lovens: ær din Fader!
Ei heller rokker jeg min Paastands Retfærd
ifølge hint, hvis Redskab jeg maa være.
Men lig Feltherre, hvem Nødvendighed,
ei Nederlag, Tilbagetog paatvang,
jeg fører med mig dog min Dronnings Ære,
idet jeg tvinges til at lade falde
en Paastand, som med Kirken selv er grundlagt.
Thi, vise Herrer, Klogskab byder det,

— en Lov, Omstændighederne nu trykker
med Rædselstræk i hveren Pande, som
ei er for haard til Rædsel eller Tanke . .
Kun Klogskab, vel at mærke, ei Barmhjertighed
jeg minder om; og nok om andre Ting,
I kjender bedre til.

Ser blot jer om.
Er ei var gode Flekke (sandelig,
den burde hede *bona fides*) værnløs
som Lærkerede paa afmeiet Vang?
Den Værnløshed er ubestiglig Mur
om Pigen, hvis I ikke ville blande
med hendes Blod den hele Bys og eders,
og lade Flammerne af Carpentras
udslette hvad I led for Fædres Daarskab.
Thi vid: *Toulouse*, Kjætter-Saladinen,
er nær i Seirfart rivende som Rhonen.
Maaske, før eders Dom er tør, vil han
her holde Ret paa dette samme Sted.
Da blir jer Plads, hvor Synderinden staar.
Hans og hans Bønders, hvor I sidder; kun
Skarlagenmanden hist beholder sin.
Dog — thi jeg ser, hvor Bønderne sig læner
med blodbesmurte Ærmer over Bordet,
mens Benet tramper ad Formaliteter —
sandsynligvis ophæves al Proces,
og Byen dem foræres til en Frokost,
til Ligfærdgjæstebud for denne Pige.
Som Dyr, der lugter Slægtens Blod, med Brøl
de ville rasende ad alle Gader
fra Torvet styrte, hvor de lugted hendes.
Da — vise Herrer! — over hvem mon kommer
det hele Blodskyl? . .

(Retten er bestyrtet).

Mairen.

Over Byens Dommer.

O ve mig! ve mig!

Rodriguez.

Ikke nok med det.

Det kommer over Byens hele Ret.

1ste Edsvoren.

Jeg tor mine Hænder.

2den Edsvoren.

Ja jeg med.

3de Edsvoren.

Det vilde være mer end Daarskab! Grumhed.

4de Edsvoren.

O mer end Grumhed; Blodtørsts Raseri!

5te Edsvoren.

Ja Gud bevare mig!

6te Edsvoren.

Jeg havde ikke
engang, som I, min Pen i dette Blækhus.

7de Edsvoren.

O tys! tys!

8de Edsvoren.

Hvo kunde dømme nu,
for Mordbrand burde straffes.

9de Edsvoren.

Ak vi staar
imellem tvende Ilde: Kjætternes,
og den, som burde sluge den: de hellige
Dominikaner's.

10de Edsvoren.

Ild er lige hed.
Den første gjør os til Martyrer dog.

11te Edsvoren.

Hold dog jer dumme Mund! Hvo hørte vel,
at hele Byer bleve Helgener?
Sankt Carpentras? Det skulde klinge net,
men blev dog ei St. Guy eller Gil;
thi vore egne Navne just forgik
i det, som sporløst vore egne Huse
i denne stakkels Flekkes Brand.

1ste Edsvoren.

Du gjøs?

12te Edsvoren.

Jeg syntes høre Støi paa Gaden.

Edsvorne.

Tys!
Af Vaaben? Ve! (Løber til Vinduet).

En Edsvoren.

Nei, alt er stilt og tomt.
Paa Raadstutrappen sidder kun hin gale.
og dier ved sin tørre Barm et Barn.

10de Edsvoren.

— En Freds og Sorgløshedens Gruppe.
(De sætter sig).

En Edsvoren.

Ak!
hin Galkvind var en Himlens Sending.

Madelaine. (Til René).

Mand,
du skjælver som de andre. Skjælv for mig!

Mairen.

Sligt løber Surr for mig. Pah! Luft! Luft! Vin!
Den hele By er lagt jo paa mig gamle?
Har I sligt Ansvar? Nei; kun jeg, som staar
imellem St. Renauld og denne By.
Han er min Principal. Jeg hans Parti
maa tage selv mod St. Dominikus,
som bør dog ære andens Eiendom.
Og St. Renaulds er denne arme By,
før St. Dominikus blev født. Saaledes
jeg maa, jeg maa — skjønt knapt jeg puster frit,
som laa jeg under dens Ruiner alt.
Men lad os rede os derudifra.
Stik Hovederne sammen! (De overlægger).

Rodriguez. (Afsides).

Kun da jeg
Toulouses Seier nævned, smilte hun,
men ei med Læben, ikkun med et Blik,
og kun mod Himlen, ei til mig.
(Nannette knæler for ham).
O knæl ei!
Det er min Plads.

Nannette.

Det er for eder. O
I var et Himlens Redskab til min Prøve.

Rodriguez.

Er dette alt? Dit Liv er lidet værd.

Nannette.

Jo Haabet værd, at dette og har eder
en herlig Prøve været.

Rodriguez.

Lad da ogsaa
et Haab min Vinding være, ikke blot

Erfaringen, at Veldaad faar sin Løn
i smukke Ord, som frugtbart Træ nedlaver
af Dugg og Solskinsluft.

(Mairen reiser sig. Nannette ogsaa).

Mairen.

Da Rettens Gang
er lige, i sin Fremfart streng, af haardt
Metal, utvingelig, kort som en Kugle:
saa maa den som en Kugle, der i Farten
just paa en Klippe støder, gaa tilbage
den samme Bane, hvis den, udsendt kun
af dødelige Hænder, i sin Fart
for at nedfalde blandt de sorte Lodder
i Alretfærdighedens Skjød, just støder
paa disse en usynlig Verdens Fjelde,
som „Skjæbner og utvingelig Omstændighed“
vi kalder, og som tidt kan skyde op
som Svampe paa en Nat, skjønt Alperne
kun ere Sop mod dem. Derfor da nu
slig *casus* just er mødt, i Rettens Navn
jeg kjender dig Nannette, Datter af
Forpagteren Pelorce, tiltalefri.
Gak hjem i Fred, og tak du St. Renauld,
hvis I Godtfolk kun dyrker Helgener,
og tro ei eder selv nok hellige!

Nannette.

Hvis mine Troesbrødre kommer, vil
for denne By jeg bede.

Mairen. (Kniber hende i Kinden).

Lille Skjelm,
du vil da være Skytspatronen selv?
Hu, Kjætterske, hvor dine Kinder brænder.
René, giv Pigen sin Frikjendelse.

Madelaine. (Til René).

Hun triumferer. Nu René, har du
da ei Triumf at feire? Skriv din Klage
istedetfor Frifindelsen. Nu, hvad
betyder denne Øieblinken?

René. (For sig selv).

Hun
vil blive streng; dog det af Luften kommer
paa Hautbrisson. Den ogsaa mig vil hærde.
Jeg faar deran. (Skriver).

Mairen.

Nu, priset St. Renauld!
den Sag gik over godt, I Herrer. (Drikker).

10de Edsvoren.

Men
betænk hvor Aktor stygt beløi vor By.
Den har jo Mure, høie nok for Ravne,
en Grav, for Karper dyb nok, Vindebro,
som hverken er for Fiske eller Fugl.

1ste Edsvoren.

Ja det er sandt.

2den Edsvoren.

Men nu er det for sent.

3de Edsvoren.

I saa det dog bagefter først. Men under
hans Tale tror jeg disse Mure var
ei mere synlige for jer end os.

10de Edsvoren.

Han skildred Byen som en Lærkerede
paa aaben Vang.

1ste Edsvoren.

Det sidste er dog sandt.
Og Lærkerede har en Vold af Ler.

2den Edsvoren.

Han mente vist, at Muren mangled Mur.

3die Edsvoren.

Hvorledes? Kalk?

2den Edsvoren.

Nei Kjød og Blod.

3die Edsvoren.

Ja Forsvar.

2den Edsvoren.

Og deri har han Ret jo, siden den
fordømte Spaniol lod os i Stikken.

1ste Edsvoren.

Ja havde vi dem nu!

2den Edsvoren.

Ei Snak!

1ste Edsvoren.

Jo, Ørn
i Lærkerede gjør det til en Borg.

Mairen.

Snak ei om denne Mur. Den snurrer mig
om Øiet som et hvirvlet Tøndebaand.
Læs op, René: Og lad saa, gode Pige,
din Forbøn være Mur med Engle paa. (René nøler).
René! nu nu! paa Carpentras' og dets
Skytsengels Vel — skyl ned! Der sidder noget
i eders Hals. (René reiser sig).

Madelaine.

Tys! tys! Læs høit!

Rodriguez.

Ja vel,
læs høit, at denne fromme Dame kan
sit krænkte Kjøn et klarligt Budskab bringe
om dette Medlems Uskyld og Triumf.

René. (Afsides).

Velan! Nu bliver enten Hautbrisson
mer fast end forhen eller Luftkastel.

(Læser skjælvende):

„Jeg Niclas René, Skriver ved Retten i Carpentras, andrager for Retten: Da jeg forbemeldte Niclas René sidstleden 3die efter St. Johannes ved Middagstid havde den Ære at ledsage den høibyrdige Frøken Madelaine af Hautbrisson og Coninges fra hendes Besøg hos velbyrdige Mademoiselle Narcisse Greffier, og just befandt mig paa den Slette eller Aabning i Herskabet Hautbrissons Skog, som begrænses af den lille Bæk, der danner Skillet imellem Byens og Godsets Udmarker: saa forfærdedes jeg ved i denne Bæk at opdage et med tydeligt Overlæg deri henslængt paa en Trærod opdrevet Barn . . .“

Rodriguez.

Ha!

Nannette.

Ak!

Mairen.

Nunu!

Madelaine.

Tys!

Rodriguez. (Til René).

Du Usling,
hvor fik du Kløgten fra at tjene to?

René. (Ydmyg).
Det maa I vide, ædle Herre.

Madelaine. (Afsides).
Ha,
Samvittigheden slaar ham.

Rodriguez. (Afsides).
Pilen, jeg
afskjød, tilbagevender nu, men dryppet
i fremmed Edder. Skulde dette være
en Hevn fra Himlen for Nannette? Nei,
da gjorde jeg, som Menneskene tidt,
til Himmel egen Dumhed. Det er denne,
som straffer mig, fordi jeg ikke vidste
at vælge bedre Skurk end denne Dumrian.
Nu er ei Valg. Men nu maa Klogskab redde.
Fanchette maa opofres. Det vil være
at holde ud et Nerveskrig af Glas;
men saa er dette Aag forbi. (Til Madelaine).
Min Frøken,
jeg fatter jer. I bider i den anden
af Pølsens Ender, hvori jeg har bidt.
Men vil I gribe Aalen, saa hold fast.

Madelaine.
Hvi ikke Slangen? Læs!

Rodriguez. (Ser skarpt paa René).
Nei, se først hid

René. (Skjælvende).
Ak, ædle Herre, er vi ei begge
Retfærdighedens Tjenere?

Madelaine.
Nu læs!

René.

Han ser saa rædsomt paa mig.

Madelaine.

Vil I heller
se mine Øine vrede, saa se hid!

René.

Jeg er imellem Baal. Ak, Herr Rodriguez,
se ikke saa paa mig, ei saa — jeg føler
I ser paa mig. Jeg tør ei se det. Ak,
jeg er jer Ven.

Rodriguez.

Og derfor, Stymper, vil
jeg hjælpe dig. (River Anklagen fra ham).

Madelaine. (Til René).

Der tog han Hautbrisson
af dine Hænder. (René bedække grædende sit Ansigt).

Rodriguez. (Løbende Papiret igjennem. Afsides).

Ah! Saaledes? Nu
maa Hjertet vorde Sten. Der er ei Valg,
hvis jeg vil reddes selv. Nødværge er det,
som lærer mig min frygtelige Rolle.
Men den maa spilles godt, og godt til Enden.
Og bedst Naturen spiller jo, og den
er nu opfordret. Vel!

Madelaine.

Hvis I behager,
saa videre.

Mairen.

Ja ingen Ting er mere
nysgjerrig end en Overraskelse —
den er umættelig — og intet mer

besværligt efter at forfærdes, end
just netop Skræk.

Rodriguez.

Min har alt mer end nok.

Madelaine. (Afsides).

Det maa ham være som at tygge Glas.

Rodriguez. (Læser med fast Stemme).

„ . . . Da vi øieblikkelig, eftersom vor Forfærdelse tillod og Besindelsen paalagde det, søger at bestyrke dette især for denne fromme og høibyrdige Dame høist forargelige Syn med de Rettensbetjenters Vidnesbyrd og videre Hjælp, som just da havde en Forretning fore i det nærmeste Hus, Forpagteren Pelorces, og saaledes vendte tilbage, fandtes vel Barnet bortrevet af Strømmen . . .

Nannette. (Afbrydende).

O Gud forbarme sig!

Madelaine.

Det var et Slag
af Hjertets indre Klokke. Videre!

Rodriguez.

. . . Men at dets Syn ikke var en djævelsk Øienforblændelse, som ellers let kunde have Sted, hvor Kjættere har Tilhold, derfor borger saavel bemeldte høibyrdige Dames Fromhed, som høisammes og undertegnedes Ed; ligesom og bemeldte Forpagters ældste, ihvorvel ei voksne, Søn Colins Udsagn, at han har seet et dødt Barn paa samme Sted — i hvilken Anledning han er tagen i behørig Forvaring — tillægger vor Forsikring al Sandsynlighed og mer Bestyrkelse, end den behøver. Da nu Gjerningsstedet tilhører Etienne Pelorces Forpagtning, og ingen anden Bolig end hans er saa nær det i denne vilde Skogegn, at en fødselssyg Kvinde andetstedsfra kunde søge didhen, og ingen anden Kvinde end Forpagterens Datter i den Egn opholder sig, om hvilken det og er bekjendt, at hun har staaet

og staar i Forbindelse med Mandspersoner, og daglig har havt sin Gang paa hint afsides Sted: saa faldt baade den høibyrdige Frøkens og undertegnedes egen Mistanke straks, og ved nøiere Sammenstilling af Omstændighederne med saadan Vægt paa denne Forpagterens Datter Nannette, at al Pligt paalagde mig, — hvad jeg nu saameget heller udfører, da Staden uden at have det formedelst Omstændighederne farlige Skin deraf, ved at tage den lovlige Straf over denne Misgjerning tillige kan søge Straf over det angjældende paabeviste Kjætteri, — at anklage hende, Pigen Nannette, forat have øvet dette afskyelige Barnemord."

Mairen.

Nu, Pige, havde du besvimet, havde det været anstændigt.

Nannette.

Det er min Sjæl, som staar. Mit Legeme
vil segne.

Rodriguez.

Dokumentet er undertegnet „Niclas René, Skriver ved Retten i Carpentras"; men min Stilling, min Menneskefølelse og Fortryllelsens Natur paalægger mig at tage Klagen som min egen, saaledes at Frøkenen — hvem jeg tror det vilde være behageligt — og René gaar over til simple Vidner.

Madelaine. (Afsides).

Det er forbausende! Han er af Jern.

10de Edsvoren.

Det er ypperligt. Nu kan Dominikanerne faa sin Steg alligevel.

René. (Afsides).

Men jeg gaar nok Glip af min. Gid Sand og Salt maatte slukke disse glødende Øine, hvori jeg selv nær var bleven stegt.

Mairen.

Ret, Rodriguez, nu kan du bruge den samme Sværdtunge til Angreb paa samme Person, som du nylig forsvarede dermed.

Deri bestaar just en Advokats Prøve, at han leger med Forsvar og Angreb, Liv og Død, uden Hensyn til Sagernes Natur, der kun er *Specimina.*

Nannette.

Er dette ei et Blændværk?

Rodriguez.

Nei, kun du,
du selv er Blændværk.

Nannette.

Denne Røst mig vækker.

Mairen.

Nei for Gud, om vi leger med dig som Josef med Benjamin. Den Sag er værd 5 Aars Praksis. Den er sjelden — et Fænomen ligesom en forstenet Nød. Men jeg tænker vi har Tænder. Det er et ypperligt *Specimen* af en Sag, som vil udbrede Retten i Carpentras' Berømmelse, som om den var et Fakultet eller Parlament. (Gnider Hænderne). Hihi! Indvortes Samvittighedens Rottegnav, udvortes piller Rettens Negle paa Delinkventinden, til der kun er tyndt Spindelvæv tilbage for Forbrydelsen, og derigjennem bryder Sandhedens Solstraaler, der er et med Justitias Sværd, om hun saa holdt paa det sidste jammerlige Skjul som en nøgen overrasket Kvinde paa sin Serk.

Nannette.

Ak, gamle, skuf ei saa dit eget Hjerte;
belyv det ei! Det vist har ofte banket
imod din Datters. Laan da ei det ud
til Hevnen, som, naar den er brugt, vil kaste
det bort som Jernet efter øvet Mord.
Gjør ei jert hvide Haar til Legetøi
for Ondskab, som I ser tør lige grusomt
med det som med min Ungdom lege.

Rodriguez.

Kvinde,
bland ei den bitre Drik, du har at drikke,

med Dommernes personlige Forbitrelse,
skjønt Sagtmod, som beskjæmme maa din Grumhed,
mildt oversmiler disse haarde Pander,
og undrer os — som Blomster, skabte heller
for spæde Stengel, paa et Kjæmpetræ —
som en Frembringelse af barsk Erfaring
og kold Forstands naturlige Produkt.

Mairen.

Saa! Nu kan du slaa Øinene i Jorden.

Nannette.

Ak, hvi kan mine Øine ikke skjule
i Jorden alt det onde, som de ser?
I tvinger mig, at vise det for Himlen,
hvis ei mit Øies Kummer er for taaget
til tro at speile Alting, som det er.
O Gud!

Rodriguez.

Du sukker end til ham, som dog,
da frelst du var, nu støder dig tilbage?

Mairen.

Frisk an, Advokat! St. Renauld og St. Dominique, som vist her har gjort et Mirakel, komme overens paa det bedste. Frisk an som Advokat!

Rodriguez.

Jeg haabe vil: som Menneske. Thi denne
er anden Sag, og Sag hvor Mennesket
er mer end Prokuratoren opfordret.
Selv stumme maatte her med Taarer tale.
(Pathetisk). — Ærværdige! I hørte blodigt nyt,
som burde være mer end nyt, ja ukjendt:
at skyldiøst Barn er lig en Sten udsprængt
af Moderhjertet langt i Vandet. O!
at Barn, som Gud ifra Naturens Morgen

anviste Plads at hænge sikkert ved
et varmt, af Kraft og Ømhed udspændt Bryst,
i Ly af moderlige Lokkers Skygge,
som Paradisets Fugl i Livsenstræet,
er bortslængt som unyttig Svamp — af hvem?
O her ei burde Tanken følge Sproget;
men lade det som meningsløst udsige,
at det har Barnets egen Moder gjort,
som har undfanget det med Vellyst og
for Dødsensfare, Skam og Smerte kjøbt det.

Hvo skulde tro det, dersom ei Naturen
vàr paa Modsigelser saa rig, fra Blomsten
der hyller Død i Vellugt af, fra Knoppen
af egen Blomstbusks Torne saaret og
til Kvinden, der kan kvæle ved sin Barm,
den Livets Odelsplads, den Ømheds Sæde,
med Vellyst ofre først sig selv til Belial,
saa mere end sig selv, sit Barn, til Molok.
Hvor nær kun fromt Bedrag er ei vor Ømhed?
Vogt derfor den i hellig Tro, adskilt
fra al Erfaring, der med frossen Aande
skal sluge vore bedste Følelser!
Thi i mit Bryst, som sandelig jeg troede
— hvad ogsaa nylig denne Hal har hørt —
dybt gjemte Medynk, Blødhed, blide Godtro,
der raser disse sønderrevne nu
med Afsky, Mennesk'had i Spidsen.
Og imod hvem! O vise Ret, jeg beder,
at I vil tvivle, til jeg faar bedækt
hvert Ord med et Bevis, saa I kun se
Bevis og glemme Talen. Thi, ved alt!
gid jeg var stum og blind! Ak, hvortil det?
Min Graad da skulde tale, mine Fingre

oprække Vidnesbyrd til Retfærds Himmel.
Og imod hvem? O, her forlader mig
selv Advokat-Erfarings Jernhaand. Dog
jeg kvæler min Natur, jeg søger Støtte
just i det usandsynlige, og vover
at sige det: mod dette rene Speil,
som Djævlen holder frem i disse Øine,
for Himlens Fromhed saa at lokke til
at speile sig forfængelig, for derved
at faa til Helveds Spot dens Billed fanget.
Jeg siger det: det er mod denne Pande,
der er en Vinge af en myrdet Engel;
mod denne Barm, der synes aandet ud
som halvt Forsøg af Kjærlighed som Skaber
paa Stjerners Efterligning, men som er
det Hvælv, hvori Dæmonerne beslutter; —
mod denne Mund, skabt som i Form jeg tænker
Velsignelsen, der signed først Alverden;
men kun er Gjemme for et Sprog, hvor „Moder“
betyder „Morder“, „Barn“ betyder „Død“; —
mod denne Dydens mest fuldendte Støtte
i Lastens Tempel; imod denne Enfold,
som er kun bramfuld Løgn; mod denne Uskyld,
som er et Skyldfuldhedens Smil, imod
renøiet, aabenaasynt Sandhed, som
er Helveds fule Løgn; mod Ømhed, som
er Blomsten kun paa Grumheds Tornebusk;
mod denne Skjønhed, som kun Mord undfanger;
mod denne Kvinde, som gjør Vellyst til
et udtænkt Mord og Mord til udtænkt Vellyst,
som elsket vel vil være, men ei Mage,
og, Mage, ikke Moder; Moder, barnløs.

Se hid ei, Kvinde! Thi jeg skulde vakle,
og give Retfærd tabt ved dette Syn,

Fast skulde mine Tænder knuges for
at kvæle, knuse sønder disse Ord,
som Pligten driver svulmende til Munden,
lig sterke Hav, der slynger Liget op.
Od negte skulde jeg med saadant Syn,
at Menneskeracen har udartet saa
fra Paradis, at Guddomsidealet
igjennem syndbedækte Slægter har
sig næsten tabt, saa kun Poet og Maler
kan præge Skyggen frem af sin Indbildning.
Men hold mig oppe, Sandhed! Svigt ei, dyre
Erfaring, at ei gaves Synd paa Jorden,
naar den var tvungen til at sidde stedse
i Øiet som sin egen Dommer! Styrk
mig, Tro paa en retfærdig Hevn, imens
jeg bortvendt maner dig! Ak „Tro“ jeg siger?
Har *jeg* ei den at kræve af dig, Kvinde,
som lever end, mens Lynet burde, paa
den første Mordertanke, som dit Hjerte
lig giftig Røg udaanded, dig i Helved
nedloddet, naglende din Sjæl til den
som Pilen Fugl i Vingen? Og min Medynk,
før tung af søde Smerter, let at røre
som mannabøide Græs i Vinden? — giv
mig den tilbage! tag igjen den Haardhed,
som du har lagt istedet! Og hvi brød du
min Godtros skjønne Støtte, som jeg lænte
mig til, naar Verden lagde knugende
Erfaring paa min Skulder? Kan du reise
den mer end blæse Liv i Barnets Lig?
Min Blødhed? — o hvi har du gjort en Engel,
som fandt sin Verden i en lunken Taare,
til Grumhed, hvori Pligten throner, lig
urokkelige Pol i Isens Verden?

Ulykkelige! *Det*, mit bedre selv,
har *jeg* at kræve; Jorden har et Barn,
en kristen Kirken, Himmelen en Sjæl,
og Barnet, som betale skulde alt,
et Liv. Men ve dig! Du kan intet give.
Som rædsom Kreditor jeg kommer da,
og kræver hvad du har tilbage: — Livet!

Mairen.

Det kan der nok blive Raad til. Pa! det var en Tale! saadan en omtrent, mine Herrer — ja gamle Bricot mindes det nok — som jeg holdt, da jeg fik Ekspektancen efter min salig Fader. Men nu, Rodriguez, gjør som jeg gjorde dengang, og tag dig et Bæger Vin, som du har fortjent. (Rodriguez ryster benegtende paa Hovedet). Jeg ser du er angreben, stakkels Dreng. Du kjæmpede tappert mod Skjønheden; den er for Gud ogsaa den værste Prokurator at have imod sig, næst den gamle Mammon. Hvad mener I, René? I ser saa slukøret ud.

René.

Jeg heller tog en Ild i mine Arme,
end denne blodbestænkte Skjønhed.

Nannette.

Gud,
jeg føler, at du opretholder mig;
thi ellers maatte Tanken ene om
alt dette skrækkelige, Lyden af
de Ord, jeg hørte, enten dræbe eller
forvirre Sjælen.

Mairen.

Kvinde! nu, tilstaar du?
Der sitrer noget paa din Læbe.

Nannette.

Ak!
en Forbøn for min Morder.

Mairen.

Ei, hvad Snak!
Tror du, en gammel Dommer ei kan læse
hvad paa din Blegnens Blankpapir din Rødmen
opskriver og udsletter? Det er læst,
før det er slettet ud.

Nannette.

Er nok ei sagt,
for Jomfrus Skræk og Blusel at opvække?

Mairen.

Jo, først paa Sjælens Vegne blegner Angsten,
og spiller paa Forbrydelsen saa skarp
som Maaneskin paa Marmorgravsted. Og
den Ret til Blegnen har i samme Mon
som Dødens Hul et sort. Saa rødmer da
for Legemet, som sidste Livsopflammen,
din Blusel.

Nannette.

O, beskjæm mit Legem ei,
den Sjælens Gudedragt, som ren min Moder
mig gav. Jeg ei for Alting den bepletted.
Saa ren faar Graven den som Himlen Sjælen
ved Herrens Naade.

Mairen.

Saa maa vi gaa dig rundt.
Og findes Indgang ei til Løndomsborgen,
der holder Sandhed fangen, vil bardus

Skarlagenmanden gaa med Vaaben paa.
Han er Justitias Ingeniør. (Til Madelaine).
I hørte Klagen, ædle Frøken?

Madelaine.

Jeg
bekræfter den med Ed· Dog er min Ed
ei sligt Bevis som Kvindens egen Adfærd.
Hvo saa saa hvidt et Marmor? Var der
Undselighed — saa vist som Kvindens Væsen
i mangt er ens, hun rødmede som jeg?

Nannette.

O saadan Tanke! Jeg ei fatter den.
Som selve Daaden den vanærer Hjertet.
Den sløver Fantasien. Med dunklet Øie
den ser det arme Barn kun, ei den Synd,
som gav det Tilvær, ei dets Moder. Tid
ei giver Hjertets Slag til andre Tanker;
og kommer de, da knuser det dem straks,
og i en formløs Ræsdel de opløses.
Skal jeg forsikre, at jeg er uskyldig?
Det byder mig imod; mit Hjerte vendes,
min Tunge ei adlyder, men kun siger:
„umuligt! o umuligt!“ somom dette
var Tanken nærmere. Ak, gamle Mand,
spørg denne Frue, tænk paa eders Datter!
Tror I istand da hende til slig Række
af Synd, fra den, man siger letteste
for Kvinder, til den haardeste for alle?
Og sandelig, tro mig, jeg er en Datter
af en retskaffen Mand og af en Moder,
der elsked sine Børn som Himlens Gaver.
Og tidt min Fader sagde om min Omsorg

for hendes stakkels efterladte smaa,
at i mit Bryst min Moders Hjerte laa.

Mairen.

Nu skulle vi just kalde en af disse.
Mig syntes, at I talte om en Dreng.

Rodriguez.

Det neppe er nødvendigt.

Mairen.

Ei! Rodriguez,
det er en Form, og du er Prokurator?
Det er at sige som: „min kjære Kat,
der endnu er en Mus igjen paa Boden.“
Før Drengen frem! Nu, Pige; du som talte
saa ømt — endskjønt det var en Barnehaand,
som greb mod Stjernerne — om dine Søskend,
kast Had ei paa din Broder, om han vidner
imod dig. (En Retsbetjent gaar.)

Nannette.

O det kan han ei.

Mairen.

Han maa
ei anderledes.

Nannette.

Grusomt! mod; ei for?

Mairen.

Saa vil al Ret. Den Lov er streng, men god.
Den kaster bort som Sand al Følelse,
for Sandheds Guld at finde i Ruinen
af Menneskenaturen. (Retsbetjent kommer).

Retsbetjenten.

Vious Søn
inat forkortet har sin Hals, fordi
den sidste Retsdag vidned mod hans Faders.

Mairen.

Godt! Men forstyr med sligt ei Retten. Dog
det viser grant Justitias Guddomlighed,
at hun som Gud igjennem Ætten straffer,
og hevner sig for Fædrene paa Børnene.

Nannette.

Barmhjertighed! o, for de spædes Skyld,
som jeg er Moder, skjønt uskyldig Pige.
I dræbe dem med mig. Af Hunger dør de,
i Skoven vankende, som Fugleunger,
hvis Moder tifold grusom Pil har skudt.

Mairen.

Vil du indbilde Mænd, at du er Moder
som Tømmermanden Josefs Brud? At Aand
kun skygged dig? Haha! Nu knæl ei;
der langt er til Retfærdighedens Knæ.
Hvad har du til dit Forsvar?

Nannette.

Nok ved Himlen,
hvis Kvinder dømte. Dræb mig som en Kjætter;
men pin mig ei for hvad jeg ei tør tænke.

Mairen.

Nu, skyldig eller ei, dog bedst der svares
paa slige Spørgsmaal under Tommelskruen.
Det skulde og, som gammel Praktikus,
mig ærgre, om saa vigtig Forhørsform

forsømtes, selv om den til intet førte.
Det kan jeg ei forsvare. Mand, friskan!
(*Bødlen* nærmer sig med Tommelskruer).

Nannette.

Hvad vil I? O skal *dette* til? Rodriguez,
er det jert skrækkelige Forsæt? O,
uskyldig! uskyldig! er mit Raab før Pinslen;
i den mit Skrig betyde skal det samme.

Rodriguez.

Nu kan jeg ikke hjælpe.

Nannette.

Saa vil Gud
ei hjælpe dig, naar du for dette pines.

Mairen.

Snak ikke saa. Det ryger af din Fod.
Din Arm ei kaster Skygge, om du løfter
den mellem Sol og Jord. Skriv, Sekretær,
at Retten, tvungen af Sandsynligheder,
saa lige Sandhed som et Æg det andet,
og selv af Pigens Haardhed pint, gik over
til lovlige Tortur. Afsted da, Bøddel!
Og klem i Guds Navn til!

Nannette.

O store Gud!
tillad dem ei den Synd! O giv et Tegn,
som kan formilde deres Hjerter, og
fra Synd dem frelse, større end mie Død!
(Bødlen fører hende afsted til Marterkammeret. Nannette raaber:)
Uskyldig! Stans! Uskyldig!

Mairen.

Det er Veskrig,
før Sandhed fødes.

René. (Til Madelaine).

Ædle Frøken, taler
disse Skrig for mig?

Madelaine.

Ei til mit Hjerte.
(Nannette skriger).

10de Edsvoren.

For St. Dominikus er disse Skrig
sød Salmesang.

Nannette. (Høres raabende).

O stans! Uskyldig! O!
Rodriguez! Rodriguez!

Rodriguez. (Afsides).

Høist besynderligt!
det Skrig var just akcentueret som
Fanchettes. Kan da Sjælesmerte lignes
ved Legemets? (Nannette skriger).

Mairen.

Nu kom der sikkert Blod.
Men bi, til Kjødet mases frem af Fingren
som Blommemarv, og Benet presses frem
som Sten af Frugten! Hvilken Majestæt
har ei Justitia, den eneste Gudinde,
som overleved Hedningskabet, og
som kjører knusende sin Seirsvogn end
henover Mennesker! (Colin føres ind). Aha, det Vidne
kan neppe tale.

Rodriguez.

Kun et Pust behøves,
saa maa jo Skaalen synke. (Nannette skriger).

Colin. (lyttende).

Stygge Mænd,
I gjør Nannette ondt.

Mairen.

Ja, Dreng, hun negter
der er et Barn i Bækken.
(Til de Edsvorne. Triumferende).
Ser, I Mænd,
det var et Spørgsmaal!

Colin.

Er det derfor? Ak,
jeg er saa angst. Men pisk kun mig, Rodriguez —
jeg siger det: der er et Barnebenrad,
et fælt, et fælt. I selv har —

Rodriguez. (Afbrydende).

Det er nok.
Væk, væk med Drengen!

Colin.

Jeg vil til Nannette.

Madelaine.

Et Benrad? Nei, et Barn som Søvnens Gud.

Rodriguez.

Hvad har vi mer Vidnesbyrd behov?

Mairen.

Slip Drengen udenfor Byen. (Colin føres bort). Bøddel,
Hvad nu?

Bødlen (Kommende).

Hun er besvimet. Skruen gjør
ei mere Virkning end en Hanske.

Mairen.

Bær
saa hende ned i Fængselet igjen!
Og gjør du rede dit Bestik. I Herrer,
nu intet er iveien. Lad nu Visdom
Retfærdigheden krone med en Dom!
en Dom, saa andre Retter kunne se
til os, som Sømænd, rystede af Stormen
til Castors Stjernehjelm, og takke os,
som Odelsmænd sin Stammefar, der brød
med kjække Plogjern først Moradset op!
(Retten raadslaar, Bødlen bærer Nannette gjennem Retssalen).

Madelaine. (Afsides).

Gid jeg min Slagvandsflaske havde! Dog
hvor taabelig en Angst! Er hun ei Kjætter,
og burde dø, om skyldløs end i dette?
Bør Tyv ei dræbes? Og har hun ei stjaalet
fra mig hans Hjerte, kjædet til mit eget
med eder, som maa kunne Satans Vinge
som Sæk paa Ryggen binde! det er nok!
Hans Syn har hun fortryllet — Trold bør dø —
hans Nerver døvet; men min Smerte vakt.
Det er kun Selvforsvar; thi hun er falden
i mit Gebet ind, styrtende sig i
det Sværd, jeg holder udstrakt der med Ret.
Jeg dræber hende ikke; thi hun er
af Urnens sorte Stene alt bedækt.

Mairen.

Jeg beder, Herrer, skynder eder; thi
min Datters Sygdom spænder mig i værre
Tortur end Pigen.

De Edsvorne.

Skyldig!

Mairen.

Det er dømt
som af en Engel! thi en Engel har
dog ikke mer end tolv Mænds Vet. Nu dømmer
da Loven. Skriv —

Rodriguez (Afsides).

Jeg frelste hende. Hun
betaler nu sin Gjeld. Det mildner bort
endel Forfærdelse fra dette Drab.
Men denne Tanke gjør, som Draabe Gift
til Gift en Sjø, mit hele Sind vanvittigt:
at jeg har lidt, men ikke nydt; ei mere
for evigt Nag end skyldløs Drøm kan give;
at, Ovnens Flamme lig, min Lidenskab,
fortærte kun sig selv i frugtløst Med
for Himmelen at naa; at over dens
Anstrengelser Domsklokken et „umuligt!
evindeligt forgjæves!“ snart skal tone.
O skrækkeligt, snart har min Fantasi
et fælt, mishandlet Billed kun at mane,
og umant kommer det! Ei min Natur,
der maatte nøie sig med Drømgestalten,
kan taale, at den skjændes — nei! ha, nei! —
at denne usle Vellyst isner hen
i Skræk, at Blod besudle skal de Former,
som have i en luftig Skjønhedslinje
dog tvingende som Aag og Kobberstempel,
indringet Tankes Lys og Drømmes Mulm.
Nei, nei! Jeg taaler ikke denne Kval,
at Øksen skal det Legem sønderhugge,
som jeg istand er til at rode op
af Graven som Hyænen; at den Skjønhed
ei overlever Livet en Sekund,
et Mindets sidste Kys, kun en Sekund,

tilhørende umættelige Øie;
at hendes Liv, hvis Herlighed bortflød
for mig, som fulde Strøm for Danaiders
forbrændte Læber, ei en Efterligning
af Liv skal skjænke, som tilhører mig;
ei som nedgangne Sol en Efterglans,
der et vellystigt Øieblik endnu
med matte Lys kan give Liv. Nei, nei!
hvis hendes Skygge i min Evighed
skal bo, da maa den ligne hende selv
saa som hun var ifra Naturens Haand,
ei som hun komme skal fra Bøddelens.
(Høit). I Herrer!
Et Ord til eders Hjerte fra mit Hjerte!
Besynderligt, at Skjønhed, Dydens Aasyn,
omskiftes ei, om Dyden vorder Last.
Saa er det her. I Barm, der synes lig
en Engels Aandedræt, i denne Jords
for kolde Luft til rimhvid Sky indstivnet,
en smudsig-graa Vampyr af Hjerte hænger.
I Øie, hvorfra skyldløs Sylfesjæl,
for hvergang det mod Himlen blikker, synes
som mørkblaavinget Sommerfugl at stige,
en Tanke svømmer om i falske Taarer,
mer slugende end Nilens Krokodille.
Dog er det skjønne Værk af Gud, det onde
af Djævlen frembragt kun for hint at haane.
Lad os da ære, hvad der er af Gud,
just som vi ærer græske Hedningtempler,
men ei Afguderne, som boed der!
ei sønderrive himmelskt Mesterværk,
en Skaberprøve paa en ny, mer skjøn,
med Stjerners Glanshud dækket Menneskeslægt!
Som hun blev skabt gjenvende hun til Jorden!

Slig Skjønhed dø bør som et Maleri
kun i en langsom Blegnen. Ærer vi
saa Menneskers, hvi da ei Skaber-Kunstværk?
Lad Døden derfor snige sig bag Læben
i vakre Blomsters Gift! Lad Døden i
Violduft komme, bringe fagreste
af Liv sin Hyldest i en taareformet
Fiol af Sølv, og bøie hende sagte
bagover blegnende paa Leiet! Ak,
da — (Tummel udenfor).

Mairen.

Frels os Sankt Renauld! I Jesu Navn
hvad er paafærde? (Edsvorne styrter til Vinduerne).

1ste Edsvoren.

Helgnen være lovet!
Det er *Toulouse* ei, men *Spaniolen.*
Men store Gud, hvor ser hans Skare ud!

Mairen.

Ei, Borgere, saa er al Nød forbi.
Beskyttet kan sin Gang nu Retten have.

Edsvorne.

Nu maa vi hjem at passe paa!

10de Edsvoren.

Nu kan,
og bør, for Kompagniets Mod at kvikke,
med pompfuld Strenghed Lovens Ord fuldbyrdes.

Mairen.

Saa tror jeg med.

Rodriguez.

Nu mer end før jeg ikke.
(*Josef* bevæbnet og et Par Soldater kommer).
(Afsides). Ha, *han* er her? Hvor fløi *Toulouses* Pile?

Nu hurtig maa det ske, og skjult. Forsvinde
maa Kilden, hvori han kan svælge,
mens Tørsten mig forbrænder.

Josef.

Ædle Maire,
min Høvding søger Ly bag eders Mure.
Han æsker derfor Byens Nøgler, som
han i et Væddeløb, der Livet gjaldt,
har vundet fra *Toulouse*, der kommer efter.

Mairen.

Guds Død!

Rodriguez (Afsides).

Han smiler, den Forræder.

Josef.

Maire,
Toulouses Bann're vaier alt paa Høiderne
om Hautbrisson.

Mairen og René.

O ve!

Madelaine.

Hvad rager det
vel jer? Jeg bærer det i Haab om Hevnen.

Rodriguez.

Du smiler, Skurk?

Josef.

Ja, her i denne Rede
med Mur af Æggeskaller er dog bedre
end paa den aabne Mark ved Sorguez, hvor
jeg kaaret var til *fils perdu*.

Mairen.

O Jemine!
Tag Nøglen. Der maa straks kapituleres.

Josef.

Den Tro faar nok min Høvding før i Haanden
end i sit Hoved. Kanske dog i begge
paa engang med et Slag. (Gaar).

Rodriguez.

Nu, vise Ret,
jeg tror ei der er ret beleilig Tid
til mer med Blod at tirre Seierherren.

Retspersonalet.

Nei, nei!

Rodriguez.

Jeg skal besørge hentet ind,
før Fienden kommer, Kvinde, der kan lave
en Gift, der bringer Død som et Kys. (De gaar).

Fjerde Akt.

Første Scene.

(*Fanchette* med *Nannettes* Søskende under et Træ i Skogen. Hun har det fundne Barn ved Barmen).

Fanchette.

— — Nei, nei, Barn! den hvide Frue,
som hvisked' med en Røst, der lød for dine
i Feber tændte Nerver, høit og skarpt
som Glassets, „at Nannette skulde dø,“
var ei Madonna. Nu, stir ei saa did!
Det er ei hende, men en Hyld i Blomstring,
Barmhjertigsøsteren imellem Planter,
der læger syge og paa Graven sidder.

Margot.

Jeg kan ei glemme det.

Fanchette. (Trykker Barnet fastere til sig).

Ak, jeg har glemt!
Jeg kjender ogsaa Virkelighed, mer
end Febersyner rædsom, Febersyner,
som ingen Sandhed kan i Fælhed naa,
dog, til at se og føle, legemlige
som Sandhed selv. Men alt er smeltet sammen
til Skyer, som jeg ei vil undersøge,
og som nu bærer nye klare Himle.
Den Visdom har jeg vundet, at jeg aldrig
vil ængstes, om der møder noget galt;
og den er just Forskjellen og det Fortrin,
som Engles Visdom har for Menneskets —
den Daare, som vil bade sig i Fryd,
men ikke ved, at Sorgen er det svale,
frisktvekslende i Badet.

Margot.

Ak, jeg ved:
Nannette kommer ikke mer tilbage.

Fanchette.

Madonna elsker Børn. Bed da til hende.
Det var ved hendes Under denne lille
kom efter fire Aar igjen fra Vandet
som efter fire Timers Søvn.

Margot.

Jeg hørte —

Fanchette.

Ei, Barn! den lille sorte Mand, som bøied
et glorødt Ansigt (som Kvarter ifra,
lig Ovnen sved) udover Vuggen, og
til hvide Dame hvisked: „jo hun sover;

hun hører intet,“ var ei Djævlen,
men Skriveren *René*. Tro ikke sligt!
Det gjør dig syg igjen.

Margot.

Jeg er saa angest.
Jeg hørte tydeligt —

Fanchette.

Hvor kan du græde,
som ser min lille Engels Smil?

Margot.

— — Hun stod
med hævet Slør, just lig hin Hyldegren,
som fuld af Blomster gaar for Vinden, i
vor Dør, da hørte jeg hun sagde med
den fæle Stemme til den sorte Mand:
„Hvad rager os, om Barnet end er borte?
Vi saa det jo paa Træets Rod i Bækken.
Det er dog hendes Skyld, og ikke vor.
Men husk, om end kun ikke —“ (Brister i Graad).

Fanchette. (Springende op).

Barn! for Guds Skyld!
Død eller Liv! Mer! mer!

Margot.

Ja Fruen sagde:
„Husk, om det dræbte Barn end ei er hendes,
saa maa hun for Rodriguez' Skyld dog falde.“

Fanchette.

Hvad? Rædselsbarn! Hvad! hørte du? O nei!
du laa i Feber . . . (Bøier Hovedet imod det spæde Barn).

Margot.

I min Feber hørte
jeg Blomsternes Musik. Jeg hørte Tonen

i Rosens Farve — det var Cymbelklang —
og Akeleiens Horn og Græssets Fløite
og Liljernes Basuner. Engle saa
jeg tale; thi fra deres Pander straalte
hver Tanke ud som mangefarvet Lys.
Dog havde hveren Straale, Orglets lig,
sin egen Tone. Men jeg fatter kun,
at Meningen var Fryd, i Pragt forkyndt.
Og mellem Englene kun en jeg kjendte,
som bøied ofte Panden over mig
— da var det, som om paa min hede Kind
en liflig Svale dugged ned i Lys —;
det var Nannettes Ansigt. Ak, da hørte
jeg hine Røster, og blev frisk af Skræk.

Fanchette.

Du dræber mig. Det Rædselslys mig blinder.
O Helved lyser gjennem sine Revner!
Bi lidt! O *derfor* var du syg? din Feber
i vilde Gang et Hjul, som mig skal knuse?
Jeg *ser* det. O det er lyst! mit Barn
har set det: hergjennem Brystet, lig
et Lyn fra Sky til Sky, forplanted sig
min fæle Tanke til dets Hoved. Ak,
det bliver bedst, jeg giver Slip paa dig,
som kan ei die dig med andet end
den Skræk, du suger af mit Kys. Se derfor
du smiler mer ei, Barn. Jo smil igjen!
Jeg er din Moder. Andet er umuligt.
Jeg er din Moder, mer end andre Mødre;
thi Himmelen togange gav mig dig;
og jeg har kjøbt min Ret til eget Barn
for Kjærlighed til andres. Var jeg ikke,
jeg *vilde* være det . . Nei denne Tanke
er rent vanvittig, at jeg ikke er

mit eget Barns Moder. Ak, Margot,
din Feber smitter mig. Ulykkesbarn,
jeg kan ei længer elske dig. Du er
dens Søster, som vil røve mig mit Barn.
Jeg vil tilbagegive dig Nannette.
Saa skifter vi mellem os vore Børn. (Gaar med Barnet).

Anden Scene.

(Skogsletten. *Colin* ved Bækken. *Fanchette* kommer).

Fanchette.

Jeg hører Tummel. Kommer hun? Mon nu
for førstegang Rodriguez ei bedrager?

Colin.

Fanchette! ak, gode Fanchette, hjælp mig!

Fanchette.

Ah, Barn, velkommen hjem igjen til Skogen,
du lille Fugleunge!

Colin.

For Guds Skyld, hjælp mig! De piner Nannette, fordi hun er saa taabelig at negte der er et Barnelig i Bækken. Jeg har selv seet det i Hvirvelen. Se der! der saa jeg et Ben.

Fanchette.

Hvor? hvor? Du raser. Hvor?

Colin. (Arbeidende).

Der! Se der hvidner det bag Stenen, som Hr. Rodriguez væltede over. Han vil piske mig, men for Nannettes Skyld vil jeg bære det lige hen til de onde Mænd paa Raadhuset.

Fanchette. (Slipper Barnet i Græsset).

Hvor? Der er sort. Hvor er mit Barn! Jeg ser ei . .

Hold fast! Hør Vandet bruser. Frels! o frels!
Mit Barn drukner . . Frels! (Segner om).

Colin.

O Fanchette! stakkels Fanchette, som blev saa bange. Colin er ikke bange; Fanchette, se lille Colin er ikke bange for Nannettes Skyld. (*Bødlen* kommer).

Bødlen.

Nu, er hun her? Hei, Mor, staa op! Retten kræver din Kunst.

Fanchette. (Reisende sig halvt).

Hvor er mit Barn? O vær barmhjertig!
hvor er mit Barn?

Colin. (Rækker hende Barnet).

Se der, og noksaa friskt.

Fanchette.

Bort! Det er ikke mit. Men her, kom Mand!
(Fører Bødlen til Bækken).
Se her! der er det. O, nu ser jeg klart
tilbunds som før, dog ei med Vanvids Øie.
Et Skjæl er faldet fra. Dog er for skarpt
det St.hansorme-Lys fra disse Ben.
Se vel til Bunden, Mand! Det er mit Barn,
som skinner der, ei dette, som jeg tror
er født af Bækkens Skum.

Bødlen.

Ei hvad Galkvindsnak! Følg mig, Retten kræver dig . .

Fanchette. (Sløv).

Jeg ved det.

Bødlen. (Afsides).

Der er noget underligt
guddommeligt i Galskabs Framsynthed.

Fanchette.

Oh, du er Bødlen? Det er rigtigt. Vel,
her er jeg. Du har glemt mig fire Aar.

Bødlen.

Jeg kræve kun skal eders Kunst. Man ved
I kjender Urter, giftige som sunde.
Mit Ærind derfor er at bede jer,
at lave os et Bæger kraftig Gift
til en, som er for god for mig.

Fanchette. (Sløv).

Da er
det ikke mig.

Bødlen.

Nei vel, en Barnemorderske

Fanchette.

Da er det mig. Du kom tilpas. Thi se,
der under Orren vokser endnu den
blodplettede Skarntyde, som jeg krysted
for Modermelken i Rodriguez' Barn.
Den svulmer fuld af Gift, men vil gaa ud,
naar med min Død dens Livsmaal er opnaaet.
Og her er høie Purpur-Digitalis,
en Konge lig i staalblaa Hær af Stormhatte;
Pigæble der, mer mordiskt end din Øks;
der Daphnes bloddryplige Bær, mordskumle
Gifttyde — Du behøver neppe mer
forat forgifte Rhonen. (Plukker Urterne).

Bødlen.

Nok, kom nu!

Fanchette.

Sig, ved du, om Herodes først forgav
de Børn, han kastede i Brønden? Jeg
har troet det var mindre Pine.

Bødlen.

Snak!
Jeg har Befaling fluks at føre dig
igjennem skjulte Port.

Fanchette.

Støt mig! jeg vakler;
dog ei i det, jeg ved jeg har at gjøre.
Thi jeg for Moderen fik Parcens Høihed! (De gaar).

Tredie Scene.

(Udenfor Raadhuset. *Josef* med andre *Soldater* paa Post. *Don Gaspard* og *Rodriguez* spadserende forbi).

Don Gaspard.

Det gjør mig ondt for eders Søster.

Rodriguez.

I
faar gjøre Alvor af det.

Don Gaspard.

Nu, javel
det gav et Gjæstebud ialfald efter
Strabadserne. Men naar jeg siger jer,
det gjør mig værre, at jer Spas gik galt,
saa ser I Bunden af min Elskov.

Rodriguez.

Don!
Jeg kræver jer til Regnskab.

Don Gaspard.

Ei, I er
tungsindig! Mer I ligner mine Landsmænd,
jeg eders. Men, hvis endelig jert Tungsind
behøver Blod til Læskelse — velan!
jeg kontrastevner jer med Kaardespidsen,
fordi I paa saa jammerligt Bevis
vil dræbe Egnens Skjønhed. (*Rodriguez* skjærer Tænder).

Ah, jeg mærker,
at eders Tænder løber end i Vand.

(Til Vagten). Pas paa Krabaten der. Han maa ei sættes paa Volden.

Rodriguez. (Til *Gaspard*).
Jo, hvis Fienden skulde storme.

Don Gaspard.
Forgjæves! Som mod Broens spidse Hjørne
sig deler Fiendens Strømme, hvor han staar;
og Pileskyen føres ad hans Sider
med dobbelt Død paa hver, mens han er urørt.
Der er en gammel graa Fanatikus
hos Fienden — den samme, som forærte
i Løsning mig fra ham en Pung med alskens
Udfeiningsgods, som gamle Kroner, Maljer
af Sølv og Ringe — han er Karlens Skytsaand.
Han tager altid Pladsen ligeover,
og taler godt hos sine Sidemænd
for ham, saa, hvor vi styrter frem med ham
imellem os, i sortest Pilregn er
en Aabning, hvor Himlen skinner ned,
og hvori Lærke rolig kan slaa Triller.

Rodriguez.
Tror I, at Byen holder sig?

Don Gaspard.
Javel,
hvis jeg kun holde kan paa Borgerne.
Jeg gaar at spærre Porten mer for dem,
end for Beleirerne. (De gaar).

Josef. (Mumlende).
Gid *jeg* den aabned!
(*Fanchette* og Bødlen kommer).

Fanchette. (Til Josef).
Du kan ei, Josef.

Josef. (Forskrækket).

Hvad?

Fanchette.

Jeg læser i
dit melankolske Blik Forræderiet.
Det saar det ud i Sandet, og din Lanse
indgraver det deri, det rager frem
i dine kummerbøide Skuldre, og
i dine sygelige Træk fremglimter
dets Uveirsmærker, i dit Hjemvesmil
det spiler Vingen.

Josef.

Ei jeg dølger, at
jeg hader denne Tjeneste.

Fanchette.

Det bør du,
til du kan sprænge den.

Josef.

Jeg ei forstaar dig.
Er ogsaa du min Fiende? Du har
den samme Grund: thi ingen ondt jeg gjorde.

Fanchette.

Saa just begynder hver en stor Bedrift,
ond eller god (og saa begynder min)
med at vi ei forstaar vort eget Hjerte.
Hør efter! Ei Forræderi der gives
undtagen mod det bedre. Alt dette slette
er efter sin Natur den Ost, hvori
Forræderiets Orme yngles, og
hjemfaldet Døden, som det bedst kan ske.
Det er kun Magtens Sprog, som nævner med
uærligt Navn den største Ærlighed:
at lyde vor Samvittighed mod Verden

den største Riddersdaad, forvist antegnet
i Himlens gyldne Bog, at løfte just
forbudte Skjold, naar Solen falder bedst,
og Dragens Hoved slumrer trygt derunder,
og Tiden er, da Liv er værd mod Liv.

Josef.

Ah! tror du saa?

Fanchette.

Vist! Ei det er
Forraad, om vi erkjender ei hvad andre
os paabandt, mens end Aanden sov. Ei er
Forraad det, om vi bryder, hvad vi tvinges
ved Tiders Lov og Øieblikkets Aag
at taale; men at bryde hvad vi hylder
i Hjertets Tempel, hvad vi dyrker der
med Sjælens Flammer, dræbe hvad vi elsker,
og krænke hvad vi ærer. O det er
et Helligaandsforraad! Men som du er,
saa vær, og vær det for Alverden, naar
sin Ørnevinge Klogskab kan slaa ud,
og flyve med Begeistringen omkaps!

Josef.

Saa er det. Ja!

Fanchette.

— Og ofte Tiden er
lagt i en enkelts Haand, og med sin Evighed
er han for Øieblikket da ansvarlig.
Ubøielige Regel derfor lyder:
vær *hvad* du er; og, kan du, *som* du er.
Du er nu født at dyrke Paven som
en Gud; den Ed blev i dit Hjerte fæstet,
før Liv det følte. Du har revet ud
dens Tvekrog — Ret! — din unge Sjæl blev bøiet
i Massens Spalier langs Kirkens Væg.

Du har nu vokset anderledes, for
at naa den frie Himmel — Ret! — Dig er
lagt Sværd i Haand imod dit eget Hjerte;
nu tænker du at vende det mod Fiendens.
Og det er største Ret. Derfor, da du
har været *hvad* du er, såa glem ei heller
at være *som* du er, naar du det kan!
Og det er *nu!* (Hvisker). Hør hid! Ved Foden af
det røde Taarn en Udfaldslaage findes,
kun skodderstængt, for mig at føre ind,
og end i Nat den uforskanst vil staa,
for hurtig ind at lukke Lægen til
den gamle Maires Datter. Budet sneg
sig ud, da jeg kom ind. Forstaar du?

Bødlen.

Nu,
hvad hvisker I der efter?

Fanchette.

Jeg fortæller
den stakkels Karl, at disse Urter just
vil gjøre Pinen kort nok for hans Brud,
der er herindenfor til Døden dømt!

Josef.

Hvad? hvad?

Fanchette. (Med Fingeren paa Munden).
Saa er det. Derfor vær bestemt. (Gaar).

Fjerde Scene.

(Aften. *Narcisses* Sygeværelse. Ammen ved hendes Seng. *Mairen* lister sig ind).

Mairen. (Sagte).

Katharine, fantaserer hun endnu?

Ammen. (Sagte).

Tys! ja; op og ned om Barnemordet. Hør bare — nu hvisker hun, men vil snart tale høit nok.

Narcisse.

— — Saa rider Gaspards Ryttere op om Skafottet, og han selv holder ligefor med den sorte Hanefjer paa. Saa triner Bøddelen op, og rager opover alle, som et brændende Taarn. Mon jeg skulde være klædt i hvidt, Kathrine? O det er dyre Øieblik.

Ammen. (Grædende).

O Gud forbarme sig!

Mairen. (Halv høit).

Du skulde have Skam, Kone, om du har fortalt hende noget om, hvad der passerede inde paa Domssalen.

Ammen.

Nei, saadant — hun er bleven værre, siden Kompagniet drog ind.

Mairen.

Tys! ud! Fordømte Sladderkvind! ud! (Ammen gaar).

Narcisse.

— Hu! der tager han Øksen frem og kjender, om den er skarp, og en Saks til mit Haar. O Naade! Naade! tag mig ikke i mit Haar! Naade! Naade!

Mairen.

Det er jo mig, stakkels Barn! din egen gode Papa. Vær rolig for Pigen; hun skal ikke dø ved Bøddeløksen, men stille ved Gift, naar der gryr ad Dag, ja stille, som en Stjerne slukkes ud, som en Tone sagtner hen.

Narcisse. (Forundret).

Hvem? Ah! dette er jo min Seng? Ak, min stakkels Fader, jeg har grædt for dig.

Mairen.

Narcisse, stakkels syge Barn, vær rolig!
Jeg har sat ud en Pris, — saameget Guld,
som Sværd og Bidsel veier — for den Rytter,
som henter mig fra Avignon herind
Dødtvingeren, Araberen *El Tahir.*

Narcisse.

Hvem meldte sig? Don Gaspard?

Mairen.

Nei, mit Barn,
ei han — en simpel Rytter.

Narcisse.

Ikke han?
en simpel Rytter?

Mairen. (Afsides).

Dumt, jeg ikke løi.

Narcisse.

Nu ja, jeg gifter mig med ham.

Mairen.

Mit Barn,
styr disse vilde Tanker.

Narcisse.

Tror du ei,
at simple Folk har Ærlighed?

Mairen.

Jovist,
før mer end andre.

Narcisse.

Mod?

Mairen.

Jovist.

Narcisse.

Da er
slig Karl jo bedre end Don Gaspard, og
jeg, som mig holdt for denne ei for god,
for ringe for slig Karl. Men tror du, at
Fornuft de eier, som befaler dem?
Samvittighed, som kræver dem til Regnskab?

Mairen.

Tilvisse, Barn.

Narcisse.

Hvi dræber I dem da
for deres Tro? Tror du de elsker denne
og deres Hjem? Hvad Kuben er for Bien
er Troen for Fornuften: skal den due
da maa den have bygget selv den op.
Da er den kjær, og did tilbagevender
den fra sin Sværmen.

Mairen.

Du har Ret.

Narcisse.

Hvi tvinger
I Aanders Tro da ind i Magtens Form?
Hvi fængsler Bier I i Hvepserede?
Hvi har man slæbt et Menneske i Kamp
mod sine Troesbrødre? dømt hans Brud
for hendes Tro tildøde?

Mairen.

Ikke derfor.
(Afsides). Der ser jeg Spidsen af Cathrines Tunge.
Gid den var brændt med Glødjern! (Høit). Barn, ei derfor.

Narcisse.

Nu, hvorfor?

Mairen.

Hun er ikke værd din Tanke.

Narcisse.

Er *hun* da en vanæret Jomfru? Da
vil *jeg* ei kaste første Sten.

Mairen.

Tænk ei
paa hende. Hun er værre end en Chimæra.
For Roms Ulvinde maa hun blues: Hun
har dræbt sit Barn.

Narcisse. (Med et Skrig).

Sit Barn!?

Mairen.

Gud hjælpe
mig arme Mand!

Narcisse.

Nu gjorde du det samme.
Sit Barn? Umuligt! Det kan en kun gjøre.

Mairen. (Hændervridende).

El Tahir! O *El Tahir!* frels mit Barn!
vær rolig, søde Barn!

Narcisse.

Sig blot, tilstod hun?
For Himlens Skyld saa svar!

Mairen.

Nei, Datter, hun
var selv for haard for Pinebænken.

Narcisse.

Ve!
Uhyre! Hun blev pint? O Pinsels Pinsel!
Igjennem Luften kommer hendes Skrig

at pine mig. De piner mig — O rædsomt!
Hun negter dog; dog dømte du? dog voved
du at fordømme! Voved du det?

Mairen.

Loven . .

Narcisse. (Haanleende).

Ha Loven! Jeg vil plukke denne Lov,
og klistre den i Rettens blinde Ansigt,
hvori hun sprøitede sin Uskylds Dug
og Fingrens Blod forgjæves. Arme Mand,
du ved, ei hvem du dømte. Dog, er det
ei saa? Du sagde, at hun skulde dø
ved Gift, naar Dagen gryr?

Mairen. (Afsides).

Hun mindes det.
Besynderligt! (Høit). Jo jo, ved Rettens Gunst.

Narcisse.

Jeg takker. Det var mere end fortjent.
Nu vil jeg op.

Mairen. (Holdende hende tilbage).

For Guds Skyld, Barn!

Narcisse.

Jeg er
jo frisk: saa frisk. Jeg sværger det. Mig Febren
forlod. Du gav mig saadan iskold Drik.

Mairen.

Ak, kjender du mig ikke, Barn?

Narcisse.

Du er
min Fader jo? den gamle Dommer? O
velsign mig! (Støder hans Haand tilbage).

Nei, du kan ei længer med
slig Dommerhaand. Den vilde dryppe paa
mit Hoved kun en dobbelt Tyngde Blod.
Og jeg vil ikke have *hendes* — hør!
jeg vil ei have *hendes* — hører du? —
om Areopagus mig vil det skjænke.
Tilgiv mig blot, og gaa! — Jeg beder eder —
saa blir jeg frisk — Farvel! Farvel!
O gaa, jeg beder, gaa, saa blir jeg frisk!
Farvel! Farvel min Far! Farvel!

Mairen.

Jeg gaar
til Kirken. Den skal straale hele Natten
af Lys, lig udhult Berg af Diamant,
og alle Prester skulle bede, at
til Sundhed denne Krisis maa sig vende. (Gaar).

Narcisse.

Til Sundhed? Ja til Sundhed i Beslutning,
saa vist som at Forbrydelsen var syg.
Det er bestemt. Et Lod faldt i mit Hjerte,
og knuste Tanken — fælere end Mordets —
at Retten dræber, ikke jeg. Velan,
ja Retten skal nok dræbe, men den rette.
(*Ammen* kommer).

Ammen.

Hvor er det med dig, Barn?

Narcisse.

O meget bedre.
Imorgen er jeg frisk. Sæt dig kun trygt
i Sovestolen.

Ammen. (Sættende sig).

Ah, hvor godt og mygt!

Femte Scene.

(Nat. *René* og *Madelaine* paa en Altan. *Josef* ligeoverfor ved Raadhusporten paa Post).

René.

Frøken, Hihi! herfra kan I se Luen paa Hautbrisson. (Afsides). Alt som den flammer, slukkes min.

Madelaine. (Kjælen).

René! lille René!

René. (Afsides).

Frøkenens Yndighed tager sig mindre og mindre godt ud i denne Belysning.

Madelaine.

Det er blot Spærværket i det ene Taarn, René.

René.

Ja endnu. (Afsides). Regner jeg efter, kan Skaden endnu dækkes med 20 Egetrær fra Skoven. (Høit). Hei, nu tog det i Fløien. Hihi, Frøken, kanske I ved dette Lys kan se hvilket ivrigt Middel jeg var til at skaffe jer Hevn over Rodriguez; og før Sol gaar op, er eders Medbeilerskes Yndigheder blevne for blege. (Klokken slaar). Nu er det en Time til.

Josef.

Nannette, Frelsens Time slaar, da jeg
kan være, ei blot hvad, men som jeg er. (Gaar).

Madelaine.

Ei, lille René, jeg tror, I var et Middel i alles Hænder; men lad os ikke huske paa det. Coninges staar dog endnu. Du er kold paa Haanden, lille René.

René.

Se den Knegt, der har han forladt sin Post.

Madelaine.

Det gjorde I ogsaa for Retten.

René

Men Rodriguez kom i en slem Knibe. Hihi! og maatte tage min Rolle. (Afsides). Ligesom du nu tager Frierens, fordi du har Jomfrukrampe.

Madelaine.

Derfor er jeg dig ogsaa kjærligere, eftersom jeg overveier alt.

René. (Afsides).

Ja først og fremst dine Aar. (Høit). Jeg overveier ogsaa Skaden paa Hautbrisson.

Madelaine.

Coninges staar dog endnu: 40 Huse.

René.

Ja der bor Bønder. De spares nok af Bønder. Det er skam et Plus. Men Hautbrisson gaar fløiten — hei, der faldt Klokketaarnet — for eders Strenghed mod Kjætterbørnene. Hihi! Jeg skal vædde den gamle Pelorce er Fyrbøder, saasom det er Hellighedens Grundlov, ikke at sætte sit Lys under en Skjeppe. Men gid jeg kunde blive Forvalter der under det nye Herskab, saa skulde nok Slottet komme op igjen, Skoven ned, og det hele blive mit. Hihi!

Madelaine.

Det kan det nok, lille René; men ikke under *det* Herskab. Hvorlænge vil det Herskab vare?

René. (Afsides).

Det var Skam atter et Plus i Frøknens Regning.

Madelaine.

Konnetablen af Frankrig staar i Quimbertin. Og Valdensere brænder ligesaa godt som disse Planker.

René. (Afsides).

Atter et Plus. Det er nok bedst at benytte Vinden, mens

den blæser. Ingen Orkan er stærkere end Giftesygen, men heller ingen mer omvekslende. Den kan finde paa at gifte sig med Morianer og Monstra.

Madelaine.

(Lægger Haanden paa hans Skulder).

I er adspredt, René. I sukker. . . Ak!

René.

Ak! jeg tænker paa min Kjærlighed, hvorledes den luer som dette eders Slot, og vil snart kun levne en ussel Aske af mit hele Væsen. Ak!

Madelaine.

Det er længesiden I gav den Luft, Monsieur.

René. (Knæler).

Dyrebare Frøken, se — (Springer op). Tys!

Madelaine.

Der kan I se, I tænker ikke paa eders Kjærlighed.

René.

Jeg synes, jeg hørte Lyden af, at Byens Vindebro faldt ned. Men det er intet. Gid Vindebroen til eders Hjerte faldt ned.

Madelaine.

Nei, nei! Jeg vil gaa i Kloster!

René. (Paa Knæ).

Ak, dyrebare Frøken, se dog: som eders skjønne Slot flammer ned, saa flammer Glansen af min Uegennyttighed høiere.

Madelaine.

I frygtede mere for Rodriguez' Blik end for mit. Det vilde jeg aldrig tillade, at I gjorde selv for Djævelens, om jeg tog eder til Naade. Nei, nei! som mit Gods blusser ned, slaar min Stolthed høiere sine Flammer.

René.

Ak, naadige, jeg er en svag Sjæl. Derfor — jeg beder —

Madelaine.

Ja, I er en svag Sjæl. Derfor vil Lydighed være eder en Prydelse.

René.

Befal! —

Madelaine.

Imorgen gifter vi os, René.

René.

Imorgen? (Springer op). Ja imorgen, imorgen! Og Gud ske Lov, der vrimler Fienderne nedad Borghøiderne om Hautbrisson.

Madelaine.

Ja imorgen, René, naar min Medbeilerske har drukket vor Bryllupsskaal.

Sjette Scene.

(Nat. Fængsel. *Nannette* slumrende. *Fanchette* med Barnet. Paa Bordet Giftbægeret og en Lampe. Høit oppe et Gittervindu).

Fanchette.

Hvor underlig en Sjæl! hvor frit et Valg!
Hun negter sig den største Fryd: en Moders;
men griber Søvnens usle, skjønt hun ved,
at disse Timer ere Livets Aften
og første Gry Frembrud af Dødens Nat.
Er dette Svaghed eller Kraft? Jeg gyser
ei for Forbrydelsen som for slig Kraft,
hvem Ro i ondt som godt er Lov, og hvem
ei Straffen skrækker mer, end Synden ængsted'.
Jeg ei bebreider dig; thi selv jeg ei
har altid fattet min Natur. Det ved jeg,

at jeg, som myrdet har mit Barn, kan ei
en Flue dræbe; at den første Fryd
mit bange Væsen føler med Fornuft,
er Tanken, at jeg dør for dig, som har
et Barn at leve for: den Tankes Sødme,
som du, mit Barn, maa smage, hvor du er,
at dig din Moder ofrer nu din Morder.
Et Barn jeg dræbte, men jeg frelste et.
Da maa vel Jorden, uden Krav, mig lade
med Himlen gjøre Regnskab. Jorden faar
Gevinsten jo: en Moder for en Morderske,
en livsfrisk Kvinde for en ussel Skabning,
som kan kun blive frisk i Døden, hvis
den himmelske Barmhjertighed er nøisom.
Jeg tror det, ja for denne lilles Skyld,
som viser med sit faste Favnetag,
at han fandt Kjærlighed ved denne Barm.
Jeg tror det; thi en Marmor-Ro mig fylder.
Jeg føler mig som denne Kvindes Parce,
et fremmed høiere i mig, og dog
mig selv saa klart som nogensinde. Jeg
er mod mig selv Gjengjældelsen, mod hende,
ved Himlens Naade, Gjenerstattelsen.
(Lægger Barnet i *Nannettes* Arme).
Se der! Forkast nu Himlens Gave ei!
Hvis ei Naturen lærer Kjærlighed,
da er kun Lidelsen den Kunst, som kan det.
Naar du opvaagner, drik da Livet af
din spædes Mund, som jeg har drukket Døden
af Læberne, mit Barn i dette Bæger
mig rækker til Forsoning. Læs da i
livstomme Øie og i dødstomt Bæger,
at her har Gud, ei Mennesker holdt Dom. (Lytter).
Snart kommer Frelsen — o, at denne Mordhaand
maa sende den, er Honning i min Gift.

Da kan du vende hjem til dine smaa,
og skjænke dem — o, atter faldt et Dryp
fra Himlen, en Madonnataare i
mit Bæger — for den ene lilles Skyld
en Kjærlighed, saa rig, at af dens Sødme
nedflyder Draaber i dit eget Saar.
Det gryr — o snart! Men det er ikke Morgnens,
men Faklers Begglans, som paa Gitret spiller.
Det maa saa være. Tiden er snart opfyldt,
og Giften syder og i moden Gjæring. (Tummel).
Man raaber „Hevn for Pigen!“ Det er dem.
„Toulouse“! skreg man. Det er *dem*. O snart
er al den Tummel fremmed Aandehvisken,
lig Taagers Gliden, Miner uden Lyd;
men — ve mig! Aanders Hvisken som en Torden.
(Stiger op til Gitret. *Narcisse* kommer).

Narcisse.

Hun sover — Søvn er Uskylds bedste Ansigt,
som Døden er Forbrydelsens. Thi hvo
vil da vel se paa den med Haan og Vrede?
O hvis jeg, kjære Smertesøster, turde
din pinte Finger kysse? Nei, du vaagner,
før jeg har dig betalt min dyre Gjæld:
det Liv du af mit sidste Suk skal arve.
(Knæler for *Nannette*).
Tilgiv mig for min Døds Skyld! O, jeg tør ei
dit Aasyn se, for ei at se min Dom;
kun fjerntfra dunkelt disse Lemmer, som
for mig i Pinsel straktes, Kristi lig.
O hvert Sekund jeg lever er Bedrag
mod mig. (Springer op og drikker Bægeret ud).
Saa! Er det nok? Gid der var mere!

Fanchette.

Jo det er Frelserne. Jeg hørte Josef.

Forbarm dig, Barn i Himlen! lad din Moder
ei længer være skilt fra dig i Helved,
end Livet vilde varet, hun dig røved!

(Stiger ned. Ser *Narcisse*).

Oh, er du vaagen, kjære Pige? Du
er frelst.

Narcisse. (Segnende).

Saa haaber jeg.

Fanchette. (Seende i Bægeret).

Hvad? Himmel! O
Hvo er du?

Narcisse.

Just den *rette*. Døden er
retfærdig: først den naar de grumme Hænder.
De ere døde alt; hjælp derfor, at
bedække mig med Sløret, at jeg kan
fra Jorden, som en blodig Hem'lighed
fra Bryst, mig snige. Ah, nu aander Døden
alt i min Barm! Tilgiv mig, mens jeg hører.
Jeg ser dig ei . .

Fanchette.

Rodriguez' Søster? Himmel!

Narcisse.

Ja Mairens Datter. Mig min Far har dømt.
Thi jeg — kun du bør vide det, som led —
jeg — o det brænder mer end Giften —
har dræbt mit Barn, Don Gaspards Barn. O bed
med dine knuste Hænder — bed!

Fanchette. (Griber Barnet).

Du arme,
her er dit Barn! Det lever . . hør! det lever . .

Narcisse. (Famlende).

Umuligt! Hvor? Her! her! Mit Hjerte har
endnu et Slag — (*Fanchette* lægger Barnet ved hendes Hjerte).

Fanchette.

Ak, ikke fler! (Ser i Bægret). Og heller
ei Draabe Gift for mig. (Barnet skriger).
Du stakkels Barn,
du kalder mig, du trænger til en Moder.
Ja Gud har dømt, at jeg for dig skal leve,
og sone ud ved Kjærlighed min Synd.

(Tummelen tiltager. Den gamle *Forpagter* og *Josef* styrter ind).

Forpagteren.

Mit Barn! Hvor er mit Barn?

Josef.

Nannette!

Nannette. (Drømmende).

Josef!

Josef. (Tagende hende i sine Arme).

O du er frelst!

Nannette.

Jeg følte ikke Døden.

Forpagteren.

Du lever, Barn! Men Døden følger os.
Mit stakkels Barn! kom! kom!

Josef. (Til Fanchette).

Kom, Frelserinde!
Til schweitzersk Afdal flygter vi, hvor Fred
af Alpen skjænkes Tro og Kjærlighed..

(Bærer *Nannette* bort. De andre følger. Tummelen tiltager. *Mairen*, *Rodriguez*, *Don Gaspard* saaret, *Madelaine* og *René* flygter ind i Fængslet).

Rodriguez.

Hvor gyseligt, at dette Sted just er

vor sidste Tilflugt! (Seende *Narcisses* tilslørede Skikkelse).
Ve, hun er alt død!
O skrækkeligt! alt død!

Mairen.

Hvo kan nu tænke
paa sligt! Narcisse! ak Narcisse vanker
forvildet om i Ødelæggelsen.

René.

Hvor rædsomt lyder Skriget gjennem Byen:
„Hevn for Pelorces Barn!“ Gud fri mig arme;
Det er jer Skyld, Rodriguez!

Madelaine.

Her er værre
med dette Dødens Syn for Øie end
derude mellem Morderne. Ve jer,
Rodriguez — alt er eders Skyld.

Don Gaspard.

Ja — gid
jer Satan tog! — jer er den hele Skyld,
som lokked mig at presse Karlen, der
har os forraadt, og maatte os forraade.

Mairen.

Ve dig, Rodriguez, for din Søsters Liv!
Det din Skyld er. Vor stakkels Byes Brand
maa sætte din Samvittighed i Kog.

Rodriguez. (Kold).

Jeg ved, at alt er min Skyld, ikkun min.
Dog ofred jeg end engang op det hele,
og daled leende i Helved med
Forbandelsen for Byens Undergang,
hvis denne leved'. (Peger paa Liget).

Jeg vil se,
om ogsaa du mig døende har bandet.
(Løfter Sløret. Tumler tilbage).

Mairen.

Hvor kan du endnu over Gravens Rand
forfølge denne Lidenskab?

Rodriguez.

Bed Gud,
at Flammerne maa naa dig, før du ser,
hvem du har rammet med din Dom.

Mairen. (Tager Sløret af. Skrigende).

Mit Barn!
mit Barn! (Segner om).

Rodriguez.

Hun var ei saa uskyldig,
som den, du dømte. (Til *Gaspard*, dragende sin Kaarde).
Skurk! Du synker ei
i Jorden? Jo du skal for hendes Fødder.
(Gjennemborer ham).

Don Gaspard. (Døende).

(En Kriger stikker en Fakkel nedigjennem Gitteret og antænder Taget. De indesluttede opløfter et vildt Skrig).

Rodriguez.

Nu maa
jeg dig din Død misunde og min Fader
hans Afmagt.

Madelaine.

Du forbandede!

Rodriguez.

Du kyssed
min Fod, om jeg dig gav lidt Luft. René,
holdt jeg ei Løftet? Ak, den Stakkel er

alt død af Skræk. Vi to kun lever for
at lide Straffen. Ogsaa det er Visdom.
(Ser mod det brændende Tag).
Saa maa det just se ud i Helved selv.

Stemmer. (Udenfor).

„Hevn for Pelorces Datter!“

Rodriguez.

Hun er hevnet.
Og Gud har dømt — (Taget styrter ned).

Jan van Huysums Blomsterstykke.

En Buket

til

Fredrika Bremer.

1840.

Anch'io sono pittore.
Correggio.

Johan (Jan) van Huysum.

(Født i Amsterdam 1682, † 1749).

— „Hans Fader *Justus*, en middelmaadig Maler, gav ham den første Undervisning; men siden gik han i Lære hos Naturen, der bød ham sine skjønneste Døtre til Mønstre. Han er Blomsterrigets Rafael; dets Beboere fremstiller han med uefterlignelig Troskab. Hans Blomster pranger i de skjønneste Farver og i naturlig Friskhed, som om Duggen just havde udgydt sine Perler over dem. Han anbragte ogsaa paa sine Blomsterstykker Insekter, Sommerfugle, Fugle, deres Reder med Æg, o. s. v., alt i Naturens rige Pragtgevant. Blomsterne satte han ofte i Vaser, sirede med skjønne Basreliefs. I Udførelsen hersker den høieste Flid, og ved Farvernes, Oljens og Fernissens Tilberedning undgik han omhyggelig ethvert fremmed Blik og iagttog den dybeste Hemmelighed. Han laserte i det uendelige, selv Dækfarverne, og betjente sig derved af de klareste og varigste Farver, som ogsaa har beholdt sin Friskhed ligetil denne Tid. De Blomster, som er malte paa klar eller brunlig Grund, foretrækker man for dem paa dunkel, og de bliver særdeles dyrt betalte. En Sindssygdom, han undergik i sine senere Leveaar, havde ingen Indflydelse paa hans Kunst.“ (Naglers Künstler-Lexikon).

— „Det 18de Aarhundredes fortrinligste Blomster- og Frugtmaler; følte sig især dreven til Fremstillinger af Planterigets Fostre, og indskrænkede sin Pensels hele Kraft til at udtømme al Kunst i den levende Efterligning deraf. Han naaede det høieste i sine Blomster- og Frugtstykker. Han forstod at udspeide Naturens Hemmeligheder, at fængsle den flygtige Blomstren i dens skjønneste Øieblik og at naa det høieste i denne *genre* ved sine Farvers tryllende Sandhed og Mangfoldighed og ved det næsten transparente i de fine Blomsterskabninger. Han var den første, som fremstillede Blomster paa klar Grund, og overtraf alle sine Forgjængere i Blødhed og Friskhed, i Farvernes Finhed og Liv, i Udtrykket af det saftige og i de nøi-

agtigste Lysforhold. Han var saa iversyg i sin Kunst, at han ikke tillod nogen at se ham arbeide. Hans Blomster er skjønnere og sandere end hans Frugter; Dugdraaberne og Insekterne, han malte dertil, havde den høieste Livagtighed. For hvert af sine Billeder tog han 1000—1400 Gylden; to af hans Akvareltegninger er i den nyere Tid blevne betalte i Holland med 10,000 Gylden.“ (Allg. deutsche Real-Encyklopädie).

— „Han overtraf alle sine Forgjængere i at male Blomster og Frugter, og hans Arbeider kom i et saadant Udraab, at kun Fyrster og de rigeste Privatmænd var istand til at kjøbe hans Malerier. Den fineste Smag, den mest glimrende Kolorit, den kraftigste Pensel og den fuldkomneste Efterligning af Naturen giver denne Kunstners Værker et uendeligt Værd. I Landskabsmaleriet taaler han Sammenligning med store Mestere; men i at male Blomster og Frugter har han aldeles ingen sideordnet. Det matte og pelsagtige ved Frugterne, det glinsende ved Blomsterne, det gjennemsigtige ved Dugdraaberne, den livlige Bevægelse, han vidste at give sine Insekter — alt er henrykkende i hans Malerier.“ („Allgemeines Künstlerlexikon, cfr. Pierers Encyklopäd. Wörterbuch“).

— „Naaede alene ved sit Genis Kraft den høieste Rang i sin Kunst. Han har gjengivet i sine Blomster deres hele Sandhed, deres mest glimrende Farver med en saa blød og behagelig Pensel, at Naturen ikke er sandere. Hans Frugter har et Transparent, især hans Druer, som lader Cellevævet se og Saften, hvormed de er opfyldte. Insekterne skulde man tro bevægede sig. Og hans Dugdraaber? Man fristes første Gang, man ser dem, om end nærved, til at ville tørre dem af, forat de ikke skal skade Mesterværket.“ *(Marquis d'Argens, Examen critique).*

— „Han har, saa at sige, rivaliseret med Naturen. Friskhed, Ynde, Elegans, Sandhed, Kolorit. Han skulde være Foraarets Gud, om Flora tillige havde givet ham sin Vellugt.“ *(Galerie du Musée Napoléon).*

„—Naaede i Blomster- og Frugtmaleriet en Fuldendelse, som overtraf alt, hvad man hidtil havde seet i dette Slags. Alle de Florister, som stod i Bekjendtskab til ham, kappedes om at meddele ham det skjønneste, deres Haver frembragte. Han pleiede at udarbeide de Studier enkelt, hvoraf han komponerede sine Malerier, og var, som

man fortæller, saa egen, at han aldrig tilstedede nogen Adgang, naar han arbeidede, og gjorde en stor Hemmelighed af Tilberedelsen af sine Oljer, Fernisser og Farver. Selv hans egen Broder maatte ikke se til, naar han arbeidede, og det var kun med Møie, man bragte ham til at undervise *Margaretha Havermann*, paa hvis Talenter han skal have været iversyg. Ærgrelse over en af sine Sønners Opførsel virkede saa paa hans Forstand, at han forfaldt i en Art Vanvid, som dog ikke havde nogen Indflydelse paa hans Arbeider. Hans Stil betræffende, da udførte han alt med Forstand og utrolig Flid og laserte i det uendelige, selv Dækfarverne. Dette er Aarsagen til, at hans Frugter er altfor skjønne, eller for at tale tydeligere, til at de ligner Frugter af Voks eller farvet Elfenben; men hans Blomster, hans Insekter, Duggen og de enkelte Dugdraaber overtræffer alt, hvad man hidtil har seet i dette Slags. Om hans fortrinligste Arbeider giver saavel *Gool* som ***Descamps*** Underretning.“ (Fiorillo, Geschichte d. zeichnenden Künste).

— „Elskere af særdeles pragtfuld Fuldendelse sætter v. H. over alle Blomstermalere. Den Flid, han gjorde sig med at vælge de mest skinnende og massiveste Farver, med at tilberede dem og rense Oljen, bidrager meget til den glimrende Friskhed ved hans Værker. Det hvide Grundanlæg paa hans Tavler eller Lærred, siger *Descamps*, var tilberedet med den største Omhyggelighed og med en Renhed, som befriede ham fra den Frygt at se Farverne, som han anlagde med stor Utvungenhed, forrevne eller fordærvede derpaa. Alt er behandlet med Præcision, uden Skjødesløshed, men ogsaa uden Tørhed. Det ru, det glatte, det fløielsagtige, det transparente, den sandeste og brillanteste Glans — alt dette findes her forbundet med hint *touche*, som Naturen anviser, og som hverken kan tilskrives Maner eller Tilfælde. Vaserne, som han vidste at anbringe heldigt, og hvori han satte sine Blomster, er ligeledes efter Naturen. Basrelief'erne, ligesaa fine som det øvrige, er godt sammensatte og af lærd Harmoni. Han havde den Smag at formere sine Grupper saa, at de lyseste Blomster indtog Midten, og han betjente sig af den enhver Blomst egne Farve for at udføre Farvesynkningen fra Middelpunktet til Gruppens yderste Ende. Fuglereder, deres Æg, Fjedrene, Insekterne, Sommerfuglene, Vanddraaberne, alt er fremstillet med den største Sandhed og frembringer den fuldkomneste Illusion.“ (Heidenreichs ästhetisches Wörterbuch).

I disse Domme stemmer ogsaa „Lüdemanns Geschichte d. Malerei“ og „Hirts Kunstbemerkungen“ overens.

I „Historische Erklärungen der Gemälde, welche Herr *Gottfried Winkler* in Leipzig gesammelt, Leipz. 1768“ findes netop det Stykke af v. *Huysum*, som er Sujet for nærværende Digt, saaledes beskrevet:

„Forskjellige Blomster er samlede i et, med ophøiet Arbeide siret, Kar, og opstillede i en Nische. Blomsterdronningen pranger ved den blonde gelderske Roses søsterlige Side, omgiven af skjøntstribede Tulipaner, blomstrende Valmu og hvide Narcisser, hvis Pragt spraglede Auríkler, fyldte Hyacinther o. s. v. og en Mængde af Foraarets spæde Skabninger forhøier med sin mildere Ynde. Spraglede Sommerfugle og forskjellige Insekter drikker Morgenduggen af deres Blade, som det hvilende Blik gjennemtrænger og Zefyrens milde Aande synes spøgende at ryste. Nedenunder paa Muren klæber den huslige Snegl, og til høire ligger en Fuglerede med tre forladte Æg. Maleriet er paa Træ, 2', 9½" høit, 2', 2" bredt. Dets forrige Besidder var Hr. *Dietrich Schmid* i Amsterdam, hvem Mesteren skjænkede det som et Venskabsminde.“ Det er nu siden flere Aar i Hr. Stiftamtmand *Thygesons* Besiddelse. Der gjorde det det Indtryk paa Forfatteren, han her har søgt at meddele. Det omfatter med en noget mere detaljeret, om end ikke udtømmende, Beskrivelse end foroven, i en Vase en hvidspraglet Tulipan, og en dunkel, rødbrun af ægte hollandsk Pragtflor, en hvid Rose, to røde Roser, en Syringe, en brun Aurikel, Pinseliljer (Narcisser), en ildfarvet Valmu, en gul, dobbelt Fløielsblomst, en dobbelt rødspraglet Nellik, en blaa Hyacinth, en Konvolvulus, en Forglemmigei, en halvaabnet Rosenknop og en Ridderspore. Dertil en Fuglerede med Æg, en Snegl med sit Hus, et Par flyvende Insekter og nogle Vanddraaber, som Beskuere mer end engang har villet tørre væk.

Disse er Delene af den beundringsværdige Komposition, som ikke kan forherliges af min, der vel er indgivet at Beskuelsens henrykte Øieblik, men dog for fattig til ikke at trænge til nogen Overbærelse for at turde hede en Buket til den genifulde Malerinde, som har valgt Menneskehjertets og Livets endnu finere Blomster end *van Huysums* til Gjenstand for sin nydelige Pensel.

I

Beskuelsen.

Plumpe Menneskebeundring,
som behøver Luft og Læber!
Mere plump end Dyrs Forundring,
der er taus og bly beskeden,
krænker du din Tilbeden,
øder i Begeistringsheden; —
med din Elskovs vilde Brunst
du din egen elskte dræber:
din tilbedte rene Kunst.

Ve, om nu, da jeg maa tale
(saa nødvendigt som at Brystet
stønner, naar det bliver krystet)
denne Draabe skulde dale
fra *van Huysums* Rosenblad,
af min Læbes Mundveir rystet!
Foraarsvinden, yr og glad,
var af mer barmhjertig Hu:
Duggens Glans fra Lund og Hegn,
perlemoderagtig Regn,
gjemt i foldet Marikaabe,
hver en Draabe, hver en Draabe
har letsindigen den plyndret,
alle hen i Luften søndret
— *denne* ligger der endnu,

yderligt som Taaren baaret
bævende af Øienhaaret,
yderst i dit Diadem,
yndige og blide Smerte,
som din Byrde triller frem;
skjøn som Perlen, der var værdig
til at være Stjernes Hjerte;
fuld som Magdalenens Graad,
fuld og tung og bristefærdig;
bristende, skjønt endnu hel
som beslutningsmodent Raad
i tungsindig Engels Sjæl.

O! saa herligt er det mindste:
Draaben, der paa Bladet glinste.
Glinste? Ja er den ei svunden,
som et fuldfødt Ord fra Munden,
man ei kan tilbagekalde
i sit Hjertes tause Grund?
Thi den synes just at falde
af sin Vægt i hver Sekund.

Dette, at den evigt spiller,
evigt mæt af Glans sig runder,
evigt fylder sig og triller,
— det er Under over Under,
hvorpaa jeg forbauset grunder,
Kunstens Dyd, Naturens Feil,
som at fængsle Lyden fast,
Luftens Svale i sin Hast,
Billedet i Kildens Speil.

O, hvad sød vellystig Skræk!
Angst for Vind og Solens Straale!
Draaben, som ei mer kan taale!
Fluen, som vil flyve væk!

Sneglen der, som nu vil flytte
hen paa næste Blad sin Hytte!
Malte Blad, som vil sig hæve!
Fagre Blomsterlig, som leve!
O, hvad sød vellystig Skræk!
Mens jeg stirrer paa dem, møde
mig forvirret længst hendøde
Elskerinders Ansigtstræk.

Og, endskjønt I er saa sande,
maa jeg tro, I aldrig gro'de
blandt de andre paa vor Klode,
men engang i Edens Lande:
Blomstre! at I derfor ere
Blomstre vel, men endnu mere:
Blomsterblomstre, disse lig,
som fortryller os i Haven,
som en Aand i Himmerig
ligner Liget under Graven.

Ak, som denne Blomstbuket
maatte Kjærlighed se ud
med sin Sværm af Lidenskaber,
hvis en Elsker, mens han taber
sig i Favntag hos sin Brud,
fik sit Hjerte kløvt med et,
saa man med et Aandeblik,
(hurtigt som man skimter Fligen
af Gespenst, der flygter just)
Øie paa dets Drømme fik,
paa dets uudtalte Higen,
paa dets Tankers Embryoner,
paa dets Ed, før den udtoner
i et troløst Aandepust,
mens den endnu ligger der

som en nyfødt ren og skjær,
der engang skal bli Forbryder,
paa dets Haab, før Vingen skyder
spæd som Blomstens Hjerteblad,
paa dets Tale, før den lyder,
paa dets Fryd, før den bli'er glad,
og i Smil om Læben flyder.

Hvor er slig en Lidenskab
slig en Vellyst, kvalt af Smerte,
sligt et dæmpet Hjerteslag,
slig en Glød paa Elskovsmunde,
slig en blodig Hjertevunde,
som i Pagttulipens Gab,
denne mørke, selvfortærte,
krampestærke, syge Rødmes
natteagtige Skarlag!

Hvor er Kjærlighedens Sødmes
Frydberusningsøieblik,
da du ja af hende fik,
yndigt i de tvende røde
Roser, som hinanden møde!
Efter Kys en Tørst saa hed,
som de begge brænde med?
Hvor maa Elskovs Anger lide,
Rødmes Blus med Bleghed stride
her i denne fulde hvide?
Hvor er fyrigt Frydbegjær
som i denne Nelliks Skjær?
Hvor et Blod, der saa kan gløde,
som dens fine, purpurrøde
Duggren af Granater, ud
sprængt paa Perlens skjære Hud?
Andagt, naar den syner bedst,
ser paa fjerne Himles Fest

for det frelste Zions Helte,
ei saa fagre fine Telte,
som Konvolvlerne udbrede,
blaaere end Himlens Bund,
finere end Blusels Klæde
foran Brudens Ønskes Mund.
Uskyld har saa fint et blaat,
en saa skjær en Blegnens Kulde,
ei som Hyacinthen faat;
Ømhed ei saa rig en Yden,
som Syringen der, den fulde:
hver en Smaablomst i dens Klase
er en liden egen Vase
af et halvklart Porcellin,
fuld af Honnings søde Nyden,
fuld af Sommerfugles Vin.
Er saa ren en Engels Hjerne,
Jomfrus Tanke, nyfødts Drøm
og Martyrens Taarestrøm
som Narcissens blege Stjerne!
O, i den kan Helg'nen gjerne
al sin Tempelandagt speile!
thi, san rank den skjød, den har
sænket dog det fromme Hoved,
som om Gud i Bøn den loved,
som om Uskyld kunde feile,
somom det en Syndskyld bar.
Og hvor malte sig en Tanke
i genifuld Ynglings Sind
ildig som paa denne ranke
Blodvalmues Luekind?
Og hvor mon saa fyrig Plan
i et Manddomshjerte tændes
som det Flammehvælv, der spændes
ud i denne Tulipan?

Og hvor sukkede en Bøn,
saa uskyldig og saa skjøn
som Kjærminden der, den slanke,
der saa ydmyg, bly sig klynger
— bly som tause Taarers Tanke —
til en Moserosenknop?
O hvor er den Skjald, der synger
godt som denne tause lille
Blomstmystererne, de stille,
blot den engang, engang vilde
Rosenlæben lukke op?

O, hvis Knoppen vilde mæle,
hvis en Aand den vil besjæle,
o hvor jeg den bede vil
(og med Ild maa skjønne bedes)
at fortælle mig hvorledes
slige Blomster bleve til!

II.

Den hollandske Familie.

„*Alonzo de Tobar!* Hvor er du, Alonzo? Alonzo! Tapre Kastilianer! følger du ikke Obersten? *Adelante, Caballero! adelante!*"

*

Alonzo de Tobar, den ulykkelige Maler, som var bleven sit Fædrelands Erobrers, Ludvig XIV.'s hvervede Soldat, fordi han ikke kunde blive *Velasquez* eller Spaniens Stolthed, *Bartolomeo Esteban Murillos*, er bleven tilbage. „Fremad Walloner! Fremad! Obersten har givet Landsbyen til Pris. *Viva el coronel!* Han bryder sig ikke mer om nederlandske Landsbyer end Alba og Luxembourg, Djævelens Ven."

*

Alonzo de Tobar er bleven tilbage. Han, som de vilde Staldbrødre kaldte Sierras Ulv, og som aldrig blev tilbage under en Ødelæggelse af en kjættersk By, har vendt sin Hest, og bøier sig grædende over Manken.

*

Fortvivler han endnu over den store Murillos's „Santa Katharinas Trolovelse“ eller over Velasquez's „Familie“? Ha, der jager de sidste Kyradserer forbi og raaber: „Store Alonzo de Tobar! Lille Murillos! Tapre Kastilianer! følger du ikke Obersten? *Adelante, Caballero! adelante!*“

Har han hørt sin Moder jamre under Hovslagene, eller seet Madonna i Røgskyen, som alt vælter sig gnistrende, snart sort som Natten, snart hvid som en Sky, uhyre som et Bjerg, frem over Kirken? Madonna begeistrede ham ellers til Ødelæggelse over Kjætterne, og den fanatiske Spanier ødelagde forat begeistres til at blive en Murillos og at kunne male en „Santa Katharinas Trolovelse.“

Thi da han stod foran denne i Domkirken i Sevilla, Murillos' Fødeby, da styrtede han til Jorden under Erkjendelsen af, at han ikke var nogen Murillos. Og saa søgte han den franske Fane under de vildeste af dens Krigere, under Wallonerne. Han troede at opflamme Kunstnerens Begeistring og Kræfter ved at nære Fanatismens Glød i en rædselsfuld Krig mod Kjættere. Dem bekrigede *han*, mens han var hvervet til at bekrige det politiske Folk, hans Herres Fiender.

*

Ha, hvor ser Kirkens Blyspir ligblegt ud imod Røgen, der kneiser bag det, mørk, tæt, ubevægelig som et Bjerg, eller imod Luespiret, der skyder sig op af Koret stedse høiere, prægtigere og dristigere? Ve! det skriger derinde, Kirken maa være fuld af Kvinder og Børn.

*

Wallonerne kjæmper med hverandre i Døren om Byttet indenfor. Prestens Datter *Katharina* stod just Brud, da de brød ind i Landsbyen; og hun er i Forvirringen bleven tilbage, hun og hendes Brudejomfruer. „Alonzo de Tobar, vil du ikke være med?“ raabte en Landsmand, idet han paa de andres Skuldre svinger sig op i Korvinduet, og ser ned i den flammende, kvindefyldte Kirke. „*Ah, Paraiso de Demonio! Ah, le Paradis de l'enfer!* O Helvedes Paradis! Og Alonzo, du holder dig tilbage?“

Alonzo holder sig tilbage, bøiet over sin Ganger. Han bliver udstødt af de luxembourgske *fils perdus*, han mister sit Ulvenavn, han bliver hængt for sin Blødhed. Men den fanatiske Kastilianer med det hede Blod vil heller dø med Vanære end lægge Haanden til *denne* Landsbys Ødelæggelse.

*

Ve hans fortærte Sjæl! Saamange nederlandske Landsbyer stak han Faklen til, jublende mellem sine Kammerater „*en la honra de nuestra Sennora!*“ men denne Landsby, *denne* var for yndig, Hytterne for nette, Kirken for ærværdig som en Prest imellem dem, Blomsterhaverne foran dem for nydelige. Vedbende og klatrende Roser havde flettet Gavlene sammen; Stokroser stod paa Vagt udenfor Dørene.

*

Et rædsomt Skrig fortæller, at Kirken tilhører Wallonerne og Flammerne. Det trænger forstærket ud igjennem den opbrudte Dør og gjennem det udstødte Korvindu, hvorfra Katharinas Brudgom, med sin Brud i den ene Arm, har nedstyrtet Alonzos Landsmand. Han viser sig der i samme Øieblik som Wallonerne myldrer indigjennem Døren.

*

Takket være Fortvivlelsens Kræfter og sikre Trin! takket den gamle Vedbendes Arm! Den bar Bruden ned ved hendes

Elskers Bryst. Alonzo har seet hende i Vinduet, og da hun fra Rædselsstedet ilede ind i sin Faders, Prestens Hus, dette der ved Siden af Kirken, det ærværdigste af dem alle, med de lyseste, venligste Vinduer, med den yndigste Blomsterhave udenfor, med den tætteste Efeu over Taget, hvorfra allerede Flammerne slaar ud.

*

Alonzo de Tobar, Maleren, har seet Landsbyens, Provinsens, Nederlandenes Vidunder. „Katharina," mumler han — og der kommer Liv i Rytterens nedbøiede Skikkelse — jeg har seet Katharina, *min* Katharina, ikke Murillos', og dog skjøn som hans. Ha, det var Murillos' Katharina forklaret! Hendes mørke Øine er blevne serafiske blaa, hendes Skabning mer gjennemsigtig, hendes Farve af en mer stjerneagtig Hvidhed: Aasyn, Udtryk endnu mer aandiggjort. Ha, Alonzo de Tobars „Katharina" skal overgaa Murillos' som en Engel overgaar det herligste Menneske!"

*

Alonzo er sprungen af Hesten. Han følger Jomfruen, der, med udstrakte Arme, som korsfæstet, stormer imod sin Faders Dør. „*O milagro de Dios!*" En graahaaret Mand, som, med Jubel i Øiet, medens Ansigtets Træk ikke saa hurtigt kunde give Slip paa sin Forfærdelse, aabnede Døren for de flygtende, og modtog Pigen i sine Arme, raabte jo: „Katharine! O Gud være lovet!"

„Hun *er* en Katharina, og en Brud. Brudekransen flagrede fra hendes Lokker. *O milagro de Dios!* Det er et Vink fra Himlen."

*

Spaniolen er stanset ved Døren. Han hører Salmesang indenfor, og en Stemme derimellem som en himmelsk Harpes. „Himlen er barmhjertig; Alonzo de Tobar skal ogsaa blive Spaniens Stolthed, Kastiliens Malerfyrste, som den store Murillos

er Andalusiens og Sevillas. Jeg har set Murillos' Katharina og skabt i hendes Billede en anden for Alonzo de Tobar."

*

Alonzo stormer rasende mod Døren. „*Ayuden los angelos!* Vanvittige, vil I ikke frelses? Taget brænder, Taarnet raver, Flammerne driver Wallonerne foran sig ud af Kirken og hid, hid! De er frygteligere end Flammerne."

*

Derindenfor knælede Presten, den ærværdige *Adrian* med Bibelen opstrakt i sitrende Hænder; ved hans Side hans trofaste *Margaretha* og omkring dem først Familiens Stolthed, Bruden *Katharina*, der ilsomt havde fundet sin Plads; med den ene Arm om Moderens Hals, med den anden om sin Brudgoms, *Johans*, den blomstrende Yngling; saa den fromme, nonneagtige *Narcissa*, med den fine Stribe af rødt paa de dødblege Kinder, hun, hvis Elsker var falden i Leydenernes heltemodige Udfald: saa *Hyacinth*, den smukke, blaaøiede Dreng, og Søsteren, den slanke, fine *Elisabeth;* den lille *Benjamin* og Tvillingsøsteren *Anna*, „Anna liden", med Hovederne i Moderens Skjød og bedækkede af Barnepigen, den gamle trofaste *Magdalena;* og saa længst borte, næsten udenfor Kredsen, den ældste Datter *Klara*, hvis sørgelige Lidenskab for en fiendtlig Kriger — maaske Narcissas Trolovedes Banemand — havde overgydt hendes Ansigt med en Bleghed, som dog vakte mindre Familiens Medlidenhed, end man skulde troet hos disse saa milde og gode Mennesker.

*

„*Ayuden los santos!*" De kommer!" larmer Alonzo udenfor. „Afveien! Huset tilhører mig." En enkelt Pallask høres imod mange. „De kommer!" raaber Johan, ilende mod Døren. „Paa Knæ!" befaler den gamle. „Gud alene kan redde." Og Kredsen slutter sig nærmere sammen. „Frels os! Wallonerne . . ."

hviner Narcissa med Hænderne for Øinene. „Vi vil blive frelste!“ raaber Klara med et Skjær af Rødme paa Kinderne; thi hun syntes at have hørt sin Spaniers Stemme. „Ja, vi vil blive frelste“ — jamrer Faderen hændervridende — „Gud være os naadig! Kom, Klara, mit Barn! Alt er tilgivet. Gud være lovet! Vi vil blive frelste. Thi Flammerne naar os, før de rædsomme — —“

*

Luerne ruller ovenover i store Bølger, Bjelker fra den brændende Kirke falder over Huset, ryster det i dets Grundvold, og støder Ilden Aabninger, hvor de kan gribe ind.

*

„Herind! Herind, Kammerater! *La doncella aqui!*“ Alonzos Landsmand, som jublede om Helvedes Paradis, da han saa ned i den kvindefyldte Kirke, har sprængt Døren. „*Abajo los hereticos!*“ Wallonerne styrter ind; Flammerne fra den anden Side. Alonzo har ikke kunnet stanse dem. „Det er ham!“ skriger Klara, omfavnende hans Ben. Han støder hende væk grusomt som han engang gjorde, og griber, kjæmpende med sin vilde Landsmand, efter Katharina, der trækkes af sin Fader og sin Brudgom mod den anden Side, mod Flammerne. I samme Sekund — — —

— I samme Sekund . . .

Gud! Himmel! hvad er skeet?

Kirkens Taarn er styrtet over Huset, gjennem dets næsten gjennembrændte Tag. Alt er begravet: Alonzos Landsmand, der i rasende Begjær var sprungen midt ind i Kredsen af de knælende, Katharina og hendes Brudgom, Moderen, Klara og de øvrige Børn og Tyendet, alle undtagen Faderen og Alonzo, der hver paa sin Side befandt sig længst udenfor det Sted, hvor Indstyrtningen skede. Men Katharina var ikke længer imellem dem. Ve, ingen af dem har Katharina!

Det var en skrækkelig Sekund, og dog var den foregaaende, da de vilde Krigere viste sig i Døren, rædsommere.

*

Langt bort var de to reddede slyngede. Lykken er Ulykkens Luner. Adrian vaagner. Det var Nat. Wallonernes Værk var fuldendt: Intet tilbage af Byen. Kun den af Nattekulden nedslaaede Røg laa som en blaahvid Sjø over Tomterne. En mørk Skikkelse bøier sig over den gamle. Han kjender Spanieren paa Hjelmfjederen, og trækker gysende Vaabenkappen, som denne af Medlidenhed har bredt over ham, over Hovedet. Stjernerne blikkede roligen ned, som om intet var passeret, og Frøerne sang i Kanalen, der sneg sig langsomt hen gjennem Sletten. Kun Storkene syntes at sørge; thi de stod sammenflokkede ved Bredden med Hovederne under Vingerne. Ogsaa deres Reder var brændte.

*

Om en Time dagede det alt. Storkene er alt fløine, da Spanieren ryster Adrian vaagen af en Søvn, der lignede Døden saameget, at den ikke engang aandede. „Var *hun* din Datter, gamle?“ spørger Alonzo med hul Stemme.

„Hvem?“

„Hun, gamle! *la querida del cielo!* Du saa det, og maa forstaa mig.“

„Jeg havde fem: Klara og Katharina og . . .“

„Katharina; ingen anden mener jeg. *O mea caritta!*“

Den gamle ler ham op i Øinene.

„Madonna! Han er vanvittig. Gamle, gamle, saa saml dog dine Tanker.“

Adrian ler endnu voldsommere. Krigeren gyser.

„Var hun det ikke, var du ikke hendes Fader, men kun den kjetterske Prest, som skulde vanhelliget hendes Hoved med din Velsignelse, jeg kunde slænge dig ind i den glødende Aske; og det vilde være en Barmhjertighed.“

Den vanvittige stirrer paa ham og kryber sammen.

„Ve mig! mumler Alonzo. „Jeg har mistet mit Ideal, som skulde have ladet Alonzo de Tobar overgaa Esteban Murillos. Men varer en guddommelig Aabenbarelse længer? Jeg vil ile tilbage til Spanien, og i et Kloster bede Himlen at gjengive mig hendes Billede i Erindringen."

Den gamle stirrer endnu, efterat Krigeren forlængst er borte — han, der iler som rasende over Sletten, og som vilde blive hængt med alle sine ærgjerrige Malerplaner, om han stødte paa Eskadronen, hin mørke Linje, der bevæger sig hist henne under Horisonten som Skyggen af en Sky.

*

Ha, der opdagede de ham. Eskadronen spreder sig. Jagten begynder efter en Efternøler og Desertør. Men den trofaste, kloge Hest, som søgte og fandt sin Herre, tager Tøilerne til sig for ogsaa at frelse ham; og saaledes undviger *Alonzo Michael Tobar,* han, der blev den store Bartolomeo Esteban Murillos' heldigste Efterligner. Men det Værk, som giver ham en Plads imellem Spaniens Malere, er en „Santa Katharinas Trolovelse", hvori han er original, og som tvister med Murillos' verdensberømte om Palmen, samt en „Familie", der ikke giver Velasquez'es meget efter. Idetmindste har den alle de søde Ansigter i Adrians Familie.

Men hvem kjender Alonzo de Tobar? Hvem kjender engang Spaniens Storhed, Spaniens geniale Storhed, som det besidder, fordi det har vidst at bevare sin nationale Individualitet? Verden kjender kun Storheden af dets Ulykker.

III.

Gamle Adrians Blomsterbed.

Aar er rundne. Der staar en Hytte, hvor Presteboligen stod. Ensom staar den der uden Naboer. Omstreifende Med-

lemmer af de faa af Menigheden, som fik flygte, har bygget den for sin gamle Prest, som de fandt imellem Ruinerne.

*

Det er en smuk Foraarsdag. Solen skinnede ogsaa hjerteligt og fromt hin Dag, da Wallonerne ødelagde Landsbyen. Gamle Adrian sysler udenfor Hytten, saaende og plantende i den askeblandede Jord. Han ved, det er Pletten, thi han har fundet sin Margarethas Fæstensring der og et Skud af hendes Syringe udenfor Vinduet, hvorunder hun pleiede at sidde med sine Børn. Han har alt faaet Liv i det; og nu saar og planter han rundtomkring det, mumlende: „Gud vil give sin Velsignelse, Gud vil give sin Velsignelse.“ Fremmede gik mange Gange forbi og lo og sagde: „Hvormange har det ikke brændt for, uden at de er blevne gale?“

*

Men hvem skulde tro, at den gamle Gartner, som graver saa ivrigt og dog afmaalt, som passer saa nøie at vande og bedække sine Planter, som sysler saa væver i sit Bed, skulde være afsindig? — Hans Haar var vel hvidere, men glat og skinnende som før, hans Kinder rødere, hans Øine klarere og ildigere. Og han kunde le for sig selv, gnidende Hænderne af inderlig Fornøielse, naar han opdagede et Skud, et Blad mere paa sine kjære Planter. Da mumlede han: „Gud vil give sin Velsignelse!“ og han bøiede sig, korsede, og hviskede den hellige Velsignelse over dem.

*

Det led om lidt. Syringen skjød. Alting blomstrede omkring den. *Holland*, Floras Yndlingsbund, havde aldrig baaret saadanne Vidundere af Fuldkommenhed og Skjønhed. Det var en Sommeraften efter en mild Regn. Enkelte Draaber laa tunge og fulde igjen paa Bladene. Med sitrende Læber sad den gamle over sin blomstrende Skat.

— — „O min Sjæl, o vær nu stærk!
Bær Vorherres Underværk!
Dø ei, Hjerte, som maa stanse,
at min Aand kan bedre sanse,
at, i Lytten til dets Banken,
ikke den forvilder Tanken!
Døv mig ikke, om du daarer,
om du tryller og beruser,
du Henrykkelsens Musik,
som i mine Øren suser!
Søde Graad, ei blind mit Blik!
Lad mig se med disse Taarer,
som med tusind Øine klart,
som med alle Stjerners Fakler,
det Mirakel af Mirakler,
som er bleven aabenbart!

Ve det Vanvid, ve mig Stakkel,
ve mig mer end øieblinde,
tvilte jeg om Guds Mirakel!
Slaar vel Solen i sin Glans,
høiest paa sin Middagstinde,
klart som *dette* Syn og Sans?
Maa mod Klippen knuste Pande
saa dens haarde Tilvær sande?
Føler Moderen saa sandt
af sin vellystfulde Smerte
Livet af sit Elskovspant?
Elskeren, at det er hende,
hende kun, den sukbegjærte,
paa hvis Mund hans Læber brænde?

Naaden, dette milde Hjerte
i trefoldig Guddoms Aand,
større Under gjør paa Under

med hans Almagts venstre Haand,
end en Drøm selv Englen blunder,
mens hans Visdom, forat maale
Dybets Dyb og Fjernets Fjerne,
forat styre vilden Stjerne
strengt og stramt med Solens Straale,
for Kometerne at tøire,
lede alt saa regelret,
at selv Ormen fatter det,
kun har Brugen af den høire.

O hvo prøvte Almagts Styrke?
Og hvo saa til Visdoms Tinde,
til det Lys, af Solens Mørke
og af Stjerners Mulm ernært,
hvori Englene er blinde,
hvori Tanken blir fortært?

Mennesket i Brystets Hule
kan sit eget Hjerte skjule, —
Hvo har i Algodheds set?
Hvo Barmhjertighedens Skjød,
hvor Undfangelsen er skeet
til det Under, som er fød?
Fødes ei i helligt Løn
Støvets Barn og Syndens Søn?
O hvo turde da vel se
Naaden i dens Fødselsve,
i den Stund, af Almagt svanger,
da Guds Kjærlighed undfanger
Underet, den lader ske?

Jeg har set det! *O Margrethe*,
hvilke Undre ere skete!
Gud ske Lov for Sans og Sind!

Gud ske Lov jeg er ei blind,
som min gudsforgangne Klage,
der var blindere end Sten,
djærvere end Hjobs i Støvet.
Alt er kommet jo tilbage,
Alting som i gamle Dage,
alt igjen som Foraarsløvet;
ingen fattes: ikke en.
Gud i disse Blomstre givet
atter har jer alle Livet.
Gud har eders Sjæles Blod
gydt i disse Planters Rod,
saa jeg hvert Lineament
ser i Blomsten velbekjendt,
hører elskte Hjerters Banken,
ser bekjendte Øines Straaler
i de fine Blomsterskaaler
klart som nogensinde før.
Ja, hvad Under Gud dog gjør!
Tidens sønderbrudte Krans
har han atter sammenbunden:
smigrende som Ammemunden
hvisker til min vakte Sans
gamle Dage ved mit Øre.
O hvad Toner faar jeg høre!
Margarethas Stemme ler
blidt som forhen under Grenen,
den som rasler paa Syrenen;
Blomstens fine violet,
blaat og rødt i Hvidhed badet,
endnu dæmpet mer bag Bladet,
er — o tør jeg løfte det?
tør et Underværk jeg granske? —
jo grangiveligt og ganske

hendes Sløifes egen Let,
som hun sad der dagligdags,
med det fromme Hoved bøiet,
over Søm og Strikketøiet,
syslende med alleslags.

Jeg var mer end blind, om ei
jeg min *Annalidens* Øie
fluks gjenkjendte grant og nøie
her i denne Glemmigei.
Ak, jo mer jeg ser paa den,
kjender jeg mit Barn igjen,
skilner jeg grangivelig
min fra andre Glemmigeier.
Gud, mit Barn, velsigne dig,
du har slynget, som du pleier,
Armen om din Tvillingbror:
Rosenknoppen der, som gror
Glemmigeien min ved Siden:
Benjamin og *Annaliden* . .

Over begge med den rene,
fulde, sølvertunge Draabe,
har et Fløielsblad sig lagt.
Det er gamle *Magdalene*
med sin Graad og med sin Kaabe,
paa sin ømme Ammevagt.

Og mit Syn er ei saa blindt,
at det kjender ei min egen
Elsklingsdreng, min *Hyacinth*,
frem i Hyacinthen stegen.
Hvor var slig en Dreng blandt Drenge,
slank og sværmerisk og from?
Hvor er slig Vidunderblom

i alt Hollands Blomstersenge?
O jeg ser i denne fine
amethystne Kalk den ømme
sværmeriske Josefsmine,
hvormed han fortalte Drømme.
Og naar Drømmen saa var ude,
Hovedet Fantasten bøied,
blegnede og nedslog Øiet,
som de fuldtudsprungne af
Hyacinthens Blomstre lude,
naar de første Duft udgav.

Fagreste Konvolvel, fin
som en Serafs Aandedræt,
fanget af en Kerubin
i et Blomsters Maskenet,
i en død Blaaklokkes Lin,
du er min *Elisabeth,*
Hyacinths Tilhørerinde,
som ham kunde bedst forstaa,
med de store Øine blaa
af sin Tro aldeles blinde.

Kjendte jeg mit Barn, mit bedste,
havde jeg en Faders Hjerte,
om jeg ei *Narcissas* Smerte
her i Pinseliljen læste?
om jeg ikke mer forstod
hvorfor hun er uden Blod,
paa hint skarpe Purpurskjær,
paa hint sikre Flammebilled,
af den Fæstensring, som brødes
kun af Døden, som den dødes,
som paa hendes Kinder spilled,
paa den hede Draabe nær,

som jeg angest saa paa Kinden
i Fremtindren og Forsvinden?
Ve, sin Stribe af Karmin,
Arret efter Smertens Bid,
Dødens Judaskys indsvid,
bærer endnu hendes Kind!
Stjernen er ei hvid som denne,
syge Perle ei saa bleg
— (Liljen, som af Mulden steg,
er jo vistnok ogsaa hende),
Dybets Glød, Korallens Brand,
solskinmættede Rubin
tindrer ei saa hedt som hin.

Ve, om efter disse Mærker,
som hvert Øiekast forstærker,
om jeg da med grum Forstand,
med en Ravnefaders Vilje,
med et indbildt Blik, som al
Glæde fra sig selv bestjal.
kunde skilne mellem disse,
mellem denne Pinselilje
og min døende Narcisse!

O hvad Jubelfryd opdager
jeg til denne Time spart!
Søde Øieblik, der bruge
Tiden kun af Pilens Fart,
af et Glimt fra Solens Øie,
for den hele Gift at suge,
for det bitre at fordøie
af saamange Dages Klager,
af saamange smertebulne,
jammerfulde, taaresvulne
Nattetimers vaagne Ve!

Lever jeg? Er bristefærdigt
Oldingøie bleven værdigt
til sin Salighed at se
saa fuldstændigt aabenbaret
før velsignet Død har klaret
med sit Pust hans Øiesten?
Se der mangler ikke en!
Der i Rosen ved sin Rose,
se, der er jo Brudeparret
Katharina og *Johan!*
Kjærligheds Apotheose,
Katharina og *Johan!*
Begge i hinanden tabte,
i hinandens Billed skabte,
veksler deres Hjerter Slag
under Taarers Sammenblanden,
i et evigt Favnetag,
veksler deres Øine Lys,
tænder Straaler i hinanden,
veksler Læben Saligheder,
høie, endskjønt tause, Eder
i de endeløse Kys.

Salig er jo Bryllupsstunden,
slugt af Flammen, gjenoprunden?
Himmelnaadens milde Graad
gjorde Asken frugtbarvaad,
mine egne Taarers Kræfter
dugged tæt og lunkent efter,
hede Stonnen af min Vaande,
mine Bønners varme Aande
lokked da fra Buskens Skud
begge sine Roser ud:
Katharina og *Johan,*

begge disse sammenbøide,
i hinanden saa fornøide
morgenrøde, morgenfriske
Roser, som isammen hviske —
Katharina og *Johan.*

Mig imøde, som fra Bunden
af to gyldne Trylleskaaler,
fra de dybe Roser straaler
deres fagre ungdomshulde
Aasyns Træk saa frydefulde.
Thi for dem er Bryllupsstunden,
den som Flammerne fortærte,
atter salig gjenoprunden,
Hjerte knyttende til Hjerte,
Katharina til *Johan.*
Thi ved Himlens Under kan
nu i Fred jeg gamle Hyrde
deres Vielse fuldbyrde,
afbrudt paa hin Rædselsdag,
ende saa i Ro og Mag
Brudetalen, som de vilde
rædsomme Walloners Magt
havde Hjerte til at spilde,
før Velsignelsen blev sagt.

Nu jeg frit, med Haand paalagt,
Guds Velsignelse nedbeder,
Himlens Væld af Saligheder,
Brud og Brudgom, over eder:
Herre, lys dit Aasyn over
Yndighed, som sig trolover!
Herre, løft dit Aasyns Glans
over Fromheds Brudekrans!

Herren give dig sin Fred,
elskende Uskyldighed!

O Henrykkelsens Sekund,
Saligheders Fødselsstund!
du er altfor tung af Glæde
til at fly saa flygtig hen,
som de andre dungraa, lette
farveløse Solglansstunder,
Skjæbnens Pust mod Døden vifter
henad Livets Ørkenslette; —
du demantne af Sekunder,
som er engang allerede
kommen himmelsendt igjen,
ei saa troløst og saa let,
som de andre dig omskifter;
du maa frydbelæsset dvæle,
til mit Hjerte vinder Mæle,
til det mestre kan sin Tanke,
til det engang bliver træt
af saa maalløst, stærkt at banke,
til det engang bliver mæt
af den søde Fryd at græde,
medens mine Læber juble,
medens Øiet straaler, medens
brudte, vilde Ord (og dog
skjønne som af Salighedens
ubekjendte Himmelsprog)
stødende paa Tungen snuble,
somom ikke jeg var klog.

O det er somom en stille
lummer Regn faldt i mit Hjerte,
somom Knuden af min Smerte,
Dryppestenen af min Ve,

Sorgkrystallen i mit Sind,
opløst i Velsignelse,
ud i denne Graad maa trille
over hele vide Jorden,
hyllende dens Bjerge ind
i en skabningssvanger Sky,
i sit lunkne Mulms Neddignen
svangrende den med Velsignen,
til en frydfuld, skyldløs Vorden
svangrende dens Dyb paany.

O hvor har jeg nok af Mæle,
for at tale ud min Lyst?
nok af Hvælving i mit Bryst,
nok af Luft, af Rum, af Lyd,
ømme, sitrende og høie,
for i Toner at besjæle
denne Overlast af Fryd?
nok af Speile i mit Øie
forat fange op det Hele?
nok af Sanser for at nemme?
nok Erindring for at gjemme?
nok af Tanker for at fatte?
nok af sterke Nervestrenge
for at bære Glæden længe?
nok af Hjerte for at dele
Ømhed nok til mine Skatte:
til *Margretha*, til de tvende
smaa, som smiler næst ved hende,
til *Narcissa* min, som skranter,
Hyacinth med Drømmermine,
troende *Elisabeth*,
aldrig af hans Undre mæt,
til min Stolthed, *Katharine*
til de dyrebare Panter,

Himlen atter mig betrode
frem i disse Blomster grode,
disse der, min egen Æt?

Ve mit Ravnefaderhjertes
sløve, mosbegrode Sten!
Jeg har kunnet glemme en
af mit eget Kjød og Ben:
stakkels *Klaras* Dødningsmertes
blege Billede i denne
hvide Rose, som er hende,
hende selv. Se Blusel kjæmper
end paa Kinden jo som før
i det rødmende, som dør,
som med Bleghed Smerten dæmper,
med de dunkelhvide Emmer
af en nedbrændt Lidenskab,
Kalkestøvet af Ruinen,
som hun under Blidhedsminen
sønderknust i Hjertet gjemmer
af sin Freds og Uskylds Tab!

O mit Barn, se til din Far!
Rose hvid, som *Klara* var!
Han er ikke længer vred
paa din syge Kjærlighed,
han har intet Blik, som rammer
knusende din knuste Jammer;
han har intet Øiekast
for at skjære hvad der brast;
han har kun en Faders Hjerte
og Velsignelser i Munden
og en Smerte for din Smerte,
og et Taaredryp for Vunden,
Taarer af balsamisk Glæde;

thi jeg ogsaa dig har funden:
Ingen mangler i min Kjæde.
Alle ere jo tilstede
saa lyslevende og sande,
at jeg ikke kan forblande
Sandheds Syn med Sandheds Skin.
Thi det sværges i min Sjæl,
derpaa mine Øine bande,
kjendende jer altfor vel:
Blomsterne ei *skulle* være
eder blot i Fantasi'n,
eder, mine Børn og Viv,
men forvist de eder *ere*,
eder jo til Sjæl og Liv,
eder ja i Ansigtstræk,
Eiendommelighedssind,
Karakterens fødte Mine,
Smilene, som præger ind
sine sommerfuglefine
Spor, idet de flygter væk.

Og jeg hørte eder tale,
hvis min Sans ei laa i Dvale,
hvis ei Dødens Gravmos alt
spirede i Ørets Spalt.
Men hvad mere Sans behøves?
Øiet ser, om Øret døves,
alt er blomstret frem igjen,
Alting som i gamle Dage: —
dugget til af Himmelen,
giver Jorden det tilbage,
Alting som i Bryllupsstunden,
da min Lykke folded ud
alle sine Hjerteblade,
spredende sin Krones Straaler

mere ud end Himlen taaler,
da dens modne Blomsterskud
høiere mod Sky var runden
end de himmelske tillade,
just i det Moment den brast
paa den vrede Almagts Bud
ned med Flammerne i Grunden,
og for hen med Gnistens Hast.

Derfor — o er det Sekunden,
atter nu med Liv begavet,
frem af Tidens Bæger runden,
da min frydberuste Lykke
blev i Rædslerne begravet,
som i denne sig fornyer?
Derfor mangler heller ikke
Flammerne, de røde Skyer
fulde af Dæmoners Blikke,
bragende af Helveds Latter.
. . O der gløder frem de atter.
Ve mig! frels! — O frelst er alt,
siden over er Sekunden,
da, sig borende i Grunden,
Taarnet brændende nedfaldt.

Derfor denne Tulipan,
(ægte „Admiral Enkhuisen“)
som sit Flammedyb bedækker
fuldt med hvide Emmers Flekker,
ikke *er*, men *kun* betyder,
Huset, da det stod i Brand
og den Valmu der, som skyder,
pralende med Flammer siret,
over Bedet, den er Spiret,
da det svimlede og faldt.

Denne Zwiebel dunkelrød
(„Admiral van Liefkenshoek“)
lig en Nat i Luer sat,
lig et Baal med Nat bemalt,
Døden livlig, Livet død,
fyrig-kold og kraftig-mat,
lig en netslørt Kjæmpestyrke,
tryllebundne Dæmonshu,
den betyde skal hin mørke,
gaadefulde, fromme, vilde,
barske, milde Spaniol,
som i Rædselsstundens Nu
turde sig mod Skaren stille,
somom Helved han befol:
Han med Dommen paa sin Pande
halvtens ud af Naadens Skrift
i et herligt Træk udslettet,
han med Lidenskabens Brande
sydende i Smertens Vande,
med sit Smil af Kummer mættet,
fuldt af Honning og af Gift.

Og ved Siden se Uhyret,
se hans vilde Kammerat,
se den rasende Soldat
i en dobbelt, guldbaldyret,
tigerøiet Fløielsblomst —
han, hvis Rædselsid blev styret
kun ved Dødens Mellemkomst!

Disse fareløse Luer,
denne Flamme, som ei hviner,
disse Rædsler uden Skræk,
denne Blomsterdæmons Træk
jeg med uforstente Miner,

uden Øieblinken skuer.
Ned i Tulipanens Grube,
ind i denne Kobberkube,
fuld af vildtforfløine Gnister,
tør jeg stirre uden Svimlen;
uden Sortnen for mit Øie
Flammekjedlens Dyb jeg maaler;
Lueblomsterspirets høie
Flugt jeg følge tør mod Himlen,
veksle Mine kjæk og bister,
Øiekast af Ørnemod
med den fromme Morderengel,
Spaniolens Sjæl, som gløder
(dertil Gud ham altfor ømt
har evindelig fordømt)
ud fra denne Zwiebels Stængel
i den dybe Kalk, der bløder
af en Sygdoms sorte Blod.

Ja, jeg elsker dette Syn,
hvis Betydning let er gjettet
uden megen uvis Anen:
Husets Brand i Tulipanen;
Taarnets (som et sammenflettet
ifra Dybet opskudt Lyn)
i Papav'rens Knops Skarlag;
Kirkens eget brede Tag
i dens Blomsts udslagne Flammer;
Spaniolens vilde Jammer
(som han viste sig i Døren
blodig, rædsom, dog kanske
forat redde alle førend
enten Flammens Rædselsdød
eller ind hans Landsmænd brød)
i den mystiske, tilflorte,

krigerrøde, munkesorte
Pragttulipes aabne Bæger,
hvori Nat og Flamme leger.

O jeg elsker disse Syner!
O jeg ser med Kjærlighed
Blomsten, som saa skummelt lyner,
Farven, som er bleven hed.
Disse Blomsters skjønne, tyste
Rædsler kun mit Minde skrække;
mine Øine de forlyste,
Læbens døde Smil de vække.
Thi de hører ogsaa med
til den samme Time jo,
da hengivnest var min Tro,
til den samme Time, da
høiest var min Salighed,
da min Sjæl var Himlen næst,
Støvets Tanker længst ifra,
lettest under Rædslers Tyngde.
Thi det var jo just Sekunden,
da jeg elsked mine mest,
da os Døden alle fandt
som os Rædslen sammenbandt,
i hverandre sammenslyng'de
og med Herrens Lov paa Munden,
uden Knurren deriblandt.

O hvormed har jeg fortjent
dit Mirakel, store Gud?
Skulde — o det var ei ment!
Ormen tør ei tale ud! —
Skulde, ja, om ei du selv,
du, den helligste og største,
fjernere fra Engles første,

end fra høiest Himmels Hvælv
dybeste af Havets Kilder . .
skulde ikke du, du selv,
du, hvem intet Navn afbilder,
du, hvem Verdner Blomster ere,
Græs, som Dybderne maa bære,
men kun en af Engles Orden,
en blandt Aanderne ophøiet,
som har Vælde over Jorden,
have, i din Naade stærk,
gjort det store Underværk,
for at se en Orm fornøiet,
for sin Herre Gud at ligne,
naar han, efter Seklers Rækker,
slugte Stjerner gjenopvækker
i de Rum, der døde ud,
— o! da beder, jeg, o Gud,
at du Englen vil velsigne,
der har været god som du,
mægtig med barmhjertig Hu,
mægtig i hvad der er herligst,
mægtig til sin Gud at ligne,
kjærlig — o som du er kjærligst!
Da jeg beder — Tys! . . . .

*

En høi, statelig Mand, med en Guldkjæde med Oraniens Portræt paa den prægtige sorte Fløielsvams, med en Diamant-agraffe paa Baretten, en Børs, hvorigjennem Guldet blinkede, og Daggert ved Siden, fulgt af en Dreng med en Vase fuld af Blomster, triner over Grushobene igjennem Hyldebuskene, der omgav gamle Adrians Plet. Han slaar dem tilside. — —

VI.

Jan van Huysum, Blomstermaleren.

„Vær forsigtig, *Navnløs,*“ siger den fremmede, „disse Ruinernes Blomster er prægtigere end Havernes. De har suget sine Farver af Blod og kalkede Ben, og Luerne har tilberedet Jorden.“

*

Den gamle forskrækkes. Dog reiser han sig ikke fra *Margarethas* Græsbænk. Ellers pleiede kun Storkene, der var vendt tilbage, fra en af de igjenstaaende Murtinder, eller Hovedet af en nysgjerrig uskyldig Øgle imellem Stenene, Hyrdedrengen fra den nærmeste Landsby, en Zigeuner eller en ligesaa ilsom Vandringsmand, at se ind til ham.

*

„Ha!“ raaber den fremmede. „Hellige Himmel! Naar saa mit Øie saadanne Blomster? Disse har du ladet spire for mig, for mig alene. Bort med disse elendige Vandskud, Dreng, som du gjemmer paa! Disse skal blive mit Underværk, som de ved Himlens Velsignelse er blevne Jordens.“

*

Adrian: „Du har Ret, fremmede. De er det ved Himlens Velsignelse.“ Og han mumlede atter:

„Ve det Vanvid, ve mig Stakkel,
ve mig mer end øieblinde,
tvivler jeg om Guds Mirakel!“

Den Fremmede: „Du maa overlade mig dem, gamle.“

„Nei, nei, nei!“

„Du maa. Jeg vil betale dem.“

„Du kan ikke. Tro mig, du kan ikke.“

„Tror du?“ Og han kaster sin Guldbørs til Adrian.

„Ikke med dine Øine, ikke med dit Hjerteblod.“

Den fremmedes Ansigt blev skarlagenrødt. Hans Øine funklede. „Jeg har sagt dig, gamle, at jeg maa. Der er

Prinsen af Oranien og hans Gave!" Og han kaster sin Guldkjæde og Diamantagraffen for Adrians Fødder. „Er du fornøiet?"

„Dine Diademer opveier ingen af disse Dugdraaber paa mine Blomster. Men forfærd mig ikke! Dit Øie er skrækkeligere end din Tale. For Guds Barmhjertigheds Skyld, hvad vil du?"

Den fremmede har trukket sin Daggert. „Ikke dit Liv, men Blomsterne."

„Ja de er Liv! Afsindige, rør dem ikke! Ved din og min Salighed, de er Liv, de er Liv!"

„Just derfor. I denne Sekund maa jeg have dem! i næste er de ikke som i denne."

Han knæler alt ved Blomsterne. Den gamle springer op med Forstenelse i sine Miner. Den fremmede har alt Staalet paa Rosenknoppens Kvist. Han skjærer. I samme Øieblik udstøder Drengen et Skrig og styrter om med Haanden paa Hjertet. „*Benjamin*, *Benjamin*, mit Barn!" hviner Oldingen, og synker tilbage med Døden i sit Aasyn.

Den fremmede vrister Vasen af Drengens Haand.

„Hvad gaar af dig, Dreng? *Navnløs*, *Navnløs*, min Dreng, fik du ondt af denne stærke Blomsterduft? eller har en Slange stukket dig?"

Kvisten med Rosenknoppen er af, og Drengen er død.

*

„Hvad er dette? Ha, der var
Blod paa Kvisten, som jeg skar,
Blod som i en Vunde aaben,
og en Draabe paa mit Vaaben.
Men nu er jo alt forsvundet;
Smerten vel, men ei min Angst
midt i Glæden for min Fangst,
er jo lykkelig forvundet.

Rædsel! var da min afsjælte
Yndlings Livsenssnor forbundet
her med denne Knop? og dvælte
da hans Genius i den?
Mon sit Liv med den han delte?
Dobbelt, med fornyet Kraft
synes det indblæst igjen
i dens friske Purpursaft.
Knoppen synes, vakt af Dvale,
vaagen Geist i sig at hilde,
og dens Læbe, blot den vilde,
digtende at kunne tale.
Jeg maa derfor raskt mig skynde,
ende, som begyndt at synde;
jeg maa skynde mig, før du,
Rosengeist, forandrer Hu,
før du lyster at forlade
dine saa forvandte Blade."

*

Den fremmede omfatter Blomsterne med skjælvende Hænder. „Der er Rædsel heri, men jeg maa fortsætte, medens denne Gartner, som er vanvittig i sin Gjerrighed og skjuler sine Mysterier i denne Afkrog, ikke kan forstyrre mig."

Han ser paa den besvimede Olding og dvæler endnu.

„Ha, hvo har negtet *Jan van Huysum,* Blomstermaleren, en Buket?"

*

Inden tre Sekunder pranger *Adrians* Blomster i Malerens Vase. Der er ingen voldsommere, hensynsløsere, selvkjærligere Lidenskab end Kunstnerens. Den kjender ikke Grænser, Ret eller Synd. Den griber efter sin Lysts Maal med Gigantarme, fordi den tror den har et Gudehjerte.

*

Da han med et begeistret Blik løftede den fulde prangende Vase op, vaagnede den gamle.

„O min Gud! min Gud! de er dræbte,“ jamrer han med Hænderne for Øinene.

„For at leve evigt,“ siger den stolte Maler, svingende Vasen høit.

„Sørg for Drengen. Han var min Pleiesøn og kanske dit Barn.“

„Ja, ja, han var det . . min *Benjamin*; og du har myrdet ham, myrdet dem alle, hans Søskende, hans Moder og hans Fader, som forbander dig med den rædsomste af Forbandelser, med Forbandelse af dit eget Barn indtil Vanvid af Sorg over dit eget Barn. Ja, hvis Gud gjør en Tusinddel lige for lige — du skal forgjæves trygle om Guds og dit eget Barns Barmhjertighed og om, at dit Staalhjerte skal kunne briste, om at kunne dø som jeg.“

*

Og den gamle havde slæbt sig hen til Drengens Lig. „Djævel!“ stønnede han endnu, „du ved ikke, hvad du har gjort.“ Han sukkede endnu engang og saa ikke mere.

*

„Men jeg ved hvad jeg *vil* gjøre, og hvad jeg *kan* gjøre,“ raabte Maleren, fordybende sine Blik i den herlige Buket. Men da han saa Oldingens Øine brustne og hans ærværdige Haar udslaaet over Drengens blege Dødstræk, da sitrede det igjennem hans store, nervøse Skikkelse; men han mumlede dog endnu, idet han bortfjernede sig med et sky Blik, „ja jeg ved, hvad jeg *vil* gjøre. Hvo har negtet *Jan van Huysum* en Buket?“

Jan van Huysum malte *Adrians* Blomster. Der fled aldrig et herligere Mesterstykke fra hans Pensel. Samvittighedsnag, eller maaske heller en angst- og anelsesfuld Overspændthed,

drev hans Geni til det høieste. Han arbeidede med den unge medicinske Novizes bankende Hjerte og ilsomme Haand, som ved Midnatstide anatomerer et stjaalet Lig. Han syntes stundom at se Aanders Aasyn i Blomsterne, og da var det ikke langtfra, at Adrians Forbandelse gik i Opfyldelse. Fra dette Øieblik, da han stillede Vasen foran sig og udspændte sin Ramme, begyndte han at indestænge sig, naar han arbeidede; han blev menneskesky og melankolsk, men herligere i sine Arbeider end nogensinde.

Man holdt disse Egenskaber for Træk af en Originalitet, der tilhørte hans Geni, og flere, end man skulde tro, var for nuftige nok til at tænke, at dersom Jan van Huysum ikke var saa bizar, vilde han heller ikke male saa herlige Blomsterstykker eller være *den* han var.

Men man rystede paa Hovederne og trak paa Skuldrene og gjorde Miner til hverandre, da den store Mester begravede Blomsterne paa det omhyggeligste i viet Jord, da de var visnede, og bad over dem.

Hans ugudelige Søn stod hos og spottede og lo ad sin Fader. Det var et af de Træk af hans Slethed, som lod Adrians Forbandelse gaa i Opfyldelse. Thi Gud hører den døende; og Følelsen af at have begaaet en Forbrydelse og Anelsen om at have overskaaret nogle af Naturens hemmelige Strenge, som bandt hin gamles Hjerte til Tilværelsen, forberedede hans mørke, imodtagelige Gemyt for den Skjæbne, der virkelig rammede Mesteren: Vanvid — som det hedte, over sit Barns Slethed.

Der var ogsaa andre Aarsager. To Smerter greb hans Hjerte paa engang, naar han mumlede stille hen for sig: „Benjamin! Benjamin!“ Det var i de tungeste Timer. Da lettede han sig ved at pensle paa Rosenknoppen.

*

Han arbeidede stedse paa sit Blomsterstykke. Det blev aldrig fuldkomment nok. Han syntes at erindre en ny Skjøn-

hed, hver Gang han lod Haanden synke og strøg sig over Panden, som vilde han stryge alt bort indtil Benet. Han nænnede aldrig at give Maleriet sit Udødelighedsmærke — visselig ikke nødvendigt uden for sløvere Øine for *de Heems*, Blomsterdigterens, Skyld, „Blomsteraltarets“ genifulde Skaber, han, som forholder sig til *van Huysum* som *Pereira* til *Velasquez* og *Alonzo de Tobar* til *Murillos.* For hver Gang han greb Penselen til sit Navnetræk, kom der nogle Uefterligneligheder af Fluer, Snegler og et Fuglerede og ogsaa et Par Blomster uden hin hemmelige Betydning til, som Ting, hvorved han søgte at tilsløre for sig selv Hovedgruppens Betydning og at skuffe sig selv med, at det var den blotte Natur, han havde malt.

*

Endelig engang i et lyst Øieblik — Blomsterne syntes at bøie sig imod ham, Rosenknoppen at aabne sin Læbe og at bede — sætter han Penselspidsen atter til for at gjøre Trækket: „*Jan van Huysum fecit*“.

Det er paa den Plads, hvor Blomsterne er jordede, han opløfter Maleriet i dets Belysning. Han smiler. Jan van Huysums Sjæl tilstaar for sig selv i dette Øieblik, at det er fuldendt.

Da falder en Draabe fra den klare Luft derpaa. Den udsprænges over Blomsterne. Under! Smaadraaberne bliver siddende, evigt siddende, fastere end Diamanten i sin Klippe, paa Katharinas Rose og paa de andre Blomster, hvor de falder.

„Gamle! du er forsonet,“ jubler Mesteren. „Det var din Taare.“ Og han fuldender Navnetrækket, og Rolighed vendte fra den Stund tilbage i hans Hjerte.

*

Ingen ved, hvilke Aander der er ovenfor ham. Men undertiden mærkes dog deres Nærværelse af følsommere Sjæle, og det er som om Taarer faldt i vore Hjerter.

Ja visselig det var gamle Adrians Taare, som faldt fra

den klare Luft. Det er Adrians Forsonings- og Beundringstaarer, som sidder de endnu i de mirakelherlige Draaber paa
Jan van Huysums Blomsterstykke.

Aar runde. Havet omtumler ikke sit Bytte forunderligere end Tiden gamle Mesteres Malerier, fordi Menneskene er begjærlige efter det guddommelige i samme Forhold, som dette er sanseligt. Derfor iler Malerierne, hvori dette er Tilfældet, fra Haand til Haand igjennem Aarhundrederne, medens et Digt vilde dø af Boghyldestøv eller endnu forsmædeligere, om ikke Pressen reddede det ved at gjøre det almindeligt som Brostenene.

Ogsaa dette Digt vil desuagtet dø, før Jan van Huysums Blomsterstykke gjennemlever et Aar til af sin Udødelighed.

*

Aar runde. Der var Udstilling i Louvre af Napoleons Kunsttrofæer. Spaniens, Italiens, Nederlandenes Mesterværker havde den store Ørn bragt hjem til sit Rede under den høie Kolonnade. Der var ogsaa „Santa Katharinas Trolovelse" af Alonzo de Tobar, og den store Jan van Huysums Blomsterstykke. Galleriet var fuldt af Beskuere.

*

Men Publikum havde mindre at bestille med at beundre Mesterværkerne end med at spotte ad en ung Mand, som paastod, at der var en Lighed, han følte mer end han saa og kunde forklare sig, imellem en af Roserne paa Jan van Huysums Blomsterstykke og Alonzo de Tobars Katharina, ja imellem enhver af Blomsterne og Individerne i hans „Familie" efter Velasquez. Det lo ad ham som de forbigaaende ad gamle Adrian.

En høi, alvorlig, sortklædt Mand nærmer sig Fantasten. Publikum viger ærbødig tilside. „Følg mig!" siger han venligen, „du er Maler."

Det var Mesteren *David*, som førte *Gros*, „Amor og Psykes“ Maler, som sin Discipel til sit Atelier.

Siden David ikke var haardere, tør jeg ogsaa, uden Frygt for et Publikums Latter, som neppe ved, at det, ifølge hin Regelløshed for Malerværkers Omtumling, besidder i sin Midte Jan van Huysums Blomsterstykke, aabenlydt sige, at det forekommer mig, som om der ogsaa findes en mystisk Lighed Sted imellem hin Amor og Psyke og de to Roser paa

Jan van Huysums Blomsterstykke.

— — Ak, søde Rosenknop, hvad er det for et Eventyr du har fortalt mig om *Jan van Huysums* Blomsterstykke, mens jeg hensank i Beskuelsen deraf?

„Men nu ved jeg dog hvorledes
slige Blomster bleve til.“

Svalen.

Et Skjærsommermorgens-Eventyr

for

Mødre,

som har mistet Børn.

(Min Søster Augusta paa Jelsø fortalt).

1841.

I.

Salig, salig er den Skabning,
baade Menneske og Dyr,
som, det første Dagen gryr, —
endnu medens Nattens hvide
bløde Taager sig fornøie,
med langs Bækkene at glide,
førend langsad Østens Høie
Solens Leir af Purpurskyer
sine Telterækker spænder, —
Gud den første Hilsen sender,
forste Hilsen, første Lyd
af det skabtes Tak og Fryd!

Uden Ord, dog er dens Klang
fyldig Knop af Ord, et Hylle
for en herlig Tempelsang,
og den gjemmer
i sit Udraab Kor af Stemmer,
som de himmelske fortrylle.
Som i Knoppen
Palmetoppen
med de høie gyldne Fjere
allerede
er tilstede,
ligger i den første Lyd
af den vaagne Skabnings Fryd
Salmens Høihed, Hymnens Ære,

Bønnens Magt, trefoldig stærk,
mægtig til et Underværk.

Bed da, førend Spurven kvidrer,
at den Uskyld ei dig røver
Æren, som din Skyld behøver!
Bed da, førend Aspen sitrer
i den første Morgenvind,
endnu medens Duggen glitrer
over Natfalænens Spind,
medens Tidslens Fjederhatte
hvidne af dens Perleskatte,
førend Engens Klokker blaa
endnu har begyndt at gaa,
slagne an til Ottesang
af et Vindpust, med en Klang,
som ærbødig Englens skarpe
Øre over Sky fornemmer:
hvor i deres Dyb de tunge
Sølverblomsterkolber runge
over alle disse Stemmer,
susende fra Græssets Harpe.

Da benaades vil, kanhænde,
med et Eventyr din Sjæl,
som i Himmelen vil ende;
Aanden, hen i Syner reven,
i Henrykkelser forvildes,
mens dit Øie, i Sekunden,
den er i sin Flugt forsvunden,
ligner blegt en bortebleven
sjunken Kildes
aabne, tomme, hule Grav.
Mens det synes, som du blunder,
somom Syn og Sans er borte,

griber Englevinger under
Tankens ørkesløse Svæven
langsad Dalens Taagebund,
og i Bønnen fra din Mund,
i den første Lyd deraf,
føres du af en Seraf,
gjennem Paradisets Porte,
og *du* faar, som aarlest beder,
    en Sekund
af de frelstes Saligheder
for den tabte af din Blund.

  Thi naar Nattens Stjernekroner
sænkes ned i Hvælvets Sale,
    Aander dale
ned med dem, og tause lytte,
Menneske, de ved din Hytte,
om ei aarlest derifra,
ei fra Fuglens Rede, toner
Skabningens Halleluja.
Og den første Bøn ledsage
de med jublende Musik
til Miskundsomhedens Øre;
ja, naar ingen de fornemme
fra de følesløse Munde,
døde som de lukte Blik,
lytter de med Mismodsklage
til den første Fuglestemme
fra de taageslørte Lunde.
Held da aarlest Sanger! Leide
vinder han i Falkens Feide;
    Engle vare
ham mod Fuglefængersnare;
    Skyttens Pil
samler Dug kun i sin Il,

gjennemborende det Blad,
under hvilket Fuglen sad:
gyldne Kugle over Kirken
ikke mere sikker glimrer
end aarvaagne Sisiks lille
gyldengrønne Bryst, der skimrer
frem fra øverst Top paa Birken,
mens han hvirvler ud sin Trille,
dristigt vendende sin Bringe,
som beskyttet
af et Tryllepansers Ringe,
mod en Høg, som over Byttet
i den høie
Furu blunker med sit Øie.

Bed da aarle til din Skaber,
at du ei mod Fuglen taber,
at ei, efter Engles Dom,
den er mere god og from!
Lad med dem din Tanke mødes
førend Morgengryen glødes,
før aarvaagne Lærkers Slag
vinder Himmelens Behag!

Førend Erlen gaar i Badet:
(det i Alchemillebladet)
førend Duggens Perler fulde
af Konvallens Skaaler rulle,
endnu medens Rosens hede
Læbe suger paa dens Is,
maa du bede,
yde Skaberen din Pris!

II.

Rosenbusken og Svalen.

Ak, hvor var i Morges vel,
før det dagede, min Sjæl?
I en Bøn, skjønt uden Mæle,
jublende, skjønt lydløst sagte,
kun med Ord af Hjertebanken,
pralte jeg idag med Tanken,
    at af hele
Skabningen, af alle Sjæle,
    Gud jeg bragte
første Hilsen fra det skabte.

— Over perlehvide Enge,
endnu medens Hvenegræsset
luded fuldt af Dug belæsset,
    Blikket længe
irred om, indtil det tabte
    sig medet,
blindt for alt, i Dunkelheden
af de Rosenhegn, som stænge
rundtom Englens lille Eden;
og min Sjæl forsvandt med det.

Ha, derunder Buskens Nat
hvor det glimred, hvor det gløded,
hvor det lyste i det dunkle
Tusmulm i det tætte Hegn!
Som om alle Kviste bløded,
draabemodne Rosenknopper
overaltifra fremfunkled,
ludende mod Jorden ned,
    lig en Regn
af Rubiner og Koral,
Karneoler og Agat,
tryllebunden i sit Fald.

Som om alle Blade græd,
hang en Skat
af demantne Taaredopper
stjernestraalende derved.

Da, imens med anspændt Agt
Øiet stirred,
indtil Synet sig forvirred,
paa den Flors Vidunderpragt,
var det, som om Sind og Sans
kom i Flamme af dens Glans,
som om Rosenbuskens Brand
tændte mine Tanker an,
og min Sjæl blev reven hen,
hen igjennem Himmelen,
hen i Luers Flugt, — hvorhen?
Ei jeg vidste, men jeg søgte,
medens Flugten jeg forøgte,
mens mit eget selv jeg tabte,
ham, der mig og Busken skabte.
O, det var en Bøn, saaledes
som af Himlens Aander bedes:
uden Tunge, uden Klang,
kun med Følelsernes Rhytmus,
Tankens stumme Bølgegang,
Sjælens Tale,
den hvis Ord, de tause, klare,
paa dens dunkle Dyb sig male
som en Stjernebilledskare,
men i flyvende Omskiften
af bevægte Straaletræk,
som om, Nattens Bund henover,
Stjerneblinken
løb i Skjønhedslinjers Vover
snelt som Talen veires væk.

Da, da hændte det min Sjæl,
da i Bøn til Gud den steg,
medens Jordens Syner veg,
som om den var sagt Farvel
med den dødes Læbe bleg,
da mod Himmelen — saa snel,
som fra Bunden af en Kilde
Stjernedraaben, hvert Minut
ud af dens Krystaller skudt,
sig mod Speilets Flade skynder —
andagtsluende den il'de,
mødte den, paa Grænsen af
Skuet over Jordens Ynder
og de frelstes Paradiser,
hvor dens Tinder,
som et omvendt Stjernehav,
en for en, som slukt, forsvinder,
mens den gyldne Linje viser
sig af Palmerne, som lukker
Edens Dale
fjernt i Øst, hvor de fremdukker,
mødte den en ensom Svale.

Ha, mon Jorden den tilhørte?
Da har den, ei jeg fortabte,
aarlest bragt af alt det skabte
Morgenhilsenen til Gud.
Eller mon et Vindkast førte
den fra Paradiset ud?

* * *

O Gud er miskundelig! han ser Afmagtens Hjerte, og han benaadede min Sjæl med et himmelsk Eventyr.

Yderst udpaa Svalens spændte
spidse Vinger
tindred med en Glans, der blændte,
tvende Draaber ætherrene,
uden dog, hvor kjækt den svinger,
ned at rinde derifra.
Regnens Dryp paa Træets Grene,
Barnets Graad, Krystallen klar
sorte Kul imod dem var,
saa jeg tænkte: har den da
i en Lysets Kilde taget
sig et Bad alt før det daged?
Eller, mumlede en Tanke,
myggekjævet, fluemundet,
siden Svalen den misunded,
fuld af ond Bagtalens Gift —
skulde den, som vidt kan vanke,
have i en Klipperift,
der hvor Fjeldets høie Branter
styrter ned,
stjaalet sig et Par Demanter
for at pynte sig dermed?
Hvi er Skjønhed saa forfængelig?
Hvi . .?

* * *

Gud er retfærdig. Han taaler ingen ond eller smaalig Tanke i sine Himle. De forstøder den, som den høie Lufts rene Kulde øieblikkelig støder Dampen tilbage som Isslag til Jorden. Før jeg fik fuldendt, befandt jeg mig atter paa mit Sted med Blikket fæstet paa Rosenbusken. Endnu var der en natlig Dunkelhed under dens Hæng, Spurven sov endnu paa Taget, Natsfinxerne havde taget Farvel med Skabioserne, men ingen Sommerfugl var ude endnu.

Da var det, somom Rosenbusken aabnede alle sine Knopper,

og svarede mig som med tusind sladrende Munde: „Lad Fluerne og Myggene bagtale Svalen, den yndigste og letteste af Luftens Fugle, Sommerens velsignede Budskab, den, som under Nilens Palmer tænker kjærligt paa, at Granerne høit i Norden venter sørgmodige paa dens Komme. Den sov under mit Telt inat. Jeg gav den at spise af min Honning, Dug at drikke af mit lifligste Bæger og Draaber af min fineste Balsam med paa Reisen. Thi hvorfor skulde jeg være skjøn og ikke have et godt Hjerte?

Nu svæver den fyrige, utrættelige rastløs ud over Verden, ud over Menneskene, for at dryppe sine Balsamdraaber i det dybeste Saar. Thi hvorfor skulde Fyrigheden, Skjønhedens Beiler, ikke have et godt Hjerte?"

*

— — Atter hæved
sig min Sjæl. Jeg Svalen saa,
sænkende sig under over
Skyens melkehvide Vover,
og jeg frydedes paany.
    Hvor den svæved!
hvor den svinged i det blaa,
solforgyldt, skjønt i sit Gry
Solen bagom Aasen laa!
Hvor den svinged! hvor den svæved
somom den optrak i Luften
    med sin blanke
Vingespids et straalelet
gylden- og blaastribet Net!
Jeg den fulgte med min Tanke,
hvor dens Flugt mon videst vanke,
hvor de Balsamdryp, den bar,
    foran tindred
som et Tvillingstjernepar.
For mit Blik sig vidt udspændte
Strøg paa Strøg, jeg ikke kjendte,

Egne, som jeg ei erindred.
. . Ha, det brogede dernede,
Skÿggerne, som sig udbredte,
Slangelinjerne, som vrede
sig henad den grønne Slette,
Jordens Kongeriger var.

Længe over Kongens Borg,
længe, somom tryllebunden,
Svalen svæved,
somom Jordens største Sorg,
tungere end Armods nakne,
under Kongens Purpurkaabe
hermelinbaldyret leved,
somom Vunden,
Utaknemlighedens slagne,
var i Kongens Hjerte funden,
hvori den sin Balsamdraabe
kunde dryppe stille ned,
fuld af mer livsalig Fred
end den Tempelolje, som
salved ind hans Kongedom.

— — Ogsaa over mig den stanste,
rysted Vingen allerede,
saa de dyre Draaber bævte.
Men da den med et fik se,
at jeg endnu kunde le,
at min Vrede
i mit Bryst, det blomsterkranste,
aldrig over Aftnen levte,
dalte den paaskrømt kun ned,
pilende igjen afsted.
— — At og fram
fløi den over Armods Gam;

cirkled om den syges Leie,
hvor der ikke haabtes mer;
strøg med sine Vingefjer
over en forældreløs,
stødt af Frænder og af Prest
ud paa vilde Alfarveie;
nærmede sig allermest
stakkels jamrende forførte,
fødende paa stenig Røs,
uden at man Klynken hørte
paa de øde Grænseheie;
syntes af sin Flugt den loved
Hvile paa en Enkes Hoved,
som vanvittigen omfavned
Graven over den hun savned.
Men bestandig fra sin Dalen
hævede paany sig Svalen,
somom stedse
større Smerte den erindred,
bærende i kjække Kredse
gjennem Luften trygt og fast
sit demante Balsamdryp,
der fra Vingespidsen tindred
klart med Stjerneskuddets Hast.

* * *

Ak, hvad Sorger kan være store som Kongens? smerteligere end Utaknemlighedens skjulte Vunde? hvilke Sorger vildere end den forfulgtes, tungere end Armodens? hvilke Smerter dybere end Angerens, bitrere end den forladtes?

Der maa være en tilbage,
en, som dybere maa nage,
endnu en, som værre lider
uden Lise i sin Klage,
uden Maal i sine Kvider,

uden Tanke, Trøst og Raad,
hadende at kunne haabe,
gysende for at opdage
en Helbreden for sin Smerte,
Bund og Grænse for sin Graad.
Thi med et sin Balsamdraabe
Svalen skjænket har et Hjerte.
Ei den længer kunde tvile,
hvor tilsidst den skulde hvile,
hvem med største Ret tilkom
den velsignte Lægedom,
da den over Barnets Lig
saa en Moder bøie sig.
— — O *Augusta!* o min Søster!
Du, du er den lykkelige,
i hvis Smertes dybe Vunde,
som om Stjerner smelted, Draaber
af en himmelsk Balsam runde.
Sendebud fra Himmerige
kummersyge Hjerte trøster
med en Hilsen fra din Datter.
Alt du smiler, thi du haaber;
og du atter
ser som Rosenbusken op,
fra hvis Rigdom faldt en Knop.

III.

Rosenbuskens Forklaring.

„Se!" hviskede Rosenbusken paa Engen atter — og en Knop aabnede sig for hvert Ord i dens Tale, saa den lød som et Klokkespil — „se, hvorfor jeg elsker Mødrenes Sorg." Og den lettede sit rankende Hæng op, mens alle dens Rosers Læber

lukkede sig til Taushed som under et eneste Fingertryk, og spidsede sig oprette som til et Giv Agt. Og jeg saa da under dens Dunkelhed en liden Forhøining af Græstørv, ikke større end et Brød, med et sort lidet Pindekors nedstukket deri, og jeg vidste, fordi mit Hjerte sagde mig det, at *der*, under den trofaste vogtende Busk, havde en ulykkelig Moder i Ensomhed jordet sit Barn.

„Spørg ikke!“ sagde Rosenbusken atter, idet den nedlod sine Grene, og dens Blomster aabnede sig. „Men vil du vide mer, hvorfor jeg elsker Mødrenes Sorg, da vid, at en Svale har bragt mit Frø fra Marias, Jesu Moders, Grav i Bethania, at Kjærlighed har været lykkeligst og ulykkeligst i min Skygge, og at en Moders Hjerte der er brustet.“

„Ak!“ — udbrød jeg — „der maa være mer Sorg paa Jorden. Thi jeg saa, da du aabnede dit Skjul, at Svalen, som jeg syntes svævede over Aljorden, boede atter i dets Indre, at den drak begjærlig af dine Bægre, og gjorde sine Fjedre glinsende i din liflige Olje.“

„Hvad du har seet“ — svarede Rosenbusken med sin skjønneste Knop — „er kun et Billede paa det himmelske. Svalen bader sig i min straalende Dug og fører min duftende Balsam udover Engen, men Trøstens Balsam kommer fra den himmelske Kjærlighed, der omspænder Verden, ligesom mit Rosenhegn begrænser denne Mark. Børns uskyldige Sjæle bor i dens Favn som de flagrende Smaafugle i mit Indres Dunkelhed. Dit Øie maa have mødt Svalen; men din Sjæl en kjærlighedsfuld Engel, et Barns Aand, der vilde trøste sin Moder.“

* * *

Ha, hvorledes? Busken skulde
have Sandheden fortalt?
Jeg da havde Verdens alt
seet i den blomsterfulde
rosenbuskomhegnte Vang?
seet hele Jordens Sorg

i de Blommer, som saa bøide
under Duggens Tyngde hang?
hist i stenig Røs en Borg?
og i Kongelysets Pragt
Kongen selv paa Borgens Høide?
seet eget Selv i Ranken,
hvorpaa Nesler gjøre Jagt,
saa den flyver over Planken?
Fattigdommens Nød og Neppe
i hin kummerlige Skreppe?
Haabløs syg, for hvem kun Døden
er den eneste Forandring,
i den gulnende Konval?
En forældreløs paa Vandring
hjemmefra sin Fædredal,
alle Frænders Dør forbi
vist blandt fremmede til Nøden,
i et ensomt, brunliggraat
Græsstraa, midt paa vilden Sti
opskudt hvor den mest er traadt?
Seet Enkens Kummer i
enlig, nattespindomslørte
Klokkeblomst med Graad i Øiet,
over knuste Sidestængel
knælende med Hov'det bøiet?
Den af Mennesker forstødte,
af en Djævel fult forførte,
af sin Engel
i den værste Stund forladte,
hende, som blandt Stene fødte,
skulde jeg i dødsenshvide
Stenbræk have set at lide?

Da har Rosenbusken kvalt
denne Gang med Vilje Hanget

til Vidundereventyr,
Fantasien vild og yr
inden Sandheds Grænser fanget,
og kun denne selv fortalt.
Øiet har i Luftens Øde
truffet med en Svale Møde:
(Rosenbuskens Gjæsteven)
ørkesløst forfulgt hver Bugt
af dens hvileløse Flugt,
mens min Sjæl i Himmelen,
over Synets Grænser stegen,
seet har, men ikke kjendt,
liden Engel, fra Guds egen
Naadekjærlighed udsendt
for at trøste dybest Smerte:
skyldløs Barnegeist, der skulde
gyde Trøstens underfulde
Balsam i sin Moders Hjerte.
Og forvekslet i hinanden
har sig Øiets Syn med Sindets
i fantastisk Sammenblanden.
Dog, om rigtig jeg har mindets
Engelen, den hulde Trøster,
tør jeg gjette,
at den var, min elskte Søster,
ingen anden
end dit eget Barn: *Alette.*

Jøden.

Ni blomstrende Tornekviste.

1842.

Χάρις.

Norges Storthing

helliges

disse Medfølelsens Udgydelser

for den berømte, fortjente, ulykkelige

Gren af Menneskeslægten,

hvis fremtidige Forhold til Fædrelandet det skal afgjøre.

*

Qvod felix patriæ faustumque sit!

I.

Sandhedens Armé.

Ord? Som Verden saa foragter?
Ord i Digt?
Endnu mer foragteligt!
Ak, hvor usle disse Magter
til at fegte
for den Sandhed, I fornegte!

Lyn bør slaa og Tordner rulle
foran *den.*
Sendt tilhjælp fra Himmelen,
Legion af Engle skulde
sine Fløie
sprede viden om den høie.

Ak, hvi kommer, himmelbaaren,
den ei selv?
synlig, med en Stjernes Hvælv
til en Hjelm om Panden skaaren?
Bedre, bedre
fløi dens Flugt med Sværd til Fjedre.

Ak, hvi har den sine Telte
ikke spændt
skinnende paa hver en Skrænt?

Ak, hvi har den sine Helte
ikke givet
Herredømmet over Livet?

Mørkets Vold er steil at storme.
Overtro
hviler fast paa Søilers Ro.
Talløs som Ægyptens Orme
er den sorte
Fordomshær ved Templets Porte.

Fremad dog, I usle Rader!
Hær af Ord!
Eder Seiren dog paa Jord
lovet er af Lysets Fader,
naar I tjene
Sandheden, hans Barn, alene.

Fremad, Ord, I Sandheds Helte!
En avant!
Adamshjerterne engang
bliver eders Seierstelte.
Straaler spile
vil dem ud til eders Hvile.

Fremad, med Visiret lettet,
Sandhedsord!
Thi den største Magt paa Jord
Eder er af Gud forjettet:
at I kunne
ikke dø, I Sandhedsmunde!

Derfor modige, I Dverge!
Sandheds Sag
seirer kun i Nederlag.

Stormer Løgnens Ørkenbjerge!
Hen I veire
dem og Fordoms Taageleire!

II.

De Tre.

Hvilke skjønne Templer for Menneskekjærligheden er ikke Orientalernes offentlige Herberger? Tyrker og Bukharer har sine Karavanseraier, Perserne sine Khaner, Hinduerne sine tempellignende Hvilesteder, Beduinen og den vilde Kabyl sine ukrænkelige Marabuer, og alle uden Forskjel er hjemme under Araberens Telt. Var han rigere, og boede han ikke spredt over Ørkenen, skulde han ogsaa bygge Karavanseraier og Khaner for den fremmede; thi disse er ikke andet end en forherligende Forvandling af det fædrene Telt. Det er den samme Teltets Gjæstfrihed, som har aabnet disse store Kvaderhaller, hvorunder den reisende Tyrk sætter sin Ganger og gjør sig det mageligt, Armenieren trækker sin Kamel ind, Jøden og Nazaræeren finder Plads for sin Bylt og sig selv i de altid aabne Gjæsteceller.

Enhver Religion har et mildt og kjærligt Hjerte. Disse velgjørende Indretninger skyldes den, vi kristne tror besidder det haardeste. De er religiøse i sin Oprindelse, hvad enten de saa er opførte paa offentlig eller privat Bekostning. Det sidste er ofte Tilfældet. Den fromme Mahomedan eller Hindu testamenterer og legerer til disse Herberger, ligesom den kristne til Kirker, Klostre og Hospitaler. Det er den hele Menneskeslægt, han vil i sit Hjerte vel, naar han enten stifter et saadant Herberge med Porte til alle Vindens Hjørner, eller han anlægger en Cisterne i Ørkenen, eller leder den friske Kilde til Dyrenes Hvilested. Han tænker ogsaa paa dem, den gamle, skjæggede, barske Filantrop, hvem Allah, Brahma og de kristnes Gud velsigne!

*

Der er bag det døde Hav en Ørken etsteds i det brændende Syrien, som denne de vantroendes Barmhjertighed har glemt — ikke fordi den ikke har opdaget den, men fordi Allah har netop ved Enden af Dagsreisen givet den et naturligt Karavanserai i en uhyre Platan med Rum, Ly og friskt Vand for en hel Karavan, om det skulde være. En Aften forsamlede Tilfældet derunder *en Mahomedan*, *en kristen* og *en Jøde*. Neppe havde Mahomedanen, en Mollah (Prest) vandet sin Hest, før en sort Flek i Horisonten forkyndte ham en fremmeds Ankomst. Det var den kristne, en Munk af det hellige Bjergs Brødre. Et Mulæsel bar ham fra Haleb til Jerusalem. „Salem aleikum!“ sagde Mollahen til Nazaræeren, som venligen gjengjældte ham hans Hilsen i Guds Navn. Allerede tindrede de første Stjerner, og Shakalernes Hylen hørtes, da Jøden, en Rabbin fra Damaskus, umærkeligt — thi han kom tilfods — traadte ind paa det lille Grønsvær, Kilden havde fremlokket under Platanen. I Salomons Tid havde den ogsaa opelsket denne, og som en god Fostersøn havde denne nu i Aarhundreder til Vederlag ernæret sin Fostermoder med sin Skygge. Ligesom Mødre, der gaar i Barndommen, sang den moderlige Kilde endnu stedse sin Ammevise. Ved dens Murmlen slumrede de tre reisende, efter venlig Samtale, endelig ind paa hver sin Side, i hver sin Rodfordybning af det uhyre Træ, og ved dens Murmlen vaagnede de ved det første Morgengry.

Ørkenen laa under sin Taage inden sin Horisont som et uhyre violblaat Hav, omcirklet af Bjerge, fulde af Damaskus's prægtigste Roser. Paa et Sted i Øst var det, som om Engle syslede bag et Rosenbjerg, og stak gyldne Lanser iveiret som et Telt. Solen var i sin Opgang, saa de tre reisende. Det rørte sig i deres Hjerter, deres Læber sitrede. Enhver af dem vilde hilse Gud paa *sin* Maade; men ak! enhver af dem frygtede for at saare de to andre. De havde vundet gjensidig Agtelse for hverandre under Aftenens Samtale; men nu — hvorledes skulde den gode Mollah kunne lydeligen paakalde Allah, uden at forstyrre Nazaræerens og den jødiske Troes-

lærers Andagt, og omvendt. Og dog var Trangen til at udgyde sit Hjertes Følelse i det henrykkende Øieblik og til at takke den høieste for hans Varetægt i det paradisiske Ly, de have nydt, saa stor hos enhver af dem, at deres Læber sitrede. Ingen brød dog Tausheden endnu. Stille og nølende spændte Mahomedanen paa sin Hests Sadel, uden at blive færdig; Munken gik det ikke hurtigere fra Haanden med sit Mulæsel; Rabbinen snørede og snørede paa sin Bylt. Det var Mennesker af Ømfølelse for hverandre, af Agtelse for hverandres Tro. Allerede glimrede tusinde Straalelanser fra Spidsen af Rosenbjerget. I næste Sekund vilde den høiestes herligste Billede vise sig, og den frommes Læbe skulde være taus? Den sitrede hos alle tre; men ingen Bøn, ingen Lovsang tonede derfra.

Da paa engang begynder fra Platanens Krone, fra samme Gren, en Bogfinke, en Drossel og en blodhalet Vipstjert sin Morgensang. Bogfinkens klare Triller sammenhvirvledes med de andre tvendes til et herligt jublende Kor.

„Hvi dvæler vi, Brødre?“ sagde de alle tre. „Ja, med hvad der ligger os paa Læben?“ sagde Mollahen, bøiende sig tre Gange mod Jorden. „Med Jehovas, den høiestes, Pris?“ sagde Rabbinen, foldende sine Hænder over Brystet. „Ja,“ sagde den kristne Prest, korsende sig — „er dette ikke Tegn fra Himmelen, at ogsaa vor Lovsang vil være den høieste behagelig, om Udtrykket er forskjelligt?“ Og pludselig, med et, som fra Fuglene ovenover dem, udbrød de alle tre, med et kjærligt Øiekast til hverandre, hver paa sin Vis, i en Lovsang til deres og alle Tings Skaber.

Mollahen sang:

„Allah! Allah! stor og god!
Evig være Allah priset!
Se, hans Ord i Lysets Flod
strømmer ud fra Paradiset!
Se, Profetens store Bud:
„Allah dyrk og elsk din Næste!“

saaes over Himlen ud
i de milde Straalers Brud,
som til mindste Straa sig fæste.

Palmen i det Fjerne brænder
som et Kaabas Kuppelhvælv!
Græsset selv
sig i Bøn mod Østen vender;
Figenbladets rene Hænder,
badede i Duggens Daab,
løfter sig, som om de ville
blande sine Bønner stille
mellem Livets Fryderaab:
Allah! Allah! evig være
Pris og Ære!
Evig lovet
han, som efter Ormen leder
under Bregnens kolde Løv
med sin Godheds milde Varme
for at mætte dens Behov!
Han, som breder
over Jordens Herres Hoved
og sekundbelivte Støv
Kjærlighedens Straalearme —
Allah! Allah! Pris og Lov!“

Rabbinen sang:

„Priset være Jehovah!
Naade er hans Strengheds Domme.
Se, hvor Skyens Bjerge bæve!
Serafim i Østen svæve . . .
Se, hvor Vingerne de hæve!
Nærmere de stedse komme
til den fromme
under høit Halleluja.

Edens Port er vidt oplukket.
    Kerubim,
palmekronte Zadikim
venter der, at fange Sukket,
som fra Israel de høre.
Klagerne de herliggjøre
til et Kor af Jubelsalmer,
    som de føre
i Triumf til Naadens Øre;
viser for den kummerbøide
    Seirens Palmer
over Hvilens Thronehøide.

Halelu! Se hist i Øst
Naadens Rosenkrans er løst.
Ud Keruberne dens Knoppe
sprænger over Bjergets Toppe.
Hisset sig et Zion reiser
straalekranset i det blaa.
Salomonske Tempel kneiser
gyldensøilet ovenpaa.
. . . Se hvor Purpurfløiler gløde
    i det Indre!
    Gyldenrøde
Arme syv paa Altarstagen,
som et Stjernebilled, tindre
frem i Mulmet af Skarlagen,
naar det kløver sine Vover.
    Ovenover
    Himlen fuld
hist af Davidsharper hænger.
Tonen fra det slagne Guld
ud af Morgenskyen trænger.
Og til begge Sider flammer
langsad Horisontens Bryn

Teltene fra Israels Stammer
bag en Front af Straalers Lyn.
Der har saligt Juda spredt
hen sig med den stærkes Ret,
Rubens Teltes Perlerad,
Levis Taarne, Asser, Gad,
Sebulon i Palmeskygge,
Isaschar og Efraim,
Simeon og Benjamin,
frelste Naftali og Dan
og Manasse — de bebygge
Morgenrødens Kanaan.
Halelu! Priset være Jehovah!
Der er Morgen i hans Domme.
Deres Nat er engang omme.
Til den fromme
engang vil Messias komme
straalende derovenfra.“

Og den kristne, Nazaræeren, sang:

„Lov og Pris, Algodheds Gud!
Se, hvor Morg'nens Glimt begynde
Herrens Ære at forkynde
og hans Navn at brede ud!

Se, hvor Græssets tætte Klynger
bøie sig for ham, der tynger
ogsaa dette, i dets Dignen
under Duggen, med Velsignen!
Thi dens Vievand, det rene,
udsprængt over Græs og Grene,
vier Eng og Lunde ind
til et helligt Tempelklæde,
til et Altar Bjergets Tind,
hvor de salige tilbede.

Hver en solbeskinnet Stængel,
Engens Slette bølger af,
er en Troens Støttestav;
hvert en Blad en vinget Engel
hver en Kvist et Kors af Guld,
hvoraf Luften glimrer fuld.
Hver en Blomme solforgyldt
er en Kalk af Naaden fyldt.
Himmelsk Kjærlighed har ømt
ud deri sit Hjerte tømt,
rakt saa Kalken, kront og fyldig,
hver uskyldig,
som har Øie
for den høie
Himmelfart, som sig fornyer
dagligen fra Morgnens Skyer, —
for Forjettelsen, som skreven
over dugghvid Eng er bleven
om miskundsom Kjærlighed,
lysende i milde Straaler,
strømmende i fulde Skaaler
over hele Jorden ned, —
om et Eden,
aabnet af Barmhjertigheden,
ringet ind af evigunge,
rosenfriske Morgengryer,
i hvis Skyer
Helgener i Engles Favn
første Gang med frigjort Tunge
jubelsjunge
den unævneliges Navn."

*

Saa tonte det paa engang fra de troendes Bryst. De rystede hverandres Haand og drog nu glade hver ad sin Kant.

gjennem Ørkenen: *Mollahen* drog ad Bagdad til, *Munken* til Jerusalem, *Rabbinen* til Damaskus. Men da de var komne et Stykke ud i Ørkenen var det, somom samme Tanke stansede dem og bragte dem til at kaste et Blik tilbage paa den gjæstmilde Platan, der nu laa i Fjernet ligesom en Sankt-Helenaklippe i Lufthavet. Den Tanke gjennemfor dem alle tre: hvad, om Fuglene, som lærte os at tilbede i Sandhed, var tre Engle, neddalede fra Himlen, fordi de ynkedes over vor Skrøbelighed?

III.

Skibbrudet.

„Himmel, frels os! Dette sorte
Strøg derborte
er ei Skyer; det er Land!
Det maa Norges Kyster være;
og hvor nær vi Døden ere,
viser os det krappe Vand."

Saa en enkelt Stemme skriger.
Stormen stiger;
ingen hører heller paa.
Men i alles aabne Munde
staar det kvalte Raab: „tilgrunde
inden en Minut vi gaa!"

Ak! Saa lang en Frist ei gaves.
Alt begraves,
førend ud Sekunden randt.
Skibet, knust og overskyllet,
som en Geist i Jorden tryllet,
fluks for fulde Seil forsvandt.

Men hvor Hvirvlen hvidest bryder,
op den skyder

langt om længe dog en Mand.
Det er Passageren: Jøden.
Ham alene, frelst fra Døden,
slynger Brændingen tilland.

Var ei alles Time kommen,
var alt Dommen,
at han skulde overbord.
Thi hvorfor mon kom vel Nøden,
tænkte de, om ei for Jøden,
den fordømte, som ei tror?

Til Amerika, hvor Aandens
og hvor Haandens
Frihed findes, stod hans Med.
I Europa blev ham Brødet
altfor beskt, i Taarer blødet,
og hans Kind af Skam for hed.

Braadsjø, fluks tilbage hastet,
har nu kastet
halvdød ham mod Kystens Væg,
som iblandt Europas Lande
løfter sig som fries Pande
over Trælles lave Præg.

I en Revne mellem Stene,
hvor alene
Muslingen kan Fæste faa,
har han ind sin Høire kilet,
Venstren stræber, vidt udspilet,
Tangens glatte Busk at naa.

Kun et Greb endnu, og inde
vil han finde
sig i Frihedstemplet da:

bagom Kystens barske Rygge
i de frie Nordmænds trygge
gjæstfri Filadelfia.

Havet, kun tilbagegledet,
bedre ved det:
Dønningen sig frem igjen
skyder, lig en Midgardsslange,
opad Klippen for at fange
ham, som klæber sig til den.

Sugende den greb ham, førte
i oprørte
Bølgers Grav ham ud paany —
ak! som om den vidste, Norge
det berømte, frie, borge
vilde ei en Jøde Ly?

IV.

Juleaftenen.

Hvo mindes ikke
et Veir, han tror, ei Himlen mer kan skikke?
et Veir, som om hver Sjæl, fra *Kains* til den,
Gud sidst fordømte,
den Jord forbandede, fra Helved rømte,
som fristed dem at svige Himmelen? . . .

Et Veir, hvis Stemmes
Forfærdelser ei mere kan forglemmes?
Thi alle tænkte: det maa være sendt
for *min* Skyld ene;
Orkanens Tordner mig, kun mig de mene;
min Synd er bleven Aanderne bekjendt . . .

Et Veir, hvis Styrke
kan lære Prest og troende at dyrke
Dæmoner i det Element, hvis Brag
den gamle høre
fra Barnsben kan i sit bemoste Øre . . .
et Skyens Jordskjælv, Luftens Dommedag? . . .

Et Veir, som rysted
den sterkes Hjerte i dets Skjul i Brystet,
et Himmelveir, hvori sit eget Navn
han paaraabt hørte
af Aander, Stormene forbi ham førte,
mens hver en Trætop hylte som en Ravn?

Men Ravnen gjemte
sig selv i Klippen. Ulven Sulten tæmte,
og Ræven vovede sig ikke ud.
I Huset sluktes
hvert Lys, og Lænkehunden indeluktes . . .
I sligt et Veir, da faar du Bønner, Gud!

* * *

I sligt et Veir — det var en Juleaften —
da Nat det blev, før Dagens Maal var fuldt,
befandt en gammel Jøde, nær forkommen,
sig midt i Sverigs Ørken, Tivedskogen.
Han ventedes til Bygden denne Side
fra Bygderne paa hin, for Julens Skyld,
af Pigerne med Længsel, thi i Skræppen
laa Spænder, Baand og alt hvad de behøvte
for Morgendagen, Andendag og Nytaar.
Det gjorde Længslen spændt, men ikke bange:
thi endnu havde „Gamle-Jakob“ aldrig
dem svigtet nogen Jul: han kom saa vist
som Juleaftnen selv.

I sligt et Veir . . .

„Tys! var det atter Stormen,
som hylte gjennem Grenene? Det skreg.
Nu skriger det igjen.“ Og Gamle-Jakob
fluks stanser, lyttende for anden Gang.
Nu tier det. Thi Stormen øger paa,
som Fossen drøner over den, der drukner.
Han vandrer atter „Tys! igjen en Lyd!“
— en Lyd, som skar igjennem Skogens Brusen.
„Den falske Hubro skriger som et Barn.
Hvo slipper Barn vel ud i saadant Veir?
Det gjør ei Ulven selv med sine.“ Og
den gamle stolper atter frem i Sneen.
Da skreg det atter, saa han mer ei tvivler;
thi dette Stormkast, som hist borte alt
et snoet Snetaarn hvirvler over Skogen,
harført et *Ord,* et enkelt *Ord* forbi;
og fluks han dreier did, hvorfra det kom,
arbeidende sig dybere i Skogen
og dybere i Sneen og i Natten,
der som en kulsort Fjeldvæg reiste sig
mod hvert hans Skridt, af Fyg kun gjennemlyst,
som om den hele vide Skov var fuld
af flyvende slørhyllede Gespenster,
der hylende sig stilled ham iveien,
paa luftig Taa sig hvirvled, vokste rædsomt,
og saa forsvandt imellem Stammerne.

Dog kjæmper Oldingen sig frem mod Stormen.
Han vandrer, naar den vokser; naar den sagtner
og drager Aande, lytter han paaknæ.
Men fluks han springer op, og gaar i Mulmet,
som Dvergen trænger gjennem sorte Muld.
. . . Han hører intet mer. Den gamle skjælver
ved Tanken, at ham onde Aander gjækker,
og mumler frem de Bønner, som han ved.

Da klynker det igjen, og ganske nær;
hans eget Raab mod Stormen vender kun
tilbage i hans Mund. Men hist, ja hist!
Ti Skridt endnu! Der rører noget mørkt sig
paa Sneen, som om Stormen legte med
en Stubbe, der var løsnet lidt i Roden.

„O Jehovah! en Arm! O Jehovah!
et Barn, et Barn! Men dødt!“ —
Ak, tænkte Stjernerne i denne Nat,
da Bethlemsstjernen lyste mellem dem,
at intet godt paa Jorden kunde ske?
Thi ingen af dem saa, at Gamle-Jakob,
saa glad, som om en Skat han havde funden,
fluks kastet bort sin hele Rigdom: Skræppen,
trak af sin knappe Kjole, hylled den
om Barnets Lemmer, blottede sit Bryst,
og lagde saa dets kolde Kind derved,
indtil det vaagned af hans Hjertes Slag.
Da sprang han op. Men nu hvorhen? Thi Stormen
har blæst hans Spor igjen. Det ei bekymred.
Thi han i Tordenen i Skovens Toppe
nu hørte Davids Jubelharper kun;
ham Fygene nu syntes som Keruber,
der viste Vei paa svanehvide Vinger,
og i det Maa og Faa, han fulgte, følte
han Herrens eget stærke Fingertræk.

Men Hus paa vilde Tiveden at finde
i slig en Nat, da Lys ei turde brænde?
Og midtveis laa der kun en enkelt Plads,
hvis lave Tag ei skilles kan fra Sneen,
den sorte Væg ei fra et Klippestykke.
Dog stanstes ved et Under han af den.
Der sank han ned. Han mægted ikke mere;

og mange Vindstød for, før med sin Byrde
han orkede at slæbe sig til Døren.
Han banked sagte først; thi Barnet sov;
og nu først savned han sin tabte Skræppe,
fordi han intet eiede at give
de gode arme Folk, som snarlig ville
med gjæstfri Hasten aabne Døren. Ak,
han banked mange Gange, før det svared:
„I Jesu Navn, hvem der i slig en Nat?"
„Den gamle Jakob. Kjender I mig ei?
den gamle Jøde?"
„Jøde!" skreg forfærdet
en Mands- og Kvinderøst. „Da bliv du ude!
Vi eier ingenting at kjøbe for,
og blot Ulykke vil du bringe Huset
i denne Nat, da *han* blev født, du dræbte."
„Jeg?"
„Ja dit Folk, og det er Synden, som
igjennem tusind Led skal straffes."
„Ak!
Inat da Hunden lukkes ind?"
„Ja Hunden,
men ingen Jøde i et kristent Hus."

Han hørte ikke mer. De haarde Ord
ham koldere end Vinden gjennemhvinte,
og slængte, stærkere end den, ham ned
i Sneen, bøiet over Barnets Slummer.
Da syntes ham, mens han mod Vinduet stirred,
om ei det hvide Ansigt atter kom
tilsyne dog, som om han sank i Dun,
at liflig Varme gjennemflød hans Aarer,
og at bekjendte Væsner, hviskende
som Sommervindens Æolsspil i Græsset,
omsvævede hans Leie, indtil en

med løftet Finger sagde: kom! han sover.
Og i en oplyst Sal ved Siden af
forsvandt de alle; Barnet kun forblev der
ved Foden af hans Leie, dragende
hans Puder stedse bedre om ham, til
det forekom ham selv, at han sov ind.
— Det Sneen var, som vokste om den døde.

„O Jesus! Jøden sidder der endnu!“
skreg Manden, da han saa om Morgnen ud.
„Saa jag ham bort! Det er jo Juledag,“
faldt Konen ind. „Og se den Jødeskjelm,
hvor fast han holder Bylten klemt til Brystet!“
„Han er paatrængende med sine Varer.
Med stive Blik han ser herind, som om
vi havde Penge nok at kjøbe for.“
„Dog gad jeg se, hvad han i Bylten har.“
„Vis frem da, Jøde!“
Begge tren de ud.
Den frosne Glans de saa i Ligets Øine.
De blegned, mer end det, de skreg af Skræk,
og skjalv af Angrens Slag.
„O Jemine!
hvad Uheld her er hændt!“
De op ham reiste,
og Bylten fulgte med. De aabned Kjolen.
Der hang, med Armene om Jødens Hals,
Margretha, deres Barn — et Lig som han.
Saa slaar ei Lyn, saa rappe Orm ei bider,
som Skræk og Smerte Ægteparret slog.
Saa bleg som Faderen var ikke Sneen,
saa hylte Stormen ei som Moderen.
„O Gud har straffet os! Ei Stormens Kulde,
vor egen Grusomhed har dræbt vort Barn!

Forgjæves! ak, som Jøden paa vor Dør,
paa Naadens ville vi forgjæves banke."

*

Da Skogen veibar blev, kom Bud fra Gaarden,
hvor vesle Gretha fostredes ilægd,
og hvorfra hun, da Helgen ind blev ringet,
før Veiret kom, var vandret af sig selv.
Forældrene at gjæste Juleaften.
Dog kom det ei at spørge efter Barnet,
men efter Jøden fra de Bygdens Piger,
hvis Haab nu til at kunne gjæste Kirken
kun stod til Nytaarsdagen, om han fandtes.

Der laa han død i Stuen foran Arnen,
hvor Manden med et Blik som Jødens frosne,
og i en Stilling, krum som Ligets, sad,
i Baalets røde Aske stirrende
og stedse øgende dets Brand, at Liget
dog kunde blive strakt og Haanden korslagt.
Men foran laa paaknæ Margrethas Moder,
sin lilles stive Arme bøiende
bestandig fastere om Ligets Hals.
„Hun ei tilhører mere os," hun hulked,
„han har vort Barn sig tilkjøbt for sin Død.
Vi tør ei skille liden Grethe fra ham;
thi hun for os maa bede Jesus om
hans Forbøn hos sin Fader; thi for *ham*
vil arme *Jøde* klage — —"

V.

Den franske Garde
over sin Sergeant Jøden Michaël.

Der er Sorg iblandt de brave:
De den braveste begrave:

„Michaël, vor Ven, den kjække
Jøde, har forladt vor Række.“

Lad Marseillaisen klinge!
Bøi, trefarvede, din Vinge!
Under dig, med hin paa Munden,
har han Heltens Hæder vunden.

Eller Jenamarschen lyde!
Den kanske kan Døden bryde,
saa han atter op sig reiser
for sit Frankrig og sin Keiser!

Frankrig gav ham Borgerkronen;
Han har den betalt Nationen.
Modig som en Makkabæer,
gav han den igjen Trofæer.

Frankrig, ikke Palæstina,
husked han ved Berezina,
Gardens Marsch, ei Davids Salmer,
Fanerne, ei Judas Palmer.

Andre Palmer ikke eier
Frankrig, men de bærer Seier;
og sin Fane det i Døden
planter kjærligt over Jøden.

Men paa Bivuaken kunde
han om sit Judæas blunde.
Hvor de vifted, hvor de straaled
saa vi paa hans Smil ved Baalet.

Frankrig gav han sine Dage,
Nattens Drøm blev ham tilbage.
Fred da ogsaa med hans sidste:
den om Juda i hans Kiste!

VI.

Jødinden.

Kast dit Slør, Jødinde! Kast det,
o vidunderskjønne Rachel!
Og træd frem! og, om behøves,
knæl for disse Nordens Mænd,
som dit Folk nu skulle dømme,
strengere end Eli dømte.

Bort med Argumenter nu!
Hvilke mon behøves *for?*
Hvilke mægte vel *imod?*
Begge, baade *pro* og *contra*,
smelter hen for hendes Øine.

O i dem hvor paradisisk
gløder Orientens Sol!
mildt dog under hendes lange
silkefine Øienhaar,
som indunder Palmens Blade.
Hvis de kunde vredes, maatte
Kul, der gløded, de udskyde.
Nu udsaar i sine Blik,
som et Pragtfyrverkeri,
med et Vandsprings ødsle Rigdom,
de en evig Straaleregn
kun af sortblaa Diamanter.

Kalder Verden dig Slavinde,
lad da ikke Læben svare!
Blot din Pande, og den lægger
Kroner ned for dine Fødder.
Vis din ædle Rankhed, og
Dronningerne ville knæle.

Serafvingens hvide Glans
skinner, *Rachel*, paa din Pande,
ædel som Cornelias,
tankefuld som den velsigntes.
Den alene er et Aasyn,
fuldt af Renhed og af Høihed:
en Prestindes og en Dronnings.
Guds ukjendte Navn maa være
skrevet klart derindenfor.

Rosenbladets fine Hvælving
synes formet efter Kinden,
og dens Farves fine Rødme
er Udødelighedens Sundheds,
Evighedens Morgenrødes,
Kaktusblomstens røde Bleghed,
klare Alabast i Gløl.

Disse Lokkers lange Bølger
ere Evas Dronningdragt,
da hun herskede i Eden.
Deres Sorthed synes gydet
over med Demanters Støv
og i Stjerners Straalen badet.
De Udstrømninger maa være,
o vidunderskjønne, fra
samme sorte Flammekilde,
hvorfra Øinene udstraale;
    thi som disses
glimrer deres Dunkelhed.

Rachel smiler. Milde Himmel!
var det Sjælens egen Renhed,
Perlekronen, som tilhører
Aandens Klædebon, der saaes

stjerneglimtende bag Læben?
Skulde lidt — kun øverst Bue —
af en saligs hvide Hjerte,
løftet op af Smilets Vinger,
vises i saa fyrigt Blod?

O Jødinde, du har seiret.
Menneskene ville sværge
af sin Frihed; thi du er jo
Datteren af Seklers Trældom,
og sin Taare Skjændselen
har jo blandet med din Moders?

Du har seiret uden Ord,
ved din egen Aabenbaring.
Verden vil i dig erobre
en Forjættelse tilbage
om en skjønnere og mere
paradisisk Adamsslægt.

Kom! Her Kaukasus'er blaane,
Fyrrens cederlige Kroner
suse over Libanoner.
Jordens Kreds er Kanaan.
Skjønnest Mand blandt Nordens frie
vove vil til at beile,
føre Bruden til en Dal,
dybere og mere yndig
end Judæas under Karmel.

Mangler i din Brudekrans
Jerikos Skarlagenrose,
Sarons straalerene Liljer, —
Rachel, tror du ikke Nordens
amethystne Vaarvioler.
serafføiede Konvolvler

ville pryde dine Lokker,
naar de Taarerne betyde,
som ifra dens Anger flyde?

VII.

Barnet.

En fremmed.

Sig mig, Amme, sig mig Navnet
paa det underskjønne Barn,
som du holder saa omfavnet?

Ammen.

Josef Benjamin, min Herre.

Den fremmede.

Ah! Ja Jøden stikker frem
i den lille Ørnenæse,
og om Munden kan jeg læse
Slægtens Arveanathem,
at han bliver noget værre
end et døbt sædvanligt Skarn.
Skrækkelig, men sand, er Tanken,
at den diende, du nærer,
i sit Hjertes første Banken
lave Niddings Slethed nærer
vist, som unge
Hugorm Giften bag sin Tunge.
Ve, at ei med Gift beblandet
var hans Moders første Kys,
saa han, før han blev forbandet
kunde dø . . .

Ammen.

Min Herre! Tys!
Barnet er et Kristenbarn

Efter Faderens Velgjører,
som var Jøde, Navn det fører.

Den fremmede.

Hold det fast da i din Arm!
Pige, tryk det til din Barm!
at den lille Engel ei
flyr til Paradis sin Vei.
Thi (han hedde Seth og Cham,
Moses eller Abraham
— ligegyldigt!)
thi et saa serafuskyldigt
Aasyn endnu ei jeg saa.
Derfor, Pige, pas kun paa!

Ammen.

Herre! tro, det Himmerige,
hvorfra slige
Engle stamme,
er en Moders Hjerte . . .

Den fremmede.

Amme!
Skal jeg tro, du er Jødinde?

Ammen.

Det var *første Rang* som *Kvinde.*

VIII.

Moses paa Bjerget.

Norges Frihed er berømt
videnom, det fagre Skrømt,
somom gyldne Spindelvæve
rundt omkring i Luften dreve.

Til Arabens Teltehjem
trængte selv dets Rygte frem.
Skjønt berettet simpelt, roligt,
klang det digterskjønt, utroligt.

Poesi i samme Stund
blev det paa Arabens Mund.
Blandt de andre maurisk Jøde
hører til med Blik, som gløde.

Moses' Aasyn i sin Glans
var ei ædlere end hans.
Meislet dybt og rent var Trækket
og med Bystens Bronce dækket.

Hvidt hans Skjæg som Abrahams
lyste paa din sorte Vams;
men hans glade Flammeblikke
ligned Patriarkens ikke.

Thi de drak med Ungdomsfyr
Beduinens Eventyr
om det høie Land i Norden,
som var frieste paa Jorden.

„Friere end jeg tilhest,
tryggere end Teltets Gjæst,
lever der et Folk med Hæder
bag safirblaa Atlaskjæder."

„Jeg har hørt det i Algier
af en frankiskfødt Vizir,
Landets Barn, som selv det kjendte.
Ak! —" Saa Beduinen endte.

*

„Ah! hvor blev den gamle Jøde?
Pladsen øde?

Brat forsvunden?
Han i Teltets Folder sad.
Nu de vifted blot, og borte
er vor Gjæst, den gamle sorte?“
Saa i Munden
spørger de hinanden ad.

Da Fortælleren med Sukket
Munden lukked,
Jøden hastet
ud i Nattens Mørke var.
Hurtig, som en Skygge, over
Ørknen sig den gamle vover.
Han ei rasted,
før han ved dens Ende var.

Der, hvor ensom Palme runden
er af Grunden,
Jøden graver.
Ved dens Rod hans Skat er gjemt.
Han med den vil didhen drage,
hvor han Friheds Lyst kan smage.
Mellem Slaver
skal ei Guldet ligge glemt.

„Er det sandt, at Landet findes,
hvorfor bindes
her da længer?
Jeg vil følge Svalens Flugt.
Ørknen med min Fod jeg tvinger,
Havet med en Snekkes Vinger.
Hist jo trænger
mig imøde Orans Bugt?“

„Hvad kan Bølgerne, at trille
did de ville,

vel forhindre?
Voven, født ved Afrika,
fra at dø paa Thules Fjære?
Skulde Mandens Vilje være
endnu-mindre?
ei saa fri som Bølgen da?“

„Friheden maa gjæstfri være,
den maa bære
i sit Hjerte
Kjærlighedens blide Ild.
Ved sin Arne maa den gjerne
se en fremmed fra det Fjerne,
og hans Smerte
dække med sin Ære til.“

„Frie vil med fri forene
sig alene.
Derfor stunder
jeg til frie Nord afsted . . .“
Røsten hen i Ørknen døde.
Fjernt han sees i dens Øde,
bøiet under
Skattene, som fulgte med.

*

Et af disse Grænsefjelde
mellem Nor- og Svea-Vælde,
lignende snart grønne Volde,
Snart uhyre staalblaa Skjolde,
springer pludseligen op
i en skaldet sylspids Top.

Ha, hvad sidder der en Morgen?
Ørnen eier ellers Borgen.
Hvidt var Hov'det, kulsort Kroppen,

som nu raged op fra Toppen.
  Har amerikansk Kondor
  jaget bort sin norske Bror?

Denne skrigende omcirkler
Fjeldets Tind i vide Snirkler.
Dens Erobrer sidder stille,
som en Knap paa Taarnets Pille.
  Punktet i det klare blaa
  Ørnens Herre være maa.

Ja, et Menneske tilvisse
Punktet er paa Tindens Spidse.
Ha, den mauritanske Jøde
der, i Grænseørknens Øde?
  Det er ham! Sin tunge Skat
  har han træt ved Foden sat.

Hvor sørgmodige hans Blikke!
Derfor Ørnen slaar ham ikke.
Fulde de af Taarer flomme.
Thi *han maa ei længer komme.*
  Moses lig paa Kanaan,
  stirrer over Landet han.

Ak, hvor stirrer han paa Landet,
fra hvis Dale han er bandet!
Ømt som Moses Blik Jordanen,
Glommen fulgte Mauritanen,
  til dens klingeklare Løb
  dulgte sig i Fjernets Svøb.

Ogsaa ham, skjønt saa bedaget,
Frihedsdrømmen har bedraget.
Ak, hvor mangt et fyrigt Hjerte
finder ei, med Jødens Smerte,

Maalet, da det grebes just,
som en Boble sønderknust!

Ned er ei den gamle Jøde
kommen end fra Klippens Øde.
Nordenvinden nu maa kule
frit igjennem Øiets Hule.
End han sidder der kanske,
Døden lig foruden Le.

Op at lede efter Guldet!
Det maa ligge der paa Tinden.
Op, gesvint, gesvint, forinden
Ravnen stjæler det til Kuldet!
Jøden vilde jo betalt
Norge Friheden med alt?

IX.

Tidselskjægplukkeren.

Noli desperare!

Se den umaadelige Tidselhedes røde urolige Hav! Som Sjødrevets Skum flyver Fnokket fra de talløse, der nu, ligesom fortvivlende over sin Visnen, blegnende drager sig i Dybet. Nye Millioner skyder atter frem, væltende flammende Bølger foran Vinden.

*

En graahærdet Bonde saaede jo der en Ager til med Velsignelser, og slog fromme Kors derover? Kan der vokse Forbandelser af slig Sæd?

*

Men se, midtopaf Tidselhavet stikker en Drengs Hoved ligesom en druknendes! Ved Daggry gik han ud for at tilintetgjøre sin Faders Fiender, Tusinderne med de pralende kobberrøde Tidselhjelme, og for at plukke Fjærene af dem til sin Bedstemoders Pude.

*

Den lille Helt! Hvor han meier og arbeider! Han synes ikke at føle den stigende Sols Straaler. De maa være svale imod hans Kjærlighed. Umættelige speider hans Øine over Heden. Hele dens Rigdom af hvid Dun vil han plyndre, før det bliver Aften, og den gamle stunder til Hvile. Tornene er røde af hans Blod. Fremad stunder han, skjønt han med hvert Skridt kan sætte Foden i en Slanges svulne Ringe under de tætte Blade.

*

Allerede er Middagssolen stegen høit over Skoven. Skyggen er vokset bag ham som den feiges Mod, der ser sig ubemærket; og endnu ser han Heden fuldvaiende af Tidsler rundtomkring den lille Kreds, han har ryddet.

*

Ak, ogsaa den synes forsvunden som en Hvirvel i Havet. Eftermiddagsvinden reiser nye Tusinder iveiret, som Slaver trodsende paa Mængden. Han lader Hænderne synke. Vinden bortfører Mesteparten af hans samlede Dun, og blæser ham Snedrev af nye forbiflyvende i Ansigtet.

*

Ak! Saa frugtløs er Menneskekjærlighedens Idræt, at ville bekjæmpe Lidelserne. De er talrige som Lasterne, hvis talløse flammende Tidselhøveders Henblegnen de er, saa Sjæleverdnen ser ud som denne Hede, fuld af Millioner blomstrende og blegnende. Ve! hvad Forgroen i disse Menneskesjæle! Lad Døden rydde i det vilde Paradis!

*

Fremmed Sorg være som det flyvende Tidselskjæg, høit værd Umagen at vende Ryggen til! Kun en Engel er bleven Mennesket trofast: Ligegyldighedens vingeløse, med de døde Øine, de fede Kinder og det selvbehagelige Smil, saaledes som alle Engle, undtagen Rafaels, er malte i Kirkerne. Den fører dig forbi Lidelsen, med bortvendte Øine, som forbi en forban-

det Saltstøtte. Al din Styrke for at lette den vilde dog kun være som et Barns Arme, slyngede om Støtten for at flytte den.

*

Se, Himlene er høitophvælvede over Jorden! Skulde deres Salighed forstyrres af Skriget af dens Jammer, Bulderen af dens Daarligheder? Fryd dig ved Agrenes Skjønhed; men glem, at pjaltet Kummer oppløiede dem! Beundre Borgenes Kupler; men tænk ikke paa, at de er Hjelmene om Tyranniets røde Hoveder!

*

Ak! Bedstemoderens Kjærlighed vil jo udfylde Resten af Drengens stedse hungrende Pose, hvori Dunene skulde samles? Dens Rigdom er svunden ind til en Snebolds Størrelse; dog vil hun tage den grædende Dreng til sit Hjerte og Dunene under sit Hoved, og sige, at de har udaandet himmelsk Søvn om hendes Ledemod.

*

Arbeid derfor trøstig som Drengen paa Tidselheden! Hans Øine vilde jo afplukke den hele, skjønt hans Arme kun rakte den hele Dag over en Kreds, af Tvermaal som deres Længde. Gud regner heller ikke mer end Viljen. Naar din Kind blusser af retfærdig Harme, kommer andre Engle end hin foranhoppende Frø, ligesom paa et antændt Signal, ligesom om Medfølelsens Flammeblik var Frimurertegnet mellem Sjælene og de himmelske. De samme kommer, som i Gethsemane aftørrede Blodsveden, og knælende opsamles ogsaa Dryppet fra din Pande til at blive Stjerner i den Himmel, hvori din Aand skal bo, og hvorifra de mørke Dynger af Arbeidets Dage skal synes den som fjerne Vinhøie glinsende i Solskinnet.

Natur- og Menneskekjærlighed.)*

Hører du i døven Dvale,
    Jordens Herre,
    ei desværre
Himmelens, din Faders, Tale —
    Hjertets Røst, hans Buds Besked —
aabn da Øiet for din egen
    stolte Stammes
Visdoms ømme kloge Ammes,
Alnaturens, milde Pegen
    paa sin stumme Kjærlighed!

Skyen Træets Krone læsker;
    Træets Blade
    atter bade
Buskens Top med milde Vædsker,
    Skyens lunkne Honningblod.
Under Busken Græsset lukker
    op sin spæde
Mund, og Busken af sin Væde,
blandet med dens eget Sukker,
    mætter det med Overflod.

Dyret, skjønt dets Øie blunder
    taagehyllet,
    ser fortryllet
dette Kjærlighedsvidunder.
    I det vaade Græs en Hind
knæler med sin Kalv og slikker
    op de fulde
Draaber, som paa Græsset rulle.
. . O, Natur, sit Liv den drikker
    af dit ømme Hjerte ind!

*) Tillæg til 2det Oplag af „Jøden“.

Ak! men Jordens Herre, Manden,
han, som bærer
Himlens Sfærer
modellerte skjønt paa Panden,
Lysets Kjerne i sit Blik —
han, den Himlens førstefødte,
Brodermunde
tør et Drag af Luft misunde?
har for Jøden, den forstødte,
Øiekast som Ormestik?

Han, med hulden Viv i Armen,
ømt omfavnet,
Kristennavnet
korsbetegnet over Barmen . .
han, hvis Mund med milde Smil
er i Kysse af en Moder
blidt ompræget,
føler Hjertet kun bevæget
af et Helveds mørke Floder,
Hadets Aarers vilde Il?

Ve dig, Kain, din Broders Hader!
Du at sove
ei tør vove
under Træets Ly, som bader
Tornebuskens Blomstersne.
Tjørnene, mod Græsset ømme,
med Forfærden
straffe vil din Sjæls Forhærden,
Græssets Taarer vil fordømme
dig i Alnaturens Ve.

Jødinden.

Elleve blomstrende Tornekviste.

1844.

Χάρις.

I.

Tornekviste?

Tornekviste, Tornekviste,
  Tornekviste med Blomster paa . .?
- *Dyder*, herligst i Kummer viste,
Nød, som aldrig sit Haab forliste,
Tro, som Gud under Byrden priste,
  der paa skyldløse Nakke laa.

O, hvor Juda har af Kvinder
  herlig Rosenstok skudt tilforn!
Ømme Mødre iblandt Heltinder,
fromme Ruth, Makkabæerinder,
Mirjams Ros, som af Honning rinder,
  Judiths Rose med røden Torn.

O jeg hører, ser hvorlunde
  Judæ Kvinder, hver i sin Dør,
raskt mod Aftnen paa Haandteen spunde,
sang til Cithren med glade Munde -
rundtom Børn, fra de krybe kunde,
  voksne Døtre, som alt bar Slør.

Juda Dale ere øde,
  Rosenstokken er ødelagt,
spredte Rødderne; men vi møde,
hvor de krybende Skud fremskjøde,
Judæ Roser, de fulde røde;
  Kvindens Dyder i Sorgens Pragt.

Moderømhed, Tro som brænder,
  trofast Viv og i Modgang fro,
for den fattige aabne Hænder,
Huslighed, som kun Hjemmet kjender,
- disse Roser til Verdens Ender
  paa de adspredte Torne gro.

Ak! og disse Søstergrene,
  rundne lige af Evas Barm,
enten krybe maa imellem Stene,
eller blomstre som traurig-ene
Maanedsros bag Gardiner pene
  i den tusmørke Vindukarm.

Hvad om Norges grønne Dale
  gjæstmildt aabnede dem sin Bund?
Hvad om engang- iblandt dets svale
Blod fik lidt af det orientale?
Da maa Kjærlighed kun befale,
  ikke Lovenes Løvemund.

II.

Blodet.

1. Barnet.

(*Rachel*, en liden Jødepige under en Hybentorn. Legende Børn længer henne. Et af dem, et Kristenbarn, *Charlotte*, kommer hen til *Rachel*).

Charlotte.

Lille *Rachel*, kom nu! kom!
Nu gaar Legen atter om.
Elle, melle, dig fortælle!
Panter ned i Kurven sælle.
Leon straks skal holde Dom.

Rachel.

Ak, du skulde bare vide
hvad jeg nys har maattet lide
just af *Leon*, just af ham.
O en altfor bitter Skam!

Charlotte.

Hvad? Du græder? Du som har
saadant Halsbaand af Koraller:
hver, paa hvilken Solen falder,
som en Draabe Blod saa klar?

Rachel.

For en enkelt Draabe Blod,
af din Fingerende trykket,
vil jeg lægge hele Smykket
som et Offer for din Fod.
Thi, *Charlotte*, ser du, da
Legen nys begyndte, sagde
Leon, som os Navn tillagde
og som tælled til og fra:
„Det er sandt, vi allerede
har jo Sidsten i vor Kjæde:
Rachel Jødepige der,
thi af værre Blod hun er.“
Derfor, kjæreste Charlotte,
sneg jeg mig til dette Sted
under Rosenbuskens Grotte
for at finde Taarers Fred.

Men det nager — o det nager!
og det slette Blod det jager,
saa at hver min Fingerende
synes bankende at brænde.
Dybt det maatte mig jo krænke
saa at være Sidsten født.

Sig, hvad skulde jeg vel tænke
om mit Blod? var det ei rødt?
ei som andres klart som Vin?
dygtigt til mig at belivne?
ikke den af Gud mig givne
milde Livsensmedicin?
Derfor, kjæreste Veninde,
for at Ro jeg dog kan finde:
gjør som jeg — det smerter ikke —
du en Torn i Fingren stikke
til en Draabe Blod frembryder,
som mig straks da overtyder
om mit eget
mere mørkt er eller bleget,
og med Smykket jeg dig pryder
for den ene Draabe Blod,
som du Rachel overlod.

Charlotte.

Gjerne, gjerne! Se jeg trukket
har en Torn saa skarp og lang
som et Sværd til Biens Kaabe.
En, to, tre! Paa samme Gang!
En, to, tre! Jeg har alt stukket,
og se der! der er en Draabe!

Rachel.

Kan du skjelne den fra min?

Charlotte.

Nei umuligt.

Rachel.

O hvad Glæde!

Charlotte.

Lige, som en kløvt Rubin!

Rachel.

O Charlotte, tag min Kjæde!

2. *Jomfruen.*

Rachel.

Kom, Charlotte! Man kan miste
i Salonen Veir og Sans.
Lad os sammen bort os liste
blot fra denne ene Dans
til det inderste og sidste
af de stille, smaa Gemakker,
hvor man saa fortroligt snakker
og man gjerne kunde dø,
sans adieu,
stille hen i Sofakrogen,
ikke efterspurgt af nogen,
medens Dansen fyrigst gaar
og sin Høide Ballet naar.

For den Dans, du kanske taber,
denne Haarnaal være din
med sin funklende Rubin,
fuld af sterke Egenskaber.
Den kan Blik og Hjerter trække,
Kjærlighedens Ild opvække,
Feil og Hæsligheder dække.
Talismanens Trylleri
ligger i
den naturlige Magi:
Herrerne, om ormeblinde,
ville ved et Blik udfinde,
at Rubinens Eierinde
har en Tønde Gulds Værdi.
. . . Mindes du, engang som Børn
saared vi os med en Tjørn,
for den Tanke bort at tvinge,
som saa rædsom for mig stod:

nemlig at mit Jødeblod
mod de andres var for ringe?

Charlotte.

Ah, javist! Da Rygtet fik
den Fortælling at berette,
at en Jødepige kjøbt
havde Blod ifra en døbt,
blæste det sig op og gik,
alt i Raseri at sætte;
og, som Flamme blæst i Stry,
fluks i Oprør kom vor By.
„Hep! Hep! Hep!“ jeg kan erindre
lød fra alles Struber da;
og jeg husker, at jeg fra
vor Altan saa Fakler tindre
hist og her i Pøbelbølgen,
som sig vælted gjennem Staden,
samt at Vinduer jeg hørte
klirre alt som Vinden førte
Lyden did fra Jødegaden.
Kort - en rasende Forfølgen
af en Bagatel opstod . .

Rachel.

Ti dermed, o min Veninde
Ved min Ammes raske Fod
og forsigtige Fordølgen
kunde jeg blot Frelse finde;
men min gamle stakkels Far,
rystende og svag som Sivet,
- ve mig! - maatte lade Livet
ved sin Eiendoms Forsvar.
Ve mig da, at jeg ei lod
dit, Charlotte, og mit Blod

ubeseet i Aaren rinde,
hvori Gud har stængt det inde!

Ve, at hvad jeg dengang hørte
af en Dreng, mig saa forførte
til en Barnestreg, som blev,
skjønt uskyldig, til det Vift,
der i Klippens høie Rift
rasende Lavin løsrev.

Men, Charlotte, men - men - men
nu, nu har jeg hørt det samme,
ei af Drengen sagt igjen,
men af gamle Æresmænd:
at mit Blod er mig tilskamme -
sagt med alle sjeldne Mærker
paa Uegennyttighed,
saa at deres Ord derved
i Betydning sig forstærker
til en Dom, der sønderknuser,
hvert et Haab, mit Hjerte huser,
lig den smukke
Sommerfugl i Urnens Lukke.
Leon . .

Charlotte.

Leon! Hvad?

Rachel.

Min Gud,
hvor forfærdet du brød ud!

Charlotte.

Oh, jeg husked — havde glemt,
at jeg var af Leon buden
til en Polka — det er slemt.
Men, Veninde, desforuden

ved du ei, at jeg forleden
Livets Terningkast har vovet
og med Leon mig forlovet?
Hvad, du blegner? . .

Rachel.

Det er Heden,
og jeg sov kun slet inat.
(Afsides). O mit Hjerte, o hvor mat,
o hvor usselt, at det, efter
saa ulægeligt et Stød,
ei kan samle alle Kræfter
i sin usle Klump af Kjød,
forat briste og at skjænke
dog den Sorg en værdig Død,
som paa Livet ei tør tænke!
(Høit). Nei, Charlotte, hør min Grund,
hvorfor jeg tilbagekalder
fra vor første Barnealder
hin ulykkelige Stund.
Jeg det samme hørt har atter,
og af Mænd, som Verden tror,
Mænd, hvis Ord Alverden skatter
som en Dom og Rettesnor,
at mit Blod er saa forskjelligt
ifra andres, ssa vanhelligt,
at jeg ei maa tænke paa
- hvad de andre Piger kunne -
efter Hjertets frie Grunde
den at vælge, der skal faa
Legeme og Hjerte som
en evindlig Eiendom.
Leon, o det smukke Guld
paa en Skal, som ei er fuld! -
Mønsteret for Kavalerer

udi Sæder og Manerer . .
Denne Leon, en Nevø
af min Faders Handelsven,
af min gamle Herr Formynder,
talte mer om Himmelen
og den Salighed at dø,
end om Penge og om Ynder,
saa jeg tænkte: Rachel funden
her er Manden for dit Hjerte -
En, som spørger ikkun om
hvad der bor i Hjertegrunden,
ei om Troen Fædre lærte -
ret en Mand af ædel Færd,
fordomsfri, en Elsker, som
elsker mig for eget Værd!
Mistro ei engang jeg følte,
da jeg mærked, at han nølte,
udflugtsfuld og uforklarlig,
med sin Fader at betro
Baandet, som forbandt os to,
som om netop han var farlig.

Men engang, da jeg fik høre,
min Formynder var tilstede,
tvang jeg ham mig did at føre,
hans Velsignen at udbede.
Ind vi styrted begge; men
Leon, han den ømhedsfulde,
Leon, som jeg tænkte skulde
tage allerførst tilorde,
knælte bønlig, som jeg gjorde,
Leon stod forknyt igjen,
mens hans Faders Knæ jeg alt
favnende med Kys bedækte.

Op de gamle sprang forskrækte,
og jeg fra min Himmel faldt.
Taus og rød min Elsker stod
som en arm bodfærdig Synder.
Endelig, da efterhaanden
han fik samlet sig lidt Mod,
frem han en Forklaring stammed,
mens han snapped efter Aanden,
hvoraf klart nok jeg forstod,
at der i vor Kjærlighed
var en enkelt Ting, hvorved
han sig for sin Fader skammed.

Men hvad han, min feige Frier,
i Befippelsen fortier,
af hans Far jeg høre faar,
som naar man det aabne Saar
i en giftig Edder bader.
I mit Hjerte og mit Sind,
er det brændemærket ind.

„Hvad - udbrød min Elskers Fader -
hvad, min Søn, at du kan bære
for dig selv saa liden Ære?
Heller vil jeg se dig død,
ja at betle for dit Brød,
end at du, saa vakkert Skud
af patricisk, kristen Rod,
skulde søge dig en Brud
af et saa vanhelligt Blod . .“

Mer jeg hørte ei og saa.
Da mit Liv tilbagevender,
hjemme hos mig selv jeg laa
med et Brev i mine Hænder,

hvori Leon koldt undskylder,
at han ikke havde tænkt
paa den Art af Blod, som fylder
mine, Jødepigens, Aarer,
og som os adskiller strengt.
„Kjærligheden - endte Brevet,
der, saa koldt det var, var skrevet
(stod der) under hede Taarer -
Kjærligheden kun bedaarer;
men hos kloge Folk, hos somme,
Forhold, Hensyn, andres Domme
gjør dens Regimente omme."

Leons Onkel, min Formynder,
Brevets Overbringer, alt
at bekræfte straks begynder,
til paany jeg, ved hans Eder
om den Sags Umuligheder,
i en Afmagts Arme faldt.

Charlotte.

Stakkels Rachel! Det er slemt,
Men . . .

Rachel.

Hvad „Men"? Oh, jeg forstaar!
Ogsaa du mit Blod foragter.

Charlotte.

Slige Tanker jeg forslaar.
Kommer en, at den blir glemt,
stræber jeg af alle Magter.

Rachel.

Glemt? Oh Tak! O den, der kunde
stoppe sin Erindrings Munde!
Den, som salig kunde glemme!

Men jeg stedse maa fornemme
    Blusels Brande
paa min Kind og paa min Pande.
Glemme? Glemmer Træet Skaaret,
som det fik i Ungdomsalder?
Arret staar der til det falder
for sin Økse hundredaaret.
Glemme? Det kan ikkun Vandet;
thi hvor sterkt den faldne Sten
jager Ringe imod Landet,
dør de atter en for en.
Men et Menneske? O Lyst,
om det kunde saa betvinge
Blodets Svallens vilde Ringe,
naar man stener grumt dets Bryst!
Men det sker ei her, men hist,
at et Menneske kan ende
i Forglemsel al Elende -
hist hvor (o for sandt og vist
den Retfærdighed jeg haaber
af den Gud, hvorpaa jeg tror!)
alle faar, istedetfor
Blodets mørke, seige Draaber,
samme Ætherstrømme lette,
som til evigt Liv i Slag,
med unævneligt Behag,
Aandens unge Hjerte sætte.
. . . O, mig lyster stærkt at yde
Offeret af alt mit Blod,
forat hist jeg Fred kan nyde,
naar det fælles bedre flyde
skal ifra min Hjerterod!
O mig lyster stærkt at se
end engang mit Blod, mit eget,
om det skiftet har kanske,

om det bleven er mer bleget,
al dets Farve visnet bort,
eller om dets Lét er steget
ifra høirødt og til sort,
om jeg det igjen kan kjende
som den Draabe, klar og rød,
der udaf min Fingerende
under Tornestikket flød.

Men en Draabe maa jeg have,
ei fra Fingerspidsen da,
men en Draabe ligefra
Bunden af mit eget Hjerte,
netop den, som er en Gave
af min Moders Modersmerte -
den, som alt i hendes Skjød
i mit Bryst urolig flød,
og som Hjertet fyrig tvang
til at sætte sig i Gang.

Charlotte.

Stakkels Rachel! lad det gaa,
da det nu er engang saa.

Rachel.

Hvad er saa? Oh! jeg forstaar.
Giftig Draabe i mit Saar.
Dog med Vilje ingenlunde.
Oh nei vist! Det Medynk var;
og en Balsam mere sød
aldrig laa paa Hjertets Bunde.
Thi den er dets Taare klar,
Kjærlighedens rene bedste
Afdryp, gjemt i Hjertets Skjød
for den kummerfulde Næste.

Men den maa i Saaret gydes
uden at den Hjerteve,
som skal læges, kan den se;
thi naar aabenbar den ydes
ikkun i dens Saar, som lider,
brændende den værre svider.
Den Medlidenhed tilskue
er mod Kjærlighedens rene
fulde Honningdraabe sød
grove Sirup, som alene
kan til Skjænk for Armod due,
kun til Gave
for Elendighedens Mave,
ikkun for den ydre Nød.

Charlotte.

Rachel! jeg vil ei dig nøde;
men, som du nu er, du ikke
Venners Medynk bør forstøde.

Rachel.

O, de Ord, som *saa* beklage,
dybere i Hjertet stikke
end den Naal, du *der* kan tage.
(Borer Rubin-Haarnaalen i sit Hjerte).

Charlotte. (Drager Naalen ud).

Rachel! o hvor netop stukket!
Kun en enkel Draabe Blod
sidder der hvor Naalen stod,
og sig Saaret alt har lukket.
Rachel! den er deilig rød,
som om Perle var ophedet,
frisk som Rosenknoppens Glød.
Rachel, hør dog! Draaben, gledet
fuld ifra dit Hjerte, funkler,
saa Rubinen den fordunkler.

Du har seiret og bevist.
Intet har dit Blod forlist.
Jubl, saa hele Verden ved det!
. . . *Rachel!* Men hvor tyst du er?
Himmel! Rædsel! hvad jeg ser!
Rachel, *Rachel* død paastedet!
(Flyr forfærdet).

III.

Mødrene.

1. Ildebranden.

Byen ifra alle Ender
midt om Vinternatten brænder.
Kirketaarnet alt er raset
glødende fra Høiden ned,
knusende hvad det ei tænder;
Herrens Hus
lægger Menneskens i Grus.
Men som størst Elendighed
løber Stormene Kompasset
under vilde Hyl omkring,
som om det var dem befalt
hastigt at forvandle alt
til en Askedynge, formet
rundt aldeles som en Ring,
taarnhøi, skjønt isammenstormet.

O en Dommedags-Forvirring
i de trange Stræder, hvor
Røg og Flamme stænger for!
O Vanvittighedens Irring
paa den aabne Plads, hvorhen
alle reddede sig samle,
syge, Kvinder, Børn og gamle,

som iblandt hverandre famle
for at finde Slægt igjen.
Men det ikke længe varer,
førend Ildebrandens Farer
trænger kyssende derhen, -
før, som af en Esses Mund,
som af Blæsebælgens Strube,
eller Helveds egen Grube,
Flammen lig en Tunge skyder,
strygende langs Pladsens Grund,
ud af en af hine Gyder.

Til den usle Stadens Rest,
som endnu i Mørke laa
paa den anden Pladsens Side,
alle, som de kunde bedst,
derfor skyndsomst flygte maa,
uden Skjulested at vide:
Børn, som skriger efter Mor,
saa hver Moder kaldt sig tror;
Mødre, raabende paa Navne,
som de nu med Rædsel savne;
Krøblinger, som i den dybe
Sne maa over Pladsen krybe;
unge Koner, hvis Gebærder
viser, at med Gru de tænke
sig den Nat enhver en Enke;
Sønner, som paa stærke Hærder,
vindende Æneas' Ære,
sine gamle Fædre bære -
kort i Trængsel vild og tæt,
uden Skaansel eller Ret,
hvor enhver kun træder ned
hvad der kommer ham til Hindring,
og hvor selve Kjærlighed

synker ned til Selv-Erindring,
Pladsen blev af Mængden rømmet,
som mod Byens Forstad strømmed.

Men i Trængslen i Entreen
til det snevre mørke Stræde
tvende Mødre ængstligt lede
efter sine Børn i Sneen.
Arm den ene og Jødinde,
men den anden en Grevinde.
Ifra deres Bryst bortrevne
vare deres spæde blevne,
og nu famlede de tvende
om i Vinternattens Blinde
paa et Lykketræfs kanhænde
for de tabte at gjenfinde.
Men i Tumlen taber sig
for hinanden deres Skrig;
og om Stjernerne faldt ned
eller Solen vendte om,
røres ei en Moder, som
søger om sit Barn, derved.
Derfor hændte det, at begge
skreg paa engang høit af Fryd,
uden at de kunde lægge
Mærke til hinandens Lyd.
Thi i samme Øieblik
hver sit Diebarn i Svøb
mellem sine Hænder fik.
Adelsfruen straks tilbage,
did hvor Ilden lyste, løb
at hun Feil ei skulde tage.
Men da Barnets Svøb hun hæver,
skreg hun: „Fy! Saasandt jeg lever,
er det Jødeunges Træk!“
løb og slængte Barnet væk.

Men *Jødinden*, som alt sad
paa en Trappe sjæleglad
og den fundne spæde died,
hører, nu da Larmen tied,
ikke fjernt et Barneskrig.
„Mon paa Pladsen glemt igjen?"
tænker hun og skynder sig
med det fundne Barn derhen.
Og hun mumled, mens hun gik -
„Herren aabnet har mit Blik,
saa mit Barn, min spæde, jeg
fundet har paa Mørkets Vei.
Skulde jeg da Hjertet lukke
for den moderløses Sukke?"
Barnet paa den stærktbelyste
Plads var snart og let at finde;
men af hvilke Rædsler gyste
den barmhjertige Jødinde,
da hun i den frosne Ble
fik sit eget Barn at se!

Fluks med begge ved sit Bryst
knælte hun i Bøn, den fromme,
priste Gud af Hjertenslyst,
bøiede sig for hans Domme,
at hans Visdom, som maa kjende
Hjertets Styrke, havde hende
to for en i Naade sendt.
„Skulde du, du stakkels fremmed
- sagde hun, med Blikket vendt
imod Gjæsten blidelig -
du, som alt har diet mig,
atter miste Moderhjemmet,
som du alt med Arme smaa
holder fast og ængstlig paa?

Nei! Guds Engel var du mig,
Israels Gud har skikket dig;
mens jeg dig til Brystet førte,
    se da hørte
jeg min egen lilles Skrig.
Havde jeg ei maattet sætte
ned mig der, for dig at mætte,
fra mit eget Kjød og Blod
flyttet havde jeg min Fod.
    Og desuden
har den gode Skaber jo
ved de tvende Bryster buden
Plads i Nødsfald her for to?"

Straks *Jødinden (Judith* Navnet,
og hun var en Kræmmers Enke)
begge sine spæde favned;
stod en Stund at overtænke,
hvilken Vei hun skulde gaa:
ilte udad Landet saa,
som om pludselig belivet
af en Tanke gudindgivet -
ak kun af et Haab, saa svagt
i sig selv, som Bregnens Kviste,
men fordi det var det sidste,
stjernevist, af Undermagt.
Langsad Veien mange Mile
gik det uden anden Hvile,
end naar hun sig gav lidt Ro
for at die sine to.

Hun erindred, at der boede
(men for mange Aar tilbage)
i en Landsby gammel Frænde,
ikkun engang seet før.

Didhen, skjønt hun neppe troede
ham ilive, vil hun drage,
sætte sig med sine tvende
som en Betler ved hans Dør.

Frænden levte, og hvad mere,
i hans Bryst et Hjerte levte
fuldt af Kjærlighed til Næsten -
moden Frugt for Himmelen.
Simon ei - som andre flere
i et sligt Tilfælde skulde, -
satte Ansigt op ad Gjæsten,
som de tvende mod ham hævte,
uden anden Tale, end
sine Øine taarefulde.
Alting Judith fandt paa Stedet
forud som af Gud beredet.

„Jehova har sendt dig, Frænke,
- sagde venligen den gamle -
jeg blir svag, maa snarlig tænke
paa til Graven frem at famle.
Derfor være al min Eie
dig anhørig.
Du, som er saa rask og rørig,
heller kan den gamle pleie
og vil røgte alting bedre.
Du har Hjerte for de smaa;
derfor og for gamle graa,
som et Barn nu blive skal.
Og naar jeg, paa Guds Befal,
vandrer hjem til mine Fædre
dit det hele være skal.“

———

2. *Sammentræffet.*

Hen en Tid af sytten Aar
var i stille Lykke gleden,
Gamlingen forlængst var heden,
Judith svag, med hvide Haar.
Men det Par af raske Drenge,
som hun havde fostret op,
hende ikke mer tillod
med Arbeide sig at mænge.
Men for hendes gamle Krop
Lænestol ved Arnen stod,
redet ud med bløden Gjænge,
aabne Arme, Skammelfod.

Som hun i sit Sæde rokked,
stundom Taarerne sig flokked,
og da tænkte hun: idag
kommer vist min *Rudolfs* Moder.
Josef mister da sin Broder,
og jeg faar et Hjerteslag.

Paa det fundne Barn opdaget
først hun havde Navnet stiklet
paa det Svøb, hvormed det var
i hin Rædselsnat omviklet,
men desuden, at det bar
om sin Hals et Kors af Guld,
og hun havde retfærdsfuld
det i kristen Tro opdraget,
redelig sig selv forsaget,
at, om Moderen hun fandt,
ingen Smertesgrad iblandt
Glædens søde honningfulde
hed og giftig dryppe skulde.
Og hvor nødig hun end vilde
Pleiesønnen selv forspilde,

havde hun ham dog befalt,
at han skulde overalt
Korset grant tilskue bære,
saa det kunde Ledning være
for det tabte Barn at kjende.
Rudolf da for alles Blik
med sit Kors om Halsen gik,
saa at Navnet „Rudolf Ridder“
snart ham fast i Ryggen sidder.

Da en Dag - just i sin Stol
gamle Judith tog et Bad
i den varme Sommersol,
mens hun saa hvor Josef meied
Græsset ned i Rad paa Rad
paa den lille Eng, hun eied, -
da fra Posthuset kom Bud:
kommen var der en Grevinde
i en Vogn til tvende Spand;
men det saa kun ilde ud
med at kunne efter Ordre
hende videre befordre,
thi i Byen var ei Mand
nogensteds i Hus at finde
til at være Postillon
til den nærmeste Station.
De, som kunde det maaske,
vare væk med Sigd og Le
for at høste sine Enge;
men om en af Judiths Drenge
vilde være nu saa god,
alt til Tjeneste da stod. - -

„Gaa min Gut! - var Judiths Svar -
Det er Ære for din Moder,
at du agtes for en Kar.

Gaa og vis dig rask! De Straa,
som du levner, vil din Broder,
naar han kommer, gjerne slaa."

I en prægtig Offenbacher
sad en Dame og en Dreng;
Hun tilaars, men endnu vakker,
skjønt af Miner stolt og streng;
Drengen, sygelig og spinkel,
i Karethens anden Vinkel
var i Puder som begravet,
Mama havde om ham lavet.

„Nu! - han peb - de to Galop,
mens de andre holder Travet,
til jeg engang siger stop!"

Som befalt af Drengen, jog
Josef bort med Firespandet,
saa at Huse, Træer, Landet,
i Forvirring sammenblandet,
dem forbi som Skygger drog.
Neppe Tid nok Josef fik
til at hilse med et Nik,
nogle hundred Skridt fra Byen,
Rudolf, som sig skyndte hjem,
neppe synlig gjennem Skyen,
hvori Vognen rulled frem.

Men uagtet Støv og Fart
havde Damen seet klart.
„Holdt! - hun skreg og saa tilbage -
han er borte - - Holdt! Omkring!
Ynglingen, vi for forbi,
ham jeg straks maa fritte ud;
alt indtil den mindste Ting

nøie spørgende ransage . .
O, min Gud! o hør min Bøn!
med mit Øies Gjækkeri,
ideligen feil at tage,
straf mig længer ei, fordi
Jødebarnet jeg forstødte,
og lad Ynglingen, jeg mødte,
være min fortabte Søn!"

„Nu, Mama, hvad er der hændt?"
- spurgte Drengen som forskrækket -
„Er kanske en Akse brækket,
siden Vognen alt er vendt?"

„Otto, ganske vist jeg tror,
at jeg saa din ældste Bror,
min fortabte førstefødte,
i den Yngling, som vi mødte.
Han et Kors om Halsen bar.
som jeg selv ham gav i Daaben. ."

„Ah, Mama! maaske en Nar,
der vil peges ud af Hoben.
Rudolf - hedte han ei saa? -
om hans Døbekors er fundet,
er vist død, ei blot forsvundet.
Mama tror jo selv derpaa.
Og desuden, sæt, Mama,
at han endnu skulde leve
- som en Bonde kanske da -
blev jeg intet, han en Greve,
Majoratet gik mig fra . ."
Hulkende den smukke Pode
stak i Puden saa sit Ho'de.

„Stakkars Otto!" sagde Damen,
mens hun Kjærtegn paa ham ødte,

som han næsten fra sig stødte;
men derpaa til Josef vendt:
„Du med Ynglingen vi mødte,
syntes meget vel bekjendt.“

„Han og jeg er fostret sammen,
og han er min Pleiebroder.
Han, som jeg, blev af min Moder
frelst fra Flammen eller Gaden
ved den store Brand i Staden
for en sytten Aar kanske.“

„Du er Jøde, kan jeg se.“

„Ja. Det vare mine Fædre.“

„O hvor Gud mig vil fornedre!
Her er Barnet, som jeg kasted
fra mig i den dybe Sne,
da jeg ud af Byen hasted.
Du er Jøde, sagde du?
Da hans Pleiemor Jødinde?
O hvad Ængstelse og Gru,
som kan gjøre mig vanvittig,
om jeg nu skal Rudolf finde
som en Jøde.“ . .

„Nei min Frue!
Ængst Dem ikke! Rudolf flittig
har fra liden frekventert
Byens kristne Skolestue.
Han forlængst er konfirmert.“

„Saa tilbage! Stille Dreng!“
- sagde Damen barsk og streng
til sin Søn, som endnu trodsed
efter Titelen og Godset,

begge Dele for hans Øine
som to fangne Fugle fløine -

„Sidste Skygge er forsvunden
af al Tvivlen og Betænkning.
Tvivl om hvad jeg har at gjøre,
nu min ældste Søn er funden,
vilde være Djævles Mening
hvisket stridigt i mit Øre,
paa min Sjæl et Mulms Nedsænkning
Moderhjertet i Forstening.
Kusk kjør til! Gesvint! Kun frem!
Til din ædle Moders Hjem!
Det er kun et ringe Tegn
paa min Tak for hvad jeg skylder,
at jeg hende Skjødet fylder
med Dukaters Gyldenregn.“

Knøsen svarte ei med andet
end et let og haanligt Smil,
og saa lod han Firespandet
flyve som en udskudt Pil.

---

3. Taknemmelighed.

Snart en Time udenfore
Judiths Hytte stod den store
prægtige Kalesche alt,
rundt beglo'd af Byens Piger,
hvoraf fler end en sig piner
til at gjøre gode Miner,
indtil pludselig man sniger
bort sig, næsten taarekvalt.
Thi det var dem alt bekjendt
hvad der er med Rudolf hændt:
at ei „Ridder“ mer forslaar,

men at Byens Yndling, alles
Kammerat maa Greve kaldes,
og at han som himmelsendt
fast et Kongerige faar.
Haab, i Hjerter længe fredet,
eller blygsomt nys begyndt
i en vakker Barm at leve,
blev en Myg, som Ild har svedet,
Fnug, som er henblæst af Vinden;
og de vidste, at Grevinden
havde paa den unge Greve skyndt,
for at faa ham med paastedet.

Alt forholdt sig som de sagde.
Josef nemlig Bud paa Bud
til den skjønne Ester bragte,
og hun sladrede da ud.
„Tænk! o tænk! Saalænge Gud
lader gamle Judith leve,
vil ei Rudolf være Greve!“

Sandt det var. Hvad Rudolf mælte
blidt og sønligt, mens han knælte,
Moderen i Hjertet skar;
men den stolte fandt, med disse
Smertens Gløder paa sin Isse,
til hans Tale intet Svar.

„Skulde jeg for hvadsomhelst
vel forlade nogensinde
hende der, den ædle Kvinde?
Hende, som mit Liv har frelst
op fra Gaden, ud af Flammen?
ladet Bryst mig dele sammen
med sit Barn, som eied det
forud helt med Eneret? -

som mig har, retfærdig, from,
i min Moders Tro opdraget,
skjønt jeg under Hjemmetaget,
uanseet Sæd og Skikke,
lærte bedst min Kristendom? -
Hende, som saa længe nært
har mig i sit Ansigts Sved,
saa jeg moderløse ikke
nogensinde har undvært
ømmest Moderkjærlighed? -
Hende skulde jeg forlade,
nu, da hun er træt og svag,
og kan trænge til min Spade
og til mine Armes Tag?
nu da kanske jeg formaar
ved min Ømhed at forskylde
lidt af Gjældens store Fylde,
hvori jeg, og, Moder, du
til den gode Judith staar? -
Hende skulde jeg forlade
nu i disse sidste Aar,
Gud, miskundelig i Hu,
vil den dydige forunde,
ligesom han Træet skjænker
Tid at fælde sine Blade,
før han Vintrens Død nedsænker?
Nei, min Moder! Da du kunde
blot mig se med Skam og Smerte.
Thi da manglede mit Hjerte
hvad min Broders Dogge eier
i velsignet Overflod:
Den Taknemlighed, som veier
Godhed op med Liv og Blod.
Og om Sjælen Tak ei har
for hvad godt er oppebaaret,

men i Glemsel det begraver,
ligner den kun et Kadaver
af hvis Bringes hule Kar
hele Hjertet ud er skaaret."

Otto havde før sig holdt
i et Hjørne, sur og stolt,
af og til af Josef plaget
med en Mængde Spørgsmaal om
hvortil vel den Eiendom,
som gik fløiten, an var slaget?
om hvad Værd, der stak vel i
Landsskyld, Fæste, Hoveri?
om til hvilken Hartkorns Tyngde
sig beløb den hele Jord?
om fra Øst til Vest, fra Nord
og til Syd ei Bjerg og Floder
Eiendommen gjennemslyngde,
saa det hele Majorat,
nu behersket af hans Broder,
godt fortjente Navn af Stat?
Men nu sprang ved *Rudolfs* Ord
Otto som begeistret frem,
Armene omkring ham slyngde,
raabende: „O Bravo, Broder!
Ve, det Hjerte, som ei Hjem
er for øm Taknemlighed!"
til et Blik ifra hans Moder
af hans Tales Blomster bed.
Og med skummel Bleghed hørte
han derpaa - den hykkelsk rørte -
Rudolf blive saadan ved:
„Men naar Gud min gamle fromme
Pleiemoder kalder hen
til det Sted i Himmelen,
hvor de bedste Sjæle komme

uden Katekeseeksamen -
Moder! o da skal jeg haste,
til dit Hjerte mig at kaste;
og i kjærligt Levnet sammen
aldrig mere dig bedrøve.

Men ifra min Fosterbroder,
Tvillingbror ved Moderbrystet,
aldrig jeg adskilles kan.
- Det var som et Træ at kløve,
hvoraf friskt man end kan løve -
Derfor, skal jeg blive trøstet,
mig til Godset følge han!
Ikke sandt, min kjære Moder?"

„O, Mama! betænk! en Jøde! -
hvisked Otto - over ham
ville alle vore gamle
Aners Billeder jo gløde
op til Tindingen af Skam,
eller ned af Væggen ramle,
eller vende sig af Skam,
i den tunge Gyldenramme.
Men han tabte Sans og Mæle,
da han saa sin stolte, stramme
Moder for Jødinden knæle.
Stenen for den Hjertekule
hvori hun sin Grumhed mod
Judiths arme Dieblod
havde stedse haabt og tænkt
indtil Dødens Stund at skjule,
havde Rudolfs Tale sprængt.
Da hun af hans sidste Ord
om Jødindens Søn fornam
med hvad trofast Kjærlighed
hendes egen hang ved ham,

brast den tunge Taushedsgjord
som hun havde lagt om Brystet,
og den stolte gjennemrystet
sank for gamle Judith ned.

„Ve mig, Judith! Samme Nat,
du blev Moder for mit Barn,
havde jeg din spæde fat,
greben op blandt Folkes Ben;
men, af Fordoms fæle Aand
og Fortvivlelse besat,
hev jeg Barnet, som en Sten,
ned igjen i Sne og Skarn.

Lad mig nu da i din Haand
med et Kys den dyre Ed
ydmygt angrende nedlægge,
at jeg skal imellem begge
dele samme Kjærlighed!“

„Mod min Søn? mod Jøden?“ sagte
Judith over Læben bragte.

„Judith! ja, imod din Søn!
Ringe er din Ømheds Løn.
Lidet er hvad jeg nu loved
mod den Kjærlighed, dit Liv
ofrer sig alt til dets Ende.
Blot tilgiv, og paa mit Hoved,
som mig Gløderne forbrændte,
læg din Haand og mig tilgiv!“

Judith først paa Josef saa,
saa paa Rudolf, saa paa hende,
med et Blik, de ikke kjende,
men hvori der Straaler laa,
som om allerede Aanden

paa sin Himmelflugt sig voved,
men dog stansede som svimmel
ved at se en maalløs Himmel.
Derpaa famled hun med Haanden,
til hun fandt Grevindens Hoved,
hvorpaa den neddalte blidt.
Munden mumled endnu lidt,
men ei Haanden vil tilbage
sig fra Damens Hoved drage
Og paa engang med et Skrig
begge Vennerne opdage
at den gamle er et Lig.

Angst og Smerte for at blive
fra sin Pleiesøn adskilt,
Glæde over, at de to,
Josef Jøde, Rudolf Greve,
skulde stedse sammen leve,
uanseet Blod og Tro,
Saligheden at tilgive
hjerteligen, fromt og mildt,
havde altfor stærkt og længe
paa de svage Livsensstrenge
i den sidste Time spilt.

IV.

Den lykkelige Viv.

- - Hannah! Pige! min Guitar! Min Mand kommer, og der kan være Skyer paa hans Pande.

*

Pah! er de smaa, da hvisker jeg dem bort med et Kys, eller de forsvinder for den første Klimpren, som man blæser Støvfnug bort. Men er hans Pande mørk som Høstaftenen og

hans Ansigt sygt - o, da har de kristne fornærmet ham, og mit Arbeide er vanskeligt, som at uddrage en tveegget Pil af Hjertet uden at rive det isønder.

*

Dog siger Verden derude, at han er en brav Mand. Dette lille Hus er *vor* Verden; men dets Vægge siger det samme til de himmelske Aander, som altid lytter ved Lønkamrene.

*

Ak, hvi ser jeg vel min Barndomsveninde, Charlotte, den rige kristens, Leons Hustru, daglig at blive blegere og ligere den halvaffaldne Rose?

*

Heller gift med Dødens Benrad end med en Skurk! Begge mangler Hjerte, men Døden gjør mange ulykkelige godt. Men, siden jeg er Kvinde, heller gift med an brav Mand, end med en af Himmelens Engle!

*

Er jeg god, kommer den Tid nok, da en af disse vil beile. Men han faar mig ikke, med mindre det er min Mand. Josef kan være formummet for mine Øine i sin himmelske Bryllupsdragt; men Døden, den ædle, fører os sammen.

*

At være gift med en Skurk, maa det ikke være som at være gift med en blind, ond Aand? Og en Djævel skal jo krybe ud af Hjertet, naar det raadner? Jeg vilde før tage et Krokodilæg mellem mine Hænder, for at ruge det ud, end hans Hoved.

*

O! naar jeg lægger mit Hoved til min Mands Bryst, da hører jeg mit Livs Regulator, Regelmæssigheden af Slaget i Evighedens Uhr, eller, naar Blodet stormer heftigere, Paradisets Klokker.

*

Charlotte! o min Barndoms Veninde? hvorfor skyr du at vandre ved din Mands Arm? Erholder han ingen af de Blik, der mere opfrisker Konens Skjønhed, som Dug, skjønt de er

stilede til Manden? Kun naar dit herlige sorte Spand drager dig, farer et Smil over dit blege Aasyn ligesom Maaneskinnets Sitren. O! o! er der en bleg Blusel? en ligesom Asken efter den udbrændte røde? Eller brænder det indvendig, naar den røde Blusel er forsvunden fra Kinden? Jeg har ikke følt anden Rødme end Brudekammerets og Glædens, naar Verden roste min Mand.

*

Men, Charlotte! Døden bortvifter med et Vingeslag hint Smertens Kalkstøv paa dine Kinder. Da vil dit glade Ungdomsansigt komme frem igjen, som en Hebes, naar Gipsen aftages, og en smuk Aand vil beile til din Kjærlighed - En af dine Ungdomselskere, som var dig mere værd end din Mand.

*

Men se! Han tilbeder dig jo? Ve, skulde det være som den smukkeste Lyskrone eller Speil eller Divan i hans Salon? Dog er det et Haab: maaske vilde han før miste et af disse Møbler end dig? og det var meget af en saadan Mand.

*

Men dør jeg, da vil *min* Mand tro, at han faar en Skytsaand for Resten af sine Dage, og ikke en usynlig; thi jeg tror om min Mands Øine, at de kan se ind i Himlene, og han taler ofte med de salige.

*

Det gjør han især, naar han er bedrøvet: naar de kristne misunder ham denne lille Plet af Verden. O se - otte Alen! Her er Harpen i Krogen Grænsen, der Oleanderen paa Gulvet. Men lad dem faa to Alen endnu! Er ikke den udødelige Sjæl bunden til Hovedets lille Benkugle? Synet indestængt i Øiets Perle? Følelsen, at kunne omfavne og velsigne Verden, onde og gode, ligesom med Regnbuens Arme, indesluttet i Hjertets Kjødklump?

*

O! lad dem faa tre Alen! Menneskene har indrømmet os formeget. Thi Kjærligheden behøver endnu mindre end dette. Se her! - min Mand og jeg besidder en Verden, som vi maa

tænke os fuld af gode Engle. Nu er der ingen; man naar min Mand kommer - o hvad vilde jeg maaske ikke se, om jeg da kunde se noget andet i Verden end min Mand?

V.

Sjælekamp og Seier.

(En Sal, i hvis ene Hjørne er Skab. *Tabitha*, en mosaisk Enke, beskjæftiget med Syning).

Tabitha.

- - Hvad Støi! Ah! intet andet end de Drenge,
min Jakob og hans Sværm af Kammerater,
der leger nu mandhaftige Soldater
og Gaden ved en sluttet Kjæde stænge.
Det gjælder Nabogadens Ungdom; thi
sin Hat hver løfte skal, som vil forbi.
For dristigt Spøg! Der dygtig Prygl kan falde.
Jeg tror, jeg Jakob hjem igjen vil kalde.
Ah nei, han bliver da til Spot for Skaren,
og fra hans egne truer ham da Faren.
Desuden Jødens Tid, at kunne fro
omgaaes andre, uden at han krænkes,
til denne første Ungdomstid indskrænkes.
Hans Liv er siden Smerte for sin Tro.
Og det er Jakobs Fødselsdag idag;
da lad ham følge ganske Drengens Smag!
Han kommer nok, naar Maven ham erindrer.
Og da er denne Fløielshue færdig,
hvor Gyldenkvasten paa det røde tindrer -
en Høvding for den tapre Skare værdig.
- - O Himmel! hvilket Skrig! Det var ei Leg.
Ve! om det var . .? O nei! Jeg maatte høre
igjennem Bjerge Jakob, naar han skreg.
Og tys! han stormer, som han pleier gjøre,
jo allerede Trappen op .!

(En sletklædt Dreng styrter ind og paaknæ for hende).

O Himmel!

Drengen.

O frels mig! frels mig! - Se et Barn jeg er! -
for Guds Barmhjertighed ifra den Stimmel,
som følger mig i Hælene, for her
mit Liv at tage . . Skynd dig hvad du ved,
saasandt du haaber selv Barmhjertighed.

Tabitha. (Afsides).

O, hvem kan modstaa, naar Ulykkens Raab
besværger, trygler en ved dette Haab?
(Aabner Skabet).
Ulykkelige Dreng, derind! derind!
Begrav dig under alt mit Hjemmespind!
Gjør bag min Rok der, med sin store, gule
Paryk af Stry, i Uld en tjenlig Hule!
Jeg skal dig ikke røbe . . (Drengen skjuler sig i Skabet).
(Der banker stærkt paa Døren).
Tys! kom ind!

Første Retsbetjent.

Vi er Rettens Folk; derfor, Madam,
undskyld, vi tror, at her vi har ham?

Tabitha.

Hvem „ham“?

Første Retsbetjent.

Oh, ved De, Stakkel, ei, en Knegt
fra Nabogaden kom i Klammeri
med denne Gades Drenge, og deri
han med en Sten af flere Skaalpunds Vægt
fluks dræber en i Vredens Raseri.

Tabitha.

Ulykkelige Barn!

Første Retsbetjent.

Ja Døden er
ham vis; og sikkert maa han findes her.
Han indad Porten løb; som fangen Mus
den Morder har vi her i dette Hus.

Forældreløs, hvad kan den Skurk vel blive,
naar til han vokser, uden en Bandit?
Derfor vil Øvrigheden gjøre sit
for Ulven endnu ung at faa aflive.

Tabitha.

Ak, af en Ungdom kan der lige let,
alt som den dannes, blive godt og slet.
Men søger selv! der er mit Nøgleknippe.

Første Retsbetjent.

Afsted! den Morder skal os ei undslippe. (Gaar).

Tabitha.

Det arme Barn! forældreløst og jagt
paa Betlerstien ud af Sult fra Hjemmet!
hvorledes skulde Lidenskabens Magt,
ja Syndens, ventes blideligén tæmmet?
Saa rent forladt, hvorledes skulde ikke
den fule Djævel med de skarpe Blikke
det sikre Bytte have alt opdag't,
og gravet ind med sine Kløer stærke
i Hjertets Voksklump straks sit Eiemærke?
Men o mit eget Barn! . Hvor Hjertet slaar!
Jeg tænker . .; men jeg for min Tanke frygter
og kvæler den; men atter op den staar,
og alt mit Blod fra mine Aarer flygter.
Men Jakob skal, endskjønt hans Fødselsdag,
faar Skjænd af mig, der svie skal som Slag,
fordi han piner mig med denne Angst,
og ikke straks løb ham da Legens Ende
saa blodig blev . . . (Retsbetjentene kommer tilbage).

Første Retsbetjent.

Madam! Nei, ingen Fangst.
Med tomme Hænder vi tilbagevender.
Men dette Skab? Saa dybt det ser mig ud.
(Drager sin Kaarde og vil stikke ind).

Tabitha.

Ei Mand! Ei, tror I, at I vinder Hæder
ved slig en Kamp mod mine stakkels Klæder,
mit Hjemmevirke og mit Bryllupsskrud?
Se her! der hænger uldne Nøster tretten;
hug Snoren af og tænk saa, at det var
den stive Hals paa Trettenhovded Jetten,
som Tristam med sin Klinge gjennemskar!
Vil ikke paa min Rok I Sværdet øve?
Det gamle Hoved lader let sig kløve.

Første Retsbetjent. (I Døren).

Oh, Enken *der* var visselig den sidste,
som vilde skjule ham, ifald hun vidste,
at han, vi søger efter, han, det Skarn,
hun skjuler, dræbt har hendes eget Barn. (Gaar

Tabitha. (Farende om fortvivlet).

Mit Barn? Jeg hørte galt. Hvorfor just *mit?*
Jeg har kun *et*, mens mange flere
hver Moder har. Hvi skulde mit da være
den dræbte? ingen anden tabte sit?
Utroligt! Skjønt den Graasten var jo blind,
og kunde se ei hvad den spalted ind?
Dog vil jeg ikke tro. Den Mand vår vred,
som talte saa . . dog om . . (Raaber ud af Vinduet).
Hei, Mænd, tilbage!
Her er den Morder. I ham frit kan tage.
(Lukker Vinduet).
O! o! Jeg føler, hvad jeg end ei ved,
at Manden sandt har sagt: - min Søn er død,
den eneste, der kom ifra mit Skjød!
Kom derfor, Mænd! I skal ei længe jage.
Slaar Morderen ihjel paa dette Sted!
Jeg har en Tørste, som Ulvindens hed;
jeg tror, jeg kunde Blodet af ham smage.
(Ser ud af Vinduet).

De kommer. Vel! vær nu ei, Hjerte, svagt,
men uden Skaansel! Har ei Moses sagt:
„Hvo døder Menneske, forsandt skal dødes“ *)
og „Syn for Syn og Tand for Tand skal bødes?“
At bryde Loven staar ei i min Magt,
ei i min Lyst . . Du Tigerunge, frem!
Frem af dit Skjul, du Øgle; at af dem,
som kommer, du kan blive for min Fod
isøndertraadt i dit forvorpne Blod!

Drengen. (Kommer frem. Knæler).

Gjør med mig hvad du vil, og tag igjen
dit Løfte! Tro mig, jeg skal ikke klage.
Du var mig god saa langt, du kunde: men
jeg Døden før end Dødens Frygt vil smage.

Tabitha.

Mit Løfte? Ha, du har det! det er sandt.
Og ve min Sjæl, om ei mit Ord mig bandt!
Tilbage da! tilbage i dit Skjul!
Duk dig i Ulden bag mit Rokkehjul!
(Drengen skjuler sig. Der bankes paa Døren).
De kommer! men hvad skal jeg sige mere?
(Retsbetjentene kommer).

Første Retsbetjent.

Madam! her er vi efter Eders Raab.
Naar Sandhed I fik høre, var vort Haab
jo ogsaa, at I vilde udlevere
jer enes Morder. .

Tabitha.

Ja, javist . . Nei, gaa!
Hvad jer i denne Tid kan sige, maa
ei agtes paa. Dog skal man ikke fange
af Ord ifra min Mund særdeles mange.
Jeg Tid og Tanke har kun for at græde
Dag ud Dag ind den hele Aarets Kjæde.

*) 2. Moseb. 21.

Første Retsbetjent.

I har os kaldt.

Tabitha.

Nei, gjorde jeg? Da var
jeg i min Hjerne neppe rigtig klar.

(Giver ham en Mynt).

Men der! tag den! og lad mig saa med Fred!
Maaske jeg dør; kom da og bær mig ned
af Trappen, med mit Barn i samme Kiste,
skal I faa to af samme Mynt som sidste.
Dog det er sandt - der ser I, at mit Hoved
er som om jeg paa Valmuer har sovet -
hvor er mit Barn? Bring det, skal I faa tre.
Men straks! men straks! Jeg tror ei ham at se
som Lig, er fælt som Synet blodbesprængt,
jeg indenfore Øiet ser forvrængt.

Første Retsbetjent.

Paa Timen, straks! Vi har ham paa en Baare.

(Gaar).

Tabitha.

O Jehovah! styrk nu mit Hjerte! Blind
mit Øie med saa svovelhed en Taare,
at ei jeg ser, at Liget kommer ind.

(Retsbetjentene bærer Liget ind, sætter Baaren og gaar).

Tabitha. (Synkende ned).

Mit Barn! Saadan? O! Gud, hvor var dit Øie
fortabt i Dybet eller i det høie,
at dette kunde ske . .? O ve! hvad har
jeg sagt? Bespottet Jehova. Til Svar
et Lynslag paa mit Hoved jeg fortjener,
skjønt Sorgen taler vildt, ei hvad den mener.

(Reiser sig).

O Rædselssyn! Mit Barn! mit dræbte Haab!
Men, dyre Blod og Pandens brede Vunde!
jeg hører eders høie Jammerraab
saa klart som om hver Draabe mæle kunde.

De raaber Hevn - ja Hevn! (Aabner Døren).
Hei, Mænd, tilbage!
Der i det Skab I Morderen kan tage,
(Lukker Døren bestyrtet).
Ve mig! For anden Gang mit Løfte krænket!
Og Løftets Ord til Himmelen er lænket.
Men Gudskelov, de hørte ikke Ordet.
Dog skal han sikkert, sikkert dø for Mordet,
saasnart jeg blot ham ud af Huset faar.
Ved Porten Hevnens Bloddom fri ham naar.

Drengen.
(Springer frem, hvorved en Bog falder ned af Skabet).
Nu *vil* jeg dø. Jeg ser du ei det bærer.

Tabitha.
Hvad faldt?

Drengen.
Din Bibel.

Tabitha.
Ser du, at den vilde
dig knuse, Morder?

Drengen.
O, dens Ord det gjør.
Hvad jeg har hørt deraf tilfældig før,
det lidet, som jeg mindes, mig fortærer.

Tabitha.
Læs her!

Drengen.
Jeg kan ei læse.

Tabitha.
O, hvor ilde!
Dog det er sandt, som vilden Nesle skudt
forældreløs er jo den arme Gut.
Maaske han neppe kjender Herrens Bud.

Drengen.
Jo et: „Du skal din Fa'r og Moder ære!“

Tabitha.

Ved Jehovah, du maa de andre lære.
Du maa ei dø i slig Uvidenhed.

Drengen.

Hvad spørges derom paa det mørke Sted,
hvor jeg, en Morder alt, maa sikkert komme?

Tabitha.

Tal ikke saa! Hvo kjender Naadens Domme,
naar Mennesket til strenge Lov har bødet?
Saa ondt vil jeg dig ei, naar du har blødet.
Men giv mig Bogen, der er Lys og Styrke
paa hver en Side. (Læser). „Herren, han min Gud,
min Lygt skal tænde, klarne skal mit Mørke.“*)
O lød det ei, som om et himmelsk Bud
paa sænkte Skyer til mit Øre dalte
og mig et Løfte fra Jovah fortalte?
Nu videre paa Træf! (Læser). „Barmhjertig, naadig,
miskundelig er Herren og langmodig.
Han ei os efter Synderne behandler,
betaler os ei efter vor Misgjerning.“**)
. . Endnu et Kast! endnu en hellig Terning!
Maaske Orakelet sig da forvandler.
(Læser). „Jeg har ei Velbehag til Synders Død -
saa siger Herren - men at han omvender
sig fra sin Vei og lever.“***) O, hvor sød
en Balsam til en Synder Herren sender!
. . Dog end engang lad se! Men slaa op du!
Dit Liv det gjælder, Dreng, i dette Nu.
(Drengen slaar op. Hun læser).
„Barmhjertig, mild er Herren; og derfor
han underviser Syndere paa Veien.†)
(Gjentager). . . Han underviser Syndere paa Veien.

*) Ps. 1. 18.
**) Ps. 1. 103.
***) Es. 13. 11.
†) Ps. 1. 25.

O Jehovah! jeg fatter, thi jeg tror,
dit tydelige Vink. Paa hvilken Vei
staar den forældreløse Synder ei?
Og er det ei sin egen Sjæl at signe,
at stræbe, Herre, dig at efterligne?
Thi vil jeg ham i dine Bud belære,
for Kongen gjøre Knæfald, for hans Blod
hvor Loven kræver give hen i Bod,
med Hjobs Hengivenhed min Smerte bære,
og med din Hjælp, o Gud! - det er det svære -
mit Barns Morders Moder vil jeg være.
Gud har befalt, og han for Resten sørger.
Hvo er den Orm, som vrider sig og spørger?

VI.

Kvinderne paa Kirkegaarden.

Hvilket Ord i alle Sprog,
i de lange Ord-Geleder,
hvor hver Tanke, der er klog,
har et Navn, hvormed den heder -
hvad Begreb i Sjælens Bog,
i den hvide benindbundne
mellem alle dens opfundne
og benævnte Muligheder -
hvad Ide, som flyver i
Fantasiens vide Rum,
sommerfuglefro og fri,
aander vel saa dyb en Fred,
saa betydningsfuld og stum
uforstyrret Rolighed,
som det Ord: „en Kirkegaard?“

Det er Fred foruden Skaar,
det er Fred, men intet andet
enten modsat eller blandet,

medens selve Ordet „Fred“,
naar det nævnes i vor Tale,
lader Tanken „Strid“ sig male
uvilkaarlig blodig paa
Sjælens Hjernetavle graa.
Uvilkaarlig i Idéen,
hurtigen paa Sjælens blanke
Speil, som Vindens kaade Pust
præger en Figur i Sneen,
maler sig med hver en Tanke
den, der er den modsat just.
Nævn „Velsignen“, og „Forbanden“
tegner straks sig an i Panden?
Nævn blot „Kjærligheden“ - hvad
mer uskyldigt Ord kan sanses?
fluks af Tanker stik mod den
(„Jalusi“, „Utroskab“, „Had“),
som af Hekse, den omdanses,
til, bespottet og berøvet,
Ordet har ei mer igjen
af sit himmelske, end en
Sommerfugl, der tabt har Støvet.
Nævn hvert fredsælt Ord, og se
hvilket tvivlsomt Smil, der klæber
sig til alles Blik og Læber
ved den vakte Modidé!

Men mod Ordet „Kirkegaard“
intet andet fiendtligt staar.
Modbegrebet
af den Fred det indeholder,
ikke under Hjernens Folder
bleven er i Sjælen slebet.
Mellem Ordene det er
hviden Due stjerneskjær,
som paa lydløs Vinge svæver,

hilset fro af Mennesket,
som paa Jord for Himlen lever,
og ærbødigt selv af det,
som for Navnet stille bæver.
Der paa Kirkegaarden er
Himlens Forgaard, hvor enhver,
- Synder, Helgen, ond og god -
bort sin værste Byrde kaster,
Legemet af Kjød og Blod,
og ad sine Veie haster.
Der de blege Dødsensfiender
hvile Side imod Side,
indtil Fjælene udglide,
Kisten knuses, Mulden rinder,
og de blander sine Ben,
medens deres Kors deroppe
bøier sammen sine Toppe
under Sorgepoplens Gren.
Der det Had, som lever efter,
taber lammet sine Kræfter,
og kan ikke komme længer
end til Portens tunge Gjænger:
Gjennem Hegnets sorte Gitre
blikker Øiet, Taarer sitre;
Skrinet synker stille ned,
Taaren efter, — Hadet med.

Der, om tvende Avindsmænd,
brændende i Fyr og Flamme,
sprudende af bittert Skjænd,
traf hinanden paa den samme,
mellem Grave blomsterkranste
let henslængte smale Sti:
ilte neppe de forbi,
men de studsede og stanste,

saa til Jorden, traf en Grav,
lod saa Øie Øie møde,
Hænderne paa engang gav,
og forligtes til de døde.

*

Men se her, se denne smukke
Kirkegaard! O! hver en Grav
er en Ø, hvis Rosenskove
og hvis Asterspalmer dukke
frem af Græssets stille Hav,
som en munter Luftning gav
af og til en liden Vove.
Her er fuldt Sangfugl-Orkester
straks ved sidste Spor af Sneen
kaarer ud sig i Alleen
aarligen et Yndlingssted
til de musikalske Fester,
som til Vintren varer ved.
Her ei nogen Kirke kneiser,
mindende at om den ene
Tro i denne Hob af Stene
op sin Herskerthrone reiser
over Kirkegaarden med,
høit opover
hver, som nedenunder sover,
saa den blir ei, hvad den skulde,
under Mulde
dødes fælles Hvilested,
men, paa Kirkens høie Vegne,
kun udstykket til dens egne. . .
Her, i denne yndefulde
Herrens Have, viet ind
Andagt i et stille Sind,
hellig Fred og kjære Minder,
vandrer i en Poppel-Gade
Arm i Armen to Veninder.

Aftenhimlen er saa fager;
med en venlig Serenade
Fuglekoret dem ledsager.

En af dem, Katholikinde,
hun som ligner Aftenen,
og bestandig gaar og ser
mørk og stille for sig hen,
vil en vakker Plads etsteds
for sin lille døde finde.
Hun, som taler noget mer
og som synes ret tilfreds,
er en Lutheranerinde.

„Her, Rosalie! - denne siger -
smukkere kan Plads ei være.
Hid de tolv hvidklædte Piger
skal den lille Anna bære.
Og, Rosalie, desuden
Poppelaspen her betænk!
Her er Pladsen til en Bænk
af Naturen gjæstmild buden.
Her, naar Skyggen ud sig slaar
af dens Pyramidekroner,
sætter vi os tidt, Veninde,
naar dig Tidens Løb forsoner
med det smertelige Minde,
lytter til, hvor Aspen slaar
sine Blades Kastagnetter
sagte til
Iriskens og Finkens Spil
paa de luftige Balletter
af en Sværm Papilioner,
som ei slippe Dagen vil.
Og naar der blir aabnet lidt

mellem disse Rosentjørne,
kan jeg paa den anden Kant
se det lille knappe Hjørne,
hvilket jeg, som Protestant,
engang skal benævne mit:
saa vi fra vort Hvilested
efter Døden bliver ved
paa en Vis at se hinanden.
Minderne med Marmorpanden
saa hinanden idetmindste,
naar om Natten Maanen glinste.

Rosalie.

(Pegende paa en Kvinde, som sidder paa en Grav).

Men, Konstance, Gudbevares!
ser du ei Jødinden der?
Denne Plads til Hund bør spares,
thi den ligger ganske nær,
som du selv kan se, til Krogen,
der er anvist Synagogen,
mod at for sig selv den skulde
med et høit Stakit indringes,
og ei Blomster paa dens Grave
af de sørgende anbringes.

Men se Jødekrogen nu!
Den, som være skal til Gru,
den er jo en herlig Have,
fuld af Blomster underfulde,
did fra kristne Grave krøbne?
Og af Ranker, vildt opløbne,
alt forlængst er Gjærdet dækt,
ja, til Spot for Lov og Orden,
jevnet ganske ud med Jorden
af de stærke Stænglers Vægt.

Konstance.

Oh, Veninde! det er sandt.
Pladsen yndig nok jeg fandt;

men bemærkte ei det fæle
Naboskab i Jordens Skjød.
Nei, naar Jack, min gamle Kat,
med det første ligger død,
vil en Aften jeg mig stjæle
til at faa den her nedsat.

Rosalie.

Altsaa gaar det ikke an
her. . .

Konstance.

Neivist. Men kom! Du kan
jo et andet Sted oplede.

Jødinden. (Reisende sig).

Mine Damer, tør jeg bede. .
Bilidt!

Rosalie. (Vil gaa).

Aftensolen blænder.

Konstance.

Vi har Hast.

Jødinden.

Kun tre Minutter.
Ikkun to.

Konstance.

Jødinden prutter.

Jødinden.

Se, hvor Poppelaspen spænder
ud sin Skygges Telt, hvorinde
Værn mod Solen I kan finde.
Til de Ord, som eder røver
faa Minutter kun, behøver
jeg just dette Solens Skin;
og hvis I mig det tilstede
vil lidt nærmere jeg træde.
. . . Ser I dette Pandesmykke,
en Safir, Smaragd, Rubin,
fattede om denne tykke
matte Onyx kunstig ind?

Lad os i Safirens Lue
den katholske kristen skue,
i Smaragdens Glimmerkant
alle Arter Protestant,
i Rubinens Kjerne Jøden
med hans Smertes indre Bløden!

Men, hvo skjelner mellem disse
Ædelstenes Værd tilvisse?
Se! o se! det Solen gjør!
Ser I? lige klart de straale,
hver med deres Brudds Kulør,
Himmelbilledet igjen.
Det er Stenens Værd at maale:
Straalekraften, ei om den
Solens Lys tilbageskjød
farvet blaalig, grønlig, rød.

Og hvad bør blandt Mennesker
vel det sande Værd bestemme?
Ikke af hvad Tro man er,
ikke Sprog og ei hvor hjemme.
Dette er kun Stenens Brudd,
kun dens Skjær fra Klipperevnen,
hvorfra den blev hentet ud,
ei dens Værd i Straale-Evnen.
Med af dette Begreb om Gud
og den Agt for Herrens Bud,
som opfylder Sjælen, lig
Solens Lys de Ædelstene,
og udstraaler i dens Færd,
lader ganske vist alene
Menneskens sande Værd
prøve og bedømme sig.

Slige Sjæle, hvorhelst fundne,
vidt adspredte, sammen danne

den usynlige og sande
og med Himmelen forbundne
Herrens egen Menighed.
Og dens Lemmer, naar de støde
paa hinanden, skjønt forklædte
i Kaftan og Munkehætte,
straks af Løsenordet: „Fred!
Tolerance!“
vide, de et Medlem møde
af den sande Menighed.

Rosalie.

Fordom bort! Jeg tror, Konstance,
at jeg vælger dette Sted.

Konstance.

Blomsterne fra Grav til Grav
slynger sine Stænglers Kranse,
som om ville de bevidst,
at vi Mennesker deraf
skulle lære Tolerance,
og at Kirkegaarden sidst,
sidst af alle Jordens Steder,
(thi dens blotte Navn den freder)
aabnes bør for Troestvist.

Jødinden.

Sandt! i disse blomstergro'de
Grave just det samme staar.
Men skal Flammerne og Sværdet,
eller Tidens Klingeblad:
med Foragt forgiftet Had,
rase udenfore Gjærdet?
Hvad er vel den hele Klode
andet end en Kirkegaard?
Slægtens Kime deri bo'de,
førend Tiden talte Aar;

og hvor vidt den spredt er ad
i de tusind Millioner,
er hvert Liv dog kun et Blad,
og i hver Sekund nedregne
tusind fra dets fire Kroner
over alle Jordens Egne.

Eller hvem er - enten kristen
eller Jøde - Livet mer
end uvisse Orlovsstunder,
(hvori Skaberen skal kjendes
og Fornuftens Demant tændes)
fra det Hus, som færdigt er,
fra vor Fødselsstund, *derunder,*
fra dets indre Kammer: Kisten?
Derfor skulle alle minde,
at, hvorhelst de sig befinde,
dog de dagligen betræde
deres eget Hvilested;
at paa Jordens tynde Hinde
stedse de Sekunder æde,
som de lever lystig med,
indtil midt i deres Glæde
ganske vist den brister ned;
at de alle, skjønt en Sjæl
Menneskenes Støvnatur
med et Bad af Lys bestænker,
gaar dog, efter Solens Uhr,
Morgen ind og ud med Kvel,
kun i Kredse, som i Lænker,
rundtom deres egne Grave.
Da kanhænde deres Næste,
fjetret i det samme Fæste,
mere Kjærlighed de gave
udenfore

paa hin Kirkegaard, den store -
i den Have,
hvor sig krydser Livets Veie,
men som Døden har i Eie.

VII.

Drengen ved „Blåaporten".

1. Djurgårdsreisen.

Faderen.

Fortæl mig, Hanna lille,
hvad du igaar har set,
da du til „Djurgårn" kjørte
med Pappa i Kareth.

Hanna.

Ak kjæreste min Pappa,
ved „Blåaporten" laa
en stakkels Gut fra Norge
og græd af Hunger saa.

Mens Far deroppe spiste,
gik jeg til Gutten ned.
Jeg gav ham hvad jeg havde,
og Taarer faldt nok med.

At søge Brød, han dragen
var nys i Verden ud.
Han kunde prægtig skrive
og regne selv i Brud.

Faderen.

Men Bellmannsstøtten, Hanna,
og Kongens Rosendal
og Vasen udenfore,
den store Kjæmpeskal?

Hanna.

Jeg saa ei mere siden -
o Pappa, bliv ei vred! -
Det var som om en Taage
for mine Øine gled.

Og da vi hjemad kjørte -
der sad den arme Dreng.
Vist i et Træ paa Djurgårn
han fik inat sin Seng.

Men jeg? jeg laa og tænkte;
men først da jeg sov ind,
o Pappa, gode Tanker
blev vakte i mit Sind.

Jeg syntes jeg saa Drengen
tilfreds og sjæleglad;
med Pennen bag sit Øre
han paa Kontoret sad.

Og Pappa stod og nikked
og slog en vakker Takt,
til Arket ud var skrevet
og Summen sammenlagt.

Faderen.

O, Barn, du skulde vide
hvad blodig Skjændselstort
hans Landsmænd mod din Fader
for tyve Aar har gjort.

Jeg kjendte ikke Loven,
der lyser os i Ban;
desuden ved et Skibbrud
jeg kastet blev iland.

Men gjennem Landets Brede,
med Foden lænkesnørt,

fra Fængsel og til Fængsel
  jeg blev til Grænsenført.

Dog vil jeg over dette
  nu kaste Glemsels Flor
for *din* Skyld, for det Hjerte
  du arved af din Mor.

Da hint jeg maatte lide,
  var Drengen jo ei fød.
I syv Aar jo omskifter
  hver Trevle af vort Kjød?

Hvi skulde Sjælen længer
  da gjemme paa sit Nag?
Dig ske, min gode Datter,
  da efter dit Behag!

De brune spændes fore!
  Tag Jøran med, og hent
fra Porten eller Træet
  mig hid saa din Klient!

---

2. *Afreisen.*

Faderen.

En heldig Stund, da jeg den Dreng optog!
Forlængst jeg savner ved hans Hjælp ei mere
min gode, salige Bogholder Jøran.
Dog ser han mindre stærk ud nogen Tid.
Formeget han arbeider; det er Sagen.
Ei sandt, min Hanna? Ak, om ret jeg ser,
da har du samme Sygeligheds-Farve.
Vist Luften usund er. Du maa paa Landet,
og Hagbart maa forbydes Pen at løfte,
skjønt - kan du tie Barn? - en Lægedom
jeg har opfundet, som ham vil helbrede.

Hanna. (Raskt).

Og hvilken, Fader? (Nedslaaet). Neppe.

Faderen.

Vær du rolig!
Den er probat for alle i hans Stilling;
Jeg vil tilbyde ham at dele alt,
mit Firma, Massen, som min Kompagnon.
I tvende Maaneder - hvor uforsvarligt! -
har den Beslutning hvilet i min Pande,
og daglig saa jeg ham at skrante mer.
Derfor det straks skal ske, og saa iaften
vi ville gjøre os lidt lystige.
Bed du Marie over; han og jeg
til Dominoen tager os en Negus. (Gaar ind).

Hanna.

Den blir ei lystig, stakkels Far. Ak,
med Guld helbredes ikke Hjertets Bleghed,
der, lig et Lav, som har haarfine Rod
i fast usynlig Revne, spreder sig
udover Kinden uden synlig Aarsag.
Jeg føler det. Jeg ønsker jeg var fattig,
saa jeg kun havde havt et venligt Ord,
en Slant, et Stykke Brød for Hagbart, da
jeg første Gang ham saa. Maaske jeg var
da lykkelig. Jeg skulde idetmindste
ei lide denne Kval, at maatte stirre
paa et saa haabløst Livs Bagteppe, som
er stedse for min Ungdom rullet ned.
. . O det var grusomt imod *ham!* Kanske
var Hagbart død i sin Elendighed,
hvis Gud ei havde os tilsammenført.
Jeg er da angerløs. Hvad siden hændte:
at vore Øine, som vi vokste til
de syv Aar, for hinanden aabnedes,
nødvendig Følge var af Sammentræffet.

Men at i samme Mon de luktes for
det Svælg, som Fædretro og Landslov har
befæstet mellem os, og hvorudover
troskyldig vi hinanden Haanden rakte, -
det er vor egen Skyld, og derfor straffe
vi nu os selv med et Farvel til Døden.

Faderen. (Kommer tilbage og omfavner Hanna).

Min arme Datter! Tak for dette Offer!
Dets dyre Værd jeg kjender; thi det er
ei mindre end dit Hjerte og din Lykke.

Hanna.

Du ved .?

Faderen.

Ja alt! O det var heltemodigt!
Han afslog mine Tilbud. Reisefærdig
jeg traf ham tagende Farvel med alt,
som maatte minde ham om disse Aar.
Han Pulten strøg, trak Stueuret op
og vandede end engang Vindvets Blomster.
Ak, naar jeg tænker paa hvad Elskov mægter, -
men, vel at mærke, kun hos Mennesker,
som har Lidenskab, ei Følelse, -
I kunde flygtet til Amerika,
hvor intet eders Ægteskab kan hindre.

Hanna.

O, Fader, kunde du . . .

Faderen.

Nei, nei, mit Barn!
Da var jeg død af Sorg. Nu maa jeg sørge;
dog har for større Kummer I mig sparet.

Hanna.

Nægt mig i denne Time ei en Bøn!

Faderen.

Ved Herren, nei! Tal, Barn!

Hanna.

Du loved mig,
at aldrig jeg dig maa forlade!

Faderen.

Hm!
Det var en Sag! Sligt staar i Herrens Haand.
Nu ja, det giver sig. Jeg vil ei nægte
i denne Stund, da han vort Hus forlader,
skjønt, Barn, hvad eier jeg af Fremtids Dage?
Men kan det glæde dig, som jeg vil tro,
da vid, han gaar ombord tomhændet ei,
men rustet ud med nok til Vei at bryde
hvorhelst i Verden.

Hanna.

O tilgiv mig, Fader!
Jeg tænkte mig at være mere stærk;
thi vi igaar har sidste Afsked taget.
Men nu, da Øieblikket er der, o
nu vil mit Hjerte briste, mine Ben
imod min Vilje ville til ham ile,
for endnu engang . .

Faderen.

O, jeg dig forstaar.
Vist, skynd dig Barn, og tag end et Farvel,
et langt i Enrum! Græd dig rolig saa!
Han venter dig . . Hans Fod var som af Bly;
den er ei kommen endnu over Tærsklen.
En Synd at nægte det Levvel, jeg vidste
til Døden være vil det allersidste.

———

3. *Afhentningen.*

Marie. (Hannas Selskaberske, ved Vinduet).
Se, Hanna, se hvad prægtigt Skib
ved Skeppsbro'n lægger an!

Sølvstjerner dækker Flaggets Dug;
  foran en snehvid Svan.
Og se - ja nu, det dreier sig -
  saa sandt jeg ei saa feil,
dit Navn, min Hanna, stod i Guld
  i Skibets Agterspeil.

Hanna.

Marie, ak det minder kun
  om at min salig Far
saa inderlig en Glæde fandt
  i Skib, som vakkert var.
Ved dette Vindu sad han da
  og mønstred hvert et Reb.
Til mig han sagde tidt sin Dom,
  skjønt lidt jeg kun begreb.
Saa kaldte han paa Jøran og
  paa ham, paa ham, du ved -
paa ham, som er forreist, og da
  Disputen tidt blev hed.
Den roste det, den dadled det,
  og hver en Proportion
blev undersøgt; der væddet blev
  om vel af hvad Nation.

Veninden.

En Mand - han ser saa fremmed ud
  med Straahat alenbred -
er gaaet iland; han iler hid . .
  han er her, før du ved.
Nu aabnet Porten for ham blev . .
  Det alt i Trappen gaar . .
Det banker . .

Hanna.

O raab du: kom ind!
For stærkt mit Hjerte slaar.

Hagbart. (Træder ind, iler til Hanna).
Min Brud for Mennesker og Gud!

Hanna.
Vor Ed - ve, den er brudt.

Hagbart!
Ei i mit nye Fædreland
vor Lykke er forbudt.

Dit Sørgeaar - og jeg har holdt
det i bedrøvet Sjæl -
det, elskede, er nu forbi,
forbi er vort Farvel.

Nu paa min Skonnert „Hanna“ did
jeg henter dig afsted,
hvor uens Tro forenes kan
i samme Kjærlighed.

Men hisset, hvor for evig vi
forenes skal, vi to,
tilvisse alle Aander faar
en og den samme Tro.

VIII.

Røst i Ørkenen.

Kristenfolkets Hjerter skulde
være varme Julebrød,
honningfulde,
nok for hele Verdens Nød,
om den kommer som en Gjest;
Rosenkviste i dem stukne
som til hellig Glædesfest.
- Ve! ve!

Is de ere, Klumper Sne,
Stene, i hvis Rifter sprukne
bor saa fæl en Mørkets Vrimmel,
og hvis Blødhed kun er Skimmel,
skjønt som Fløiel til at se.

*

Folkets Pander skulde være
klare, gjennemsigtig, skjære,
som det Lys, det melkehvide,
hvor en Stjerne frem vil bryde;
og dels Aasyn, o saa blide,
talende, velsignet milde,
som om de velkommen vilde
hele Verden kjærligt byde.
- Ve! ve!
Sorte Regnetavler bæres
paa det ædle Sted tilsyne,
talbeskrevne
mellem begge Øienbryne;
og af Sorger fuldtberuste,
Laster, som vanvittigt le,
vildt med Træk isønderrevne,
sønderknuste,
Folkets Aasyn tatueres.

*

Kjærlighedens Ild udslukkes,
som naar Blomster Farven tabte.
Hjerterne i Folket lukkes
som en gjerrigs plumpe Skabe.
Mellem Menneskene bliver
det uhyggeligt i Landet,
som for Vandreren der driver
ensom om i Byens Gader,
hvor hvert Lys, et efter andet

slukkes i dens Vindrurader.
- Han vil raabe: O giv Ly!
Hvem vil høre?
Det er klogest du kan gjøre:
Ryst din Saale, Mand, paany!
Skoven søg, ei denne By!
Vilden Gran vil give Ly,
ligesom man finder hos
Tyrker og Barbarer større
Brødreømhed end hos os!

*

Som det var med ham, der ene
vandred i den øde By,
fulgt kun af sit Ekkos Gny
fra de traadte Gadestene, -
o saa er det med den Digter,
som fra Himlen faaet har
Olje til de tomme Kar,
og sit Kald ei troløs svigter,
leflende til Verdens Lyst;
men slaar an i Harpetonen
Klangen af Guds egen Røst,
Stemmen fra Religionen
om de over glemte Pligter
stentillukte Hjerters Brøst.
Ve! ve!
Alle, alle have baaret
Uskyldskranse Løftets Dag
under Herrens Tempeltag,
Kranse visne inden Aaret:
Kvinderne rundt Hovedbaandet
frisken Krans af Roser hvide,
som af Purpur kun beaandet;
Mændene den Dag forvist
dog paa deres venstre Side

stukken ind en liden Kvist.
Men det Løfte, som de gave
fuldtbevidste
og med klar og hørlig Stemme,
var at gjemme
alle indtil deres Grave
Hjertet friskt, som Krans og Kviste
varer Høitidsdagen ud,
da de stode frem for Gud.

*

O dengang med skyldløst Øie
saa I Gud, hvorlunde han
favned Dybet og det høie,
at Insektet uden Navn
inden samme Armes Spand
sværmed, snoed sig og krøb,
hvor de stolte Stjerner løb
gjennem Fjernets dybe Favn.

Og I synes, at I selv
maatte favne Verdens Hvælv,
Jordens Liv og Himlens Kloder,
at I følte denne Lykke
ved til eders Barm at trykke
hvert et Menneske som Broder.

IX.

Jeg er nu saadan, jeg!

(Statsøkonomisk).

Granen.
Hvad er det for en gild Musik
hver Aften i din Top?
Den mine mørke Grene fast
til Glæde vækker op.

Lønnen.

Det er en munter Biesværm,
som jeg har givet Læ:
og siden knapt i Skoven er
saa lykkeligt et Træ.

Jeg har Musik den hele Dag,
blot for jeg den tillod
at slikke sig lidt Honning af
min Krones Overflod.

Hver Gren er fuld af Virksomhed,
og hvert et lidet Blad,
hvor dovne Larve forhen krøb,
er bleven Flidens Fad.

I Hakkespettens tomme Hul
er Voks og Honning skjult.
Nu synes jeg mit Bryst har faat
et Hjerte ømhedsfuldt.

Granen.

Aha! du lader fremmede
din Sødme suge ud?
Før bryde Stormen af hos mig
de søde Foraarsskud!

Og alt mit gyldne Støv jeg før
udslaar for Veir og Vind.
I mine Skygger slipper jeg
ei slige Gjæster ind.

Min Terpentin som smeltet Sølv
paa Fjeldet rinder ned.
Saa har den gjort i hundred Aar
og skal i Evighed.

Lønnen.

Slip Bien til! En Kage Voks
han lægger dig igjen.

Granen.

Hvad Voks? hvad Honning? Hundred Aar
Jeg levte uden den.

Jeg er mit Lands Repræsentant.
Af Tanken om mit Hverv
jeg lever blot - for andre har
jeg derfor ingen Skjærv.

Lønnen.

Forjag da Liv og Virksomhed
og Livets Lyst med dem!
Og bliv i andre hundred Aar
kun Fattigdommens Hjem!

Paa Kjærlighedens gjæstfri Fad,
om nøisomt, uden Pynt,
bestandig findes lagt igjen
Taknemlighedens Mynt.

Giv Saft - igjen du Honning faar!
Giv Ly - du faar Musik!
Giv Frihed, mørke Gran! - du faar
det Liv, du ser jeg fik.

Hør hvilken Lystighed der er
hist i den gamle Lind!
Han har, som jeg, den lille Ting:
et gjæstevenligt Sind.

Der sværmer Bier, som hos mig,
frit rundtom i dens Top.
Hver Gren er som en fuld Fabrik,
hvor Rigdom dynges op.

Og Pilen, Rognen - se dig blot
  omkring, du kloge Gran!
Eksempler rundtom viser dig
  en bedre Lykke an.

Granen.

Har Dovenskaben ei en Smag
  af Sødme - har den ei?
Og Ensomhed ei sit Behag?
  Jeg er nu saadan, jeg.

X.

Følg Kaldet.

Kongeørn med Lænke spændt
om sit Ben og Vingen brudt,
som i over tyve Aar,
siden den blev halvdød skudt,
har for simpel Gaardhund tjent
paa en ensom Bondegaard,
        lider dog
ei den arme Digters Vaande,
som i lidet Folk er født,
hen i Verdens Hjørne stødt,
        med et Sprog,
som ei række fra sin Krog
længer end dets Læbers Aande.

*

Han er lig en Klokke, dækket
til med tykt og fugtigt Teppe,
lig et Rosentræ, der stækket
er indunder mørke Skjeppe.
Geniussens Vinger sprede,
løs at lade da sin Aand,

som de lykkelige andre,
der til Millioner kvæde,
var at ville Verden vandre
rundt i snevre Tøndebaand.

Heller som i Indian
født imellem Indianer,
mellem vilde Floridaner
eller som en Araukan.
Skjalden agter de som Prest,
henter ham til hver en Fest,
bygger ham en Palmehytte,
sidder ved hans Ild og lytte,
lærer Sangen nøie efter
Ord for Ord,
og hans Omkvad de i Kor
jubler med af alle Kræfter.
Naar han saa er død, de gamle
hvert hans Kvad nøiagtig samle,
og de unge
arver det paa deres Tunge.

Andet Lys end det som bryder
af og til i Kvadet frem
heller ei de Stakler eie:
Laster, Dyder,
vandrende ad skilte Veie
til Udødeligheds Hjem,
hvor en Dommer træffer dem,
har han ant og første Gang
lært sit Folk derom i Sang;
ja Ideen
om den store Aand, det hylder,
Folket i sin Vildhed skylder
ene Glimtet i hans Seen.
Perler lig, der gjennemskinne

Bølgerne, som over rinde,
i de vilde Kvæders Dunkle
Aabenbaringerne funkle.

*

O vi selv, vi selv endnu
ere vilde i vor Hu,
stundom og i vore Skikke.
Vestens Indianer ikke
ere i saa hadske Slægter,
skjønt hverandres Blod de drikke,
splittede i Skoven ad,
som Europa er i Sekter
af forbitret Meningshad.

*

Ung maa Verden endnu være,
Slægtens Sagas lange Lære
endnu kun dens Vuggesange
og dens Barndoms Eventyr.
Endnu leve Kaos' Dyr:
Megasaur i Amazonas,
Leviathan, som tog Jonas,
og uhyre Kjæmpeslange.
Ørkner, tusind Mile lange,
tusind brede,
tordnende af Løvers Vrede,
spotter end ad Slægtens Flid.
Fjeldet, som i Noahs Tid,
uforvitret
staar i sine Tinder splitret,
viser endnu intet Tegn
til at ned i Muld dets Skuldre
ville smuldre,
dannende en frugtbar Egn.

Men se Fjeldet rydt og raat
hvor det glinser som Krystal,

just hvor brattest er dets Fald,
violet og himmelblaat!
Hvad har glattet Alpens Horn,
afpolert dets haarde Side
Flek for Flek og Korn for Korn?
- Regnens Draabe,
bløde Vift af Skyens hvide
af Atomer vævte Kaabe,
Fjedrene paa Taagens Hat.
Hvad har knust til Sand Graniten?
vasket ud den røde Spath,
saa det dynger sig i Klitten
stedse mere skjært og hvidt?
- disse Vandets bløde Kredse,
dette Havets maalte Skridt,
dette blide Bølgeslag,
i en dyb Bevægen stedse,
lig en Verdens Aandedrag.
Og i tusind Aar hver Sommer
ryster Mosen sine smaa
bægerformte Sølverblommer
over golde Klipper graa,
til i al den spredte Grøde
store Furu finder Føde.

*

Intet - større eller mindre -
intet frugtløst og forspildt,
er der Hensigt i dets Indre,
slænges ud det end saa vildt.
Markens Dugg,
dampet hen i Solens Glød
samles hist i Skyens Skjød
som et svævelystent Flor,
vævet kun af Blomstertinter;
og de Fnokkers fine Fnug,

gamle Piletræ sig spinder,
flittigt som den gamle Mor,
der kun tænker paa en Vinter,
sporløst ei i Blæsten svinder:
Myren, hvor det daler ned,
slæber det til Hus afsted.

*

Skulde Skjaldens Ord, den skjære
Dugg af Lysets Funker, varm
som om Blod sprang af hans Barm,
eneste i Verden være,
som foruden Spor og Minde
kan forspildes og forsvinde?
Op! hvis Herrens egen Røst
fylder med en Storm dit Bryst!
Ud den bruse i det Øde!
Bedre Tiders Morgenrøde
vil den frem af Mulmet støde.
Op! hvis dine Fingerender,
naar de Harpens Strenge møde,
Funker ud i Mulmet sender!
Enkelte dog i det lille
haarde Folk, forskrækte, stille,
- enkelte, som Lapper over
Fjeldenes forstente Vover,
naar et Syn af fjerne Flamme
kalder dem fra deres Gamme -
iler did, hvor Skjalden lader
tone sine Strengerader;
og, naar Øiet op han slaar,
snever Kreds omkring ham staar.
Det er nok!
Han vil føle, han ei længer
Folk af Millioner trænger -
kun en liden venlig Flok.

*

. . . O, unge Pige, lad se hvad bringer dit blide Øie i Graad? En Lap Papir! et Blad af „Jøden“, som din Fader ventelig har afrevet og slængt bort? O ingen Klage, saalænge der endnu er et Hjerte aabent! Ligesom den snigende, usynlige Myrild omsider springer fra Træ til Træ, kan Menneskekjærligheden udbrede sig fra denne ene: først til hendes Veninder, saa fra dem til deres Mænd.

Hvem ved? Har ikke Kvindens Skjød været hædret? Verdens største og alle Lysets Helte har lagt under hendes Hjerte. Og under en saadan Kvindes Hjerte vil engang den hvile, som „skal komme efter“ og ved hvem alle Slægter skal forenes, som Floder, der ledes sammen i en Sø. Gud velsigne dig, Kvinde! Med et saadant Hjerte, at du græder over den ulykkelige Jøde, kunde du være den kaarne, om Guds Time var kommen.

XI.

Kaadt Ukrudt.

Det er Uretfærdighed,
naar saa tidt man siger: Tiden
er prosaisk bleven siden . . .
ja, hvad Tid? Man neppe ved.
Tør jeg sige frem min Tanke, -
Tiden blev saa tør og trøg,
just det Aar den arme Klager
nødtes Pegasus at banke,
som var døsig, doven, mager,
saa han havde redet Ranke
paa et ganske usselt Øg -
kort, da Aaren sagde stop,
og som Bæk i Sandet endte,
Pennen bedes næsten op,
Hovedet af Blod kun brændte,
Tankerne gik op i Røg,

Nattergalen selv erkjendte
at den ikkun er en Gjøg.

Det er Uret, Skam og Løgn
mod Naturens friske Ynder,
stedse spirende igjen,
Synd mod Solen, som hvert Døgn
lige klar sin Vei begynder,
som da første Morgen den
straalte Skyerne isønder.
Mon vel Duggen, som opvakte,
Paradisets Blommer, var
mere tindrende og klar
end hvert Sommergry den bragte?
Mon de samme Stjerner ikke
ned paa vore Ho'der blikke
som paa Hyrderne ved Frat,
der i hine stille Nætter
paa de bebylonske Sletter
samlede sin Visdomsskat?
Paradiset lagdes brak,
men tilvisse uforandret
ud er over Jorden vandret
vor Passionsblomst, Gyldenlak,
Nellik, Rose og Levkøie,
Glemmigei med Barneøie,
Georginer, Oleandre,
Tulipaner og de andre
Skjønhedsundre, hvoraf knapt
- selv af Digters Fantasi,
gjort ved Døden dobbelt fri -
nogen kan mer herlig gjettes,
mere kunstig sammensættes,
tænkes mer fuldkommen skabt.

O, vi i Naturen skulde
lade vore Sjæle leve

mellem disse underfulde
Paradisets Syner, som,
medens Seklerne henrul'de,
uforandrede forbleve
ved en tillagt Naadesdom.
Af Hendøen den ei ved,
Tider, Aar den ikke kjender
i sin glade Evighed,
som, begyndt engang, ei ender.

Om vi os ei hylle ind
i arkadisk Gjedeskind,
som i Orfei skjønne Dage,
da han gjennem Hellas kunde,
fulgt af Sten og Træer, drage,
da ved Sangerheltens Nærmen
          selve Hermen
benløs danste gjennem Lunde:
ske dog, mens de fleste blunde,
slige rare Ting endnu,
at man tænke maa (med Glæde
somme, somme og med Gru)
at vi i den Skabningskjæde,
som os favner overalt
- i det Træ, som har sig hvalt
foran Døren, i de Blommer,
som hvert Aar tilbagekommer, -
have Vidner til vor Færden,
mindre dumme, mindre stumme
end man tænke vil i Verden.

„Nu, Farvel!“ sagde min Ven en Sommeraften, efterat vi, under fri Himmel, igjen som sædvanligt havde disputeret om Jødernes Adgang til Norge. „Lad dette være sidste Gang! Men, min Bror, hvad er det for et Blomsterbed, du har der? Bare Ukrud paa den Solsikke nær! Tidsel, Valmue, Torske-

flab, Burre, Kongelys og ja for Gud Bulme. Ellers kunde der nok blive noget af den Flek, ligesom af Norge, naar du bare vilde rydde dygtig Sten væk. Det er et lidet Norge, vanrøgtet og fuld af Ukrud."

Jeg kunde ikke sove af Ærgrelse over min Vens Indvendinger mod Jøderne, gik ned og satte mig paa Bakken. Det var mod Dagningen i Juni Maaned. Men hvad skulde jeg se og høre! Da den første røde Linje løb langs med Aasen, hørte jeg en Lyd tæt ved mig som et svagt Haandklap, og jeg saa Solsikken aabne sine mangfoldige øreagtige Blade og ligesom at vende dem frivillig lyttende omkring. Men det var forat vække de Planter, der sov omkring den paa Stenrøsen; thi medet begyndte, med en Stemme, som en Slags Mundharpe,

Solsikken.

„Nei, vil man se! Klokken er to;
alle endnu i den dybeste Ro.
Men om jeg øiner ei feil gjennem Laagen,
er der i nærmeste Have endnu
ikkun en briskende Morgenfru vaagen.
Rigtig! Godmorgen, Godmorgen, min Fru!
- Her, hvor jeg har mit Forbandelsessted,
siden min Husbond fandt frem af sin Lomme
netop *mit* Frø, som han puttede ned
her paa en Plads, hvor jeg blot kunde komme
midt i det sletteste Selskab - se her,
medens jeg vaager, fra Aasen i Kammen
fik sig det første mildtrødmende Skjær,
sover de Bestier rundtom mig sammen!
Valmu, vaagn op, du søvnige Hund!
Torskeflab, brug nu din gabende Mund!
Kongelys, hold
op med din Nikken!
Bulme, dit Trold.
fuld fra igaar,
døsig af Drikken,

blandet med Gift,
som du forstaar
ud dig at suge af stenige Rift -
væk, ved et Stænk af dit Bæger,
Burren, den lurende Jæger!
Tidsel, holla! du give den hvide
Smælde et Puf i dens Side!
Vækker hverandre, saa skulle I se
udført i Leg en satirisk Ide.
Nu er vor Tid jo. I ved den er knap:
kun ifra Dagbryn paa Aasenes Toppe
indtil det første af Solen er oppe.
Derfor saa rap!

— — —

Men - for Død og al Ulykke!
sidder ikke Hosbond der?
Han mig op med Rod vil rykke,
har han hørt min utaksomme
Klage over at jeg her
(hvor jeg dog en Hersker er)
skulde frem af Jorden komme,
mens jeg ellers ganske vist
hen var døet i hans Lomme.
Stille! her maa bruges List.

Snig dig, Snerle, hen at se!
Piben ligger paa hans Knæ,
saa jeg tror forsandt han sover.
Giv, til et Forsøg ham over
Haandens bagre fine Flade,
Kongelys, et lidet Klap
med de graa, flanelne Blade!
. . Ei! han taaler jo et Rap,
saa mit Spil jeg rolig vover.

Ser I disse mine hundred
Øren, alle smukt forgyldte,

altid med en Nyhed fyldte,
som etsteds de snappet har?
For Exempel nu ikveld
hørte jeg med dem forundret
paa vor Husbonds og hans Vens
timelange Passiar
indtil hver af dem var lens,
gik og bød et træt Farvel.

Men det kan jeg aldrig glemme,
at den Ven, den bitre, slemme,
lignede tilsidst vor Røs,
da lidt vild Vegetation
kanske der er kommen løs,
med sit Land og sin Nation.

Nu! for os maa det jo være
største Ære.
Derfor lad os efterabe
hvad jeg hørte der kan hænde
i det frie Norges Land;
Vi et lidet Norge skabe
her fra Røsens ene Ende
til dens anden magre Rand!
Vælger nu enhver især
sig en Tro, et Folkefærd!
Søger saa hos mig, der spiller
herskende lutherisk Kirke,
om at vinde Plads i Landet!
Hvilken Galskab saa er blandet
i hvad han sig forestiller,
kan det ei hans Ret forvirke.
Kun, er Supplikanten Jøde,
vi fra Røsen ham forstøde.
Vælg nu! Lad tilbage blot

blive Jødetro og Spot
for Resedaen dernede,
som saa længe
har forsøgt sig hid at trænge
efter Ly mod Solens Hede!
Lad den der paa Skrænten daane!
Skulde jeg min Skygge laane?
Nei, den er, som den tilforn
altid var, mit Øies Torn."

Nu blev der en Tummel og en Trængen. „Jeg er romersk-katholsk," sagde *Kongelyset*, „fordi jeg ligner Strassborger-Münster." „Og jeg græsk," sagde *Gjetramsen*. „Vær saa god, tager Plads!" nikkede *Solsikken* naadig. „Vort Norge er et frit Land, som I ser." „Og jeg er rigtignok ikke stort mere Kristen end Jøde; men jeg fører dog et kristent Navn; jeg er en Kvæker," sagde den brune *Skræppe*. „Nok med Navnet. Tag Plads!" svarede *Solsikken*. „Men jeg," mumlede *Valmuen*, „jeg bliver vel udelukt, for jeg er en Mahomedan?" „Langtfra! Vær saa god!" „Saa kan jeg maaske være en Ildtilbeder?" sagde den brandgule *Hanefod*. „Og jeg dyrke Sol, Maane og Stjerner?" sagde *Tidselen*. „Og jeg Jaggernaut?" „Og jeg den store Slange?" „Og jeg Koen?" — „Kort vi er Afgudsdyrkere," raabte en hel Klase af Ukrud. „Kommer ikke an paa," sagde Solsikken, „Landet er ikke lukt for eder." „Men for mig," mumlede den gustne *Bulme*, „jeg er Jezide; jeg dyrker Djævelen, det onde Princip." *Solsikken* spidsede et Par Øren og skjærpede dem mod hinanden, som Græshopperne gjør med sine Vinger; men efter en kort Betænkning sagde den dog: „Ogsaa dig tillader Loven at være i Landet. Vær saa god, Djævletilbeder!"

Derpaa bøiede *Solsikken* sig noget og sagde i en streng Tone:

„Men du Urt, som saa beskeden
vil dig liste ifra Heden
under vore Blades Skygge,
for i fede Rift at bygge,
sig mig: efter dine Lader
og din Kryben: du er Jøde?“

Resedaen.

„*Saa* bestemt det er jo blevet.
Ydmyg min Bekjenden lyder:
Gud er en og alles Fader.“

Solsikken.

„I vor vise Lov staar skrevet
Ord, som med et evigt Ban
dig fra Landets Luft forstøde.
Folkets faste Vilje byder,
at du være skal fordrevet
fra et frit oplyst Land.“

Men jeg afbrød den med et dygtigt Rap, saa det var forbi med den herskende Kirke: og da jeg fik Luft i Ukrud-det, opdagede jeg til min Glæde baade en liden Centifoliebusk, som jeg havde sat om Vaaren, men opgivet, og en af de deilige trefarvede Konvolvler med røde, hvide og blaa Blomster, slynget yndigen om Rosen. Denne var vel noget fortrykt, men en fuld Knop bar den dog, og med denne søde Mund hørte jeg den sige til Resedaen:

„Kom til os, du forstødte! Vi skal give dig Ly. Vi er Norges rette Symboler: Vi er *Kjærligheden* og *Friheden*.“

Anhang.

---

*Efterretningen.**)

1.

. . . „Hvad rager dig det Kirketaarn,
o *Efraim*, min Mand?
Lad staa det Luftens Stenskelet!
Det staar vel ei saa ganske ret;
dog staa i Aar det kan.

O stir ei der ved Vinduet,
med Armen under Kind,
ud i den graa Septemberluft!
I Kamret er der Ambraduft
og Lampers Maaneskin.

Der staar Divanen. Op til den
er *Mirjams* Harpe sat.
Kom! Aftnen ville vi forslaa!
Jeg tager mine Smykker paa
ifra min Brudenat.

Du fletter ind dem i mit Haar,
o *Efraim*, som da,
snart som en Kvast, snart som en Krans,
som spredte ad som Duggens Glans,
i Veksel til og fra.

---

*) Skrevet i 1842 efter at Forslaget om Jødernes Adgang til Landet var blevet forkastet af Storthinget.

Og *Mirjam* hviler ved dit Bryst,
og Harpen op til mit,
Saa Aftnen ville vi forslaa.
Lad Kristenkirkens Taarn blot staa,
og se ei mere did!

Hvad gives mere stolt og haardt
end dette Spir, hvis Fløi
isønderdriver bløden Sky,
der vilde haste over By
til Ro paa fjerne Høi?

Hvor, i den graa Septemberluft,
tungsindigt mørk det staar!
som om det Rod og Stamme er
til denne skumle Taage, der
saa lavt i Aften gaar."

„- Jeg tæller kun den Kraakeflok,
der flyver Taarnet om.
Den finder intet Fæste der.
Thi Taarnet ubarmhjertigt er,
som Kristnes Kristendom.

Jeg tæller dem, og tænker paa
hvad nu i Norge sker.
Der Jøden ei, som fremmed Gjæst,
faar mer end Kraaken Fodefæst
paa Kirketaarnet der.

Hvad Folket vil - jeg aner det -
er allerede gjort.
I Aften bringer Posten Bud.
Det banker . . *Mirjam*, se dog ud!
Det banker paa vor Port."

„- Det var en Hund, som skrabed paa.
Den har ei Hus i Nat."
„- Saa luk den ind, saa sandt vi ved
at Johovas Barmhjertighed
ved Himlens Port er sat!"

„Men tys! Nu kommer Posten vist.
O *Mirjam*, se paany!
„- Det var en Fugl, som Ruden slog."
„- Ve *Mirjam*, om du ei den tog
da i dit Hjertes Ly!"

„Men hør! det banker atter paa.
Nu kommer sikkert en.
Nei bliv! Det var mit Hjerte blot,
der slog, som aldrig det har slaat.
Nu *Mirjam*, se igjen!"

*

. . . Hvor flagred *Mirjams* lange Haar,
det sorte, vildt og løst,
da ind hun tren, som om dét vil
det Smertens Budskab dække til,
hun bærer ved sit Bryst!

2.

Nu *Efraim* har læst det Bud,
som Mirjam har ham bragt.
O mild og stærk er Jødens Gud;
thi Mandens Vrede sluktes ud
ved fromme Tankers Magt.

Han reiser sig og peger paa
det Kirketaarn i Sky,
hvor Kraakesværmen hakker paa,
men kan ei Fodefæste faa
i Spirets glatte Bly.

Han tager *Mirjams* Diadem.
Da holdt han i sin Haand
en Million i Diamant,
en Melkevei af Perler og
Orions Stjernebaand.

Han tager *Mirjams* Diadem.
„O Mirjam, Hustru, se!
hint Kirketaarn vil styrte ned:
det hælder, men kan reddes ved
to Stene eller tre.“

„O send det hele, *Efraim*,
til Kristenkirkens Prest!
Kun sig, at der paa Taarnet maa
for arme Kraaker aabent staa
et Hul i Øst og Vest!“

Den engelske Lods.

Et Digt.

1844.

Til min Viv.

Her bringer jeg dig en af mine Drenge,
i Havet døbt, i Karm af gyldne Strenge.
Liv af mit Liv, som Kjød udaf mit Kjød,
og under dine smukke Øine bleven
saa som jeg tænker nok han blir beskreven,
jeg lægger ham, min Hustru, i dit Skjød.

———————

1. Længsel efter Land.

„O, Kaptein, hvorhen, hvorhen
gaar Seiladsen uden Ende?
Nye Horizonter spænde
sig omkring mig ud igjen.
Briggen alt i rastløs Fart
susende igjennemlænste
Hundreder af samme Art,
kun af Syner ombegrænste.
Naar jeg tænkte
Fjernet endelig beseiret,
falske Lande ned sig sænkte
eller tvinte hen iveiret. . .
Hundred Horizonter runde
kom og svunde. . .
hundred Himles Cirkelbunde,
hvem just Punktet, hvori mine
trætte Øines Nervepar
krydsende sig overskar
med en evig Helvedpine
stedse samme Centrum var. . .
Hundred Horizonter graa
alt jeg saa,
med en Grænse
falsk som Bugten,
angste Slange slaar i Flugten,
. . graa, ja til Fortvivlen énse,

mens — som Lupens grumme Stik
krybende Insekt forfølger —
Zeniths blaa og hule Blik
stirred paa vort Skib, den Prik,
synlig knapt paa Havets Bølger.

O, Kaptein, nu har mod Vesten
Farten alt saa længe staaet,
til det synes mig, jeg næsten
er i Sind en Olding bleven,
skjønt mit Haar end ei er graat
og min Kind ei rynkeskreven.
Mens mit Øie uvilkaarligt
sig i Regnbuspillet tabte,
Skummets Sprøit der forud skabte,
har jeg idetmindste fundet,
mønstrende med strengen Sjæl,
at mit Liv for største Del
meget daarligt
er som kastet Skum forsvundet.
Og mon et Bevis vel bedre
kræves kan af Bedstefædre
paa at jeg, tilhavs omdreven,
oldingvis tilsidst er bleven?
Dage mange,
aaretunge, aarelange,
bort erindringsløse flydte,
uden Spor, som Kjølvandsstriben,
i en Masse sammengydte,
hine sjunkne Skyer lig,
snigende sig sagtelig, —
have svalet Panden med
kolden Alderdomsbegriben
i dens øde Kjedsomhed,
stanset Blodet,

tæmmet selve Utaalmodet,
skabt det om til sløven Fred.
Thi af Havets og de tomme
Skyers Øde har jeg smagt
Alderdommens, der vil komme,
følt den Taage, som vil spinde
sig om Gubbens nøgne Tinde,
forud om mit Hoved lagt.

O, Kaptein, giv mig et Ord!
Tryk mig med din Haand, den kjække,
at mig Tanken ei skal skrække,
at jeg i en Døgningsnekke
kommen er ved List ombord!
Styrmand, giv mig din! Kom an,
Baadsmandsmath og Tømmermand!
I Matroser, mine Venner,
rækker mig de brune Hænder!
dræber med et kraftigt Tag
Angsten i mit Hjerteslag!
Thi, skjønt Daare mer end Synder,
dog begynder
denne Vei med sporløst Fjed,
denne dumpe Ensomhed,
fælles, Katakombens lig,
mægtigt at forfærde mig.
Her paa Oceanets Steppe,
saa evindelig ensformig,
ikke stille, ikke stormig,
maalløs, da dens Grænser fly, —
under Luftens dalte Teppe,
dette blaagraa Himmelhvælv, —
er det ei, som om vi selv
(en fordømt Skindødningskare)
jordede tilsammen vare

under samme Tag af Bly? —
stivt i Stirren paa hinanden
Sidemand paa Sidemanden:
Han i hins og hin i hans
Øies brustne døde Glans,
uden Rørelse og Mæle,
skjønt med fuldtbevidste Sjæle?

O, en Egg kun af et Skjær,
Striben af et Fuglevær,
Ryggen af en liden Holme,
skjønt, som yre Hvals og olme
Kobbes børstereiste sorte,
i Sekunden atter borte,
vilde være i min Plage
nyfødt Verden at opdage
— o et Tankens Paradis,
hvor den vilde bli' tilbage,
Skibet givende til Pris!
Brune Tare, Tangens Klase
vilde være blommet Grønt
paa Forsmægtendes Oase,
Himmelens Forsoningstegn.
Dermed jeg fantastisk skjønt
Bryst og Pande vilde smykke,
dem, som Roser efter Regn,
til min Mund vellystig trykke,
hilse deres armodsgustne
brunbespettede forrustne
polyplige Blæreknopper
ømt som Anemonens Dopper,
der til Stjerner sig udslaar, —
som de første Blomstertinder,
der forkynde Nordens Vaar,
efter treti Ugers Vinter."

2. Appearance of England.

„. . O, Kaptein, hvad er dog dette,
som saa skinnende frembryder
hist hvor Himlens Grænse flyder
sammen først med Havets Slette?
Mon det er den blanke lange
Aasryg af et Skybjerg, dalet
under Horizontens Bryn?
Mange, mange
have falske Lande malet
skuffende vort trætte Syn! —
— O, saa hvid er ingen Sky!
Men maaske
nybrudt Isflag, dækt med Sne,
ren og ny,
stormforslagen ifra Polen,
vender frisken Brud mod Solen?
Eller mon det være kan
nye Haves Fraadebelte,
Grænsebølger, som fremvælte
fra atlantisk Ocean?
Eller mon det skulde være
falske Svaners Linjehære?
Da de nok i Horizonten
sammen vil formere Fronten;
men paa første Varselsskrig
al Armeen
fluks igjen adsprede sig,
som i Hvirvelvinden Sneen.
Skulde Verdens Grænsesnor,
Havets Grænselinjes Række
for de evige Seiladser,
skabt af sølvhvidt Perlemor,
i hint straalende sig strække?

Er det Himmelens Paladser,
frie Aanders lyse Hjem,
som i Vest sig hæver frem?
Eller mon er Havets Øde
Moderskjød for Himlens Stjerner?
Mon som Lys-Eilande ud
af dets Dybder de frembrøde
og forsvandt i sine Fjerner?
O, hvor herligt for en Gud
da, at skue i den blaa
Afgrund ind, hvorfra de gaa!
herligt: som i aabent Øie,
i hvis Bæger
Tanker, ømme, skjønne, høie,
funklende sig frembevæger!"

Søfolkene.)*

„Det som skinner
vester hist
mellem Sky og Havsensvover,
det er England,
solbelyst,
Klipperne ved *Dover*.

Føl det friske
Livsenspust
alt fra Gammel-*Englands* Ege!
Vimplens Tunge,
som berust
kan i det alt lege.

Kentshire's Enge
har deri
søde Blomsterdufte blandet;

*) Mel. engelsk Opsang: *Have you been at Greenwich fair?*

Sømandshjerter
vimpelfri'
juble imod Landet.

Hist se *Englands*
Grundvold stærk:
muslinghvid Cement fra Grunden!
Frihed har sit
Forsvarsværk
midti Havet funden.

Gud har bygget
om dens Hjem
stærke høie Bastioner,
netop hvor det
vender frem
mod Europas Throner.

Shakespearcliffens
hvide Hvælv
vesterud er Marmorfoden,
hvorfra Seirens
Dronning selv
stolt behersker Kloden.

Klippen mere
hvid end Sne;
natsort Muld derovenover;
grønne Enge
— Fløil at se —
gaa i lange Vover.

O hvor herlig
saadan Grund
maa for Englands Ege være,
som til frie
yde kun
sine Kranses Ære!

O hvor herligt
for en Mand
der at leve, bo og bygge!
Og hvor herligt
hviler han
under Egens Skygge!

---

3. Drømmesyn.

Tvende Timeglas forbi —
og vi hørte
Egene iland sig rørte,
susende, med Ord deri,
som om mange Mænd paa Stranden
talte sammen med hinanden.
Egerødderne vi saa,
Aarer i Agaten lige,
i den sorte Muld at gaa,
som bedækkede de hvide
Klipper, der langs Stranden kneiste.
Og nedover Klippens Side
dunkelgrønne Vedbend laved,
som letflettet Elskovsstige
mellem to forelskte Geister,
(hun fra Landet, han fra Havet)
efterglemt fra Stevnet, sat
i den sidste Maanskinsnat.

Tys! de glade Bølger larme;
der er Sang i hvad de buldre!
Naar jeg ned fra Stavnen saa,
syntes jeg se hvide Arme,
svanedunbedække Skuldre
jublende at skynde paa . . .
Tys! et Kor, afbrudt af Latter!

Tys! et „*Rule Britannia!*
Rule Britannia! Rule the waves!"
syntes jeg dernedenfra
i et Kor fra Munde hæves,
som af Bølger fyldtes atter,
saa det blev kun en Musik
søde Brudstykker jeg fik.

Hvo kan undres, om jeg drømte
Nereider,
syngende om Skibets Sider,
Liv i Bølgerne, som svømte
langshenad din Cliff, Shakespeare,
hvor du mante hen King Lear?
. . O der stod den, høi og stor!
Der til venstre Side stod den:
Aft'nens første lette Flor
blaaligt svømmende om Foden;
men paa Tinden,
som nu Aftensolen tændte,
enkelt Kam skarlagenbrændte —
o saa rød, som om i Vinden
gamle Lear deroppe stod,
ei i Betlerdragten pjaltet,
men i Kongedragt gestaltet,
i sin Kaabes Purpurblod.

Og til høire Haand man saa,
lig en romersk Murkorone
hævet i det blege blaa,
Dovercastles gamle graa,
tvertsafskaarne
plumpe Bueskyttertaarne,
saa Kastellet
lignende en sachsisk Krone
gammeldags, af hamret Jern,

himmelfalden ned paa Fjeldet
om dets Tindinger til Værn.

Men mod Norden har sig *Kent*
lig en rolig Arm udspændt,
rækkende til hver sin Side,
i de slanke sølverhvide
søilesnoede *Forelands*-Fyre,
ud et dobbelt Konningstyre,
fra hvis Spidser, da det bløde
Nattemulm om Landet dalte,
(som et Flor, hvori den blide
Sommernat sin Kummer kvalte
for den skjønne Dag, som døde)
tvende Flammeblik frembrøde,
et i Syd og et i Nord,
Kastor og hans Pollux lig,
sjunkne ned fra deres høie
Himmelstade til vor Jord,
tindrende som draaberene
Ædelstene,
fattede i Sølverøie:
En i rødt, som en Rubin,
skiftende dog bryder sig,
fjerntud straalende fra Kysten,
mens den anden Amethysten
lignede i blaaligt Skin.

Længe over Landet svæved
som et Slør, ved Feers Kunster
af et blandet Gjenskin vævet
ifra Himmel og fra Hav,
rødt fra hin og blaat fra dette.
Deraf kom det violette,
som bag fine Gaze af
Engenes og Skovens Dunster

Landets skjønne Form omgav.
Taagesløret hvert Minut
mørkere sin Farve skifted.
Graasort blev det violette,
Nettets Masker mere tætte
i det hvide Overdrag.
Men naar stundom det blev brudt
af en Nattebris, som vifted
over ifra *Beachyhead,*
frem i Aabningerne traadte
hist og her et enkelt Strøg
af de hvide Klippebranter,
som om Spøgelsegiganter
af en aabnet Tryllegrotte
eller blaalig Heksérøg
frem medet i brudt Geled
blege som et Maanskin skred.

Gjennem Natten lyste kun,
ved et fosforagtigt Glimt,
forud Bølgers reiste Kamme,
Fraadens perlehvide Skimt,
Tænder lig i Havuhyres
sorte, vidtopspændte Mund,
og deragter
funkled begge Forelandsfyres
klare Flammer,
Øine lig paa Nattens Magter,
paa Dæmoner tvende, som
her maa gjøre Nattevagter,
tvungne af en Størres Dom.

Da — jeg ved vel ei hvordan
Sjælens Virksomhed forhøiet
og en Slummers Vægt paa Øiet

samme Stund forenes kan;
men jeg tænker samme Lov
for en Sjæls og Blomsts Behov:
naar det mulmes
lukker Øiet sig for hin,
mens den dog, som Fugl i Luften
friest just sig da bevæger;
Blomstens Glød af Duggen dulmes,
medens Duften
svømmer om dens sjunkne Bæger
endnu mere stærk og fin . . .
Da, af Bølgens Surr bedøvet,
lukte sig mit Øie til,
og, af Nattemulmet sløvet,
søvntilslørtes min Pupil.
Panden paa korslagte Hænder
laa paa Rælingens Gelænder,
men min Geist
var iland i England reist.

Lange Rækker Lys paa Kysten
(Byers Rad ved Aftenstid,
som sig langs Kanalen snor
lig ubrudte Perlesnor)
maatte vække Reiselysten,
kalde Geisten skyndsomst did.
Og nu ilte den afsted,
mer gesvint end Elskovsvinket
(Telegrafen
mellem Skiltes Kjærlighed)
sagtere end Maaneblinket
over Graven
eller Søens Flade træder;
som en Natfalæne tyst
lummer Julinat i Haven

sværmende paa støvgraa Vinger
under slumrende Syringer,
alle sine Natteglæder
nydende af Hjertenslyst —
ja, saa skynded den afsted,
værende hvor Tanken tænkte,
gjennem prægtigskjønne Stæder,
nu i første Søvn nedsænkte,
ilende jevnsides med
Skibet, som derude gled.

Gjennem *Folkstone, Romney, Rye,*
Hastings, gamle *Winchelsea*,
styrede min Geist sin Vei,
gjennem *Brightons* stolte Gader
af Paladser reist af Kvader,
som et eneste Palæ,
delt i tvende lange Rader;
gjennem Skove, i hvis Dunkle
saaes mange Øine funkle
(Vildttyv eller stolte Hjort);
gjennem Byer, gammeldagse,
byggede af Britt og Saxe,
svæved Sjælen tankefort,
useet som et Mulms Atom,
fri og uafhængig, som
om min Vilje var dens Akse.

Høien Gavl paa hver en Bolig
nikkede mod den fortrolig,
som var reist paa Nabohus,
som om begge disse gamle
hvisked om en Dag at ramle
begge sammen ned i Grus.
William the Conquestor have

begge seet; hvorfor rave
da ei ned i Grunden sammen
i en sand Fostbroderpagt?
Hvorfor vente efter Flammen
eller paa Orkanens Magt? —
Tæt ved Byen et Kastel,
med en Murkrans hel affældig,
af hvis brustne Skydeskaar
Efeu skyder ud saa vældig
som de Bugter Boa slaar. —
Midti Byens Hovedgade
har en gammel *Gate**) sit Stade,
plump og stærk,
lig et lidet Citadel,
Fundament for snirkelskaarne
mindre, kegleformte Taarne,
Sachsers og Normanners Værk. —
Kronte Konger, stenudhugne,
næseløse, skimmelmugne,
(Hesten stundom uden Ben)
førende i venstre Haand
tredelt bøiet Liljegren,
mens de Sværd i Høiren strække,
synes trække
paa det tunge Smilebaand
ad den Kræmmeræt de skue
mylre i den gamle By:
Stok i Haand, ei Spyd og Bue,
ingen Hjelme, men Parykker,
eller strikket Bomuldshue,
som bedækker
skrumpne Panders Regnestykker —
kort, den hele Vanslægt vækker

*) Port. (W.)

hine Kongers Smil paany.
Stille var der overalt
i de gamle Byer, stille,
fromt og stille, saa jeg hørte,
naar man sig i Søvne rørte
og idrømme der blev talt,
eller naar derindenfor
    ømme Mor
visselulled for sin Lille.

Men i *Brighton* celebrerte,
da min Geist hensværmed did,
Kjedsomheden just og Synden
i brillant illuminerte
Slotte nyen Dags Begynden
nu ved høie Midnatstid.
Der var Adel uden Hæder,
herlig Vin foruden Glæder;
der var Guld foruden Lykke,
Skjønhed uden Uskylds Smykke;
Venskab, der saa fast bestaar,
som den Hud, en Slange kaster;
Oldinge med Ungdoms Laster,
Ynglinge med hvidnet Haar —
deres foraarsløse Sommers
visne Græs, og Syndens Blommers
tørre henforbrændte Straa,
som en tidlig Død skal slaa.
Blinket af dens damascerte
    blege Le
var i matte udfortærte
Ungdomsøine alt at se.
Guldlorgnetterne ei skjule
kunde disse dødsenshule,
hvoraf Flammer kun frembrød

(Flammer, som et Lavas, dulgte)
naar paa grønne Bord de fulgte
de Guineer, som rullerte
til *Perdu'*et atter lød.
Fløielssvøbte, dekorerte,
perle- og demantbesaa'de,
overstrøede
med *bijoux* og Braceletter
(Oh, Hans Høihed, Hendes Naade!
O his Lordship and her Grace,
trinende i en Française!)
vandred Tyveaarsskeletter
om som Døde
paa de straalende Banketter
paa en Hertugindes Bal.
. . . Ha det herlige Orchester
blandt de høifornemme Gjæster,
mylrende i Hundredtal,
mægter ikke at fremkalde
ved Musiken à la Strauss
i berømte Brighton-*Routs*
mere Liv
end en Sommerregn mon falde
paa forlængst henvisnet Siv.
— Intet Under, at jeg da
skyndte mig ihast derfra,
som om raskt jeg havde traadt
midt imellem Orme-Nøgler,
uforsigtigen geraadt
mellem Klynger Skorpioner
og Forviklinger af Øgler,
mellem Blomsterne fordulgte,
mens den vilde Jagts Dæmoner,
onde Magters Kogleri
mig i Ryggen skarpt forfulgte,
susende mig snelt forbi.

Først jeg stansed
udenfor en vedbendkranset
sammensjunken Sømandshytte.
O, der maatte jeg vel lytte!
Thi mit Yndlingsinstrument,
ædlen Harpe, klang derinde,
og en Pige,
skjøn og ung, kun Knop af Kvinde,
sang henrykkende dertil.
O, da maatte *jeg* vel lytte!
under Løvets Hæng mig snige,
til hun Sangen havde endt, —
jeg, som ei kan Foden flytte
fra en Kvindes Harpespil,
jeg, som kunde
Livet bort for Døden bytte,
naar jeg hen kun maatte blunde
under Kvindes Harpespil?

Døren aaben stod. Derind
Maanen kasted skarpt sit Skin;
og hvor det paa Gulvet faldt
klarest, som et Sølvernet,
sad en hebeskjøn Gestalt,
mere hvid og bleg end det,
end den alabastne slanke
Hebestøtte, som hun ligned,
blegere end Aanders Smerte,
blegere end Vredens Tanke
i barmhjertig Engels Bryst,
naar han — *han*, som helst velsigned —
straffe skal imod sin Lyst.

Med en Harpe ved sit Hjerte
sad den yndige Gestalt,
tankebøiet,

vehensjunken, kummertræt,
som af sine Sorger kvalt,
og det glinsende i Øiet
viste, at hun havde grædt.
Ak, saaledes allerede
i sin Ungdoms første Blomst?
Atten Aar — mer var hun ikke.
Men jeg saa i hendes Blikke
Taaren svulmende berede
atter sin Tilbagekomst.

Læben lydløs sig bevæged,
som om med en Aand hun talte;
og med anstrengt Sans jeg saa,
inden Omrids sølverblaa,
Skyggen af en Yngling præget
tydelig sig at gestalte.
I hans venstre Haand laa Panden,
men om Pigens Liv den anden.
Stundom syntes hun at hvile
smilende mod Skyggens Barm,
høre atter Pulsen ile,
føle Trykket af hans Arm.

Skyggen syntes derimod
svævende paa flygtig Fod:
fremadbøiet, Blikket vendt
snart mod Stjernen, snart paa hende,
som om hver af disse tvende
var ham lige vel bekjendt.
„*Francis* — sagde hun — er her!
Francis, o du er tilstede!
Denne søde Gysen ikke
kan mig Skuffelse berede,
skjønt jeg med de dunkle Blikke
Mulm og Maaneskin kun ser.“

„O, *Francis!* — sang hun — *Francis,* bliv!
Den Stjerne, som dit Øie maaler,
har ikke Morgenstjernens Straaler,
der strengeligen, naar den daler,
tilbage Aanderne befaler.
O, *Francis,* elskte *Francis,* bliv!

Jeg synge vil den Sang jeg kvad,
da du til England kom tilbage
fra Slaveskibene at jage.
Min stolte, skjønt en Jomfrus, Glæde,
da glemte Kjærlighed at kvæde:
kun Fædrelandets Pris den kvad.

Barmhjertigt lyttede jo det
til Negren, som i Lænken stønner?
og du, iblandt dets bolde Sønner,
ham at befri var ogsaa dragen —
du syntes mig til Ridder slagen
for arme Brødres Frihedsret.

Og derfor hvad Begeistringen
og Britterindens Stolthed talte,
medet i heden Graad sig kvalte,
og Englands Pris i Taareflommen
blev til et hulkende Velkommen:
„Velkommen, *Francis,* hjem igjen!“

Velkommen nu, o Gysen sød,
Forsikringen, at du er nære,
en Følelse, som om din skjære
Begravningsdragt mig let berørte,
som om dens Raslende jeg hørte,
og Linets Luftning mig omflød!

Da tindrer Øiet friskt som før,
og Smilehullerne forsøge

paany som før som før at spøge.
Men naar du, Elskte, er forsvunden,
da stivner alt igjen om Munden . .
da er det, *Francis,* som jeg dør.

. . Men dør foruden andet Liv,
dør ei som du, der herligst lever,
naar hid i Maanens Glans du svæver,
og atter, naar dig lyster, stiger
op mellem Himlens Stjerneriger, —
o derfor bliv! o *Francis*, bliv!“

Da — nu ikke mer jeg ved
det Retfærdige og Sande:
om jeg enten skal forbande
slige Syners Troløshed,
eller at min egen yre
sværmende Indbildningsmagt
var ei mer sit eget Styre,
som den burde, underlagt, —
ikke mægtig mer sig selv,
end en Dreng paa Baadens Hvælv
ud i Fossedraget reven,
hvirvlende i Cirkler om,
eller kvæstet Maage, som
paa ulige lange Vinger
stedse svinger
med en Dalen i sin Svæven,
rundt paa vilden Ocean, —
eller bedre ei deran
end paa Bladets lille Ø
Sommerfugl, derud er dreven
paa den milevide Sjø.

Thi hvorledes kunde vel
just i dette Nu min Sjæl, —

da kun Synet skulde skifte,
ei forgaa med Taagers Hast
under Spil af Morgenvinde —
sin Fornøielse forgifte
ved at lade det forsvinde
som om Sæbebobler brast?

Thi just nu, da Skyggen skulde
for sin Elskte synlig blive,
alle dens Konturer fulde,
lysende som Maanens Skive,
skabte som af Stjernes Røg,
Kysset følbart dog for hende,
om det end ei kunde brænde
med forelsket Ynglings Ild,
men saa blød, som naar en mild
fløielsfin Provencerose
henad hendes Læber strøg;
og da Trykket hun af Armen
skulde føle dog om Barmen
med den bløde linde Kraft
af en ud af Træets Mose
runden Mistels smækkre Skaft . . .
Ak, da saa medet jeg Aanden
reise sig fra Pigens Side
og mod Døren langsomt glide, —
Panden, hvilende i Haanden,
hævede han til et Blik,
som hun følte, — ja, thi hendes
Læbes Zittren røbed det, —
som Konvolvlens fine Net
nerverystes og kan brændes
af en Stjernes Straalestik.
Blikket, som han Pigen gav,
tog i Ømhed og i Klarhed

snelt, med Stjerneskuddets Snarhed,
til og af,
og med det var i Sekunden
Francis' Skikkelse forsvunden.
Som i Vindens sammenblæste
Tegninger i støvfin Sne,
var der ikke i den næste
Spor af Geisten mer at se.

*

„*Anna, Anna!*“ — sagde en aldrende Sjømand, som pludselig traadte ind af en Dør i Baggrunden med en Natlampe — „en Seiler kommer om *Beachyhead*, Strømmen sætter fra Land igjen, og i Maaneskinnet kan jeg se Tegn, at den vil have Lods ombord. — —“

4. Lodsen og hans Dreng.

— „Læg bi! Læg bi!“ Jeg syntes høre
skraldrende forbi mit Øre;
og da, drømmende endnu,
(skjønt mit Nattesyn var slettet
ganske sporløst af mit Hu)
jeg mit tunge Hoved letted
tumlende fra Rælingen,
hvor jeg fandt mig selv igjen: —
da, før alt var ret begrebet,
jeg en engelsk Lodsbaad saa
sig anstrenge for at naa
krængende til Falderebet.
Bagved Roret sad en Sinke
— men en vakker — af en Dreng,
holdende med begge Hænder
(liden Kraft, men bedre Vilje)
Styret op, til Baaden vender.

Sprungen op paa forrest Tilje
var en Lods, en gammel streng,
Baadens fulde Seil at minke.

„Francis, so! Right so, my boy!
Leeward up! Onboard holloy!
Now God bless thee, dearest child!
Bless thee merciful and mild!“

Og mens han med Venstren greb
om et agterudslængt Reb,
    trende Gange,
fler end trende, mange, mange,
    med den anden
drog han Drengen til sit Hjerte
under Udbrud af en Smerte,
som kun passed slet for Manden.
    Endnu et og lidt endnu
havde han sin Dreng at sige,
skjønt vel tyve Gange sagt,
før han fik det vel belagt
med et sidste: *„hearest thou?“*
    Endelig fra Læbords Stige
kastede han Baaden los,
dreiende mod Land den om:
„Now in Gods Name! Forewards right!
Forevards home! Straight forewards home!
Francis, Francis, cautious!
I return to morrow night.“

Fangelinen af han hev.
Baaden af omsider drev.
Men da den foruden Krængen,
uden Fare til at se,
lidt om lidt laverte væk,
sagte — da en Bris knap blæste, —

og der Rebing var i Seilet,
svang han dog fra Skibets Dæk
end engang sin Hat til Drengen;
    men jeg læste,
malt med Sort paa Hvidt i Speilet:
„*Hastings, Pilot, Numero thre.*“

Ei! — jeg tænkte — ei, for Fanden!
    Hvo kan nu
rose længer Engelskmanden
for hans djærve Sjømandshu?
Staar ei der den gamle Ulk
kvalt tildøde af sin Hulk,
stirrende og blinkende,
Taarerne lidt Luft at give
eftersom de fulde blive, —
efter Drengen vinkende, —
mumlende om Seil for svære,
ustø Baad og Ballast let,
om at Drengen gjorde ret,
hvis han passed af at bære,
dersom falske, lunefulde,
afsindsvilde Beachyhead
(hvad han af Erfaring ved,
før man venter det, kan møde)
hundehylende nu skulde
Kastevindene udstøde,
paa Kanalens blanke Øde,
lig en Røg af Kul og Sne.
Ha den Britte skulde se
under Norges vilde Kyst
Gutter (neppe længesiden
at de slap fra Moders Bryst)
Gutten som en Tommeliden,
druknede Havlodsers Børn,

mere kjække
end den vilde Fiskeørn
og sjøvante Nordlandsskarv,
sikrere end Havets Maager,
mellem høie Bølgeraager
svæve om i Faders Snekke,
Moderens og deres Arv!
Britten vilde blive bleg,
saa han deres Tagfatsleg
med en Sværm af Kastevinde,
der, saa hurtigt som en Vifte
slaaes ud, sig om kan skifte
efter hver Kompassets Streg.
Dog de finde,
ved en Taages Gjennembrud,
ind og ud
af de, mer end gammel Eg,
mer end Ertsens Strøg forgrente
schakteskumle skjæromspændte
slangesno'de lange Fjorde;
fare snelt som jaget Lom
Fjeldene indunder, som
lodret Bugterne omgjorde,
og hvoraf den ene Bred
hvinende udsender Vesten-
og den anden Østen-Blæsten,
flyvende paa sorte Fjed
Fjorden tverts og op og ned, —
tverts, saa Strimerne hinanden
skjære lige langt fra Stranden,
som i Troldes Ledingsfærd,
hvori Kjæmperne ei synes,
krydsende, indbyrdes brynes
Tusinder af sorte Sværd.

„Landet og dets vilde Fjorde
— tog den gamle Lods tilorde,
dreiende sig barsk herom —
Landet kjender jeg, og noget
(saa jeg fattet har hvert Ord)
mindes jeg endnu af Sproget,
siden jeg tilbagekom
ifra Fangenskabet; thi
paa *the Tartar* med ombord,
som blev jaget
ind i slig en Djævels-Fjord,
blev jeg taget
med det hele Kompagni.

Men, min Ven, saa stor en Baad,
sluppen i saa unge Hænder?
Den kan nok før Farten ender
trænge Manddoms Kraft og Raad.
Tro mig, om jeg havde halt
Fokken noget mere stram,
havde det ei været galt,
nei, *Goddam!*“
— „Ei, Pilot, tillad, jeg tror,
dersom Eders Baad er stor,
er den og desmere sikker.“

„Baaden liden eller stor,
Trygheden i Manden stikker,
som er stillet ved dens Ror.
Og desuden Beachyhead
ei af stort og lidet ved.
Linjeskibe eller Baade,
Joller eller *Men of war'er*
svæve paa dets Stormkasts Naade,
magtesløse mod dets Vrede,

som det Støvfnug Løven karer
op i Røg fra Ørknens Grund,
og som farer
ud og ind af Dyrets hede
vide, flammerøde Mund.

Se hidud mod Vest! Kanalen
nævnes det i Dagligtalen;
men det er Atlanterhavet,
Verdensoceanet selv,
her, just her, hvor, bølgegravet,
Bretland er fra Gallien brustet,
med en dobbelt Kraft udrustet
af et Hav og af en Elv.
Klippesveiste *Eddystone*
— *oh, how many times is gone!*
af dets Bølger mangen Nat
knækket som en Paddehat!
Og hvor tidt, naar det blev Dag
har ei siddet
India-Eskadres Vrag
rundtom paa *the Needles* spiddet?
Og de Frygtelige staa
dog, som Stene over Grave
paa en Kirkegaard paa Landet,
udenfore „Englands Have,"
der, hvor Vandet
skinner deiligst, som beblandet
med en Foraarshimmels Blaa."

— — En mærkværdig Mand tilvisse:
rustet Jern fra Fod til Isse:
men derindenfor saa blød
som Melonmarv hvid og sød;
bliden Klang i haardt Metal;
Barskheden sentimental,

følsom, øm, ja som om kunde
fra hans laadne haarde Bringe
honningsød og lunken springe
Modersmelk i Barnemunde;
fromme Ord til strenge Mæle;
jomfrufølsom, moderblød
var den Gamle.
I det hele
lig den haarde, men med vamle
Melk opfyldte Kokosnød;
eller, om der gives skulde
mellem Jordens Instrumenter
Fløiter, dreiede af Staal,
men af bløde Toner fulde,
mellem Genthorn og Serpenter,
klingende som blide Velske
mellem Jordens andre Maal.

Men som han nu sad der streng,
mørk og mildere iflæng,
syntes intet han at elske
uden Toddy og sin Dreng.

---

5. Isle of Wight. Spithead. „The Albatross".

Lad den raa Pilot ved Glasset
sidde der, til han blir mæt!
og paa Kassen ved Kompasset
(Mandens Taffel)
en Karaffel
fuld af „Franskt" ved Siden sæt!
at han, efter Hjertenslyst,
i mandhaftig Tomandsdyst,
som en ærlig Engelskmand,

kan hver Draabe Blod forøde
i hin fødte, hanerøde
Fiende af hans Fædreland,
den han jo medrette kan —
da den baaren er derhenne
    i *Guienne*,
Medoc eller *Armagnac*,
altsaa i den sorte Prinses
sværderobrede Provinses
arildsodlede Distrikt —
anse som et høist forrædersk
Døden værd Oprørerpak,
    der menedersk
sveget har mod Leoparden
Underdanens svorne Pligt.
Vi imedens ville følge,
Isle of Wight, *Old Englands garden*,
dine Skjønhedslinjers Bølge,
prægende sig ud i Luften
lig en underskjøn Afspeiling
af en yndig Feers Ø;
under vor Laveringsseiling
langsmed Landet drikke Duften
af det slagne friske Hø:
Cath'rine'-Point's Styrtning maale,
som af Morgensolens Straale
snart illumineret, til
Bjerg af Roser blive vil,
medens *Nettleston's*, det hvide,
lig en lang uhyre Hæk
af Viburner og Jasminer
sees ud i Havet glide,
til det som en Linje tviner
mellem Luft og Bølge væk.

Lad ham sidde der den Tværel
sine tause Glas fortære
med en skattegravertyst
indædt hed forsvoren Lyst,
som om hvergang han paa Bunden
Perle eller Diamant.
slubrende den ind med Munden,
i det tømte Bæger fandt!
Andet kalder vore Blikke:
Her, her aabner alt *Spithead*
Gyldenhornet (Stambuls ikke
maaler sig i Pragt dermed).
Derfra, paa tredobbeltkronte,
    bølgebaarne,
kun ved Seier gjenforsonte,
herskende Britannias Bud,
skyhoslige Tordentaarne
fare viftehurtigt ud
did den stolte Dronning peger,
efter alle Vindens Streger.

Nu imellem *Portsmouths* hvide,
milelange Fæstningsvolde,
som i Øst, paa langtudskaarne
Tunger synes hist at glide,
lig en Sølverkjæde hen,
fuld af Led af runde Taarne,
    Citadeller
    og Kasteller,
som for sammen fast at holde
Havets Bryn med Himmelen . . .
imellem disse havomstrømte
Krigens skinnende Paladser
og imellem *Rydes* berømte
poppelkronede Terrasser

(*Ryde*, som Walter Scott lovpriser
fremfor Indiens Paradiser)
Flaaden laa i dyben Fred,
adspredt paa *St. Hellens* Rhed:
Englands Gyldenhorn, *Spithead.*
— Rolige, som Skjær, af vegne
Springflod op i Veiret stegne,
som ved Kogleri, imens
Ebben løber Fjæren lens, —
rolige, som kolossale
Graastens-Sfinkser i de Dale,
Nilens Strømme overfløde, —
rolige, som Hvaler, der,
bugopvendte og som døde,
sove midtpaa Havets Øde:
hist og her
hine stolte, taarnehøie
men of war's for Anker fløde,
ubevægte, skjønt mod deres
grønne Bouge Bølger skjæres,
stærke, høie, som tilsjøs.
Og det blev for Aandens Øie,
som om hvert et Skib kun var
flagbetegnet Ankerbøie
for den største
Verdens første
Verdens sande *man of war*,
for *Great Britain* selv, som har
slidt sig fra Europa løs,
lagt sig ude langt tilsjøs,
rig og fri og stolt og bøs!

Grusomme „*Diktator*“ vi
ilede med Gru forbi.
Yderst hen „Najadens“ Morder,

som forjagt
af sin Daads Melankoli,
havde ensom sig forlagt.
Som om Normænds eller Danskes
og Franzosers kjække Border
kunde se sin Ros forvanskes,
sig beundret ei, men hadet,
laa den ensom der og baded
sit, med gabende Kartover
rundtomkring besatte, Bryst
midti Rhedens grønne Vover,
fjernest ifra Englands Kyst,
lig en Svane uden Mage
og af Flokken Glimt tilbage.
Men just der, hvor nedadvendte
Skygger af dens Master endte,
saa vi dem fra „*Royal George*,“
(det for mange Herrens Aars
Tider siden sjunkne store
Tredækslinjeskib) at bore
sig med Stag og Takl og Top
imod hine ligeop, —
seks i alt og tre mod tre.
Ja, da skarpt jeg saa i Vandet,
fik jeg tydeligt at se
Royal George i Vant og Mers
med Gespenster fuldt bemandet,
klavrende paakryds og tvers.

Nelsons Skib ved Abukir,
(agterpaa „*The Vanguard*“ stod
malt paa sort med Træk som Blod,
mer til Rædsel end til Zir)
laa for Anker uden Rigg,
rolig som en Ø, i Havnen,

rækkende (som Invaliden
frem sin Armstump) op de korte
Master ifra Merset borte,
hvortil Seieren i Striden
før saa ofte lænte sig.
Og det syntes stundom mig,
som om op og ned ved Stavnen,
under Skibets Gallion,
dansende langs henad Siden,
frem af Bølgen hæved sig
Heltens yndige Sirene,
Lady Emma Hamilton,
løftende høit op i Favnen,
snelt som Skvulp af sjunkne Stene,
sølvhvidt Oldingshoved, slynget
om med slimig Tang og Tare:
Hans, der med et Glimt forbi,
som tilveirs Raketter fare,
grusomt blev i Raaen klynget:
gamle Carraccioli.

„*Agamemnon*," vidt berømt
ligesom sin græske Navne,
næst hin tryllende Medusa,
(Hamilton, Siren-Gorgonen),
af Lord Nelson elsket ømt,
strakte Marmorgallionen
mellem to berømte Stavne:
„*Thunderer*" og „*Arethusa.*"
„*Victory*," i Nelsons Blod
med Udødelighed døbt,
kneiste som en Pyramide,
taarnet op af Bramseil hvide,
som et Bjerg med kulsort Fod,
men i Sne forresten svøbt.

„*Dreadnought*“ (gamle Collingwoods)
„*Afrika*“ (Sir Sammy Hoods)
vingede „*Bellerofon*,“
som bortførte
i sin Favn Napoleon,
sørgeslørte
Fangebur „*Northumberland*,“
Howes „Ajax“ og „*the Queen*,“
„Hero,“ „*Royal Sovereign*,“
Codringtons, den Navariner,
tvende Gange tændt ibrand,
„*Triumph*,“ „*Caledonia*,“
„*Windsor-Castle*,“ „*Victoria*,“
— alle disse blandt de mindre,
flere end jeg kan erindre,
laa, som Hvaler blandt Delfiner,
Portsmouth til og Portsmouth fra.

O, igjennem disse Sunde,
disse Net fra Fæstningsgrave,
ovenfra, naar Synet høined
sig mod Sky, i Dybet øinet
som et Garn af sorte Baand
mellem disse Dødskasteller, —
o, her kunde
Døden, om den var en Aand,
og ei burde tænkes heller
som fra Paradisets Have
Fredens Palmers milde Aande,
der bortvifter Jordens Vaande, —
o her kunde den, belæsset
med Fordærv, med Ljaen hvæsset,
Herrens Dommes Overbringer
til en millionfold Skare,
gjerne fare

paa de lynbaldyrte Vinger
uden Mine af Foragt
for de Dødeliges Magt,
uden Trækket til Medynken
skulde, svulmende i Rynken,
om hans Læbe blive lagt.
Ja beundrende kanske
vilde i sin Gjennemfaren
han sin Dæmonvinge synke,
hilsende Orloggerskaren,
lade høit i Skyen blinke
med en Lynilds Glimt sin Le.

— Lodsen var og blev mærkværdig:
under al vor Opseilads
tømte taus han sine Glas,
og for hver berømt Fregat
    var han færdig
fluks at lette paa sin Hat.
Mangt bronceret, kjækt og godt
tatuert Matrosgesicht
nikked ned fra Boug og Plikt
til vor groggende Pilot.
Mangen blaa og blaarød Skjorte
fik kun Tid at vinke blot,
mens hans venlige, men korte,
Hilsner gjennem Skytsets Porte
fik ifra de andre sendt,
og fra mangen Dæksmariner
slige grimasserte Miner,
som os viste, han var kjendt:
„Ho, Johnny! ho! How do you do?
    Sing, Sailor, oh!
Well! Toddy is the sorrows foe!
    Sing, Sailor, oh!“

Ved den Stump af Sang han fik
om at Toddy gjør fornøiet,
traadte Vreden frem i Øiet,
som om gjennem Livets Dunkle
brandgul og til Spranget bøiet
Tiger som et Lynglimt gik.
Men den svandt i næste Blik
snelt som Smedens Funker funkle,
slagne ifra Malmen rød
ud i Nattens mørke Skjød;
og saa hilste han igjen
venligt paa hver gammel Ven —
venligt nok, dog saa omtrent
som en Løve eller klog
alvorsfuld Newfoundlandsdog
vilde murre, naar dens bløde
Pels en megetvelbekjendt
i det varme Solskin klø'de.

Men, om ikke jeg saa feil,
Kime jeg til Graad opdaged
i hans Blik, men snart forjaget,
lig en Taage paa et Speil,
netop som vi over Staget
gik, en Kutter at undgaa,
som imellem Flaaden laa . .
Ah! det var et Mesterstykke,
Ret et Ibenholtsklenod!
Negerpigesort- og slank!
Reisningens som Palmens rank!
Uden andet synligt Smykke
end en Bord omkring som Blod.

„Denne der — var Lodsens første
Ord, paa længe sagt til os,

da han havde slukt sin Tørste —
har til Navn „*The Albatross*“.
Og en Albatross paa brede
stedse spændte Vingers Flugt
Kuttren er, til hidsig Jagt
efter Slaveskibe brugt,
flyvende med rastløs Magt,
som om levende den vrede
Havørns Hjerte med dets Hede
i dens skarpe Boug var lagt.
Men derfor, derfor især,
    ja derfor
har jeg Kutteren saa kjær:
Jeg har havt en Søn ombord —
Francis . . .“
                Og med dette Ord
Taaren, som for nylig, tvungen
ved at han sig bed i Tungen,
i sin Vækst tilbagesank,
modned atter fuld og blank:
og, før han fik knust den, gled
ad hans brune Kind den ned.

„Francis“? — spurgte jeg mig selv —
„Francis? Jagt paa Slaveskibe?“
Hvad betyder dette vel,
at mig saa bekjendt det lyder?
    Hvad betyder,
at jeg ikke frem kan gribe
hvad jeg ved er i min Sjæl,
men som i dens Dyb sig skyder?
Men vilkaarligen at tvinge
frem som Syn den havte Drøm
er at ville daarlig bringe
Klokke, sjunken i en Strøm,

til deri som før at klinge.
Netop naar den gribes skal,
vægtforøges dens Metal,
som om alle Dybets Kræfter
halende sig hænger efter,
som om Afgrundsslanger knytte
sig om deres vundne Bytte,
med fortvivlet Kraft og Vrede
om den sunkne Kirkeklokke,
der er bleven deres Flokke
altforlængst et hævdet Rede.
— Men der var ei Tid til daarlig
anstrængt Grunden
efter Drømmene paa Bunden
af min Sjæl,
naar de ikke uvilkaarlig,
som opfyldte af sig selv,
komme af dens Dybder frem.

Og desværre fluks naar Blunden
er med Nattens Timer svunden,
lukker den sig over dem
— som om sine Perler Bundens
Musling stærk,
af Polypens Arm berørt —
hurtigt, hurtigt, før Sekundens
svage Dødssuk hen er ført,
en Passionsblomst lig om sine
korsbetegnte straalefine
Stjerneblommers Underværk.

Som med Dagens Time dennes
fagre Blomstring er forbi,
Sjælenes med Nattens endes;
og naar over Østens Høie

Morgenrødens Flammer tændes,
lukker du dit Aandeøie,
Dødeliges Fantasi!

Der var ingen Tid at spildes
paa at jage undfly't Drøm,
der tilfældig kun, som gale
Antilope eller Svale
atter hildes,
kommen af sig selv igjen —
Thi i Fjernets Graa derborte
syntes bag os alt Spithead
sjunken med sin Flaade ned.
Skibenes Kolosser sorte
Masser med de hvide Rande,
fulde af Kartovers Porte,
saaes mer ei ovenvande.
Masterne og deres Ræer,
hist hvor i en blaahvid Rand
Hav og Himmel sammenbryntes,
agterud i Fjorden syntes
Omrids lig af Granetræer,
svedne af en Ildebrand,
skarpt mod Himlens Blaa udskaarne,
som paa sumpig Bredde baarne
af et milbredt Ørkenvand.

6. Scenery. Engelsk Efeu.

Men se forud! se mod Norden!
Forud se, hvad Perspektiver,
Tepper lig, der rulles op,
Hampshire'-Fjorden,
ret som et Kaleidoskop,

snevrende sig sammen, giver!
    Som forelskte i hinanden,
nærme begge Kyster Stranden,
saa at Fjorden mellem dem
som en Flod sig lister frem.
    O, saa maa
hedenfarne saliggjorte
    kunne skimte
gjennem Himlens aabne Porte
Paradiserne fremglimte,
som de engang skulle naa!
O, det er at speide i
naadig Skabers Fantasi,
da han, efter i sin Vælde
skabt at have Nordens Fjelde,
    Alper steile,
Himalayas Gletscherspeile,
overlod sig til en stille
salig Skaberglædes Nyden
og Miskundsomhedens milde
overstrømmende Indskyden!

Mere bløde Linjerækker
fine Pensel ei i glatte
    Olje trækker,
slaar ei blidnet Dødningbølge
eller gyldentunge Ager,
over hvem en Luftning jager,
end de grønne træbesatte
Hampshire's Høie, som forfølge
parallelt hinandens Flugt
    langsmed Fjorden,
alt som dybere mod Norden
denne skyder ind sin Bugt.

Da fornam jeg grant, hvordan
mine Fædre (mine; thi
under Sognefylkes vilde
havomskvulpte steile Kyster,
gjennem stærke Kjæmpebryster
vælded frem den varme Kilde
til mit eget Stammeblod*) —
da, ja *da* jeg klart forstod,
hvordan Nordens ørnefri
Viking, og alt halvdels velske
ridderartede Norman,
under Vilhelm Landestormer,
kunde dødeligt forelske
sig i dine skjønne Former,
kvindefagre Engelland;
    ja hvorlunde
Hjemmet de forglemme kunde,
sønderrive Hjertets Rod,
saa de evigt det forlod,
    for at pode
ind i hint sit eget Blod.

Fæstet end af deres Fødder
rundtom i Ruiner stod:
Hvor iland de satte Fod,
reiste de et Taarn til Mærke,
ligesom i Romas Dage
Seierherrens Lansestage
boredes af ham i Jorden.
Og de staar der end, de stærke
Nordmandstaarne, til et Tegn
at af dem erobret vorden
er den hele skjønne Egn.

*) W.s Bedstefar var fra Gaarden Verkland i ytre Sogn. (Udg.)

Men en større, skjønt ei værre,
    Seierherre
har ved hine tandudskaarne
William-Conquestor-Taarne
sig med saadan Magt indfunden,
    som om Grunden
var hans egen Odelsmark,
som igjen han vilde tage.
Ungdomsskjøn, hvorvel af Dage
ældre end en Patriark,
født vel før end Hors og Hengst,
har han Taarnenes Baroner
    overlevet
og paa Taarnene forlængst
sit Familiebanner hævet, —
Kranse hængt og Seierskroner
over hvert et Buehvælv,
hver Gesims, Karnis og Karm
med Familiefarven smykket,
ja de faste Taarne selv
hist og her isøndertrykket
med sin egen stærke Arm.
. . . Stærke? O hvor synes vege
denne Seierherres Arme,
strakte ud kun til at lege,
mens dog det Naturens Blod,
som besidder varigst Varme,
rinder fra hans Hjerterod!
Thi den Taarnenes Betvinger,
stolte Slægters Overlever,
han, som sine Fænniker,
op ad Murens Steilhed stegen,
trædende paa døde Grever,
fra Ruinens Tinde svinger,
ikke nogen anden er,

end det gamle Englands egen
odelsbaarne,
symbolvalgte, dunkelgrønne,
evigen ungdomlig-skjønne
Efeu, vokset vildt afsted:
Englands stolte Eges kaarne
trobevarte Kjærlighed,
Planteverdnens Ganymed.

Lad i Portsmouth hine Rækker
af Kaserner bli forladte,
lad *the Queens* Tredobbeltdækker,
Flaadens Skibe, et for et,
blive op paa Landet satte,
raadnende og sondersprukne,
Hvaler lig, der gispe, trukne
op paa Stranden i et Net
— o, før trende Aar er rundne,
Flaade, Fæstninger og By,
Citadeller og Kaserner
ville være overspundne
af et Efeuvildnis, svundne
sporløst, som en Klase Stjerner,
naar du søger dem paany,
blevne borte i en Sky.
Ind og ud ad hver en Port,
hvert et Vindu, sønderslaget,
paa de øde Byruiner.
udad høie Mezzaniner
slangemægtig inden kort
kaade Efeu vilde gro;
langsad Ribbene paa Vraget,
ind- og udad langs de sorte
Dødens Munde, Skytsets Porte,
armtyk, eviggrøn sig sno;

stærkere end Ankertouge
sammenknytte Flaadens Bouge,
sammenflette kabelfast
Raa til Raa og Mast til Mast;
til dem takle
med sin seige, lange Rakle,
som med ægte Baadsmandskast.

Ja, om London ud var død,
om dets Millioner gjøre
Ende paa den Kamp de føre
mod den grønnende Natur,
stedse flyttende sin Mur
længer ud i Landets Skjød,
og om de forlode det,
mylrende ad alle Stræder,
Orme lig, der alt har ædt,
Staden, som bestaar af Stæder,
levnende det Øde, som
over Eufrats London kom,
over stolte Babylon,
Ninive og Ktesifon: —
da, da inden Somre faa
vilde Engellands Vedbende
seirende tilbagevende,
brolagt Gade sønder slaa,
over *London-Bridge* sig spænde,
sammenknytte
Lordens Borg, Kartistens Hytte,
rundt St. Paul Guirlander binde,
med sit Net af Blade spinde
gamle Tower
ganske som en Kube over,
gjøre *Bondstreet* til at se
som en hvælvet lukt Allé,

hver af Squarernes Kvadrater
til et yndigt Skovtheater,
hvor Irisker og Stillidser,
bag de levende Kulisser,
under hvirvlende Musik,
smukke Elskovsskuespil
med et stort Talent opføre,
men hvortil
spodske Stære se og høre
under skjærende Kritik: —
gjøre London til en Skov,
hvori selv St. Paul fordølges, —
til et Vildnis, hvor kun følges
vilde Skjønheds Ordenslov —
Paradis for Millioner
Finker og Papilioner;
og paany fra Himlens Blaa
skyldfriblevne London vilde
klare og forsoningsmilde
Straaleblik af Solen faa,
— ja, det samme maaneblide,
stjernestille, gyldenhvide
Foraarssolskin, som paa Landet
flyder, med et Gjenskin blandet,
over Tagene af Straa.
. . . O saa yndigt Solskin mindes
jeg den Dag vi Spithead peiled,
da vi ind St. Hellens seiled,
over hele Egnen lagt,
skjønt med endnu større Pragt,
saa at Øiets ømme Linse
maatte blindes
af de klare Straalers Magt,
om et Blik mod Himlen voves.
Herligst dog det syntes glinse

over lundomhegnte *Cowes*,
som om Solen her opdaget
havde yndigst Sted paa Jorden,
Syden for en Dag bedraget,
og paa denne Plet i Norden
øst sin bedste Fyrighed
over denne Landsby ned: —
hele Luften blaaforgyldt,
med en Glimmerglans opfyldt,
med et Spil af Farvetoner,
som om den af Millioner
pludselig i Glød antændte
Diamantsafirer brændte.

---

7. Yachtclubb-Flaaden.

O Farvel, Spithead! Som sorte
Punkter Skib for Skib forsvinder.
„Caledonia" selv er borte,
Caledonia selv, at se
seilbedækket ret som tre
svimmelspidse Snebjergtinder.
Portsmouths mægtige Belæg
af rangerede Kasteller,
et for et, som Punkter hvide,
sees, dalende saa sagte
som forjagte
stilleblevne Tidselskjæg,
under Horisonten glide.

Og af Aandens Seiersmærker,
Menneskenes Underværker
næsten træt og overmæt,
Øiet søger
til Naturen, hvor den spøger,

følger heller
Høiene om landligtblide
skjønne *Cowes*, af hvis blaa
solbelyste blanke Tage
hist og her vi et at rage
frem af Lunde af Moreller,
Popler og Kastanjer saa.

O hvad yndig Blanding af
Stad og Landsby, Land og Hav!
Mellem hine Tage blaa
skimted gule frem af Straa;
tamme Duer ifra Byen
viden over Fjorden sværmed
midtiblandt dens vilde Terner;
snart med djærve Vingekast
cirklende de under Skyen
lyste hvide frem som Stjerner,
snart de klaprende sig nærmed,
sænkende sig paa vor Mast.

Og, at alt ved *Cowes* skulde
være nydeligt tilfulde,
laa der, ringet ind af Lunde,
paa en Bund, hvor Sølversandet
perleglinste gjennem Vandet,
adspredt henad *Calshots* Kyst
en saa underdeilig Flaade,
at man gjerne tænke kunde
den med Alfer var bemandet,
bygget kun til Feers Lyst —
ja en herlig Flaade atter
af Korvetter og Fregatter,
meget større ei end Baade,
Skjønmodeller

til de store udenfore
Portsmouths Rad af Sjøkasteller,
saa den lille Landsbys Rhed
var et Billed af Spithead,
med bevimplet Skov af ranke
Master, vaiende og slanke,
smekre Epilobier lig,
der paa Kanten af en øde
Hedes Banke,
enkelte som Aks, med røde
Purpurblommer hæver sig.

Det er Yachtclubb-Flaaden. Ah!
Yachtclubb-Flaaden? Ah, ja se,
nu, nu lægger en ifra!
Ledig Dandy vil maaske
skyndsomst fra Catania
til en Lady, som er daanet,
hente i krystalne Glas
Is, som er paa Ætna blaanet?
eller — til en bedre Spas —
til en Viscountesses Tørste
fra Vestindien allerførste
gyldenmodne Ananas?
Ja hvem ved (hvis nu Mylord
for en *Belesprit* har Ord)
om *His Grace* i Hu ei randt,
nu da Ruten ud er sovet,
at paa den igaar galant
i den glimrende Salon
han paa Æresord har lovet
Morgan eller Blessington
frisken Krans Orangeblommer,
hentet fra Messinas Sommer
af ham selv og det direkte?

Thi Mylord har Tid nok jo,
og de høitberømte to
ingen Bøn han kunde negte.

Nei, paa Yachten, som vi saa
fra de andre ud at staa
seilbedækket os imøde,
flygtet Yndlingssvane lig,
som med Guldring om sin lange
smekre Halses Sølverslange
blandt de andre vilde graa
paa et Kjern i Nordens Øde
som en Dronning viser sig —
der ombord, hvor tæt dog vrimle
Dandys ved Kahyttens Dør,
mellem gyldenfrynste, blaa,
violette, rosenrøde
Parasollers Silkehimle!
Og af lange, hvide Slør,
viftende for lette Bør
Stjerner ud i sine Folder,
skinner Skansen overalt
rundt en Amazongestalt,
som det gyldne Ror holder.

Ah, hvor nære
langskibs hun til Luvart kunde
lade Yachten trodsig skjære, —
farligt, skjønt saa sikkert som
Somnambules Gang iblunde,
saa ei Damerne alene,
men de mustacherte pene
Herrer ogsaa, ganske blege,
med af Rædsel aabne Munde:
„*La Duchesse! Duchesse!* skrege . .
O, for Guds Skyld! Roret om!“

Allemand ombord i Briggen,
Allemand (ja Lodsen med)
alle med udstrakte Hænder
stode, for at frelse Riggen,
langsad Rælingens Gelænder
i et ængsteligt Geled.
Da, just i Sekunden da,
kun en Alen knapt derfra,
Damen dreier raskt paa Roret,
just da hendes Navn af Koret
blev udraabt, og Yachten vender
for at løbe ned i Læ,
viser Lodsens Blik og hendes
Aasyn, at de begge kjendes.
Hans blev rædselsfuldt at se:
skummelmørkt, dog fuldt af Flammer,
Fakler lig bag Sørgefloret,
hendes Aasyn hvidt som Sne,
fuldt af en Gorgones Jammer.

„*Johnny—You!*“ sagt med en Stemme,
som ei lader sig forglemme
— o, som om i Glas man skar
foran nervesyge Øre —
hørtes Ladyen at raabe.
    Mer at høre
var for dengang ei at haabe,
da hun af saa ilsomt bar.

Men hvad tænker Damen paa?
Er den Lady rigtig klog?
Op paany hun Yachten jog
til den Kurs, den forhen laa;
og, idet hun vende lod,
saa dens Fraade os besner,

kaster hun en Pung Guineer
klingrende for Lodsens Fod.

Men hvad tænker Manden paa?
Er den Lods vel rigtig klog?
Pungen ilsomt op han tog
og tilhavs saa langt han kunde
i et Nu den slængte saa
i de griske Bølgers Munde.
Damen saa det. Hun og alle
saa og hørte Pungen falde . .
Nei, ei den, nøiagtigt talt,
lod sig høre da den faldt;
thi dens grønne sølvindslyngte
Net blev sprængt af Guldets Tyngde,
saa at, da dens Indhold suste
Mynt for Mynt i Bølgen ned,
dalte sagte som et Blad,
sammensjunken, splittet ad,
Pungens Pjalt derefter med,
just hvor Yachtens Kjølvand bruste.

Lodsen . . Ah, hvad gaar af ham?
Andengang han jo paa Ærmet
tørrer bort en Taares Skam,
som, hvor haardt imod ham stred,
stedse svulmende sig nærmed,
til den trilled moden ned?

---

8. Lodsens Fortælling.

Yachten var forlængst forsvunden,
som forbi os fløien And.
Alt *Southamptons* gamle Taarne,
nærmere i Luftspeil baarne,

forud skimtedes i Bunden
hist af Fjordens kløvte Strand.
Om en Time eller to
Briggen skulde finde Ro,
og vor Lods da gaa fraborde;
da (det er som Afskedsstunden
aabner Hjerterne og Munden)
tog den gamle saa tilorde:
„Tvende Gange, Gentlemen,
(Damnd! det har I maattet mærke)
Tvende Gange — to formeget —
har De seet mig gamle Ulk
— fy det er en Skam! — i Graad:
først igaar, da i sin Baad
Drengen herfraborde stødte,
og nu nys idag igjen,
da vi denne Lystjagt mødte,
var i Øiet Taaren steget,
og mit barske muskelstærke
Ansigt har, nervøst bevæget,
kjæmpet med kvindagtig Hulk.

Nu! for mine Landsmænds Skyld,
at ei Skam paa dem skal falde
og I Uslinger dem kalde,
vil jeg Aarsagen berette,
aabne jer min Kummers Byld.
Dog, Kaptein, først sig mig dette:
eier selv De Børn derhjemme?
Naar saa er, da vil det blive
idetmindste let for Dem
mig den Svaghed at tilgive,
at jeg ikke kunde hemme
Taaren, som sig trængte frem.“

Vor Kaptein med Nik bekræfter,
og et Haandtryk fulgte efter,
langt og varmt, som om deri
laa et ømt Frimureri,
som om deri deres Sjæle
kunde vekslende meddele
samme Følelsens Mystér.

„Agterud — saa han begyndte —
agterud en *League* omtrent,
der hvor hine grønne Pynte
fint som Traade ud sig spinde,
en for en mod Fjernet spændt,
til de i det Blaa forsvinde,
der hvor Fjorden synes endt,
Gentlemen, I kunne se
Cowes, som forbi vi hasted,
endnu, lig en Stribe Sne,
lig et Skum paa Bredden kastet.

Der, i mindste Hus i Flekken,
men det netteste kanske,
yderligst i hele Rækken,
saa det sidste Egetræ,
som i *Norriscastles* Parker
skygged over Byens Marker,
gav dets ene Side Læ,
som om Førsterhus det var,
mens den anden laa saa nære,
som en Fiskers, Fjordens Fjære,
at, naar Floden høit sig skar,
strøede den med perleskjære
Muslingskaller Hyttens toede
sandbesprængte Trappetrin —
— *der* i dette Hus jeg boede,
denne Hytte den var min.

Den var Fred og Lykke lovet
i min Faders hvide Hoved;
thi han boede hos mig.
Hvor jeg Efeuranker draget
havde langshenunder Taget,
at de kunde flette sig
trindtom Vindvet under Røstet,
der den Gamles Kammer var —
— o i Huset hvad i Brystet
Hjertet er, og hvad i Kirke
allerhelligst Sanktuar.
Der min Fader sig forlysted
med paa sine gamle Dage
Fiskenet til mig at virke,
siden Synet blev for svagt
til at drive om paa Jagt,
saa han Afsked maatte tage.
Han som Førster nemlig tjente
hos Lord Norriscastles Far,
og med Gamlens Valg det var,
at hans Kammer didhen vendte,
hvor han i sit Vindu kunde
høre paa de gamle Lunde,
paa den Gamledages Sang
fra de tusind Blades Munde,
og de kjendte Jagthorns Klang.

„Johnny!“ havde Gamlen sagt —
„Jeg er træt af Lordens Jagt.
Tag din Mary Ann tilægte!
Hun, saalænge I er' to,
ikke vil din Fader negte
dette lille Kammers Ro.

Og desuden har jeg Grunde
— lagde hviskende han til —

til at skynde, om jeg kunde,
paa hvad du saa gjerne vil.
Rygtet om vor unge Lord
kjender du fra mange Munde;
han ei har det bedste Ord
siden han tilbagevendte
sidst ifra Paris, afbleget,
saa han lignede sit eget
Skyggebilled, og hans Mor
knapt sin førstefødte kjendte.
Og hvad skulde jeg vel se
en Gang ei, men hele tre?
Paa den sidste Uges Jagter
    har jeg funden
udenfor min Marys Dør
Lordens egen Jagthest bunden.
Hun er smukkere end sagt er
(kaldes jo af Folket „*Loves
flower, fairy Queen of Cowes?*“)
og Mylord, den unge Herre,
    han er værre
end ham onde Rygte gjør.
Derfor, om jeg raade tør,
næste Søndag, om du agter . . .“

Far fik ikke udtalt før,
jaget som af onde Magter,
jeg til Mary Ann mig skyndte.
I Begreb jeg hende fandt
med sit fagre Haar at pynte.
„Thi — saa hun troskyldig sagde —
Johnny, tænk dig! saa galant
er Mylord imod min Moder,
at i sidste Uge trende
Gange han Visit aflagde . . .

O, han var en Søn mod hende,
og mod mig som ømmest Broder!"
Jeg naturligt lod mig ikke
mærke med det allermindste,
talte ei om Hvepsens Sværmen
rundt den Rose, den vil stikke,
ei om sølveroverglinste
Slanges fule, sagte Nærmen
til den Finkes trygge Rede,
som den vil til Frokost æde.
Men, som raadet af min Far,
næste Søndag allerede
Mary Ann min Hustru var.

Gud var god: min Salighed
varte hele Somren ved.
Morgen jeg og Aften tænkte,
at til Grund den ene har
Guds ifra hans Himmel sænkte
Naade til min gamle Far:
at min Lykke ikkun var
uforskyldte Gjenskins Glans
ifra hans,
paa hans Hoveds hvide Sne
faldne Guds Velsignelse.

Og for ret mig fro at gjøre,
Lorden siden Bryllupsstunden
lod sig ikke se og høre.
Lig i Jorden sjunkne Geist,
lig i Luften stegne Røg,
var han ganske som forsvunden.
Rygtet sagde ham for Spøg
for et Væddemaal forreist
atter paa sin gamle Vis

skyndsomt over til Paris
med en Sværm Mylords og Squires.

Men, som byttelystne Glente,
stegen kun saa høit tilveirs,
at ei Syn den ind kan hente,
skjønt den selv kan alt bespeide,
lodret svævende, som bunden,
over Byttet den vil veide,
kun i Skyerne paa Lur, —
var han kun paaskrømt forsvunden;
og kun Hændelsens Behag,
kun et Slag af Rygtets Tunge,
kun en Streg af *Bonaparte*,
ei Forandring i den unge
Herres Planer og Natur,
foraarsaged, at han sparte
mig en Tid — et Aar det varte —
for min Lykkes Nederlag.
Verden ved, en vakker Dag
fandt man nemlig tomt og sprængt
det forgyldte
trange Papegøiebur,
hvori Frankrigs Ørn var stængt
og paa Elbas Klippemur
frem for Verdens dumme Øine
ligesom tilskue hængt,
og at Frankrig den udfløine,
som med Skræk Europa fyldte,
fluks paany med Jubel hylte.
— Alle Britter, Torys mest,
som til Frankrig vare dragne
maatte, forteste som bedst,
Spurve lig, fra Ørnens Rede
ved dens egen Hjemkomst jagne,

sig ad alle Kanter sprede:
De i Norden skyndsomst over,
hvor der kortest var, til Dover,
over Rhinen de i Vest,
de i Syd og de i Øst
sprængtes Havet viden om
hist og her paa kryds og tvers;
og Mylord, som i *Hière's*
sig opholdt, da Rygtet kom,
at Uhyret nu var løst,
var ei sen at gaa ombord.

Førend Aarets første Høst,
Løvetandens Foraarssne,
falden var for Vindens Le,
gik i Byen alt det Ord,
hvisket Hus fra Hus: „den slemme
unge Lord skal være hjemme.“
Men saaledes til det gik,
at vi selve *Bonny* skyldte,
at en Frist vi endnu fik
før den Skurk sin Plan opfyldte.
Sommer, Høst og Vinter gleden
var saa uforstyrret stille,
som i Timeglasset ned
Sandkorn efter Sandkorn trille,
roligt, i saa dyb en Fred,
som om alt for Evigheden
Tidens Puls var reguleret
af de fromme Slag af Klokken,
der i Krogen var placeret,
og som Takten slog til Rokken,
Mary var saa flittig ved.
Men da atter Vedbendstokken,
som var langsmed Væggen dragen,

friske Grønt paany udsprængte,
saa den over Døren hængte
som et lysegrønt Gardin,
fik den Gamle, som han tænkte,
at bestille hele Dagen
Time ud og Time ind,
med at vugge for en liden,
kommen til i Pintsetiden.

Tænker da med hvilken Fryd,
med hvad liflig Hjertebanken,
saa jeg hørte selv dens Lyd,
med hvad Uro sød i Tanken,
med hvad Slag i Pulsens Bølge,
jeg hver Aften, som geleidet
af usynligt, vinget Følge,
der mig skyndte stedse frem,
ilte ifra Værftet hjem,
hvor jeg dagligen arbeided!
Tænk det Øiekast, hvormed
jeg i Døren overmaalte
hele min Lyksalighed!
Tænk hvor langt og lyst det straalte,
for i samme Øieblik
alt at sluge, alt at fatte,
alle mine Hjerteskatte:
Hende, som mig først imøde
med udbredte Arme gik,
Oldingen, hvis Vink betøde
naar med Fingeren han tyssed,
at den lille sov, han vyssed,
først og sidst min Francis saa,
Englen, som i Vuggen laa!
Men en Kveld — just Himlen løste
sine Strømme; ned de øste,

som naar vældig Bradsjø bryder
indigjennem aabne Luge,
saa i Rummet alting flyder;
Skyerne sig sænkte lavt,
som om alt de vilde knuge,
kvæle alt i deres vaade
Tepper, alting som begravt,
saa at Parkens høie Træer
syntes langtfra som en Flaade
fuld af seilbedækte Ræer . . .
Denne Kveld, skjønt neppe Aaret
ind i Junius var baaret,
var af Regn og Skodd saa mørk,
som en Aften vel kan tænkes
i November, Tidens Ørk,
hvormed Høst til Vinter lænkes,
Maaneden da Satan fødtes
og da Paradiset ødtes . . .
Denne Kveld til vanlig Tid
gik jeg hjem fra Dagens Slid;
langsad Stranden jeg mig skyndte
— endnu kunde Dag jeg se:
men da Stranden var forladt,
og da Parkens Trær begyndte
som en Art af en Allé,
blev det mørkt som Midjenat,
som at se ind i min Hat,
og saa stille, at jeg hørte
hvert et Regndryp, som sig rørte,
faldende fra Blad til Blad.
Men om Veien, om den gamle,
spurgte jeg ei Mørket ad
ved mig langsomt frem at famle.
Raskt jeg gik, og snart jeg Glimtet
alt af Lys derhjemme skimted,

da medet en Baadsmandspibe
tæt forbi mit Øre hven.
At som en Staty af Sten
fluks jeg stansed, at jeg lytted,
Foden fluks tilbageflytted,
Gentlemen, I nok begribe.
Men saa tyst paany var alt,
at hver enkelt moden Draabe,
som i Lønnebladets Kaabe
ovenover mig nedfaldt,
næsten som en Klokke klang
i den hvalte mørke Gang.
Da medet, før Foden kunde
atter hæve sig til Skridt,
mens jeg stansed for at grunde
paa en Mistro endnu lidt . .
Da medet — jeg hørte kun
Løvet rasle ved min Side —
før Sekundens Dryp fik glide
i Forgangenhedens Mund
og den næste atter kunde
fuld og modnende sig runde . .
da medet, før Tankens Gnist
kunde lysne selvbevidst,
var jeg pludselig af trende
Mænd, som sprungne frem af Grunden,
greben, kastet overende,
kneblet, bagtil lænkebunden;
og før et Minut fled væk
var jeg, klodset som en Sæk,
paa den ene Kjeltring læsset,
samt foruden mange Ord
bragt i en Chalup ombord,
som laa skjult der bagom Næsset.
Fluksen blev der halet ud,

til en stor Orlogger hastet,
som just havde Anker kastet
samme Kveld paa Byens Havn.
Uden meget Hovedbrud,
skjønt nok Tanke Tanke jagte,
under Toften jeg opdagte,
at den frie Britte presset
bleven var i Kongens Navn.

Næste Morgen den Fregat
havde Kurs til Plymouth sat.
Der laa Ordres, saa befundne,
at Fregatten skulde, inden
visse Uger vare svundne,
naa de Øer under Vinden.

Vi et Døgn tilende rendte,
og saasnart man agter saa
Scilly-Øerne saa smaa,
at man neppe nok dem kjendte
fra en Vildandsværm, der sov,
medens friskt vi skummed væk,
ud Kanalen, ud mod Vesten,
fik jeg fra Kapteinen Lov
til at slippe af Arresten
under Skibets andet Dæk.

Men min Smerte og min Vrede,
bleven rasende dernede,
rented ind deroppe blot
liden Trøst, men mere Spot.
Paa et tvundet Taug man pegte,
som paa Storemasten legte.
„Lidt af den, om mer du stønner,
og paany saa i Kaschot!“

Unge Midshipmænd, selv Sønner,
trak paa Skuldren kun til Svar
ad min Tale om min Far.
Nævnte jeg mit Barn, min Viv,
saa de op i Masten bare,
sagde: „Kulingen er stiv,“
pegte, uden mer at svare,
paa i Nord en liden Prik.
Det var *Landsend*, som forgik.

Forud kun naturligvis,
blandt Matroser og de unge,
turde jeg med sluppen Tunge
give Klagerne til Pris.
Men fra Skansen var alt Chefen
paa min Støi opmærksom bleven.
„Manne hid! Hvad? Flæber han?
Nu, for tusinde Ulykker!
Skoen, som saa haardt ham trykker,
her ombord med Kat man smører.
Han har tjent som Orlogsmand,
været fangen, som jeg hører?
Slige Sjøfolk Engelland
just behøver altsombedst
snart i Øst og snart i Vest.
Og saa meget kan jeg sige:
hvert af mine Mærker spaar,
at, hvad dig, min Mand, angaar,
nok du før isyne faar
Helved eller Himmerige,
end du Gammel-England atter
efter dine Togter naar.
Derfor sig det kun Farvel
for — lad se! — en halv Snes Aar.“

Fløitende Kapteinen vendte
raskt sig paa den ene Hæl;
og medet af den Maner
og af Tonen i hans Latter,
af hans Røst, hans Blik og Miner,
Haar og Holdning, Gang og mer,
jeg grandgiveligen kjendte,
med et Blik, som ei bedrog,
skjønt det sitrede og brændte,
med Forfærdelse igjen
fluks den værste Libertiner
mellem de Mylords bekjendte,
som med ham i Parken jog
og ifjor til Frankrig tog,
netop just hans bedste Ven;
og en Gisning,
med en gruffuld Gjennemisning,
ved hans Syn min Sjæl betog,
som om klammen kolden Snog
pludseligen frem sit stygge
Hoved i mit Hjerte stak,
gjennem Hjernen sine Rygge,
for min Sjæl at gjennemslingre,
bugtende i Kramper trak;
thi medet
jeg den unge Herres Fingre
saa i alt hvad der var skeet.

Sandt Kapteinen havde spaaet;
sandt, ja endnu mer end det:
først da fulde atten Aar
havde graanet mine Haar,
rindende, skjønt hvert var gaaet
med til Orlogs, langsomt hen,
saa jeg Engelland igjen.

Som fra lukket Haand til Haand
snelt i Pantelegen Ringen
løber paa det skjulte Baand,
saa den greben blir hos ingen,
saa fra Skib i Skib ombord,
rundt den hele vide Jord
blev jeg paa Kommando stukket.
Jeg forsvunden var i hine
atten fulde Aar for mine,
som en Sten til Bunden dukket,
mens en Albatross paa sine
hvileløse Vinger ei
er i saa bestandig Fart
paa den brede, vaade Vei,
hvor hvert Spor forgaar saa snart,
som jeg svæved ovenover
Æthioperhavets Vover.
Men hvorledes alt fortælle,
som i disse Aar er hændt?
Jeg har lidet kun at melde,
jeg som stræbte kun at glemme,
havde kun magnetisk vendt
Tanken imod dem derhjemme.
Som idrømme blev jeg ført
fra Vestindien til Ostindien,
hundred Gange over Linjen.
Derfor lad de Aar kun gaa,
skjønt den gamle Sjømand prater
gjerne om hvor han var med.
    Om I fritte,
mindes jeg dog ikke heller
meget af de hede Kampe,
i hvis Flammers tætte Dampe
jeg er bleven tidlig graa,
og det sømmer ei en Britte

(som en Franskmand og Soldater)
at han som Bedrifter mindes
og med mange Ord fortæller
slige rene Bagateller.
Bagateller? Ja, hvad mere
for den Sorg mon Slag vel ere,
som kun vil, at Døden vindes?
Sorgens Balsam, Glemsomhed,
tæret har paa Sjælens Kræfter,
saa jeg knapt han huske efter,
jeg, som overalt var med:
med Lord Exmouth mod Algier;
derifra til Sankt Helena;
saa for Simon, den Befrier,
paa Station ved Kartagena:
med Mac-Kenzie fluks til Kina,
Handelsvenskab at beskjærme;
mod Piraterne, som sværme
ud og ind om Amboina
tættere end sulten Flok
vilde soloptændte Bier
rundtomkring sin Honningstok;
derfra fluksen til Bourbon;
saa med Edvard Codrington,
da ved Navarin han slog;
saa mod Birma, da vi tog
Irawaddys By, Rangoon;
snart i Øst imod Avaner,
snart i Vest mod Mexikaner —
korteligen, Gentlemen,
Jeg, som har ved Leilighed
maalt malayiske Monsoon
med vestindiske Orkaner,
jeg, som overalt var med,
husker Stumper kun igjen,

ved om lidet kun Besked.
Dog et Eventyr har brændt
ind sig i min gamle Pande —
et som aldrig jeg kan blande
med de tusind, som er hændt.

Engang under Kuba praier
vor Fregat en Brigantin,
just som den vil løbe ind
i en skjult af Øens Bajer.
Intet Svar og intet Flag;
men saa klart som Sommerdag
var at se af Skabelonen,
at den Slavehandler var.
Da vi sendte den en Kugle,
hørtes det da og af Tonen
i de spanske Skurkes Svar,
hvad det var for vakre Fugle.

Men til Uheld fast laa vi
i et Havbliks Trylleringe;
Brigantinen længer inde,
drivende, ja næsten klods
langsmed Land i Læ af os.
Da, som om, for at staa bi
Englands og Alverdens Fiende,
Satan havde af sin Vinge
viftet med en enkelt Fjer,
Havets Perlemoderskjær
sortned af en Bris just der,
hvor den Slaveskibspirat
vilde ind ad Bajens Gat.
Og da Brisen netop strakte
sig saalangt dens Ræer rakte,
havde vi den Skam og Spe,
Lykke med dens Puds at se.

Men hvad skulde ikke ske?
Knap er Brigantinen borte
bag den sikre Bais Entre,
snever, som en Fæstnings Porte,
før vi hørte Skud paa Skud,
og imellem dem vort eget
Gammel-Englands Entringsskrig.
. . Hurra, *boys!* Chaluppen ud!
fuld af Folk, som havde leget
med Pirater før om Livet:
Mand mod Mand, paa Kniven Krig,
Krig hvor ei Pardon blir givet!
Røveren paa aaben Sjø
ved, at, vindes ei Bataljen,
venter ham paa Stranden Galjen, —
derfor seire eller dø!

Ganske rigtigt, — en af vore!
Skonnerten *the Albatross*,
ubemærket af den store
Brigantine og af os,
havde faaet det paa Lugten:
mærkende hvorhen det pegte,
at Piraten lumskt bevægte
sig saa stille imod Bugten,
som et Aadsel af en Hai,
der med Bug iveiret driver
ind paa Kysten, hvor det bliver,
havde af en Sky den vristet
sig en Bris, og forud listet
ind sig i den samme Bai:
saa, da Brigantinen ind,
snigende sig lægervals,
under Jubel var laveret,
var det som naar Grævling graa,

der paa Rov var udspaseret
i det klare Maaneskin,
i sin Hules trange Hals
pludseligen træffer paa
liden ildsindt Hermelin.

Himlens Gud! hvad rædsomt Skue,
da Chaluppen kom tilstede!
Albatrossen allerede
havde entret; Hug paa Hug,
Nebbet den i Fienden borte.
Brigantinen stod i Lue,
og fra Dybet af dens Bug
hylte indestængte Sorte.

Forud, agter, alt som Røgen
væk tilfældigvis var strøgen,
Kampen rundt sin Scene flytted.
Men saa kjækt jeg ingen saa,
som en engelsk Yngling slaa.
Pludseligen holdt han inde;
stirred op og ned og lytted
som af noget rædsomt skrækket,
der var kommet ham isinde.
Fluks, da Hyl og Jamren trænger
tydeligen op til Dækket,
over Lugen han sig slænger
forsvarsløs og ubeskyttet,
bruger Daggert, Huggert, Tænder,
blodige og revne Hænder,
for at frelse dem dernede,
kvalte fast af Røg og Hede.
Røgen deltes, og nu saa
jeg en Spaniol med løftet
Bile over ham at staa,

bagfra Ynglingen at myrde.
Men et lynsnart Slag af min —
og Piraten laa og snøfted
Blod og Hjerne ud og ind.
Gutten saa sig raskt omkring,
hvad det var dog for en Byrde
for en tung og fremmed Ting,
som ham i Arbeidet hindred.
Ei var Tid til at forklare:
Liget bort blev væltet bare;
Lugen vi tilsammen splintred . . .
Da medet, saa rapt, saa rapt,
som om Helvedes Fordømte
op ifra dets Dybder rømte,
naar dets Vogter engang havde
sansløs Nøgleknippet tabt,
mylred, vrimled, tumled, ravte
hylende af Flammegruben
Hundreder af halvforbrændte
næsten kvalte Sorte op.
Og saasnart de Luft fik draget,
blæst sig Røgen ud af Struben,
gjorde Ende de paa Slaget;
thi som rasende de rendte
i en fast og samlet Trop
Spaniolerne paa Livet.
Ei de sorte Djævle brugte
Ild og Staal, men Klo og Tænder,
og hvad Tanden bed de slugte,
og hvad Haanden greb blev hivet
over Rælingens Gelænder,
for med Haierne at gantes,
eller slængt som Stykker Ved
underdæks i Ilden ned.
For vi kom til Sans og Ord,

Spaniol ei mere fandtes
paa det hele Skib ombord.
Hjælpen af de stakkels Sorte
ei som op fra Helved stegen,
men som himmelfalden kom;
thi medet mod Kampens Ende
syntes Lykken sig at vende, —
gamle tapre Englands egen
Lykke syntes borte,
og til Uheld skiftet om,
saa vi maatte være glade
ved en ilsom Retirade.
Ei fordi de Djævle sloges
rasende, fortvivlet, vildt,
ret som Folk, hvis Liv er spildt;
men fordi vi slemt betoges
ved et spanskt Filuteri.
Thi hvad skulde ikke hænde?
Et maskeret Batteri
lod, ved Skud paa Skud at sende
ind i Albatrossens Side,
pludselig sit Tilvær vide,
saa man inden faa Sekunder
sikkert kunde regne ud,
naar den, mæt af Vandgangsskud
maatte dykke Skroget under.

Synkefærdig fluks tilbage
Albatrossen blev buksert.
Skyndsomst noget reparert,
var den snart, som før, parat
til Piraterne at jage;
men da den og vor Fregat
lagde ved Jamaika an,
laa der Ordre til dem begge,

at de sammen skulde lægge
Kurs til Gammel-Engelland.

Første Gang ifra hint Møde,
dengang Lugen op blev sprængt,
Ynglingen, forlængst alt tænkt
mellem Albatrossens Døde,
i Barkassen traf jeg paa,
hvori fra St. Hellens begge
vore Skibes Halvbesætning
skulde ifra Borde lægge
og iland i Portsmouth gaa.
Straks vi kjendtes uden Gjetning.
„Tak for sidst!“ var første Ord,
som paa engang begge for
med et Haandtag over Læben,
fast, som om det var vor Stræben
at faa første Hilsen kvalt;
og det næste Ord, som faldt,
var samtidigen: „hvorhen
gjælder hjemad det, min Ven?“
„*Cowes, Cowes, Cowes!*“ hørtes
som fra samme slagne Strenge,
i det samme Aandedræt;
og det varte ikke længe
før vi begge overførtes
paa en Snekke maagelet.

. . „Gamle Ven! fra *da* min Far,
dengang du min Frelser var!
hvorfor holder du for Øiet
Hatten snart, snart Haanden bøiet?
. . Ja ved Gud, ved Gud, jeg tror . . .
Sig mig hvad du græder for?“

Saa mig Ynglingen tiltalte
med et venligt Skulderslag,
da jeg *Cowes'* hvidtbemalte
Huse skimted tydeligen
som et ordnet Muslinglag
eller Perlesnor, om Vigen
videre end forhen spændt,
og ei kunde lade være
alt med Synet at fortære —
alt, Bekjendt og Ubekjendt.
Men, om ikke noget andet,
maatte *Norriscastle* binde
hvert velsignet, hvert forbandet
af de gamle Tiders Minde.
Endnu Borgens graa bedagte
stumpe Taarn fra Høien ragte
mellem begge Fløies Mure,
lig firkantede og butte,
mellem Vingerne opskudte
Uglehoved, der, imedens
det kun syntes fromt at sture,
Bjergets, Slettens, Dalens, Hedens
vide Grænser, som det truer,
med sin Blunken overskuer.

Mindre syntes Slottets Park,
spettet fuldt af lysgrøn Mark,
skjønt endnu et mægtigt Strøg,
der i Fjernet dunkelt blaaned
som en sjunken bølget Røg,
langstrakt op mod Slottet skraaned;
men det selv, det selv tillod,
som det uforandret stod,
ingen ifra gamle Dage
feil af Stederne at tage.

„Stille! Bilidt! Stille!“ var
hvad min unge Kammerat
kun i Stumper fik til Svar,
da jeg havde, ved at bide
ubemærket i min Hat,
faaet Graaden til at glide,
som, ved hvert et Blik iland,
steg mig kvælende i Munden,
lig en Svamp, der skjød fra Bunden
af mit Indre, fuld af Vand.
„Jeg med alle Øiets Kræfter
stirrede i Læ kun efter
Taget paa en liden Hytte
der, hvor Parkens allersidste
Træer nærmest Stranden staa,
skjønt jeg forud sikkert vidste,
at det var til ingen Nytte
jeg saa stivt mod Landet saa.
Thi forvist er længst mit Hus
solgt af Byens Øvrighed
for at blive revet ned,
da det, uden Værn og Pleie,
ubeboet var paa Veie
selv at synke ned i Grus.
Død maa nu den Gamle være,
og min Hustru, som ei kunde
i det tomme Hus ernære
uden Forsorg tvende Munde,
enten har sig sat som før
ved sin egen Faders Dør,
med sin Lille i sit Skjød,
for at æde Naadsens Brød,
eller, kanske bortstødt atter
som foragtet Betlerkvind,
som en rent forloren Datter,

hun i Fattighospitalet
er paa Byens Kost befalet
af veldædig Magistrat
taget med sin Unge ind.“

Tusind Alen under dette,
som jeg mumled i min Hat,
kjæmpende imod min Graad,
var imidlertid vor Baad
nærmere mod Landet gleden,
saa vi næsten var paa Rheden,
før jeg Hov'det turde lette,
for at se mig om paany.

„Ha!“ — Jeg skreg i vilden Sky,
saa min Kammerat blev bange
og mit Haandled vilde fange —
„Ha, der ligger Huset jo,
hvor min Hustru skulde bo!
Ser du der ved Byens Ende,
Stranden nær, dog halvt begravt
mellem Træer af Slottets Lunde?
Jeg forglemte det var lavt
og at Træerne maa gro.
Det var Grunden, at jeg kunde
ei i Fjernet straks det kjende
eller mine Øine tro.
Og jeg gjør det knapt endnu . .
Kammerat, se efter du!“

„Der! Hvorhenne? Der du peger?
Der du siger du har hjemme?“
spurgte han, men med en Stemme,
som et Zittrende bevæger,
mens en Blegnen paa hans Kinder
over deres Rødmen rinder —

„Der? det lille hvide hist?
En Etage, med en Kvist?“

„Netop det! Javist! javist!“
svarte jeg saa fort jeg kunde.
„Netop det, saasandt jeg lever!
Og — o Gud! se efter nøie!
er det Blænden i mit Øie,
eller virkelig en Stribe
glemmigeiblaa Røg, som hæver
venlig sig af Husets Pibe?
Da kanske hun endnu lever:
. . *Mary Ann* . . kanske, kanske?
Og ved Himlens Gunst kanhænde
faar jeg inden Timens Ende
Francis med, min Dreng, at se.“

„Far! her er han! Jeg er *Francis*,
du har nævnt min Moders Navn!“
skreg min unge Kammerat,
styrtende sig i min Favn
med saa fyrig Ømhed, at
vaklende vi begge vare
for at gaa tilbunds, i Fare.

„Gentlemen!“ — blev Lodsen ved —
„Gentlemen, I maa tilgive,
at jeg ikke kan beskrive
disse sortnende Sekunder
af besvimet Salighed,
hvori Sind og Sansning blunder,
Tanken i et Mulm gaar under,
hvori selv ei Øiet taaler
Glædens altfor stærke Straaler,
men forblændes som af Lynet,
der i Jord ved Foden slaar,

saa at i et Mulm for Synet
alting sortner og forgaar.
Nok! endnu før Land vi naae'de
havde Francis mig fortalt
om sig selv og Mary alt,
skjønt om Mary kun en Gaade.
— Presningen hun rigtig ante,
straks hun hørte, en Fregat
havde lettet sidste Nat;
tog til Portsmouth, sporte, bante
Vei sig frem til Admiralen;
blev paa Stedet jagt, som galen,
af en Adjutant paa Døren.
Dog af alt hvad bag sin Pult
Admiralen brummed hult,
fik hun gjemt bag sine Øren,
at Fregatten hvor jeg var,
laa i Plymouth seileklar.

I sin Godtro Mary Ann
om det store England tænkte,
at barmhjertigen det skjænkte
nok igjen en enkelt Mand,
naar en Far, et Barn, en Viv
ene levte af hans Liv,
at det vilde ei bli negtet,
naar den Stakkel bare mægted
naa Fregatten med sit Raab,
selv om den var under Seil.
I saa ømt og daarligt Haab,
i saa elskelig en Feil
— ak, hun tænkte, en Fregat
vilde lægge bi sit Ror,
naar der bag den skreg en Mor;
tænkte Hjerte hos en Stat:

at den skulde selv erkjende
sit forøvte Rov mod hende . . .
Med saa kjære gale Tanker
hun i Graad paa Kaien vanker,
til hun ser en Cornwall-Jagt,
ud mod Kveld for Reise lagt,
og før Solen vel var nede,
var tilsjøs hun allerede.

Men saa raskt den skummed frem,
kom dog Jagten aldrig hjem;
thi man fik at vide siden,
at den, drivende med Tiden,
under Taagen, før det daged,
paa en Cherbourgkaper raged,
der benytted til at jage
Bonnys korte Frihedsdage.
Og, i Mangel vel af andet,
Jagten blev erklæret Prise,
hvorpaa, efter Franskmænds Vis,
Kaperen, med første Bris,
halte hjemad udfra Landet,
for et Bytte at fremvise,
Pelikanens ligt, der Ungen
bær en Flue hjem i Pungen.
Jagtens Folk kom nok tilrette,
da det led paa Bonnys Sidste.

Om sin arme Moder vidste
Francis ikke mer end dette,
som var bleven ham fortalt
af hans Bedstefader alt.
Gamlingen en snaksom Kveld
havde, som en Bagatel,
ogsaa vidst ham at berette,

at Mylord, den unge Naade,
havde selv, ei mange Dage
efterat jeg var forsvundet,
sig personligen indfundet
for at trøste og at raade
Staklerne, som sad tilbage.

Enken, (som han Mary nævned,)
svor han skulde blive hevnet.
„Enken“ først han spurgte om,
speidende omkring i Kamret,
hvor de to Forladte jamred;
men da den Forklaring kom,
at de ei om hende vidste,
blev Mylords Visit den sidste.

Bedstefader, ved at møde,
havde i den øde Rede
skaffet sig og Drengen Brød
hele ti Aar til sin Død.
Og først da, da Dødens Angel
sad i Bedstefaders Hjerte,
Francis, stakkels Lille, lærte
Meningen af Nød og Mangel.
Slottets Fogd (og han var streng)
som mod Aften Dagen efter
indfandt sig for bort at fæste
Huset til den første bedste,
fandt min lille stakkels Dreng
syg og bleg ved Ligets Seng,
sammenkrøben, lig en Bylt,
henslængt, kun med Pjalter fyldt,
neppe ved saa mange Kræfter,
at han kunde, med et Skrig,
lette lidt paa Lagnets Flig,

for med stive Blik at pege
under denne paa den Blege.

Drengens Lod naturligvis —
nu da Livet i det Fri
skulde mod sin Blomstring knoppes —
var at i en Anstalt stoppes,
rundt hvis Mure lyder Pris,
medens indenfore klages,
hvori Fattigbørn opdrages
af et haardhændt Politi,
ligesom Salat og Kaal,
hvorom Gartneren kan vide,
at han, naar han giver Taal,
Hov'der kappe kan medtide.

To Gripomenusser vented
ganske rigtig udenfore,
for, naar Liget af var hentet
og bag en af Kirkens Vinkler
stukket tyst om Aftnen ned,
at forsørge, som det hed,
kristeligen Drengen med
i den kalkehvide store
Vaaning med de sorte Sprinkler.

Men, trods Fogdens egen Dom,
udenfor hans Regnestykke
noget vist imellem kom,
noget — Retfærd eller Lykke.
Tingens rette Navn jeg kjender
ikke mer som før desværre,
da jeg troede Vorherre
ene var al Glædes Sender.
Men naar nu jeg engang vover

Tankerne at give Rum:
Han, som bor herovenover,
hvilken Del mon *han* vel eier
i den hele Lykkes Sum,
som paa Mennesket kan falde?
og hvormeget deri veier
det som Folk Tilfælde kalde?
. . o naar Sligt jeg tænker paa,
mine Tvivl som Møllestene
hvirvlende i Hov'det gaa,
knusende min Barndoms rene
skjære Tro til Støv og Røg,
og min Tunge maa dem tjene
viljeløs til gudløs Spøg.
Thi et Slag, hvis Knusen stànser
ikke før end Hjertets Banken,
har, som om et Vandfalds Brusen
gjennemstyrtede mit Hoved,
rent forvirret mine Sanser,
og forjaget ud af Tanken
hvad jeg engang Jesus Krist
Presten og min Moder loved.

Men saameget er dog vist,
at i Himlens Engles Sted,
som i eget Himmerige
glemme Jordens Sorg at blidne
(og man kan dem ei fortænke,
at de selv ei komme ned)
havde tyst en venlig Enke
med sin lille Tiaars-Pige
været til den Scene Vidne.
Hun, som Husets egne Hygge
under høie Træers Skygge
alt forlængst opdaget har,

eneste Liebhaber var.
Og da Pigebarnets milde
taareblændte Øie bad,
at hun ikke skulde skille
Drengen og hans Hjemsted ad,
og da hvad hun saa og hørte
om den forsorgsløse Armes
hundetro Taknemlighed
imod ham, man bar afsted,
hende selv til Hjertet rørte, —
over Drengen hun forbarmes,
blev ham straks i Moders Sted.
Selv en Søn, af samme Aar
som min Dreng, og om ei lige
just af Ansigt, dog af Haar,
og med samme Rankhed skabt,
havde Enken nylig tabt,
saa den lille vakre Pige,
klappende med sine Hænder,
høit af bare Glæde skreg:
„Moder! o min kjære Moder!
hvad os denne Time sender!
— dig en Søn og mig en Broder
Nu jeg faar igjen en Leg.“

Snart en Støtte og en Trøst
blev min Dreng den gode Enke.
Neppe fyldt det tolvte Aar,
han tilsjøs som Youngmand gaar,
for at kunne hver en Høst
hende hele Hyren skjænke
— hende, ja det hele næsten;
men til „Søster Anna“ Resten,
hun, som for hver Reis, han for,
vokset var saa smuk og stor,

at omsider ham den Tanke
syntes ganske desperat,
at den høie, smukke, ranke
Jomfru havde bedt sin Moder
om at faa ham til sin Broder
eller Legekammerat.
Men Presenterne til hende
(smukke, fine, franske Sager,
som ei stolten Lady vrager)
blev for hvert Aar, som gik,
skjønnere, som hun derhjemme;
og den Travelhed, det Blik,
hvormed alt blev bredt paa Bordet
ifra Ende og til Ende,
sagde tydeligt som Ordet,
at han ikke kunde glemme.
Men den sidste Gang han for
Frankrigsfart til Koffardis,
bleve tvende Ringe fundne,
med en Haarlok sammenbundne,
mellem Silketøi og Flor
fra Marseille og Paris.
Lige som to Draaber Vand
trilled de af Etuiet.
Rask greb Anna til; men han
stod som med et Mord betynget,
bed i Neglene og tied;
thi paa deres indre Rand
stod gravert et A og F
i et Hjerte sammenslynget.
. . Nok! for Ynglingen et Træf
— Ser De, der er Træffet atter —
havde for min Francis friet
til hans anden Moders Datter;
og ved nok et Træf endnu
klart og klappet blev Partiet.

Annas Moder var tilstede,
og med Mødres kloge Hu
skaffed hurtigen hun Rede
i Forvirringen, hvormed
begge, alt til Panden røde,
røbede sin Kjærlighed.
Og den hele Klaring skede
blot ved Armen ud at brede,
saa de lykkelige to
inden Moderfavnens Ro
holdt sit første Stevnemøde.
Francis havde sytten, hun
i sin Blomstren seksten kun.

Men iblandt de sjeldne hvide
mange sorte Træffer glide,
skjønt de, efter Francis' Alder,
kunde begge snarlig vente,
at ham Flaaden, efter blotte
Orlogsrullen, vilde hente,
og at deres Eden maatte
falde som et Korthus falder.

Ganske rigtigt, efter trende
Maaneders for snare Ende,
Tordnen hid fra Portsmouth skralder:
nemlig det Kommando-Ord
ifra Admiralens Bord,
som til Orlogs Francis kalder.
Straks ombord han, som Matros,
skulde i *the Albatross*,
sendt til Øerne at gribe
Røvere og Slaveskibe.
Men da Pigen hørte dette,
syntes hendes Sorg at lette.

Ædel sværmersk og høihjertet
Reisen hun et Korstog kaldte,
ja en Tidens Ridderfærd,
høit om Englands Hæder talte
og om Sortes Broderværd;
sagde Afskeden ei smerted,
skjønt de rødforgrædte Øine
Barmens Bølgen, Stemmens Klang
røbede de stolte Løgne,
som hun over Læben tvang.
Og da Øieblikket kom,
da i Baaden Francis stiger,
segned hun, som andre Piger,
i sin Moders Arme om. —

Medens Francis alt saalunde
fik mig kortelig fortalt,
havde ind mod Land vi halt,
saa man Folk paa Kaien kunde,
med sædvanligt Øie, nok
kjende ifra Sten og Stok.
Men imod Forelsktes Øie,
naar de to har maattet døie
Savnets værste Kval: at vente,
stærbefængt er Falk og Glente.
Thi, skjønt endnu tusind Alen
borte fra vort Landingssted,
springer Francis op som galen,
rykker nær min Arm af Led,
svinger Hatten: „det er hende!
Far se der! Hun maa mig kjende.
Ja ved Himlen! ja hun gjør!
Ser du Anna der? Hun vinker
tydeligen med sit Slør.
Skuldermand! hal ud, hal ud!

Ve, om en Sekund du sinker
Det er Anna, Far — min Brud!“
Men et Træf — et af de rette
sorte Træf — som Pileskud,
ondskabsfulde Magter sætte
midt i Hjertet af de hvide —
netop et af rette Art
til at faa de bedste Glæder
vekslede til bitter Kvide
om i faa Sekunders Fart . .
netop saadant et var hændt,
for at faa en Lykke endt,
et som Fryd ei Fryd tilsteder,
og fra hendes Favn, der klager,
Elskeren med Ve forjager.
Anna var — hvad Francis ikke
saa med de forelskte Blikke —
Anna var i Sørgeklæder.
Først han ser det, da han ser,
at hun i hans Arme græder,
føler, hun ei kysser mer,
hører sagt med samme Stemme,
som han fra Farvellet kjendte:
„Francis, skynd dig med din Far!
O! kom som himmelsendte!
Thi jeg er saa ene hjemme:
bort idag man Moder bar.“

At min Francis sørged som
kjærligst Søn for ømmest Moder;
at hans Fyrighed blev from,
Elskeren medet en Broder;
at, til Skjul for hvor han sørger,
om de mindste Ting han spørger; —
at det mig som haardest græmmed,

at jeg ikke ovenjorde
skulde kunne takke hende
for hvad mod min Dreng hun gjorde,
da han, viet ind Elende,
sad ved Fædrearnen fremmed;
at jeg ved min egen Dør,
lig en arm Forbryder, stanser,
da jeg Stakkel ikke tør
indad den i Stuen træde,
før jeg har holdt op at græde
og er kommen lidt til Sanser; —
at jeg, pludseligen glad,
bærer som et Barn mig ad,
eller som de Maanesyge,
ved med Fladen af min Haand
Væg og Stolper at bestryge
og beføle Bord og Planker,
som om jeg tilbagekalder
i min atter vaagne Aand
fra en Drøm adspredte Tanker,
eller overtydes vil
om at alt ei sammenfalder
som et luftigt Taagespil; —
at jeg ei alene det
ved det første Skue finder,
men i alting, holdt saa net,
smukke fine Spor af Kvinder —
dette alt, de simple Træk
ere kun Naturens Følger,
gjemte i hvert Hjertes Folder,
om af Blod det indeholder
ikkun faa, men friske Bølger.
Derfor jeg dem sløifer væk —
dem og al Beretning om
hvordan Livet gik og kom.

Nok, at de Forelskte fandt,
at det Elskoven ei skaded
mer end Regnen Rosenbladet,
om der var lidt Sorg iblandt.
Ja saa fyrigt Anna sværmed
(og da smilte hun af Glæde)
at hun saa sin Moder nærmed
tidt sig til det vante Sæde,
hvor hun altid fandt dem begge,
for paa dem sin Haand at lægge.

Hvad mig selv angaar, jeg vilde
ei en Dag i Edens milde
palmekranste Dale bytte
for en Time i min Hytte,
dersom blot jeg kunde glemt,
faaet vilden Tanke tæmt,
som bestandig efter *hende*,
den Fortabte, hvorom ingen
noget til Oplysning vidste,
sværmed uden Maal og Ende,
lig den Blinde ført i Ringen,
hvori ei er først og sidste.
Altid stanste den ved Døden,
som var sikreste Beretning;
men ved hvert et Morgengry
vaagnede den ufortrøden
som en ny og sikker Gjetning,
der fløi ud paa Jagt paany.

Sidste Gang Skjærsommertiden
— o! det er ei længer siden —
havde jeg min Francis ment
med sin Elskte at forene.
Brødet kunde han fortjene

med mit eget Lodspatent,
hvilket selve Admiralen,
om han slog sig nok saa galen,
ikke havde kunnet mægte
en saa gammel Karl at negte.

Men hvad sker? — just otte Dage
før det smukke unge Par
skulde Bryllupssødmen smage
— St. Johannesdag det var —
holdtes i en liden By,
ifra Cowes nogle Mile,
som hvert Aar, en landlig Fest
af et rent mærkværdigt Ry,
hvortil Moden var at ile
milevidt ifra til Gjæst.

Selv fra Brighton By, ja læng're,
kom Peeresser, Viscountesser,
Hertuginder, Baronesser,
fulgte i en Sværm tilhest
af fornemme Lediggjæng're
rundt de glimrende Karether,
til den saa berømte Fest,
som de kaldte „*fête champêtre.*“

Ved en Grønsværsplan, af Ege
fra de Saksers Tid beskygget,
var et Slags Theater bygget,
hvor paa Bænke Bænke stege.
Om hinanden der man finder
Bondepiger, Hertuginder,
som den muntre Ungdoms Lege
paa den grønne Plan bese,
den beklappende, som vinder,
dem, som tabe, de bele;

øge ubarmhjertigt Skammen,
leende af Hjertet sammen.

Snart der brydes, snart der skydes;
men, paa gammelengelsk Vis,
kun med Armbrøst eller Bue;
snart et Veddeløb der bydes
om en Sovereign til Pris,
snart til Maals et Lansekast,
ført med Beduinens Hast.
Men af hele Dagens Skue
synes dog den høie Mast,
som er opreist midt paa Sletten,
mest at gjøre alle glade,
støiende jo mer det lider
imod Klatringen omsider.
Thi det spænder alles Gjetten,
at paa Knappens lille Flade
ligger — dette ved enhver —
høiest Pris, som ingen ser.
Kun naar gjennem Skovens Toppe
Solen kaster Straaler did,
viser sig et Blik deroppe,
eggende til Veddestrid.
At Forelskede indfinde
sig især i mængdevis,
er naturlig ganske vist,
hvor der i en Glædestvist
kjæmpes festligt for en Pris,
skjønt igrunden tre at vinde:
Hendes Bifald først og fremst,
Hæderen dernæst fornemst;
endelig til *hende* skjønne
Sager, som vil nok belønne
endnu noget bedre end
Præmien, den raske Svend.

Ikke blot at Veddelysten
sig til Egnens Ungdom strækker.
Alle Byer, alle Flekker
langsudover hele Kysten
byde op de bedste Kræfter;
men især de stræbe efter,
en, et Byesbarn, at stille,
som er Karl at prøve paa
noget mer end blot at ville
Præmien paa Masten naa.
Raskeste blandt sine Svende
maatte altsaa *Cowes* sende;
og at her ei var at gjette,
at han *Francis Johnson* hedte,
vidste Børnene paa Gaden.
Sikkert var det og, at Staden
enig i sin Mening var,
at i hele Pigeraden
Francis' *Anna* Prisen bar.

Anna havde faaet Plads
midt iblandt Noblessens Stas,
ved den ene Hertugindes
Side, som til denne Fest
kommen ifra Brighton findes;
altsaa Festens Dronning næst.

Bag dem begge, næsten gjemt
bag om Damens store Fjedre,
som til Annas Side bølged,
havde jeg en Plads, forklemt
næsten midt imellem Følget,
saa jeg tænkte, lidt forstemt,
at jeg kunde valgt den bedre.

Francis af og til vi saa
under Egene at gaa
spekulerende alene,
viftende fra Panden Sved
nu og da med friske Grene.
Thi han havde hele Dagen
sig i Legene udmærket,
og det mod det værste led;
thi nu stod tilbage Værket,
som skal krone hele Sagen:
den ukjendte Præmies Tagen
ifra Mastetoppen ned.
Mangen Ungersvends Anstrengen
vækker Moro kun og Latter;
mangen glider, mangen dratter
fra den glatte Stang, som Bly.
Men nu kom min Søn paa Engen,
maalte Masten som en Fiende,
hvormed an han agter binde,
maalte atter den paany,
som om kunde han ei nok
udstudere denne Stok.

Men medet han gjør et Sprang . .
— Otte Fod fra Jord han hang.
Der han sidder, til han flyttet
Foden har og Armen knyttet,
Kraften maalt, som til den hele
Reise han maa vist fordele.
Først da det var gjort med mere,
syntes han at avancere —
først kun sagte, Spand for Spand .
„O den smukke unge Mand!
Lykkelig, hvo ham har fød!“
Damen livligen udbrød,

og til nogle Kavalerer
videre hun konverserer:
„Se, hvor slank og løvestærk!
Se hvor smidig han som Slangen
frem sig ormer,
knugende sig fast til Stangen!
Og bemærker hvilke Former!
Mine Herrer, *der* er Normer
for et plastisk Kunstnerværk,
for en Nutids Ganymedes,
medens Jorden gjennemledes
i Neapel overalt
efter nogle skimmelgrønne
Levninger af en Gestalt,
af en Torso, halv og halt,
men som dog skal kaldes skjønne.“

Anna smilte stolt og glad
ved de Ord, som hun forstod;
men ved Resten, rød som Blod,
hun med bøiet Aasyn sad,
indtil Raabet: „Se Hurra!
Snart har *Frank fra Cowes* seiret“ —
bragte hende derifra
til med Fryd at se iveiret.“

Men to Alen eller trende
— ikke fler fra Stangens Ende —
sad en Stund han ganske kvar,
som om han ei til det sidste
rigtig torde sig fordriste,
som om noget, han kun vidste,
paa det Sted iveien var
— for Eksempel falske Kviste,
som igjennem Veden skar.

Men medet den Hertuginde,
som begeistret har ham fulgt,
og som viser ufordulgt,
at hun ønsker han skal vinde,
op ifra sit Sæde staar,
brusende af Flor og Fjedre,
raabende: „o, endnu bedre!
O hold ud! hold ud! vær tapper!
Nok et Tag! *encore! encore!*"

Og min Anna, Anna, rørt
ved de Lovord, hun har hørt,
om den Elskte — *Anna* klapper
jublende i sine Hænder.
Francis ser og hører det;
thi han Hov'det didhen vender,
ryster det, men ganske let,
som om noget han vil sige,
nikker venligt til sin Pige,
griber til endnu et Greb . .
endnu et — alt Stangen svaier,
saa jeg høit af Skræk maa skrige . .
endnu et — igjen den vaier
som en Mast med slappet Reb . .
et endnu . . det sidste sker . .
Prisen i hans Haand jeg oiner
(just en Bryllups-Sølvpokal) . . .
Jeg vil haardt til Francis tale,
raabe til ham og befale;
men i al den Jubelskrald,
som i vilden Sky nu hæves,
Røsten høiner
jeg af al min Magt forgjæves.
Da medet — det sidste Tag
var alt gjort — et Knæk! et Brag!

Det er Masten! . . Jeg ei ser,
nemmer eller sanser mer
i de første ti Sekunder . .
Kun, idet min Sans gaar under,
hører jeg i Folkets Skrigen
høie vilde Raab fra Pigen,
Jammeren ifra min Søn,
og mit eget dybe Støn
i det samme som jeg falder
om blandt Damens Kavalerer.
Men mit Navn, mit Navn, mit eget,
„Johnny Johnson!“ saadan skreget,
som naar Glas mod Glas man skjærer,
hastig mig tilbagekalder.
Op jeg springer — ved min Fod
segner blegnet Hertuginden . .
Blegnet? — Nei besvimet . . Kinden
farvet var med Sminkens Blod.
Dog, saa godt som hun var malt,
havde jeg igjenkjendt alt,
ved det første Blik jeg kasted,
og af hendes Stemmes Tone,
Mary Ann, min egen Kone,
Mary Ann, min egen Viv.
Men jeg satte alt tilside;
kun min Søn tilhjælp jeg hasted. . .
Ak, tilhjælp? — nei, for at vide,
om der skulde være Liv.

Ak, min staute, vakre Søn,
alle Sorgers rige Løn,
som en Alderdom mig loved
mere end min Ungdom skjøn,
laa med sønderspaltet Hoved. . .

Af den skrækkelige Dag
ikke mer af mig erindres.
Thi, skjønt Døden burde ventes
af de allertyngste Slag,
hvortil Grunden hisset hentes,
dog, ved Sløvheds ækle Plaster,
som sig over Vunden kaster,
ved en Sansernes Bedøven,
ved en Tænkningens Berøven,
endnu længe den forhindres.
Da jeg syntes jeg blev vakt
af et venligt Haandtryks Magt
— Lægens Søgen om det svage
Pulseslag, der kom tilbage —
fandt jeg hjemme mig tilsengs
ligeoverfor et Billed,
som, fortrukket, kridehvidt,
kun af Anna havde lidt,
skjønt det hende forestilled. . .
Anna, ak min stakkels Drengs
Efterladte da betød
denne Form saa bleg og stiv,
hvor kun Taarerne, der flød,
viste der var endnu Liv?
Da hun saa mig aabne Øiet,
at mit Hjerte, skabt af hærdet
Jern, sig atter vilde hæve
for isønderknust at leve,
sank hun ned i Bøn, med bøiet
Pande gjemt i Hovedgjærdet.

Men hun taug om ham, hun vidste
var mit Hjertes allersidste
Tanke, da isøvn det faldt.
Lægen lod mig vide alt.

Francis' Jordefærd var feiret
glimrende, for Hertugindens
Regning, fast af hele Byen.
Men han skjønte ei af Skyen,
som saa dunkelrød paa Kindens
spidse Tinder straks sig leired,
at jeg led ved hvad jeg hørte,
at det kun mit Sind oprørte.
Nei, min Doktor han blev ved
at høilove Hertugindens
ædle Kristenkjærlighed,
som til gammel dødssyg Næste,
havde *ham* til Læge sendt,
som i Landet var bekjendt
for den lærdeste og bedste.

Siden fik jeg og at vide,
at hver Dag ved Aftenstide
pleiede den høie fromme
Dame til mit Leie komme,
hvor med Anna hun tilbragte
Aftnen knælende i Bøn;
og at begge sig anklagte,
som om hver af dem alene,
ved hin rædselfulde Scene,
havde dræbt min kjære Søn:
Hertuginden ved at hærde
til Dumdristighed hans Mod,
Anna ved den Frydgebærde,
hun forledet sig tillod.

Men i Skumringen jeg atter
af en døsig Slummer vækkes
ved at mine Hænder dækkes
saa med Kys og saa med Taarer.

„Anna, er du der, min Datter?“
hvisker jeg; men intet Svar —
„Anna, kom dog til din Far!
Uden Grund din Sjæl du saarer
med din mørke Selvbeskyldning.
Damen, hun, Uhyret har
dræbt vor Elskling ved sin Hyldning.
Men, mit Barn, jeg ved, jeg ved
— o en rædsom Hem'lighed! —
at saa grusomt ingensinde
Himlen straffet har en Kvinde.“

„Sandt! o Johnny! Sandt, o sandt!“
— hulked bag mit Senggevandt
Mary Ann med brudte Røst —
„For en Moder, som beskyldes
af sig selv for Sønnens Mord,
for en Viv, som brød sit Ord,
gives ei paa Jorden Trøst;
ja jeg frygter, under Jord,
om med Sten end Graven fyldes,
kan ei Ro for hende ventes.“

„Mary Ann!“ — afbrød jeg blidt —
„Lad Gud Herren være Dommer
over hvad med Francis hændtes,
det du bittert har fortrudt!
Alt hvad du ved det har lidt —
o, det fast mig forekommer,
er en Straf i Herrens Planer,
for hvad du, om sandt jeg aner,
har mod mig, din Mand, forbrudt.
Dog fortæl! I dette ei
nærmest dømmer Gud, men jeg.“

„Johnny!“ — jamred hun — „o skaan,
skaan mig, o, for det alene,

som vil bringe mig dit rene
Hjertes Ringeagt og Haan!
Spørg ei! Hav Barmhjertighed!
og tilgiv hvad ei du ved!
Del min Rigdom! Lad mig flytte
ind med den i denne Hytte!
— ikke som din Hustru mer;
dertil jeg uværdig er —
men som Annas Moder — eller
lad os drage sammen heller
over til mit eget Slot,
Montbrillant i Normandi,
tvende Mil fra Kysten blot."

Jeg alvorlig afbrød: „Ti!
At jeg dig tilgiver, Kvinde,
er det Hele du kan vinde.
Mellem os maa alting være
— føler du det ei? — forbi.
Jeg har kun af hele Livet
et igjen; det er — min Ære.
Du? . . Nei, hvad jeg end faar høre
værre end min Fantasi
hvisker ind i Sjælens Øre,
Mary Ann! er du tilgivet."
Haanden, fluks tilbagetagen
ved Feiltagelsens Opdagen,
at det ikke var min Datter,
som jeg talte til saa mildt,
raktes Synderinden atter.
Og hun greb den næsten vildt,
slap den ikke førend alt
under Graad og Krampelatter
var udøst, bekjendt, fortalt.

Kun i Omrids, Gentlemen,
kan jeg give det igjen,
som i Skilderier stedse,
hvori Djævelskab er malt,
det kun sees som lette Kredse,
ind i Skyggen dunkelt flyttet,
kun til nogle Streger knyttet,
men som dog, beseet nøie,
er en rædselfuld Gestalt.

Og ved hvad jeg hørte stivned
af Forfærdelse mit Øie,
Hjertet stansede som kvalt,
Haaret reistes som belivet,
som der siges det skal ske,
naar Gespenster man faar se.
Det var Helved ei med hvide
fromme Spøgelser opfyldt, —
nei, et luende forgyldt
Helved fra sin Glimmerside,
Jordens Helvede, hvori
jeg den Aften blikked ned:
Helved, som det findes i
vore egne høie Stænder,
og som Folket ikke kjender,
skjønt den allerbedste Ved,
hvoraf glimrende det brænder,
hvoraf det sin Næring suger
og uhyre Tal forbruger,
er dets Børns Uskyldighed.

. . Gentlemen fra Norge, hvor
i den friske Folkestamme
ingen svælgende fordærvet
Adels Snylteplante gror,

sugende hvad i sin Sved
Folkets, kun af Fromhed feige,
stærke Arme har erhvervet,
ædende som Kræftens seige
snigende og sorte Flamme,
tærende som Raaddenhed. .
. . Gentlemen ifra et Land,
fattigt, men saa lykkeligt,
at det har ei Adelsmand
— i Europa som et Digt,
som en Gyldenalders Rest —
ja, hvad kanske der er bedst,
frit for Guldets Adel, fuld
af et værre Overmod:
Fødslens kræver, om saa lysted,
denne kjøber for sit Guld
Folkets Døtres Uskylds Blod,
Konen Manden ifra Brystet,
og til alting Lovens Tysthed. . .
Gentlemen, det skal I høre
af min stakkels Hustrus Skriften,
skjønt det er en sand Forgiften
af et nordisk, skyldløst Øre.
Ja hvis nogen ind vil se
i hin lastefulde Verden,
med Uskyldigheds Forfærden
er det kun, at det kan ske.

Mary Ann, ei mange Dage
efterat hun op var bragt,
skulde hjem fra Cherbourg tage,
da hun ved Mylord, der sporte
Rygtet efter paa sin Yacht,
blev af nogle guldbesnorte
franske Tjenere med Magt

i en lukt Kalesche stukket
og saa hurtigt ført, som Spandet
Sæletøiet ud fik strukket,
til Paris, til selve Lorden,
til Paris — o Navn forbandet!
det vanhelligste paa Jorden!

Mens paa sidste Poststation
friske Heste forespændtes,
forekom det som det hændtes
af den vimse Artighed,
som tilhørte *den* Nation,
at den prægtigst galonnerte
Skurk, som førte Reisen an,
sprang fra Kuskesædet ned
og i Døren præsenterte
Mary et Glas Vin og Vand. .

Virkningen var stærk: hun sov
til hun alt var Lordens Rov.
Da hun vaagned, alt vanæret
havde hun en Time været.
Før til en Fortællings Ende
Synderen var kommen om
Elskovs Raseri for hende;
at fra Orlogs hendes Mand,
som ei kunde efterspørges,
neppe mer til Cowes kom,
men at der i Engelland
for hans Far og Barnet sørges;
at i Glans og Lyst hun skulde
nyde Livet nu tilfulde . . .
netop da det sidste hørtes
som en Susen, Marys Pande
af en Febers hede Brande

indtil Raseri berørtes.
Raseriet stred sig mat,
og opløstes i en Nat,
der i Uger hylled ind
Marys sønderknuste Sind.

Ak, endnu var Sjælen ren;
men da Livet kom igjen,
og hun laa med halvlukt Blik,
hvorforbi det hele gik,
hun, en Hevn, en slangefin,
under det betænkt udrugte —
en, som hende selv vel slugte
og fordærved Sind og Hu,
en, paa hvis Udviklingstrin
et for et, den Engel faldt,
som Beboer var endnu
af den krænkede Gestalt.
Men den Hevnplan, om den gled
efter alle hendes Traade,
maatte i Elendighed
styrte hastigen hans Naade,
gjøre ham lig et udsuget
gjennemsigtigt Mygskelet,
dinglende i et udbuget
vældigt Edderkoppenet.

Verdens Kjendere bemærke
— hvad i tusinde Tilfælde
for Undtagelse maa gjælde —
at den første stjaalne Nyden
kan en Flammes vilde Syden
hos Vellystningen forstærke.
Man har ogsaa sig notert,
at til Sjæl og Karakter,

og ei blot til Legem, er
Don-Juan'en enervert.

Planen, som den fule Kvinde
havde klækket som idrømme
var da, over ham at vinde
uindskrænket Herredømme,
og derefter langsomt spænde
Slaven ud paa Pinebænken
for den voldelige Krænken,
han forøvede mod hende.
Derfor, skjønt hun overlegen
var i Karakterens Styrke,
hun beslutted dog sin egen
Aand med anspændt Flid at dyrke.

Den Beslutning hørte Lorden
jublende og henrykt paa.
„Nu er alting i sin Orden;
nu vil hun til Ro sig slaa,"
tænkte han, og næste Dag
finder bukkende langs begge
Forgemakkets længste Vægge
Professorer fra hvert Fag.
Nogle Maaneder passerte,
Nætter, Dage hun studerte;
inden selv hun tænkte det,
var en Dame hun komplet.

Prisen høiere, hver Gang
Lorden nærmede sig, hun hang;
og naar rasende han gik,
kunde med et enkelt Blik
Mary Ann om sine Fingre
Lorden i hans Rasen slingre.

Kort, da gamle Lorden just
opgav sidste Aandepust,
over Sønnen, som man sagde,
for det Levnet i Paris,
som han hemmelig tilbragte,
ingenting iveien var:
men i Kirken *St. Sulpice*,
til et offentlig Bevis
bleve de et Ægtepar.

Nu kom Planens anden Akt:
at faa Lorden ødelagt,
gjøre Resten af hans Dage
(og hos slig tilbunds fortæret
havde der alt længe været
liden Levekraft tilbage)
til en Kval, der kunde drive
Uslingen til sig at tage
i en Rus maaske aflive.
Og han var alt mer og mer
ganske hendes Slave vorden,
saa det lykkedes med Lorden.

Kun deri Forskjellen er,
at, af Længslerne forbrændt,
— disse Længsler, af hvis Vækken
Mary gjorde kun en Gjækken,
som for ham blev aldrig endt --
havde han en Nat sig lukket
inde med en Kurv Burgunder;
og da Døren op blev brukket,
finder man ham stendød under
det med Flasker fyldte Bord,
hvor den sjette ud var drukket.
Saadan døde da Mylord.

Før hun vel det kunde tænke
Mary var en fornem Enke.
Barnløs, engelsk, smuk og rig,
ung og i Paris at leve —
var jo alting i Forening,
som kan en i Velten hæve,
gjøre topmaalt lykkelig
efter hver Parisers Mening.
Lady Norris (Marys Navn)
virkelig kom snart i Mode.
Snart af *Ducs*, som vil i Havn,
snart af Grever og Markier,
der vil se igjen paafode
sine synkende Formuer,
sværmedes hun stedse om,
lig af sugelystne Bier,
magre Myg og sultne Fluer
honningfyldte Rosenblom.

Medens hun, af Indfald blot,
der som Engelsk liktes godt,
syntes Engelske at sky,
hendes Omgangskreds især
— stedse større, stedse ny —
gammel fransk Noblesse var;
og ud af sin Frierhær
hun i sine Planer har,
den at vælge allerhelst,
som er adeligst og ældst.

Gjort var Valget. Thi i slige
Fortrin kunde Ingen hamle
op imod den gode gamle
underlige Emigrant,

Hertugen af *Montbrillant*
— en Figur, der ikkun fandt
i det hele Frankerige
i hans eget Speil sin Lige:
klædt, staffert, Frisuren reist
som for hundred Aar tilbage —
som om fra Regentens Dage
kommen var igjen en Geist.

Vel for Tiden uden Slot
var den gode, gamle *Duc*
i sin gammeldags Paryk;
men ved Hjælp af Marys Penge
og en Prokurator blot,
lykkedes det at fortrænge
den, som under Robespierre
havde kjøbt det af Nationen,
og som uforstyrret siden
havde været Godsets Herre.

Og for nu at sætte Kronen
paa det hele, næsten inden
Mary vented det i Tiden:
Maaned efter, at han var
i Triumf med Gemalinden
draget ind ad Slottets Port,
Hertugen i Pomp man bar
ud af den. Da var den sort,
og med dødbleg Maanskinsglans
funkled i det sorte hans
(nu hans Enkes) store Vaaben —
la Duchesse de Montbrillant's.
Men da i Alleen Hoben
med den Smule var forsvunden,

hvortil Storheden og Naaden
endelig var reducerte,
tørred hun, med Smil om Munden,
hastig Sporene af Graaden
(af den kunstig præparerte)
bort fra Øinene og Kinden;
og, henslængt paa en Divan,
atter drømmende en Plan
for sit Liv hun udstuderte.
Hertuginden slog sig ned
i en stille Enkefred.
I den stolte Glimmerkaabe
af det franske Navn indhyllet,
kunde sikkert Skjul hun haabe,
og imellem Engelskmænd
som om under en fortryllet
Fortunati Hat hun gik,
hvorpaa ingen Øie fik.

Trende Gange, ved sin franske
Kammertjener, havde hun
i en blød Erindringsstund
underhaanden ladet granske
efter mig og Francis, men
faaet gale Svar igjen.
Altid snøvled den Franzos:
„Eders Naade, den Matros
ganske sporløst er forsvunden,
som en Sten, der gaar til Bunden;
Drengen ude var og for
siden han var nævestor;
fremmede — Gud ved hvorfra —
alt forlængst i Huset boede:
Mor og Datter, stille Kvinder;

artige — bevares ja!
særligen for Britterinder;
men, naar alt han skulde sige,
som han i sit Hjerte tro'de,
var hans Mening: ei saa lige
de hinandens Ord forstode."

Mary hørte, med den Glæde,
som ei smiler, men vil græde,
med en falsk og hyklet Tro
paa en Tilvækst i sin Ro,
denne haltende Fortælling
— dobbelt dunkel, halv og skjæv,
da hun kunde ei betro
til den gamle Buksekjelling
hvad der egentligen drev
den fornemste Adelsfrue
blandt Provinsens Høi-Noblesse
til en saadan Interesse
for en Sjømand og hans Søn.
Ja hun drev den selv saa vidt,
at hun endog spurgte tidt
om Detaljerne i Stuen: —
for Eksempel om den var
endnu overstrøgen grøn,
om der hang et Fuglebur,
om der stod et Stueur,
som et gammelt Inventar,
paa hvis blomsterkranste Skive
tvende Gjøge vare malte,
som for hver en Time galte
ligesom de var ilive,
samt om han ei havde nogen
gammel Vugge seet i Krogen

og saa videre med mer,
hvoraf kun den gamle ler.

Mary elsked den fornemme
Verden, hvori hun var bleven,
som en fød og baaren, hjemme;
men hun elsked den af Trang,
medens endnu hendes Hjerte
ved den simple Verden hang,
hvorfra hun var selvfordreven.
Hun sit Hertugindeliv
elsked kun som Tidsfordriv,
som en Døven af den Smerte,
der paa hendes Indre aad,
som en Latterkur mod Graad,
som en Rus, der lod forglemme
stundom gamle Minders Stemme,
der med gnedne Glasses Lyd
gjennemskar den hele Fryd.
. . Stundom kun? — nei, Mary heller
sjelden saa lyksalig var:
thi hun i sit Hjerte bar
paa en skaansellløs Fortæller,
som i hver en ensom Stund
— ja selv midt i Assembleen
og i Kontradans-Karreen
det til hendes Rædsel hændtes —
aabned pludselig sin Mund
til Historien, som endtes:
„Ve! i al den Glans du har,
hvad du *er* og hvad du *var!*"

Hvor forgjæves
high-lifes Glæde gjennemleves!
Hun i herligt Selskab næsten

al Europa gjennemstrøg,
trængte til Jerusalem
og Damask mod Østen frem,
gjorde, da hun tog derfra,
for at gjennemfare Vesten,
Libanons Zenobia,
Lady Stanhope, et Besøg.
Men naar hun, der var forresten
sprudlende af Vid og Spøg,
pludselig i Vognen faldt
(som man kalder det) i Staver,
ingen anden Ting det var,
end den gamle Orm, som gnaver:
hin Fortæller, som just har
sin Historie fortalt.

Just paa en af disse Turer,
som udretted alt, undtagen
et alene — Hovedsagen:
ei blot Øiet at adsprede,
men den Syge at helbrede,
som i Brystets Indre sturer . .
paa en saadan Tur for Lyst
ifra Brighton og til Bath,
langs Kanalens skjønne Kyst,
faar hun paa det Rygte fat,
at en Folkefest beredes,
og da Damen ikkun jog
efter dygtig at adspredes,
tænkte hun: jeg kan jo dog
se derpaa, imens der bedes.

At idag jeg hende møder
paa det Sted, hvor altid Saaret,

som om ganske nylig skaaret,
i os alle friskest bløder,
enten er et af de hvasse
sorte Træf, der altid passe
med sin Spids i gammelt Saar,
saa det altid aabent staar,
eller har til Hensigt, Penge
paa min Fattigdom at trænge,
derfor ud at spionere
hvor nu jeg og Anna ere.

Thi da nu min fordums Kone
havde for mig skriftet alt,
var tilgivet og betalt
— ja betalt til sidste Krone,
som jeg havde i mit Eie,
Doktor, Jordefærd og Pleie,
udbetalt til sidste Hvid, —
skjønt det bed som Slangebid,
at den rige Moder torde
ei sit Barn, sit eget, jorde:
da nu dette vel var endt,
Anna til en Frænke sendt,
for at nyde Kvindepleie,
flytted jeg, med alt mit Eie,
— Baaden og mit Lodspatent —
ifra Cowe's til Hastings, hvor
Havets store, mørke Ager,
hvorpaa Brød for Lodsen gror,
nærmere mod Land sig drager.

Men Fortjenesten blev mager:
uden Hjælp, i Baaden ene,
var der intet at fortjene.

Sygdom dertil haardt sig slog —
kort, hver Dag min Nød tiltog,
saa alvorlig tænktes paa,
ud en Dag tilsjøs at gaa,
men ei komme mer tilbage
uden trukket i en Hage.

Medens i saa mørke Tanker
jeg udover Sjøen saa,
hvor de andre Lodser laa
og enhver sin Skude sanker,
sagte det paa Døren banker,
og en Sjøgut, net som dreiet,
bukked halvt og halvt han neied,
saa jeg aned Uraad alt
før han mig om Halsen faldt.
Da faldt ogsaa Sjømandshatten,
og med næsten Rædsel Haaret
— langt og glimmersort som Natten —
saa jeg ganske tæt afskaaret.

„Far! min eneste! — Hun bad —
Ingen os maa skille ad.
Derfor maa du ei forskyde
hvad din Datter har at byde:
det at være dig en Søn!
Du kan ikke leve ene.
Francis lærte mig at ro;
derfor sammen godt vi to
kan vort Brød tilsjøs fortjene.
Hvert et Skib, vi se, du jager;
du alene gaar ombord.
Baaden hjem igjen jeg tager —
Kjære Far, det er et Ord!“

For slig Vind fra bedre Egne,
mild som Blomsterdufte, sendt,
af mit Skib paa Timen drev.
Som hun vilde foretegne,
som hun sagde, saa det blev;
og før Ugens Rest var endt,
gik det vel saa godt for os,
som for nogen Hastings-Lods.

Deraf, Gentlemen, forklares,
hvi en gammel Ulk som jeg,
da der af fra Briggen bares,
hemmed mine Taarer ei.
Tausheden, den timelange,
indtil Baaden var forsvunden,
Bønner var, jeg tusind Gange
mumled uden Hjælp af Munden,
indtil det sig tænke lod,
at, ved Hjælp af Tid og Flod,
Anna havde Havnen funden."

---

9. Agterspeilet.

Anna havde fundet Havn
i Gud Faders egen Favn.
Efter nogle Døgns Forløb
vi Southamptons Havn forlode:
London bød os bedre Kjøb;
og Kanalen op vi stode.
Da, idet vi drev med Tiden,
Kysten nær, for slappe Seil,
fører Strømmen hen til Siden

Brettet af et Lodsbaadspeil,
hvor i hvidt paa sort vi se:
„*Hastings, Pilot, Numero three.*“

O Tilfælde underligt,
som maa synes mere hjemme
i et Fe- og Alfe-Digt,
end i vore haarde Dage,
da med tør prosaisk Stemme
alt fortælles som det sker,
    strengt og strikte
som det monne sig tildrage,
med Forbud imod at digte;
og hvor Mennesket, skjønt Aand,
ikkun tror hvad Øiet ser
og hvorpaa det fat kan tage
med den tunge plumpe Haand.
. . . O Tilfælde, sandt og skjønt!
Da jeg, rystet dybt, mig læner
over Rælingen, paa Speilet
tvende deilige Falæner
trygge der forelskte leged,
som om Brettet var et grønt
Eiland, op af Havet steget.
En var hvid, mer hvid end bleget
Snekkeskal derindpaa Stranden,
blaa, mer dunkelblaa den anden
end Skjærsommerdags Azur
i den tropiske Natur.
Eller mon i Aandens Magt
fri Gestalten ned er lagt?
    Da kanhænde

af en sød uskyldig Smag,
som vi Mennesker selv kjende,
Francis' og hans Annas Sjæle
samme Lyst har maattet dele
til, en vakker Sommerdag,
atter Jorden at besøge,
og som to Falæner spøge.
Ja kanhænde da — Gud ved —
at de elskende, der blevne
ere fra hinanden revne
før Forening har havt Sted,
kunne, Sødheden at smage
af en jordisk Kjærlighed,
vende for en Tid tilbage,
snart i Form af Nattergaler,
ømme Sisgener og Svaler,
snart som Sommerfugle skjønne,
for at leve saa en Sommer
ganske for sig selv alene
i det friske livsensgrønne
under Skovens dunkle Grene,
indtil Efteraaret kommer.
Da, en Kveld, af Stjerner klar,
naar de blinke som man kunde
tydelig fra deres Munde
høre baade Raab og Svar,
svinger sig det søde Par
opad opad til det glade
Hjem, de nu ei mer forlade,
da vor Jord ei mere har.
. . Tomme Drømme! Thi tilvisse,
Francis ei og Anna vilde
et Minut af Tiden spilde
med at flagre om som disse.

Nei, til gode gamle John
vilde begge sammen haste,
frygtende, den stærke Aand
sin Natur, den klippefaste,
har for dennegang fornegtet,
og ei mægtet
sidste sorte Træf at tvinge,
saa hans Sans har maattet springe,
Glasset lig, man tvinge vil
over Stemmens Omfang til
endnu høiere at klinge.

---

10. London. Bedlam.

„Har du nok af *London* seet?“
blev jeg spurgt ved et Glas Ale
af min brave Skibskaptein,
just som vi paa Drurylane
havde nær af Stykket leet
begge to os rent ihjel.

„Nok af Folkets Storhed? Ja —
ja og nei, som man det tager —
mer end nok dog af dens stygge
over London faldne Skygge:
Menneskers Elendighed,
bundløs, dybere mod Helved,
end som Folkets Storhed rager
op i Høiden imod Hvælvet.
Men, Kaptein, før vi herfra
til vort kjære Norge drage,

maa i Øiesyn vi tage
Bedlam, det til nu forsømte —
Bedlam, et mærkværdigt Sted,
maa tilsidst vi tage med."
„Bedlam"?
„Netop, det berømte.
Verdens største Daarekiste."

„Ah, jasaa! Jeg ei det vidste,
i den Tanke, at om Rangen
selve London og Paris
holdt i Kamp hinanden Stangen,
hvert dog galt paa egen Vis.
Men lad gaa! Imorgen da
først til Bedlam! Saa en Flaske,
ud det triste Syn at vaske!
Saa ombord! og saa herfra!"

— — „Luk, Bevogter! . Himlens Gud,
hvad jeg saa i denne Celle!
Blev jeg hundred Aar ilive,
ingen nye Rædsler drive
kunde det af Mindet ud.
Men lad Portneren fortælle
dig, Kaptein, om denne Gale.
Du kanhænde af hans Tale
kjender gysende igjen
en agtværdig engelsk Ven."

„Ja" — Bevogteren begyndte,
halvt at snøvle, halvt at grynte,
med en Overlæges Mine

og et tvivlsomt Blik paa os —
„*Johnny Johnson*, ikkun Lods,
Nummer . . . lad mig ikke lyve . .
Nummer Tusind syv og tyve,
gal ved Tab af alle sine
eller af — hvad nogle kalder
lidt fantastisk — Hjertesaar.
Mandens Galskab just bestaar
deri, at han vil fortælle
hvem som kommer til hans Celle,
om en Ting, han siger falder
paa hans Hoved, hvor han gaar,
og som „*sorte Træf*“ han kalder.
Dog han siger undertiden,
at de ramme ind fra Siden,
saa hans Hjerte, om man blot
undte ham saa meget godt,
ud af Brystet det at skjære,
af de mange faldne Skud
som et Kogger maa se ud,
fyldt med Pile, alle smykte
med en Krans af sorte Fjære,
ud af Djævlevinger rykte.“

Vogteren i Bedlam stanste
i sin bedste Passiar,
som om Ting han eftersanste.
Men den sande Aarsag var,
at han med sit Ugleøie,
der i Mørket kunde se,
som igjennem sorte Flor,
havde seet en Dame bøie
om i samme Korridor —
en af hvem en fuld Guinee

høist sandsynlig var at hente.
Men han vilde se sig for;
bad os midlertid at vente.
Ikke før han Ryggen vender,
før, dybt rystende, vi trykte
grædende hinandens Hænder,
og imens afsted han render,
jeg Kapteinen med mig rykte
bag den Pille,
der var Cellens ene Skille.

Under Vogterens Fortællen
Damen Hul for Hul beser,
sparende ei paa Guineer;
og hun kommer saa til Cellen,
hvori Johnny Johnson er.

Portnere og slige stedse
gravitetisk selvtilfredse
meget hellere berette
„iagttagne Fænomener,“
„sære *casus*“ og „Symptomer“,
end de Papegøiesvar,
hvortil kun de Ordre har;
og hvad *selv* hans Visdom mener
noksaa modigt de fremsætte
som Sententser og som Gnomer,
uomstødte Axiomer.
Derfor Damen holden var
i geskjæftig Passiar
om den Gales Fiksideer
samt hvad derved var at gjøre
— „Notabene rationelt!“ —
uden at hun Navn fik høre

eller af den hele Røre
noget sammensat og helt.
Dog hun til en Kavaler,
af hvis Arm hun sig betjenerr,
hvisker: høist interessante
er disse inkonstante
Aandens Sygdoms-Fænomener.
Men luk op, Monsieur! Jeg tør
se ham roligt ind i Øiet;
og hvis godt han er fortøiet
eller stille, aabn hans Dør!"

„Straks, Mylady! straks paa Timen!" .
. . Laase klirrer, og med Bragen
Egedøren aabner sig . . .
Damen med et rædsomt Skrig
styrter om som lynildslagen
i en dyb og lang Besvimen,
selve Døden ganske lig.

„Ser I Træffet?" skreg den Gale.
„Ser I nu, det hjælper ikke
sig i Jorden at forstikke,
hjælper ikke at forskanse
sig mod Skrømt fra svundne Dage
i Paladsers Marmorsale,
eller Verden rundt at jage,
for ei mer sig selv at sanse!"
Og ved pludselig at bøie
sig som Tigeren til Sprang,
med en Flamme i sit Øie,
der tilside alle tvang,
fat paa Damen greb den Gale,
skrigende, idet han plukte
Fjer for Fjer af hendes Hat:

„Af med denne Paafuglhale!“
Perlebaandet op han lukte,
strø'de rundt omkring dets Skat;
rullende til alle Kanter
Gyldenringe, Diamanter,
plyndrede af Damens Fingre,
imod Kvadergulvet klingre.
Langsomt Øiet op hun slog;
men som den Forryktes Fange
syntes hun mer glad end bange,
saa hun ei sig fra ham drog;
meget mere hun tilbage
vinked Følget sig at drage.

„*Mary Ann!*“ — blev *Johnny* ved —
“Naadigste Fru Hertuginde!
sig mig i Oprigtighed,
om du kunde — sig mig, Kvinde! —
al din Herlighed forsage,
og tilbringe dine Dage
her, just *her*, just *her* paa dette
græsselige Sted med mig?“
„Johnny! o!“ — brød *Mary* ud,
kyssende hans magre Hænder —
„o, saasandt en Dommens Gud
gaaen er med mig irette,
at jeg *her* og hvorsomhelst,
Johnny, leve maa med dig,
vil jeg som et Tegn betragte,
at han sig til Naade vender,
at min arme Sjæl er frelst.
Ingen Magt skal heller mægte
mig fra dette Hus at rive.
Der mit Liv jeg vil forblive,

hvor jeg har den Trøst i Eie,
daglig dig at kunne pleie."

Johnny blev medet saa stille,
at den sidste Perle, ført
af et Lufttræk, grant blev hørt
Korridoren langs at trille.
Og da op han saa tilsidst
vare Øinene saa milde.
Slukt i Taarer var den vilde
urofulde Vanvidsgnist,
saa at til en Kavaler
hviskede betænkt vor vise
Gale-Vægter-Medikus:
„Endt er nu, saavidt jeg ser
af hans hele *habitus*,
Patientens Hovedkrise."

„*Mary Ann*, nu er du prøvet,"
— sagde Johnny mildt betonet —
„prøvet er du og tilgivet
. . mer end det: du har udsonet!
Thi din Kjærlighed har Livet,
skjønt forspildt, forødt, bedøvet,
ikke fra dit Hjerte røvet.
Derfor kom! En Krog, en stille,
vi paa Jorden søge ville,
hvor den Verden, som sig trænger
ved sit Guld med al sin Last
mellem Dyden og dens Lykke,
ikke skal forstyrre længer
tvende Hjerter, som sig trykke
atter til hinanden fast —
en hvor vi forsonte kunde
leve vore Aftenstunde,

indtil Budet fra vor Dommer,
Døden, til os begge kommer,
for os, med sit tause Sprog,
(Fingren paa vort Øienlaag)
venligt sammen at indbyde
til det yndige Paulun,
hvor som Engle de nu nyde,
Saligheden, *han* og *hun*,
som vi mindes, men ei nævne,
at ei Sorgen, ene ved
Navnets Tone, sig skal hevne
paa vor neppe vundne Fred."

„Ak, hvor findes saadant Sted?
Neppe, neppe!" Mary klagte:
„Et for din tilbagebragte
Ro og min Taknemlighed?"
. . . „Jo, i Norge tusind Steder
byde hvad I ønske eder"
sagde min Kaptein, traadt frem —
„Derfor, Johnny, følg mig hjem!
Der er tusind stille Dale,
hvorom ingen har hørt Tale,
og som kun en enlig Trost
har for tause Skove rost —
Dale, hvis vidunderhøie
almagtslige Majestæt
ganske vist af fremmed Øie
ei endnu er bleven set.
Men, endskjønt, saa vist som Bryst
Hjerte har og Ansigt Øie,
hver en Dal sin Indsjø har,
himmelblaa og stjerneklar,
fjernt omkranst af Aaser høie,
nærved af en Blomsterkyst,

og endskjønt en fyrig Elv
overalt ved Siden følger,
med en Lyd af friske Bølger,
friskere end Havets selv:
kan jeg, Johnny, nok mig tænke,
at den gamle Sjømands Længsel
efter Havet vilde hale,
som med en usynlig Lænke,
snart dig bort, som fra et Fængsel
ifra Landets indre Dale.
Derfor, Johnny, maa du vide,
Havet har i Uroldstide
Landets Alpebelte sprængt
og er til dets Indre trængt,
strømmende i dybe lange
Fjorde, som sig indad slange,
gjennem hine brudte Svælg.
Der en yndig Plads dig vælg
enten paa en skovkranst Tange,
i en venlig liden Bugt,
i en Dal af Alper lukt,
eller paa en grønklædt Bred
skraanende mod Fjorden ned!"

Før et Jevndøgn alt vi vare
næsten helt af Themsen klare;
og da vore Passagerer
(Johnny Johnson, Mary Ann)
kom paa Dækket, Engelland
under Havets Bryn sig skjærer
som en bleg
neppe synlig Taagestreg.

Og nu bar det for hver Klud
lige ret nordostenud!

Ostnordost og retsaa nord,
til i fjerde Morgens Gry
Manden ned fra Merset skriger:
„Ret i Nord en snehvid Sky,
der i Høiden stedse stiger,
lig en buet Sølvergjord
over Horizonten spændt!“

. . . „Hurra! det er gamle Norges
snebedække Klippeborges
morgensolbelyste Tinder,
som os minder,
at Seiladsen snart er endt.“

---

11. Hardanger.

Gives Sted paa Jorden, hvor
gammel Kummer, ved at stemmes
i Naturens blide Toner,
kan bedøves og forglemmes, —
hvor sig Had med Had forsoner, —
hvor usalig Lyst til Synder
dæmpes, Lidenskaben tæmmes,
Løven lig i Barnets Snor,
kun ved Syn af Egnens Ynder,

Tanken om en Guds Nærvær
i Naturens Majestæt,
i hans Almagts Høihed klædt,
og ved Følelsen af Freden,
der er over Egnen gleden
som et paradisisk Skjær,
som en Glories Straaleære,
hvormed Høi og Tinde pranger:

— da forvist det Sted maa være
i det deilige *Hardanger.*

Gives Sted paa Jorden, hvor
gudløs Last, som kommer did
flygtig, ved et vildt Tilfælde,
bliver from medet og tror . . .
Sted, hvor en fortvivlet Anger
føler klart sin Skabers Vælde,
men ei Giften af sit Bid
mere Hjertet at fortære:
— o da maa vel Stedet være
i det deilige *Hardanger.*

Gives der paa Jorden Sted,
hvor, om tvende Fiender mødes,
uvilkaarligen de nødes
til at stanse sine Fjed
og udrække Haanden begge,
venlig Arm i Arm at lægge,
slagne af den søde Fred
i Naturens Herlighed . .
hvor Forfængelighedsflammen
synker i sin Aske sammen,
og Erobrer, hvis han kom,
om med Blusel vilde vende,
retsom bange for at skjænde
hellig viet Tempeldom . . .
hvor Naturen taler Trøst:
Fjeldet som den issehvide
børnekjære Oldefader,
der sin gamle Favn oplader,
Dalen med en Moders blide
uforglemmelige Røst,
Elven som en trofast Sanger,

der vil Hjertet atter lære
gamle Toner, svunden Lyst:
— o da maa vel Stedet være
i det deilige *Hardanger.*

Ak, om saa livsaligt Sted
findes paa vort Jorderige,
hvor i blaanende Geled
Alper frem af Dalen stige, —
hvor ved den krystalne Bræ
blomstrer snehvidt Abildtræ,
medens i en Snefons Spor
vilde Rose lystigt gror, —
hvor en Kilde først sin Sang
kun mundharpespæd begynder,
murmlende blandt Mos og Stene;
men saa under Orregrene
fra sin Afdal ud sig skynder,
dreven af ungdomlig Trang
til med Hoveddalens Ynder
i sin Glans sig at forene;
og, lig David Harpeslager,
fra en Hyrde bleven til
Dalens Konning ved sit Spil,
stolt og mægtig gjennemdrager,
under tordnende Befalen,
alt sit skjønne Rige, Dalen . . .
ja, hvor findes saadant Sted:
Majestæt og Yndighed
i en inderlig Forening,
hvor ifra den hvide Fonn,
brede sig i vid Forgrening
Fagerliers grønne Baand, —
hvor de blide Bakkehæld,
som forbinde Fjord og Fjeld,

glide ud i løvbekranste
grønne Odders Frynserad,
der sig speile som i Bad,
hvor de synes halvveis stanste,
saa de ei forentes med
Fjordens anden skjønne Bred,
og hvorfra et Hyttehjem
titter mellem Birke frem,
fra hvis Tag, med mild Betoning
over alt, en Røg fremblaaner,
og det hele Synet laaner
af et Offer og Forsoning —
o hvor findes saadant Sted,
disse løvbekranste Tanger
med den fromme Hyttes Fred,
uden i din Herlighed,
underdeilige *Hardanger?*

---

12. Besøget.

Der paa en af disse Tanger
i det deilige Hardanger,
hvor en Runebauta graa
ragte frem deryderstpaa,
lig en Viking, i sin stive
Panserskjorte, end ilive,
men af Roser fangetagen
i en Kappe af Skarlagen . . .
der, endnu lidt længer oppe
paa den løvbekranste Tange,
i en Hytte under lange
side Hængebirketoppe,
hvor den vilde Humle spandt
sit Tapet om alle Vægge,

og saa legende forsvandt
i et Vildnis af Moreller,
jeg endnu i Sommer begge
vore gamle Reisefæller
rolige, tilfredse fandt.

Det var Søndagmorgen. Hytten
aaben stod, som om til Lytten
efter første Klokkelyd
fra den lille vakre hvide
Kirke paa den anden Side
ligeoverfor i Syd.
Solen alt den blomsterbesaaede
Tærskel med sin Straale naaede,
vækkende med frisk og gylden
Glitren mellem Rankefylden,
hvormed Karme og Gesimser
vare yndigt kransomvundne,
alskens Sommerfuglevimser,
som for Natten i de brede
Humleblades sammenspundne
Klaser havde fundet Rede.

Men det var vel ei Indbildning,
men en Øiets Tryllehildning,
(thi jeg sværge kan derpaa)
at imellem dem en blaa
og en perlehvid jeg saa
flagre indad Døren dristig,
som af Solens Skin forledte,
som om, spredt paa Gulvet, dette
vilde begge fange listig.
Og ved efter dem at skue
i den landlig nette Stue.

Mary Ann faldt Øiet paa.
Der hvor endnu Skyggen laa,
sad hun bøiet ved sit Bord
læsende i Herrens Ord.

„Johnny kommer straks“ — hun sagde
med et Haandtryk, varmt og lindt,
dog af Styrke og gesvint,
som et fyrigt Hjertes Slag —
„Han er blot ved Stranden nede,
Færingsbaaden at berede
til vor Kirkefart idag.“

Knapt hun havde udtalt før
gjennem Hyttens aabne Dør
Kirkens klare Klokker hørtes
over Fjorden af og til,
som et pauseafdelt Spil,
som en Æolsharpes Klang,
eftersom af Vindens Gang
over Fjorden Lyden førtes.

Johnny kom . . Hvor sund og karsk!
Kun i Aasyn mindre barsk.
Trykkede min Haand trohjertet,
saa dens Fingerender smerted,
mumled ud en Strøm Velsignen
paa sin Engelsk om Hardanger,
hvoraf op jeg kun en Lignen
med en Himlens Forgaard fanger
og et Spørgsmaal, om jeg tror
Kashemir, det Landskab, hvor
endnu der skal findes lette
i et Vildnis skjulte, Spor
efter Paradisets Flor,
vel er skjønnere end dette.

Hvisked saa til Mary Ann:
„Skynd dig, kjære, hvad du kan!
Baaden ligger alt paa Vandet;
før vi række Kirkelandet
kunde det alt sammen ringe.“
Derpaa vendt til mig: „Min Ven,
følg os eller bliv igjen.
Men for os — *vi* maa afsted.
Thi fra Herrens Hus histover,
hvorfra Kaldelsen nys lød,
altid vi tilbagebringe
til vor syge Sorg, der sover
i Naturens milde Skjød,
himmelsk og balsamisk Fred.“

O, hvor fryded den Tilstaaen
mer end hans Irettegaaen!
O, hvor inderligt et Amen
til hans sidste Ord jeg bad!
Og da just det ringte sammen,
klang det som om Engle drog
gjennem Luften under Kvad;
og deraf jeg Varsel tog,
at den Gudstro, som de tvende
i de syge Hjerter bar,
vil Naturens Kur fuldende,
saa taknemlig de erkjende
det for Livets bedste Mening,
at ei Sorg paa Jorden findes
saa fortærende og svar,
som af Gudstro, i Forening
med Natur, ei overvindes.

